Alkitab Bahasa Mongondow

Bahasa Sehari-hari 2006

Perjanjian Baru

Matius

1 [1] Nana'aia in asaḷ-usuḷ i Yesus Kristus,
adí i Daud inta katurunan i Abraham.
[2] Ki adí i Abraham ki Ishak, ki adí i Ishak
ki Yakub, ki adí i Yakub ki Yohuda bo ki
utatnya mita, ki adí i Yohuda ko'i Tamar ki
Peres bo ki Zerah, ki adí i Peres ki Hezron,
ki adí i Hezron ki Ram, ki adí i Ram ki
Abinadab, ki adí i Abinadab ki Nahason, ki
adí i Nahason ki Salmon, ki adí i Salmon
ko'i Rahab ki Boas, ki adí i Boas ko'i Rut ki
Obed, ki adí i Obed ki Isai, ki adí i Isai ki
Raja Daud.
[3] (1:2)
[4] (1:2)
[5] (1:2)
[6] Nongkon i Daud nodapot im masa
pino'ḷumbúan kom bayongan intau in
Israel kom Babel na'a in tangoi mita inta
pinais: Ki adí i Daud nongkon i buḷoi Uria,
ki Salomo, ki adí i Salomo ki Rehabeam,
ki adí i Rehabeam ki Abia, ki adí i Abia ki
Asa, ki adí i Asa ki Yosafat, ki adí i Yosafat
ki Yoram, ki adí i Yoram ki Uzia, ki adí
i Uzia ki Yotam, ki adí i Yotam ki Ahas,

ki adi i Ahas ki Hizkia, ki adi i Hizkia ki Manasye, ki adi i Manasye ki Amon, ki adi i Amon ki Yosia, ki adi i Yosia ki Yekhonya bo ki utatnya mita.

7 (1:6)
8 (1:6)
9 (1:6)
10 (1:6)
11 (1:6)

12 Mosia nobiag ko wakutu i hukum kom Babel. Nongkon masa inta bayongan intau Israel iḷumbú kom Babel no'idapot i masa kinolahiran i Yesus tana'a in tangoi mita inta pinais: Ki adi Yekhonya ki Sealtiel, ki adi i Sealtiel ki Zerubabel, ki adi i Zerubabel ki Abihud, ki adi i Abihud ki Elyakim, ki adi i Elyakim ki Azur, ki adi i Azur ki Sadok, ki adi i Sadok ki Akhim, ki adi i Akhim ki Elihud, ki adi i Elihud ki Eleazer, ki adi i Eleazer ki Matan, ki adi i Matan ki Yakub, ki adi i Yakub ki Yusup ki buḷoi i Maria. Bo ki Maria tuata inta noponongga di ko'i Yesus inta sinangoi ki Kristus.

13 (1:12)
14 (1:12)
15 (1:12)
16 (1:12)

17 Koántónya komintan pinangkoi ko'i
Abraham no'idapot ko'i Daud, mopuḷuh bo
opat nopobuı̂an, bo pinangkoi nongkon
i Daud no'idapot in dinia kom Babel
mopuḷuh bo opat doman nopobuı̂an,
natua doman nongkon Babel no'idapot
ko'i Kristus mopuḷuh bo opat doman
nopobuı̂an.
18 Nana'a in o'uman kinolahiran i Yesus
Kristus: Ko wakutu ing ki Maria ki iná-Nya
bagupa kinantangan i Yusup, mangaḷenya
taya dua na'a diápabı̂ notonibuḷoi, ta'e
na'anta ki Maria aim bidon sidia. Tongá
adı̂ inta kon siannya tua in nobaḷı̂ lantaran
kawasa in Roho i Allah.
19 Ta'e ki Yusup ki buḷoinya na'a in
intaubı̂ inta motuḷid ing gina dá doı̂bı̂ in
sia mopora'atmai kon tangoi buḷoinya
kon tayowon intau moántó sahingga
naonda in nokota'aumai kon natua,
niatonnya ga'aton ing ki Maria ta'e diábı̂
pota'a-ta'aunya makow kon intau mita
ibanea.
20 Tongá kowakutu in sia koyogot
nopomiki-mikirmai kom makusudnya
tatua, malaikat i Tuhan namangoi ko'inia
kom bonu in togo'indop bo noguman:
"Yusup, adı̂ i Daud, dona'aibı̂ mo'ondok

ikow motonibuḷoi takin i Maria, sin aḏi inta
kom bonupa in sianya tua nobaḻi lantaran
kawasa in Roho i Allah.
21 Sia im mopononggaḏi kon aḏi ḷoḷaki bo
Sia tangoianmu ki Yesus, sin Sia tuata inta
moposaḷamat kon umat mita baradosa."
22 Tua i mobaḻi simbá motompodon onu
inta pinoguman i Tuhan kon nabi-Nya,
nana'a:
23 "Tobatú mongodeaga im modia kon
sian bo mopononggaḏi kon tobatú adi
ḷoḷaki bo aḏi tatua tangoian monia ki
'Imanuel', inta mangaḻenya: Ki Allah
kotaki-takin naton."
24 Naonda ing ki Yusup nobangon,
dinuduianya onu inta aindon pinoguman
Malaekat i Tuhan ko'inia. Sinonibuḷoinya
ing ki Maria.
25 Ta'e diápabi siniugannya ing ki Maria
nodapot in aḏi tatua pinononggaḏi.
Bo naonda in aḏi ḷoḷaki tatua
pinononggaḏidon, dá sinangoian i
Yusup ki Yesus in Sia.
2 1 Naonda ing ki Yesus
pinononggaḏidon kom Betlehem,
butá in Yudea kon tungkuḷ ki Raja
Herodes, namangoidon kon Yerusalem
intau mita im Mayusi nongkon Timur.

2 Bo mosia no̲libó magî-makow: "Kon
onda degá in Sia, raja intau Yahudi inta
bagu pinononggadî tua? Kami aindon
noko'ontong kon tundi-Nya kon dotá
in Timur, bo kami na'a mamangoi sim
mosumbah ko'i-Nia."
3 Náonda ing ki Raja Herodes bo
bayongan intau kon Yerusalem
nokodongog kon soa̲l tatua, no'ita̲likokog
totok mosia.
4 Dá sinipunnya in imang mita
tongguḷunya bo guru mita in agama intau
Yahudi. Bodongka no̲libó ko'i monia, "Kon
onda im poponongga̲dîan ko'i Mesias?"
5 Tubag monia ko'inia: "Kom Betlehem,
butá in Yudea, sin nana'a im pinais kom
bonu im buk i nabi:
6 Bo ikow Betlehem, butá i Yohuda, ikow
in de'emanbî totok im mo'intok kon sigad
monia inta nomarentah kon Yohuda.
Sin nongkon inimubî na'a mo'isindog
in tobatú intau inta moba̲lî itoi, Sia inta
moḷukad kom bayongan umat-Ku kon
Israel."
7 Bo inumado-adop makow ki Herodes
nogoinî kon intau mita Mayusi tatua bo
no̲libó ko'i monia kinota̲lit mongo dodai
onda tundi tatua inontong.

8 Onda intua pinotabánya intau mita i
Mayusi tatua minayak im Betlehem, takin
koyow: "Bayak bo tayakdon kopira'an aḏ̌i
tatua, bo náonda i mo'u̱ḏ̌i monimu in Sia,
l̤agi angoi poguman ko'inakó simbá aku'oi
mamangoi doman mosumbah ko'i-Nia."
9 Nokodongog makow kong koyow i
raja natua, nobuatdon mosia, bo mosia
noko'ontong kon tundi inta aindon
inontong monia kon Timur inumuna ko'i
monia bo nogogai kon tombutungmai in
tampat inta pinogukatan kon Aḏ̌i tatua.
Naonda i mosia noko'ontong kon tundi
tatua, nopia-pia totok ing gina monia.
10 (2:9)
11 Bo sinumuotdon mosia kom bonu im
ba̱l̤oi tatua bo no'indoi kon Aḏ̌i tatua takin
ki Maria ki iná-Nya. Mosia sinumungkud
bo nosumbah ko'i-Nia. Mosia nobuká kon
tampat pobobonuan kom barang monia
bodongka nobogoi im barang pinosumbah
koi-Nia. Barang inta inogoi monia tua im
bu̱l̤awan, kamanya, bo ta̱l̤ong mobondu.
12 Bo lantaran mosia aindon kinoyowan
kom bonu in togo'indop simbá dona'aidon
mayak bui ko'i Herodes. Dá mosia
nobuidon kon l̤ipú monia tontaḏ̌i ta'e
nongin da̱l̤an ibanyadon.

13 Naonda intau mita im Mayusi
minayakdon, malaikat i Tuhan
nokipogontong ko'i Yusup kom bonu in
togo'indop bo noguman: "Pobangondon
ikow bo gamádon in Adi tatua bo dia
takin ki iná-Nya, poḷaguidon kom butá
im Mesir bo pogutunpa kon tua modapot
in Aku'oi bui mosingog ko'inimu, sing ki
Herodes moramiji motayak kon adi tatua
bo ḷimodon".
14 Doḷompa doman tua ki Yusup
nobangon bo nodia kon Adi tatua takin
ki iná-Nya bodongka noḷagui minayak im
Mesir.
15 Bo nogutun kon tua, nodapot ing ki
Herodes minatoi. Tua komintan nobaḷi
simbá motompodon onu im pinoguman i
Tuhan kon nabi-Nya, nana'a: "Nongkon
Mesir inoini-Ku ing ki Adi-Ku."
16 Naonda ing kinota'auan i Herodes
kon sia aindon inakaḷan in intau mita
Mayusi tatua, sinumorú totok in sia.
Manangka intua pinokiḷimodnya im
bayongan adi kom Betlehem bo kon
ḷipú inta noyodiugeamai. Bayongan adi
inta umur doyowa notaong mamonag,
tua sinantúnya podudui wakutu inta

kinota'auanya nongkon intau mita im Mayusi tua.
17 Tua in nobaḻ̱i simbá motompodon singog i Tuhan inta pinoyaput i Nabi Yeremia, nana'a:
18 "Kinodongogandon in tombá kon Rama, ombaḻ bo amui inta totok mokokuyang; ki Rahel mongombaḻmai ko'i aḏinya mita, bo sia doḏi dondo'uḻugan, sing ki aḏinya mita diá don."
19 Naonda ing ki Herodes minatoi, malaikat i Tuhan namangoidon bui nokipogontong ko'i Yusup kom bonu in togo'indop, bo noguman,
20 "Pobangondon, gamádon Aḏi tatua bo dia takin ki iná-Nya bo bayakdon kom butá Israel, sim mosia inta moḻ̱imod kon Aḏi tatua, ai minatoi."
21 Dá ki Yusup nobangon domandon, ginamánya Aḏi tatua bo dinianya takin ki iná-Nya bo minayak kom butá Israel.
22 Ta'e naonda in dinongognya kong ki Arkhelaus in nobaḻ̱i raja kon Yudea nomaḻui ko'i Herodes ki amánya, no'ondok in sia mayak intua. Ta'e malaekat bui noguman ko'inia kon togo'indop, dá ki Yusup minayak ing Galilea.

23 Kon tua, sia nogutun kon ḻipú inta
tangoinya Nazaret. Tua komintan nobaḻî
simbá motompodon Pirman inta aindon
pinoyaput i nabi mita, kon sia in tangoion,
"Intau Nazaret."
3 1 Kon wakutu intua ki Yohanes
Mobobaptis namangoidon kom
padang gurun Yudea, bo nopoyaput ing
koyow nana'a,
2 "Pogogaidon mogaid kon dosamu mita,
sin diádon mo'onggot bo mamangoi ing ki
Allah momarentah saḷaku Raja!"
3 Ki Yohanesbî na'a inta
pinopomakusudan singog i Nabi
Yesaya nana'a: "Oyúon intau inta nobaḷú
kom padang pasir: Sadiadon daḷan ko'i
Tuhan, tuḻidon in daḷan ko'i-Nia."
4 Ki Yohanes nogiḷambung jubah
nongkon bubuḷ in unta. Ba'annya in
nongkon kuḻit, ka'anonnya im pangkoḷá
bo dilú ing kayuon.
5 Naonda in nokodongog kon onu im
pinoyaputnya tatua, noro-angoidon intau
mita, inta nongkon Yerusalem, nongkon
bayongan butá in Yudea, bo nongkon
bayongan ḻipú inta kon diugmai Ongkag
in Yordan.

6 Mosia nongaku muna kon taḷá monia
bodongka binaptis i Yohanes kon Ongkag
in Yordan tatua.
7 Tongá wakutu in sia noko'ontong
kon nobayong doman intau im Parisi bo
Saduki namangoi bo moki baptis ko'inia,
siningognya nana'a mosia: "Hei intau
mita inta mora'at. Ki ine in noguman kon
mo'ikow nion kotaḻiban in hukuman i Allah
inta kon singgai mo'iduduimai?
8 Poponyatapa muna in oáid monimu
kom mo'ikow aindon totu-totu'u nogogai
mogaid kon dosamu mita.
9 Bo na'aipa muna morai kon mo'ikow
im mosaḷamatbi sim mo'ikow i moguman
kom bonu ing gina kon ki Abraham ing ki
amá nami, pogumankudon ko'i monimu,
kom batu mita tana'a mota'aubi aidan i
Allah adi mita i Abraham.
10 Pokotorop! Boḻiung aindon inukat
makow kon uakat ing kayu. Bo pomuḷoi
pangkoi inta diá mopomungai im mopia
yo pasti pupuḷonbi bo pogonag kon tuḷu.
11 Aku'oi mopobaptis in tubig ko'i
monimu, saḷaku bukti kom mo'ikow
aindon mogogai mogaid kon inta
diá mopia, ta'e Sia inta mamangoi
mo'iduduimai ko'inakó na'a, kawasa-Nya

mo'iḻiu totok ko'inakó, sedang tongá
mobuka kon togot in sapatu-Nya yo diá
patus in aku'oi. Sia im mopobaptis ko'i
monimu in Roho i Allah bo tuḻu.
12 Digu ain kokada-kadai-Nya makow.
Tampat posipunan kong gandum toko
daritan-Nyadon, gandum sipunon-Nya
bo uaban, inta mopia tagu'onya kon
tampatnya, ta'e bayongan pangkoinya
in tubáan-Nya kon tuḻu inta diá
mopio-piong."
13 Nongkon Galilea ki Yesus namangoi
ko'i Yohanes kon Ongkag in Yordan bo
nokibaptis ko'inia.
14 Ta'e ki Yohanes nongampag ko'i-Nia,
kainia: "Aku'oibî na'a i musti baptison i
Pak Guru, ta'e tana'a in noyoḻiudon, ki
Pak Gurubî i mamangoi bo mokibaptis
ko'inakó!"
15 Ta'e ki Yesus notubag: "Pomayakdon
makow, diábî nongonu, sin natuabî ing
kita aka mogintompod kom bayongan inta
kino ibog i Allah." Dá binaptis domandon i
Yohanes in Sia.
16 Naonda in nopaḻut binaptis, ki Yesus
ḻagi nobatun nonaḻámai kon tubig tatua,
bo kon dodai doman intua ḻangit nobukat

bo inontong-Nya in Roho i Allah náonda
bo ḷagapan paḷoma noponag ko'i-Nia.
17 Bo kinodongogandon in singog
nongkon soroga noguman: "Na'adon ki
Adi-Ku inta kinotabi-Ku, Sia na'a inta kino
ibog-Ku."
4 1 No'iduduimai kon tua, ki Yesus dinia
in Roho i Allah minayak im padang
gurun sim pokisoba kon Ibilis.
2 Bo naonda in Sia nopaḷut nopuasa
opat nopuḷuh nosinggai bo opat nopuḷuh
nogobi'i, inangoiaindon gogoy in Sia.
3 Dá namangoidon Ibilis bo noguman
koi-Nia, kainia: "Aka Ikow totu-totu'u ki
Adi i Allah, yo aidaidon roti im batu mita
tana'a".
4 Ta'e ki Yesus notubag nana'a, "Oyúon
pinais, 'Intau de'emanbi tongá mobiag in
roti, ta'e mobiagbi doman im pirman inta
siningog i Allah.'"
5 Onda intua ki Yesus dinia Ibilis minayak
in Yerusalem inta sinangoi kotá mosuci
tua bo sinimindog kom binubungan Baḷoi
Tuhan,
6 bo Ibilis noguman ko'i-Nia, "Aka Ikow ki
Adi i Allah, yo ḷandukkah monag, sin aim
pinais kon Alkitab nana'a: Pokisingkapbi i

Allah kom malaekat-Nya mita Ikow, simbá
diá mo'idatong kom batu in siol-Mu."
7 Dá ki Yesus noguman ko'inia: "Oyúon
doman pinais kon Alkitab: Dona'aidon
mo'ikow monungkuḷ ko'i Tuhan, ki
Allahmu!"
8 Onda intua Sia dinia Ibilis minayak kon
tudu im buḷud inta totok moḷantud, kon
tua sinundúnya ko'i Yesus im bayongan
karaja'an kon dunia takin kogagahnya,
9 bo Ibilis noguman ko'i-Nia: "Tana'a
komintan daitonku ogoi ko'ini-Mu, aka
Ikow tumungkud mosumbah ko'inakó."
10 Dá ki Yesus notubag, "Bayakdon ikow,
Ibilis! Sin aindon pinais nana'a: Ikow musti
mosumbah ko'i Tuhan, ki Allahmu, bo
tongábî Sia i mota'au po'ibada'anmu!"
11 Ibilis nonaḷámai ko'i-Nia, bo malaekat
mita namangoi nosumbah ko'i Yesus.
12 Kon wakutu ing ki Yesus nokodongog
kong ki Yohanes ain dinomok, Sia sinimî
minayak ing Galilea.
13 Sia nonaḷámai kon Nazaret bo minayak
nogutun kong Kapernaum, kom bingkî in
Danow Galilea, kom butá in Zebulon bo
Naptali,
14 simbá motompodon Pirman inta
pinoyaput i Nabi Yesaya:

15 Nana'a: "Butá in Zebulon bo Naptali,
daḷan mayak in danow, ḻipú kon ḻimakow
Ongkag in Yordan, Galilea, tampat im
bangusa mita ibanea de'eman Yahudi!
16 Bangusa inta nobiag kom bonu in
sindip, mosia aindon noko'ontong kom
bayag inta moḷoben! Bo mosia inta
nogutun kon ḻipú inta kinokoḷubungan im
maut nomukádon im bayag!"
17 Mulai kowakutu intua ki Yesus
noguman, "Pogogaidon mogaid kon
dosamu mita, sing ki Allah i mamangoidon
momarentah saḷaku Raja!"
18 Kon tungkuḷ ing ki Yesus minayak
nongin bingḱi in Danow Galilea, Sia
noko'ontong kon intau taya dua mogutat,
ki Simon inta dinonoi ki Petrus bo ki
Andreas ki utanya. Tua in tangoi monia.
Mosia koyogot mobukayad kon landará
kon danow sin tuabḯ in oáidan monia,
modomok kon toyak.
19 Ki Yesus noguman ko'i monia: "Koḻigai,
duduidon ko'i-Nakó, simbá mo'ikow
baḻ̄ion-Kudon mololandará kon intau."
20 Dá mosia nonaḷámai kon landará
monia bo dinumudui ko'i Yesus.
21 Bo naonda i minayak nongkon tua,
ki Yesus bui noko'ontong kon intau taya

dua doman mogutat, ki Yakobus ki adi i Zebedeus bo ki Yohanes ki utatnya, mosia koyota-yotakin i amá monia ki Zebedeus. Mosia yogot mono'inutmai kon landará kom bonu uangga. Mosia inoinî i Yesus.
22 Dá mosia nonaḷámai kon uangga bo ko'i amá monia, bo dinumuduidon ko'i Yesus.
23 Ki Yesus minaya-mayak makow im bayongan ḷipú kong Galilea. Sia sinumu'ot bo notundú kom bonu im baḷoi pososambayangan poḷat nopota'au in Habar Mopia soáḷ náonda ing ki Allah mamangoi momarentah saḷaku Raja. Kon tua Sia nongundam doman kom bayongan panyaki in intau mita inta kon tua.
24 Onu inaidan i Yesus tua no'isiardon kom bayongan ḷipú kon Siria, dá diniadon monia pinobayak ko'i-Nia im bayongan intau inta nongotakit no'onggotdon. Noyagi-yagimai in takit, oyúon ing kinótoḷangan dimukud moráat, oyúon takit im manuk, oyúon in diá mokobayak, mosia nopia mita i Yesus.
25 Dá intau mobarong totok in dinumudui ko'i-Nia. Oyúon nongkon Galilea, Dekapolis, Yerusalem, Yudea bo oyúon

doman nongkon ḻipú inta kon ḻoḻan
Ongkag in Yordan.
5 [1] Naonda ing ki Yesus noko'ontong kon
intau moántó tua, Sia notakod kom
buḻud, bo naonda i̲limitú in Sia, murî-Nya
mita namangoidon ko'i-Nia.
[2] Kon tua ki Yesus nomangkoi notundú
ko'i monia:
[3] "Kosanangdon gina in intau inta nobogá
kon tayowon i Allah, si mosia tua inta
moba̲ḻî umat i Allah.
[4] Kosanangdon gina in intau inta
nokuyang ing gina, si mosia tua iropotanbî
ing ginanya.
[5] Kosanangdon gina in intau inta moáḻus
in oáid bo pososingog si mosia tua i
motarima kon dandi i Allah.
[6] Kosanangdon gina in intau inta mo'ibog
totok mogaid kon inta mobanar, sim
bayongan tua in ogoibî i Allah.
[7] Kosanangdon gina in intau inta mopia
ing gina, si mosia i motarima doman kong
kopopia i Allah.
[8] Kosanangdon gina in intau inta
motu̲lid ing ginanya, si mosia tua inta
moko'ontong ko'i Allah.

9 Kosanangdon gina in intau inta mo'ibog
in dodamean, si mosia tua in tangoion ki
aḏi mita i Allah.
10 Kosanangdon gina in intau inta
pinogutú lantaran mogaid kon inta
kino'ibog i Allah, si mosia doman tua inta
moyotakin i Allah.
11 Kosanangdon i mo'ikow, inta lantaran
Aku'oi, mo'ikow siningkuḻe bo pinogutú
takin pinoponapudan inta mora'at.
12 Koḷungangadon bo kopiadon ing gina
monimu, sim moḷoben i mouḻi̇mu kon
soroga, sin nabi tungkuḷ intua pinogutú
doman monia natua."
13 "Mo'ikow nion simuton in dunia.
Aka simuton tatua moḻiaudon, yo onu
im pogibung ko'inia? Diá bidon im
baragunanya, dongka bidon ḷumbu'on bo
koritakan in intau.
14 Mo'ikow bayag in dunia. Ḻipú inta kon
tudu im buḷud diábi̇ mo'ibuni.
15 Apa doman diábi̇ intau inta
mopoyongkit makow in togá bo
tungkubannya im belek, tantú
tuduonnyabi̇ kon tampat pototuduan
kon togá sahingga monimbayag kom
bayongan intau inta kom bonu im baḷoi
tatua.

16 Natua doman bayagmu musti
monindar kon tayowon intau, simbá
ontongon monia in oáidmu mita inta
mopia bo modayow ko'i Amámu inta kon
soroga."
17 "Dona'aidon sangkaan monimu, kon
Aku'oi i mamangoi momopat kon hukum
i Musa andeka buk mita i nabi. Aku'oi
mamangoi de'emanbî momopat kon tua,
ta'e mongintompodbî.
18 Poguman-Ku ko'i monimu: Solama
langit bo butá na'a diápa mo'inggamá
yo tobatúmai in hurup andeka titik, kon
hukum i Musa diábi inggamáan, ko wakutu
im bayongan tua diápa nobalî komintan.
19 Tuamai ki ine im monginggamá kon
tobatúmai im parentah kon hukum i Musa,
tongákabî topilik, bo motundú kon inta
diá mo'itutui kon intau ibanea, yo sia tua
in tampaton kon tampat inta mo'ompá
totok kong karaja'an i Allah. Ta'e ki ine
inta mogaid bo motundú kom bayongan
inta parentah kon hukum i Musa, yo sia
tua im moko'ulî kon tampat inta molantud
kong karaja'an i Allah.
20 Tuamai Aku'oi mosingog ko'inimu: Aka
ikow bo diá mogaid kon onu inta kino'ibog
i Allah mo'iliu kom mototundú mita kon

agama Yahudi bo intau mita im Parisi, yo
mo'ikow in diábî mobaḷ̱î umat i Allah."
21 "Mo'ikow ain nokodongog kon onu
inta aim pinoguman kom mogoguyang
naton, nana'a: Dona'ai mo̱limod, ki ine im
mo̱limod yo hukumon.
22 Ta'e Aku'oi i moguman ko'i monimu:
Pomuḷoi intau inta tumorú, ko'i utatnya
yo musti hukumon; bo ki ine i moguman
ko'i utatnya kaper yo musti popotayow
kon itoi in agama, bo ki ine i moguman,
'Pompuḷong!' yo musti (pogonag) kon
naraka inta kodoko-dokot.
23 Manangka intua aka ikow modia kon
onu inta ogoi posumbah ko'i Allah bo
wakutu intua mo'ikow nokotorop kon
oyúon ki utatmu mosakî ing gina ko'inimu,
24 yo taláaipa onu inta diniamu posumbah
tatua kon tayowon im meja pogogukatan
kon sosumbah bo bayakdon muna
poyodame i utatmu tatua bain tua
bo bayakdon pobogoi kon onu im
posumbahmu ko'i Allah.
25 Aka ikow bo koyota-yotakin in
saturumu, yo ḷagidon poramiji moyobayat
wakutu ing kon daḷanpa, simbá diá
posarahkannya ikow kon hakim, bo hakim
tatua moposarahkan kom moḷoḷukad kom

ponjara, bodongka bonuon monia kom ponjara in ikow.
26 Aku'oi moguman ko'inimu: Ikow in diápabi̱ po̱luaion monia kom ponjara aka diápa ko'ubo̱lianmu im bo̱limu ko'inia."
27 Mo'ikow ain nokodongog kom Pirman inta noguman nana'a: Dona'ai monua̱ling.
28 Ta'e Aku'oi im moguman ko'inimu: Pomu̱loi intau inta mokobobuimai kom bobay tobatú bo mo'ibog ko'inia, yo sia tua aindon nonua̱ling takin bobay tatua kom bonu ing ginanya.
29 Manangka intua aka matamu ko̱lanan bo mokobaradosa ko'inimu, yo manikah kuil bo ̱lumbúdon intua, si manikah bo ko'inggamáan im mata tobatú daripada awakmu komintan pogonag kom bonu in naraka.
30 Ná tua doman aka ̱limamu ko̱lanan mokobaradosa kónimu, yo pongkó makow bo ̱lumbúdon intua! Sim manikah bo diá ko̱lima tosimpa̱l daripada awakmu komintan mo'ibonu kon naraka.
31 "Ki Musa ain nomais nana'a: Ki ine intau mongga'at ko'i bu̱loinya bobay musti mobogoi in surat talak ko'i bu̱loinya tua.
32 Ta'e Aku'oi moguman ko'inimu: Pomu̱loi intau inta mongga'at ko'i bu̱loinya

kolikudbîin nonualing, yo siabî tua in nokopopisî ko'i buloinya nonualing, bo ki ine i motonibuloi takin bobay inta aing gina'at tua, yo sia doman noyotakin nonualing."

33 Mo'ikow ain nokodongog doman kon onu inta aim pinoguman i Tuhan kom mogoguyang naton: Dona'ai mongibot kon soál mita ubol, ta'e manikah bo kadaidon in ibotmu tua kon tayowon i Tuhan.

34 Ta'e Aku'oi moguman ko'inimu: Dikadon moko'imotanmai mongibot bo popodoyon kon langit, sin langit tua in tampat pomomarentaan i Allah,

35 andeka mongibot bo popodoyon kom butá sim butá na'a im baya-baya'an-Nya makow, andeka mongibot popodoyon kon Yerusalem, sin Yerusalem tua kotá i Raja Moloben.

36 Dona'aidon doman ikow mongibot podoyon kon ulumu, sin diábî ing kawasamu mongimbudó andeka moginrondî kon to'ugatmai im bu'okmu.

37 Aka totu'u, yo poguman kon totu'u, bo aka diá, yo poguman doman diá. Sin onu in no'iliu kon tua yo nongkon inta mora'atbî.

38 Mo'ikow aindon doman nokodongog
kom Piman: Mata to̲liuan mata, ingipon
to̲liuan doman ingipon.
39 Ta'e Aku'oi i moguman ko'inimu:
Dona'ai mo'ikow motu̲ĺi kon intau inta
nopoáid i mora'at ko'inimu. Ta'e nana'abî
in aidai, aka ki ine i monokap kom
putongimu ko̲lanan, yo ogoi doman im
putongimu ko̲loigi.
40 Bo kon intau inta mo'ibog mopongadu
ko'inimu kon hakim, sin sia mo'ibog
in ̣lambungmu, yo ogoidon doman in
jubahmu.
41 Bo ki ine kabî im momakisa ko'inimu
mayak toribu nometer, yo dugangaidon
makow mayak takinnya doyowa noribu
nometer ing koyayuknya.
42 Ogoiai monag intau inta mo'igum
bo dona'aidon monolak kon intau inta
mamangoi mo̲luan ko'inimu.
43 "Aindon dinongog monimu im Pirman
nana'a: Kotabibî in yobayatmu ta'e dikadon
moyobayat in saturumu.
44 Ta'e tana'a Aku'oi moguman ko'inimu:
Kotabibî in saturumu bo sambayangaidon
mosia inta nomogutú ko'inimu.
45 Aka mo'ikow mogaid kon natua, yo
mo'ikow moba̲ĺi ki adî mita i Amámu inta

kon soroga, inta mobogoi mata in singgai
kon intau mora'at bo kon intau mopia, bo
Sia doman inta mobogoi in uyan kon intau
inta mobanar bo kon intau inta mo'ubo̱l.
46 Ta'e aka mo'ikow bo tongá motabi kon
intau inta motabi doman ko'inimu, onubî
im mangalenya? Diá kinota'auan monimu
degá kon mononagi mita doman kom
pajak mogaid doman kon natua?
47 Bo aka mo'ikow bo tongá doman
mohormat ko'i utat mita, onubî in no'i̱liu
kon oáid in intau ibanea? Intau doman inta
diá monota'au ko'i Allah mogaid doman
kon natua!
48 Manangka intua mo'ikow musti mogaid
kon inta totok mopia ná ki Amámu inta
kon soroga ain nogaid kon inta totok i
mopia."
6 1 "Pokotoropdon, dona'ai mo'ikow
mogaid kon onu inta pinarentah
in agamamu kon tayowon intau simbá
ko'ontongan monia, sin aka natua, yo
diábî i manga̱lenya, bo ki Amámu inta kon
soroga doîbî in natua.
2 Sin tuamai, aka ikow bo mobogoi
in sadakah, dona'aibî muna poguma-
guman makow náonda bo oáid i
intau mongomunapik kom ba̱loi mita

pososambayangan bo kon lorong
mita simbá dayowon intau i mosia.
Poguman-Kudon ko'i monimu: Mosia tua
ain notarima kom bungai oáid monia tua.
3 Ta'e aka ikow bo mosadakah, yo
cukupdon ikow i mokota'au.
4 Ramijidon bá diá kota'auan in intau
ibanea, kolikudon ki Amámu kon soroga
im monota'au. Sin Sia inta noko'ontong
kon oáidmu natua im mobogoi bui
ko'inimu."
5 "Bo aka mo'ikow mosambayang,
dona'ai mosambayang ná oáid intau
momunapik, inta simindog kom bonu
im baḷoi pososambayangan bo kon
daḷan mita, bodongka mosambayang,
simbá ontongon intau in oáid monia tua.
Poguman-Ku ko'imonimu: Aindon no'uḷi
monia onu inta kino'ibog monia.
6 Ta'e aka ikow bo mosambayang,
tu'otdon kong gopot, bo kunsîai in
ḷolingkop bodongka mosambayang ko'i
Amámu inta kon tampat no'ibuni. Dá ki
Amámu inta noko'ontong ko'inimu im
mobogoibî kon onu inta ko'ibogmu.
7 Ná doman tua aka ikow mosambayang
yo dona'aidon ḷanggo-ḷanggo'on náonda
bo kabiasaan in intau inta diá nonota'au

ko'i Allah. Sin sinangka monia aka
sambayang bo moḻanggó yo tua in
tarimaan i Tuhan.
8 Manangka intua yo dona'aidon mo'ikow
dumudui kon oáid monia, sing kota'auanbî
i Amámu onu im paraḻumu, wakutu i
mo'ikow diápa mo'igum ko'i-Nia.
9 Tuamai aka mo'ikow bo mosambayang
yo singogdon na'a: 'Oh Allah, Amá nami
inta kon soroga, tongábî Ikow ing ki Allah
inta sinumbah bo inta dayo-dayowon
nami,
10 angoidon parenta'ai ing kami podudui
ing ko'ibog-Mu, kon dunia náonda bo kon
soroga.
11 Ogoiaidon ka'anon kami singgai na'a,
inta tugat ko'inami.
12 Bo ampungaidon taḻá nami, ná doman
kami ain nongampung kon intau inta
kotaḻá ko'inami.
13 Dona'aidon pomayak makow ing kami
kobuḻian pirisaya ko wakutu ing kami
koántugan in totungkuḻ, ta'e pilataidon
ing kami nongkon kawasa i inta Mora'at!
[Sin Ikowbî in Raja inta kokawasa bo
kamulia'an-Mu in mononoi. Amin.]'
14 Aka mo'ikow bo mo'ibog mongampung
kon taḻá i intau, yo ki Amá monimu inta

kon soroga im mongampungbĩ doman
kon taḷámu.
15 Ta'e aka mo'ikow bo diá mongampung
kon taḷá intau ko'i monimu, yo ki Amámu
in doĩ doman mongampung kon taḷámu."
16 "Aka mo'ikow bo mopuasa, yo
dona'aibĩ popokantara kom pogotmu ná
intau mita inta mongomunapik. Imonia im
popokantarabĩ kom pogot monia, simbá
kota'auan in intau kom mosia ing koyogot
mopuasa. Poguman-Ku ko'i nimu, tuadon
bungainya ko'i monia.
17 Ta'e aka mo'ikow bo mopuasa, yo
pogiminyabĩ bo pongiamot
18 simbá diá kota'auan in intau kon
ikow ing koyogot mopuasa, pomayakdon
makow simbá tongá ki Amámu inta kon
tampat noĩadop im mokota'au. Bo Sia inta
nokota'au kon inta oáidmu no'ibuni tatua
mobogoi kon onu inta sinayakmu."
19 "Dona'aidon mo'ikow mosipun kong
kapunya'an kon dunia, sin poguya'aton
in sisik bo kaḻiotá, ná doman tua,
mononakow mamangoi momulingkar bo
monakow.
20 Manangka intua posipundon manĩ
kong kapunya'an kon soroga; sing kon
soroga diábĩ in sisik bo kaḻiotá inta

momoguya'at, ná doman tua, kon tua
diábî im mononakow inta mamangoi
momulingkar poḷat monakow.
21 Kon onda ing kapunya'anmu, kon tua
doman ing ginamu."
22 "Mata na'a togá in awak. Aka matamu
bo mopia, yo mobayag doman im
bayongan awakmu.
23 Ta'e aka matamu bo mora'at, yo
mosindip doman im bayongan awakmu.
Dá aka togá ko'inimu bo minatoidon, yo
mosindipdon totok in doḷom tatua."
24 "Diábî in tobatúmai intau mota'au
monontuang kon doyowa. Sin aka natua,
yo tongábî tobatú ing kotabinya, yo tobatú
in diábî kotabinya, andeka tongábî tobatú
in duduiannya, yo tobatú in diábî. Mo'ikow
in diábî mota'au mobantung ko'i Allah bo
kong kapunya'anmu.
25 Manangka intua Aku'oi moguman
ko'inimu: Dona'aidon mohawatir kong
kobobiagmu, kon onu inta ka'anonmu
andeka inumonmu, bo onu im pakéonmu.
Sim mobiagbî im moponti-ponting
nongkon ka'anon andeka pakeang!
26 Indoiaidon in ḷagapan mita, mosia
tua in diábî nomuḷa bo nokoyut, bo diábî
doman nosipun kon hasil ing gobá kon

luntung, ta'e mosia inogoianbî doman ing ka'anon i Amámu inta kon soroga. Degá diápa kinota'auan monimu kom mo'ikow in no'iliubî nongkon lagapan mita tatua?
27 Oyúon degá intau kon sigad monimu inta lantaran mohawatir, dá sia modugang kon umurnya biar tongá topilikmai?
28 Bo nongonu sim mo'ikow i mohawatirbî kon onu im pakéon monimu? Tarukirakah im bungang mita. Mosia nobiag, diábî dodai onda nogaid bo diá doman dodai onda nodagum,
29 ta'e poguman-Kudon ko'i monimu: Ki Salomo nobiag no'oyúon totok ta'e diábî dodai onda nogilambung ná kogagah im bungang mita tatua.
30 Dá aka ki Allah bo nobogoi kon inta mopia kom bungang mita, inta singgai na'a oyúon bo ikolom in tuba'an, yo tantú mo'ikowbî ing kotabi-tabi-Nya, ta'e mo'ikow diá totok mopirisaya!
31 Tuamai, mo'ikow dona'aidon mohawatir bo polat mosingog nana'a: Onu ing ka'anon nami? Onu in inumon nami? andeka onu im pakéon nami?
32 Tua komintan tayakon doman in intau mita inta diá mopirisaya ko'i Allah. Bo

kota'auanbî doman i Allah kom mo'ikow
im moparaḷu doman kon tua komintan.
33 Ta'e tayakpa muna ing ki Allah
bo aidaidon onu inta ko'ibog-Nya, dá
komintan tua ogoi-Nyabî doman ko'inimu.
34 Manangka intua dona'aidon mohawatir
mo'ikow kon singgai ikoḷom, sin singgai
ikoḷom torupabî doman in roriganya.
Roriga singgai na'a tugatdon, dona'aidon
dugangan in roriganya."
7 1 Dona'ai mo'ikow mohakim, simbá
mo'ikow diá doman hakimon.
2 Sin náonda im pohohakimmu kon intau
ibanea, tua doman in pohakim ko'inimu.
3 Nongonu sim puḻing i utatmu in
ontongon monimu, ta'e kayu kon bonu in
matamu diábî kinota'auanmu.
4 Náondabî ikow mota'au moguman
ko'i utatmu: "Igai bá inggamáanku im
puḻingmu, sedangkan kom matamu oyúon
ing kayu.
5 Hei intau momunapik, poḷuaipa muna
ing kayu kom bonu im matamu, simbá
motarang im matamu bo mota'audon
mopoḷuai im puling kon mata i utatmu.
6 Dona'aidon mo'ikow mobogoi im
barang inta mokudus kon ungkú
bo dona'ai mo'ikow mopogarab im

mutiaramu kom boké, simbá diá tongá
rita-ritakanya makow intua bodongka
mobuimai moyingki-yingkit ko'i monimu."
7 "Po'igumdon, dá ogoianbî im mo'ikow,
potayakdon dá moko'uḻî bî im mo'ikow,
ponangkokódon dá pobukatanbî im
mo'ikow kon ḻoḻingkop.
8 Sim pomuḻoi intau inta mo'igum,
motarima, bo intau inta motayak im
moko'uḻî bo intau inta monangkokó
pobukatan kon ḻoḻingkop.
9 Oyúon degá ing kon sigad monimu
mobogoi im batu ko'i adînya, aka ki adînya
mo'igum kon roti,
10 andeka mobogoi in uḻag ko'i adînya,
aka po'iguman kon toyak?
11 Dá aka mo'ikow inta mora'at bo
mota'au mobogoi kon inta mopia ko'i
adîmu mita, yo apapa doman ki Amámu
kon soroga inta totok im mopia! Sia
mobogoibî kon inta mopia ko'i ineka inta
mo'igum ko'i-Nia."
12 Onu inta ko'ibog monimu popoaid in
intau ko'i monimu, yo popoáid domandon
ko'i monia intua. Tuadon bonu im
bayongan atorang i Musa bo inta pinais
kom buk in nabi mita.

13 "Tu'otdon pongin daḷan inta mo'intok,
sin daḷan inta mopobayak in naraka
moḷoben bo mobanat, bo mobarong in
intau mongin tua.
14 Ta'e daḷan inta mopobayak in tampat
inta mokobiag in no'intok bo tongá topi̲lik
in intau inta mokodapot kon tua."
15 "Mokopo'ingatdon kon nabi mita inta
diá totu'u nabi inta mamangoi ko'inimu
náonda bo intau inta mongopia, ta'e
sabanarnya mosia tua intau bí moromú.
16 Bagubí nongkon oáid monia tua ain
kota'auan mongo ki ine i mosia. Degá
oyúon i intau mosipú kom bungai in
anggur kom pangkoi in diát, andeka ḷantat
kom pangkoi im bonganga?
17 Kota'auanbí, aka pangkoinya bo nopira
yo mopira doman im bungainya, ta'e aka
pangkoinya diá nopira, yo tantú bungainya
diá doman mopira.
18 Sin diábí in aka pangkoinya mopira
bo mopomungai in inta nora'at,
andeka pangkoinya inta diá mopira bo
mopomungai inta mopira.
19 Sin pomuḷoi im pangkoi inta
mopomungai in diá mopira yo musti
pupuḷon bo tubáan.

20 Nongkon oaidnya kota'auandon
monimu im mosia."
21 "De'emanbî komintan intau inta
moku'uk ko'i-Nakó: 'Tuhan, Tuhan,' im
mobaḷî umat-Ku, ta'e tongábî mosia inta
dinumudui kong ko'ibog i Amá-Ku inta
kon soroga.
22 Kon Singgai Ponantúan moántó intau
inta mogoinî ko'i-Nakó: 'Tuhan, Tuhan,
takin moguman; kami na'a inta nopoyaput
in habar nongkon i-Nimu, bo inta nomaké
in tangoi-Mu noguntun kon dimbuḷó bo
nomaké doman in tangoi-Mu nogaid kon
inta mokoherang kon intau.'
23 Kon dodai intua, Aku'oi moguman
taran-tarangan ko'i monia: 'Diábî
kinota'auan-Ku im mo'ikow! Bayakdon
pokoyayuk ko'i-Nakó, sim mo'ikow
komintan intau inta nogaid kon inta
mora'at.'"
24 Pomuḷoi intau inta nokidongog kon
singog-Ku bo aidannya intua komintan,
yo sia tua in ibarat intau inta mopandoi,
inta noposindog im baḷoinya kon tudu im
batu.
25 Naonda in nonguyan, bo inuntag in
ḷunud bo tompot im baḷoi tatua, ta'e

baḷoi tatua diábĩ nongonumai sin aim pinoposindog kon tudu im batu.
26 Ta'e pomuḷoi intau inta nokidongog
kon singog-Ku tongá doĩ dinumudui, yo
sia tua in notongkai intau bodok, inta
noposindog im baḷoinya kon tudu im
bungaion.
27 Onda in nonguyan, bo inuntag in l̤unud
bo tompot im baḷoi tatua, dá no'umpag bo
nogoguya'at totok.
28 Bo naonda ing ki Yesus nonimpod
kon singog-Nya tatua, nongoherang
intau nobarong kon tua nokodongog kom
pototundú-Nya.
29 Sin Sia im motundú ko'i monia takin
kokawasa, diá ná mototundú kon agama
monia.
8 1 Naonda ing ki Yesus nosi̲lig nongkon
buḷud, intau mobarong dinumudui
ko'i-Nia.
2 Kon sigad monia oyúon doman tobatú
intau inta pinanyaki kusta, sia namangoi
bo sinumungkud poḷat nosumbah ko'i
Yesus, takin noguman: "Tuang, aka ki
Tuang mo'ibog mongundam, yo mopiabĩ
in aku'oi."
3 Bo ki Yesus nokadai kon intau tatua bo
noguman: "Mo'ibog in Aku'oi, dá kopiadon

in ikow." Bo kon dodaipa doman tuata panyaki kusta i intau tatua nopia.
4 Bo ki Yesus noguman ko'inia: "Toropdon in singog-Ku na'a, dona'ai o'umanon ko'i inekabî onu inta nobaḻî tana'a, ta'e bayakdon bo poki indoi kon imang bo pobogoidon ikow in sosumbah ná inta pinarentah i Musa, saḻaku bukti ko'i monia kon ikow ain nopia."
5 Naonda ing ki Yesus tumu'otdon kong Kapernaum, namangoi in tobatú porwira ko'i-Nia takin nopo'igum, kainia:
6 "Tuang, bobantungku no'itosiug makow kom baḻoi sin notakit diá mokobayak, bo sia i moyoyigadon totok."
7 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Bain angoion-Ku undaman in sia."
8 Ta'e porwira tatua notubag: "Dona'aidon Pak Guru, sin diá mokobaḻî in akuoi motarima ko'i Pak Guru kom baḻoiku. Ogoiaidon in tosingogon tongákabî totontagá, pasti kom mopiabî im bobantungku tatua.
9 Sin koḻimonikanku na'a oyúon doman itoiku ta'e koḻimonaganku oyúon doman im prajurit. Aka aku'oi moguman kom prajurit tatua, bayak, dá mayakbî doman in sia, bo aka aku'oi moguman kom

prajurit ibanea, 'Angoi!' dá mamangoibî
doman in sia, andeka aku'oi mopotabá
kom bobantungku, kon aidai in na'a dá
aidannyabî intua."
10 Naonda in dinongog i Yesus
tosingogon im porwira tatua, Sia noherang
totok, sahingga Sia noguman kon intau
mita inta dinumudui ko'i-Nia: "Diápa dodai
onda kinodungkulan-Ku ing koḷoḷoben
pirisaya ná tana'a kon sigad in intau Israel.
11 Poguman-Ku ko'i monimu: Mobayong
in intau inta mamangoi nongkon Timur
bo Barat bo ḻimitú monga'an moyotakin i
Abraham, i Ishak, bo i Yakub kom bonu in
dunia mobagu i Allah.
12 Ta'e intau mita inta sabanarnya mobaḻî
tombonu in soroga toko pogonagdon
kon tampat inta mosindip totok. Kon tua
kodongogandon in ombaḷ bo roriga."
13 Nopaḷut makow nosingog kon tua,
ki Yesus noguman kom porwira tatua:
"Pobuidon, onu inta pinirisayamu tatua im
mobaḻî bidon ko'inimu." Dá kon dodaipa
doman tuata bobantungnya nopia.
14 Nodapotmai kom baḷoi i Petrus,
inontong i Yesus ki guyá i Petrus
no'itosiug makow sim pinonikan patú.

15 Dá dinimiug in Sia bo nokadai kon
lima im bobay tatua, bo patúnya nopia
domandon. Dá bango-bangon sia bo
nobantung ko'i-Nia.
16 Naonda in no'ungkolomdon,
mobarong in intau inta kinotolangan
dimukud mora'at dinia mangoi ko'i Yesus.
Bo tongá takin tosingogon totontagá
ki Yesus noguntun kon dimukud mita
mora'at tatua bo nongundam kon intau
mita inta nongotakit.
17 Tua mita mobalí simbá motompodon
Pirman inta pinoyaput i Nabi Yesaya
nana'a: "Sia tua in nomota'an kon yoyiga
bo mongundam kon panyaki naton."
18 Naonda ing ki Yesus noko'ontong
kon intau moántó nolipung ko'i-Nia, Sia
nonongganut minayak in lolan.
19 Bo namangoidon in tobatú mototundú
kon agama Yahudi noguman ko'i-Nia:
"Guru, aku'oi in dumudui ko'inimu, kon
onda kabí im baya'an-Mu!"
20 Ki Yesus noguman ko'inia: "Serigala
oyúon im bubúnya, bo lagapan oyúon im
pugadnya, ta'e Adí Intau diá in tampat
posiugan-Nya."

21 Bo dumodudui-Nya doman tobatú
noguman ko'i-Nia: "Tuhan ogoiaipa aku'oi
i wakutu mayak moḻobong ko'i amáku."
22 Ta'e ki Yesus notubag: "Duduidon
ko'i-Nakó bo pomayakdon makow intau
minatoi moḻobong kon intau minatoi
monia."
23 Bo ki Yesus takin murî-Nya mita
sinumakoi kon uangga.
24 Bo dinaḽimai in tompot inirup noropot
totok in danow tatua, sahingga nobokoḻ,
bo bokoḻ kopiadon mondangat kon
uangga inta sinakoian monia, ta'e wakutu
intua ki Yesus nosiug noḻoḻot.
25 Bo namangoidon im murî-Nya mita
noguḻung ko'i-Nia, kai monia, "Tuhan,
tuḻungaipa, sim mobodito ing kita."
26 Sia noguman ko'i monia, "Nongonu
sim mo'ondokbî i mo'ikow intau inta diá
totok mopirisaya?" Ki Yesus nobangon bo
sinumorú kon tompot bo danow tatua,
indoianmai tompot diádon nogirup bo
danow tatua nobaḽidon noḻonong totok.
27 Mosia nongoherang bo noguman, "Ki
inebî degá in Sia na'a, sin tompot bo
danow dumuduibî kon tosingogon-Nya!"
28 No'iyaputmai in ḻoḻan kon ḽipú intau
ing Gadara, namangoidon ko'i Yesus intau

doyowa inta kinotoḷangan in dimukud mora'at, taya dua na'a nongkon tampat pongonguburan. Taya dua tua totokdon im moko'ondok sahingga intau mita diá mokobaḷ̱ĭ mongin daḷan tatua.
29 Taya dua nomaḷú noropot, kai monia "Onuon-Mu ing kami na'a, hei Adĭ i Allah? Ikow mamangoi degá mopoyoyiga ko'inami umpakahbĭ de'emanpa wakutunya?"
30 Diá noyayuk ko'i monia tua oyúon ing kawangan boké inta koyogot motayakmai kong ka'anonnea.
31 Dá dimukud mita mora'at tatua nopo'igum ko'i Yesus: "Aka untunon-Mu ing kami, yo potabádon kami tumu'ot kom boké mita tatua."
32 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Bayakdon!" bo iḷumuaidon mosia kon intau doyowa tatua bo sinumoḷang kom boké mita tatua. Bo kawangan boké tatua iḷumanduk kom pompang kom bonu in danow bo minatoi kom bonu in tubig.
33 Bo moḷoḷukad mita kom boké tatua noḷagui. Naonda in nodapotmai kong kotá nodait ino'uman monia onu inta aindon nobaḷ̱ĭ. Ino'uman doman monia intau mita

inta kinotoḷangan in dimukud mita mora'at tua.
34 Nokodongogmai kon tua, iḷumuaidon komintan in intau kong kotá tatua bo minayak ko'i Yesus. Naonda in noyodungkuḷ i Yesus, mosia nopo'igum totok ko'i-Nia simbá monaḷámaidon kon ḷipú tatua.
9 1 Onda intua ki Yesus sinumakoidon kon uangga bo iḷumeag minayak in ḷoḷan danow. Bo no'idapotdon Sia kon ḷipú-Nya tontani.
2 Bo intau nopoángoi ko'i-Nia in tobatú intau inta ḷempeng bo no'isiugdon makow kon tosiugannya. Naonda inontong i Yesus im pirisaya monia, Sia noguman kon intau inta diá mokobayak tatua: "Popirisayadon, aď i-Ku, taḷámu aindon inampungan."
3 Nokodongogmai kon singog i Yesus natua, mototundú mita kon agama Yahudi nosingog kom bonu ing gina, kai monia: "Sia noningkuḷe ko'i Allah."
4 Ta'e kinota'auandon i Yesus in raian monia tatua, tuamai Sia noḷibó: "Nongonu si mo'ikow moraibí kon soáḷ mita inta mora'at kom bonu ing ginamu?
5 Onda degá i mogampa-gampang, moguman, 'Taḷámu aindon inampungan',

andeka moguman: 'Pobangondon bo bayakdon?'
6 Ta'e bá kota'auan monimu, kon Adí
Intau inogoian ing kawasa mongampung
kon taḷá kon dunia na'a." Bo Sia
noguman kon intau inta ḻempeng tatua,
"Pobangondon, buatdon in tosiuganmu bo
pobuidon kom baḷoimu!"
7 Intau tatua bango-bangon bo nobui.
8 Intau moántó inta noko'ontong kon onu
inta nobaḻí tatua no'ondok bo nodayow
ko'i Allah inta ain nobogoi ing kawasa ná
domai tua ing koḷoben kon intau.
9 Naonda ing ki Yesus minayak nongkon
tua, Sia noko'ontong kon tobatú intau
tangoinya ki Matius inta ḭlimitú makow
kong kantor im pajak. Ki Yesus noguman
ko'inia, "Duduidon ko'i-Nakó." Dá ki
Matius sinimindog doman bo dinumudui.
10 Bo naonda ing ki Yesus nonga'an kom
baḷoi i Matius, namangoidon doman intau
mita inta mononagih kom pajak ibanea
bo intau mita baradosa bo nonga'an
noyotakin i Yesus bo murí-Nya mita.
11 Soáḷ tatua inontong intau mita im
Parisi, sahingga mosia noguman kom murí
mita i Yesus, "Nongonu sing gurumu in

nonga'anbî moyotakin mononagih kom
pajak bo intau baradosa?"
12 Singog monia tua dinongog i Yesus,
dá Sia noguman ko'i monia: "De'emanbî
intau mosehat im moparaḷu kon dokter,
ta'e intaubî nongotakit.
13 Manangka intua, bayakdon bo
balajarpa bui mangaḷe im Pirman tana'a:
'Ko'ibog-Ku in totabianbî, de'emanbî onu
inta ogoi monimu,' sin Aku'oi namangoi
de'emanbî mogoinî kon intau no'itutui,
ta'e intaubî baradosa."
14 Onda intua namangoidon murî
mita i Yohanes ko'i Yesus bo noḷibó:
"Nongonu sing kami bo intau mita im
Parisi mopuasabî, ta'e murî-Mu mita in
diábî?"
15 Ki Yesus noḷibó bui ko'i monia:
"Mota'au degá aka nonika'an ḷoḷaki
koyotaki-takinpa monia bo yobayatnya
mita moájardon ing gina? Oyúonbî
iwakutunya nonika'an tatua gamáan
nongkon sigad monia, bain ko wakutu
intuata mosia mopuasa.
16 Diábî in tobatúmai intau inta momerak
kon ḷambung nobagu sim poduḷampong
kon ḷambung inta ain nokoyongan,
sin aka sia momerak kon ḷambung

nobagu, yo ḷambung nobagu tatua im
mogoguya'atdon doman.
17 Ná doman tua, anggur inta nobagupa
diábḯ mota'au bonuon kom botutunya
inta ain nokoyongan, sin aka bonuon yo
botutu tatua im mobisikbḯ bo anggur
tatua mo'ibutak doman, bo botutu tatua
mogoguya'atdon totok. Tuamai anggur
inta mobagu im bonuonbḯ kon tampatnya
inta nobagu doman, simbá tumpaḷa diá
mogoguya'at."
18 Koyogotpa ing ki Yesus nongonguman
natua ko'i monia, namangoidon in tobatú
itoi im baḷoi pososambayangan, bo
nosumbah ko'i-Nia poḷat noguman, "Ki
aďiku bobay bagupa minatoi, ta'e aku'oi
mopo'igum ko'i Guru mamangoi bo
mokadai ko'inia, dá mobiagdon bui in sia."
19 Ki Yesus sinimindog bo takin murḯ-Nya
mita minayak noyotakin in intau tatua.
20 Kon dodai intua oyúon doman tobatú
bobay inta aindon mopuḷuh bodoyowá
notaong ko'onggotnya notakit toḷoganmai
in dugú, sia moramiji totok dimiug
ko'i Yesus nongkon tumi sim mokadai
kon ubung in jubah-Nya. Sin nana'a
irainya: "Umpakahbḯ tongá koḻiaianku in
jubah-Nya, yo mopia in aku'oi."

21 (9:20)
22 Ta'e ki Yesus nobobui bo no'indoi
ko'inia takin noguman, "Koroton ing
ginamu, adi-Ku, sim pirisayamu aindon
nokosaḷamat ko'i nimu." Bo kon dodaipa
doman tua bobay tatua nopia.
23 Naonda ing ki Yesus no'iyaput kom
baḷoi in itoi im baḷoi pososambayangan
tatua bo noko'ontong kon intau mita inta
nogirup kom bansi bo intau mobarong
inta motombá makow,
24 Sia noguman ko'i monia, "Bayakdon,
sin adi tana'a diábi minatoi, tongábi
nosiug in sia." Ta'e kinosingan monia ing
ki Yesus.
25 Naonda intau mita tatua pinoḷuai-Nya
komintan, ki Yesus sinumu'ot bo nokadai
kon ḷima in adi tatua, bo adi tatua
nobangondon.
26 Habar soáḷ inta nobaḷi tatua no'i
siardon kom bayongan ḷipú kon tua.
27 Naonda ing ki Yesus nongingguput
kom bobaya'an-Nya, intau biḷog doyowa
dumuduianmai ko'i-Nia bo sindaḷan
momaḷú kai monia, "Adi i Daud, kotabipa
ing kami na'a."
28 Bo náonda ing ki Yesus sinumuot
kom baḷoi tobatú namangoidon doman

ko'i-Nia intau biḷog doyowa tatua, dá ki Yesus noḷibó ko'i nayadua, "Eta mopirisaya i mo'ikow kon Aku'oi mokopia ko'i monimu?" Mosia notubag, "Totu'u Pak Guru, mopirisayabî ing kami."

29 Dá ki Yesus noḷiai kom mata monia takin nosingog, "Mobaḷîdon ko'i monimu podudui im pirisayamu."

30 Dá noko'indoidon im mata monia. Bo ki Yesus nongoyow ko'i monia, "Dona'ai mongonguman simbá diá tobatúmai intau mokota'au kon onu inta aindon nobaḷî tana'a."

31 Ta'e mosia iḷumuai bo noposiar kon ḷipú mita kon tua, kon onu inta ain inaidan i Yesus.

32 Naonda intau mita biḷog tatua iḷumuai, diniadon mangoi ko'i Yesus in tobatú intau bobó inta kinótoḷangan in dimukud mora'at.

33 Bo naonda in dimukud mora'at tatua inuntun-Nya, intau tatua nokosingogdon. Intau moántó inta kon tua nongoherang bo nosingog, "Soáḷ mita ná tanion diápa kon dodai onda inontong intau Israel."

34 Ta'e intau mita im Parisi noguman, "Sia inogoian in tongguḷu in dimukud

mita mora'at ing kawasa moguntun kon
dimukud mita mora'at."
35 Natuata inaidan i Yesus wakutu in
Sia minaya-mayak makow im bayongan
kotá bo ḻipu-ḻipuánnya. Sia notundú kom
bonu im baḷoi mita pososambayangan bo
nopoyaput in Habar Mopia kon náonda
ing ki Allah momarentah saḷaku Raja.
Sia nongundam doman kom bayongan
panyaki bo yoyiga.
36 Noko'ontongmai kon intau moántó
tatua, Sia inangoian totok in tabi ko'i
monia, si mosia totokdon moḷopî bo
diádon kodaya, náonda bo domba inta
diádon ko gombala.
37 Dá Sia noguman kom murî-Nya
mita, "Inta koyuton totu'u modamaḷ ta'e
mokokoyut tongá topiḻik.
38 Manangka intua po'igumdon ko'i togi
gobá simbá potabá-Nyadon mangoi im
mokokoyut mita kon onu inta paraḷu
koyuton tua."
10 1 Ki Yesus nogoinî kom murî-Nya
inta mopuḷuh bodoyowá tua bo
nobogoi ing kawasa ko'i monia poguntun
kon dimukud mita mora'at bo pongundam
kom bayongan takit bo roriga.

2 Na'a in tangoi monia mopuḷuh
bodoyowá tua: Ki Simon inta dinonoi
ki Petrus bo ki Andreas ki utatnya, ki
Yakobus ki adi i Zebedeus bo ki Yohanes
ki utatnya.
3 Ki Pilipus bo ki Bartolomeus, ki Tomas
bo ki Matius inta mononagih kom pajak,
ki Yakobus ki adi i Alpeus, ki Tadeus,
4 ki Simon intau in Zelot bo ki Yudas
Iskariot inta nomangkang ko'i Yesus.
5 Taya mopuḷuh bodoyowá tua pinotabá-
Nya takin koyow nana'a: "Dona'ai mo'ikow
mayak in ḻipú in intau ibanea inta de'eman
Yahudi andeka mayak in ḻipú intau in
Samaria,
6 ta'e bayakdon kon intau mita Israel inta
nongo iḷaḻe.
7 Bayakdon bo poguman, kong ki Allah
in ḻagidon mamangoi momarentah saḷaku
Raja.
8 Undamaidon intau notakit, biagdon bui
intau minatoi, undamai doman intau inta
pinanyaki kusta, bo untun in dimukud
mita mora'at. Na'a komintan inogoi
pinonotabi ko'i monimu, manangka intua
yo pomorosen domandon.
9 Dona'aidon mo'ikow modia kom
buḷawan, perak andeka tambaga.

10 Dona'ai mo'ikow mobaḷun kom
binaya'an, dona'aidon modia kon ḷambung
doyowa no par, aip in sío̱ḷ andeka tungkud,
sin intau inta mogaid patusbí motarima
kong gaji.
11 Bo aka mo'ikow mayak in tobatú kotá
andeka ḷipú, yo potayak muna kon intau
inta mota'au pogutunan bo pogutundon
kon tua modapot im mo'ikow mobui.
12 Bo aka mo'ikow tumu'ot kom baḷoi
intau, yo pohormatbí ko'i togi baḷoi.
13 Aka tarimaan monia, yo hormatmu
tatua mobaḷí barakat ko'i monia, ta'e aka
diá tarima'an monia yo barakatnya im
mobui ko'inimu.
14 Bo aka oyúon intau doí motarima ko'i
monimu bo doí doman mokidongog kon
singogmu, yo ḷuai bo taḷa'aidon im baḷoi
bo kotá tatua bo topirai in ḷobud kon
sío̱ḷmu.
15 Pogumanku ko'i monimu, kon singgai
pohakiman intau mita in Sodom bo
Gomora moga'a-ga'an in hukumannya
nongkon intau mita tatua."
16 "Tarukira in singog-Ku, Aku'oi
mopotabá ko'i monimu, náonda bo domba
dinia kon yuá-yuák in serigala, manangka
intua mokopoingat totok náonda bo uḷag,

bo mokopotu̲lid kong gina náonda bo ḻagapan paḷoma.
17 Ta'e mokopo'ingat kom bayongan
intau, sin oyúon im moposarahkan ko'i
monimu kon itoi mita in agama, bo
sikisa'an monia i mo'ikow kom baḷoi
pososambayangan.
18 Bo lantaran pirisayamu ko'i-Nakó,
sahingga mo'ikow in diaan kon tayowon
mongonguasa mita bo raja saḷaku tobatú
katarangan ko'i monia bo kon intau mita
inta diá nonota'au ko'i Allah.
19 Bo aka mosia moposarakan ko'inimu,
yo dona'aidon mohawatir bo momikir kon
onu in singogon monimu kon tayowon
monia, sing komintan tua in ogoi bidon
ko'i monimu aka wakutunyadon.
20 Sin de'eman bidon mo'ikow i
mosingog, ta'e Rohobî i Amámu mosingog
kom bonu ing ginamu.
21 Bo nana'a im moba̲ḻî: Intau mita
moposarakan ko'i utatnya sim poki̲limod.
Soáḷ tatua aidan doman ing guyanga
ko'i adînya. Bo adî im momarontak bo
mo̲limod kong guyanganya.
22 Mo'ikow in saturuon im bayongan
intau si mo'ikow i murî-Ku. Ta'e ki ine

mokotahang modapot ing kopaḷutannya
sia tua im mosaḷamat.
23 Aka mo'ikow pogutu'on monia kon
tobatú kotá yo poḷaguidon kong kotá
ibanea. Sim poguman-Ku ko'i monimu,
ko wakutu in diápa modait monimu
kobaya'an in ḷipu-ḷipúannya kon Israel, yo
Aḋí Intau mamangoidon bui.
24 Diábí im muŕí mo'iḷiu kong gurunya,
andeka simpaḷ mo'iḷiu kon i tuangnya.
25 Mobaḷŕidon aka tobatú muŕí motongkai
i gurunya andeka simpaḷ bo motongkai i
tuangnya. Aka ki togi baḷoi bo tangoion
ki Betzebul, yo bambíkabí tombonu im
baḷoinya tua."
26 Manangka intua dona'aidon mo'ikow
mo'ondok ko'i monia, sin diábí tobatúmai
inta no'iḷingkop in diá bukatan bo diábí
doman in tobatúmai inta no'i buni in diá
popota'au.
27 Onu inta pinoguman-Ku ko'i monimu
ko wakutu in doḷom musti buion
monimu poguman wakutu in singgai
mobayagdon, bo onu inta pinogombong
kom bongoḷanmu, popota'audon kom
bayongan intau.
28 Bo dona'aibí mo'ondok ko'i monia
inta mota'au moḷimod kon awak, ta'e diá

inogoian ing kawasa morabut kon nyawa. Ta'e mo'ikow musti mo'ondok ko'i Allah inta kokawasa mo̱limod kon awak bo morabut kon nyawa kom bonu in naraka.
29 Ḷagapan dui-duit doyowa mota'aubî potaḷui komura'an totok! Ta'e umpakahbî natua diábî tobatúmai nongkon ḷagapan mita tatua im moḷabú kom butá aka de'eman ibog i Amámu kon soroga.
30 Bá kota'auan monimu, kom bayongan bu'ok kon uḷumu kinota'auan-Nyabî ing kobayongea.
31 Manangka intua dona'aibî mo'ikow mo'ondok, sim mo'ikowbî im momaha-mahaḷ nongkon ḷagapan dui-duit mita tatua.
32 "Pomuḷoi intau inta diá mo'oyak mongaku kon tayowon intau moántó kon sia in dumodudui-Ku, yo sia in ḷabiton-Ku doman kon tayowon i Amá-Ku inta kon soroga.
33 Ta'e ki ine im momayow kon tayowon intau mobarong kon sia in de'emanbî dumodudui-Ku, yo sia im bayowan-Ku doman kon tayowon i Amá-Ku inta kon soroga."
34 "Dikabî kon raionmai monimu Aku'oi na'a im mamangoi modia kon dodamean

kon dunia na'a, sin Aku'oi mamangoi
de'emanbi modia kon dodamean, ta'e
nodiabi kon ropatoi.
35 Aku'oi mamangoi mopoyotondi kon
adi ḷoḷaki nongkon i amánya, adi bobay
nongkon i inánya, mototaka bobay
nongkon i iguyánya.
36 Tobaḷoian tua mobaḷ̲i mososaturuan.
37 Ki ine i motabi ko'i amánya andeka
ko'i inánya mo'i̲liu kon tabinya ko'i-Nakó,
sia tua diá patus mobaḷ̲i dumodudui-Ku;
natua doman, ki ine im motabi ko'i adinya
ḷoḷaki andeka bobay bo mo'i̲liu kon tabinya
ko'i-Nakó, sia doman tua in diá patus
mobaḷ̲i dumodudui-Ku.
38 Bo ki ine in doi momota'an kong kayu
pinoyotaḷ̲empang bo dumudui ko'i-Nakó,
sia doman tua in diá patus mobaḷ̲i
dumodudui-Ku.
39 Bo ki ine im moramiji mobiag yo
sia im matoi, ta'e ki ine im matoi
lantaran dinumudui ko'i-Nakó yo sia im
mosaḷamat."
40 "Ki ine in notarima ko'i monimu, sia
tua in notarima doman ko'i-Nakó bo ki
ine in notarima ko'i-Nakó, sia in notarima
doman ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó.

41 Ki ine in notarima kon tobatú nabi
saḷaku nabi, yo sia i motarima doman kom
barakat i nabi, bo ki ine i motarima kon
intau inta mobanar saḷaku doman intau
mobanar, yo sia im motarima doman kom
barakat in intau mobanar.
42 Bo ki ine im mobogoi in tubig noánay
inumon umpakahbî tongá topalo kon intau
inta bogá na'a, sin sia in dumodudui-Ku,
poguman-Ku ko'i monimu, popirisayabî
sia tua in diá kobu̲lian im barakatnya
nongkon inia!"

11 1 Naonda ing ki Yesus nopaḷut
nopoyaput ing koyow tatua kom
murî-Nya mita tatua, nobuatdon Sia
nongkon tua bo minayak notundú poḷat
nopota'au in Habar Mopia kom bonu ing
kotá mita monia.
2 Ki Yohanes inta kom bonu im panjara
aindon nokodongog kon onu in inaidan i
Kristus,
3 dá sia nopotabádon kom murînya mita
no̲libó ko'i-Nia nana'a: "Degá Ikowdon
intau inta mamangoi podudui in dandi
i Allah, andeka mogoḷatpa degá bui ing
kami kon intau ibanea?"

4 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Bayakdon bo poguman ko'i Yohanes onu
inta ain dinongog bo inontong monimu.
5 Mo'ikow ain noko'ontong: intau biḷog
moko'indoi, intau l̲empeng mokobayak,
intau pinanyaki kusta inta moko'ondok
nopia, intau bongoḷ mokodongog, intau
minatoi nobangon bo Habar Mopia
pinoyaput kon intau mita bogá.
6 Bo mosanangdon totok in intau inta
totu-totu'u mopirísaya ko'i-Nakó."
7 Naonda im murí mita i Yohanes nobui,
ininsilangandon i Yesus kon intau moántó
tatua mongo ki ine ing ki Yohanes, kai-
Nia: "Onubí i mangal̲enya mo'ikow mayak
im padang gurun? Degá mo'indoi kom
bonok inirup in tompot po'uik-po'untag?
8 Andeka mo'ikow mayak mongonu?
Degá mo'indoi kon intau inta nogiḷambung
mogagah? Intau inta nogiḷambung
mogagah tampatnya kong karaja'anbí.
9 Dá degá onu mangal̲e im baya'an
monimu? Mo'indoi degá kon nabi? Totu'u!
Poguman-Ku ko'i monimu, sia tua in
no'il̲iubí kon nabi.
10 Sin sia tua inta aim pinais kom bonu
im Buk Mosuci nana'a: Indoiai, Aku'oi ain
nopotabá mangoi kon totabá-Ku umuna

ko'ini-Mu, simbá sia momontang kon
daḷan baya'an-Mu."
11 Poguman-Ku ko'inimu: "Kon sigad
monia inta pinolahir im bobay diápa
in no'i̱liu kong kokawasa i Yohanes
mobobaptis tongá inta inanggap in intau
mo'ompá kom bonu in dunia mobagu i
Allah, kawasa-Nya in no'i̱liu ko'i Yohanes.
12 Mulaipa ki Yohanes Mobobaptis nogaid
no'iyaput im masaîn na'a, habar kon ki
Allah mamangoi momarentah saḷaku raja
sinokobayowan i intau mita inta mo'ibog
monguasa.
13 Sing komintan nabi, bo kom bonu im
buk i Musa aindon nopota'au kon onu
inta moba̱ĺî, nodapot ing kinoángoian i
Yohanes.
14 Bo -- aka mo'ikow mopirisaya -- siata
ing ki Elia inta koángoiannya aim pinota'au
muna.
15 Ki ine ing kobongoḷan, yo pokidongog.
16 Onu degá im mota'au-Ku
popo'umpama'an kon intau masai
na'a? Mosia tua náonda bo mongoádî mita
inta ̱limitú makow kom pasar inta momaḷú
kon yobayat mita monia ibanea.
17 'Mo'ikow pogirupan nami kom bansî,
ta'e mo'ikow doî motayok, pomanyanyian

nami in lagu kinopatoian, tongá mo'ikow doíbí mongombaḷ.'
18 Ki Yohanes namangoi, sia diá nongaan
bo diá nonginum kon anggur, ta'e kai
monimu sia kinotoḷangan in dimbuḷó.
19 Onda intua Aḍí Intau namangoi, Sia
nonga'an bo nonginum kon anggur, ta'e
kai monimu, 'Indoaikah, Sia intau moturá
bo yobayat im mo'o'igum kom pajak bo
intau inta baradosa.' Ta'e kawasa i Allah
pinoponyata ko'i-Nia."
20 Ki Yesus nomangkoi noningkuḻe
kong kotá mita, kotá inta mokakit totok
pomiaan i Yesus kon soáḷ mita inta
mokoherang. Sin intau mita kong kotá
mita tatua doí mogogai im mogaid kon
dosa mita monia.
21 (Ki Yesus noguman.) Koboditodon ikow
Khorazim! Koboditodon ikow Betsaida! Sin
aka intau in Tirus bo Sidon in noko'ontong
kon soáḷ mita inta mokoherang inta
ain nobaḻí kon yuá-yuák monimu, yo
no'onggotdon mosia in nogogai nogaid
kon dosa mita monia takin nomaké in
ḷambung kinopatoian.
22 Tongá pokotoropdon, "Kon singgai
pohakiman, hukuman kon intau mita in

Tirus bo Sidon im moga'a-ga'an nongkon
hukuman ko'i monimu.
23 Bo ikow Kapernaum, degá kaʼinimu
kamai ikow diaanbʼi mamonik in l̤angit?
Diápa ing kai-Nakó, ikow papoponag
modapot in tampat inta diá ing kobiagan!
Sin aka soál̤ mita inta mokoherang inta ain
nobal̲ʼi kon yuá-yuák monimu bo nobal̲ʼi
kon Sodom, yo kotá tatua in umuranpabʼi
oyúon nodapot im masai na'a."
24 Manangka intua poguman-Ku ko'i
monimu: "Kon singgai im pohakiman,
hukuman kon intau mita in Sodom
moga'a-ga'an nongkon hukuman ko'i
monimu."
25 Ko wakutu intua nosingogdon ki Yesus
kai-Nia: "Aku'oi mosukur ko'i-Nimu, Amá,
Tuhan in l̤angit bo butá, sim bayongan
intua binuni-Mu kon intau mita inta
mobijaksana bo kon intau inta mopandoi,
ta'e pinoponyata-Mu kon intau inta
moyangkó.
26 Oh, Amá, tuata ing kino'ibog-Mu."
27 "Tua komintan aindon pinosarakan
i Amá-Ku ko'i-Nakó, bo diá doman
tobatúmai nonota'au kon Adʼi kol̲ikudbʼi
ing ki Amá, bo diá doman tobatúmai intau

in nonota'au ko'i Amá kuḻikudbî in Adî bo
intau inta kino'ibog in Adî popo'ontongan.
28 Koḻigaidon ko'i-Nakó, im bayongan
intau inta nongoḻopîdon bo intau inta
kopota-pota'an im mosibuḻ, simbá
ogoian-Ku ing kasanangan mo'ikow.
29 Aidaidon onu inta pinokîaid-Ku
ko'inimu, bo duduidon kon oáid-Ku,
mokopo'ompá kon dodia bo mokopoáḻus
kon pososingog, dá ikow mokodungkuḻ
kong kopia'an.
30 Sim parentah inta pinoguman-Ku
im mopia, bo inta pinokîaid-Ku in diábî
mororiga."

12 1 Kon singgai in Sabat tobatú, ki
Yesus takin murî-Nya no'itaḻib kong
gobá ing gandum. Lantaran ginogoy im
murî-Nya mita dá mosia nokoyut kom
bungai ing gandum bo kina'an.
2 Noko'ontong kon tua, intau mita im
Parisi noguman ko'i Yesus: "Indoiaikah,
Murî-Mu mita nogaid kon onu inta pinoton
aidan kon singgai in Sabat."
3 Ta'e ki Yesus notubag, "Degá diápa
kinobaca'an monimu onu inta inaidan
i Daud bo intau inta dinumudui ko'inia
wakutu i mosia ginogoy.

4 Sia sinumu'ot kom bonu im Baḷoi Tuhan
bo noka'an kon roti inta aim pinosumbah
ko'i Allah, inta aka dumudui kon atorangea
yo tongábĭ imang mota'au moka'an kon
tua, intau ibanea diábĭ mobaḷĭ?
5 Andeka diápa binaca monimu kom
bonu im buk i Musa, onu in taḷá inaidan
imang mita pomuḷoi singgai in Sabat kom
bonu im Baḷoi Tuhan, ta'e mosia diábĭ
pinotaḷá?
6 "Aku'oi moguman ko'i monimu: Kon
tana'a oyúon no'iḷiu kom Baḷoi Tuhan.
7 Bá kota'auan monimu nana'abĭ in
singog i Tuhan: Ko'ibog-Ku in totabianbĭ
de'emanbĭ onu im pinosumbah, aka
komangaḷean monimu yo mo'ikow in diábĭ
mohukum kon intau inta dia kotaḷá.
8 Sin singgai in Sabat kom bonu ing
kawasa i Adĭ Intau."
9 Naonda im minayak nongkon
tua, ki Yesus sinumuot kom baḷoi
pososambayangan monia.
10 Kon tua oyúon tobatú intau inta
ḷimanya tosimpaḷ minatoi, dá intau inta
mo'ibog motayak kon taḷá i Yesus, noḷibó
ko'i-Nia: "Degá mota'au im mongundam
kon intau aka singgai in Sabat?"

11 Ki Yesus bui no̲libó ko'i monia, "Aka
kon sigad monimu bo oyúon kodomba
tobatú bo domba tatua no̤labú kom bubú
inta mo'onag kon singgai in Sabat, yo
degá diánya baya'an gamáan bo po̤luai?
12 Intaubî im mo̤lobe-̤loben manga̲lenya
aka poyobandingonmai in domba! Tuamai
mota'aubî mogaid kom mopia kon singgai
in Sabat."
13 Bo ki Yesus noguman kon intau tatua,
"Tonggódon in ̲limamu!" Dá sinonggódon
intau tatua in ̲limanya, bo po̤latdon nopia.
L̲imanya tatua notongkaidon in ̲limanya
tosimpa̤l.
14 Intau mita im Parisi i̤lumuai mita bo
noyopakat mo̲limod ko'i Yesus.
15 Ta'e kinota'auan i Yesus in raian monia
tatua, dá Sia nona̤lámai kon tampat tatua.
Nobayong in intau dinumudui ko'i Yesus,
bo inundaman-Nya mosia komintan.
16 Ta'e Sia nolarang ko'i monia kom
mopota'au soá̤l Sia kon intau ibanea.
17 Takin natua moba̲lîdon Pirman inta
aim pinopoyaput i Nabi Yesaya, nana'a:
18 "Indoiaikah, tua in simpa̤l-Ku inta
pini̲lî-Ku, bo inta kinotabi-Ku, inta
kinosanang ing gina-Ku, Roho-Ku in

ogoi-Ku ko'i-Nia, bo sia mopota'au in
atorang kom bayongan intau.
19 Sia in diábĭ mobobayowan bo diábĭ
doman kumarak, bo diábĭ dongogon in
intau singog-Nya kon daḷa-daḷanannya.
20 Aog inta nokoḷung diábĭ pongko'on-
Nya, bo sumbu inta nokuyoyowdon
dokotea diábĭ piongan-Nya. Modapot in
atorang mita tatua aidan-Nya.
21 Bayongan intau moharap makow
ko'i-Nia."
22 Onda intua diniadon ko'i Yesus intau
inta kinotoḷangan in dimukud mora'at.
Intau tatua biḷog bo bobó, sia inundaman
i Yesus, sahingga nokosingogdon bo
noko'ontong.
23 Dá nongoherang intau mita kon tua,
bo nosingog, "Sia na'a degá inta ki Adĭ i
Daud?"
24 Ta'e naonda intau im Parisi
nokodongog kon tua, mosia noguman,
"Sia na'a nomaké ing kawasa i Beelzebul
inta tongguḷu in dimukud mita moráat."
25 Ta'e kinotauan i Yesus in raian monia
tua. Manangka intua Sia nosingog ko'i
monia, "Pomuḷoi ing Karaja'an inta diá
notobatú pasti moputúbĭ bo pomuḷoi ing

kotá andeka motoḷu adi̇́ inta diá motobatú, diábi̇́ mononoi.
26 Ná doman tua aka Ibilis moguntun
kon Ibilis, yo sia in diádon notobatú, bo
sia in nomaḷawang doman ko'inia tontani̇́,
aka natua, yo náondabi̇́ mononoi ing
karaja'annya tua?
27 Aka Aku'oi bo moguntun kon
dimukud mora'at momaké ing kawasa
i Beelzebul, yo aka natua kawasa i
ine im pinaké in dumoduduimu mita
moguntun kon dimukud mita mora'at? Bá
kota'auanmudon, mosiadon tua im mobaḷi̇́
hakim monimu.
28 Ta'e aka Aku'oi moguntun kon
dimukud mora'at takin nomaké ing
kawasa Roho i Allah, yo tua im
mangaḷenya, ki Allah aindon namangoi
nomarentah ko'i monimu.
29 Náondabi̇́ in intau mokotu'ot kom baḷoi
in tobatú intau moropot bo mogagow
kong kapunya'annya aka diá munanya
togoton intau moropot tatua? Tantú
bambi̇́ mopaḷut makow togotonnya intau
moropot tatua bodongka sia mokotu'ot
kom baḷoi tatua bo mogagow kong
kapunya'annya.

30 Ki ine in diá noyotakin-Ku, sia im
momaḷawang ko'i-Nakó Bo ki ine inta
doĩ mogaid moyotakin-Ku yo sia tua im
momoguya'at kon roncana-Ku.
31 Manangka intua poguman-Ku
ko'inimu, 'Aka intau mogaid kon dosa
bo moningkuḻe ko'i Allah yo mota'aupabĩ
ampungan, ta'e aka moningkuḻe kon Roho
i Allah, yo diábĩ ampungan in sia.
32 Bo aka intau mosingog kom
pomaḷawang kon Adĩ Intau, sia
in ampunganpabĩ, ta'e aka sia bo
momaḷawang kon Roho i Allah, yo sia in
diábĩ ampungan kon duniapabĩ tana'a bo
kon aherat!'"
33 Aka pangkoinya bo kai monimu mopia,
yo bungainya im mopiabĩ doman. Tongá
aka pangkoinya kai monimu bo diá mopia,
dá diá doman mopia im bungainya,
sim bungainya tua im ponanda'an kom
pangkoinya.
34 Hei mo'ikow katurunan im moromú,
náondabĩ i mo'ikow mota'au mosingog
kon soáḷ mita inta mopia, aka mo'ikow
tontañĩ im mogaid doman kon inta diá
mopia? Sin onu siningog im bibig tuabĩ
doman inta iḷumuai nongkon bonu ing
gina.

35 Intau inta mopia mosingog doman kon
inta mopia sing ginanya nopu̲ling doman
inta mopia, bo intau inta mora'at ginanya
in nopu̲ling doman inta mora'at.
36 Ta'e poguman-Ku ko'i monimu,
"Pomu̲loi in singog inta diá im manga̲lenya
inta aindon siningog in intau yo musti
tubagannya kon singgai pohakiman.
37 Sin singogmubîta im monantú mongo
ikow kotu̲lá andeka diá, bo ikow hukumon
podudui in singogmu tontanî."
38 Kon wakutu intua tongonumai degá
intau mototundú kon agama bo intau
mita im Parisi noguman ko'i Yesus, "Guru,
kami mo'ibog mo'indoi kon tobatú tanda
nongkon ini-Mu."
39 Ta'e ki Yesus notubag ko'i monia,
"Intau masai na'a im mora'atbî bo inta doî
dumudui kon onu inta aim pinoguman,
mosia mo'ibog monuntut kon tanda. Ta'e
mosia in diábî ogoian ko̲likudeabî in tanda
i Nabi Yunus.
40 Sin naonda ing ki Yunus to̲lu nosinggai
bo to̲lu nogobi'i kom bonu in sian toyak,
yo natua doman Adî Intau im mogutun
kong gantog im butá to̲lu nosinggai bo
to̲lu nogobi'i.

41 Kon singgai pohakiman, intau mita
in Ninewe morobangon bo moyotakin
i intau mita masai na'a mohukum ko'i
monia. Sin intau mita in Ninewe naonda in
nokodongog kon inta pinoyaput i Yunus,
mosia nogogai nogaid kon dosa mita. Bo
tana'a inta sinimindog makow no'i̲liubı́
ko'i Yunus.
42 Ko wakutu pohakiman, ratu nongkon
dotá in To̲latan mobangon moyotakin
intau masai na'a bo tumakin doman
mohukum. Sin ratu tatua namangoi
nongkon popod in dunia sim mokidongog
kon totundú i Salomo, ta'e kon na'a inta
simindog makow in no'i̲liubı́ ko'i Salomo!"
43 Aka dimukud mara'at i̲lumuai nongkon
intau, yo sia i maya-mayak makow kom
butá inta diá ing kayu sim motayak kom
pogogayannya. Ta'e diá noko'u̲ı́ in sia.
44 Dá sia mosingog nana'a: "Aku'oi bui
mayak im ba̲loi inta ain sina̲la'ankumai.
Bo minayak in sia, kinobaya'annyamai
im ba̲loi tatua diádon tombonunya,
kináitandon kinodarit bo sino'inutdon
nopira.
45 Sia minayak bui bo nogoinı́ kom pitu
in dimukud inta no'i̲liu kon kora'atnya
bo mosia sinumu'ot mogutun kon intau

tatua. Sahingga pangabisannya ka'ada'an intau tatua nodugang ra'atnya nongkon inta muna. Natua doman im mobaḷi̱ kon intau mita mora'at masa inta na'a."
46 Wakutu ing ki Yesus koyogotpa moyosingog takin intau moántó tatua, ki iná bo ki utat-Nya mita ain sinimindog kon ḷuai bo moramiji mokipodungkuḷ koi-Nia.
47 Dá oyúon tobatú intau noguman ko'i-Nia, "Pak Guru, ki iná bo ki utat mita i Pak Guru tua kon ḷuai bo moramiji mokipodungkuḷ ko'ini-Mu."
48 Ta'e tubag i Yesus kon intau inta nopoyaput in habar tatua, "Ki ine ing ki iná-Ku? bo ki ine ing ki utat-Ku?"
49 Takin kotundu-tundú kom murí-Nya mita, Sia noguman, "Na'a ing ki iná-Ku bo ki utat-Ku mita!
50 Sing ki inekabí inta mogaid kon inta kino'ibog i Amá-Ku kon soroga, yo sia tua ing ki utat-Ku mita ḷoḷaki, bo ki utat-Ku bobay, bo sia ing ki iná-Ku doman."

13 1 Kon singgai tua ki Yesus iḷumuai nongkon baḷoi tatua bo minayak i̱limitú kom bingkí in danow.
2 Kon tua intau noroángoi bo no̱lipung ko'i-Nia, sahingga Sia minayak sinumakoi

kon uangga bo i̱limitú kon tua, intau
moántó sinimindog komintan kom pintad.
3 Bo mobarong in sinundú-Nya ko'i
monia ta'e nomaké im porumpama'an.
Sia nongonguman nana'a, "Tobatú intau
monononggobá minayak bo nogambor.
4 Ko wakutu in sia nogambor oyúon batoi̱
noi̱labú kom bingkî in dai̱lan, bo i̱lagapan
namangoi bo kina'annya nodait intua.
5 Oyúon doman in noi̱labú kom butá inta
noántó im batu. Batoi̱ tatua i̱lagi nobiag sin
nonipit im butánya.
6 Ta'e naonda in nomukádon mata in
singgai, biagnya tua noi̱lai̱low bo no'ingkag
sin diá nonguakat.
7 Oyúon doman in noi̱labú kon yuá-yuák
in diát. Dugi tatua nobiag bo nonisî kom
biag im pinomui̱la tatua dapot im minatoi.
8 Ta'e oyúon doman in noi̱labú kom
butá inta nopia bo sia nomungai: Oyúon
mogatut noguntui̱, oyúon in o'onom
nopui̱luh noguntui̱, oyúon doman in toi̱lu
nopui̱luh noguntui̱ im bungainya.
9 Ki ine ing kobongoi̱lan, yo pokidongog!"
10 Bo murî-Nya mita namangoi bo
noi̱libó ko'i-Nia, "Nongonu sin ki Pak
Guru motundú ko'i monia momakébî im
porumpama'an?"

11 Ki Yesus notubag, "Mo'ikow aindon
inogoian ing karunia monota'au kon
rahasia kon náonda ing ki Allah
momarentah, ta'e mosia tua in diábĭ.
12 Intau inta oyúondon ko'inia
duganganbĭ bui, simbá sia moko'uḷĭ
kom mo'i̲liu ing kobayongea, ta'e intau
inta diá ing ko'inia yo onupa inta Oyúon
ko'inia daitondon gamáan.
13 Manangka intua Aku'oi motundú
ko'i monia nomaké im porumpama'an,
simbá umpakah noko'ontong, ta'e mosia
náonda bo intau inta diá noko'ontong, bo
umpakah mosia nokodongog, ta'e mosia
náonda bo intau inta diá nokodongog
sahingga in diá kota'auan monia im
manga̲lenya.
14 Mosia tua im pinonompodan kon onu
inta pinoguman i Nabi Yesaya, nana'a:
Ki Allah noguman: 'Mosia in umuran
mokidongog, ta'e diá momanga̲le; Mosia
umuran monarukiramai ta'e diá monota'au
kon onu inta noba̲lĭ.
15 Sing gina i intau mita tana'a ain
sinimimbunod, bo bongoḷan monia
nobongoḷdon, bo mata monia aim
binilogan; simbá mata monia diá
moko'ontong bo bongoḷan monia diá

mokodongog, sin dikabo komangaḻeandon
monia onu inta pinoguman bo mosia
mobui mamangoi ko'i-Nakó bo
posaḻamaton-Ku im mosia.'"
16 Ta'e mopia totok im matamu sin
noko'ontong bo bongoḻanmu sin
nokodongog.
17 Sim poguman-Ku ko'i monimu:
Mobarong in nabi bo intau inta mobanar
im mo'ibog moko'ontong kon onu inta
inontongdon monimu, ta'e mosia in
diá noko'ontong, bo mosia i mo'ibog
doman mokidongog kon onu inta aindon
dinongog monimu, ta'e mosia in diá
nokodongog.
18 "Manangka intua indongogái mangaḻe
im porumpama'an tatua.
19 Batoḻ inta noḻabú kon daḻan, tua im
mangaḻenya: Intau inta nokodongog
kom Pirman kon náonda ing ki Allah
momarentah, ta'e diá kinomangaḻean
monia. Kon tua namangoidon in Ibilis bo
mogagow kon inta ain inambor kom bonu
ing gina monia.
20 Yo aka batoḻ inta noḻabú kon sigad
im butá inta mobarong im batu, tua
mangaḻenya, intau inta nokodongog kom

pirman tatua, bo sia baḷú notarima takin
pia ing gina,
21 Ta'e Pirman tatua diá nonguakat
kom bonu ing ginanya sahingga in diá
nonahang. Aka koántugan in yoyiga
andeka pomogutúan lantaran Pirman
tatua, yo intau tatua baḷú mobaḷui im
pirisaya monia ko'i Yesus.
22 Bibit inta noḷabú kon yuá-yuák in
diát, tua im mangaḷenya, intau inta
nokodongog kom Pirman tatua tongá
mohawatir kong kapunya'an kon dunia
na'a bo mo'ibog mobiag mo'oyúon. Ibog
monia kon in dunia tua im monisî kom
Pirman tatua, dá diá momungai.
23 Bibit inta noḷabú kom butá mopia, tua
im mangaḷenya, intau inta nokodongog
kom Pirman bo nonota'au kom
mangaḷenya, manangka intua sia
nomungai, oyúon inta mogatut noguntuḷ,
oyúon in onom nopuḷuh noguntuḷ bo
oyúon doman in toḷu nopuḷuh noguntuḷ."
24 Ki Yesus bui nongonguman ko'i monia,
kon tobatú porumpama'an, kai-Nia, "Aka
ki Allah momarentah yo náonda bo intau
inta nogambor kom bibit inta mopia kong
gobánya.

25 Ta'e kon dodai intau nongosiugdon,
namangoi in saturunya bo noporangkap
im bibit im padang kon sigad ing gandum
mita tatua, nopaḷut makow sia minayak.
26 Naonda ing gandum tatua
moḷobendon bo nomangkoidon
ḷumondut kino'ontongandon doman im
padang mita tatua.
27 Dá namangoidon in simpaḷ mita i
togi gobá tatua bo noguman: Tuang,
kinota'auan nami im bibitbî inta nopira
inambor i tuang kong gobá! Dá degá
nongkon ondabî im padang mita tatua?
28 Ki togi gobá tatua notubag: Oyúon
intau mosaturu namangoi bo noporarit
intua. Dá bobantungnya mita tatua
noḷibo: Tuang, mota'au degá baya'an nami
rabuton im padang mita tatua?
29 Ta'e sia noguman: Dona'ai, sin dika bo
mo'itakin doman ing gandumea ko wakutu
im porabutan kom padang tatua.
30 Pomayak makow kobiaganea modapot
i wakutu porataban. Sing ko wakutu im
porataban, pogumankudon kon intau
mita inta mororatab: Tokosipundon muna
im padang mita tatua bo bogot kom
pangkoinya mita sin tubáan, onda intua

sipundon ing gandum mita tatua kon ḻuntungku."
31 Ki Yesus nongonguman bui kom porumpama'an ibanea ko'i monia, "Aka ki Allah momarentah, yo náumpama batoḻ in sesawi inta ginamá in intau bo pinomuḻa kong gobánya.
32 Memang batoḻ tatua im paling mo'intok nongkon bayongan batoḻ, ta'e aka sia mobiagdon, sesawi tatua im moḻobe-ḻoben nongkon kuyat mita ibanea, sia simimpangkoi sahingga in ḻagapan mita mamangoi bo monompugad kon tanganya mita."
33 Onda intua ki Yesus nongonguman doman kom porumpama'an nana'a ko'i monia, "Aka ki Allah mamangoi momarentah yo náumpama ragi inta ginamá im bobay bo pinobáuk kon topong torigu opat nopuḻú noliter nodapot ing kinumutad komintan."
34 Tua komintan sinundú i Yesus kon intau moántó tongá nomaké im porumpama'an. Bo Sia notundú diábî in diá nomaké im porumpama'an.
35 Makusud-Nya, bá motompodon Pirman inta pinoguman in nabi nana'a, "Aku'oi mo'ibog motundú ta'e momaké

im porumpama'an, Aku'oi mo'ibog
mongonguman kon inta nongo'ibuni
mulaipa dunia na'a inaidan."
36 Bo ki Yesus nonaḷámaidon kon intau
mobayong tatua, bo nobui. Murí-Nya
mita namangoi bo noguman ko'i-Nia
nana'a: "Insilangaidon ko'inami mangaḷe
im porumpama'an padang kon yuá-yuák
ing gandum."
37 Sia notubag, "Intau inta nogambor kom
bibit mopia tua ing ki Adí Intau.
38 Gobá tua in dunia. Bibit tatua in intau
mita inta ain nobaḻí umat i Allah. Yo
padang tatua in intau mita inta diá mopia.
39 Yo saturu inta noporarit bibit im
padang tatua, siata in Ibilis. Bo aka wakutu
moratab, yo tua in singgai pangabisannya.
Bo inta mororatab mita tua im malaekat.
40 Náonda bo padang tatua sinipun bo
sinubá kom bonu in tuḷu natua doman kon
Singgai Tumi.
41 Adí Intau nopotabá kom malaekat-Nya
mita mosipun kom bayongan inta
mokopoḷaḻe bo komintan intau inta nogaid
kom mora'at kom bonu ing Karaja'an-Nya.
42 Bayongan tua daiton pogonag kom
bonu in tuḷu; kon tua kodongogan amui
bo roriga.

43 Ko wakutu intuata intau mita inta
nogaid kon onu ing kino ibog i Allah
monindar ná mata in singgai kom bonu in
dunia mobagu i Allah ki Amá monia. Ki ine
ing kobongo̱lan pokidongog!"
44 "Aka ki Allah momarentah yo náonda
bo kapunya'an inta no'i̱lobong kong
gobá, inta no'u̱ḯi in intau, bodongka
i̱lobongea bui. Lantaran pia ing ginanya,
dá minayakdon in sia bo nopota̱lui im
bayongan kapunya'annya bo nota̱lui kong
gobá tatua."
45 "Ná doman tua, aka ki Allah
momarentah yo náonda bo tobatú intau
inta notayak kom mutiara inta mogagah.
46 Naonda in no'u̱ḯinya im mutiara
inta totok im mogagah tatua, i̱lagi in
sia minayak bo nopota̱lui im bayongan
kapunya'annya bodongka nota̱lui kom
mutiara tatua."
47 "Natua doman, aka ki Allah
momarentah yo náonda bo landará inta
binukayad kon danow, bo nokosipun kon
norupa-rupamai in toyak.
48 Naonda in nopu̱ling, landará tatua
inugut pinobayak im pintad, bo mosia
i̱limitú bo nosipun kon toyak inta nongopir

bo binonu kom bokor, ta'e toyak inta diá
nongopira in i̱lumbú.
49 Natua doman moba̱ĺi kon Singgai Tumi:
Malaekat mita mamangoi bo mopoyotonďi
kon intau mita inta moromú bo intau inta
mopia,
50 bo intau mita inta mora'at
toko̱lumbu'on-Nya kon yuák in tu̱lu;
kon tua mosia mongomba̱l bo mororiga."
51 "Komanga̱lean monimu in singog-Ku
tua?" Mosia notubag: "O,o, komanga̱lean
nami!"
52 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Pomu̱loi in intau inta monota'au totok kon
atorang i Musa bo notarima kon totundú
kon náonda ing ki Allah momarentah
tua, yo sia náonda bo ki togi ba̱loi inta
nopo̱luai im pakakatnya nobagu bo inta
no'onggotdon nongkon tampat inta
pinotagúannya."
53 Naonda ing ki Yesus nopa̱lut
nongonguman kom porumpama'an mita
tatua, minayakdon Sia nongkon tua.
54 No'iyaputmai in ̱lipú-Nya, Sia minayak
notundú kon intau mita kon tua kom
bonu im ba̱loi pososambayangan monia.
Intau mita nongoherang noko'ontong
kon inta pinomia-Nya, sahingga mosia

no̲libó,nana'a: "Degá no'u̲ĺi-Nya kon onda im pandoi bo kawasa mita inta pinogaid-Nya kom mokoherang mita tatua?
55 Aka diá moyota̲lá yo Siabĺi na'a inta ki Adĺi i bas? Bo ki iná-Nya ing ki Maria degá? Ki utat-Nya ing ki Yakobus, ki Yusup, ki Simon bo ki Yudas!
56 Bo ki utat-Nya mita bobay ing koyota-yotakin naton! dá degá kon onda ing kino'u̲ĺian-Nya kon tua mita?"
57 Dá mosia nokecewa bo doĺidon mosia notarima ko'i-Nia. Dá ki Yesus noguman ko'i monia: "Tobatú nabi in hormaton kon onda kabĺi ko̲likudbĺi ing ko̲lipú-Nya tontanĺi bo kom ba̲loi-Nya."
58 Bo lantaran diá im pirisaya monia, sahingga in diá nobayong in soá̲l inta mokoherang im pinomia-Nya kon tua.
14 1 Kon wakutu intua nodapotdon in habar mita ko'i Herodes, raja ing Galilea soá̲l bayongan inta inaidan i Yesus.
2 Dá sia noguman kom pogawainya mita, "Na'adon ki Yohanes mobobaptis, sia aindon nobiag bui kon sigad in intau inta aim minatoi, manangka intua kawasa mita oyúondon ko'i-Nia."

3 Sing ki Yohanes aim pinokidomok
bo pinokitokig i Herodes bo binonunya
kom panjara. Soa̱l tatua noyotogot im
persoalan i Herodias, ki bu̱loi i Pilipus ki
utatnya.
4 Pernah ing ki Yohanes nonogur ko'i
Herodes, kai nia: "Diábi̱ mopia aka ikow
motonibu̱loi i Herodias!"
5 Sabanarnya ki Herodes mo'ibog
mo̱limod ko'i Yohanes, ta'e sia mo'ondok
kon intau moántó inta nonganggap kong
ki Yohanes tua in tobatúbi̱ nabi.
6 Tongá kon dodai ing kinótompodan
umur i Herodes, adi̱ bobay i Herodias
nomanari kon yuá-yuák in tamu bo
noposanang kong gina i Herodes,
7 sahingga ki Herodes nongibot kom
mobogoi in onukabi̱ igumonnya.
8 Lantaran pinakisa i inánya, dá adi̱ bobay
tatua noguman, "Tududon u̱lu i Yohanes
mobobaptis kom baki bo ogoidon ko'inakó
kon na'a."
9 Nokodongogmai kon inta inigum in
adi̱ tatua, noájardon totok ing gina i
Herodes. Ta'e lantaran sia nongibotdon
muna kon tayowon tamunya mita, dá
pinotabányadon simbá duduian onu im
pino'igum in adi̱ tatua.

10 Binayányadon pinoki pongko uḷu i
Yohanes inta kom ponjara.
11 Uḷu tatua sinudu monia kom baki
bo dinia inogoi kon aď tatua bodongka
inogoi in aď tatua ko'i inánya.
12 Onda intua murí mita i Yohanes
Mobobaptis namangoi nogamá kon
awaknya bo binayak iḷobong. Nopaḷut
makow noḷobong, mosia minayak
nopota'au in soáḷ tatua ko'i Yesus.
13 Naonda ing ki Yesus nokodongog
kon habar tatua, Sia nonaḷámaidon kon
tampat tatua bo iyumayuk. Sia sinumakoi
kon uangga bo minayak in tampat inta
noáman. Ta'e naonda ing kinodonongogan
in intau moántó mosia nomatuk, ta'e
nongin toba nongkon ḻipú mita monia.
14 Naonda mosia sinumubu, ki Yesus
noko'ontong kon intau nobarong totok,
dá noḻiai ing gina-Nya lantaran tabi-Nya
ko'i monia bo inundaman-Nya mosia inta
notakit.
15 Naonda in singgai noungkoḷomdon,
murí-Nya mita namangoi ko'i-Nia, bo
noguman, "Tampat tana'a no'itontanî
bo singgai no'ungkoḷomdon, dá
pokipobuiaidon in intau mita tanion simbá

mosia mayak motaḷui kong ka'anon kon ḷipú mita."
16 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Diáka bidon mosia mayak, mo'ikowbî
musti mopoka'an ko'i monia."
17 Tubag monia, "Kami tongá nodia kon
roti ḷima bo toyak doyowa."
18 Ki Yesus noguman, "Diadon mangoi
ko'i-Nakó."
19 Bo pinokiḷitúan-Nya in intau moántó
tatua kon tudu im bonok. Bo naonda ing
ginamá-Nya in roti ḷima bo toyak doyowa
tatua, iḷumangag in Sia kon ḷangit bo
nomarakat, bodongka nomonsi-monsig
kon roti tatua bo inogoi kom murî-Nya
mita pinoki silai koi monia. Murî-Nya mita
nosilai magî makow kon intau moántó tua.
20 Mosia komintan nongaan dapot
in nobotug. Onda intua sinipun mita
intau ing ki agat in roti tatua, nosipun
magî mopuḷúpa bodoyowá nokompé in
nopuḷing.
21 Intau nongaan noyotakin dodai intua
degá ḷimamai noribu in ḷoḷaki, diápa
pinoyoiap im bobay bo mongoadî mita.
22 Onda intua ki Yesus ḷagi nopotabá kom
murî-Nya mita sinumakoi kon uangga, bo
umuna ko'i-Nia mayak in ḷoḷan, wakutu

intua pinokipobuian-Nya domandon in intau moántó tatua.
23 Bo naonda intau mita tatua nobui, ki Yesus notakod kom buḷud bo nosambayang tontanḯ. Bo naonda in singgai nodoḷomdon dongkadon Sia tontanḯ ing kon tua.
24 Uangga inta sinakoian im murḯ-Nya mita ain noyayuk kom pintad bo totok dumpakon im bokoḷ, sin tompot moyodumpak.
25 Degá jam tigamai modiug mobayag namangoidon ki Yesus ko'i monia takin minaya-mayak kon tudu in tubig.
26 Naonda im murḯ-Nya mita noko'ontong ko'i-Nia minaya-mayak kon tudu in tubig, mosia no'itaḻikokog bo poḷat nomaḷú, "Dimbuḷó intua!", mosia kopia kumarak sim mo'ondok.
27 Ta'e ki Yesus ḷagi noguman ko'i monia, "Pokopo'onow, sin Aku'oibḯ in na'a, dika mo'ondok!"
28 Bo ki Petrus noguman, "Aka Ikow bo totu'u kon ki Yesus, yo oinḯka in aku'oi mamangoi ko'ini-Mu mongin tudu in tubig."

29 Ki Yesus notubag, "Angoidon!" Dá ki
Petrus noponag kon uangga bo minayak
ko'i Yesus nongin tudu in tubig.
30 Ta'e naonda in nokorasamai kon
tompot nogirup, no'ondok in sia dá sia
mulaidon tumaḷom bo sia kinumarak,
31 "Tuhan, tuḷungaipa in aku'oi!" Dá
siningkap i Yesus in ḷima-Nya, bo poḷat
noguman ko'i Petrus nana'a, "Hei intau
inta diá totok mopirisaya, nongonu sim
moḷia-ḷiawbî ing ginamu?"
32 Onda intua sinumakoi kon uangga im
mosia bo tompot nogogaidon.
33 Intau mita inta kom bonu in
uangga nosumbah ko'i-Nia, kai monia,
"Totu-totu'u kon Ikow na'a ki Aḏîbî i
Allah."
34 Naonda in no'iyaputmaidon kon ḷoḷan
mosia sinumubu kon ḷipú ing Genesaret.
35 Bo naonda intau mita kon tua
nokota'aumai kon inta namangoi tua ing
ki Yesus dá pinota'a-ta'au makow monia
kon ḷipú mita inta noyodiugmai kon tua.
Bo komintan intau inta nongotakit dinia
ko'i-Nia.
36 Mosia nopo'igum simbá ogoi-Nya i
mosia moḷiai kon ubung in jubah-Nya.

Komintan intau inta noro̲liai ko'i-Nia,
nongopia.
15 [1] No'iduduimai kon tua, tongonumai
degá intau im Parisi bo mototundú
mita kon agama, mosia nongkon
Yerusalem namangoi bo no̲libó ko'i Yesus,
[2] "Nongonu sim mur̂i-Mu mita diáb̂i
dinumudui kon adat im mogoguyang
naton? Mosia diáb̂i nonomokmuna ko
wakutu in diápa nonga'an."
[3] Ta'e ki Yesus notubag ko'i monia,
"Nongonu sim mo'ikow in diáb̂i doman
dumudui kom parentah i Allah, tongá
lantaran adat im mogoguyang?
[4] Ki Allah aindon noguman, 'Hormatdon
ing ki amá bo ki inámu,' bo 'Ki ine im
mogodi-godimai ko'i amánya bo ko'i
inánya yo musti hukumon matoi.'
[5] Ta'e mo'ikow moguman nana'a, ki ine
inta moguman ko'i amánya andeka ko'i
inánya: 'Onu inta musti ogoiku pobantung
ko'i amá bo ko'i iná, aindon inogoiku
pinosumbah ko'i Allah,'
[6] yo intau tatua in diá bidon patus
mohormat ko'i amánya andeka ko'i inánya.
Aka oáid monimu bo natua, yo inanggap
monimu im Pirman i Allah in diádon

baraguna sin lantaran adatmu tontanî im mobara-baraguna.
7 Hei intau inta mongomunapik!
Totu'udon onu im pinoguman muna i Nabi
Yesaya soa̱l mo'ikow,
8 'Nana'a ing kai Allah: Intau mita
tana'a moduî ko'i-Nakó ta'e tongá kom
bibig monia, sing gina monia moyayuk
ko'i-Nakó.
9 Diábî im manga̱lenya posumba'an
monia ko'i-Nakó, sin onu in sinundú
monia tua, atorangbî in intau.'"
10 Bo ki Yesus nogoinî kon intau moántó
tatua bo noguman ko'i monia, "Indongogai
bo popotonop kom bonu ing gina!
11 De'emanbî inta kina'an in haram; ta'e
inta siningogbî, tuatabî inta mokonajis
kon intau."
12 Bo murî-Nya mita nomangkoidon
no̱libó ko'i-Nia, kai monia: "Kinota'auan
degá i Pak Guru kon singog i Pak Guru
tanion totokbî im mokonana̱li kong gina
intau mita im Parisi?"
13 Tubag i Yesus, "Pomu̱loi im pinomu̱la
inta de'eman ki Amá-Ku in nomu̱la, yo
musti rabuton takin uakatnya mita.
14 Pomayakdon makow intau mita natua.
Sim mosia tua in intau bilog inta motundú

kon daḷan kon intau doman bilog. Sin aka
intau bilog bo mokapit kon intau doman
bilog, yo tumpaḷabí in taya dua moḷabú
kom bubú."
15 Dá ki Petrus noguman ko'i-Nia,
"Pak guru, tomangaḷleaikah ko'inami im
porumpama'an tanion!"
16 Ta'e ki Yesus notubag, "Umpakah yo
diápa doman komangaḷlean monimu?
17 Diá kota'au degá monimu kon onu inta
kina'an monimu komintanbí mo'idapot in
sian bodongka po'intaḷú bui?
18 Ta'e onu in siningog monimu tua ing
komintanbí nongkon bonu ing gina; bo
tuatabí inta mokonajis kon intau.
19 Sin nongkon bonu ing gina momuká im
bayongan raian inta mora'at, poḷoḷimod,
pononuaḷing, pogogaid kon inta moromú
pononakow, ibot inta diá totu'u bo rebeg.
20 Tua komintan inta mokokotor kon
intau. Ta'e aka monga'an diá monomok
munatua in diábí mokokotor kon intau."
21 Nobuatmai nongkon tua ing ki Yesus,
Sia minayak kon ḷipú in Tirus bo Sidon.
22 Kon tua noíangoi in tobatú bobay intau
ing Kanaan inta nongkon ḷipú kon tua, bo
nomaḷú, "Kotabipa aku'oi na'a, Tuhan, Adí
i Daud, sing ki adíku bobay kinotoḷangan

in dimukud mora'at bo moyoyiga totok in sia."
23 Tongá ki Yesus diá notubag ko'inia,
bo murî-Nya mita namangoi bo noguman
ko'i-Nia, "Pokibayáaidon makow in sia, sin
sia in umuran doman makow dumudui ko'i
naton bo momaḷú."
24 Ta'e ki Yesus notubag, "Aku'oi pinotabá
mamangoi sim motayak kon intau mita in
Israel inta nongobuḷi."
25 Bobay tatua dinimiug bo nosumbah
ko'i-Nia bo noguman bui, "Tuhan
tuḷungaipa in aku'oi."
26 Ki Yesus notubag, "Diá mota'au im
mogamá kon ka'anon inta aindon sinadia
kon adî mita bo ogoi kon ungku."
27 Bobay tatua notubag, "Totu'ubî intua
Tuhan, ta'e ungkú tatua in noka'an doman
kom muyo-muyok ing ka'anon inta noḷabú
kom meja i tuangnya."
28 Bo ki Yesus notubag takin noguman
ko'i-Nia, "Uḷe iná moḷoben totok im
pirisayamu, manangka intua yo mobaḷîdon
ko'i nimu, ná inta kino'ibogmu." Bo
dodaipa doman in tuata nopia ing ki
adînya.
29 Ki Yesus nonaḷámai kon tampat tatua,
bo minayak nongin bingkî im pintad in

Danow Galilea bodongka notakod kom bulud bo ilimitú kon tua.
30 Bo intau mita nodia mangoi ko'i-Nia
kon intau mita inta pelong, inta lempeng,
inta bilog, inta bobó bo takit mita ibanea.
Inangoi monia inukat kon tayowonmai i
Yesus bo komintan inundaman-Nya im
mosia sahingga in nodait nopia.
31 Intau mita nongoherang noko'ontong
kon onu inta inaidan-Nya tatua, sin intau
bobó nokosingog, intau pelong nopia,
intau lempeng mokobayakdon, intau bilog
moko'indoi, dá mosia nodayow ko'i Allah
Israel.
32 Ki Yesus nogoinî kom murî-Nya
mita bo noguman, "Aku'oi motabi totok
moko'ontong kon intau mita tanion.
Mosia aindon tolu nosinggai dinumudui
ko'i-Nakó bo mosia diá nodia kon ka'anon.
Akuoi in doîbî mopobui ko'i monia ko
wakutu im mosia gogoyon, sin dikabo
mo'umpag kon dalan."
33 Murî-Nya mita noguman ko'i-Nia: "Kon
ondabî ing ko'ulîan naton kong ka'anon
inta tugat ka'anon in intau mita tanion,
apapa doman kita na'a noyayuk kon lipú."
34 Ki Yesus nolibo ko'i monia, "Tongonu
in roti nion ko'i monimu?" "Pitu", tubag

monia, bo "Oyúon doman tongonumai in toyak inta mongointok."
35 Bo pinoki ḷitúan mita i Yesus kom butá
im mosia.
36 Onda intua ginamá-Nya in roti bo
toyak mita tatua, bo nopoyaput in sukur
bodongka nomonsi-monsig kon roti tatua
bo inogoi kom murí-Nya pinokisilai, dá
sinilai domandon im murí-Nya mita kon
intau mobayong tatua.
37 Mosia nongaan komintan dapot in
nobotug. Nopaḷut makow, sinipun im
murí-Nya mita ki agat in roti tatua.
Nosipun magí pitupa nokompé in
nopuḷing.
38 Kobayong in intau inta nonga'an
noyotakin dodai intua opat noribu in
ḷoḷaki, diápa pinoyo'iap im bobay bo
mongoádí mita.
39 Nopaḷut makow nonga'an ki Yesus
nopotabádon ko'i monia nobui, bo Sia
minayak sinumakoi kon uangga bo
iḷumeag nopobayak in ḷipú im Magadan.
16 1 Kon tua namangoidon intau mita
im Parisi bo Saduki sim monungkuḷ
ko'i Yesus takin mopo'igum simbá Sia
mopo'ontong in tanda ko'i monia nongkon
soroga.

2 Ta'e ki Yesus notubag, "Aka singgai
moḻoḻabungdon bo indoianmai monimu
ḻangit mopuya dá mo'ikow moguman:
'Mopia totok in singgai na'a.'
3 Bo aka doḻo-doḻom bo ontongon
ḻangit nopuya ta'e no'ungkoḻom, mo'ikow
moguman: 'Monguyan singgai na'a.'
Ka'ada'an in ḻangit mota'au monimu
poyoposion ta'e tanda mita in zaman diá
kota'auan monimu.
4 Intau mita inta mora'at bo diá motu̲lid
ing gina tana'a, mopo'igum in tanda.
Ta'e mosia in diábî popo'ontongan intua,
ko̲likudbîin tanda i Nabi Yunus." Nopaḻut
makow nosingog kon tua, ki Yesus
nonaḻámai ko'i monia tua.
5 Ko wakutu murî mita i Yesus minayak in
ḻoḻan danow, mosia noko̲liong nodia kon
roti.
6 Ki Yesus noguman ko'i monia, nana'a:
"Umuran pobasadia bo mokopo'ingat kon
ragi intau im Parisi bo Saduki."
7 Dá mosia norai bo noguman, "Sia
nosingog kon natua sin kita diá nodia kon
roti."
8 Bo naonda ing kinota'auan i Yesus
onu in yogot monia yosingogon tua,
Sia noguman, "Nongonu si mo'ikow in

noyosingogbî kon soa̱l diá in roti? Hei intau mita inta diá mopirisaya!
9 Diápa doman degá kinomanga̱lean monimu? Bo diádon degá kinotoropan monimu inta roti lima nota'au pinoka'an kon lima noribu in intau bo tongonupa doman nokompé nosipun magî ing kîagatnya?
10 Andeka roti inta tongá pitu bo pinoka'an kon opat noribu in intau, bo tongonupa doman nokompé in sinipun magî ing ki agatnya?
11 Nongonu sin diábî kinota'auan monimu kon de'emanbî roti imakusud-Ku na'a. Ta'e Aku'oi im moguman ko'i monimu kon mokopo'ingotdon kon oáid i intau im Parisi bo Saduki."
12 Bain tua bo kinomanga̱lean monia kon de'emanbî makusud-Nya simbá mokopo'ingat kon ragi in roti, ta'e mokopo'ingatbî kon onu inta sinundú in intau im Parisi bo Saduki.
13 Naonda ing ki Yesus no'iyaput kong Kaisarea Pilipi, Sia no̱libó kom murî-Nya mita, "Podudui in guman intau ki ine ing ki Adî Intau tua?"
14 Tubag monia, "Oyúon intau noguman ki Yohanes Mobobaptis, oyúon doman

noguman ki Elia, bo oyúon noguman ki Yeremia andeka tobatú nongkon nabi mita."
15 Bo ki Yesus nolibó ko'i monia, "Ta'e aka podudui in raian monimu yo ki ine in Aku'oi na'a?"
16 Dá ki Simon Petrus notubag, "Ikow ing ki Mesias, ki Adĩ i Allah inta nobiag!"
17 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Kosanangdon ikow Simon inta katurunan i Yunus, sin de'emanbĩ intau in noguman kon singog tatua ko'inimu, ta'e ki Amámubĩ inta kon soroga."
18 Bo Aku'oi im moguman doman ko'inimu, "Ikow ing ki Petrus, kon tudu im batu karang tana'a posindogon-Ku in jama'at-Ku, bo diábĩ im mokotaḷow umpakahbĩ popatoi.
19 Ikow im pobogoian-Ku kon kokunsĩ ing karaja'an soroga. Onu inta diá ogoimu aidan kon dunia, tua doman in diá ogoi aidan kon soroga, bo onu inta sinotu'umu kon dunia yo tua in totu'uon doman kon soroga."
20 Bo ki Yesus nongampag kom murĩ-Nya mita simbá mosia diá mopota'a-ta'au makow ko'i inekadon kon Sia tua ing ki Mesias.

21 Mulaidon kon tungkuḷ intua ki Yesus
nopota'au kom murí-Nya mita, kon Sia im
musti mayak in Yerusalem bo motarima
kom mobayong in roriga inta popoáid
ing guhanga mita in ḷipú, imang mita itoi
bo mototundú mita kon agama, bain tua
bodongka ḷimodon monia, ta'e kon singgai
intoḷunya mobiag bui in Sia.
22 Ta'e kinambéan i Petrus ing ki Yesus
poḷat noguman, "Tuhan! Po'igumonku
simbá tua komintan diá im mobaḷí!"
23 Ki Yesus nobobui bo nosingog ko'inia,
"Bayakdon ikow, Ibilis! Sin ikow in umuran
moḷamboi ko'i-Nakó, ikow de'emanbí
momikir kon onu inta pinikir i Allah, ta'e
tongábí momikir kon inta popikiron in
intau."
24 Bo ki Yesus noguman kom murí-Nya
mita, "Pomuḷoi intau inta mo'ibog
dumudui ko'i-Nakó, sia musti monaḷámai
kon oáidanea tontaní bo momota'an kon
roriganya bo dumudui ko'i-Nakó.
25 Sing ki ine mo'ibog moposaḷamat ing
kobiagannya, yo sia im matoi, ta'e ki ine
im matoi lantaran dumudui ko'i-Nakó, yo
sia im mosaḷamatbí.

26 Onubî im baragunanya aka intau
moko'u̲lî kom bayongan inta ko'ibognya
kon dunia na'a, ta'e in sia matoi?
27 Sing ki Adî Intau mamangoi kom bonu
ing kamulia'an i Amá-Nya bo sinakinan
im malaekat-Nya mita, bo kon dodai
intua hukumon-Nya intau podudui in oáid
monia tontanî.
28 Poguman-Ku ko'i monimu! Kon sigad
in intau mita kon na'a oyúon in diápa
matoi aka mosia diápa moko'ontong kon
Adî Intau mamangoi momarentah sa̤laku
Raja."
17 1 Onom nosinggai no'iduduimai kon
tua, ki Yesus nodia ko'i Petrus, ko'i
Yakobus bo ko'i Yohanes ki utatnya, mosia
noyotakin notakod kom bṳlud. Tongábî
mosia ing kon tua.
2 Indaianmai batangan i Yesus noba̤luibî
kon tayowon monia; Pogot-Nya nonindar
ná mata in singgai, bo ̤lambung-Nya
noba̲lî nobudó mopo'u̲li-u̲linag náonda bo
bayag.
3 Bo inontong monia ing ki Musa bo ki
Elia nongonguman takin-Nya.
4 Dá ki Petrus noguman ko'i Yesus,
nana'a: "Tuhan, mopira totok kita kon
tampat tana'a. Aka kuma bo mo'ibog ing

ki Tuhan, yo aku'oi im moposindog kemah
to̱lu, tobatú aidanku ko'i Tuhan, tobatú
ing ko'i Musa, bo tobatú doman ing ko'i
Elia."
5 Koyogotpa ing ki Petrus nosingog
kon tua, da̲li-da̲ĺi no'iko̱lubung magí
ko'i monia ing go̱lom inta mobunod bo
kinodongogan nongkon go̱lom tatua
in singog inta noguman, "Na'adon
Adí-Ku inta kinotabi-Ku, Sia tana'a inta
kino'ibog-Ku, indongogaidon in Sia."
6 Nokodongog kon tua nongo'itungkud
im murí-Nya mita, bo totokdon inangoian
ondok im mosia.
7 Bo ki Yesus namangoi nongamber
ko'i monia bo noguman, "Sindogdon, bo
dona'aidon mo'ondok!"
8 Bo naonda im mosia dinumungá, mosia
diádon noko'ontong ko'i Musa bo ko'i Elia,
ko̲likud bidon ki Yesus.
9 Kon dodai im mosia nosi̲ligdon nongkon
bu̱lud tatua, ki Yesus nobogoi ing koyow
ko'i monia, "Dona'ai o'umanon monimu
ko'i ine kabí onu inta aindon inontong
monimu tatua ko wakutu in Adí Intau
diápa biagon bui kon sigad in intau
minatoi."

10 Murí-Nya mita no̲libó ko'i-Nia, "Aka
natua yo nongonubí degá sin intau mita
inta mototundú kon agama noguman
kong ki Elia im musti mamangoi muna?"
11 Ki Yesus notubag, "Totu'u, ki Elia
im mamangoi bo mopoyotutui kon inta
no'ita̲lá.
12 Ta'e poguman-Ku don ko'i monimu, ki
Elia ain namangoi, ta'e intau diá nokota'au
ko'inia, bo tongá pinomia monia ibo-ibog
in sia. Bo natua doman roriga inta popoáid
monia kon Adí Intau."
13 Kon dodai intua kinomanga̲leandon
monia kon ino'uman i Yesus tua ing ki
Yohanesbí Mobobaptis.
14 Naonda ing ki Yesus bo murí-Nya
mita minayakdon bui kon intau nobarong
tatua, namangoidon in tobatú intau
nokipodungku̲l ko'i Yesus bo nosumbah
po̲lat noguman,
15 "Tuhan, kotabipa ing ki adíku, sin sia
in notakit, takit im manuk, bo totok im
moyoyiga. Sia sa̲la̲lu mo'itubá bo tantú
doman mo̲labú kon tubig.
16 Aindon pinokíundamku kom murí-Mu
mita, ta'e mosia diá nokopia."
17 Dá ki Yesus noguman kom murí-
Nya mita, "Hei mo'ikow intau inta diá

mongopirisaya bo intau inta nongo'i̱la̱le, dapotpamaín onda Akuoi musti moyotakin monimu? Diadon mangoi kon na'a adí tanoin!"
18 Bo ki Yesus noguman kon dimukud mora'at inta sinumo̱lang kon adí tatua, 'Ḻuai!' Bo dimukud mora'at tatua i̱lumuai, dá dodaipa doman tatua adí tatua nopia.
19 Murí-Nya mita namangoi ko'i-Nia bo naonda im mosia no'itontaní, mosia no̱libó ko'i Yesus, "Nongonu sing kami in diábí moko'untun kon dimukud mora'at tatua?"
20 Ki Yesus notubag, "Lantaran mo'ikow diá mopirisaya. Tuamai Aku'oi im moguman ko'i monimu, 'Aka oyúon pirisayamu tongá kabí ná ko̱loben bato̱l in sesawi', yo mo'ikow im mota'au moguman kom bu̱lud tana'a, 'Pomampingdon kon tua!' Dá bu̱lud tana'a in dumuduibí doman kon singogmu, bo diábí in tobatúmai in diá mota'au monimu aidan.
21 [Ta'e dimukud moráat ná tana'a in diábí mota'au untunon, ko̱likudbí im mosambayang bo mopuasa]."
22 Kon wakutu ing ki Yesus bo murí-Nya mita noyotakin kong Galilea, Sia noguman ko'i monia, "Adí Intau poposarahkan monia kong kawasa in intau.

23 Bo ̲limodon monia in Sia, ta'e kon
singgai intoḷunya biagon bui in Sia."
Nokodongogmai kon tua nokuyang totok
gina im murî-Nya mita.
24 Naonda ing ki Yesus bo murî-Nya mita
no'idapot kong Kapernaum, namangoidon
im mononagih kom pajak im Baḷoi Tuhan
ko'i Petrus bo noguman, "Ki Gurumu
noguboḻi degá kom pajak im Baḷoi Tuhan
andeka diá?"
25 Ki Petrus notubag, "Uboḻianbî." Bo
naonda ing ki Petrus sinumu'ot kom
baḷoi, ki Yesus muna noḻibó ko'inia, "Aka
podudui in raianmu yo náonda, Simon? Ki
ine im musti moguboḻi kom bea andeka
pajak kon raja mita in dunia na'a? Intau
kon ̲lipú tatua andeka intau mokokîangoi?"
26 Petrus notubag, "Intau mokokîangoi!"
Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Aka natua
yo intau mita kon tua in diá bidon paraḷu
moguboḻi kom pajak.
27 Ta'e bá kita diá mobaḻî ̣longgai ko'i
monia, dá bayakdon bo pongail kon
danow. Onda in toyak inta moáḷapmu
muna, domokdon bo buká im bibignya
dá mo'uḻîmu in doit opat nodirham kom
bonunya. Gamá in doit tatua bo uboḻiaidon
im pajak natonda kom Baḷoi Tuhan."

18 [1] Ko wakutu intua namangoidon
murí mita i Yesus ko'i-Nia bo
no̲libo, "Ki inebí degá im mo̱lobe-̱loben
kon sigad umat i Allah na'a?"
[2] Dá ki Yesus nogoiní kon adí tobatú, bo
pinosindog kon yuá-yuák monia.
[3] Bo nosingog, "Poguman-Ku ko'i
monimu. Aka mo'ikow bo diá mogogai
mogaid kom mo'ita̱lá bo moba̲lí ná
mongoadí tana'a, yo mo'ikow in diábí
moba̲lí umat i Allah.
[4] Ki ine im mokopo'ompá kon oáid bo
moba̲lí ná mongoádí tana'a, yo sia tua im
mo̱lobe-̱loben kon sigad in umat i Allah.
[5] Bo ki ine inta notarima kon adí ná tana'a
sin lantaran Aku'oi, yo sia in notarima
ko'i-Nakó."
[6] "Ta'e ki ine im moba̲lí sobab kon tobatú
nongkon sigad im mongoádí mita tana'a
diádon mopirisaya ko'i-Nakó, yo totok
im mopia aka gantung bo popotogot kon
sigogowea bodongka ta̱lomon kon dagat.
[7] Koboditodon in dunia na'a sin totundú
inta mokoba̲lí kon intau baradosa'an.
Memang oyúonbí i wakutu pogaidan
kom mokobaradosa kon intau, ta'e
moboditodon intau inta mogaid kon tua!

8 Aka ḷimamu andeka sioḷmu bo moko
baradosa ko'inimu, yo pongkó bo
ḷumbúdon intua, sim manikah bo mayak
in tampat inta kobiagan takin diá koḷima
bo sioḷ tosimpaḷ, daripada ḷima bo sioḷ
motompodpa ta'e pogonag kom bonu in
tuḷu inta diá mopio-piong.
9 Bo aka matamu mokobaradosa
ko'inimu, yo kuil bo ḷumbú, sim manikah
diá ko mata tosimpaḷ ta'e tumu'ot kon
tampat inta kobiagan moyotakin i Allah,
daripada mata notompodpa im mata
ta'e pogonag kom bonu in tuḷu inta diá
mopio-piong."
10 "Pokotorop, dika mopandang enteng
kom mongoáďi mita tana'a, bá poguman-
Ku ko'i monimu, oyúon im malaekat monia
kon soroga inta umuran mo'indoi kom
pogot i Amá-Mu inta kon soroga.
11 Sin Adi Intau namangoi sim
moposaḷamat kon intau mita inta
nongobuḷi!
12 Podudui in raianmu yo náonda in
na'a? Aka intau bo oyúon in dombanya
mogatut kobayongea, bo tobatú kon sigad
in domba mita tatua nobuḷi, yo onu degá
in aidannya? Tantú taḷa'annyapabi muna
in domba inta siow nopuḷuh bo siow

tua bodongka mayak motayak, kon inta tobatú nobu̲li tua!
13 Bo poguman-Ku ko'i monimu, aka mo'u̲ĺinyadon bui in domba inta nobu̲li tatua, yo tua in totok kotabinya nongkon inta siow nopu̲luh bo siow inta diá nobu̲li.
14 Natua doman ki Amámu inta kon soroga diábĺ mo'ibog in Sia aka kobu̲lian in tobatú mai nongkon mongoáďi mita tana'a."
15 "Aka ki utatmu bo nogaid kon dosa ko'inimu, yo tonggina'ai in sia ko wakutu in tongá kamu-kamunda. Aka sia bo mokidongog kon tongginamu, yo ikow nopotutui in da̲lan inta mopia ko'inia.
16 Tongá aka diá indongogannya in ikow, yo podiadon kon tobatú andeka doyowa in intau simbá mosia mobogoi doman ing katarangan, 'Sin takin katarangan in doyowa andeka to̲lu intau, soá̲l tatua mota'au pirisaya'an.'
17 Aka sia bo doĺipa doman mokidongog kon tonggina monia tatua, yo poyaputdon intua komintan kon jama'at, bo anggapdon sia náonda bo intau inta diá nonota'au ko'i Allah andeka náonda bo intau inta móoigum kom pajak."

18 "Poguman-Ku ko'inimu: Onu inta
ilarang monimu aidan kon dunia na'a yo
tua doman inta ilarang kon soroga. Bo onu
inta sinotu'u monimu kon dunia na'a yo
tua in totu'uon doman kon soroga.
19 Aku'oi im bui doman moguman
ko'i monimu: Aka doyowa in intau kon
sigad monimu bo motobatú kong gina
bo mo'igum kon onukabî, yo onu inta
pino'igum monia tua, ogoibî i Amá-Ku
inta kon soroga.
20 Sin kon onda in oyúon doyowa
andeka toḻu intau moyosipun mosumbah
ko'i-Nakó, yo Aku'oi ing kon tua kon
yuá-yuák monia."
21 Onda intua namangoi ing ki Petrus
bo noḻibó ko'i Yesus, "Tuhan, dapot ing
kotongonumai degá aku'oi mongampung
ko'i utatku aka mosia mogaid kon taḻá
ko'inakó? Dapot in kopitu degá?"
22 Ki Yesus noguman ko'inia, "De'eman!
Poguman-Ku ko'inimu, de'emanbî tongá
dapot kopitu, ta'e modapot im pitu
nopuḻuh popokali kom pitu doman!
23 Sin aka ki Allah momarentah saḻaku
Raja yo mota'au popo'umpama nana'a:
Tobatú raja inta mogiapdon kom boḻi in
simpaḻnya mita.

24 Naonda in sia momangkoidon mogiap,
pinotayowdon in tobatú intau inta koboḻi
kom pulúan juta.
25 Ta'e lantaran intau tatua diádon
moko'uboḻi kom boḻinya tatua, dá raja
tatua nomarentah nokipotaḻui ko'i
buḻoi bo ko'i adi̇̀nya bo takin bayongan
kapunya'annya sim poguboḻi kom boḻinya.
26 Dá sinumungkudon in simpaḻnya tatua
kon tayowon i raja bo nosumbah takin
noguman ko'inia, 'Posabarpa muna, sim
bayongan boḻiku daitonkubi̇̀ uboḻian.'
27 Bo noḻiai ing ginanya sin tabinya kon
simpaḻnya tatua, sahingga in diádon
pinokiu̇̀uboḻinya im boḻinya tatua bo
pinopatnyadon.
28 Tongá naonda in simpaḻnya tatua
iḻumuai bo noyodungkuḻ in sia in simpaḻ
ibanea inta koboḻi doman ko'inia ta'e tongá
pulúan ribu. Dinomok bo binongkugnya
in yobayatnya tatua, bo poḻat noguman,
'Uboḻiai im boḻimu!'
29 Yobayatnya tatua sinumungkud bo
nopo'igum ko'inia, 'Posabarpa muna,
uboḻiankubi̇̀ im boḻiku tatua.'
30 Ta'e diábi̇̀ inindongogannya mai
in singog in yobayatnya tatua bo
binayaknya pinobonu kom ponjara

nodapot inubo̲liannya nodait im bo̲linya tatua.
31 Noko'ontongmai kon natua in
yobayatnya mita ibanea nokuyang totok
ing gina monia bo binayak pinoguman
monia ko'i tuang monia tatua in onu inta
ain noba̲ĺi tua.
32 Dá pinokíoinî i raja in intau tatua
bodongka siningognya, 'Hei! ikow simpa̲l
inta mora'at! Komintan bo̲limu aindon
nodait pinopatanku sim pino'igummu
ko'inakó.
33 Manangka intua ikow im mustibî
doman mongampung bo motabi kon
yobayatmu tatua ná Aku'oi notabi
ko'inimu?'
34 Bo sinumorú totok ing ki tuangnya
tatua sahingga im pinobonunya kom
ponjara in sia nodapot in nodaitnya
inubo̲lian bayongan bo̲linya."
35 Pokotorop: "Ki Amá-Ku inta kon soroga
im momia doman kon natua ko'inimu, aka
mo'ikow komintan doî mongampung ko'i
utatmu totu-totu'u."
19 1 Naonda ing ki Yesus nopa̲lut
notundú kon tua komintan,
nobuatdon in Sia nongkon Galilea bo

minayak in ḻipú Yudea inta kon ṯoḷan
Ongkag in Yordan.
2 Intau nobarong totok in dinumudui
ko'i-Nia, bo kon tua Sia nongundam ko'i
monia inta nongotakit.
3 Bo namangoidon intau mita im Parisi
ko'i-Nia si monungkuḷ. Mosia noḻibó
nana'a, "Aka podudui in hukum agama,
mota'au degá doyowa motonibuṯoi
mogoga'atan aka oyúon im binaḻi
dodoyonan in soáḷ tatua?"
4 Ki Yesus noḻibó bui ko'i monia: "Degá
diápa binaca monimu, kon Sia in nogaid
kon intau ṯoḷaki bo bobay nongkon
pinomangkoianmai?
5 Bo Pirman-Nya noguman, 'Manangka
intua ṯoḷaki im monaḷámai ko'i amá bo
ko'i inánya bo motobatú takin i buṯoinya,
sahingga taya dua motobatúdon kon
awak.'
6 Bo mosia tua de'eman bidon doyowa,
ta'e tobatú bidon. Tuamai onu inta
ain sinobatú i Allah diá bidon mota'au
poyoga'aton in intau."
7 Dá mosia noḻibó bui ko'i-Nia, "Aka
natua, yo nongonu sing ki Musa
nomarentahbî kom mobogoi in surat talak
aka intau mongga'at ko'i buṯoinya?"

8 Ki Yesus notubag ko'i monia
nana'a: "Tua in lantaranbí mo'ikow doí
mokidongog, dá ki Musa nobogoi ing
kasampatan ko'i monimu mongga'at
ko'i buḷoi monimu, ta'e sabanarnya in
de'emanbí natua nongkon pinomangkoian
mai.
9 Ta'e bá poguman-Ku ko'i monimu: Ki
ine im mongga'at ko'i buḷoinya koḷikudea
bo sia nokituaḻing, bo bui mobuḷoi kom
bobay ibanea, yo sia in nonuaḻing doman."
10 Murí-Nya mita noguman ko'i-Nia, "Aka
natua in doyowa motonibuḷoi yo manikah
bo diá mobuḷoi."
11 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Diábí komintan intau nonota'au kon
singog tatua, ta'e tongábí mosia inta
noko'uḻí kong karunia natua.
12 Oyúon in intau diá mobuḷoi sin sia im
pinolahirbí natua, bo oyúon doman in
nobaḻí natua sin lantaran intau ibanea,
bo oyúon inta ibognyabí tontaní in doí
mobuḷoi simbá mota'au mogaid kon
oáidan i Allah. Ki ine im mokosanggup
motarima kon inta pinoguman-Ku na'a yo
pomayakdon makow tarimaannya in na'a."
13 Bo intau mita namangoi nodia
kom mongoáďí mita ko'i Yesus, simbá

barakatan-Nya im mosia. Ta'e murí-Nya
mita sinumorú kon intau mita tatua.
14 Ta'e ki Yesus noguman, "Pomayakdon
makow im mongoádí mita tanion
mamangoi ko'i-Nakó! Dona'ai toko
lamboian im mosia, sin intau mita inta ná
mosia tua im mobalí umat i Allah."
15 Bo binarakatan-Nyadon im mosia
bodongka nobuat nongkon tua.
16 Oyúon tobatú tayamobiag namangoi
bo nolibó ko'i Yesus, "Pak Guru, degá oáid
mopia inta náondapa in aidanku simbá
aku'oi moko'ulí kong kobiagan mopia bo
mononoi?"
17 Ki Yesus nolibó, "Nongonu sin ikow
im molibóbí ko'i-Nakó kon onu inta
mopia? Tongábí tobatú im mopia. Aka
ikow mo'ibog mobiag, yo duduiaidon im
bayongan parentah i Allah."
18 Intau tatua nolibó bui ko'i-Nia,
"Parentah inta táonda?" Dá kai Yesus,
"Dona'ai molimod, dona'ai monualing,
dona'ai monakow, dona'ai mongonguman
kon ubol,
19 hormatbí ing ki iná bo ki amámu;
bo kotabibí in tumpala intau náonda bo
kotabimu kon awakmu tontaní."

20 Tubag in tayamobiag tatua ko'i-Nia,
"Komintan tua aindon dinuduiainku, yo
onupa doman in diá notompod?"
21 Tubag i Yesus kónia, "Aka ikow bo
mo'ibog motompod totok, yo bayakdon
potaḷui komintan onu inta ko'inimu bo
silaidon tua komintan kon intau mita
inta bogá dá ikow im moko'uḻ̈idon kong
kapunya'an kon soroga, onda intua
angoidon kon na'a bo dudui ko'i-Nakó!"
22 Naonda in tayamobiag tatua
nokodongog kon singog i Yesus tatua,
minayak in sia takin moájar ing ginanya,
sin totok mobarong ing kapunya'annya.
23 Ki Yesus noguman kom murí-Nya mita,
"Poguman-Ku ko'i monimu, mororiga
totok in intau no'oyúon tumu'ot mobaḻ̈i
umat i Allah.
24 Simbá poguman-Ku bui ko'i monimu,
untabí im mogampa-gampang tumu'ot
mongin bubú in dodagum daripada intau
no'oyúon tumuot mobaḻ̈i umat i Allah."
25 Naonda im murí-Nya mita nokodongog
kon tua, nongoherang mosia bo noḻ̈ibó:
"Aka natua, yo ki ine im mota'au
posaḷamaton?"
26 Ki Yesus inimindoi ko'i monia bo
nosingog, "Aka podudui raian in intau

tua mororigabĭ aidan, ta'e aka ko'i Allah mogampangbĭ totok intua."
27 Bo ki Petrus noguman ko'i Yesus, "Kami na'a aindon nonaḷámai kom bayongan inta ko'inami, bo dinumudui ko'i-Nimu; yo onu degá im mo'uḻĭ nami?"
28 Guman i Yesus ko'i monia, "Popirisayadon: Kon dunia mobagu i Allah; Adĭ Intau in ḻimitúdon kon tampat pomomarenta'an-Nya inta momulia. Ko wakutu intua mo'ikow murĭ-Ku mita in ḻimitú doman kon ḻimonik in mopuḷuh bodoyowá in tampat pomomarenta'an bo mohakim kom mopuḷuh doman bodoyowá nosuku kon Israel.
29 Bo pomuḷoi intau inta nonaḷámai kom baḷoinya, kon i utatnya ḷoḷaki bo bobay, ko'i amá bo ko'i inánya, ko'i adĭnya mita andeka nonaḷámai kong gobánya sin dumudui ko'i-Nakó, yo sia tua im motarima bui kom mo'iḻiu kon tua bo sia im mokodungkuḷ domandon kong kobiagan mopia bo mononoi.
30 Ta'e moántó in intau inta noʼiuna im mobaḻĭ mo'itontumi, bo inta no'itontumi mobaḻĭ mo'iuna."
20 1 "Pomomarentah i Allah náonda bo porumpama'an tanaa: Oyúon ki

togi gobá, subuhpa sia aindon i̱lumuai
bo notayak kon intau mita inta pokîaidan
kong gobá in anggurnya.
2 Naonda in nositantuándon kon
tosinggai ubo̱lianan todinar,
pinotabányadon mosia tua minayak
nogaid kong gobánya.
3 Naonda in degá jam sembilanmaidon
do̱lo-do̱lom, sia i̱lumuai bui bo
noko'ontong kon intau ibanea inta tongá
maya-mayak makow kom pasar sin diá
ko'oáidan.
4 Dá sia noguman ko'i monia, 'Bayakdon
im mo'ikow bo pogaid kong gobá in
anggurku, bain ubo̱lianku im mo'ikow,
podudui onu ing ko'ibogku ogoi ko'inimu.'
Bo mosia tua minayak doman nogaid.
5 Degá no'utumaidon in singgai bo kon
jam tigamaidon mo̱lo̱labung i̱lumuai
bui in sia bo nogaid kon ná inta muna
inaidannya.
6 Bo naonda im mo̱lo̱labungdon totok,
sia i̱lumuai bui bo noyodungku̱l doman
in intau ibanea, bo sia no̱libó ko'i
monia, 'Nongonu sin tumongo singgai
na'a mo'ikow tongábî modonda̱loi
magî-makow?'

7 Mosia notubag ko'inia, 'Kaka'a diá onda
intau mogoiní ko'inami mogaid.' Dá sia
noguman doman ko'i monia, 'Bayakdon
mo'ikow pogaid kong gobá in anggurku.'
8 Naonda in nodoḷomdon ki togi gobá
tatua noguman kom moḷoḷukad kong
gobánya, 'Oiníidon intau mita inta nogaid
tatua sin uboḻiankudon im pinogaidan
monia, pangkoidon ko'i monia inta nogaid
tumi totok nodapot inta nogaid noíuna
doman totok.'
9 Bo namangoidon im mosia inta nogaid
degá mulai jam ḻimamai ḷoḷabungea,
pomuḷoi intau inuboḻian to dinar.
10 Onda intua namangoidon doman
mosia inta muna sinumu'ot nogaid, kai
monia kamai dá mosia im moko'uḻíbí kom
mo'iḻiu, nongkon imonia tua, ta'e naonda
in sinarima monia yo na'anta tumpaḷabí
doman tumong-dinar.
11 Naonda im mosia notarima kon tua,
mosia nosingo-singogan ko'i togi gobá,
12 kai monia: 'Mosia inta sinumu'ot
pangabisan inta nogaid tongá to jam
pinotongkaimu doman ko'inami inta
nogaid irumoriga to singgai na'a, bo
nonahang kom patú in singgai!'

13 Ki tuang tatua notubag kon tobatú
intau inta kon sigad monia tua, 'Utat,
aku'oi in diábi nongubol ko'i nimu. Kitakan
aim bidon nositantuán kon to singgai
ubo̲lian to dinar?
14 Gamádon silaimu bo bayakdon; sin
aku'oi im mobogoi doman kon intau
inta nogaid no'itontumi potongkaion ko'i
monimu.
15 Degá diá mota'au in aku'oi mopomaké
ing kapunya'anku podudui onu ing
ko'ibogku? Andeka moya'at degá ing
ginamu aka aku'oi mogaid kon inta mopia
kon intau ibanea?'"
16 Bo ki Yesus noguman, "Natuabi im
moba̲li, intau inta no'itontumi moba̲li
mo'iuna bo intau inta no'iuna moba̲li
mo'itontumi."
17 Naonda ing ki Yesus nopobayakdon
in Yerusalem. Sia nogoini kom muri-Nya
inta mopu̲luh bodoyowá bo minayak
sinumontani. Onda intua Sia noguman
koimonia wakutu im mosia kom
binaya'anpa,
18 "Indongogai! Tana'a makow kita
mayak in Yerusalem. Kon tua Adi Intau
poposarakandon kon imang mita itoi
bo kom mototundú mita kon agama. Bo

mosia i mopoḷabú in hukuman matoi ko'i
Aḋ̃i Intau.
19 Mo'iduduimai kon tua mosia
moposarahkan ko'i-Nia kon intau
mita inta diá nonota'au ko'i Allah,
simbá poyamba'an monia in Sia,
roriga'an bodongka popopakú kong
kayu pinoyota̲lempang, ta'e kon singgai
intoḷunya biagondon bui in Sia."
20 Bo ki iná i aḋ̃i mita i Zebedeus takin ki
aḋ̃inya mita tua namangoi ko'i Yesus, bo
sinumungkud kon tayowon-Nya sin oyúon
po'igumon monia ko'i-Nia.
21 Ki Yesus no̲libo, "Onu iná ing
ko'ibogmu?" Tubangnya, "Akuoi
mopo'igum simbá ki aḋ̃iku taya dua na'a i
mota'au ̲limitú moyotakin-Mu kom bonu
ing Karaja'an-Mu. Tobatú ing kon dotá
ing koḷanan, bo tobatú ing kon dotá ing
koḷoigi-Mu."
22 Ta'e ki Yesus notubag ko'i-Nia,
"Diábḋ̃i kota'auan monimu, onu in inigum
monimu. Degá mokosanggup i mo'ikow
monginum kom palo in roriga inta musti
inomon-Ku?" Dá mosia notubag ko'i-Nia,
"Mokosanggup ing kami".
23 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Roriga-
Ku memang inumonbḋ̃i monimu, ta'e aka

monantú ḻimitú kon dotá ing koḷanan-Ku andeka kon dotá ing koḷoigi-Ku, diábî in hak-Ku mobogoi. Sin tua in ogoibî kon intau mita inta aindon pinoposadia'an i Amá-Ku."

24 Nokodongogmai kon tua murî-Nya mopuḷuh sinumorú ko'i nayadua mogutat tatua.

25 Ta'e ki Yesus nogoinî ko'i monia bo noguman, "Indongogaipa in singog-Ku na'a: aka pomarentah mita in dunia na'a inta diá nonota'au ko'i Allah nomarentah kon rayatnya takin momakisa totok bo intau mita moḷoben mopobayak in tugas monia, mondorot doman kon intau mita.

26 Aka mo'ikow yo diábî mota'au natua. Ki ine im mo'ibog mobaḻî moḷoben kon sigad monimu, yo sia i musti mobaḻî bobantungmu.

27 Bo ki ine im mo'ibog mo'iuna totok kon sigad monimu, yo sia i musti mobaḻî doman bobantungmu.

28 Ná ki Adî Intau namangoi de'emanbî mokibantung, ta'e mamangoibî mobantung bo mobogoi in nyawa-Nya potobus kon dosa in intau mobarong."

29 Bo naonda ing ki Yesus bo murí-Nya
mita iḷumuai nongkon Yerikho, nobarong
in intau dinumudui ko'i-Nia.
30 Kon daḷan oyúon intau bilog doyowa
i̲limitú makow kom bingki in daḷan,
dinongog monia kong ki Yesus in no'ita̲lib,
dá taya dua nomaḷú, kai monia: "Tuhan,
Adí i Daud, kotabipa ing kami na'a!"
31 Ta'e intau moántó tatua nongampag
ko'i monia, simbá mosia kibio-biómaidon,
ta'e tongábí mokodugang kon ropot monia
momaḷú, "Tuhan, Adí i Daud, kotabipa ing
kami!"
32 Ki Yesus sinumogon bo nogoiní ko'i
nayadua, bo no̲libó, "Onu ing ko'ibog
aidan-Ku ko'i monimu?"
33 Tubag monia, "Tuhan, undamaidon im
mata nami simbá moko'indoidon!"
34 Bo no̲liaidon ing gina i Yesus sin
notabi, dá iyapu-Nya im mata monia. Bo
kon dodaipa doman tatua bo noko'indoi
bo poḷat dinumudui koi-Nia.
21 1 Naonda ing ki Yesus bo murí-Nya
mita nodiugdon kon Yerusalem
bo no'idapotdon in tampat inta sinangoi
Betpage kom buḷud in Zaitun, ki Yesus
nopotabá kom murí-Nya doyowa

2 takin koyow nana'a, "Bayakdon in
ḻipú inta kon tayowonmai tanion, kon
tua mo'ikow mokodungkuḷ kon keledai
koba'ayan tobatú inta kotogo-togot bo ki
aḏinya kon tua kon diugeamai. Bukádon
keledai tatua bo diadon mangoi ko'i-Nakó
ing keledai doyowa tatua.
3 Bo aka oyúon in intau moḻibó ko'i
monimu, yo poguman nana'a, 'Ki Tuhan
moparaḷu.' Ḷagi-Nyabî pobuion mangoi."
4 Soáḷ tatua im mobaḻî simbá
motompodon im Pirman inta pinoyaput i
nabi nana'a,
5 "Pogumandon kom bobay in Sion,
Indoiai, Rajamu namangoi ko'inimu,
mo'ompá in dodia-Nya bo sinumakoi
kong keledai tobatú, tobatú keledai inta
mogu'odpa."
6 Bo minayakdon im muŕi-Nya taya
dua tatua bo nogaid kon ná inta aindon
pinokî́aid i Yesus ko'i monia.
7 Dinia monia ing keledai koba'ayan tatua
takin ki aḏinya, bodongka inaipan monia
im pakeang monia, onda intua ki Yesus
sinumakoi kong keledai tatua.
8 Intau inta nobarong totok kon tua
nopo'ompat im pakeang mita monia kon
yuák in daḷan, oyúon doman in nomongkó

kon tanga mongointok bo pinonangket
kon daḷan inta baya'an-Nya.
9 Bo intau moántó inta minaya-mayak
kom muna-Nyamai bo inta dumuduianmai
kon tumi-Nya sindaḷan nomaḷú, "Salamat
ko'i Adi i Daud! Binarakatandon Sia
inta namangoi kom bonu in tangoi
Tuhan! Dayowdon ing ki Allah Inta Totok
Moḷantud!"
10 Bo naonda in Sia sinumu'ot kon
Yerusalem, nodowawádon totok im
bayongan intau kong kotá tatua bo intau
mita no̲libó, "Ki ine degá in intau tana'a?"
11 Intau moántó tatua notubag, "Na'adon
ki Nabi Yesus nongkon Nazaret kong
Galilea."
12 Kon tua ki Yesus sinumu'ot kom Baḷoi
Tuhan bo noguntun kon intau mita inta
nopotaḷui kon tua. Bina̲likuat-Nya mita im
meja inta pononoḷiuan kon doit bo bangko
mita in intau inta mopopotaḷui in ḷagapan
paḷoma.
13 Bo Sia noguman ko'i monia nana'a,
"Aindon pinais kom Buk Mosuci, 'Baḷoi-Ku
in tangoionbi Baḷoi Pososambayangan.'
Ta'e inaidanbi monimu pugad im
mogogagow!"

14 Bo kon tua namangoidon doman intau
mita bilog bo intau mita pelong ko'i-Nia
kom Baḷoi Tuhan bo inundaman-Nya im
mosia.
15 Ta'e naonda imang mita itoi bo
mototundú mita kon agama noko'ontong
kon soáḷ mita mokoherang inta inaidan
i Yesus tatua bo mokodongog kom
mongoaḍí mita nomaḷú kom bonu im
Baḷoi Tuhan, "Salamat ko'i Aḍí i Daud!" Dá
mosakí totok ing gina monia.
16 Bo mosia noguman ko'i-Nia, "Degá
dinongog-Mu onu in singog im mongoáḍí
mita tana'a?" Ki Yesus notubag ko'i
monia, "Dinongog-Ku intua! Degá diápa
kinobaca'an monimu inta pinais kom Buk
Mosuci nana'a: 'Nongkon bibig in aḍí mita
mo'intok bo mongoáḍí mita inta monetépa
aindon sinundú-Mu im mosia mopoyaput
in dodayow mita'?"
17 Bo sinaḷa'an-Nyamai im mosia poḷat
iḷumuai nongkon kotá tatua bo minayak
im Betania nosiug kon tua.
18 Ko wakutu in doḷo-doḷom kom
binaya'an-Nya nobui minayak ing kotá, ki
Yesus nokorasa kong gogoyon.
19 Kon diugmai in daḷan oyúon pangkoi
in ara inontong-Nya, dá Sia minayak

notayak kom bungainya, ta'e diá noko'u_lí kon tobatúmai ko_likudbí in dáunya mita kon tua. Dá siningog-Nya im pangkoi ara tatua, "Ikow in diá bidon momunga-mungai!" Bo kon dodaipa doman tatua, pangkoi in ara tatua no'ingkag.
20 Noko'ontongmai kon inta noba_lí tatua, murí-Nya mita noherang totok bo noguman, "Náondabí sim pangkoi in ara tatua baya-bayakbí no'ingkag komintan?"
21 Ki Yesus notubag ko'i monia, "Poguman-Ku ko'i monimu, aka mo'ikow bo totu-totu'u mopirisaya bo diá mohawatir, yo mo'ikow in de'emanbí tongá mota'au mogaid kon ná inta pinomia-Ku kom pangkoi in ara tatua, ta'e mo'ikow mota'aubi doman moguman kom bu_lud tana'a, 'Pobuatdon nongkon tampatmu tanion bo ko_labúdon kom bonu in dagat'; yo moba_líbí doman intua.
22 Bo onu kabí im po'igumon monimu kom bonu in sambayang takin mopirisaya totok, yo mo'ikow im motarimabí kon onu inta inigummu."
23 Bo ki Yesus sinumu'ot kom Ba_loi Tuhan, bo naonda in Sia notundú kon tua, namangoidon imang mita itoi takin guhanga mita in _lipú intau Yahudi, bo

no̲libó ko'i-Nia, "Degá nongkon onda ing kawasa inta pinogaid-Mu kon soa̲l mita tatua? Ki ine nobogoi ing kawasa tatua ko'ini-Mu?"
24 Ki Yesus noguman ko'i monia nana'a, "Aku'oi im mo̲libó doman ko'i monimu bo aka kotubagan monimu onu in ̲libo'on-Ku, yo poguman-Ku doman ko'i monimu mongo kawasa i ine im pinogaid-Ku kon tua komintan."
25 Na'a in ̲libo'on-Ku "Nongkon onda ing kawasa inta pinaké i Yohanes nobaptis? Nongkon soroga andeka nongkon intau?" Mosia noyosingog mongo'onu im pototubag monia, "Aka kai naton: 'Nongkon soroga,' yo Sia im moguman ko'i naton, 'Aka natua, yo nongonu sim mo'ikow in diábi̓ mopirisaya ko'i-Nia?'
26 Tongá aka tubagan naton, 'Nongkon intau,' yo intau moántó tanion tumorú ko'i naton sin inanggap monia ing ki Yohanes tobatúbi̓ nabi."
27 Dá mosia notubag ko'i Yesus, nana'a: "Diá kota'auan nami." Dá ki Yesus noguman doman ko'i monia, "Aka natua, diá doman poguman-Ku ko'i monimu mongo nongkon onda ing kawasa inta pinaké-Ku nogaid kon tua komintan."

28 "Aka podudui in raianmu yo náonda
in o'uman tana'a: Oyúon intau kogaḏi
kon doyowa tumpaḷa ḷoḷaki; Sia minayak
bo noguman kon aḏi guya-guyang, 'U̲le
bayakpa kong gobá in anggur bo pogaid
singgai na'a.'
29 Aḏi tatua notubag, 'Doíbḭ aku'oi papa.'
Ta'e umpakah natua minayakbḭ in sia
nogaid.
30 Dá guyanga tatua minayak ko'i aḏinya
inta induanya bo noguman kon natua
doman. Ki aḏinya tatua notubag. 'O, o
papa,' Ta'e diábḭ in sia minayak.
31 Yo ki ine ing kon sigad nayadua tua
in nogaid kon inta kino'ibog i amánya?"
Tubag monia, "Inta guya-guyang."
"Poguman-Ku ko'i monimu, intau inta
mononagih kom pajak bo bobay mita inta
sunḍaḷ im mo'iuna ko'i monimu tumu'ot
mobaḷḭ anggota in umat i Allah.
32 Sing ki Yohanes ain namangoi
mopoyotutui in daḷan inta totu'u ko'i
monimu, ta'e diá pinirisaya monimu in
sia. Ta'e mononagih mita kom pajak bo
bobay mita inta sunḍaḷ nopirisaya ko'inia.
Sin umpakahbḭ mo'ikow ain noko'ontong
ko'inia, ta'e mo'ikow in diá angoian im

panyasaḷan bo mo'ikow in diábî doman
mopirisaya ko'inia."
33 "Indongogaidon im porumpama'an
ibanea tana'a," guman i Yesus. "Oyúon
tobatú ki togi butá, sia nononggobá kong
gobá in anggur bo i̲libunya sinondok
ing gobá tatua. Sia nonga̲li doman
kom bubú tampat pomomugutan kom
bungai in anggur, bo noposindong
doman in ḷangkeang poḷoḷukadan kom
pinomuḷa tatua. Onda intua gobá tatua
pinotomoyoknya kom mototomoyok bo
sia minayak in i̲lipú ibanea.
34 Naonda i wakutunyadon mosipú kom
bungainya, pinotabánya im bobantungnya
mita minayak kom mototomoyoknya mita
sim mogamá kon silainya.
35 Ta'e mototomoyok mita kong gobá
tatua nodomok kom bobantung mita inta
pinotabá i togi gobá. Tobatú im binongkug
monia, bo tobatú doman i̲limod monia, yo
ibanea makow in sinoko-arab im batu.
36 Dá ki togi gobá nopotabá bui kom
bobantungnya ibanea, lebe noántó
nongkon inta muna, ta'e mosia pinomia
doman monia ná yobayat mita monia
muna.

37 Pangabisannya, sia nopotabá ko'i
aḏinya tontanî minayak kom mototomoyok
mita tatua, sim pinikirnya: 'Mosia im
mo'insimbî ko'i aḏiku.'
38 Ta'e naonda inontong mototomoyok
mita tatua ing ki aḏinya tatua, mosia
noguman, 'Sia na'a inta mowaris kong
gobá tana'a, manî bo ḻimodon naton
sia, simbá gobá tana'a mo'iḻabúdon ko'i
naton!'
39 Dinomok monia in sia bo pinogarab
kon ḷuai ing gobá bodongka iḻimod
monia."
40 Dá noḻibó ing ki Yesus, "Yo aka kitogi
gobá tatua i mamangoi, yo onuonnya in
mototomoyok mita tatua?"
41 Mosia notubag ko'i-Nia, "Toko
putúannya in intau mita mora'at tatua,
bain tua bo gobá in anggurnya tatua
potomoyoknyadon bui kom mototomoyok
ibanea, inta mo'ibog mopoyosilai in hasil
aka wakutunyadon."
42 Ki Yesus noḻibó ko'i monia, "Diápa
dodai onda degá i mo'ikow nokobaca kom
bonu im Buk Mosuci inta pinais nana'a:
'Batu inta ḷumbú im mogogaid mita kom
bangunan ain nobaḻî batu inta baraguna
totok. Oáidan mita inta mokoherang

kom mata naton tatua, aindon inaidan i Tuhan!'"
43 "Dá toropdon,"guman i Yesus, "bayongan hak, saḷaku umat i Allah gama'an nongkon i nimu bo ogoi kom bangusa inta mo'ibog dumudui kom parentah mita i Allah.
44 [Bo ki ine im moḷabú kon tudu im batu tatua, yo morimumud in sia bo ki ine ing koḷabúannea yo moputo-putoḷ in sia.]"
45 Naonda in imang mita itoi bo intau mita im Parisi nokodongog kom porumpama'an mita i Yesus kinomangaḷeandon monia, kom mosiabî tua im pinopomakusudan-Nya.
46 Dá ramijiondon monia domokan in Sia, ta'e mosia mo'ondok kon intau moántó kon tua, sin inanggap in intau moántó tatua kon Sia tua in nabi.

22 1 Ki Yesus nongonguman bui kom porumpama'an ko'i monia, kai-Nia:
2 "Aka ki Allah momarentah yo náonda bo porumpama'an tana'a: Tobatú raja inta nogaid kon rame sim ponika'an i adînya.
3 Sia nopotabá kom bobantungnya mita mogoinî kon intau mita inta aindon sinoko'undang kon rame ponika'an tatua, ta'e intau mita tatua doî mamangoi.

4 Sia nopotabá bui kom bobantungnya
mita ibanea, takin koyow, 'Pogumandon
kon intau mita inta ain sinokoundang
tatua: Kom bayongan ka'anon aindon
sinadiaku. Sapi mita koḻakian, bo biag inta
sinokopiaraku aindon iratak. Bo komintan
tua aindon sinadia kom meja. Angoidon in
rame ponika'an i aďiku singgai in na'a!'
5 Ta'e diá im pandung in intau mita inta
sinokoundang tatua; oyúon inta minayak
ing gobá. Oyúon doman minayak nogaid
kon oáidannya,
6 bo oyúon doman in nodomok kom
bobantungnya mita bo pinogutú poḻat
i̲ḻimod.
7 Bo raja tatua totok in sinumorú.
Pinotabánya in tontaranya minayak
nomutú kom moḻo̲ḻimod bo nonurub kong
kotá monia tua.
8 Nopaḻut makow, sia noguman kom
bobantungnya mita: 'Rame ponika'an i
aďiku na'a aindon sinadia komintan, tongá
intau mita inta inundang ko'ina in diádon
mota'au mamangoi kon rame tana'a.
9 Manangka intua bayakdon kom
pinoyotanga'an daḻan bo oinĺdon in intau
mita inta moyodungkuḻ monimu kon tua,

bo dia mamangoi kon rame ponika'an
tana'a.'
10 Dá bobantung mita tatua minayak
bo nosipun kom bayongan intau inta
noyodungkuḷ monia kon daḷan, intau mita
mara'at bo intau mita mopia, sahingga
nopuḻingdon intau in ruangan pinonika'an
tatua.
11 Naonda in raja tatua sinumu'ot
sim mokipodungkuḷ kom mokokî́angoi
mita tatua, sia noko'ontong kon intau
tobatú inta diá nogiḷambung in ḷambung
pororame.
12 Dá sia noḻibó kon intau tatua: 'Hei utat,
nongonu sin ikow in sinumu'ot mangoi ta'e
diábî́ nomaké in ḷambung inta pororame?'
Intau tatua tongá kibio-biómai.
13 Dá raja tatua noguman kom
bobantungnya mita, 'Tokig in sioḷ bo
ḻimanya bo pogarab in intau tanion
kon tampat inta nosindip totok, kon
tua kodongogan in amui bo rokokot in
ingipon.'"
14 Bo pangabisannya ki Yesus noguman,
"Nobarong in inoinî́, ta'e noyakag im
piniḻî́."
15 Intau mita im Parisi minayakdon
nongkon tua, bo noyosingog kon náonda

simbá ko'uḻían monia kon taḷá ing ki Yesus takin onu inta ḻibo'on monia.
16 Mosia nopotabá kon dumodudui mita monia noyotakin in intau mita i Herodes sim moḻibó ko'i Yesus nana'a, "Pak Guru, kinota'auan nami ki Pak Guru intau inta motuḻid ing gina bo takin gina motuḻid doman ki Pak Guru moguman kon daḷan i Allah, bo diá doman ki Pak Guru mo'ondok ko'i ine kabî sin diábî poyoposion i Guru in intau.
17 Dá pogumankah ko'inami: Mongo mota'au degá im mogubo̲li kom pajak ko'i Kaisar andeka diá mota'au?" Aka podudui in raian-Mu yo náonda?
18 Ki Yesus nonota'au kon raian monia inta diá mopia tatua, dá Sia no̲libó: "Nongonu sim mo'ikow im monungkuḷbî ko'i-Nakó? Hei mo'ikow intau mita inta diá motuḻid ing gina?
19 Yo po'ontongkah ko'i-Nakó in doit inta pogubo̲li monimu kom pajak tua!" Mosia nopo'ontong in doit dinar ko'i-Nia.
20 Bo i̲libó-Nya ko'i monia, "Gambar bo pais i ine in tana'a?"
21 Mosia notubag, "Gambar bo pais i Kaisar." Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Ogoidon ko'i Kaisar onu inta musti ogoi

monimu ko'i Kaisar, bo ogoi ko'i Allah inta musti ogoi monimu ko'i Allah."
22 Nokodongog kon tubag-Nya natua noherang totok i mosia bo mosia minayak nonaḷámai ko'i Yesus.
23 Kon singgai tatua doman, tongonumai intau in Saduki namangoi ko'i Yesus, mosia momayow kon diábĩ im mobiag bui aka minatoidon. Mosia noḻibó ko'i Yesus nana'a:
24 "Pak Guru, ki Musa in noguman, kon aka tobatú intau bo minatoi bo sia diápa kogaďĩ, dá ki utatnya im musti mobuḷoi ko'i baḷunya tatua simbá oyúon ing katurunan i utatnya tatua.
25 Pernahdon nobaḻĩ nana'a: Oyúon pitu mogutat, komintan ḷoḷaki. Inta guya-guyang nobuḷoi, ta'e diá no'onggot bo minatoi. Bo lantaran diápa ing katurunannya dá kibaḷunya tatua pinoki pobuḷoinya ko'i utatnya.
26 Ki utatnya tatua minatoi doman takin diápa kogaďĩ. Soáḷ tatua nobaḻĩ doman ko'i utatnya mita nodapot ko'i utatnya impitunya.
27 Bo pangabisannya, bobay tatua minatoi domandon.

28 Yo ki ine ing kon sigad nayapitu tatua
im mobaḻi ki buḷoi im bobay tatua ko
wakutu in singgai kobiagan? Sim mosia
komintan bidon notonibuḷoi takinya."
29 Ki Yesus noguman ko'i monia nana'a:
"Mo'ikow nion no'itaḷá im pororai monimu,
sin diá komangaḻean monimu im bonu in
Alkitab bo kawasa i Allah!
30 Ko wakutu ing kobiagan bui intau,
diábî im mobuḷoi bo diábî im pobuḷoion
sim mosia im mobiag naonda bo malaekat
kon soroga.
31 Diápa degá kinobaca'an monimu onu
inta pinoguman i Allah soáḷ intau minatoi
inta biniag bui. Ki Allah noguman nana'a:
32 'Aku'oi ing ki Allah i Abraham, ki Allah
i Ishak bo ki Allah i Yakub!' Sia de'emanbî
ki Allah in intau minatoi, ta'e ki Allah in
intau nobiag!"
33 Intau noántó inta nokodongog kon tua
noibog totok kon onu inta sinundú-Nya.
34 Naonda intau mita im Parisi
nokodongog, kon intau mita in Saduki
inaidan i Yesus diá nokobuká kom bibig
monia, mosia noyosipun.
35 Bo tobatú kon sigad monia, inta totok
in nonota'au kon hukum i Musa, noḻibó
sim monungkuḷ ko'i-Nia,

36 "Pak Guru, hukum táonda degá inta
totok im moponting kom bonu in hukum i
Musa?"
37 Tubag i Yesus ko'inia, "Kotabidon ki
Tuhan, ki Allahmu bo tongádon Sia im
musti sumba'an monimu totu-totúu.
38 Tuata in hukum inta totok im
moponting.
39 Bo hukum induanya, inta notongkai
intua: Kotabidon in tumpaḷa intau náonda
bo kotabimu kon awakmu tontanĭ.
40 Hukum doyowa tana'a inta nobaḷĭ
dodoyonan im bayongan hukum i Musa bo
buk in nabi mita."
41 Wakutu intau mita im Parisi
noyosipunpa makow ki Yesus noḷibó ko'i
monia,
42 "Aka podudui in raian monimu yo
katurunan i ine ki Mesias? Ki Adĭ i ine
in Sia?" Tubag monia ko'i-Nia, "Ki Adĭ i
Daud."
43 Dá Sia noguman, "Aka natua, yo
nongonu sing ki Daud inta kinawasa'an
in Roho i Allah monangoi ko'i-Nia, 'Ki
tuangnya,' ko wakutu in sia nosingog,
44 'Ki Tuhan aindon nobogoi im Pirman-
Nya ko'i Tuangku: Ḷitúdon kon dotá
ing koḷanan-Ku, modapot im bayongan

saturumu daiton-Ku potungkud kon
tayowon-Mu.'
45 Dá aka ki Daud bo monangoi ko'i-Nia,
'Ki Tuang', yo diábi kuma'an kon akaḷ aka
Sia katurunan i Daud?"
46 Diá tobatúmai in nokotubag kon
singog-Nya tatua. Bo mulai singgai
tua, diádon in tobatúmai mokobaḷí
mopoḷibó-ḷibómai ko'i-Nia.
23 1 Ki Yesus noguman kon intau mita
bo kom murí-Nya mita,
2 "Mototundú kon agama Yahudi bo intau
mita im Parisi aindon inogoian kawasa
monota'au kon hukum i Musa.
3 Manangka intua yo aidaibí im bayongan
inta sinundú monia ko'inimu, ta'e dona'ai
dumudui kon oáid monia, sim mosia i
motundú tongá diá aidan monia onu inta
sinundú monia.
4 Mosia nobogot kon diaan kinosibuḷ
totok, bo mopopota'an kon obaga intau
ibanea, ta'e mosia tontaní in doíbí moḷiai.
5 Onu inta inaidan monia tangábí poki
indoi kon intau: Mosia momaké in tali
moḷoben inta pakéonmai mosambayang
bo inta rumbainya mongoḷanggó mita.

6 Mosia mo'ibog totok ḻimitú kom muna
totok aka mayak in rame andeka kom
baḷoi pososambayangan.
7 Mosia mo'ibog doman totok hormaton
kom pasar bo mo'ibog doman totok oinío̱n
ki 'Pak Guru'.
8 Tongá mo'ikow in dika mokioinío̱ ki 'Pak
Guru', sin tongábío̱ tobatú ing Gurumu bo
mo'ikow komintan ing ginaḷum.
9 Bo dikadon mo'ikow monangoi ki 'Amá'
ko'i inekadon ing kon dunia na'a sin
tongábío̱ tobatú ing ki Amámu, Sia tuata
inta kon soroga.
10 Bo dona'aidon doman mo'ikow
mo'ibog tangoian 'Itoi', sin tongábío̱ tobatú
in itoimu, tuata ing ki Mesias.
11 Ki ine inta moḷobe-ḷoben kon sigad
monimu, sia mustibío̱ mo'ibog mobaḻío̱
bobantungmu.
12 Bo ki ine im mosiḷantud, yo sia im
po'ompa'an bo ki ine mo'ompá in dodia yo
sia tua im poḷantudon."
13 "Koboditodon mo'ikow, hei mototundú
kon agama Yahudi, hei mo'ikow inta
intau mongomunapik, sim mo'ikow im
moḷamboi kon intau inta mamangoi ko'i
Allah. Mo'ikow tontanío̱ doío̱ tumu'ot bo

tongábĩ moḷamboi kon intau inta moramiji tumu'ot.
14 [Koboditodon mo'ikow, mototundú mita kon agama bo intau mita im Parisi, mo'ikow in intau mita inta mongomunapik. Mo'ikow monguboḷ kon intau mita inta dongkadon boba-bobay bo mogagow kom baḷoi monia. Mo'ikow mosambayang koḷanggo-ḷanggo'on sim ponaḷob kon oáid monimu inta moráat tatua. Tuamain hukuman i Allah ko'i monimu im pastibĩ moboga-bogat nongkon intau ibanea.]
15 Koboditodon mo'ikow mototundú mita kon agama bo intau mita im Parisi, mo'ikow intau mita inta mongomunapik, sin mo'ikow in ḷumoḷan magĩ makow kon dagat, bo maya-mayak makow kon dunia na'a sim motayak kon intau tobatú bo baḻĩion dumodudui kon agamamu. Bo naonda in sia mogogai mogaid kon inta mora'at, aidan monimu in sia intau in naraka, inta kodua ná kora'at monimu tontanĩ!
16 Koboditodon mo'ikow itoi mita inta bilog, bo inta noguman, 'Aka mongibot bo pinodoyon kom Baḷoi Tuhan, yo ibotmu tatua in diábĩ aku'on; ta'e aka mongibot bo

pinodoyon kom buḷawan inta kom bonu
im Baḷoi Tuhan, yo tua in no'itogot.'
17 Hei mo'ikow intau mita pompuḷong bo
intau mita bilog! Onu degá im moponti-
ponting, buḷawan andeka Baḷoi Tuhan inta
nokokudus kom buḷawan tatua?
18 Mo'ikow moguman, 'Aka mongibot
pinodoyon kom meja pototuduan kon
sosumbah; yo ibot tatua diá no sah; ta'e
aka mongibot bo podoyon kon onu inta
pinosumbah yo tua in no'itogot.'
19 Hei mo'ikow intau mita bilog! Onu degá
im moponti-ponting barang pinosumbah
andeka meja inta nokokudus kon inta
pinosumbah tatua?
20 Manangka intua ki ine in nongibot
pinodoyon kom meja tatua, yo sia in
nongibot pinodoyon kom meja tatua bo
pinodoyon doman kom bayongan inta
sinudu kom meja tatua.
21 Bo ki ine inta nongibot pinodoyon kom
Baḷoi Tuhan, yo sia in nongibot pinodoyon
kom Baḷoi Tuhan bo pinodoyon doman
ko'i-Nia inta nogutun kon tua.
22 Bo ki ine in nongibot pinodoyon kon
soroga, yo sia tua in nongibot doman
pinodoyon kon tampat ḷo̲litúan i Allah bo

pinodoyon doman ko'i-Nia, inta nogutun
kon soroga tatua.
23 Koboditodon hei mo'ikow mototundú
kon agama bo intau mita im Parisi! Hei
mo'ikow intau mita inta mongomunapik.
Pododungú im pogama'an monimu kom
perpuluhan, tongá inta moponting totok
kom bonu in hukum i Musa liongon
monimu.
24 Hei mo'ikow itoi mita inta bilog! Yongit
in tapison monimu kon o'inumon monimu,
ta'e unta inta kom bonunya in liomon
monimu!
25 Koboditodon mo'ikow, hei mototundú
mita kon agama bo intau mita im
Parisi! Hei mo'ikow intau mita inta
mongomunapik! sim pongonginuman
bo pongonga'anan yuyúan monimu in
luainya, ta'e kom bonunya im binonuan
monimu im barang inta sinokoágow sin
lantaran sigogow monimu.
26 Hei intau mita im Parisi inta bilog!
Yuyuáipa muna bonu im pongonginuman
tatua, dá kon dotá in luainya modarit
doman!
27 Koboditodon mo'ikow, hei mototundú
mita kon agama Yahudi bo intau mita im
Parisi! Hei intau mita inta mongomunapik!

Mo'ikow náonda bo kubur inta cinet
nobudó, kon dotá in ḷuainya ontongan
mopira bo modarit; ta'e kom bonunya
mopuḻing in tuḷan bo noyagi-yagimai ing
kotoran.
28 Ná doman tua im mo'ikow, kon ḷuai
ko'ontongan intau mobanar; ta'e kom
bonu ing ginamu nopuḻing in oáid diá
totu'u bo mora'at."
29 "Koboditodon mo'ikow hei mototundú
mita kon agama bo intau mita im Parisi!
Hei intau inta mongo munapik! Mo'ikow
nogaid kong kuburan in nabi mita bo
nonompia kon tugu i intau mita inta
mopirisaya,
30 takin mosingog nana'a, 'Aka kami
nobiag kon tungkuḷ nei ḷaki bo iba'ai
naton, yo tantú diábî ing kami dinumudui
kon oáid monia inta mo'ibog moḻimod kon
nabi mita tatua.'
31 Ta'e diábî kinota'auan monimu
kon oáid monimu tatua in sabanarnya
nobogoibî ing katarangan ko'i monimu
tontanî, kom mo'ikow ing katurunanbî im
moḷoḻimod kon nabi mita tatua!
32 Dá duduiandon doman in oáid im
mogoguyang monimu!

33 Hei intau mongoromú, mo'ikow
katurunan intau mora'at! Mo'ikow in diábĩ
mokoḷagui kom pohukuman kom bonu in
naraka!
34 Sin tuamai indongogai kopira: 'Aku'oi
nopotabá mangoi ko'i monimu in nabi
mita, intau mita inta mongobijaksana
bo intau mita inta motundú kon inta
kino'ibog i Tuhan. Ibanea in ḷimodon
monimu, ibanea im popopakú monimu
kong kayu pinoyotaḷempang bo ibanea im
pogutu'on monimu nongkon kotá tobatú
modapot ing kotá ibanea.
35 Tuamai mo'ikow im motanggung kon
oáid monimu inta moḷoḷimod kon intau
mita inta diá kotaḷá, pinangkoipamai ko'i
Habel, intau inta mopia tua, modapot
ko'i Zakaria ki adĩ i Berekhya, inta iḷimod
monimu kon sigad in tampat mokudus bo
meja pototuduan kon sosumbah.
36 Poguman-Ku ko'i monimu: Oáidmu
mita tanaa ing korasa'anbĩ in intau mita
masa in tana'a!'"
37 "Yerusalem, Yerusalem! Ikow inta
noḷimod kon nabi mita bo inta nogarab
im batu kon intau mita inta pinotabá
mamangoi ko'inimu! Nokakitdon in Aku'oi
mo'ibog totok mosipun ko'i adĩmu mita,

naonda bo ki iná im manuk mosipun ko'i aḏinya mita kong koḻikipnya, tongá doḯ im mo'ikow.
38 Indoiaikah dá baḻoimu tanaa in taḻa'anbḯ monimu bo mo'ingongowdon.
39 Bo Aku'oi im moguman ko'inimu: Mulai kon tana'a mo'ikow diádon moko'ontong ko'i-Nakó bui, modapot im mo'ikow moguman, 'Binarakatandon sia inta namangoi kom bonu in tangoi Tuhan.'"
24 1 Nopaḻut makow nosingog kon natua, ki Yesus iḻumuai kom Baḻoi Tuhan, bo minayak. Murḯ-Nya mita namangoi bo notundú kom bangunan Baḻoi Tuhan tatua.
2 Ki Yesus noḻibó ko'i monia, "Inontongdon monimu in nion komintan? Poguman-Kudon ko'i monimu, diábḯ tobatúmai im batu kon na'a im pomayak makow mo'itudu motompia kom batu ibanea. Tua komintan daitonbḯ u'uyon."
3 Wakutu ing ki Yesus iḻimitú kon tudu im buḻud Zaitun, murḯ-Nya mita namangoidon ko'i-Nia bo mongonguman takin-Nya. Kai monia, "Pogumandon ko'inami, mongóto'onu intua komintan mobaḻḯ bo onu in tanda kong koángoian-Mu bo tanda ing kopaḻutan dunia na'a?"

4 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Mokopo'ingat simbá diá ko'uboḷan intau
im mo'ikow.
5 Sim mobayong in intau mamangoi
bo momaké in tangoi-Ku bo mosia
moguman, 'Aku'oi ing ki Mesias!' bo mosia
na'a inta mokopopisĩ kom mobayong in
intau dumudui kon soáḷ inta no'itaḷá.
6 Kodongogan monimu in tombá
poparangan andeka habar mita moparang.
Ta'e dika mo'ondok; sin tua komintan im
mobaḷĩbĩ tongá de'emanpabĩ singgainya.
7 Sim bangusa bo bangusa mosiparangan
bo karaja'an moparang doman takin
karaja'an. Mo'iangoi i wakutu kom
bayongan intau kodaitan ing ka'anon bo
linug kom bayongan tampat.
8 Tongá tua komintan im bagubĩ
pomangkoian in roriga ko wakutu in diápa
modapot in zaman inta mobagu.
9 Ko wakutu intua mo'ikow im
poposarakan simbá roriga'an, bo mo'ikow
in limodon bo saturuon im bayongan intau
sim mo'ikow in dumodudui-Ku,
10 Bo moántó intau im momayow
ko'i-Nakó bo mosia im mosiposarahkan
bo poḷat mosisaturuan.

11 Moántó intau inta de'eman totu'u nabi
im mamangoi bo motundú kon inta noitaḷá
kom moántó intau.
12 Bo lantaran kodugang-kodungang in
oáid mora'at, dá tabi kon tumpaḷa intau im
modaitdon.
13 Tongá intau inta monahang modapot
ing kopaḷutan tua, komintan mosia
mosaḷamat.
14 Bo Habar Mopia kong ki Allah im
mamangoi momarentah saḷaku Raja im
popota'audon kom bayongan intau kon
dunia na'a bo tua im mobaḻi kesaksian
kom bayangan intau. Naonda intua
komintan mobaḻi bain tua bo moíangoidon
in singgai pangabisan."
15 "Mo'ikow i moko'ontongbí kon 'Intau
inta totok im mora'at' sinimindog makow
kon tampat inta mokudus, ná inta
pinoguman i Nabi Daniel. (Paraḷu indoian
in intau mita inta mobaca: tarukira totok
im mangaḻenya!)
16 Dá intau mita inta kon Yudea mustibí
moḷagui mopobayak im buḷud.
17 Intau inta kon tampat
pobobarasanangan dona'aidon bui
moponag bo mogamá kom pakakat mita
kom bonu im baḷoinya,

18 Bo intau inta kong gobá dikadon sia
mobui mogamá kom pakeangnya.
19 Moboditodon guyanga mita bobay inta
sidia andeka inta koyogotpa nopotete in
aḏ̌i ko wakutu intua.
20 Posambayangdon, simbá wakutu i
mo'ikow mo̱lagui de'eman kon sempo in
tumping bo de'eman kon singgai in Sabat.
21 Sin ko wakutu intua koángoian in
roriga totok, roriga tatua in diápa dodai
onda noba̱ḻ́i pinangkoipamai dunia na'a
pinomia nodapot masa in tana'a, bo roriga
tatua in diá bidon bui moba̱ḻ́i.
22 Bo aka kuma bo wakutunya na'a bo diá
impo̱lokan, yo kom bayongan inta nobiag
diábi̱ im mosa̱lamat; tongá lantaran intau
mita inta sinokopi̱ḻ́idon dá wakutu tatua
inimpo̱lokandon.
23 Ko wakutu intua aka oyúon intau
moguman ko'i monimu, 'Indoiai, ki Mesias
kon na'a!' andeka 'Ki Mesias kon tua!' --
dika mopirisaya i mo'ikow.
24 Sin oyúon im mongaku ki Mesias bo
mongaku nabi ta'e mosia tua intaubi̱
mongongaka̱l, tongá mosia im mogaid
doman kon tanda mita inta mo̱loben bo
soá̱l mita inta mokoherang sahingga in

aka mobaḻ̱ĭ, yo mosia imokoákaḷ doman
kon intau mita inta aim piniḻ̱ĭ.
25 Tarukira inta pinoguman-Ku muna ko'i
monimu.
26 Aka intau moguman kómonimu,
'Indoiai, Sia tua kom Padang gurun!' --
dikabĭ mo'ikow mayak intua. Andeka,
kai monia, 'Indoiai, Sia tua kom bonu
in ruangan!' -- dikabĭ im mo'ikow
mopirisaya.
27 Sin naonda bo kilat inta monindar
nongkon dotá im pomuka'an singgai
bo no'isindar nodapot kon dotá in
toyopan singgai, natuadon doman in aka
koángoian i Adĭ Intau.
28 Kon onda oyúon mahaḷuk minatoi, kon
tua doman in ḷagapan mokoka'an kom
mahaḷuk minatoi moyosipun."
29 "Naonda im mopaḷutdon roriga wakutu
intua, yo mata in singgai mosindip bo
buḷan diádon monindar, bo tundi mita im
mongoḷabú nongkon ḷangit bo kawasa
mita kom baḷangon mo'irangkap.
30 Ko wakutu intua ontongondon tanda
Adĭ Intau kon ḷangit bo komintan intau
kon dunia na'a mogamui bo mosia
im moko'ontong kon Adĭ Intau tatua
mamangoi mongin ḻ̱imonik ing goḷom

kon ̣langit takin bayongan kawasa bo kamulia'an-Nya.
31 Bo Sia mopotabá kom malaekat-Nya mita ̣lumuai bo mogirup kom bansî inta mopia totok in singognya sim mosia mosipun kon intau mita inta aindon pini̲ľî-Nya nongkon popod mita in dunia bo nongkon popod in ̣langit to̲losi modapot popod in ̣langit to̲losi doman."
32 "Manangka intua yo indoiai i manga̲le totundú inta nongkon porumpama'an pangkoi in ara. Aka tanganya bo ̣lumukó bo momangkoidon momo̲limping, yo kota'auan monimu, kon diádon mo'onggot bo sempo im poninggai.
33 Ná doman tua aka mo'ikow bo moko'ontong kon na'a komintan, yo pokota'audon ko wakutunya diádon mo'onggot.
34 Poguman-Ku ko'i monimu! Tua komintan moba̲ľidon ko wakutu intau mita masán na'a diápa matoi modait.
35 ¡angit bo butá im moyoyangbî, ta'e singog-Ku na'a im mononoibî."
36 "Tongá wakutu ing koba̲ľian tua diábî tobatúmai intau nokota'au, umpakahbî malaekat kon soroga bo Adî, tongábî ki Amá kon soroga in nonota'au.

37 Sin ná inta nobaḻ̄i kom masa i Nuh, yo
natua doman im mobaḻ̄i kom masa ing
koángoian i Adi Intau.
38 Ko wakutu in diápa in ḷunud moḷoben
namangoi, mosia nonga'an bo nonginum,
nobuḷoi bo pinobuḷoi nodapot kon singgai
ki Nuh sinumu'ot kom bonu ing kapaḷ;
39 Bo diábi kinota'auan monia onu
inta nobaḻ̄i, wakutu in ḷunud diápa
noiangoi bo nomutú ko'i monia komintan.
Natua doman im mobaḻ̄i kom masa ing
koángoian i Adi Intau.
40 Ko wakutu intua aka doyowa intau
kong gobá, yo tobatú in diaan, tobatú in
taḷáan;
41 Aka doyowa im bobay inta koyogot
mogi_ling, yo tobatú in diaan, tobatú in
taḷáan.
42 Manangka intua umuran kiḷuka-
ḷukadmai, sin diábi kota'auan monimu
mongo to'onu ing ki Tuhan mamangoi.
43 Tongá bá kota'auan monimu in
nana'a: Aka kitogi baḷoi bo mokota'au kon
to'onu im mononakow mamangoi, tantú
moḷukadbi in sia, sin diábi pomayaknya
makow baḷoinya tua im bongkaron.
44 Tuamai im mo'ikow umurandon
pobasadia, sin Adi Intau mamangoi

ko wakutu inta diá monimu sinangka-
sangka."
45 Ki Yesus noguman, "Ki ine in simpaḷ
inta mopia bo mopandoi, inta aindon
inaidan i tuangnya itoi in simpaḷ ibanea,
simbá sia mobogoi ing ka'anon ko
wakutunya?
46 Yo kosanangdon totok in simpaḷ inta
kinotambakan mangoi i tuangnya koyogot
nogaid kon oáidannya tua, wakutu ing ki
tuangnya nobuidon mangoi.
47 Poguman-Ku ko'i nimu; simpaḷ natua
im baḷ̂ionbî i tuangnya moḷoḷukad kom
bayongan kapunya'annya.
48 Tongá aka simpaḷ mara'at inta
mosingog kom bonu ing ginanya nana'a,
49 'Ki tuangku im mo'onggotpabî im
mamangoi,' bo mulai in sia momongkug
kon simpaḷ ibanea bo sia tongábî
monginum bo monga'an moyotakin in
intau mita nongoḷoḷangu,
50 Bo ki tuangnya namangoi kon singgai
inta diá sinangka-sangkanya bo ko
wakutu in diá kinota'auannya.
51 Bo totok im bino'ut i tuangnya bo
pomia'anya náonda bo intau mita inta
mongomunapik. Kon tuata kodongogan in
amui bo rokokot in ingipon."

25 [1] "Ko wakutu ing koángoian i
Allah saḷaku Raja in náondabo
porumpama'an tanaa: Mopuḷuh im
mongodeaga nogamá kon togá monia bo
nonontomu kon nonika'an ḷoḷaki.
[2] Ḷima ing kon sigad monia tua
in nobodok, ta'e ḷima doman im
mobijaksana.
[3] Mongodeaga mita inta bodok tua nodia
kon togá, tongá diá nodia kon ḷana,
[4] ta'e mongodeaga taya ḷima inta
mobijaksana, mosia nodia kon togá bo
nodia doman kon ḷana kom botoḷ.
[5] Bo lantaran nonika'an ḷoḷaki tatua
no'onggotdon im pinogoḷatan makow
ta'e diápa doman noîangoi, mosia
sinomposiug komintan, dá nosiugdon im
mosia.
[6] Naonda in no'onggotdon kon doḷom
dinongogmai oyúon in singog noguman
nana'a, 'Nonika'an niondon! Tontomudon
sia!'
[7] Dá mongodeaga mita tatua nobangon
bo noponugung in ḷana kon togá monia.
[8] Mongodeaga mita inta bodok noguman
kom mongodeaga mita inta mobijaksana,
'Ogoiaipa in ḷana monimu biar tongá
topiḷik, sin togá nami aindon mopiong.'

9 Ta'e mongodeaga mita inta mobijaksana
mita tatua notubag, 'Diá mota'au! sin
dika bo diá doman tugat ko'inami bo ko'i
monimu. Manikah bo bayakdon mo'ikow
potaḷui kon intau inta mopopotaḷui in
ḷana.'
10 Ta'e wakutu im mosia minayak notaḷui
kon ḷana, noî angoidon in nonika'an tatua,
bo mosia inta ain nobasadia sinumu'ot
noyotakinnya kon ruangan ponika'an
tatua, bo i_lingkopandon in ḷo_lingkop!
11 Onda intua no'iangoidon im
mongodeaga mita inta bodok bo
noguman, 'Tuang, Tuang, bukataipa in
ḷo_lingkop sin tu'otan nami.'
12 Tongá sia notubag, 'Diábî kota'auan-
Ku mongókiine im mo'ikow!'"
13 Bo pangabisannya ki Yesus noguman,
"Manangka intua umuran kiḷuka-ḷukadmai,
sin diábî kota'auan monimu in singgai bo
wakutunya."
14 "Aka ki Allah mamangoi saḷaku Raja,
yo ka'ada'annya náonda bo intau inta
mo'ibog mayak in _lipú ibanea. Sia nogoinî
kon simpaḷnya mita bo nosilai kong
kapunya'annya sim pinokiḷukad.
15 Inta tobatú inogoiannya _lima noribu
in doit buḷawan, tobatú inogoiannya in

doyowa noribu, bo inta tobatú inogoiannya in toribu. Sia nobogoi ko'i monia natua sim pinodudui ing komampuan monia tontanḭ̃. Nopaḷut makow nobogoi kon tua sia minayak.

16 Simpaḷ inta notarima kon l̲ima noribu tua minayak bo nopobaraguna kon doit inta inogoi tatua, dá noko'uḷ̲ḭ̃ in sia kon l̲ima doman noribu bui.

17 Ná doman tua in simpaḷ inta noko'uḷ̲ḭ̃ kon doyowa noribu, pinobaragunanya doman intua, sahingga noko'uḷ̲ḭ̃ doman kong ka'untungan doyowa noribu.

18 Tongá simpaḷ inta notarima kon toribu, minayak in sia bo nongaḷ̲i kom butá bodongka iḷobongea in doit i tuangnya tatua.

19 No'onggotmai kon tua nobuidon mangoi ki tuang monia tatua bo nogiap kon onda inta no'uḷ̲ḭ̃ monia.

20 Simpaḷ inta notarima kon l̲ima noribu, namangoi bo nodia kong ka'untungan l̲ima noribu doman, bo sia noguman, 'Tuang doit l̲ima noribu inta pinoki kadai i tuang ko'i nakó, indoiaikah, aindon pinopobaragunaku sahingga noko'uḷ̲ḭ̃ kong ka'untungan l̲ima noribu doman.'

21 Bo ki tuangnya tatua noguman ko'i
nia, 'Tua in nopia, ikow in simpaḷku
inta mopia bo mojujur; ikow aindon
nogaid kon oáidan inta mo'intok inta
pinoki aid ko'inimu, manangka intua
ikow in ogoiankudon in tanggung jawab
mogaid kon oáidan moḷoben. Angoidon
bo duduidon mobarasanang takinku!'
22 Bo namangoi domandon simpaḷ inta
notarima kon doit doyowa noribu bo
noguman, 'Tuang, doit doyowa noribu
inta pinoki kadai i tuang ko'inakó,
Indoiaikah, aindon pinobaragunaku
sahingga noko'uḻ̈idon kong ka'untungan
doyowa doman noribu.'
23 Dá ki tuangnya tua noguman ko'inia,
'Tua in nopia' ikow simpaḷku inta mopia
bo motuḻid ing gina. Lantaran ikow aindon
nogaid kon oáidan inta mo'intok takin
gina motuḻid, dá ikow ogoiankudon in
tanggung jawab mogaid kon oáidan
moḷoben. Tu'ot bo pobarasanangdon
takinku!'
24 Kon tua namangoidon doman in simpaḷ
inta inogoian in doit buḷawan toribu, sia
noguman, 'Tuang, kinota'auanku ikow
intau inta morogi totok bo inta nokoyut
kong gobá inta de'eman binunakanmu

bo nopuyut kon hasil inta de'eman
pinomuḷamu.
25 Tuamai akuoi mo'ondok dá doit
buḷawan toribu inta inogoi tuang koĩnakó
binayakku iḷobong kom butá! Bo na'a,
pobuionkudon bui ing kapunya'an i
Tuang.'
26 Dá ki tuang tatua noguman ko'inia,
'Hei ikow, simpaḷ inta mora'at bo maḷas!
Kinotaua'anmu bidon kon aku'oi im
mokokoyut kong gobá inta de'eman
binunakanku bo nopuyut kon hasil inta
de'eman pinomuḷa-Ku?
27 Tuamai, manĩ inogoiku in doitku tanion
kon intau inta mo'ibog mopobaraguna,
simbá aka aku'oi mobui mangoi yo
motarima kong ka'untungannya.
28 Tuamai gamádon in doit buḷawan inta
koinia bo ogoidon kon intau inta aindon
mopuḷuh in doit buḷawannya.
29 Sim pomuḷoi intau inta no'oyúondon
yo duganganbĩ bui, simbá kalebeannya
in mobarong totok. Ta'e ki ine inta diá
no'oyúon, yo onupa doman inta oyúon
ko'inia tua yo gama'an doman nongkon
inia.
30 Bo simpaḷ tanion inta diá im
baragunanya pogarabdon makow kom

bonu in tampat inta sindip totok. Kon
tua kodongogan in amui bo rokokot in
ingipon!'"
31 "Aka ki Adi Intau mamangoi saḷaku
Raja bo sinakinan im malaekat mita, yo Sia
in ḷimitú kon tampat pomarentaan-Nya.
32 Bo bayongan intau in sipunon kon
tayowon-Nya bo poyotontanïon-Nya i
mosia náonda gombala mopoyotontanï in
domba bo bembé.
33 Domba mita tampaton-Nya kon dotá
ing koḷanan-Nya, yo bembé mita ing kon
dotá ing koḷoigi-Nya.
34 Bo Raja tatua moguman ko'i monia inta
kon dotá ing koḷanan-Nya, 'Igai, i mo'ikow
inta binarakatan i Amá-Ku, tu'otdon kong
karaja'an inta aindon sinadia ko'i monimu
ko wakutupa in dunia na'a bagupa inaidan.
35 Si wakutu in aku'oi ginogoy, inogoian
monimu Aku'oi ing ka'anon, wakutu in
Aku'oi noyogang, inogoian monimu Aku'oi
in inumon; wakutu Aku'oi nobaḷï intau
mokokïangoi sinarima monimu in Aku'oi
kom baḷoimu.
36 Wakutu in Aku'oi diá koḷambung;
inogoian monimu Aku'oi im pakeang;
wakutu in Akúi notakit, sinompia monimu;

wakutu in Aku'oi kom bonu im ponjara,
inangoi inindoian monimu.'
37 Dá intau mita mongopia tatua noḻibó
ko'i-Nia, 'Tuhan, dodaibî onda inontong
nami ki Tuhan ginogoy bo inogoian
nami ing ka'anon, andeka noyogang bo
inogoian nami in inumon?
38 Bo dodaibî in onda inontong nami
ki Tuhan saḻaku intau mokokiangoi, bo
sinarima nami ing ki Tuhan kom baḻoi
nami andeka diá nogiḻambung bo inogoian
nami im pakeang?
39 Kon dodai doman onda inontong nami
ki Tuhan notakit andeka kom bonu im
ponjara bo binayak nami inindoian?'
40 Raja tatua im motubag koi monia, 'Bá
poguman-Kudon ko'i monimu: onu inta
aindon inaidan monimu kon i utat-Ku
mita inta totok im bogá tana'a, yo
tua notongkaibî im pinogaid monimu
ko'i-Nakó!'
41 Bo Sia in noguman doman ko'i monia
inta kon dotá ing koḻoigi-Nya, 'Bayakdon
mo'ikow nongkon tayowonku, sim
mo'ikow intau mita inta binaḻa! bayakdon
bo tu'otdon kom bonu in tuḻu inta diá
mopio-piong sin tua in sinadia Ibilis bo
malaekatnya ko'i monimu!

42 Si wakutu in Aku'oi ginogoy, diá
inogoian monimu ing ka'anon Aku'oi,
wakutu in Aku'oi noyogang, diá inogoian
monimu in inumon.
43 Wakutu in Aku'oi nobaḻi intau
mokokîangoi, diá inogoi monimu Akuoi
sinumuot kom baḷoi. Wakutu Aku'oi diá
koḷambu-ḷambung, diá inogoian monimu
im pakeang wakutu in Aku'oi notakit
bo kom bonu im ponjara, diá binayak
inindoian monimu.'
44 Bo mosia noḻibó ko'i-Nia, 'Tuhan,
dodaibî onda inontong nami ki Tuhan
ginogoy andeka noyogang, andeka
namangoi saḷaku intau mokokiangoi,
andeka diá nogiḷambung andeka notakit,
andeka kom bonu im ponjara bo diá
inangoi sinompia nami ing ki Tuhan?'
45 Bo Sia notubag ko'i monia, 'Bá
poguman-Ku ko'i monimu: aka tua
komintan bo diá pinoáid monimu kon
intau inta totok im bogá tana'a, yo tua
in notongkai doman in diá nopoáid
ko'i-Nakó.'
46 Bo mosia na'a im bonuon kon tampat
pohohukuman mononoi, ta'e intau inta
mopia im moko'uḻi kong kobiagan inta
mononoi."

26 [1] Naonda ing ki Yesus nopaḷut notundú kon natua, Sia noguman kom murí-Nya mita,
[2] "Kinota'auan monimu kon doyowapa nosinggai poraya'an kon singgai moḷoben paskah, dá ko wakutudon tua Adí Intau posarakan sim popopakú kong kayu pinoyotaḷempang!"
[3] Kon dodai intua imang mita itoi bo guhanga mita in ḷipú intau Yahudi noyosipun kon palas i Kayapas, imang moḷoben.
[4] Mosia noyosingog kon náonda in cara modomok ko'i Yesus bo poḷat moḷimod ko'i-Nia.
[5] "Ta'e", kai monia, "Dona'aibí ko wakutu im poraya'an, simbá diá mokopomuká kon ropatoi kon sigad in intau mita kon tua."
[6] Naonda ing ki Yesus kom Betania, kom baḷoi i Simon inta koḷipod pinanyaki kusta,
[7] kon tua namangoidon ko'i Yesus tobatú bobay inta kodia-dia im botoḷ ḷana nobondu inta nomahaḷ totok im boḷinya. ¡ana tatua pinopo'inggúnya kon uḷu i Yesus, wakutu intua ki Yesus koyogot nonga'an.

8 Noko'ontongmai kon tua murí-Nya mita
sinumorú poḷat noguman, "Nongonu sin
tongábí poguya'atonmu in ḷana tanion?
9 ¡ana tanion mota'aubí potaḷuimu bo
doit boḷinya mota'aumu ogoi kon intau
inta nongobogá!"
10 Ta'e kinota'auan i Yesus in raian
monia, dá Sia nosingog, "Nongonu sim
mo'ikow im moposusahbímai kom bobay
tana'a? Sia tua aindon nogaid kon inta
mopia ko'i-Nakó.
11 Intau nongobogá mita umuran
moyotakin monimu, ta'e Aku'oi na'a
in diábí tantú moyotaki-takin makow
monimu.
12 Kon dodai in sia nopo'inggú in ḷana
tatua kon awak-Ku, sia aindon noposadia
kom poḷobongan ko'i-Nakó.
13 Poguman-Ku ko'i monimu! Kon
ondakabí im popota'auan kon Habar
Mopia tana'a, yo onu inta inaidan im
bobay tana'a kotangoianbí doman simbá
kotoropan in sia."
14 No'iduduimai kon tua, murí i Yesus
tobatú inta kon sigad im murí-Nya mita
mopuḷuh bodoyowá, tangoinya ki Yudas
Iskariot, minayak kon imang mita itoi,

15 bo no̲libó, "Onu in ogoi monimu ko'i
nakó, aka Sia posarakanku ko'i monimu?"
Dá inogoian monia in doit perak to̲lu
nopu̲luh in sia.
16 Bo kon dodaipa doman tua sia umuran
motayak kong kasampatan mopia sim
moposarakan ko'i Yesus.
17 Kon singgai pertama pinorayaan
Singgai Mo̲loben Roti diá koragi, mur'i-Nya
mita namangoidon ko'i-Nia bo no̲libó,
"Kon onda degá ing ko'ibog i Pak Guru
posadiaan nami kom ponga'anan naton
moyotakin kon singgai im Paskah na'a?"
18 Ki Yesus noguman, "Bayakdon
kon tobatú intau inta kong kotá bo
pogumandon ko'inia nana'a ing koyow i
Guru, 'Wakutu-Ku nodiugdon dá tuamai
Aku'oi mo'ibogdon moraya kon singgai im
Paskah takin mur'i-Ku mita.'"
19 Bo onu inta pinoguman i Yesus ko'i
monia dinuduian monia, mosia nosadia
kom ponga'anan kon singgai im Paskah
tatua.
20 Naonda in singgai nodo̲lomdon, ki
Yesus i̲limitú nonga'an noyotakin im
mur'i-Nya mita inta mopu̲luh bodoyowá
tua.

21 Bo naonda im mosia koyogot
nongaan, Sia noguman nana'a, "Aku'oi im
mogumandon muna ko'i monimu: kon
sigad monimu na'a oyúon in tobatú murî
moposarakan ko'i-Nakó."
22 Nokodongogmai kon tua noájar totok
gina im murî-Nya, dá kom batúannea
noguman ko'i-Nia, "De'emanbî aku'oi
Tuhan?"
23 Ki Yesus noguman, "Sia inta
noyododai-Ku nopo̱lodok in roti kom
bonu im palo tana'a, sia tua inta
moposarakan ko'i-Nakó.
24 Adî Intau memang mustibî mayak
podudui inta aindon pinais soá̱l Sia, ta'e
moboditodon intau inta moposarakan ko'i
Adî Intau tatua. Manikah intau natua diá
pinononggadi!"
25 Ki Yudas inta moposarakan ko'i-Nia
tua noguman doman, "De'emanbî aku'oi
na'a Guru?" Ki Yesus noguman ko'inia,
"Natua kain singogmu."
26 Bo wakutu im mosia koyogot nonga'an
ki Yesus nogamá kon roti bo nomarakat
po̱lat binonsi-bonsig bo inogoi kom
murî-Nya mita, bo noguman: "Gamádon
bo ka'andon, na'a in awak-Ku."

27 Nopaḷut intua Sia nogamá kom
pongonginuman, bo nosukur bodongka
nobogoi ko'i monia takin noguman,
"Ponginumdon mo'ikow komintan
nongkon pongonginuman tana'a.
28 Sin na'adon dugú-Ku, dugú dodandian,
inta no'ibutak sim pinongampung kon taḷá
in intau moántó.
29 Ta'e poguman-Ku ko'i monimu:
Mulai tana'a makow Aku'oi in diá
bidon monginum bui kom bungai in
anggur tana'a modapot kon singgai
Aku'oi monginum kon anggur mobagu
moyotakin monimu kom bonu in dunia
mobagu i Amá-Ku."
30 Nopaḷut makow, mosia nomanyanyi
nodayow ko'i Allah, ki Yesus bo murí-Nya
mita minayakdon notakod kom buḷud in
Zaitun.
31 Kon tua ki Yesus noguman ko'i monia,
"Doḷom na'a moḻiai im pirisaya monimu
komintan ko'i-Nakó; sin aindon pinais: Ki
Allah noguman, 'Aku'oi im moḻimod kong
gombala, bo domba mita tatua im moḷagui
posibayak.'
32 Tongá naonda in Aku'oi mobiag bui,
Aku'oi in umuna ko'i monimu mayak ing
Galilea."

33 Ki Petrus notubag ko'i-Nia, "Umpakahbí
pirisaya monia ko'ini-Mu mobaḷui, ta'e
pirisayaku ko'i Tuhan in diábí mobaḷu-
baḷui!"
34 Ki Yesus noguman ko'inia, "Poguman-
Kudon ko'inimu, doḷom na'a ko wakutu
im manuk diápa mokukuk, yo ikow ing
koyongandon kotoḷu momayow kon
de'emanbí murí-Ku."
35 Ki Petrus bui noguman ko'i-Nia,
"Pakabí Aku'oi matoi moyotakin-Mu, yo
akuoi in diábí moguman kon de'eman
murí-Mu!" Murí-Nya doman mita ibanea
noguman doman natua.
36 Onda intua ki Yesus bo murí-Nya
mita minayak in tampat inta tangoinya
Getsemani. Bo sia noguman kom murí-Nya
mita, "Litúdon kon na'a, sin Aku'oi im
mayakpa mosambayang kon tua."
37 Bo dinia-Nya ing ki Petrus bo ki
adí i Zebedeus doyowa noyotakin-Nya.
Bo mulaidon moájar ing gina-Nya bo
mo'ondok.
38 Dá Sia noguman ko'i monia,
"Morobonoḷdon totok in dodob-Ku,
korasa'an nádon onda bo matoi. Kon
na'apa mo'ikow bo moḷukad moyotakin-
Ku."

39 Bo inumuna topi̱lik in Sia bodongka
sinumungkud bo nosambayang, kai-
Nia, "Oh Amá-Ku, aka mota'au, yo
inggama'aidon roriga tanion nongkon i
Nakó, tongá dikabî dumudui kon ibog-Ku
ta'e aidaidon ná inta kino'ibog i Amá."
40 Nopa̱lut makow nosambayang minayak
bui in Sia kom murî-Nya mita, ta'e
kinobaya'an-Nyamai mosia nosiug
makow. Dá Sia noguman ko'i Petrus, "Eta
diádon mokotahang mo'ikow mo̱lukad
takin-Ku umpakah tongá tojam?
41 Umuran po̱lukad bo posambayang
simbá mo'ikow diá mokorasa kon soba'an,
sing kinota'auan-Ku bidon im mo'ikow,
mo'ikow mo'ibogbî mogaid kon inta
kino'ibog i Allah, ta'e mo'ikow in tongábî
intau moyangkó."
42 Bo Sia minayak bui nosambayang
induanya, kai-Nia, "Amá-Ku, aka roriga
tana'a musti kobayaan-Ku, sin diá mota'au
poyayu'on ko'i-Nakó, yo aidaidon ná inta
ko'ibog-Mu."
43 Bo naonda in Sia nobui mangoi,
kinobaya'an-Nyamai mosia nosiugdon
doman makow, Sin totokdon tomposiug
mosia.

44 Pinomayak-Nyadon makow i mosia
nosiug, bo Sia bui minayak nosambayang
kon intoḷunya, bo nosambayang ná inta
sambayang-Nya ko'ina.
45 Onda intua Sia namangoi kon murî-Nya
bo noguman ko'i monia, "Posiugdon tana'a
bo pogogaidon. Indoiai, wakutunyadon
na'a poposarahkan kon Adî Intau kong
kawasa in intau mita baradosa.
46 Pobangondon, bo igai mayakdon ing
kita. Sin inta moposarahkan ko'i-Nakó
nodiugdon!"
47 Wakutu ing ki Yesus yogotpa
noyosingog, ki Yudas, tobatú murî-
Nya namangoidon noyotakin in intau
mobayong inta kodia-dia im pitow bo
bobobak, tua komintan pinokidia in imang
mita itoi bo guhanga in ḷipú intau Yahudi.
48 Intau inta moposarakan ko'i Yesus
munadon nopota'au kon onu im
pomiaannya ko'i Yesus, "Intau inta
inayokanku, Sia intua, dá domokdon!"
49 No'iyaputmai intua Sia inumuna
nokipodungkuḷ ko'i Yesus bo noguman,
"Salam, Pak Guru!" Bodongka nongayok
ko'i-Nia.
50 Ta'e ki Yesus noḷibó ko'inia, "Utat, onu
im mangaḷe inangoianmu in na'a?" Bo

intau mita inta noyotakin i Yudas minayak
nokadai kon ḻima i Yesus bo nodomok
ko'i-Nia.
51 Ta'e tobatú nongkon imonia inta
dinumudui ko'i Yesus norabut kom pitow
bo nonimboi kon tobatú simpaḷ i imang
moḷoben, sahingga in nopongkó im
bongoḷannya.
52 Ki Yesus noguman ko'inia,
"Tungkogdon bui im pitowmu kong
gumánya, sing ki'ine im momaké im pitow,
yo sia im matoi doman im pitow.
53 Andeka irai-mumai degá Aku'oi in
diábî mota'au mokituḷung ko'i Amá-Ku,
bá lagi-Nya potabá mangoi in no'iḻiu kom
mopuḷuh bodoyowá in tontara malaekat
motuḷung ko'i-Nakó?
54 Aka natua, yo náonda degá i
mogintompod kon inta pinais kom bonu
im Buk Mosuci, inta ain noguman, kon tua
i musti bî mobaḻî?"
55 Wakutu intua ki Yesus nosingog kon
intau moántó inta namangoi nodomok
ko'i-Nia, "Irai monimu degá Aku'oi
na'a mononakowbî sahingga mo'ikow
mamangoi kodia-dia im pitow bo bobobak
bo modomok ko'i-Nakó? Padahaḷ pomuḷoi
in singgai Aku'oi ḻimitú makow kom Baḷoi

Tuhan bo motundú kon tua, ta'e diábĭ
dinomok monimu.
56 Ta'e memang mustibĭ intua mita
mobaḻĭ simbá motompodon onu inta
aindon pinais kom bonu im buk nabi
mita." Kon tua dumodudui-Nya noḷagui
komintan nonaḻámai ko'i-Nia.
57 Naonda in dinomok monia ing ki
Yesus, dinia monia pinotayow ko'i
Kayapas, tobatú imang moḷoben. Kon tua
aindon nosipun im mototundú mita kon
agama bo guhanga mita in ḻipú.
58 Ki Petrus dinumudui ko'i-Nia nodapot
im palas i imang moḷoben tongá iyumayuk.
Naonda ing kom palas tatua sia iḻimitú
kon sigad in intau inta moḷoḷukad mita sin
mo'indoi kon onu inta mobaḻĭ modapot im
mopaḻut.
59 Imang mita itoi, bo bayongan in Sidang
Agama moramiji motayak kon taḻá-Nya,
simbá baḻĭon dodoyonan pohukuman
ko'i-Nia modapot im matoi.
60 Ta'e diá kino'uḻĭan monia kon taḻá
umpakahbĭ nobayong intau sinimidog
mobogoi ing katarangan uboḷ. Bo
pangabisannya intau doyowa,
61 sinimindog bo noguman, "Intau tana'a
nosingog, 'Aku'oi im moko'umpag kom

Baḷoi i Allah bo posindogon bui kom bonu
i wakutu toḷu nosinggai.'"
62 Imang moḷoben sinimindog bo noḻibó
ko'i-Nia, "Degá diá tubagan-Mu in singog
mita inta pinonapud in intau mita tana'a
ko'ini-Mu?"
63 Ta'e ki Yesus tongá kibio-biómai. Bo
imang moḷoben tatua noguman ko'i-Nia:
"Popodoyon ko'i Allah inta nobiag, yo
pogumankadon ko'inami, mongo Ikow
degá ing ki Mesias Adi i Allah, andeka,
de'eman?"
64 Ki Yesus nogabat, "Ikow aindon
noguman kon tua. Tongá Aku'oi im
moguman koinimu: mulai tana'a makow,
mo'ikow im moko'ontong ko'i Adi Intau
ḻimitú kon dotá ing koḷanan i Inta Totok im
Mokawasa bo mamangoi mongin ḻimonik
ing goḷom mita kon ḷangit!"
65 Nokodongog kon tua, imang moḷoben
nomerak kon ḷambungea bo nosingog,
"Sia noningkuḻe ko'i Allah. Diá bidon
paraḷu ing kita motayak kon intau ibanea
sim po'iguman kong katarangan, sim
mo'ikow aindon nokódongog tontani kon
singog inta pinoningkuḻe-Nya ko'i Allah.

66 Aka podudui in raian monimu yo
náonda?" Tubag monia, "Kotaḷá in Sia,
musti hukumon modapot im matoi."
67 Bo dinuyáan poḷat kinoyungkuman
monia im pogot-Nya; intau mita ibanea
nomongkug doman ko'i-Nia,
68 bo noguman: "Tungkuḷaika poguman
ko'inami, hei Mesias, ki ine degá in
nomongkug ko'ini-Mu?"
69 Ki Petrus ḻimitú makow kon ḻuai im
palas, bo namangoi in tobatú simpaḷ
bobay bo noguman ko'inia, "Ikow doman
inta saḷaḷu moyotakin i Yesus, Intau ing
Galilea tatua?"
70 Ta'e sia nomayow kon tayowon intau
moántó tatua kainia, "Diábî kinota'auanku
onu im mangaḻe in singogmu."
71 Naonda in sia minayak ing ngara
moḷoben, simpaḷ ibanea noko'ontong
koinia bo noguman kon intau mita inta
kon tua, "Intau tana'a in takinbî i Yesus
Intau in Nazaret tatua."
72 Bo sia nomayowdon takin nongibot,
"Totu-totu'ubî kon diábî nokanalku in
Intau tatua."
73 Diá no'onggot nongkon tua
namangoidon in intau mita kon tua
ko'i Petrus bo noguman, "Tantú ikow in

dumodudui-Nyabî doman sing kota'auan totok kom pososingogmu."
74 Dá nomangkoidon ki Petrus nongutuk bo nongibot, kainia, "Diábî nokanalku in Intau tatua!" Bo kon dodaipa doman tatua manuk nokukuk.
75 Bo kinotoropandon i Petrus onu inta pinoguman i Yesus ko'inia, "Wakutu im manuk diápa mokukuk ikow kotoḷudon nomayow kon de'eman murî-Ku." Bo sia iḷumuai bo nongombaḷ sim noájar totok ing ginanya.

27 1 Naonda im modiugdon mobayag, bayongan imang itoi bo guhanga in ḻipú intau Yahudi noyosipun bo nonantúdon kom moḻimod ko'i Yesus.
2 Sinogot monia in Sia bo dinia pinosarakan ko'i Pilatus, Gubernur kom butá tatua.
3 Ko wakutu ing ki Yudas inta noposarakan ko'i Yesus noko'ontong kong ki Yesus in sinantúdon hukumon dapot matoi, nomanyasaḷ in sia. Bo binayaknya pinobui in doit perak toḷu nopulú tatua ko'i imang mita itoi bo guhanga mita in ḻipú.
4 Bo noguman, "Binaradosadon in aku'oi sin noposarahkan in dugú intau inta diá

kotaḷá!" Ta'e mosia notubag, "De'emanbî urusan nami intua, tua in urusanmubî tontanî!"
5 Bo pinogarabnya in doit tatua kom bonu im Baḷoi Tuhan, bo minayak ginumantong.
6 Imang mita itoi nogamá kon doit tatua bo nosingog, "Doit tana'a diábî mota'au posumbah ko'i Allah, sin doit tana'a boḻibî in nyawa."
7 Naonda im mosia noyosingog, nobaḻîmai doit tatua pinotaḷuidon monia kom butá inta sinangoian. Butá im mogogaid kong kuyon sim baḻîon monia poḷoḷobongan kon intau mokokîangoi.
8 Tuamai butá tatua dapot in singgai na'a sinangoian intau "Butá boḻi in dugú".
9 Naonda intua nobaḻî, dá notompodon Pirman inta pinoyaput i Nabi Yeremia, "Mosia notarima kon doit perak toḷu nopuḷuh, boḻi inta ain sinantú kon sigad in intau Israel,inta pas poguboḻi ko'i-Nia.
10 Bo doit tatua pinoguboḻi monia kom butá intau inta mogogaid kong koyon butá ná inta pinongoyow i Tuhan ko'inakó."
11 Wakutu ing ki Yesus dinia kon tayowon i Gubernur. Ki Gubernur noḻibó ko'i-Nia, "Degá Ikow Raja intau Yahudi?" Ki Yesus

notubag, "Ikowdon tontaṅ̂ in noguman kon tua."
12 Ta'e wakutu imang mita itoi bo guhanga mita in ḻipú noponapud in tosingogon ko'i-Nia, diábî sinokotubagan-Nya.
13 Dá ki Pilatus noḻibó ko'i-Nia, "Degá diá dinongogmu im bayongan inta pinonapud in intau mita ko'ini-Mu?"
14 Tongá diá inabatan-Nya totontagámai, sahingga in noherang totok ing ki Gubernur tatua.
15 Aindon nobaḻî kabiasaan i Gubernur kon aka singgai moḷoben mopoḷuai in tobatú intau kom ponjara, ta'e pokipiḻî kon intau moántó.
16 Ko wakutu intua kom ponjara oyúon tobatú intau inta totok im mora'at, tangoinya ki Yesus Barabas.
17 Lantaran mosia aindon noyosipun kon tua, dá ki Pilatus noḻibó ko'i monia, "Ki ine ing ko'ibog monimu poḷuaionku, ki Yesus Barabas andeka ki Yesus inta sinangoi ki Kristus?"
18 Ki Pilatus nosingog natua sing kinotauannyadon kong ki Yesus dinia pinosarakan monia sim mosia mo'intoi koi-Nia.

19 Wakutu ing ki Pilatus ļimitúpa
makow kom baļoi pongadilan, ki
buļoinya nongoyow ko'inia, "Dona'ai
ikow dumugang kom porkara intau
mopia tanion, sin lantaran Sia aku'oi
sinumogo-indop kon diá mopia ing
kogobi'i."
20 Ta'e lantaran pinakisa saļaļu in imang
mita itoi bo guhanga in ļipú, dá intau
mita kon tua nonantúdon kom mopo'igum
simbá poļuaiondon ing ki Barabas bo ki
Yesus in hukumon matoi.
21 Ki Gubernur noļibó bui ko'i monia, "Ki
ine ing ko'ibog monimu poļuaionku bo
ogoi ko'i monimu?" Mosia nomaļú, "Ki
Barabas."
22 Dá gunam Pilatus ko'i monia, "Aka
natua, yo onuonku ing ki Yesus inta
sinagoi ki Kristus?" Mosia nomaļú
komintan, "Sia musti popopakú kong kayu
pinoyotaļempang!"
23 Sia bui noļibó, "Ta'e oáid mora'at
náonda inta aindon inaidan-Nya?"
Ta'e mosia ing kopiadon momaļú
moguman, "Popopakú in Sia kong kayu
pinoyotaļempang!"
24 Naonda ing kinota'auan i Pilatus kon
diádon sia mokobayow koi monia tua,

malahan mulaidon mokacau totok, dá
sia nogamá kon tubig bo nonomok kon
tayowon intau moántó bo noguman, "Diábĩ
in taḻáku kon dugú in intau tana'a, tua in
urusanbĩ monimu tontanĩ!"
25 Bayongan intau inta kon tua notubag,
"Pomayakdon makow bain kami bo ki adĩ
nami im motarima kon hukuman kong
kopatoian-Nya!"
26 Bo ki Barabas pinoḻuainyadon bo inogoi
ko'i monia, ta'e ki Yesus in sinamboknyapa
muna bodongka pinosarahkannya, sin
pokipakúdon kong kayu pinoyotaḻempang.
27 Onda intua tontara mita i gubernur
nodia ko'i Yesus pinobayak im baḻoi
pongadilan, bo inoinĩ in tontara mita
noyosipun kon ḻibumai i Yesus.
28 Iḻongkut monia in ḻambung-Nya bo
pinakéan monia in jubah nokasumba.
29 Mosia noraot doman kong kawa
dodugian, bo pinopobandow kon uḻu-Nya.
Mosia nopokadai doman in aog kon ḻima-
Nya koḻanan, onda intua sinumungkud
im mosia kon tayowon-Nyamai bo
mopoyagi-yagimai ko'i-Nia, kai monia,
"Salam, hei Raja intau Yahudi!"

30 Mosia nonduyá doman ko'i-Nia bo
nogamá kon aog bo pinomobak kon
uḷu-Nya.
31 Nopaḷut makow nopoyagi-yagimai
ko'i-Nia, iḷongkutdon bui monia in jubah
inta pinopopaké monia ko'i-Nia, bo
bui iḷambungan monia in ḷambung-Nya
tontanḭ̂. No'iduduimai kon tua diniadon
monia pinoḷuai in Sia bo pinopopakú kong
kayu pinoyotaḻempang.
32 Naonda i mosia kon ḷuai ing kotá, mosia
noyodungkuḷ in tobatú intau inta nongkon
Kirene ki Simon in tangoinya. Pinakisa
monia in intau tatua pinokipota'anan ing
kayu pinoyotaḻempang inta popopakúan
ko'i Yesus.
33 Bo nodapotdon mosia in tampat inta
sinangoian Golgota, mangaḻenya, "Tampat
in tengkorak."
34 Kon tua Sia pino'inum monia in anggur
inta bináukan in ompodu. Naonda ing
kinonanaman-Nya, doḯdon Sia nonginum.
35 Nopaḷut makow pinopopakú monia
kong kayu pinoyotaḻempang, ḷambung-
Nya sinila-silai makow monia. Mosia
nosilai kon ḷambung-Nya tatua takin
nomaké in lot.

36 Onda intua mosia i̲limitú kon tua
no̤lukad ko'i-Nia.
37 Bo kon i̲limonik in ṳlu-Nya
pinopopakuan monia in dopi pinaisan im
pais inta bina̲ĺi dodoyonan pinohukuman
ko'i-Nia, "Na'adon ki Yesus Raja intau
Yahudi."
38 Kon tua oyúon doman in doyowa intau
mononakow inta pinopopakú doman kong
kayu pinoyota̲lempang noyotakin-Nya,
tobatú kon dotá ing ko̤lanan bo tobatú
kon dotá ing ko̤loigi-Nya.
39 Intau mita inta no'ita̲lib kon tua
moningku̲le, bo momombi̲ling ko'i Yesus.
40 Mosia noguman, "Hei ikow inta
mo'ibog mogumpag kom Ba̤loi Tuhan
bo bui moposindog kon da̤lom i wakutu
to̤lu nosinggai, aka Ikow ki Adi̇́ i
Allah, yo posa̤lamatdon in awak-Mu
tontani̇́ bo poponagdon nongkon kayu
pinoyota̲lempang tanion!"
41 Natua doman imang mita itoi,
mototundú mita kon agama bo guhanga
mita in i̲lipú moyotakin doman moningku̲le
ko'i-Nia takin mosingog,
42 "Sia moposa̤lamat kon intau ibanea,
ta'e awak-Nya tontani̇́ diá koposa̤lamatan-
Nya! Sia Raja in Israel? Aka Sia moponag

nongkon kayu pinoyotaḻempang tatua yo
kami im mopirisaya ko'i-Nia.
43 Sia moharap makow ko'i Allah
mamangoi. Pomayak makow simbá ki
Allah mamangoi bo moposaḻamat ko'i-Nia,
aka ko'ibog i Allah in Sia! Sin Sia aindon
nongaku kon Sia káin ki Aḏi i Allah."
44 Intau mononakow inta pinopopakú
doman kong kayu pinoyotaḻempang
noyotakin-Nya noningkuḻe doman
ko'i-Nia.
45 Mulai jam dua belas no'utu in singgai
nodapot in jam tiga sinimindip in ḻipú
tatua.
46 Degá jam tigamai ki Yesus nomaḻú
noropot, kai-Nia, "Eli, Eli, lama Sabaktani?"
Mangaḻenya, "Allah-Ku, Allah-Ku nongonu
sin sinaḻa'an-Mubḯ in Aku'oi?"
47 Nokodongogmai kon tua intau mita
inta sinimindog makow, noguman, "Sia
noku'uk ko'i Elia!"
48 Bo namangoi in tobatú nongkon i
monia tua, bo nogamá kom bungang
karang bo pinoḻodok kon anggur bo'il bo
pinopoturak kon aog bo pinopodiug kom
bibig i Yesus.
49 Ta'e intau mita ibanea noguman,
"Dona'ai, manikah bo indoian naton

mongo ki Elia mamangoi moposaḷamat
ko'i-Nia!"
50 Ki Yesus nomaḷú bui noḷangon
bodongka noposarahkan in nyawa-Nya.
51 Bo indoiainmai, gorden im Baḷoi
Allah nobisik nosilai doyowa nongkon
ḻimonikkannya nodapot in ḻimonagannya
bo dinandúan, bo buḷud mita im batu
nongobotak.
52 Bo kuburan mita nongobukat bo
nobayong in intau mita inta mopia bo
mopirisaya ko'i Allah inta aindon minatoi
nobiag bui.
53 Bo naonda ing ki Yesus nobiagdon
bui, mosia iḷumuai nongkon kubur, bo
sinumuot kong kotá in Yerusalem, bo
noántó intau noko'ontong ko'i monia.
54 Itoi in tontara takin prajurit-Nya inta
noḷukad ko'i Yesus no'ondokdon totok
naonda in noko'ontong kon ḻinug bo
onu inta aindon nobaḻi tatua, bo mosia
nosingog, "Totu'ubí, kon Sia na'a ing ki
Adíbí i Allah!"
55 Bo kon tua nobayong doman im bobay
inta no'indoi nongkon noyayuk, mosia tua
im bobay mita inta dinumudui ko'i Yesus
nongkon Galilea sim mobantung ko'i-Nia.

56 Kon sigad monia tua, oyúon doman
ing ki Maria Magdalena, bo ki Maria inta
ki iná i Yakobus bo i Yusup, bo ki buḷoi i
Zebedeus.
57 Naonda in no'ungkoḷomdon, oyúon
intau inta nobiag no'oyúon nongkon
Arimatea, tangoinya ki Yusup, sia
nobaḻ̈idon murî i Yesus.
58 Sia minayak kon tayowon i Pilatus bo
no'igum kom mayat i Yesus. Bo ki Pilatus
nomarentahdon ko'i monia mobogoi im
mayat tatua ko'inia.
59 Bo ki Yusup nodia kom mayat tatua,
binakutnya in pusî noáḷus bo nodarit
totok.
60 Bodongka pinopo'uḻidnya kom
poḷoḷobongan nobagu, inta kinaḻinya
kom bonu im buḷud batu. Nopaḷut
makow iḻingkopannya im batu moḷoben,
bodongka minayak.
61 Ta'e ki Maria Magdalena bo ki Maria
ibanea kon tuapa ḻimitú makow kon
tayowon kubur tatua.
62 Nopoikoḷomai kon singgai, singgai in
Sabat, imang mita itoi bo intau mita im
Parisi noyotakin minayak ko'i Pilatus,
63 bo noguman, "Tuang, kinotoropan
nami, intau mo'uboḷ tatua wakutu in

nobiagpa, pernah noguman, 'Naonda in
to̱lu nosinggai Aku'oi im mobiag bui.'
64 Manangka intua poki̱lukadon kom
mo̱lo̱lukad mita ing kubur tatua modapot
in singgai into̱lunya; sin dika bo angoion
im murí-Nya mita takowon im mayat-Nya,
bo poguman monia kon Sia aindon nobiag
bui kon sigad intau mita minatoi, sahingga
ubo̱l kon singgai tumi in lebe mora'at
nongkon inta muna."
65 Dá ki Pilatus noguman ko'i monia, "Na'a
im mo̱lo̱lukad mita, bayakbo ̱lukadaidon
kopira ing kubur tatua."
66 Mosia minayak ing kubur tatua bo
sinilotan monia bodongka i̱lukadan.
28 1 Naonda in singgai Sabat
no'ita̲libdon, subuhpa totok kon
singgai pertama diminggu tatua, ki Maria
Magdalena bo ki Maria ibanea minayak ing
kubur tatua no'indoi.
2 Bo da̲lí̱bî dinandúan noropot totok.
Tobatú malaekat i Tuhan noponag
nongkon soroga bo no̲litoi kom batu inta
pinona̱lob tatua, bodongka i̲lituánnya.
3 Pogot im malaekat tatua mopo'u̲li-
u̲linag, ̱lambungea in nobudó totok
náonda bo salju.

4 Mo̱lo̱lukad mita kong kubur tatua gugur
makow sin no'ondok totok, mosia tua
nádon intau mita minatoi.
5 Ta'e malaekat tatua noguman kom
bobay mita tatua, "Dikadon mo'ondok
im mo'ikow! Sing kinota'auankubî kom
mo'ikow im mamangoi motayak ko'i
Yesus inta aim pinopopakú kong kayu
pinoyota̱lempang.
6 Sia diá bidon kon na'a, sin Sia aindon
nobiag, ná inta aim pinoguman-Nya, angoi
bo indoiaikah in tampat inta pinopo'u̱lidan
ko'i-Nia.
7 ¡agidon bayak bo pogumandon kom
murî-Nya, 'Kong ki Yesus ain nobiag bui
nongkon sigad in intau mita minatoi. Sia
aindon inumuna ko'i monimu minayak
ing Galilea; baing kon tua bo ontongon
monimu in Sia!' Aku'oi moguman ko'i
monimu kon onu inta totu'u."
8 Mosia ̱lagi minayak nongkon kubur
tatua, takin ondok bo pia ing gina. Mosia
noribatuk minayak nopota'au kom murî
mita i Yesus.
9 Bo ki Yesus noyodungku̱l monia bo
noguman, "Salam koinimu!" Dinimiug
im mosia ko'i-Nia bo ginumakap kon
sio̱l-Nya bo nosumbah doman ko'i-Nia.

10 Bo ki Yesus noguman ko'i monia, "Dika
mo'ondok! Bayakdon bo poguman ko'i
utat-Ku mita, simbá mosia mayak ing
Galilea, bain kon tua bo ontongon monia
in Aku'oi."
11 Naonda im mosia kon yuákdon in
daḷan, namangoidon in intau mita inta
noḷukad kong kubur. Mosia minayak ing
kotá bo nopota'au kon imang mita itoi
kom bayongan inta ain nobaḻi.
12 Bo naonda im mosia noyosingog takin
guhanga mita in ḻipú, mosia nonantúdon
kon tondanan monia in tontara mita inta
noḷukad tatua kong kubur
13 takin koyow nana'a, "Poguman kon
intau mita, nana'a, ko wakutu in doḷom
mo'ikow nosiug noḷoḷot. Murî-Nya mita
namangoi bo nogamá kom mayat-Nya.
14 Bo aka kota'auandon i gubernur in soáḷ
tana'a, yo bain kami im moyosingognya,
sahingga im mo'ikow in diábî potaḷa'an."
15 Sinarima monia in doit tatua bo
dinuduian monia onu inta pinoguman bo
pinokîaid ko'i monia. Bo o'uman tana'a
aindon nodapot kon intau mita in Yahudi
dapot masa in tana'a.
16 Murî-Nya mita inta mopuḷuh bomita
tatua nobuat bo minayak ing Galilea,

kon tampat inta ain sinundú i Yesus ko'i monia.
17 Naonda in inontong monia, sinumbah monia in Sia, ta'e oyúon in topi̲lik diá mopirisaya.
18 Dá ki Yesus dinimiug ko'i monia bo noguman, "Aku'oi in aindon inogoian im bayongan kawasa kon soroga bo kon dunia.
19 Tuamai, bayakdon, bo ba̲lí̲don im bayongan intau dumodudui-Ku, bo baptisdon im mosia podoyon kon tangoi i Amá, Adi, bo in Roho i Allah.
20 Bo tundú im mosia mogaid kon onu inta aindon pinoguman-Ku ko'i monimu. Bo bá kota'auan monimu, kon Aku'oi in umuranbí̲ kotaki-takin monimu modapot in singgai pangabisan."

Markus

1 [1] Na'a in Habar Mopia soáḷ ki Yesus
Kristus, ki Adĩ i Allah.
[2] Habar Mopia tatua pinangkoi ná
inta pinais i Nabi Yesaya, nana'a: Ki
Allah noguman: "Na'adon in totabá-Ku,
'Pinotabá-Ku in sia umuna ko'i-Nimu,
simbá sia momontang kon daḷan
baya'an-Mu.'
[3] Oyúon intau nobaḷú kom padang gurun,
'Sadia'aidon daḷan ko'i Tuhan; tuḷidon in
daḷan baya'an-Nya.'"
[4] Naonda no'ipais dá natua domandon ki
Yohanes no'iangoi kom padang gurun. Sia
nobaptis ko intau bo nopota'au in Habar
nongkon i Allah. Ki Yohanes noguman,
"Mo'ikow musti mogogaidon mogaid kon
dosamu mita bo musti baptison, simbá
ampungan i Allah mo'ikow."
[5] Dá bayongan intau inta nongkon butá in
Yudea bo inta nongkon kotá in Yerusalem
namangoi nokidongog ko'i Yohanes.
Mosia nongaku kon dosa mita monia, bo
binaptis i Yohanes im mosia kon Ongkag
in Yordan.

6 Ki Yohanes nogiḷambung in ḷambung
inta nongkon bubuḷ in unta. Ba'annya
nongkon kuḻit bo ka'anonnya im pangkoḷá
bo dilú ing kayuon.
7 Sia noguman doman nana'a:
"Mo'iduduimai ko'inakó mo'iangoi
intau inta kawasa-Nya no'iḻiu ko'inakó.
Umpakah tongá kumuyung mobuká kon
togot in sapatu-Nya, yo diábî patus in
aku'oi.
8 Aku'oi mobaptis ko'i monimu in tubig,
ta'e Sia Mopobaptis in Roho i Allah ko'i
monimu."
9 Kon wakutu intua namangoi ing ki
Yesus nongkon Nazaret butá ing Galilea
bo binaptis i Yohanes kon Ongkag in
Yordan.
10 Naonda ing ki Yesus nobatundon
nongkon tubig tatua, inontong-Nya
ḷangit nobukat bo Roho i Allah noponag
dinumompá ko'i-Nia náonda bo paḷoma.
11 Poḷat kinodongogan in singog i Allah
noguman, "Ikowbî ing ki Adî-Ku inta
kinotabi-Ku, Ikowbî ing kinosanang ing
gina-Ku."
12 No'iduduimai kon tua Roho i Allah
nodia ko'i Yesus minayak im padang
gurun.

13 Opat nopuḷuh nosinggai Sia kon tua,
bo sinoba ibilis in Sia. Mahaḷuk mita
kaḷig kotaki-takin-Nya doman kon tua,
bo malaekat mita namangoi nobantung
ko'i-Nia.
14 Naonda ing ki Yohanes dinomok
pinobonu kom ponjara, ki Yesus minayak
ing Galilea, bo nopota'au kon tua in Habar
Mopia inta nongkon i Allah.
15 Ki Yesus noguman, "Ki Allah
ḷagidon momangkoi momarentah.
Pogogaidon mo'ikow mogaid kon dosa
bo popirisayadon kon Habar Mopia inta
nongkon i Allah!"
16 Wakutu ing ki Yesus minayak nongin
pintad in Danow Galilea, noko'ontong in
Sia kon intau doyowa inta mododomok
kon toyak in oáidan monia. Ki Simon bo ki
ai-ainya ki Andreas in tangoi monia. Mosia
koyogot molandará kon danow tatua.
17 Ki Yesus noguman ko'i nayadua,
"Duduidon ko'i-Nakó, bá baḷion-Kudon
mo'ikow mololandará kon intau."
18 Da' baya-bayakdon sinaḷáan monia in
landará bo dinumudui ko'i Yesus.
19 Ki Yesus nongingguput kom
babaya'an-Nya bo noko'ontong doman
bui kon intau doyowa mogutat ibanea, ki

Yakobus bo ki Yohanes in tangoi monia. Taya dua na'a ki adi i Zebedeus. Mosia na'a kom bonupa in uangga monompiamai kon landará monia.

20 Dalï bo inoinï i Yesus im mosia. Dá sinaḷáanmaidon monia ing ki amá monia inta kom bonupa in uangga takin intau mita inta ginajian i amá monia. Bo minayakdon mosia dinumudui ko'i Yesus.

21 Ki Yesus bo murï-Nya mita no'idapotdon kong kotá ing Kapernaum. Kon singgai in Sabat no'iduduimai, ki Yesus sinumu'ot kom baḷoi pososambayangan bo nomangkoidon notundú.

22 Intau mita inta nokodongog noherang bo mo'ibog kom pototundú-Nya. Sim pototundú-Nya mokobangkaḷ, de'eman ná pototundú ing guru mita agama.

23 Kon wakutu intua kom bonu im baḷoi pososambayangan tatua oyúon tobatú intau inta kinotoḷangan dimukud mora'at. Intau tatua nomaḷú,

24 "Hei Yesus, intau Nazaret, onuon-Mu ing kami? Mamangoi degá momutú ko'inami Ikow? Kota'auankubï Ikow: Ikow nion totabá i Allah inta mosuci!"

25 "Kibio-biómai!" torú i Yesus kon
dimukud mora'at tatua, "Ḻuaidon nongkon
intau tana'a!"
26 Dá totokdon ginugur in dimukud
mora'at in intau tatua, onda intua takin
karak iḻumuaidon in dimukud mora'at
tatua nongkon intau tatua.
27 Bayongan intau nongoherang totok,
dá nosi-l̲iboándon mosia, "Onu in na'a?
Tobatú totundú mobagu! Takin bangkaḻon
bo kawasa Sia nomarentah kon dimukud
mita mora'at, bo dinuduian doman monia
in singog-Nya."
28 Dá habar soáḻ ki Yesus kilat bo
no'iwaya kom bayongan butá ing Galilea.
29 Naonda iḻumuai makow nongkon baḻoi
pososambayangan tatua, ki Yesus takin i
Yakobus bo i Yohanes minayak im baḻoi
Simon bo i Andreas.
30 Dodai intua ki guyá i Simon no'itosiug
makow sin notakit pinonikan patú. Dá
naonda ing ki Yesus bo murí-Nya mita
no'iponikmai kom baḻoi, baḻúdon monia
bo pinota'au ko'i Yesus.
31 Dá ki Yesus minayak dinimiug ko'i
guyá i Simon poḻat nokadai kon l̲imanya
simbá mobangon. Kon dodaipa doman tua

bo nopia im patúnya, bo baḷúdon bobay tatua bo nogoḷud kong ka'anon ko'imonia.
32 Naonda in no'ungkoḷomdon singgai, intau mita nodia mangoi ko'i Yesus kon intau nongotakit bo inta kino'toḷangan dimukud mora'at.
33 Bayongan intau kong kotá tatua noyosipun kom muna im baḷoi tatua.
34 Dá bayongan takit inta norupa-rupamai kon intau mita tatua nodait inundaman i Yesus, ná doman tua in dimukud mita inta mora'at, nodait-Nya doman sinoko'untun. Diá-Nya inogoi mosingog in dimukud mita mora'at tatua, sing kino'ta'auan monia in Sia.
35 Nopo'ikoḷomai kon singgai, subuhpa, nobangondon ki Yesus bo iḷumuai. Sia minayak in tampat inta no'i tontaṅ́ bo nosambayang kon tua.
36 Ta'e binayak sinayak i Simon bo yobayat-Nya mita.
37 Naonda in nodungkuḷdon monia ing ki Yesus, pinota'au monia, "Bayongan intau notayak ko'i Guru."
38 Tongá ki Yesus noguman, "Koḷigai, kita mayakpa ing kota mita ibanea inta kon diugmai na'a, simbá pota'au-Kupa doman

ko'i monia in Habar Mopia, sin tuabî im
mangaḷe inangoian-Ku."
39 Dá ki Yesus minaya-mayakdon makow
kom bayongan ḷipú kong Galilea bo
nopota'au in Habar Mopia kom baḷoi
pososambayangan monia bo noguntun
kon dimukud mita mora'at.
40 Tobatú intau inta pinanyaki kusta
namangoi ko'i Yesus bo sinumungkud kon
tayowon-Nya poḷat noguman, "Aka kuma
bo totabionpa i Amá, yo mopiabî i Amá in
aku'oi."
41 Dá notabi ing ki Yesus kon intau
tatua, sahingga kinadaian-Nya intau tatua
bo poḷat noguman, "Motabi Aku'oi, yo
kopiadon!"
42 Kon dodaipa doman tatua bo
no'inggamá im panyaki tatua bo nopiadon
intau tatua.
43 Onda intua ki Yesus nopotabá kon
intau tatua takin koyow:
44 "Poko'ingat, dona'ai o'umanon ko'i
inekadon, ta'e bayakdon ko'i imang bo
pokitantúdon ko'inia kon ikow totu-
totu'udon nopia. Bo pobogoi ikow kon
sosumbah sukurmu podudui in atorang
i Musa saḷaku bukti kon intau mita kon
nopiadon ikow."

45 Ta'e intau tatua minayakbî bo
nongonguman magî-makow kon onu
inta nobaḷî ko'inia tua, sahingga ki Yesus
diádon mobebas tumu'ot kong kotá tatua.
Sia tongádon kon ḷuai ing kotá, kon tampat
mita inta mo'ingongow. Ta'e bayongan
intau inta nongkon ḷipu-ḷipúannya umuran
doman mamangoi ko'i-Nia.
2 1 Tongonumai nosinggai no'iduduimai
kon tua, ki Yesus minayakdon bui ing
Kapernaum bo no'isiardon in habar kon
Sia oyúon kom baḷoi.
2 Bo namangoidon intau mita kon tua.
Mosia noyosipun kon tua dapot in diádon
tampat umpakah ngara nopuḷingdon
intau. Ki Yesus nopota'au in Habar Mopia
nongkon i Allah ko'i monia.
3 Koyogotpa in Sia mosingog, indoianmai
intau taya opat nobuḷig kon intau inta
ḷempeng pinoángoi ko'i Yesus.
4 Ta'e lantaran mobarong totok intau,
dá diá im mosia no'iyaput ko'i Yesus,
dá noponik im mosia bo nobingkat kon
atop im baḷoi inta kon tombutungmai
Yesus. Onda intua sinuntundon monag
monia intau ḷempeng tatua takin boḷad
tosiugannya.

5 Naonda inontongmai Yesus kon mosia
totu'u mopirisaya, dá Sia noguman
kon intau ļempeng tatua, "Adi-Ku,
inampungandon bayongan dosamu!"
6 Ta'e tongonumai mototundú mita
kon agama Yahudi nomangkoidon
nongunsingog kom bonu ing gina, kai
monia,
7 "Totu'u mobarani intau tana'a mosingog
natua! Sia im mohojat ko'i Allah. Ki inebi i
mota'au mongampung kon dosa? Tongábi
ki Allah tontani!"
8 Ta'e kon dodaipa doman tuata
kinota'auan i Yesus in raian monia. Dá Sia
noguman, "Nongonu si mo'ikow moraibi
natua kom bonu ing ginamu?
9 Onda degá im mogampa-gampang,
moguman, 'Dosamu inampungandon,'
andeka moguman, 'Pobangondon, bingkat
im boļad pinosiuganmu bo bayakdon'?
10 Ta'e tana'a ponyata-Kudon ko'i
monimu, kong ki Adi intau kokawasa
mongampung kon dosa intau kon dunia
na'a. Nosingog makow natua." Ki Yesus
noguman kon intau ļempeng tatua,
11 "Pobangondon, bingkat im boļad
pinosiuganmu bo pobuidon!"

12 Bango-bangon intau tatua bo
nobingkat kom boḷad tosiugannya bo
iḷumuai ko'onto-ontong monia komintan.
Intau mita kon tua noherang takin pia ing
gina bo nodayow ko'i Allah, kai monia,
"Dia'pa dodai onda kita noko'ontong kon
kajadian ná tana'a!"
13 Nopaḷut makow kon tua ki Yesus
minayak bui im pintad Danow Galilea.
Bayongan intau namangoi ko'i-Nia. Bo Sia
notundú ko'i monia.
14 Wakutu ing ki Yesus nopobayak
natua, Sia noko'ontong kon tobatú intau
mononagih kom pajak tangoinya ki
Lewi inta ki adĩ i Alpeus. Ki Lewi na'a
ḷimitú makow kong kantor im pajak.
Ki Yesus noguman ko'inia, "Duduidon
ko'i-Nakó!" Dá sindo-sindog ing ki Lewi
bo dinumuduidon ko'i Yesus.
15 Wakutu ing ki Yesus koyogot nonga'an
kom baḷoi Lewi, nobayong mononagih
mita kom pajak bo intau mita inta
inanggap diá mopia i intau moántó,
nonga'an noyotakin i Yesus bo murĩ-Nya
mita. Sin nobayong ing kon sigad monia
tua dinumudui ko'i Yesus.
16 Wakutu intua tongonumai im
mototundú kon agama Yahudi inta

nongkon golongan Parisi noko'ontong ko'i Yesus nonga'an noyotakin im mononagih mita kom pajak bo intau mita inta inanggap diá mopia tua. Dá mosia nolibó kom murî mita i Yesus, "Nongonu sing gurumu in nonga'anbî noyotakin i mononagih mita kom pajak bo i intau mita inta diá mopia tua?"

17 Ta'e dinongog i Yesus in lolibó monia tatua, dá sinubagan-Nya, "Intau mita mosehat diábî moparalu kon dokter, tongábî intau motakit. Bo Aku'oi namangoi de'emanbî mogoinî kon intau inta monganggap kon mopiadon in sia, ta'e mamangoibî kon intau mita inta ain inanggap yoyatan."

18 Kon singgai tobatú, wakutu im murî mita i Yohanes Mobobaptis bo i intau mita im Parisi nopuasa, dá oyúon intau namangoi ko'i Yesus bo nolibó, "Nongonu sim murî mita i Yohanes Mobobaptis bo murî mita intau im Parisi mopuasabî, ta'e murî mita i Pak Guru in diábi?"

19 Ki Yesus notubag, "Kon rame ponika'an, yobayat mita i intau inta nonika diábî mota'au i mopuasa kowakutu im mosia koyota-yotakinpa i intau inta

nonika tua. Tantú monga'anbí moyotakin
im mosia.
20 Tongá oyúonbí in wakutunya nonika'an
lolaki tatua gamáan nongkon imonia, bo
bain tuata mosia mopuasa.
21 Diábí intau mopodulampong in
didit mobagu kon lambung inta
nokoyongandon. Sin didit nobagu inta
pinodulampong tatua im mobadang bo
momerak kon lambung koyongan tatua,
sahingga modugangdon moloben berak in
lambung tatua.
22 Ná doman tua, diábí intau mogalin kon
anggur kom bonu im botutu kulit inta
nokoyongandon. Sin anggur nobagu tatua
i mokopopisíbí kong koberakan botutu
tatua, sahingga tumpaladon mogoguya'at
im botutu bo anggur. Tuamai anggur
nobagu musti bonuon doman kom botutu
nobagu!"
23 Kon tobatú singgai in Sabat, ki Yesus
no'italib kong gobá ing gandum bo
murí-Nya mita nokoyut kom bungai ing
gandum.
24 Dá intau mita im Parisi noguman
ko'i Yesus, "Nongonu sim murí-Mu mita
momiabí kon onu inta ilarang kom bonu
in hukum agama naton, takin mogaid

kon onu inta ilarang aidan kon singgai in Sabat?"
25 Dá tubag doman i Yesus ko'i monia,
"Degá diápa kinobaca'an monimu onu in
inaidan i Daud, wakutu ing ki Abyatar
nobaḷi imang moḷoben. Wakutu ing ki
Daud bo dumoduduinya mita ginogoy bo
diá koka'a-ka'anon, sia sinumu'ot kom
Baḷoi Tuhan bo noka'an kon roti inta aim
pinosumbah ko'i Allah. Bo inogoiannya
doman roti tatua in dumoduduinya mita.
Padahaḷ aka podudui in agama naton, yo
tongábi imang i mota'au moka'an kon roti
tatua."
26 (2:25)
27 Ki Yesus noguman doman, "Singgai in
Sabat pinomia sing kopontingan intau,
de'emanbi intau pinomia sin singgai in
Sabat.
28 Dá tuamai singgai in Sabat kom bonubi
doman ing kawasa i Adi Intau."
3 1 Ki Yesus sinumu'ot bui kom baḷoi
pososambayangan. Kon tua oyúon
tobatú intau inta limanya tosimpaḷ
noḷempeng.
2 Kom baḷoi pososambayangan tatua
oyúon doman intau mita inta mo'ibog
motayak kon taḷá i Yesus, simbá oyúon

baḷi̱on monia dodoyonan popongaduan ko'i-Nia. Tuamai umuran tarukira'an makow monia mongo mongundam doman ing ki Yesus kon singgai in Sabat.

3 Dá ki Yesus noguman kon intau inta no̱lempeng in ̱limanya tosimpaḷ tua, "Ko̱ligai kon na'a bo sindog kon tayowon intau mita tana'a."

4 Onda intua i̱libó i Yesus kon intau mita kon tua, "Aka podudui in agama, onu im mota'au aidan naton kon singgai in Sabat? Momia kom mopia andeka mora'at? Moposaḷamat kon intau andeka mo̱limod?" Mosia komintan nongobió.

5 Korogi-rogi ing ki Yesus nobobui magi̱-makow kon intau mita inta kon tua, ta'e moájar doman totok ing gina-Nya sin totu'u motogat ing gina monia tua. Onda intua Sia noguman kon intau inta no̱lempeng in ̱lima tatua, "Sintakdon in ̱limamu." Dá sinintak doman i intau tatua in ̱limanya, bo baḷú domandon nopia in ̱limanya tatua.

6 Dá intau mita im Parisi nonaḷámaidon kom baḷoi pososambayangan tatua, bo minayak noyosingog takin intau mita i Herodes kon soáḷ poḷo̱limod ko'i Yesus.

7 No'iduduimai kon tua, ki Yesus takin
murí-Nya mita sinimîpa bo nopobayak in
Danow Galilea. Ta'e nobayong totok intau
nongkon Galilea in dinumudui ko'i Yesus.
Nobayong doman in namangoi nongkon
Yudea,
8 nongkon Yerusalem, nongkon butá
Idumea, nongkon dotá in timur in Yordan,
bo nongkon butá in Tirus bo Sidon. Mosia
komintan namangoi ko'i Yesus, sing
kinodongogandon monia im bayongan
inta inaidan-Nya.
9 Mobayong totok in intau, manangka
intua ki Yesus nokitayak in uangga kom
murí-Nya mita, simbá diá kogupitan
monia in Sia.
10 Bo nobayong totok intau inundaman-
Nya, sahingga bayongan intau notakit
komintan moramiji dimiug ko'i Yesus bo
moḻiai ko'i-Nia.
11 Bo intau mita inta kinotoḻangan
dimukud mora'at, pomuḻoi im
moko'ontong ko'i-Nia baḻú tumungkud
kon tayowon-Nya bo momaḻú moguman,
"Ikowbî nion ki Adî i Allah!"
12 Ta'e ilarang totok i Yesus in dimukud
mita mora'at tatua mopota'au kon soáḻ ki
ine in Sia.

13 Onda intua ki Yesus notakod kon
tobatú buḷud, bo nogoinḯ kon intau mita
inta kino ibog-Nya. Intau mita tatua
namangoi,
14 bo Sia nonantúdon kon intau mopuḷuh
bodoyowá takin singog nana'a, "Aku'oi
momiḷḯ ko'i monimu, simbá mo'ikow
tumakin ko'i-Nakó. Potabá-Ku im mo'ikow
mopota'a-ta'au makow in Habar Mopia
nongkon i Allah,
15 bo mo'ikow ogoian-Ku ing kawasa
moguntun kon dimukud mita mora'at."
16 Na'a in tangoi monia mopuḷuh
bodoyowá tua: Ki Simon (inta dinonoi
doman ki Petrus),
17 ki Yakobus bo ki Yohanes ki utatnya.
Taya dua na'a ki adḯ mita i Zebedeus
(mosia sinangoian ki Boanerges, inta
mangaḷenya, "ki adḯ ing gotup"),
18 ki Andreas, ki Pilipus, ki Bartolomeus,
ki Matius, ki Thomas, ki Yakobus ki adḯ i
Alpeus, ki Tadeus, ki Simon intau in Zelot,
19 bo ki Yudas Iskariot inta nopotaḷui ko'i
Yesus.
20 Onda intua ki Yesus nobuidon kom
baḷoi. Ta'e intau nobayong buipabḯ
namangoi noyosipun, sahingga ki Yesus
bo murḯ-Nya mita diádon nokoponga'an.

21 Intau mita noguman, "Nobundaidon in
Sia nion!" Bo naonda ing kinodongogan
ginaḷum-Nya in singog monia tua,
binayakdon monia ginamá ing ki Yesus.
22 Mototundú mita kon agama Yahudi
inta namangoi nongkon Yerusalem
noguman, "Kinotoḷangan i Beelzebul in
Sia! Itoi in dimukud mita mora'at tatua in
nobogoi ing kawasa ko'i-Nia moguntun
kon dimukud mora'at."
23 Dá ki Yesus nogoinî kon intau inta
mobayong tua bo nongonguman kom
porumpama'an mita. Kai-Nia, "U̲le, diábî
kuma'an kon akaḷ aka dimukud mora'at
moguntun kon dimukud doman mora'at.
24 Sin aka tobatú karaja'an bo mosilai
mokolo-kolompok inta mososaturuan, yo
diábî mononoi ing karaja'an tatua.
25 Ande, aka motoḷu adî diá motobatú bo
mosisaturuan doman yo mogoguya'atbî
im motoḷu adî tatua.
26 Dá natuabî doman kom bonu ing
karaja'an Ibilis aka mosia mosisaturuan
bo moyosilai, diábî doman monahang
mo'onggot bo moyoyang.
27 Diábî doman tobatúmai intau
mokotu'ot kom bonu im baḷoi intau
moropot bo mogagow kong kapunya'an

in intau moropot tatua, aka diányapa
muna togoton in intau moropot tatua.
Tantú munanyapabí togoton bodongka
kogamaannya ing kapunya'an i intau
moropot tatua.
28 Pokota'audon! Aka intau mogaid kon
dosa bo mohojat yo mata'apabí ampungan
in sia.
29 Ta'e aka mohojat in sia kon Roho i
Allah, yo intau tatua in diábí mota'au
ampungan! Sin hojatan tatua in dosabí
mononoi."
30 (Ki Yesus noguman natua sin oyúon
intau noguman kon Sia kinotoḷangan in
dimukud mora'at.)
31 No'iduduimai kon tua, ki iná bo ki utat
mita i Yesus namangoi. Mosia sinimindog
kon ḷuai bo nopotabá kon intau mogoinín
ko'i Yesus.
32 Dodai intua nobarong intau i̲limitú
kon l̲ibumai Yesus. Dá mosia noguman
ko'i-Nia, "Pak Guru, ki iná bo ki utat mita i
Pak Guru, tua kon ḷuai. Mosia notayak ko'i
Pak Guru."
33 Ta'e ki Yesus notubag, "Ki inebí ing ki
iná-Ku? Ki inebí ing ki utat-Ku mita?"
34 Onda intua ki Yesus nobobui magí-
makow ko'i monia inta i̲limitú kon

libu-Nyamai bo noguman, "Na'abî ing ki iná bo ki utat-Ku mita!
35 Intau inta dinumudui kon ibog i Allah, siabî tua ing ki utat-Ku loḷaki, ki utat-Ku mita bobay bo ki iná-Ku."

4 1 Kon singgai tobatú ki Yesus bui notundú kom bingkî in Danow Galilea. Nobayong totok intau in namangoi nolipung ko'i-Nia. Manangka intua Sia minayak ilimitú kom bonu in uangga inta no'iḷantak makow kon tubig, bo intau mita sinimindog kom bingki in Danow.
2 Nobayong soáḷ in sinundú-Nya ta'e nomaké im porumpama'an. Nana'a in totundú-Nya ko'i monia.
3 "Indongogaidon! Oyúon mogogambor iḷumuai sim mogambor.
4 Wakutu in sia nogambor oyúon bibit noḷabú kon daḷan. Bo no'iangoi in lagapan bo nodaitnya kina'an im bibit tatua.
5 Oyúon bibit inta noḷabú kon tampat inta nobayong im batu bo butánya tongá topilik. Bibit tatua lagi nobiag sin noyakag im butánya.
6 Ta'e wakutu mata in singgai koḷantud-koḷantudon, biagnya mulaidon moḷaḷow poḷat no'ingkag

bo minatoidon sin uakatnya diá no'onang
ing kinokanomannea.
7 Oyúon doman bibit inta noḷabú
kon yuá-yuák in diát. Diát mita tatua
nobiag bo nonisî kom biag im bibit mita
tatua nodapot i minatoi, sahingga diá
nokopomungai.
8 Ta'e oyúon doman bibit in noḷabú kom
butá inta mopia. Bibit tatua nobiag, bo
nobaḷî noḷoben bodongka nomungai,
oyúon kotoḷu nopuḷú noguntuḷ ing
kobayongea, oyúon ing ko'onom nopuḷuh
noguntuḷ bo oyúon doman ing kogatut
noguntuḷ ing kobayongea."
9 Nopaḷut makow nongonguman kom
porumpama'an tatua ki Yesus noguman,
"Mo'ikow kobongoḷan, dá indongogai!"
10 Naonda ing ki Yesus no'itontanî, intau
mita inta nokidongog kon totundú-Nya
namangoi ko'i-Nia noyotakin murî-Nya
mita mopuḷuh bodoyowá tua. Mosia
nopo'igum simbá ki Yesus moginsilang
kom mangaḷe im porumpama'an tatua.
11 Dá ki Yesus noguman ko'i monia
nana'a, "Mo'ikow inogoiandon karunia
monota'au kon onu inta no'ibuni soáḷ
náonda ing ki Allah momarentah saḷaku

Raja. Ta'e kon intau mita inta kon ḷuai sinundú pinongin porumpama'an.
12 simbá 'Umpakah umuran mosia monarukira ta'e diá kota'auan monia onu im mobaḹi, mosia umuran mokidongog, ta'e diá momangaḹe, na'aia mobaḹi simbá mosia diá moko'ontong bo momangaḹe bo dika mamangoi ko'i Allah bo ampungan i Allah im mosia.'"
13 Nopaḷut makow, ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka diá komangaḹean monimu im porumpama'an tatua, yo náondabī ing komomangaḹe monimu kom porumpama'an ibanea makow?
14 Mogogambor tua in intau inta nopohabar magī-makow in habar nongkon i Allah.
15 Bibit inta noḷabú kon daḷan ibarat intau inta nokodongog kon habar soáḷ náonda ing ki Allah momarentah. Naonda in sia nokodongog, Ibilis namangoi bo nogamá kon onu inta aim pinomuḷa kom bonu ing ginanya.
16 Bibit inta noḷabú kon tampat inta nobayong im batu, ibarat intau mita inta nokodongog kon habar tatua, bo baḷú sinarimanya takin sanang ing gina.

17 Ta'e habar tatua diá nonguakat kom
bunu ing gina monia, sahingga in diá
no'onggot im pinonahangannya. Naonda
i mosia noyogintayow in roriga ande
pomogutúan lantaran habar tatua, baḷú
im mosia nonaḷámai kon onu inta aim
pinirisaya monia.
18 Bibit inta noḷabú kon yuá-yuák in diát,
tua ibarat intau mita inta nokidongog kon
habar tatua,
19 ta'e mohawatir kon soáḷ kobobiag
monia bo mo'ibog mo'oyúon totok. Ibog
doman monia kom bayongan yagi-yagi
tumu'ot doman kong gina monia. Tuamai
habar nongkon i Allah inta kom bonu
ing gina monia sisi'onnya sahingga diá
momungai.
20 Bo bibit inta noḷabú kom butá
inta mopia, tua in ibarat intau mita
inta nokidongog kon habar tatua bo
sinarimanya. Mosia nomungai nodatog.
Oyúon in toḷu nopuḷuh, oyúon in onom
nopuḷuh, bo oyúon doman im mogatut
noguntuḷ ing kobarong im bungainya."
21 No'idudui kon tua noguman bui
ing ki Yesus nana'a, "Pernah degá
intau im mopoyongkit makow in
togá bo tungkubanea in tampayang

ande baya'anea ukaton ko̱limonag im
pososiugan? Paka yo diá baya'anea ukaton
kon tampat pogogukatan kon togá tatua?
22 Diábî im mo'ibuni in diá ko'ontongan;
bo diábî doman in no'ibuni in diá
kota'auan.
23 Tuamai, aka kobongo̱lan yo
pokidingog!"
24 Guman i Yesus bui, "Tarukira onu
inta dinongog monimu na'a! Ukuran inta
pakéon monimu kon intau ibanea, tua
im pakéon i Allah pogukur ko'i monimu,
sedang bo duganganpa doman ing
kobayongea.
25 Sin kon intau inta oyúondon ko'inia,
ogoian lebe kobayongon; ta'e kon intau
inta diá ing ko'inia, yo onuka in topi̱lik
ko'inia gamáanbî doman."
26 Ki Yesus nongingguput bui kon
o'uman-Nya, "Aka ki Allah momarentah
sa̱laku Raja, ka'ada'an-Nya mota'au
popo'umpama naonda bo intau inta
nogambor kom bibit kong gobánya.
27 Do̱lom sia mosiug, singgai mobangon.
Bibit tatua monguakat bo mobiag
ko̱lantud-ko̱lantud. Ta'e náonda ing
kinoboba̱li intua diábî kota'auan intau
tatua.

28 Butábĩ tatua im mopoḷuai in hasilnya;
muna in tanganya, onda intua ḷumondut
bodongka momatu im bungainya.
29 Bo aka bungai ing gandum tatua
moḷutúdon dá pangkoiandon yangkiton
in intau tatua sin wakutunyadon monoḻisĩ
kom bungainya."
30 Ki Yesus bui noḻibó, "Aka ki Allah
momarentah saḷaku Raja, yo onu im
mota'au popobandingan naton? Onu
in contoh inta mota'au baḻĩon naton
dodoyonan poginsilangan kon tua?
31 Aka ki Allah momarentah, yo
ka'ada'an-Nya náonda bo porumpama'an
tana'a: Tobatú batoḷ in sesawi ginamá in
intau tobatú bo pinomuḷanya kom butá.
Batoḷ in sesawi na'a im batoḷbĩ inta paling
mo'intok nongkon bayangan batoḷ kon
dunia na'a.
32 Ta'e aka mobiagdon, yo moḷobe-
ḷobenbĩ in sia nongkon bayongan pinomuḷa
ibanea. Tanganya mita mongobambar,
sahingga ḷagapan mita mata'au mamangoi
monompugad kon tua bo ko'oḻiungannya."
33 Natua im pinototundú i Yesus kon
intau mita. Sia nomaké im porumpama'an
mita natua komangoi ing komangaḻean
monia.

34 Ki Yesus umuran nomaké im
porumpama'an aka motundú kon intau
mita tatua. Ta'e aka kom murí-Nya mita,
yo daiton-Nyabí insilangan.
35 Kon singgaipa doman tatua, kon dodai
in singgai no'ungkoḷomdon; ki Yesus
noguman kom murí-Nya mita, "Koḷigai
kita ḷumeag mopoákow ḷoḷan in danow."
36 Dá ki Yesus sinumakoidon kon uangga
takin murí-Nya mita bo nonaḷámaidon kon
intau mobayong kom bingkí in Danow.
Uangga mita ibanea kon tua doman.
Onda intua ki Yesus bo murí-Nya mita
iḷumeagdon.
37 Diá no'onggot kom binaya'an monia,
namangoidon tompot moropot. Bokoḷ
namangoidon nondangat kon uangga, bo
tubig mo'ibonu domandon kon uangga,
sahingga ing gogiódon mopuḷing tubig in
uangga tatua.
38 Dodai intua ki Yesus nosiug kon dotá
in tumi uangga. Sia nonguḷun kon oḷunan
bo noḷoḷot. Murí-Nya mita namangoi
noguḷung ko'i-Nia takin noguman, "Pak
Guru, diádon degá paraduḷion i Pak Guru
in na'a? Mobodito ing kita!"
39 Dá nobangondon ki Yesus bo
nongguak kon tompot tatua poḷat

noguman kon danow tatua, "Kibio-biómaidon, ko'oyongdon!" Dá tompot nogogaidon, bo danow noḷonongdon totok.
40 Bo ki Yesus noḷibó kom murí-Nya mita, "Nongonu sim mo'ondokbí i mo'ikow? Nongonu sin diábí i mo'ikow mopirisaya ko'i-Nakó?"
41 Mosia no'ondok bo dongkadon nosiḷibóan, "Sabanarnya ki inebí in intau tana'a, sahingga tompot bo bokoḷ dumudui doman kon singog-Nya."
5 1 No'iduduimai kon tua ki Yesus bo murí-Nya mita no'iyaputdon kon ḷoḷan in Danow Galilea, kom butá ing Gerasa.
2 Natua im ponang i Yesus kon uangga, Sia inangoian in tobatú ḷoḷaki inta nongkon goa mita pongonguburan.
3 Intau tatua kinawasa in dimukud mora'at bodongka tantú mogutun kong kuburan mita. Sia diádon kotogotan, umpakahbí rante uatoi.
4 Sim mokakitdon tokigonmai rante, ta'e tantúnya bo bontowon rante inta potogot tatua, bo uatoi inta pino'umantungan ko'inia putoḷonnya. Moropot totok in sia sahingga in diá tobatúmai intau mokodomok ko'inia.

5 Doḷom singgai sia modondaḷoi kong
kuburan bo kom buḷu-buḷudanea sindaḷan
kumarak bo monongkekeb kon awaknya
tontanḯ momaké im batu.
6 Naonda in inontongea ing ki Yesus
nongkon moyayuk, noribatuk in sia
namangoi bo sinumungkud kon tayowon i
Yesus.
7 Bo nomaḷú noropot, "Yesus, Adḯ i Allah
inta Totok im Moḷantud, onuon-Mu in
aku'oi na'? Podoyon kon tangoi i Allah,
aku'oi mopo'igum ko'ini-Mu, dona'ai
rorigaan in aku'oi!"
8 (Intau tatua noguman natua sing ki
Yesus noguman ko'inia, "Hei dimukud
mora'at, ḷuaidon ikow nongkon intau
tana'a!")
9 Ki Yesus noḷibó ko'inia, "Ki ine in
tangoimu?" Tubangnya, "Tangoiku 'ki
Legion' sim mobarong totok ing kami!"
10 Sia umuran mopo'igum simbá diá
potabá i Yesus in sia ḷumuai nongkon butá
tatua.
11 Dodai intua, kon oyukmai im buḷud
kon tua nobayong boké inta koyogot
motayakmai kong ka'anonnya.

12 Dimukud mita mora'at tatua nopo'igum
ko'i Yesus, "Poki'tuotaidon ing kami kom
boké mita tatua."
13 Bo ino'oan i Yesus. Dá dimukud
mora'at mita tatua iḷumuai kon intau
tatua bo minayak sinumu'ot kom boké
mita tatua. Bo kawangan boké -- inta
degá doyowamai noribu ing kobayongea
tua, komintan iḷumanduk kom pompang
danow tatua bo noḷomot.
14 Moḷoḷukad mita kom boké tatua,
noḷagui bo minayak nopota'au in habar
tatua kong kotá bo kon ḻipú mita inta kon
diugeamai. Dá intau mita iḷumuai sim
mo'indoi kon onu inta nobaḻ̃i.
15 Mosia namangoi ko'i Yesus, bo
inontongdon monia intau inta ko'ina
kinotoḷangan in dimukud mora'at
tatua, iḻimitúdon makow kon tua, ain
nogiḷambung bo noratakdon in raiannya.
Dá mosia komintan no'ondok.
16 Intau mita inta ain noko'ontong tontañ̃i
kom bayongan inta nobaḻ̃i kon intau tatua
bo kom boké mita, nongonguman kon
inta ain nobaḻ̃i mita.
17 Bo intau mita kom butá tatua
nopo'igum ko'i Yesus simbá
monaḷámaidon kon tampat tatua.

18 Wakutu ing ki Yesus tumakoidon kon
uangga, intau inta ko'ina kinotoḷangan in
dimukud mora'at, nopo'igum ko'i Yesus
simbá ogoi doman dumudui in sia.
19 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia,
"Pobuidon bo pota'audon ko'i utatmu mita
bo kong ginaḷummu mita im bayongan
inta inaidan i Tuhan ko'inimu, bo ki Tuhan
mopia totok ko'inimu!"
20 Da' minayak domandon intau
tatua, bo nomangkoidon nopota'au
kon daerah mita inta sinangoi, "Kotá
Mopuḷuh." Sia nopota'au kon onu inta aim
pinomia i Yesus ko'inia. Bayongan intau
nongoherang nokodongog ko'inia.
21 Ki Yesus minayak bui kon ḷoḷan danow.
Kom bingkî in danow tatua nobarong
totok intau namangoi noyoḷipung kon
ḷibumai Yesus.
22 Kom bingkîpa in danow tatua ing ki
Yesus, indoianmai yo namangoidon tobatú
intau, ki Yairus in tangoinya. Ki Yairus na'a
tobatú itoi kom baḷoi pososambayangan
kong kotá tatua. Naonda noyodungkuḷ
i Yesus sinumungkud in sia kon
tayowon-Nya,
23 bo kopia nopo'igum nana'a ko'i
Yesus, "Pak Guru, ki adîku bobay notakit

moyoyiga. Po'igumonku ki Pak Guru
mamangoipa mo̲liai ko'inia simbá mopia
bo diápa matoi!"
24 Dá minayak ing ki Yesus noyotakin i
Yairus. Mobarong totok intau in sinumakin
ko'i-Nia, oyúon kon tumi, kom muna, kong
koigi, kong ko̲lanan moyo-moyogundud.
25 Kon sigad monia tua oyúon doman
tobatú bobay inta aim mopu̲luh bodoyowá
notaong notakit to̲loganmai in dugú aka
angoionnya.
26 Bayongan kapunya'annya no'ita̲luidon
komintan sim poki'undaman ko'i dokter,
ta'e diá im mokopia, sedang bo tongábî
modugang moyoyiga.
27 Bobay tatua mokakitdon im
mokodongog kon o'uman soá̲l ki Yesus.
Dá kon yuá-yuák intau moántó tatua, sia
moramiji dimiug ko'i Yesus nongkon tumi,
28 sin na'a ing koraiannya, "Asa̲l bo
ko̲liaiankudon in jubah-Nya, yo mopiabî
in aku'oi!"
29 Sia no̲liai kon jubah i Yesus, bo
dodaipa doman tua nogogai in dugú bo
kinorasa'annya kon nopiadon in sia.
30 Ta'e kon dodai doman tatuata
kinorasa'an i Yesus kon oyúon in ropot
i̲lumuai nongkon i-Nia. Dá Sia nobobui

kon intau mobarong tatua bo no̲libó, "Ki ine in no̲liai kon jubah-Ku?"
31 Dá murí-Nya mita noguman,
"Inontongbí i Pak Guru ing koántó intau
mita tanion. Yo ̲libo'onpa doman i Pak
Guru mongo ki ine in no̲liai ko'i Pak Guru?"
32 Ta'e ki Yesus umuranpa doman
nobobui magí-makow motayak kon intau
inta no̲liai ko'i-Nia.
33 Bobay tatua inta nokota'audon kon onu
in noba̲lí ko'inia tua, takin gugur makow
sin ondok, sia namangoi sinumungkud
kon tayowon i Yesus bo nongaku kon tua
komintan.
34 Dá ki Yesus noguman kom bobay tatua,
"Adí-Ku, lantaran ikow bo mopirisaya
ko'i-Nakó dá nopia ikow! Bayakdon takin
sa̲lamat, ikow totu-totu'udon nopia!"
35 Koyogotpa ing ki Yesus nongonguman,
indoianmai namangoidon tongonumai
intau totabá nongkon ba̲loi i Yairus. Mosia
noguman ko'i Yairus. "Ki adí bobay i
tuang minatoidon, dá dona'aidon ki tuang
mokiposusahmai ko'i Pak Guru."
36 Ta'e diábí i hiraumai i Yesus onu im
pinoguman i intau mita tatua. Ki Yesus
noguman ko'i Yairus, "Dika mo'ondok,
asa̲l bo popirisaya!"

37 Bo minayak turus in Sia, ta'e diádon
tobatúmai inogoi-Nya dinumudui ko'i-Nia
ko̲likud ing ki Petrus, ki Yakobus bo ki
Yohanes inta ki utat i Yakobus.
38 Naonda i mosia no'iyaputdon kom
ba̤loi i Yairus, bo inontongnya in intau mita
modowawak makow bo dinongog-Nya
doman in omba̤l bo amui inta moropot.
39 Dá ki Yesus sinumu'ot bo noguman,
"Nongonu sim mo'ikow im modowawakbî
bo mongomba̤l? Adî tatua in diábî minatoi;
tongábî in sia nosiug!"
40 Ta'e kinosingan monia ing ki Yesus, dá
pinoki̤luaian-Nya i mosia komintan. Onda
intua dinia i Yesus ing ki iná bo ki amá
in adî tatua takin murî-Nya taya to̤lu bo
sinumu'ot kong gopot in adî tatua.
41 Kinadaian i Yesus ̲lima in adî tatua
po̤lat noguman kon adî tatua, "Talita kum,"
manga̲lenya, "Adî bobay, poguman-Ku
ko'inimu: pobangondon!"
42 Adî bobay tatua ba̤lú nobangon,
bo minayak. (Umurnya mopṳluhdon
bodoyowá notaong.) Bayongan intau inta
noko'ontong kon onu inta noba̲lî tatua
totok noherang bo no'ingin?
43 Ta'e ilarang totok i Yesus mosia im
mopota'au kon soá̤l tatua ko'i inekadon.

Sia noguman, "Ogoiai ing ka'anon adi
tanion."
6 [1] Nongkon tampat tatua, ki Yesus
bo murí-Nya mita minayakdon in
lipú-Nya.
[2] Kon singgai in Sabat Sia nomangkoidon
nobogoi in totundú kom bonu im baloi
pososambayangan. Mobayong intau
kon tua. Wakutu i mosia nokodongog
kon totundú-Nya tua, noherang totok i
mosia. Mosia noguman, "Kon onda ing
kino'ulían intau tana'a kom bayongan tua?
Kabijaksana'an náonda ing ko'i-Nia nion?
Náondabí sim mota'aubí in Sia mogaid ko
inta mokoherang?
[3] De'emanbí Sia na'a inta ki Adí i bas bo
i Maria, bo ki utat ne Yakobus, i Yoses,
i Yudas bo i Simon? O'o, sedang bo ki
utat-Nya mita bobay nogutun doman kon
na'a." Tuamai diá sinarima monia in Sia.
[4] Dá ki Yesus noguman ko'i monia nana'a,
"Tobatú nabi hormatonbí kon ondakabí,
kolikudbí ing kolipúnya tontaní, bo kon
yuá-yuák ing ginalum bo koluarganya."
[5] Kon tua diá tobatúmai inaidan-Nya
im mokoherang, kolikud in nomarakat
ko'i monia inta nongotakit bo mosia inta
notakit nongopia.

6 Ki Yesus noherang sim mosia diá
mopirisaya. Onda intua ki Yesus
nopobayak in ḻipu-ḻipúannya inta nodiug
kon tua, bo notundú.
7 Inoinî-Nya im murî mopuḷuh bodoyowá
bo pinotabá todo-doyowa, bo mosia
inogoian-Nya ing kawasa moguntun kon
dimukud mita mora'at.
8 Na'a ing koyownya ko'i monia, "Dona'ai
modia kon onu bo onu ing kom bonu
im bobaya'anmu, kuḻikud in tungkud.
Dona'ai modia kom baḷun andeka botutu
in sumbangan ande doit.
9 Pogisapatubî ta'e dona'ai modia kon
ḷambung doyowa no par."
10 Ki Yesus noguman doman, "Aka
mo'ikow tarima'an kon tobatú baḷoi, yo
pogutun kon tua modapot i mo'ikow
mobuatdon nongkon kotá tatua.
11 Ta'e aka mo'ikow bo mo'ibayak in
tobatú tampat, bo intau mita kon tua
doî motarima bo doî mokidongog ko'i
monimu, yo taḷa'aidon in tampat tatua. Bo
topiraidon ḷobud nongkon si'oḷmu saḷaku
poringatan ko'i monia!"
12 Dá minayakdon im murî-Nya mopuḷuh
bodoyowá tatua. Mosia minayak nopota'a-

ta'au makow in habar, kon intau musti
mogogaidon mogaid kon dosa mita.
13 Murî mita i Yesus tatua noguntun kom
mobayong in dimukud mora'at, mosia
nopoḻepo in ḷana Zaitun kon intau motakit
bo nopia intau mototakit tua.
14 Habar mita soáḷ bayongan inta nobaḻî
tua no'iyaput domandon ko'i raja Herodes,
sin tangoi i Yesus kinota'auandon totok in
intau kon ondakadon. Oyúon in noguman,
"Ki Yohanes Mobobaptis nobiagdon bui!
Tuamai oyúon ing kawasa-Nya mogaid
kon inta mokoherang."
15 Ta'e oyúon doman intau ibanea in
noguman, "Sia nion ki Elia." Oyúon in
noguman, "Sia tua in tobatú nabi náonda
bo tobatú nabi mita tungkuḷ intua."
16 Wakutu ing kinodongogan i Herodes
soáḷ tatua, sia noguman, "Pasti Sia na'a
ing ki Yohanes Mobobaptis inta ain pinoki
ingguḷuku. Buidon in sia nobiag!"
17 Sing kowakutu in diápa intua,
ki Herodes ain nopotabá kon intau
modomok ko'i Yohanes bo bonuon
kom ponjara. Pinonjara i Herodes ing
ki Yohanes, sin nonogur ko'inia soáḷ
mononibuḷoi ko'i Herodias inta ki buḷoi i
Pilipus ki utatnya tontanî.

18 Ki Yohanes nopobui-buimai moguman
ko'i Herodes nana'a, "Diábî mota'au ikow
mononibuḷoi ko'i buḷoi i utatmu tua!"
19 Manangka intua ki Herodias umuran
notagú kon roginya ko'i Yohanes, dapot
ibogonnya ki Yohanes ḷimodon, ta'e diánya
kinoáidan sin umuran ḷamboian i Herodes.
20 Sing kinota'auan i Herodes kong ki
Yohanes tua in totabá mopia i Allah
dá mobangkaḷ in sia. Manangka intua
pinokiḷukadnya ante ing ki Yohanes
kom bonu im ponjara. Bo memang aka
mosingog ing ki Yohanes yo mo'ibogbî ing
ki Herodes mokidongog kon singognya,
umpakahbî moájar totok ing ginanya
mokodongog.
21 Pangabisannya ki Herodias noko'uḻî
kong kasampatan ko wakutu ing
kinotompodan umur i Herodes. Dodai
intua ki Herodes nogaid kon rame
ko'i monia inta nokadai kon jabatan
mongoḷantud kong karaja'an, mosia inta
porwira bo itoi mita in ḻipú ing Galilea.
22 Kon rame tatua ki adî bobay i
Herodias nomanari bo manariannya tatua
nokosanang totok kong gina i Herodes bo
kon tamunya mita. Dá ki Herodes noḻibó

kon adi bobay tatua, "Onu ing ko'ibogmu,
yo igumdon. Ogoikubi ko'inimu!"
23 Bo ki Herodes nodandi kon adi
tatua polat nongibot, kainia, "Onukabi
igumonmu ogoikubi, modapotkabi in
tobotak karaja'anku tana'a!"
24 Dá adi bobay tatua ilumuai bo nolibó
ko'i inánya, "Iná, onu degá im mopia
po'igumonku?" Guman i inánya, "Igumdon
ulu i Yohanes Mobobaptis."
25 Adi bobay tatua balú sinumu'ot bo
minayak kon tayowon i Herodes bo
noguman, "Igumonku ulu i Yohanes
Mobobaptis tuduon kom baki, tana'adon
makow bo ogoi ko'inakó!"
26 Nokodongogmai kon o'igum tatua,
noájar ing gina i Herodes. Ta'e musti
tarima'annya intua sin nongibotdon in sia
kon tayowon in tamunya.
27 Dá laginyadon pinotabá in tobatú
pongawalnya minayak nogamá kon ulu i
Yohanes Mobobaptis. Pongawalnya tatua
minayak im ponjara bo nonginggulu ko'i
Yohanes.
28 Ulu i Yohanes tatua sinudunya kom
baki bo dinia inogoi kon adi bobay tatua,
onda intua inogoi i adinya bobay tatua ko'i
inánya.

29 Naonda in dinongog in murí mita i
Yohanes in soa̱l tatua, binayak ginamá
monia in awak i Yohanes bo i̱lobong.
30 Rasul mita inta pinotabá i Yesus
nobuidon mangoi, mosia noyotakindon
bui i Yesus. Bo ino'uman monia ko'i Yesus
im bayongan inta inaidan bo sinundú
monia.
31 Mobayong totok intau inta mamangoi,
inta mobui, sahingga in diádon
mokoponga'an ing ki Yesus bo murí-Nya
mita. Dá ki Yesus noguman ko murí-Nya
mita, "Ko_ligai kita mayak in tampat
inta mo'ingongow, tampat inta mota'au
tontanían naton bo pogogaian monimu
motoyong."
32 Dá sinumakoi kon uangga im mosia bo
minayak in tampat inta no'ingongow.
33 Ta'e nobayong intau noko'ontong kom
binaya'an monia bo kinota'auan doman
monia im baya'an. Dá bayongan intau
kong kotá i̱limikat minayak nongin toba
bo inumuna kone Yesus bo murí-Nya mita
tua.
34 Naonda in tubu monia, nobayong
totok intau inontong i Yesus kon tua. Dá
totok inangoian tabi in Sia ko'i monia, sim
mosia tua na'onda bo domba inta diá ko

gombala. Bo nomangkoidon Sia notundú
ko'i monia kom mobayong in soa̱l.
35 Naonda in ḻoḻabungeadon, murî-Nya
mita noguman, "Pak Guru, motoyongdon
modoḻom na'a bo tampat tana'a
no'itontanî.
36 Dá mopia-piabî kom potabádon intau
mita tanion mayak simbá mota'aupa i
mosia mota̱lui kong ka'anon kon ḻipú mita
inta nodiugmai kon na'a."
37 Ta'e ki Yesus noguman, "Mustibî
mo'ikow im mopoka'an ko'i monia." Dá
murî-Nya mita noguman ko'i Yesus, "Musti
degá ing kami mayak mota̱lui kon roti boḻi
in doyowa nogatut nodinar sim poka'an
kon intau mita tana'a?"
38 Dá iḻibó i Yesus ko'i monia, "Tongonu
roti in nion ko'i monimu? Bayákah indoiai."
Naonda inindoian monia, kai monia,
"Ḻimapa in roti bo toyak doyowa doman
nobungá."
39 Bo pinokiḻitúan i Yesus im bayongan
intau tatua kom butá inta oyúon bonok.
Mosia kinolo-kolompok.
40 Dá mosia iḻimitú doman sinumompia
kong kolompoknya. Oyúon mogatut
in tokolompok, bo oyúon doman ḻima
nopuḻuh.

41 Onda intua ki Yesus nogamá kon
roti ḻima tatua takin toyak doyowa bo
iḷumangag kon ḷangit nopoyaput in
sukur ko'i Allah. Nopaḷut makow kon
tua, binosi-bonsig-Nya in roti tatua bo
pinokisilai kon intau mita tatua. Ná doman
tua in toyak doyowa tatua sinila-silai
doman makow ko'i monia komintan.
42 Komintan nonga'an nobotug im mosia.
43 Onda intua sinipun im murí mita i
Yesus ing kalebean ka'anon tatua, nosipun
magí mopuḷuhpa bodoyowá noḷoto in
nopuḻing.
44 Ḷoḷaki inta no'itakin nonga'an kon
roti tatua degá ḻimamai noribu ing
kobayongea.
45 Nopaḷut makow kon tua ḷagidon
pinotabá i Yesus im murí-Nya mita
sinumakoi kon uangga bo umunadon
ko'i-Nia. Mosia pinotabá minayak im
Betsaida inta kon ḷoḷan makow in danow,
onda intua pinokipobuian-Nyadon intau
moántó tatua.
46 Naonda im mosia minayakdon, ki Yesus
notakod kom buḷud bo nosambayang.
47 Wakutu in nodoḷomdon, uangga
inta sinakoian i murí mita i Yesus kon

yuá-yuákdon in danow, ta'e ki Yesus ing
kon tobapabî.
48 Indoian-Nya makow moyoyigadon
totok monia im mobotoi sim mosia
noyogintontomu in tompot. Tuamai degá
kon sigadmai in jam tiga bo jam anam
modiug mobayag namangoi in Sia ko'i
monia, ta'e minaya-mayakbî in Sia kon
tudu in tubig. Bo Sia kinumudung minayak
náonda bo ta̲libannya i mosia.
49 Wakutu inontong monia Sia minayak
kon tudu in tubig, sinangka monia in
dimbu̲lóbî,
50 sahingga noma̲lú i mosia sin no'ondok.
Mosia komintan noko'ontong ko'i-Nia bo
totok in no'ita̲likokog. Ta'e ba̲lú ing ki
Yesus noguman ko'i monia, "Poko'onow!
Ki Yesusbî in Aku'oi. Dona'ai mo'ondok!"
51 Bo noponikdon ki Yesus kon uangga
bo tompot nodo̲ládon. Noherang totok
murî-Nya mita tatua.
52 Soá̲l mokoherang inta noba̲li soá̲l roti
̲lima tatua diápa doman kinomanga̲lean
monia. Moyoyiga totok monia pikiron.
53 Naonda in no'iyaput kon ̲lo̲lan
danow, mosia sinumubu kom pintad ing
Genesaret.

54 Naonda i mosia noponag kon uangga,
inontong intau mita kon tua, kon ki
Yesusbı̂ intua.
55 Dá bayongan intau kon wilayah tatua
noriba-ribatukan tumakin magî-makow,
bo modia kon intau mita motakit poángoi
ko'i Yesus takin bo̱lad pososiugannya.
Aka dongogon monia ki Yesus kon tobatú
tampat, dá diaan doman monia pobayak
intua intau motakit.
56 Kon ondakabı̂ im baya'an i Yesus, kon
lipú, kong kotá, ande kon desa, intau
mita tatap mopododon kon intau mita
nongotakit ko'i Yesus. Intau mita motakit
tatua u̱lidon monia kon tampat mo̱luas.
Bo totok im po'igumon monia kombá
intau mita motakit tatua ogoi mo̱liai kon
jubah i Yesus, umpakahbı̂ tongá ubungea.
Komintan intau inta no̱liai nongopia.
7 1 Tokolompok intau im Parisi bo
mototundú mita kon agama nongkon
Yerusalem, namangoi ko'i Yesus.
2 Mosia noko'ontong kon tongonumai
murı̂ i Yesus nonga'an ta'e diá nonomok
muna, ná inta kon atorang in agama.
3 Intau mita im Parisi bo Yahudi totok
motoindudui kon adat im mogoguyang
monia. Mosia in diápabı̂ monga'an aka

diápa monomok podudui atorang inta ain sinantú.
4 Onu in taḻuion kom pasar diápabĭ
ka'anon, aka diápa bata'an muna.
Nobayongpa doman atorang nongkon
mogoguyang monia inta umuranpa totok
kinadaian monia; umpamanya atorang
moyuyuk kong galas, palo, bo pakakas
mita inta nongkon tambaga.
5 Manangka intua intau mita im Parisi
bo mototundú mita kon agama Yahudi
no̲libó ko'i Yesus, "Nongonu sim murĭ-Mu
mita nonga'an ta'e diá nonomok muna?
Nongonu sin diábĭ i mosia dumudui kon
adat im mogoguyang naton?"
6 Ki Yesus notubag,"Hei mo'ikow intau
mita mongomunapik! No'itutui totok onu
inta aim pinota'au muna i Nabi Yesaya soáḻ
mo'ikow, inta pinais nana'a, 'Nana'a in
singog i Allah, Intau mita tatua mosumbah
ko'i-Nakó, tongábĭ kon singog, ta'e gina
monia noyayukbĭ ko'i-Nakó.
7 Diá im manga̲le posumba'an monia
ko'i-Nakó, aka atorang intau yo tundúon
monia náonda bo atorang-Ku intua!'
8 Parentah mita i Allah in to̲likudan mita
monimu, bo atorang mita intau tua ing
kadaian totok monimu."

9 Bo nana'a doman guman i Yesus
ko'i monia, "Mo'ikow mopandoi totok
monoḻikud kom parentah i Allah simbá
mota'au moḻukad kon adat monimu
tontanḥî.
10 Ki Musa nobogoidon im parentah
nana'a, 'Hormatdon ing ki amá bo
ki inámu,' bo 'Ki ine im moposingo-
singogmai ko'i amá ande ko'i inánya,
musti hukumon matoi.'
11 Ta'e mo'ikow im motundú nana'a: Aka
intau moguman kong guyanganya, 'Onu
i musti ogoiku ko'i amá bo ko'i iná, aim
bidon pinosumbahku ko'i Allah,'
12 dá pobebasondon monimu intau tatua
nongkon kowajibannya motuḻung ko'i amá
bo ko'i inánya.
13 Dá totundú monimu tontanḥî
tatua inta ain sinundú monimu kon
intau mita, mangaḻeon kon mo'ikow
monginggamádon kon singog i Allah.
Nobayongpa doman in soáḻ natua in
inaidan monimu."
14 Bo ki Yesus nogoinḥî kon intau
mobayong tatua bo noguman bui ko'i
monia, "Indongogai simbá komangaḻean
monimu!

15 De'emanbĭ inta kina'an intau im
mokonajis, ta'e inta iḷumuaibĭ nongkon
bibig im mokonajis ko'inia.
16 [Dá aka kobongoḷan yo pokidongog.]"
17 Naonda in nonaḷámai ing ki Yesus
kon intau moántó tatua bo sinumu'ot
kom baḷoi, murĭ-Nya mita noḻibó ko'i-Nia
mongo onu i mangaḻe porumpama'an
tatua.
18 Dá ki Yesus noguman, "Dá umpakah
yo diápa doman komangaḻean monimu?
Umpakah yo diá komangaḻean monimu
kon inta kina'an in diábĭ mokonajis kon
intau?
19 Sin inta kina'an tua in diábĭ nongin
gina, ta'e nongin sianbĭ bodongka
bui mo'iḷuai." Singog mita i Yesus tua
noponyatabĭ kom bayongan koka'anon
mota'aubĭ ka'anon.
20 Ki Yesus noguman bui, "Inta iḷumuaibĭ
kon intau in mokokotor ko'inia.
21 Sin inta nongkon bonubĭ ing gina, inta
nomuká nongkon raian mita inta mora'at
im mokopopisĭ kon intau mogaid kon inta
moko'oyak ná, monakow, moḻimod,
22 monuaḻing, monguboḷ, moponapud in
diá totu'u, bo mogaid kom bayongan inta

mora'at, modunia, diá ko'endar, mo'intoi, mokaḷakuang, bo moyoyiga didikon.
23 Bayongan inta mora'at tua momuká
nongkon bonu ing gina bo tuabĭ im
mokonajis kon intau."
24 Onda intua ki Yesus nonaḷámaidon
kon tampat tatua, bo minayak in ḷipú inta
kon diug in Tirus. Sinumu'ot in Sia kon
tobatú baḷoi, bo ibogon-Nya diá kota'auan
intau kon Sia ingkon tampat tatua. Ta'e
diá nota'au nogadop in Sia.
25 Tobatú guyanga bobay, inta ki adĭnya
bobay kinotoḷangan in dimukud mora'at,
ain nokodongog kon soáḷ ki Yesus tua. Sia
namangoi sinumungkud kon tayowon i
Yesus,
26 bo poḷat nopo'igum simbá ki Yesus
moguntun kon dimukud mora'at nongkon
adĭ tatua. Guyanga tatua de'emanbĭ intau
Yahudi, sia tua nongkon butábĭ im Penisia
kon Siria.
27 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Adĭibĭ
mita im musti muna poka'anon, sin diábĭ
mopia aka mogamá kon ka'anon in adĭ
mita bo ogoi kon ungku."
28 Dá kaim bobay tatua doman, "Tuang,
ungku mita inta kon siup im meja

moka'anbî doman kom muyo-muyok ing
ka'anon inta ịlabú im mongoádî tatua!"
29 Ki Yesus noguman ko'inia, "Lantaran
natua in tubagmu, dá pobuidon, dimukud
mora'at ịlumuai bidon nongkon i adîmu!"
30 Dá nobui domandon ing guyanga
bobay tatua. Kobaya'annyamai kom
baḷoi, nosiugdon makow ing ki adînya
kon tosiugannya bo dimukud mora'at
totu-totu'udon ịlumuai nongkon adî tatua.
31 Onda intua ki Yesus nonaḷámaidon
kom butá in Tirus, bo nonginggupu̱t kom
bobaya'an-Nya nongin Sidon nopobayak
in Danow Galilea. Sia nomi̱lî kon daḷan
nongin daerah inta sinangoian "Kotá
Mopuḷuh."
32 Kon tua, oyúon intau namangoi ko'i
Yesus takin nodia kon tobatú intau bongoḷ
bo bobó. Pino'igum monia ko'i Yesus
simbá popo'ukat-Nya in ̲lima-Nya kon uḷu
intau tatua.
33 Intau bongoḷ bo bobó tatua dinia i
Yesus pinotontanî kon intau nobayong
bo pinobonunya ing gonggoyamuk in
̲lima-Nya kom bongoḷan intau tatua, onda
intua nonduyá in Sia bo iyapu-Nya in dilá
intau tatua.

34 Nopaḷut makow kon tua iḷumangag
kon ḷangit ing ki Yesus bo nogina noropot
poḷat noguman kon intau tatua, "Epata,"
mangaḷenya, "Kobukatdon!"
35 Bongoḷan intau tatua nobukat bo
noḷukó domandon bui in dilánya bo
nota'audon sia nosingog.
36 Bo ki Yesus nolarang ko'i monia
komintan im mongonguman kon soáḷ
tatua ko'i ineka. Ta'e námai tua im
pololarang i Yesus, ta'e námai tua doman
im poposiar magî-makow monia.
37 Bo bayongan intau inta nokodongog
kon tua moherang totok. Mosia noguman,
"Tua komintan inaidan-Nya notompia!
Nodapot im binaḷî-Nya intau bongoḷ
nokodongog bo intau bobó nokosingog!"

8 1 Diá no'onggot kon tua namangoi
domandon intau nobayong bo
noyosipun. Lantaran mosia diá koka'anon,
dá inoinî i Yesus im murî-Nya mita bo
noguman,
2 "Aku'oi motabi kon intau nobayong
tanion. Toḷudon nosinggai mosia
kotaki-takin-Ku, bo tana'a mosia diádon
koka'anon.
3 Aka poki'pobuian-Kudon im mosia
takin diá im bonu in sian, yo mopusingbî

im mosia kon daḷan. Apapa doman kon
sigad monia tua oyúon in namangoi
nongkon noyayuk."
4 Dá murí-Nya mita noguman, "Guru,
tampat tana'a no'itontaní, kon onda ing
ko'uḻian naton kong ka'anon inta tugat
ko'i monia tanion?"
5 Ki Yesus noḻibó, "Tongonupa in roti nion
ko'i monimu?" "Pitupa," tubag i murí-Nya
mita.
6 Dá pinokiḻitúan i Yesus in intau moántó
tatua kom butá, bodongka nogamá kon
roti pitu tatua bo nopoyaput in sukur ko'i
Allah. Onda intua binosi-bonsig-Nya in
roti tatua bo inogoi kom murí-Nya mita
pinokisilai kon intau mita tatua. Dá sinilai
domandon im murí-Nya mita.
7 Ko'i monia oyúon doman in toyak
nongoáḷus. Ginamá i Yesus in toyak tatua
bo nosukur ko'i Allah bodongka pinoki
sila-silai-Nya doman magí-makow kom
murí-Nya mita tatua.
8 Mosia komintan nonga'an nobotug.
Degá opatmai noribu intau nonga'an.
Nopaḷut makow kon tua sinipun i murí-
Nya mita ing kalebean ka'anon tatua --
bo pitupa noḷoto in nopuḻing. Onda intua

pinotabádon i Yesus nobui intau mita tatua
9 (8:8)
10 Bo Sia takin murí-Nya mita ḷagidon sinumakoi kon uangga bo minayak in daerah Dalmanuta.
11 Tongonumai intau im Parisi namangoi ko'i Yesus bo nomangkoidon nosi-soáḷan-Nya sim potayakan monia kon taḷá-Nya. Mosia nopo'igum simbá ki Yesus mogaid kon soáḷ inta mokoherang kon intau saḷaku tanda kon Sia tua in totu'u nongkon i Allah.
12 Ta'e noájar ing gina i Yesus, dá Sia noḻibó, "Nongonu sin intau mita masai na'a mopo'igumbí simbá Aku'oi mogaid kon inta mokoherang? Diábí ah! Doíbí in Aku'oi mopo'ontong in tobatúmai in tanda ko'i monia!"
13 Bo sinaḷáanmaidon i Yesus im mosia bo minayak sinumakoi kon uangga bodongka nopobayak in ḷoḷan danow tatua.
14 Murí mita i Yesus nokoḻiong nodia kon roti, koḻikudbí in roti tobatú inta koyongan kon uangga.
15 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Mokopo'ingat i mo'ikow kon ragi intau mita im Parisi bo ragi i Herodes."

16 Dá murî-Nya mita mulaidon
nongonguman kon soa̱l tatua. Kai monia,
"Noguman Sia natua sing kita diá nodia
kon roti."
17 Kinota'auan i Yesus onu im
pinobobayowan monia tua, tuamai
i̲libó-Nya ko'i monia, "Nongonu sim
mobobayowanbî im mo'ikow kon soa̱l diá
in roti? Degá diápa doman kinota'auan bo
kinomanga̲lean monimu? Eta ná domaidon
tua ing kobo bodok im pororai monimu?
18 Komata im mo'ikow, ta'e nongonu sin
diábî mo'indoi? Kobongo̱lan mo'ikow, ta'e
nongonu sin diábî mokidongog? Diádon
degá kinotoropan monimu
19 in roti i̲lima inta binonsi-bonsig-Ku
bo pinoka'an kon intau i̲lima noribu?
Tongonupa no̱loto ing kalebean ka'anon
tatua naonda in sinipun magî?" Tubag
monia, "Mopu̱luh bodoyowá."
20 Ki Yesus no̲libo' doman bui, "Wakutu
in Aku'oi nomonsi-monsig kon roti pitu
sim pinoka'an kon intau opat noribu,
tongonupa no̱loto ing kalebean ka'anon
tatua sinipun magî monimu?" "Pitu," tubag
monia.
21 Ki Yesus noguman, "Degá diápa doman
komanga̲lean monimu?"

22 Mosia no'iyaputdon kom Betsaida. Kon
tua oyúon tobatú intau nodia mangoi
kon tobatú intau bilog ko'i Yesus. Sia
nopo'igum ko'i Yesus simbá yapuon-Nya
intau bilog tatua bá mopia.
23 Kinadaian i Yesus intau bilog tatua bo
kinapit-Nya minayak kon ḷuai ing kotá.
Onda intua dinuyáan i Yesus mata intau
bilog tatua, bo kinadaian-Nya doman kom
mata poḷat noḻibó, "Oyúondon degá in
ontongonmu in tana'a makow?"
24 Intau tatua inimindoi ná muna, bo
noguman, "O,o. Aku'oi noko'ontong kon
intau minayak, ta'e ontongonku náonda i
mosia tua bo pangkoi ing kayu."
25 Bui iyapu i Yesus mata intau tatua, dá
totu-totu'udon noko'ontong intau tatua
bo nopiadon, sahingga in nodaitnyadon
ontongon notarang.
26 Ki Yesus noguman, "Pobuidon bo
dikadon mobui kong kotá tatua."
27 Onda intua ki Yesus bo murí-Nya
mita minayak in ḻipu-ḻipúannya inta kon
diugmai ing Kaisarea Pilipi. Kon daḷan ki
Yesus noḻibó ko'i monia, "Aka podudui in
guman intau, ki ine in Aku'oi na'a?"
28 Tubag monia, "Oyúon noguman:
Ki Yohanes Mobobaptis, oyúon doman

noguman ki Elia, bo ibanea in noguman:
tobatú nabi."
29 "Yo aka podudui in raian monimu
tontanî, Ki ine in Aku'oi na'a?" Tua in ḷo̲libó
i Yesus. Ki Petrus notubag, "Ki Pak Guru
na'a in Raja Mopoposaḷamat!"
30 Dá dinandi Yesus i mosia simbá diá
pota'au monia intua ko'i inekadon in soáḷ
Sia.
31 No'iduduimai kon tua nomangkoidon
ki Yesus nobogoi in totundú kom murî-
Nya mita, kon Adî Intau musti mokorasa
kon roriga mobayong, bo bayowan in itoi
mita, imang mita itoi bo im mototundú
mita kon agama. L̲imodon in Sia, ta'e kon
singgai intoḷunya biagon bui.
32 Nosilangbi' totok pinongonguman i
Yesus kom murî-Nya mita soáḷ tatua. Dá
inugut pinosî i Petrus bo sinogurnya ing ki
Yesus.
33 Ta'e ki Yesus nobobui bo inimindoi
kom murî-Nya mita bo nonogur bui ko'i
Petrus, "Bayakdon nongkon na'a, hei
mogogoda! Raianmu nion in raianbî intau,
de'emanbî raian i Allah!"
34 Onda intua ki Yesus nogoinî kon intau
moántó inta noyotakin murî-Nya mita bo
noguman ko'i monia, "Intau inta mo'ibog

dumudui ko'i-Nakó musti liongonnya ing kopontingannya tontanî bo momota'an kong kayu pinoyotalempang bo umuran dumudui ko'i-Nakó.
35 Sin intau inta mo'ibog moposalamat ing kobiagannya, kobulianbî ing kobiagannya. Ta'e intau inta moposarahkan kobiagannya sing kopontingan-Ku bo kopontingan in Habar Mopia inta nongkon i Allah, yo tuabî in mokosalamat ko'inia.
36 Onubî im baragunanya kon intau, aka dunia na'a nobalîdon kapunya'annya, ta'e sia kobulian ing kobiagannya?
37 Mota'au degá ing kobiagan na'a toliuan in onukadon?
38 Sing ki inekabî im mo'oyak lantaran Aku'oi bo lantaran singog-Ku kon yuá-yuák in intau mita inta diá mosatia bo binaradosa na'a, yo ki Adî intau mo'oyak doman lantaran intau tatua aka Sia mamangoidon bui kom bonu ing kamulia'an i Amá-Nya takin malaekat mita mokudus."
9 1 Guman i Yesus ko'i monia, "Pokota'audon! Kon sigad monimu inta kon na'aia, oyúon in diápabî matoi aka diápa moko'ontong ko'i Allah momarentah takin kawasa-Nya!"

2 Onom nosinggai no'idudui kon tua, ki
Yesus nodia ko'i Petrus, ko'i Yakobus bo
ko'i Yohanes. Mosia minayak im buḷud inta
moḷantud bo sinumontanî. Kon tayowon
monia tua nobaḷui im pogot i Yesus.
3 Pakeang-Nya nobaḻîdon nobudó
mopo'uḻi-uḻinag. Diábî in tobatúmai intau
mokomampu momatá kobudóon námai
tua.
4 Onda intua inontong im murî-Nya toḷu
tua, ki Yesus nongonguman takin i Elia bo
i Musa.
5 Dá ki Petrus noguman ko'i Yesus, "Pak
Guru, mopiabî totok kita ing kon na'a.
Mopirabî aka mogaid ing kami kon kemah
toḷu, tobatú ing ko'i Pak Guru, tobatú ing
ko'i Musa bo tobatú doman ing ko'i Elia."
6 Sabananya diádon kinota'auan i Petrus
mongo onu im musti singogonnya, sin
sia takin yobayatnya taya dua totokpa
inangoian ondok.
7 No'iduduimai kon tua, mosia
kino'koḷubungandon ing goḷom bo
kino'dongogan in singog nongkon goḷom
tatua noguman, "Na'abî ing ki Adî-Ku inta
kinotabi-Ku. Indongogai in Sia!"
8 Baḷú nobobui magî-makow in taya toḷu
bo diádon in ibanea makow inontong

monia kolikud ing ki Yesus tontanî ing kon tua.
9 Wakutu in nosiligdon nongkon buḷud tatua i mosia, ki Yesus nongoyow ko'imonia, kai-Nia,"Dona'ai pota'au monimu ko'i ineka onu inta inontong monimu ko'ina aka ki Adî Intau diápa biagon nongkon kinopatoian."
10 Dinuduian monia ing koyow tatua, ta'e mosia tontanî mulaidon mongonguman mongo onu im makusud in singog i Yesus, "Mobiag bui nongkon kinopatoian".
11 Tuamai mosia nolibó ko'i-Nia, "Nongonu sim mototundú mita kon agama Yahudi noguman kong ki Elia mustibî mamangoi muna?"
12 Tubag i Yesus, "Ki Elia in totu'ubî kom mamangoi muna sim monolisî kom bayongan yagi-yagi. Ta'e náonda degá in soáḷ Adî Intau inta pinais kom Buk Mosuci, kon Sia koántugan in roriga mobarong bo poḷat singkuleon in intau?
13 Tongá poguman-Kudon ko'i monimu: Ki Elia namangoidon, ta'e pinomia in intau ibo-ibog in sia. Tua noyococok in onu inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci soáḷ Sia."

14 Naonda ing ki Yesus, ki Petrus,
ki Yakobus, bo ki Yohanes minayak
noyodondon bui takin murí-Nya mita
ibanea, inontong monia nobarongdon
totok intau kon tua. Bo tongonumai
doman im mototundú kon agama yogot
mobobayowan takin murí mita i Yesus kon
tua.
15 Naonda intau mita tatua noko'ontong
ko'i Yesus, mosia nongo'itongaw
bodongka noribatuk nonontomu ko'i-Nia.
16 Sia no̲libó kom murí-Nya mita, "Onu im
pinobobayowan monimu takin mototundú
mita kon agama tatua?"
17 Dodai intua oyúon tobatú intau kon
sigad intau moántó tatua noguman, "Pak
Guru, aku'oi nodia ko'i aďiku poángoi
ko'i Pak Guru. Sia nobobó sin lantaran
kinoto̲langan dimukud mora'at.
18 Aka koto̲langan dimukud mora'at, yo
umanti-anting sia kom butá, bibignya
bobura'an, ingipon morokokot bo awaknya
motorondó. Pino'igumkudon ko murí-Mu
mita moguntun kon dimukud mora'at
tatua, ta'e diá moko'untun i mosia."
19 Dá ki Yesus noguman ko murí-Nya
mita, "Mo'i̲liu-i̲liu bidon im mo'ikow nion!
Totu-totu'ubî kom mo'ikow nion intau

inta diá mopirisaya. Modapotpa in onda Aku'oi musti mogutun moyotakin monimu bo mokoposabar? Dia mangoi kon na'a adi tanion!"

20 Dá dinia monia ko'i Yesus in adi tatua. Wakutu in dimukud mora'at tatua noko'ontong ko'i Yesus, pinotorondónya awak in adi tatua sahingga in noḷabú no'itangkuḷitod bo iḷuaian burá im bibignya.

21 Ki Yesus noḷibó ko'i amá in adi tatua, "Dodaipa onda sia nana'a?" "Nongkon mo'intokanpamai!" Tubag i amánya tua.

22 "Mokakitdon dimukud mora'at tatua moramiji moḷimod ko'inia takin cara pogonangnya kon tuḷu ande kom bonu in tubig. Aka ki Pak Guru mokotuḷungbi dá kotabipa ing kami bo tuḷungaipa!"

23 Ki Yesus notubag, "Onu ing kainimu? Aka mokotuḷungbi in Aku'oi? Komintanbi mota'au-Ku aidan asaḷ bo mopirisaya intau!"

24 Baḷú nomaḷú ki amá i adi tatua, kainia, "Tuhan, mopirisaya in aku'oi, ta'e noyakagpa im pirisayaku. Tuḷungaidon simbá modugangdon im pirisayaku!"

25 Naonda inontong i Yesus kon intau mobayong mulaidon moyoḷipung,

pinarenta'an-Nya in dimukud mora'at
tatua takin singog, "Hei dimukud mora'at
inta bongoḷ bo bobó, Aku'oi moguman
ko'inimu, ḷuaidon nongkon aḍ́i tana'a bo
dikadon bui tumoḷang ko'inia!"
26 Dimukud mora'at tatua nomaḷú
bodongka sinorondónya awak in aḍ́i
tatua, bo iḷumuai nongkon aḍ́i tatua.
Ontongon nádon onda bo mayat in aḍ́i
tatua, sahingga ing komintandon intau
nosingog, "Minatoidon sia!"
27 Ta'e kinadaian i Yesus in l̲imanya bo
sinuḷungan binangon. Dá nobangondon
aḍ́i tatua.
28 Naonda ing kom baḷoidon ki Yesus,
muŕi-Nya mita namangoi sinumontaṅ́i bo
no̲libó ko'i-Nia, "Nongonu sin diábʔi ing
kami moko'untun kon dimukud mora'at
tatua?"
29 Tubag i Yesus, "Dimukud mora'at
na' tatua diábʔi mota'au untunon in cara
náondakah, ko̲likudbʔi in sambayangan."
30 Ki Yesus bo muŕi-Nya mita
nonaḷámaidon kon tampat tatua bo
nonginggguput kom bobaya'an monia
nongin Galilea. Doíbʔi ing ki Yesus
kota'auan intau im baya'an-Nya,

31 sin koyogot in Sia motundú kom
murí-Nya mita. Sia noguman, "Adí Intau
posarahkan kom bonu ing kawasa intau,
bo limodon in Sia, ta'e kon singgai
intolunya Sia bui mobiag!"
32 Diá kinomangalean i murí-Nya mita
makusud in singog i Yesus tatua, ta'e
mo'ondok i mosia molibó ko'i-Nia.
33 No'idudui kon tua no'iyaputdon
Kapernaum im mosia. Naonda ing kom
baloi ki Yesus nolibó kom murí-Nya mita,
"Onu im pinobobayowan monimu ko'ina
kon dalan?"
34 Ta'e mosia tongá kibio-biómai, sim
pinobobayowan monia ko'ina kon dalan in
soálbí ki ine molobe-loben.
35 Dá ki Yesus ilimitú bo nogoiní kom
murí-Nya mopuluh bodoyowá tatua bo
noguman ko'i monia, "Intau inta mo'ibog
kom muna totok, yo musti in sia mo'ibog
kon tumi totok bo mo'ibog mobalí
bobantung im bayongan intau."
36 Onda intua ki Yesus nogamá kon
tobatú mongoádí bo pinosindog-Nya
kon tayowon monia komintan. Kinoyotan
i Yesus in adí tatua bo noguman kom
murí-Nya mita,

37 "Intau inta motarima kon tobatú adi' ná
tana'a lantaran nopirisaya ko'i-Nakó, yo
tua im mangalenya sia notarima ko'i-Nakó.
Bo intau inta notarima ko'i-Nakó, sia tua
in de'emanbi' tongá notarima ko'i-Nakó,
ta'e notarima domandon ko'i-Nia inta
nopotabá ko'i-Nakó."
38 Ki Yohanes noguman ko'i Yesus,
"Pak Guru, kami noko'ontong kon tobatú
intau noguntun kon dimukud mora'at
pinodoyon kon tangoi i Pak Guru, ta'e
ilarang nami sin sia de'emanbi' intau
naton."
39 Ta'e guman i Yesus, "Dona'ai
molarang ko'inia, sin diábi' tobatúmai
intau inta nogaid kom mokoherang inta
pinodoyon kon tangoi-Ku, bo balú in sia
mopora'a-ra'atmai ko'i-Nakó.
40 Sin intau inta diá molawang ko'i naton,
yo sia tua intaubi' naton.
41 Pokotorop! Intau inta nopo'inum ko'i
monimu sin lantaran mo'ikow muri' i Raja
Mopoposalamat, yo nopasti bidon kom
motarima in sia kom bungainya."
42 Ki ine in mokopopisi' modapot kon
tobatú nongkon mongoádi' mita tana'a
diádon mopirisaya ko'i-Nakó, yo mopira-

piradon intau tatua popotogotan gantung kon sigogow bo pogonag kon dagat.
43 Aka ḻimamu mokopopisíˀ ko'inimu mogaid ko mokobaradosa yo pongkó in ḻimamu tua! Sim mopira-pirabˀî kon diá koḻima tosimpaḷ ikow bo mobiag takin i Allah, dari pada oyúonpa in ḻima doyowa nosimpaḷ ta'e tumu'ot ikow kon naraka, tuḷu inta diá mopio-piong.
44 [Kon tampat tatua uḷodea mita diábˀî matoi bo tuḷunya in diábˀî kopiongan.]
45 Bo aka sioḷmu mokopopisíˀ ko'inimu mogaid kom mokobaradosa yo pongkó in sioḷmu tatua. Sin mopira-pirabˀî kon diá in sioḷ tosimpaḷ ta'e mobiag takin i Allah, daripada oyúonpa in sioḷ doyowa nosimpaḷ ta'e pogonag kom bonu in naraka.
46 [Kon tampat tatua uḷodea mita diábˀî matoi, bo tuḷunya diábˀî doman kopiongan.]
47 Aka matamu mokopopisíˀ ko'inimu mogaid kon inta mokobaradosa, yo kuildon im matamu tatua! Sim mopira-pirabˀî kon diá komata tosimpaḷ in tumu'ot kon dunia mobagu i Allah, daripada oyúonpa im mata doyowa nosimpaḷ ta'e pogonag kom bonu in naraka.

48 Kon tampat tatua ulodea mita diábî
matoi, bo tuḷunya diábî doman kopiongan.
49 Pomuḷoi intau ujion in tuḷu ná doman
kurban daritan in simuton.
50 Simuton tua i mopiabî, ta'e aka
moḷiaudon yo onu i mota'au pogibung
monimu bui kon tua? Dá tuamai kobaḻîbî
im mo'ikow ná simuton bo kobiagbî
moyotakin, takin popia'an bo totabian.
10 1 Nongkon tua, ki Yesus nobuat
minayak im butá Yudea bo kon
daerah inta kon ḷoḷan Ongkag in Yordan.
Intau nobayong doman namangoi
noyosipun kon diugmai Yesus. Bo ná
biasamai ki Yesus mobogoi in totundú ko'i
monia.
2 Kon tua, oyúon doman in tongonumai
intau im Parisi. Mosia namangoi doman
sim motayak kon taḷá i Yesus. Dá mosia
noḻibó, "Podudui in agama naton, mota'au
degá intau mongga'at ko'i buḷoinya?"
3 Ta'e bui iḻibó i Yesus ko'i monia, "Onu
im parentah i Musa ko'i monimu?"
4 Dá kai monia doman, "Ki Musa nobogoi
ing kasampatan kon intau mongga'at ko'i
buḷoinya, ta'e musti oyúon in surat talak."

5 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Ki Musa nomais kom parentah tatua
lantaranbi̱ togat ing gina monimu.
6 Padaha̱l nongkon pinomangkoianmai,
wakutu ing ki Allah nomia kon intau,
noguman Sia nana'a, 'Ki Allah nomia ko'i
monia ḻo̱laki bo bobay.
7 Manangka intua ḻo̱laki mona̱lámai ko'i
iná bo ko'i amánya bo motobatúdon i
bu̱loinya,
8 dá taya dua in noba̲i̱ bidon tobatú.'
Taya dua in de'eman bidon doyowa ta'e
tobatú bidon.
9 Tuamai onu inta sinobatú i Allah diá
mota'au poyoga'aton in intau!"
10 Naonda i mosia sinumu'otdon kom
ba̱loi, i̲libó bui im muri̱ mita i Yesus
ko'i-Nia in soá̱l tatua.
11 Dá ki Yesus noguman nana'a ko'i
monia, "Ki ine im mongga'at ko'i bu̱loinya
bo mobu̱loi bui takin bobay ibanea, yo
nonua̲ling in sia ko'i bu̱loinya inta muna.
12 Ná doman tua, aka bobay mongga'at
ko'i bu̱loinya ḻo̱laki bo motonibu̱loi bui
takin ḻo̱laki ibanea, yo nonua̱ling doman in
sia."
13 No'idudui kon tua, intau mita nodia
ko mongoádi̱ mita ko'i Yesus simbá

barakatan-Nya i mosia. Ta'e sinorúan im murí-Nya mita intau mita tatua.
14 Noko'ontongmai kon aid i murí-Nya
mita natua, sinumorú ing ki Yesus bo
noguman ko'i monia, "Pomayakdon
makow mongoádí mita tanion mamangoi
ko'i-Nakó! Dika lamboian im mosia, sin
intaubí mita ná mosia na'a im mobalí
anggota umat i Allah.
15 Torop in na'a! Ki ine im mayak
tumayow ko'i Allah bo diá ná mongoádí
mita tana'a, yo sia in diábí mobalí umat i
Allah."
16 Nosingog makow kon tua, ki Yesus
nokoyot kom mongoádí mita tatua, onda
intua pino'ukat-Nya in limanya ko'i monia
bo nomarakat.
17 Wakutu ing ki Yesus nongingguput
kom bobaya'an bui, oyúon tobatú intau
noribatuk nopoángoi ko'i-Nia. Intau tatua
sinumungkud kon tayowon i Yesus bo
nolibó, "Guru inta mopia, onu im musti
aidanku simbá aku'oi motarima kong
kobiagan inta mopia bo mononoi?"
18 Dá ki Yesus nolibó ko'inia, "Nongonu
sin ikow im mogumanbí kon Aku'oi im
mopia? Diábí im mopia, kolikudbí ing ki
Allah tontaní.

19 Tantú kinota'auanmu bidon im
parentah i Allah tana'a, 'Dika mo̲limod,
dika monua̲ling ande mokitua̲ling, dika
monakow, dika mosingog kon inta uboḷ
bo dika monguboḷ, hormatbî ing ki amá
bo ki inámu.'"
20 "Pak Guru," kain intau tatua, "Bayongan
parentah tatua aindon dinuduianku
nongkon nogu'odpamai aku'oi."
21 Dá ki Yesus inimindoi kon intau
tatua takin tabi bo noguman nana'a,
"Dongkadon tobatú im paraḷumu
aidan. Bayakdon potaḷui im bayongan
kapunya'anmu; bo ogoi kon intau nobogá
im bo̲linya tatua, dá moko'u̲ĺidon ikow
kong kapunya'an kon soroga. Onda intua
angoidon dudui ko'i-Nakó."
22 Nokodongogmai kon singog i Yesus
natua, nokecewa totok intau tatua, bo
nonaḷámai kon tampat tatua takin ajar ing
gina sin nobiag no'oyúon totok in sia.
23 Dá nobobui ing ki Yesus ko murî-Nya
mita bo noguman ko'i monia, "Moyoyiga
totok intau no'oyúon tumu'ot moba̲ĺi umat
i Allah!"
24 Noherang totok i murî-Nya mita
nokodongog kon singog i Yesus tatua.
Ta'e ki Yesus noguman doman ko'i monia,

"Adĭ-Ku mita, totu'ubĭ kon moyoyigabĭ im
mobaḷi anggota umat i Allah!
25 Mogampa-gampangbĭ kon tobatú unta
tumu'ot kom bubú in dodagum daripada
tobatú intau no'oyúon tumu'ot kon dunia
nobagu i Allah."
26 Tosingogon i Yesus tatua nokobingo ko
murĭ-Nya mita, sahingga mosia nosi̱libóan
tobatú bo tobatú, kai monia, "Aka natua
yo ki ine im mota'au posaḷamaton?"
27 Ki Yesus inimindoi ko'i monia bo
noguman, "Aka kon intau, tua in diábĭ
kuma'an kon akaḷ, ta'e aka ko'i Allah,
komintanbĭ kumaan kon akaḷ; diábĭ in diá
mota'au-Nya aidan."
28 Bo ki Petrus noguman, "Pak Guru,
indoiaikah kami aindon nonaḷámai kom
bayongan yagi-yagi sin dinumudui ko'i
Pak Guru."
29 Dá kai Yesus doman, "Popirisayabĭ:
intau inta ain nonaḷámai kon tombonu im
baḷoinya, ande ko'i utatnya ḷoḷaki, ande
ko'i utatnya bobay, ande ko'i inánya, ande
ko'i amánya, ande ko'i adĭnya mita, ande
kong gobánya lantaran Aku'oi bo lantaran
Habar Mopia nongkon i Allah.
30 Yo intau tatua i motarimabĭ kon
lebe moántó nongkon inta oyúon masa

inta na'a. Sia bui moko'uḻi kon kogatut noguntuḻ ing kobayong baḻoi, utat ḻoḻaki, utat bobay, iná, adi mita, gobá, bo umpakahbi koántugan doman in roriga pomogutúan. Ta'e kon singgai mo'iduduimai intau tatua motarima kong kobiagan mopia bo mononoi.

31 Ta'e mobayong intau inta tana'a makow no'i'una, mobaḻi mo'itontumi, bo mobayong intau inta masa in na'a no'i tontumi mobaḻibi mo'iuna."

32 Ki Yesus takin muri-Nya mita nopobayak in Yerusalem. Ki Yesus ing kom muna bo muri-Nya mita dumuduianmai ko'i-Nia takin gina mohawatir. Ná doman tua intau mita inta dumuduianmai ko'i monia mongo'ondok doman. No'iduduimai kon tua inoini i Yesus im muri-Nya mita bo pinopota'auan in soáḻ inta mo'iántug ko'i-Nia.

33 Ki Yesus noguman, "Indongogai in na'aia, tana'a kita mopobayakdon in Yerusalem. Kon tua Adi Intau posarahkandon kon imang mita itoi bo kom mototundú mita kon agama. Sia hukumon matoi, onda intua posarahkan kon intau mita de'eman Yahudi.

34 Poyambáan monia in Sia, duyáan,
yoyiga'an bo popopakú monia kong
kayu pinoyotaḷempang. Ta'e kon singgai
intoḷunya bui mobiag in Sia."
35 Ki Yakobus bo ki Yohanes inta ki adi
mita i Zebedeus namangoi dinimiug ko'i
Yesus bo noguman, "Pak Guru, oyúon im
po'igumon nami aidan i Amá ko'inami."
36 Iḷibó i Yesus, "Onu ing ko'ibog monimu
aidan-Ku?"
37 Tubag monia, "Kami mo'ibog ḷimitú
kon dotá ing koḷanan bo koḷoigi i Amá,
aka ki Amá mamangoidon momarentah
takin kamulia'an."
38 Ta'e guman i Yesus ko'i monia,
"Uḷe diábi kinota'auan monimu onu
im pino'igum monimu nion. Degá
mokosanggup im mo'ikow monginum
nongkon palo in roriga inta bain
inumon-Ku bo roriga inta bain mo'iántug
ko'i-Nakó?"
39 Dá kai nayadua doman,
"Mokosanggup". Dá ki Yesus noguman
bui ko'i monia, "Memang mo'ikow i
monginumbi nongkon palo in roriga inta
inumon-Ku, bo tumu'otbi doman kon
roriga inta mo'iántug ko'i-Nakó.

40 Ta'e aka soa̱l ki ine in l̲imitú kon dota
ing ko̱lanan ande kon dotá ing ko̱loigi-Ku,
tua diábi̱ in hak-Ku monantú.Ki Allahbi̱
i monantú mongo ki ine in l̲imitú kon
tampat mita tatua."
41 Naonda in dinongog im muri̱ mita i
Yesus taya mopu̱luh ibanea in soa̱l tatua,
mosia sinumorú ko'i Yakobus bo ko'i
Yohanes.
42 Dá inoini̱ i Yesus im mosia komintan
bo sinonggina'an, "U̲le kinota'auanbi̱
monimu kon itoi mita im bangusa mita
inta diá monota'au ko'i Allah mondorot
kon rayatnya. Bo intau mita mo̱loben
moritak ko'i monia.
43 Ta'e mo'ikow in diábi̱ mota'au momia
natua! Ta'e aidai in na'a, intau inta mo'ibog
moba̲li̱ mo̱loben kon sigad monimu, sia
musti moba̲li̱ bobantungmu.
44 Bo intau inta mo'ibog moba̲li̱ mo'iuna
totok kon sigad monimu, musti in sia
moba̲li̱ ata ko'i monimu komintan.
45 Sing ki Adi̱ Intau de'emanbi̱ namangoi
simbá bantungan, ta'e mamangoibi̱
sim mobantung bo moposarahkan ing
kobiagan-Nya sim mopobebas kon intau
mobayong."

46 Bo no'idapotdon mosia in Yerikho.
Wakutu ing ki Yesus bo murî-Nya mita
takin intau moántó inta dinumudui ko'i-
Nia, nonaḷámaidon kong kotá tatua oyúon
tobatú intau bilog inta ḻimitú makow kon
daḷan sim mo'igum kon totabi in intau inta
mo'o-itaḻibmai. Ki Bartimeus tangoi intau
bilog tatua, sia ki adî i Timeus.
47 Naonda ing kinodongogannya kon inta
mo'itaḻib tua ing ki Yesus intau Nazaret
dá nomaḷú in sia, "Yesus, Adî i Daud!
Kotabipa in aku'oi na'a!"
48 Ta'e sinorúan i intau moántó in
sia bo ilarang im momaḷú. Ta'e diábî
ihiraunyamai, tangábî nokodugang kon
ropotnya nomaḷú, "Adî i Daud, kotabipa in
aku'oi!"
49 Dá sinumogon ki Yesus bo noguman,
"Oinî mangoi in sia." Dá inoinî doman
monia intau bilog tatua. Bo mosia
noguman kon intau bilog tatua, "Koroton
ing ginamu! Sim pinoki'oinî i Yesus ikow,
pobuatdon!"
50 Pinogarab i intau bilog tatua in
jubahnya bo iḻimikat sinimindog minayak
ko'i Yesus.
51 Iḻibó i Yesus ko'inia, "Onu ing
ko'ibogmu aidan-Ku ko'inimu?" Intau

bilog tatua noguman, "Pak Guru, aku'oi
mo'ibog moko'ontong."
52 Guman i Yesus ko'inia, "Bayakdon, sin
ikow mopirisaya ko'i-Nakó dá nopiadon
in ikow." Bo kon dodaipa doman tatua,
noko'ontongdon intau bilog tatua. Bo
dinumudui in sia ko'i Yesus kom binaya'an.
11 1 Wakutu im mosia nodiugdon kon
Yerusalem, mosia no'iyaputdon ing
kotá Betpage bo Betania, kon oyuk im
buḷud Zaitun. Kon tua ki Yesus nopotabá
im murí-Nya doyowa,
2 takin koyow, "Bayakdon kon ḷipú
inta kon tayowonmai tatua. Naonda im
mo'ikow tumu'ot kon ḷipú tatua, mo'ikow
moko'ontong kon tobatú ki adí ing keledai
inta kotogo-togot. Keledai tatua diápa
dodai onda sinakoian intau. Bukádon tali
ing keledai tatua bo dia mangoi.
3 Bo aka oyúon intau moḷibó mongo
nongonu sim bukaanbí monimu ing
keledai tatua? da' poguman, 'Ki Tuhan
moparaḷu, bo ḷagion-Nyabí pobuion.'"
4 Dá minayak im murí-Nya taya dua tua
bo nokodungkuḷ kon ki adí ing keledai
inta sinogot kon tayowon baḷoi kom bingkí
in daḷan. Dá binukádon monia ing keledai
tatua.

5 Bo intau inta sinimindog makow kon
tua no̲libó ko'i monia, "Hei! Mongonu i
mo'ikow? Nongonu sim bukaanbî monimu
ing keledai tanion?"
6 Bo sinubagan monia ná singog inta
pinoguman i Yesus ko'i monia. Dá
pinomayakdon makow in intau mita tatua
im pinodiaan monia kong keledai tatua.
7 Wakutu in no'iyaputdon ko'i Yesus ing
keledai tatua, inaipandon monia in jubah
in ̲likudea bo sinumakoidon ki Yesus kon
keledai tatua.
8 Mobayong intau mopo'ompat in jubah
monia kon da̲lan, oyúon doman moporarit
in tanga mita mongointok kon da̲lan,
tanga inta ginamá monia nongkon gobá.
9 Mosia inta kom muna bo inta
dumuduianmai nongkon tumi Yesus
komintan mopoba̲lú, "Dinayo-dayowdon
ki Allah! Binarakatandon Sia inta namangoi
kom bonu in tangoi Tuhan!
10 Mobiagdon im pomarenta'an-Nya kon
singgai mo'iduduimai -- pinomarentaan
i Daud mogoguyang naton! Dinayo-
dayowdon ki Allah Inta Totok Mo̲lantud!"
11 No'iyaputmai kon Yerusalem sinumu'ot
ing ki Yesus kom Ba̲loi i Allah. Kon tua
Sia nonarukira kom bayongan yagi-yagi.

Ta'e lantaran no'ungkoḷomdon dá sia takin murí-Nya mopuḷuh bodoyowá minayakdon im Betania.
12 Nopo'ikoḷomai kon singgai, naonda in ḷumuaidon mosia kom Betania inangoian gogoy ing ki Yesus.
13 Nongkon moyayukpa inontong-Nyadon pangkoi in ara inta nobambar. Dá nongandupa in Sia notayak kon ḷabú im bungainya. Ta'e diábî tobatúmai no'uḻí-Nya, koḻikud in da'unnya mita, sin wakutu intua de'emanpabî doman pomomungai in ara.
14 Bo ki Yesus noguman kom pangkoi in ara tatua, "Mulai tana'a makow diá bidon tobatúmai intau im moka'anpa bui kom bungaimu!" Dinongog im murí-Nya mita in singog-Nya tatua.
15 Onda intua mosia no'iyaputdon kon Yerusalem, bo ki Yesus minayak bui im Baḷoi Tuhan. Kon tua Sia noguntun kon intau mita inta morodagang kom palas im Baḷoi Tuhan tatua. Binaḻintuang-Nya im meja mita monia inta pononoḻiuan doit, bo bangko mita i intau mopopotaḷui im paḷoma.

16 Bo diá tobatúmai intau ogoi-Nya
modia kon onukadon in tumaḻib mongim
palas im Baḷoi Tuhan tatua.
17 No'iduduimai kon tua ki Yesus notundú
kon intau mita kon tua. Sia noguman,
"Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais: Ki
Allah noguman, 'Baḷoi-Ku in tangoionbî
Baḷoi Pososambayangan im bayongan
bangusa.' Ta'e tana'a im binaḻî bidon
monimu pugad im mogogagow!"
18 Singog-Nya tatua dinongog in
imang mita itoi bo mototundú mita kon
agama Yahudi. Dá nomangkoidon mosia
motayak kon daya moḻimod ko'i Yesus.
Mosia mo'ondok ko'i-Nia sim bayongan
intau mopia ing gina mokodongog kon
totundú-Nya.
19 Naonda in no'ungkoḷomdon, ki Yesus
bo murî-Nya mita iḷumuaidon kong kotá
tatua.
20 Doḷo-doḷom nobangon monik, wakutu
i mosia no'itaḻib kom pangkoi in ara tatua,
inontong monia minatoidon pangkoi in
ara tatua nodapot in uakatnya mita.
21 Bo kinotoropan bui i Petrus onu inta
nobaḻî koḷabung. Dá ki Petrus noguman
ko'i Yesus, "Pak Guru, indoyaikah! Pangkoi

in ara inta inodi-odian i Pak Guru tua
aindon minatoi!"
22 Kai Yesus, "Popirisayadon ko'i Allah.
23 Dá totu'u kom mo'ikow i mota'aubĩ
moguman kom buḷud tana'a, 'Pobuatdon
bo ḷabúdon kom bonu in dagat!' bo
mobaḷ̲ĩbĩ doman intua ko'i monimu; asaḷ
bo diá mo̲lia-̲liau ing gina monimu,
bo mopirisaya i mo'ikow kon onu inta
siningog monimu tua in totu-totu'ubĩ
mobaḷ̲ĩ.
24 Manangka intua yo torop in na'a:
Aka mo'ikow mosambayang bo oyúon in
igumon, yo popirisayabĩ kon inogoibĩ i
Allah ko'inimu onu inigum monimu tua,
dá tarimaanbĩ monimu intua.
25 Bo aka mo'ikow mosambayang, ta'e
oyúonpa intau diá kinosanang ing ginamu,
yo ampungaipa muna in intau tatua,
simbá ampungan doman i Amámu inta
kon soroga im bayongan dosamu.
26 [Aka diá ampunganmu intau ibanea,
yo diá doman ampungan i Amámu kon
soroga im bayongan dosamu.]"
27 Mosia namangoi bui kon Yerusalem.
Bo wakutu ing ki Yesus minayak no̲libu
kom bonu im Baḷoi Tuhan, imang mita itoi,

mototundú mita kon agama bo itoi mita intau in Yahudi namangoi ko'i-Nia.
28 Mosia no_libó, "Onu in dodoyonanmu mogaid kon na'a komintan? Ki ine nobogoi in hak tatua ko'ini-Mu?"
29 Ki Yesus noguman, "Aku'oi mo_libó doman ko'i monimu. Bo musti tubagan monimu simbá poguman-Ku doman ko'i monimu mongo hak i ine im pinaké-Ku nogaid kon soá_l mita tana'a.
30 Ki ine in nobogoi in hak ko'i Yohanes Mobobaptis, ki Allah andeka intau?"
31 Dá mulaidon noyosingog in imang mita itoi bo itoi mita intau Yahudi. Mosia noguman, "Aka kai naton, 'Nongkon i Allah,' Yo _libóon-Nya bui, 'Aka natua yo nongonu sim mo'ikow in diábî mopirisaya ko'i Yohanes?'
32 Ta'e moyoyigabî doman aka poguman naton, 'Hak nongkon intau.'" Sim mosia mo'ondok kon intau mobarong, sin intau mobarong tatua nonganggapdon kong ki Yohanes tua in nabibî.
33 Dá tuamai mosia notubag, "Diá kota'auan nami." Ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka natua, diábî doman poguman-Ku ko'i monimu, mongo

hak i ine im pinaké-Ku nomia kon tua
komintan."
12 [1] No'iduduimai kon tua ki Yesus
mulaidon bui nosingog takin
nomaké im porumpama'an kon imang
mita itoi, guru mita in agama bo itoi mita
intau Yahudi. Kai-Nia, "Oyúon tobatú intau
nomu̲la kon anggur kong gobánya. Gobá
tatua i̲libunya sinondok. Bo pinogaidannya
doman kon tampat pomomugutan kon
bungai in anggur. Sia nogaid doman
kon ̲langkeang po̲lo̲lukadan. Onda intua
pinotomoyoknya ing gobá anggurnya
tatua kon tongonumai intau mototomoyok
bodongka minayak in sia kon ̲lipú inta
moyayuk.
[2] Naonda iwakutunyadon posipúan
kom bungainya, ki togi gobá tatua
nopotabá im bobantungnya minayak kom
mototomoyok mita tatua sim mogamá kon
silainya.
[3] Ta'e dinomok im mototomoyok mita
tatua im bobantung tatua. Binongkung
monia bodongka pinokipobuian takin diá
doman inogoian in onu bo onu.
[4] Ki togi gobá tatua nopotabá bui im
bobantungnya ibanea. Ta'e binontung
doman i mototomoyok mita tatua kon

uḷu im bobantung tatua poḷat inuntun bo siniba-sibáanmai.
5 Ki togi gobá tatua nopotabá bui im
bobantungnya ibanea. Ta'e i̲limod monia
im bobantungnya tatua. Bo ná doman tua
im pinogogogaid monia kom bobantung
mita inta no'iduduimai: oyúon binongkug,
oyúon doman i̲limod.
6 Dá ki inepa im mota'au potabá i togi
gobá in tana'a makow? Dongkadon tobatú
intau, tuata ing ki aḍinya tontanḍi inta
totok ing kotabi-tabinya. Pangabisannya
pinotabányadon ing ki aḍinya tatua
minayak kom mototomoyok tatua.
Pinikirnya, 'Pasti hormatonbḍi monia ing ki
aḍiku tana'a.'
7 Ta'e noko'ontongmai im mototomoyok
mita tatua kon aḍi tatua, nosigumanan
mosia, 'Sia tana'a inta mowaris kong
kapunya'an tana'a. Ko̲ligai bá ̲limodon
naton in sia, bá mo'i̲labúdon ko'i naton
ing gobá tana'a!'
8 Dá dinomokdon monia in aḍi tatua bo
i̲limod. Mayatnya iḷumbú monia kon ̲luai
ing gobá tatua."
9 Ki Yesus no̲libó, "Yo onu in aidan i togi
gobá tatua in tana'a? Pasti angoionnyabḍi
putúan im mototomoyok mita tatua, bo

potomoyoknyadon kon intau ibanea ing
gobá anggur tatua.
10 Bo tantú kinobaca'an bidon monimu
in ayat tana'a kom bonu im Buk Mosuci,
'Batu inta diá pinaké im mogogaid kom
bangunan nobaḻidon batu inta totok im
moponting.
11 Tuata in inaidan i Tuhan; totu'u
mopia!'"
12 Dá itoi mita Yahudi inta nokodongog
kom porumpama'an tatua, moramijidon
totok modomok ko'i Yesus, sing
kinota'auan monia kom porumpama'an
tatua pinopomakusudbḯ i Yesus ko'i
monia. Ta'e mo'ondok mosia kon intau
moántó. Dá sinaḻáanmai monia ing ki
Yesus.
13 Onda intua tongonumai intau im Parisi
bo intau i Herodes pinotabá minayak ko'i
Yesus bo moḻibó sim potayakan monia
kon taḻá-Nya.
14 Mosia namangoi bo noḻibó ko'i-Nia,
"Pak Guru, kinota'auan nami ki Pak Guru
mojujur bo diá mo'ondok kon singog
i inekabḯ. Taran-tarangan ki Pak Guru
i motundú kon soáḻ inta kino'ibog i
Allah aidan in intau, sing ki Pak Guru
in diábḯ mopoyoposi intau. Dá tuamai

pogumankah ko'inami, 'Aka podudui atorang agama naton, mota'au degá mogubo̲li kom pajak ko'i Kaisar andeka diá? Musti mogubo̲li kom pajak ing kita mongo diá?'"

15 Ta'e kinota'auanbî i Yesus ing kino'momunapik monia tua.Dá i̲libó-Nya, "Nongonu sim mo'ikow mo'ibogbî motayak kon ta̤lá-Ku? Po'ontongka ko'i-Nakó in tobatú doit perak."

16 Dá inogoi monia ko'i Yesus in tobatú doit perak. Ki Yesus no̲libó ko'i monia, "Gambar bo tangoi ine in na'a?" "I Kaisar," tubag monia.

17 "Dá aka natua," kai Yesus, "Ogoi ko'i Kaisar onu in noba̲ĺî kapunya'an i Kaisar, bo ogoi ko'i Allah onu ing kapunya'an i Allah." Mosia nongoherang nokodongog kon singog-Nya tatua.

18 Tongonumai intau nongkon golongan Saduki namangoi ko'i Yesus. (Golongan Saduki na'a inta noguman kon intau minatoi in diábî biagon bui.)

19 Mosia no̲libó ko'i Yesus, "Pak Guru, ki Musa nomais kon hukum tana'a ko'inaton: 'Aka tobatú ̤lo̤laki matoi bo diápa kogaďî, dá ki utatnya mustibî mobṳloi ko'i

baḷunya, simbá mobogoi ing katurunan ko'inia inta ai minatoi tua.'
20 Noko'imontandon nobaḷ̈i ko'i monia pitu mogutat. Inta guya-guyang nobuḷoi, bo minatoi ta'e diápa kogaḋ̈i.
21 Onda intua ki ai-ainya induanya nobuḷoi ko'i baḷunya tua, ta'e minatoi domandon in sia bo diápa doman kogaḋ̈i. Soáḷ tatua nobaḷ̈i doman ko'i utatnya inta intoḷunya,
22 no'idapot ko'i utatnya impitunya. Pangabisan bobay tatua minatoi doman.
23 Aka kon singgaidon inta kobiagan bui intau minatoi, yo ki buḷoi ine im bobay tatua? Sin taya pitu mogutat tua komintandon nononibuḷoi ko'inia!"
24 Ki Yesus noguman, "No'itaḷádon totok in raian monimu. Diá komangaḷ̈ean monimu im Buk Mosuci andeka kawasa i Allah.
25 Sin aka intau mita minatoi mobiagdon bui, yo mosia in diá bidon motonibuḷoi bui, ta'e mosia im mobiag bidon náonda bo malaekat kon soroga.
26 Bo soáḷ intau minatoi mobiag bui, degá diápa kinobaca'an monimu kom bonu im buk i Musa soáḷ diát inta nodokot tua? Kom bonu in ayat mita tatua pinais kon ki

Allah noguman ko'i Musa, 'Aku'oibî na'a ki
Allah i Abraham, i Ishak bo i Yakub.'
27 Ki Allah tua in de'emanbî Allah intau
minatoi. Sia ki Allahbî intau nobiag.
No'itaḷádon totok im pororai monimu!"
28 Bo namangoidon tobatú mototundú
kon agama nokidongog kom
pinongonguman i Yesus bo in intau
mita inta nongkon golongan Saduki tatua.
Mototundú kon agama tatua noko'ontong
kom mopiabî totok im pinotubag i Yesus
kon intau mita tatua. Dá sia noḷibó ko'i
Yesus, "Degá parentah ta'onda im paling
moponting nongkon bayongan parentah?"
29 Tubag i Yesus, "Na'a im parentah inta
paling moponting: 'Indongogaidon, hei
intau Israel! Ki Tuhan tua ki Allah naton,
ki Tuhan tua tongábî tobatú.
30 Totu-totu'udon kotabi ing ki Tuhan
Allahmu, takin bayongan ginamu, jiwamu,
raianmu bo bayongan ropotmu.
31 Bo na'a im parentah induanya:
'Kotabibî in tumpaḷa intau ná kototabimu
kon awakmu tontanî.' Diá bidon parentah
ibanea makow im moponti-ponting
nongkon parentah doyowa tana'a."
32 Dá kai mototundú kon agama tatua,
"No'itutui totok intua Pak Guru! Totu'ubî

ing guman-Mu: Tongábî tobatú in Tuhan, Sia tuata ing ki Allah, bo diábî ibanea makow.
33 Bo intau im mustibî totu-totu'u motabi ko'i Allah kom bonu ing ginanya, bo kom bonu in raiannya bo ropotnya. Bo mustibî doman in sia motabi kon tumpaḷa intau ná kototabinya kon awaknya tontanî. Tuabî im mopia-pia nongkon mobogoi in sosumbah inta kurban tuba'an bo kurban mita ibanea ko'i Allah."
34 Inontong i Yesus kom mototundú kon agama tatua mopiadon im pototubagnya. Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Ikow motoyongdon mobaḻî anggota in umat i Allah." Nopaḷut makow kon tua diádon tobatúmai intau nokobaḻî mopoḻibó-ḻibó ko'i-Nia.
35 Wakutu ing ki Yesus yogot mobogoi in totundú kom bonu im Baḷoi Tuhan, noḻibó in Sia nana'a, "Ná ondabî degá sim mototundú mita kon agama mota'au moguman kon ki Raja Mopoposaḷamat tua katurunan i Daud?
36 Padahaḷ ki Daud tontanî wakutu ing kinawasa'an Roho i Allah -- noguman, 'Ki Tuhan nogumandon ko'i Tuhanku: ḻitúdon

kon dotá ing koḷanan-Ku modapot im
potungkud-Ku im bayongan saturu-Mu.'
37 Dá aka ki Daud monangoi ko'i Raja
Mopoposaḷamat tatua 'Ki Tuhan', yo
náondabî kon Sia tua in turunan i Daud?"
Bayongan intau inta kom bonu im Baḷoi
Tuhan, komintan mosanang ing gina
mokodongog ko'i Yesus notundú.
38 Sia noguman ko'i monia,
"Mokopo'ingatdon kom mototundú
mita kon agama. Mosia mo'ibog-ibog
modondaḷoi bo mogi jubah moḷanggó bo
mo'ibo-ibog doman hormaton kom pasar.
39 Mosia mo'ibo-ibog doman limitú kon
tampat inta mopia aka kom bonu im baḷoi
pososambayangan bo kom poramean
mita.
40 Mosia monguboḷ kon intau mita inta
dongkadon boba-bobay bo mogagow kom
baḷoi monia. Olingoian monia in aid mita
monia mora'at tatua, takin sambayang
inta mobanat. Mosia tua in notantú bidon
kom motarimabî kon hukuman inta lebe
mobogat!"
41 Kon singgai tobatú ki Yesus ilimitú
sinumayow ing kas pobobonuan kon
sosumbah kom Baḷoi Tuhan poḷat
nonarukira makow kon intau mita

mopobonu in doit monia kon kas tatua.
Nobayong intau no'oyúon nopobonu in
doit mobayong.
42 Kon tua namangoi domandon in tobatú
intau inta dongkadon boba-bobay inta
nobiag nobogá. Sia nopobonu doman in
doitnya tambaga doyowa, doit logam inta
paling mo'intok in nilainya.
43 Dá ki Yesus nogoiní kom murí-Nya
mita bo noguman ko'i monia, "Tarukira in
na'a: Intau inta dongkadon boba-bobay bo
inta nobiag doman nobogá tua in nobogoi
im ma'anto-antó nongkon bayongan inta
inogoi in intau mita ibanea.
44 Sim mosia nobogoi nongkon kalebean
monia. Ta'e intau inta dongkadon
boba-bobay tatua umpakah nobiag
nobogá totok in sia, ta'e sia nobogoi im
bayonganonu inta oyúon ko'inia -- inta
totokpabí im paraḷunya pakéon kong
kobiagannya."
13 1 Naonda ing ki Yesus iḷumuai
nongkon Baḷoi Tuhan, tobatú
murí-Nya noguman ko'i Yesus, "Pak Guru,
indoiaikah im bangunan tana'a. Tarukira
im batunya mita. Totu'u mopia!"
2 Tubag i Yesus, "Inontongmu bidon im
bangunan mita inta noḷoben tatua toh?

Ta'e diábĭ tobatúmai in batu mita tatua
pomayak makow mo'itudu makow kon
tampatnya. Komintanbĭ daiton rumbunon."
3 No'iduduimai kon tua ki Yesus minayak
im buḷud Zaitun bo i̲limitú kon tampat inta
noyogintayow im Baḷoi Tuhan. Ki Petrus,
ki Yakobus, ki Yohanes bo ki Andreas
namangoi ko'i-Nia sin nongonguman
takin-Nya.
4 Mosia noguman ko'i Yesus nana'a, "Pak
Guru, pogumanpa ko'inami mongo to'onu
ing koba̲ĭan intua komintan? Bo onu im
moba̲ĭ tanda aka wakutunyadon?"
5 "Mokopo'ingat," kai Yesus, "Dika
modapot ing koákaḷan mo'ikow.
6 Mobayong intau mamangoi bo momaké
in tangoi-Ku poḷat moguman, 'Aku'oi na'a
in Sia tua!' bodongka monguboḷ i mosia
kon intau moántó.
7 Aka mo'ikow mokodongog kong
goḷotup mita im parang bo habar mita
poparangan, dikabĭ mo'ondok. Sin tua im
mustibĭ moba̲ĭ muna, ta'e de'emanbĭ kon
tuadon i wakutunya mokiamat.
8 Tobatú bangusa moparang im bangusa
ibanea. Tobatú negara monuntun kon
negara ibanea. L̲inug bo malarat moba̲ĭ
kom bayongan tampat. Tua komintan

bagupabĭ pomangkoian roriga, naonda
bo takit inta korasa'an im bobay inta
mononggadĭ.
9 Musti mokopo'ingat i mo'ikow sin
domokon bo poki'sidang kom mahkamah
agama. Mo'ikow bongkugon kom baḷoi
mita pososambayangan. Diaan i mo'ikow
potayow kom mongonguasa mita bo
raja lantaran murĭ-Ku mita im mo'ikow.
Bo tuata ing kasampatan monimu
mongonguman ko'i monia soáḷ Aku'oi.
10 Habar Mopia nongkon i Allah tua,
musti muna pota'au magĭ-makow kom
bayongan bangusa.
11 Bo aka domokon bo diaan im mo'ikow
kom pongadilan, yo dikabĭ mohawatir kon
soáḷ onu im musti singogon monimu.
Aka wakutudon monimu mosingog, yo
singogdon onu im poporoho ko'i monimu
kowakutu intua. Sin de'emanbĭ mo'ikow
im mosingog, ta'e Rohobi' i Allah.
12 Kon dodai intua intau moposarahkanbĭ
ko'i utatnya tontanĭ sin l̲imodon, natua
doman aidan in tobatú guyanga ḷoḷaki
ko'i adĭnya. Adĭ mita moḷawangdon ko'i
amá bo ko'i inánya, bo moposarahkan ko'i
monia sim poki'l̲imod.

13 Mo'ikow kodoí im bayongan intau
lantaran dumodudui-Ku. Ta'e mosia
inta mokotahang dapot im pangabisan
posạlamatonbí."
14 "Mo'ikow i moko'ontong kon 'Oáid
mora'at inta mokorimumud' simindog kon
tampat inta poton sindogan. (Tarukiradon
onu im mangạlenya!) Kowakutu intua
intau inta kon Yudea, musti moḷagui
mopobayak im buḷud.
15 Intau inta kon omonikan baḷoi dikadon
moponag bo tumu'ot kom baḷoi sim
mogamá kon onukadon.
16 Intau inta kong gobá dika bidon mobui
sim mogamápa kon jubahnya.
17 Moko'ondok totok in singgai tatua
ko'i monia inta sidia bo inta koyogotpa
mopoteté in adí!
18 Posambayang simbá soáḷ mita tatua
diá mobạlí kon sempo in uagat.
19 Kon singgai mita inta moko'ondok
tatua, mo'iántugbí in roriga inta diápa
dodai onda in nobạlí mulaipa pinomia
i Allah in dunia na'a nodapot i masa in
tana'a, bo diábí domandon mobạlí bui.
20 Aka kuma bo diádon impoḷokan i Allah
i wakutunya tatua, dá diábí in tobatúmai

mosaḷamat. Ta'e lantaranbî umat-Nya, dá impoḷokan i Allah in wakutu-Nya.
21 Ko wakutu intua aka oyúon intau moguman ko'i monimu, 'Indoiai, Ki Raja Mopoposaḷamat kon na'a!' ande 'Indoiai, kon tua in Sia!' -- dikabî mopirisaya kon intau tatua.
22 Sin ki inta de'eman totu-totu'u mopoposaḷamat bo ki inta de'eman doman totu-totu'u nabi im mamangoibî. Mosia mogaid doman kon soáḷ mita inta diá im poḻiuan, bo soáḷ mita inta mokoherang sim pongubo̱l, bo aka oyúon ing kasampatan yo mopoyaying doman kon umat mita i Allah.
23 Dá, tuamai mokopo'ingatdon! Tua komintan nodait-Kudon pinoguman ko'i monimu wakutu in diápa mobaḻî intua."
24 "Ta'e naonda ing kowakutudon in roriga tatua, mata in singgai mobaḻîdon mosindip, bo buḷan diádon monindar.
25 Tundi mita moḷabú nongkon ḷangit, bo bayongan mongonguasa kom baḷangon motomba'uk.
26 Ko wakutu in tuata ko'ontongandon ki Adî Intau mamangoi kom bonu ing goḷom takin kawasa moḷoben bo kamulia'an.

27 Sia nopotabábî im malaekat-Nya mita
sim mosipun kon umat inta aim piniḻî-Nya
nongkon siku mita in dunia na'a, nongkon
popod mita in dunia mopobayak im popod
in ḻangit."
28 "Paké im polajaran nongkon
pangkoi in ara. Aka tanganya mita
moḻunow bo moḻukó, bo momangkoidon
momoḻimping, yo kota'auandon monimu
kon diádon mo'onggot bo sempodon im
pononinggai.
29 Ná doman tua, aka mo'ikow
moko'ontong kon soáḻ mita tatua mobaḻî,
yo kota'auandon monimu kon modiugdon
totok i wakutunya.
30 Pokota'audon! Bayongan inta mobaḻî
tana'a i mobaḻîbî kowakutu intau mita inta
nobiag masa in tana'a diápa matoi modait.
31 Ḻangit bo butá im moyoyangbî, ta'e
singog-Ku im mononoibî."
32 "Umpakah natua, ta'e diábî in
tobatúmai mokota'au kon singgai ande
wakutu kobaḻîan tua. Malaekat mita kon
soroga bo Adî diábî doman monota'au kon
tua, tongábî ki Amá im monota'au.
33 Manangka intua mo'ikow musti
umuran mobasadia, sin diá kota'auan
monimu i wakutunya.

34 Ka'ada'anea ibarat tobatú intau inta
nonaḷámai kom baḷoinya bo minayak
in tampat moyayuk. Sia nopotabá im
bobantungnya mita noḷukad kom baḷoinya
bodongka nosilai kon oáidan ko'i monia
kom batúannea. Bo sia nongoyow kon
intau inta pinokiḷukadan ing ngara simbá
umuran moḷukad mokopopia.
35 Tuamai mo'ikow musti umuran
kiḷuka-ḷukadmai, sin diábî kinota'auan
monimu mongoto'onu ing ki togi baḷoi
mobui mangoi -- moḷoḷabung, ande
mo'onggot kon doḷom, ande modiug
mobayag, ande bagu momuká mata in
singgai.
36 Simbá aka sia daḷi-daḷî mamangoi,
yo diá koángoianmai mo'ikow koyogot i
mosiug.
37 Onu im poguman-Ku ko'i monimu
tana'a, poguman-Ku doman kom
bayongan intau: umuran kiḷuka-
ḷukadmai!"

14 1 Singgai moḷoben Paskah bo
Poramean kon Singgai in Roti Diá
Koragi dongkadon doyowa nosinggai.
Imang mita itoi bo mototundú mita kon
agama umurandon motayak kon daya

pododomok ko'i Yesus bo ḻimodon, ta'e umuni-uni.
2 Ta'e mosia noguman, "Dikabî in roncana naton na'a aidan pododai kon singgai poramean sim momuká in huru-hara."
3 Naonda ing ki Yesus kom Betaniadon kom baḷoi i Simon inta koḻipod pinanyaki kusta, indoianmai namangoidon tobatú bobay kodia-dia im botoḷ ḷana narwastu inta momahaḷ totok inta inaidan nongkon uakat mobondu. Wakutu ing ki Yesus yogot monga'an, iḷosidon bobay tatua botoḷ in ḷana nobondu tatua bo pinoginggúnya kon uḷu i Yesus im bonunya.
4 Ta'e oyúon intau tongonumai ing kon tua sinumorú poḷat nosingog, "Onubî im mangaḻe pinomoguya'atannya kon ḷana mobondu tatua?
5 Ḷana tatua mota'aubî potaḷui mo'iḻiu kon toḷu nogatut nodinar, bo doit tatua mota'au ogoi kon intau mobogá!" Dá sinorúan monia im bobay tatua.
6 Ta'e ki Yesus noguman, "Pomayakdon makow pogaidannya natua! Nongonu sim moposusahbîmai kong ginanya i mo'ikow? Sia nogaidon kon soáḷ inta mopia ko'i-Nakó bo patus dayowon.

7 Sin aka intau mita inta nobogá
umuranbî oyúon ing kon sigad monimu.
Aka mo'ibog motuḷung i mo'ikow ko'i
monia, yo pomuḷoi makow mota'aubî. Ta'e
Aku'oi in diábî pomuḷoi makow moyotakin
monimu.
8 Bobay tana'a ain nogaid kon onu
in mota'aunya aidan. Ḷananya tatua
pinosadianya kom ponguburan ko'i-Nakó
kowakutu in Aku'oi diápa minatoi.
9 Pirisayadon singog-Ku! Kon dunia na'a,
kon ondakabî im popohabaran in Habar
Mopia nongkon i Allah, yo aid im bobay
tana'a umuranbî domandon o'umanon sim
monorop ko'inia."
10 Bo ki Yudas Iskariot, tobatú murî i
Yesus nongkon sigad inaya mopuḷuh
bodoyowá, minayak kon imang mita itoi
takin moroncana moposarahkan ko'i
Yesus ko'i monia.
11 Nokodongogmai kon singog i Yudas
natua, totok nopia ing gina monia,
dá dinandi monia kon ogoian doit ing
ki Yudas. Dá mulaidon notayak kong
kasampatan ing ki Yudas moposarahkan
ko'i Yesus.
12 Kon singgai dungkuḷ poraya'an Roti
Diá Koragi -- wakutu in intau morata'don

kon domba Paskah -- murí-Nya mita no̲libó ko'i Yesus, "Kon onda ing ko'ibog i Pak Guru posadia'an nami kong ka'anon Paskah ponga'anan i Pak Guru?"
13 Dá ki Yesus nopotaba' i murí-Nya doyowa takin koyow, "Bayakdon ing kotá, kon tua oyúon ḷoḷaki inta kodia-dia ing kendi inta kobonu-bonu in tubig. Sia moyodungku̲l monimu. Duduidon ko'inia
14 tumu'ot kom ba̲loi inta tu'otannya bo pogumandon ko'i togi ba̲loi tatua, 'Ki Pak Guru noki̲libó, mongo kon onda in tampat ponga'anan i Pak Guru takin murí-Nya mita kon ka'anon Paskah.'
15 Bo tundu'onbí i intau tatua ko'inimu in tobatú ruangan mo̲loben inta ko̲limonik. Ruangan tatua ain notompia bo nolongkapdon im pakakasnya. Sadiadon kon tua in yagi-yaginya ponga'anan naton."
16 Dá minayak domandon im murí-Nya taya dua kong kotá. No'idapotmai ing kotá tatua, onu inta pinoguman i Yesus natua doman in no'u̲lí monia. Bo noposadiadon i mosia kong ka'anon Paskah.
17 Naonda in nodo̲lomdon, namangoidon ki Yesus takin murí-Nya mopu̲luh bodoyowá tatua.

18 Bo wakutu i mosia i̲limitúdon nonga'an,
ki Yesus noguman, "Aku'oi moguman
ko'i monimu, kon tobatú nongkon sigad
monimu nion inta nonga'an noyotakin-Ku
tana'a, moposarahkan ko'i-Nakó."
19 Nokodongogmai kon singog i Yesus
natua, noájar totok ing gina i murí-Nya
mita. Bo mulaidon nongkon batúannea
noguman ko'i Yesus, "Pak Guru, de'emanbí
aku'oi toh inta imakusud i Pak Guru?"
20 Tubag i Yesus, "Sia tua in tobatú murí
kon sigad monimu mopuluh bodoyowá
na'a, inta monga'an topindanan-Ku.
21 Totu'ubí kong ki Adí Intau im matoibí
ná inta aim pinais kom bonu im Buk
Mosuci. Ta'e moboditodon totok intau
inta moposarahkan ko'i Adí Intau
tatua! Manikah bo diá noko'imotanmai
pinononggadí in sia!"
22 Wakutu i mosia yogot monga'an, ki
Yesus nogamá kon roti bo nosambayang
nopoyaput in sukur ko'i Allah. Onda intua
binonsi-bonsig-Nya in roti tatua bo inogoi
komurí-Nya mita polat noguman, "Gamá
bo ka'andon! Awak-Ku in na'a."
23 Nopalut makow kon tua Sia nogamá
kom palo inta pinobonuan kon anggur. Ki
Yesus nosambayang, nopoyaput in sukur

ko'i Allah, bodongka nobogoi im palo tatua komurî-Nya mita. Onda intua mosia komintan nonginum kon anggur tatua.
24 Bo ki Yesus noguman, "Na'adon in dugú-Ku inta mopototu'u kon dodandian i Allah, dugú inta pinobutak sing kopontingan intau mobarong.
25 Popirisayabî: Aku'oi in diá bidon monginum bui kon anggur tana'a modapot kowakutu aku'oi monginum kon anggur mobagu moyotakin monimu kon dunia mobagu i Amá-Ku."
26 No'iduduimai kon tua mosia nopomanyanyi in tobatú manyanyi dodayow. Nopaḷut makow kon tua mosia minayakdon im Buḷud Zaitun.
27 No'iduduimai kon tua, ki Yesus noguman ko'i monia, "Mo'ikow komintan na'a im moḷaguibî monaḷámai ko'i-Nakó. Sing kom bonu im Buk Mosuci aim pinais, 'L̲imodon i Allah ing gombalanya bo kawangan domba mo'irangkap in moḷagui.'
28 Ta'e naonda im mobiagdon bui in Aku'oi, umuna in Aku'oi ko'i monimu mayak ing Galilea."

29 Dá ki Petrus nosingog, "Diá ah, biarbî
taḷa'anmai monia ing ki Amá, ta'e aku'oi in
doîbî monaḷámai."
30 "Pokotorop Petrus," guman i Yesus,
"doḷom doman na'aia, wakutu im manuk
diápa mokukuk kodua, yo koyongandon
kotoḷu ikow moguman kon de'emanbî
murî-Ku ikow."
31 Ki Petrus nosingog noropot, "Biarbî
aku'oi matoi moyotakin i Amá, ta'e diábî
moko'imontanmai aku'oi moguman kon
diá nokanalku ing ki Amá!" Bo murî-Nya
mita ibanea noguman doman natua.
32 Mosia no'iyaputdon in tobatú tampat
inta sinangoian Getsemani, kon tua ki
Yesus noguman kon murî-Nya mita,
"Ḻitúpa kon na'a sin Aku'oi mayakpa
mosambayang!"
33 Onda intua ki Yesus nonongganut
ko'i Petrus, ko'i Yakobus bo ko'i Yohanes
noyotakin-Nya minayak. Bo mulaidon sia
angoian ajar ing gina bo hawatir.
34 Ki Yesus noguman ko'i monia,
"Moájar totok ing gina-Ku, náonda bo
matoi ing korasa'an-Ku. Kon na'apa
i mo'ikow moyotakin-Ku bo umuran
kiḷuka-ḷukadmai!"

35 Ki Yesus inumuna topi̲lik, no̲lin
yayú ko'i monia bo sinumungkud bo
nosambayang. Sia nopo'igum aka mota'au
yo dika poántug ko'i-Nia in roriga tatua.
36 kai-Nia, "Amá, oh Amá, diábi̓ in diá
mota'au aidan i Amá. Poyayúdon in roriga
tana'a ko'i-Nakó. Ta'e de'emanbi̓ ibog-Ku
in duduian, aidaibi̓ onu ing ko'ibog i Amá."
37 Nosambayang makow ing ki Yesus
namangoi bui in Sia kom muri̓-Nya mita,
bo kinobaya'an-Nyamai nongosiug im
mosia. Sia noguman ko'i Petrus, "Simon,
nosiug degá ikow? Tongá to jam yo diá
moko'o̲lat in ikow?"
38 Sia noguman doman ko'i monia,
"Umuran po̲lukad bo posambayang simbá
diá kosoba'an i mo'ikow. Totu'ubi̓ kon
rohomu i mo'ibogbi̓ mogaid kon inta
mobanar, ta'e diá mokosanggup i mo'ikow
sin tabiat in tapú na'a moyangkó."
39 Komintanpa doman ki Yesus minayak
nosambayang. Sia nosambayang ná
doman inta muna pino'igum-Nya.
40 Nopa̲lut makow nosambayang, bui
namangoi kom muri̓-Nya mita in Sia,
kinobaya'an-Nyamai nosiugpa doman
makow i mosia sin sinomposiugdon totok.

Dá diádon kota'auan monia mongo onupa
im poguman ko'i Yesus.
41 Naonda ing ko'intoḻunyadon ki
Yesus namangoi ko'i monia, Sia no̲libo',
"Umpakah yo mosiug bo mogogaipa
doman makow i mo'ikow? Mota'audon!
Aindon wakutunya ki Adi Intau posarahkan
kon ḻima in intau mita baradosa.
42 Pobangondon, ko̲ligai mayakdon ing
kita. Indoiai! Intau inta moposarahkan
ko'i-Nakó niondon!"
43 Koyogotpa ing ki Yesus noyosingmai,
no'iangoidon ki Yudas tobatú murí i Yesus
inta kon sigad naya mopuḻuh bodoyowá
tua. Sia noyotakin intau mobayong inta
kodia-dia im pitow bo bobobak. Mosia tua
pinotabá in imang mita itoi, mototundú
mita kon agama Yahudi bo in itoi mita
intau Yahudi.
44 Intau inta moposarahkan ko'i Yesus
nobogoidon ing kode ko'i monia, nana'a,
"Intau inta ayokanku, Sia tua intaunya."
Domok in Sia bo ḻukadai kopia."
45 Kowakutu ing ki Yudas no'idapotdon,
baḻú in sia namangoi ko'i Yesus bo
noguman, "Pak Guru!" Onda intua
inayokannya ing ki Yesus.

46 Bo intau mita inta namangoi noyotakin
i Yudas nodomokdon ko'i Yesus poḷat
sinogot monia kon ḷima-Nya.
47 Ta'e tobatú intau nongkon sigad monia
tua norabut kom pitow bo nonotad kom
bongoḷan in tobatú ata i imang moḷoben,
sahingga in notampil.
48 Bo ki Yesus noguman ko'i monia, "Degá
kai monimukamai Aku'oi na'a intaubí
mora'at sahingga mo'ikow mamangoi
kodia-dia im pitow bo bobobak sim
modomok ko'i-Nakó?
49 Pomuḷoi in singgai Aku'oi kom Baḷoi
Tuhan bo motundúmai kon tayowon
monimu, ta'e diábí domokon monimu.
Ta'e memang mustibí natua im mobaḷí,
simbá mobaḷí domandon onu inta pinais
kom bonu im Buk Mosuci."
50 Murí-Nya mita noroḷagui nonaḷámai
ko'i-Nia.
51 Tobatú tayamobiag inta tongá
nogibintoḷ in daing dinumudui ko'i Yesus.
Domokon doman intau mita,
52 ta'e binukánya im bintoḷnya tatua, bo
noḷagui diá koḷambu-ḷambung.
53 Ki Yesus dinia kom baḷoi i imang
moḷoben. Kon tua, noyosipundon magí
im bayongan imang itoi, itoi mita intau

Yahudi bo mototundú mita kon agama Yahudi.
54 Ki Petrus dinumudui ko'i Yesus ta'e
nongkon noyayuk bo no'idapot im palas
baḷoi i imang moḷoben. Kon tua sia
dinimiug kon tuḷu bo nonayang noyotakin
in tontara mita inta noḷukad.
55 Imang mita itoi bo mahkamah mita
agama totok moramiji motayak kom bukti
mita inta mota'au popotaḷáan ko'i Yesus
simbá mota'au ḷabúan in hukuman matoi.
Ta'e diá tobatúmai no'uḻ̄i monia im bukti.
56 Totu'u mobayong in saksi inoinî sim
mobogoi ing katarangan uboḷ soáḷ ki
Yesus, ta'e noyo-noyoposi ing katarangan
monia tua.
57 Bo sinimindog doman in tongonumai
intau inta mobogoi ing katarangan uboḷ
soáḷ ki Yesus, guman monia,
58 "Dinongog nami intau tana'a noguman,
'Umpagon-Ku im Baḷoi Tuhan inta inaidan
i intau, bo naonda in toḷu nosinggai bui
posindogon-Ku ibanea inta de'eman intau
in nogaid.'"
59 Ta'e katarangan tatua noyo-noyo posi
doman.
60 Dá sinimindogdon imang moḷoben
kon tayowon monia komintan bo noḻ̄ibó

ko'i Yesus, "Eta diá tubagan-Mu onu im
pinonapud in intau mita tana'a ko'i-Nimu?"
61 Ta'e tongá kibio-biómai ing ki Yesus.
Beresi doí notubag in Sia. Bo buipa doman
imang moḷoben tatua noḻibó ko'i-Nia,
"Degá ikow nion Raja Mopoposaḷamat, ki
Adí i Allah inta Totok i Mokudus?"
62 Tubag i Yesus, "Aku'oi in Sia tua, bo
mo'ikow komintan i moko'ontongbí ko'i
Adí Intau ḻimitú kon dotá ing koḷanan i
Allah inta Totok Mokawasa bo mamangoi
mongin goḷom kon ḻangit!"
63 Dá nomera-merakdon kon
ḻangbungnya in imang moḷoben
tatua bo noguman, "Diá bidon paraḷu
motayak kon saksi ibanea ing kita!
64 Sin dinongogdon monimu tontaní
in hojatan-Nya ko'i Allah. Yo onu ing
kaputusan monimu in tana'a?" Pinutusdon
monia kong kotaḷá ing ki Yesus bo patus
hukumon matoi.
65 Bo tongonumai intau nomangkoidon
nonduyá ko'i Yesus. Pinomponan monia
i mata-Nya bo binongkug, nopaḷut
makow bo moḻibó, "Pogumankah! ki ine
in nomongkug ko'i-Nimu?" Tontara mita
moḷoḷukad nonokap doman ko'i-Nia.

66 Wakutu ing ki Petrus kom palaspa,
tobatú ata bobay i imang moḷoben
minayak intua.
67 Naonda in noko'ontong ko'i Petrus
nonayang makow kon diug in tuḷu,
sinarukiranya totok pogot i Petrus
bodongka noguman, "Ikow doman intau
inta moyotakinmai i Yesus intau in Nazaret
tatua?"
68 Ta'e binayowan i Petrus. Kainia, "Diábî
kota'auanku bo diábî komangaḷeanku onu
i makusudmu!" Tua in tubag i Petrus kon
ata bobay tatua. Onda intua ki Petrus
minayak ing ngara noḷoben im baḷoi imang
moḷoben tatua. [Dodai intua nokukuk i
manuk.]
69 Bo bui doman inontong in ata bobay
tatua ing ki Petrus, dá kaîn gumannya
doman kon intau mita kon tua, "Totu'u sia
na'a tobatúbî doman intau monia!"
70 Ta'e bui doman nomayow ing ki Petrus.
Diá no'onggot intau mita noguman doman
ko'i Petrus, "Dia' mota'au momayow, ikow
nion tobatú doman takin monia tua, sin
ikow nongkon Galilea!"
71 Bo nomangkoidon nongibot ing ki
Petrus. Kainia, "Totu'u, diábî kota'auanku
intau inta imakusud monimu tua!"

72 Kon dodaipa doman tuata manuk
nokukuk induanya. Bo kinotoropandon i
Petrus kom munadon pinoguman i Yesus
ko'inia, "Kon diápa mokukuk im manuk
kon induanya, koyongandon kotoḷu in sia
nomayow de'eman murí." Bo nongombaḷ
mopo'ina-inak ing ki Petrus.

15 1 Subuhpa totok, bayongan
mahkamah agama, imang mita itoi
bo itoi mita intau Yahudi bo mototundú
mita kon agama nogaid kom portomuan
motoyong. Onda intua sinogot monia lima
i Yesus bo dinia pinosarahkan ko'i Pilatus.
2 Ki Pilatus nolibó ko'i Yesus, "Totu'u
degá kon Ikow nion Raja Intau Yahudi?" Ki
Yesus notubag, "Natua in gumanmu."
3 Imang mita itoi noguman doman kom
bayongan inta pinonapud monia ko'i
Yesus.
4 Bui ing ki Pilatus nolibó ko'i Yesus,
"Degá diá tubagan-Mu im pinonapud
monia tua? Indongogaikah mobayong
totok im pinonapud monia ko'i-Nimu!"
5 Ta'e tongádon kibio-biómai ing ki
Yesus, sahingga noherang ing ki Pilatus.
6 Pomuḷoi im Poraya'an Singgai im
Paskah, biasamai ki Pilatus momuli kon

tobatú tahanan inta pokipi̲ḯ kon intau mobayong.
7 Kom bonu im ponjara tatua oyúon intau tangoinya ki Barnabas. Sia pinonjara takin tongonumai intau inta nomarontak wakutu ing korusuhan sim mosia tua in no̲limod.
8 Nomangkoidon nosipun intau mobayong bo nopo'igum ko'i Pilatus simbá sia momu̲li kon tobatú tahanan ná biasamai.
9 Dá i̲libó i Pilatus ko'i monia, "Mo'ibog degá im mo'ikow bu̲lianku ko'i monimu in Raja Intau Yahudi tana'a?"
10 Sing kinota'auandon i Pilatus kon imang mita itoi tatua noposarahkan ko'i Yesus lantaranbḯ mo'intoi ko'i-Nia.
11 Ta'e imang mita itoi nondodak totok kon intau moántó tatua simbá ki Pilatus momu̲lidon ko'i Barabas bo ogoi ko'i monia.
12 Dá i̲libó bui i Pilatus kon intau moántó tatua, "Aka natua yo onu in aidanku kon intau inta sinangoi monimu Raja Intau Yahudi?"
13 Mosia noma̤lú, "Popopakúdon in Sia kong kayu pinoyota̲lempang!"

14 Ta'e i̲libó i Pilatus ko'i monia, "Soáḷ
mora'at onu in inaidan-Nya?" Bo mosia
kopiadon nomaḷú, "Popopakúdon kong
kayu pinoyota̲lempang in Sia!"
15 Mo'ibog ing ki Pilatus moposanang
gina intau moántó tatua, dá binu̲liannya
ing ki Barabas ko'i monia. Onda intua sia
nopotabá in intau nosambok ko'i Yesus,
bodongka pinosarahkan sim popopakúdon
kong kayu pinoyota̲lempang.
16 Ki Yesus dinia in tontara mita kom
baḷoi pongadilan kon istana i gubernur.
Onda intua tontara mita inoinî noyosipun.
17 Bo ki Yesus iḷambungan monia in
jubah nopars bo pinogaidan kom mahkota
dodugian bo pinopobandow kon uḷu i
Yesus.
18 Nopaḷut makow sinalam monia in Sia,
kai monia: "Salam ko'i Raja Intau Yahudi!"
19 Onda intua binobakan monia
in tungkud kon uḷu ing ki Yesus poḷat
dinuyáan. Mo'iduduimai mosia tumungkud
mosumbah kon tayowon-Nya.
20 Nopaḷut makow pinoyambá monia
ing ki Yesus, iḷongkutdon bui monia in
jubah nopars tatua bo pinoḷutudon bui in
ḷambung-Nya tontanî. Onda intua dinia

pinoḷuai sim popopakudon kong kayu pinoyotaḻempang.
21 Kon daḷan mosia noyodungkuḷ in intau. (Ki Simon in tangoinya, -- nongkon Kirene -- ki amá i Aleksander bo i Rupus.) Kabutuḷan sia nongkon desa bo mopobayak ing kotá. Intau tatua pinakisa monia pinokipota'anan ing kayu pinoyotaḻempang inta popopakúan ko'i Yesus.
22 Ki Yesus dinia monia pinobayak in tobatú tampat inta sinangoian Golgota "Tampat in Tengkorak".
23 Bo inogoian monia in anggur inta bina'ukan in mur (taḷong mobondu), ta'e doí in Sia nonginum.
24 Onda intua pinopopakúdon monia in Sia kong kayu pinoyotaḻempang, bo mosia nosilai kon ḷambung i Yesus ta'e muna norabut kon lot sin monantú kon silai monia tontaní.
25 Jam sambilan doḷo-doḷom im pinopopakúan monia ko'i Yesus kong kayu pinoyotaḻempang dodai intua.
26 Bo kon ḻimonik ing kayu pinoyotaḻempang tatua pinopopakúan doman monia im pais inta binaḻí monia

alasan pinopopakúan monia ko'i-Nia.
Nana'a im pinais tua: "Raja Intau Yahudi".
27 Dodai intua doyowa doman intau
mogogagow im pinopopakú kong kayu
pinoyotaḻempang noyotakin i Yesus.
Tobatú kon dotá ing koḷanan, tobatú kon
dotá ing koḷoigi Yesus.
28 [Tua im moponyata kon nobaḻîdon
onu inta aim pinais kom bonu im Buk
Mosuci, nana'a: "Sia pinoyo'iap intau mita
mora'at."]
29 Bayongan intau inta no'itaḻib kon tua
momombiḻing bo moningkuḻe ko'i Yesus.
Mosia mosingog, "Hei Ikow inta mo'ibog
mogumpag kom Baḷoi i Allah bo bui
moposindog kon daḷom in toḷu nosinggai.
30 Poponagkah kong kayu
pinoyotaḻempang tanion bo posaḷamatdon
in awak-Mu!"
31 Ná doman tua imang mita itoi
bo mototundú mita kon agama
Yahudi moningkuḻe ko'i Yesus. Mosia
nosigumanan, "Sia moposaḷamat kon
intau ibanea, ta'e awak-Nya tontanî diá
koposaḷamatan-Nya!
32 Aka totu'u in Sia Raja Israel, Raja
Mopoposaḷamat, yo pomayakdon makow
in tana'a Sia moponag nongkon kayu

pinoyotaḻempang tatua, simbá ontongon nami bo mopirisaya domandon ing kami ko'i-Nia!" Intau mita inta pinopopakú kong kayu pinoyotaḻempang noyotakin i Yesus noningkuḻe doman ko'i Yesus.

33 Naonda in no'utudon singgai, dunia sinimidip toḷu no jam ko'onggotea.

34 Bo wakutu in jam tigadon ḷoḷabungea, ki Yesus nomaḷú noropot, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" inta mangaḻenya, "Oh Allah-Ku, oh Allah-Ku, nongonu sin taḷáan-Mubî in Aku'oi?"

35 Tongonumai intau kon tua nokodongog kom pinomaḷúan-Nya tatua, dá mosia noguman, "Indongogaikah, Sia nogoinî ko'i Elia!"

36 Dá tobatú intau kon sigad monia tua iḻimikat minayak nogamá kon gabus bo pinoḷodok kon anggur bo'il. Gabus tatua pinoturaknya kon kayu topongkó, bo sinonggó pinodiug kom bibig i Yesus, poḷat noguman, "Oḷatdon mongo mo'iangoi ing ki Elia bo mopoponag ko'i-Nia kong kayu pinoyotaḻempang tatua."

37 Onda intua nomaḷú ing ki Yesus bodongka minatoi.

38 Bo kon dodai doman tuata gorden
kom bonu im Baḷoi Tuhan noberak nosilai
doyowa nongkon omonikannya no'idapot
in l̄imonaganea totok.
39 Tobatú porwira inta sinimndog makow
kon tayowon kayu pinoyotal̄empang tatua,
noko'ontong kon náonda ing kinopopatoi
Yesus, bo noguman in sia, "Totu'ubi kon
ki Adibi i Allah in Sia na'a!"
40 Kon tua oyúon doman tongonumai
im bobay inta no'indoi nongkon noyayuk
kon bayongan inta nobal̄i tatua. Kon sigad
monia tua oyúon ing ki Salome, ki Maria
Magdalena bo ki Maria ki iná i Yakobus
inta nogu'odpa bo i Yoses.
41 Mosia tuata im bobay mita inta
dinumudui bo biasamai motuḷung ko'i
Yesus wakutu in Sia kong Galilea. Bo
nobayongpa doman im bobay mita ibanea
ing kon tua inta namangoi in Yerusalem
noyotakin i Yesus.
42 No'ungkoḷomdon singgai bo namangoi
ing ki Yusup intau in Arimatea. Ki Yusup
na'a in tobatú anggota Mahkamah Agama
inta ihormatmai intau. Sia na'a inta
mogoḷatmai kowakutu ki Allah mamangoi
momarentah saḷaku Raja. Singgai intua
singgaidon Pobasadia'an (tuata in

singgaidon inta mopo'ikoḻom singgai in Sabat). Tuamai ki Yusup nokopobarani minayak in tayowon i Pilatus bo no'igum kom mayat i Yesus.
43 (15:42)
44 Noherang ki Pilatus nokodongog kong ki Yesus minatoidon. Dá tuamai pinoki'onînya itoi in tontara bo pinoḻibóan mongo no'onggotdon degá minatoi ing ki Yesus.
45 Naonda nokodongog kon laporan i itoi in tontara tatua, dá inogoidon i Pilatus ing ki Yusup mogamá kom mayat i Yesus.
46 Bo notaḻui ing ki Yusup kon kaeng noáḻus inta nomahaḻ sim pinobakut. Onda intua pinoponagdon mayat i Yesus tatua bodongka binakutnya ing kaeng tatua. Nopaḻut makow inukatnyadon mayat i Yesus kon tobatú kuburan inta inaidan kom bonu im buḻud batu. onda intua iḻitoi monia in tobatú batu moḻoben bo pinoḻingkop kong ngara ing kubur tatua.
47 Wakutu intua ki Maria Magdalena bo ki Maria ki iná i Yoses nonarukiramai mongo pino'uḻid náonda im mayat i Yesus.

16 1 Naonda in no'itaḻibdon singgai in Sabat, ki Maria Magdalena, ki Maria ki iná i Yakobus bo i Salome minayak

notaḷui kon ramuan mita sim poḷana kom mayat i Yesus.
2 Totokpa in subuh kon singgai dungkuḷ kon diminggu tatua mosia minayak ing kubur.
3 Kon daḷan mosia nosi̲libóan, "Ki ine im motuḷung ko'inaton mo̲li̲lid kom batu inta pino̲lingkop kong kubur?" Sin noḷoben totok im batu tatua. Ta'e no'iyaputmai ing kubur tatua indoianmai batu inta pino̲lingkop kom bubú ing kubur no̲litoidon.
4 (16:3)
5 Bo mosia sinumu'ot kom bonu ing kubur tatua. Kom bonu ing kubur dotá ing koḷanan inontong monia tobatú tayamobiag inta nogi jubah nobudó i̲limitú makow, bo no'ita̲likokog im mosia.
6 Ta'e tayamobiag tatua noguman ko'i monia, "Dika mo'ondok! Kinota'auankubî kom mo'ikow motayak ko'i Yesus intau Nasaret inta ain pinopopakú kong kayu pinoyota̲lempang. Diábî in Sia kon na'a. Sia ain nobiag! Indoiaidon na'a in tampat pinogu̲lidan monia ko'i Yesus.
7 Dá bayakdon tana'a makow bo pota'au in habar tana'a kom murî-Nya mita, termasuk ko'i Petrus. Poguman nana'a,

'Sia inumunadon ko'i monimu minayak ing Galilea. Bain kon tua bo ontongon monimu in Sia, ná inta aim pinoguman-Nya ko'i monimu.'"

8 Dá i̱lumuaidon mosia nongkon kubur tatua bo noribatuk lantaran no'ita̱likokog bo no'ondok. Mosia diábí nongonguman ko'i inekadon lantaran no'ondok.

9 Bobay mita tatua minayak ko'i Petrus bo kon yobayatnya mita bodongka nongonguman notoyong kom bayongan inta aim pinota'au ko'i monia i intau tayamobiag tatua.

10 Nopa̱lut makow kon tua, pinongin murí-Nya mita ki Yesus nopota'au pinangkoi kom pomuka'an nopobayak in toyopan. Sia nopota'au in habar inta mosuci bo mononoi soa̱l kasa̱lamatan inta mononoi.

11 [Ta'e naonda ing kinodongogan monia kong ki Yesus nobiag, bo ki Maria noko'ontongdon ko'i-Nia, diábí im mosia nopirisaya.

12 No'idudui kon tua ki Yesus nokipogontong kom murí-Nya doyowa takin cara tolaeng. Tua noba̱lí wakutu im murí-Nya doyowa tatua koyogot nopobayak kon tobatú ̱lipú.

13 Dá nobui im mosia bo nopota'au in soạl tatua ko murí mita i Yesus ibanea. Ta'e diá im mosia mopirisaya.
14 Pangabisannya, ki Yesus nokipogontong kom murí-Nya mita mopuḷuh bomitá tatua, wakutu im mosia koyogot monga'an. Sinorúan-Nya im murí-Nya mita tatua sin diá totok mopirisaya bo motogat totok ing gina sahingga in diá mopirisaya kon intau mita inta ain noko'ontong kong ki Yesus nobiagdon bui.
15 Guman i Yesus ko'i monia, "Bayakdon im bayongan dunia na'a bo pota'audon in Habar Mopia nongkon i Allah kom bayongan intau.
16 Intau inta diá mopirisaya hukumon. Ta'e intau inta mopirisaya bo binaptis im posaḷamaton.
17 Na'a in tanda mita inta moyotakin ko'i monia inta mopirisaya, mosia moguntun kon dimukud mita mora'at podoyon kon tangoi-Ku; mosia mosingog kom bonu im bahasa inta diá kinota'auan monia.
18 Aka mosia mokadai kon uḷag andeka monginum kon rasum, diábî mobodito im mosia. Bo aka kadaian monia intau mita motakit yo mongopia."

19 Naonda ing ki Yesus nopaḷut
nongonguman monia, Sia sinintakdon
minayak in soroga. Kon tua Sia
momarentah takin i Allah.
20 Dá murî-Nya mita minayak nopota'a-
ta'au makow in habar nongkon i Allah.
Bo mosia sinakinan i Tuhan kom bonu
im binaya-baya'an makow monia. Tua
pinonyata i Tuhan kon oáid mita inta
mokoherang kon totu'ubî im pinota'au
monia tua.]

Lukas

1 [1] Tuang Teopilus inta mopia.
Nobayongdon intau ain noramiji
nomais kino-tompia kon soáḷ mita inta ain
nobaḷ̲ʼi kon sigad naton.
[2] Onu im pinais monia tatua notongkaibʼí
ná inta ino'uman ko'i naton i intau
mita inta ain noko'ontong tontanʼí kon
kinobaḷ̲ʼian tua komintan nongkon
pinomangkoianmai. Intau doman
mita tatua inta minaya-mayak makow
nopohabar kon onu inta ain nobaḷ̲ʼi tatua.
[3] Tuamai náonda im binalajarku muna
intua komintan nongkon kinobaḷ̲ʼiannya,
pinikirku, mopiabʼí totok aka habar tatua
paison kotompiáan kom bonu im buk bo
ogoi ko'i tuang,
[4] simbá kota'auan i tuang kon onu inta
ain sinundú mita ko'i tuang in totu'ubʼí kon
ain nobaḷ̲ʼi.
[5] Wakutu ing ki Herodes nobaḷ̲ʼi raja kom
butá in Yudea, oyúon imang, tangoinya
ki Zakharia. Ki Zakharia na'a in imang
nongkon kolompok inta sinangoian
"kolompok Abia" (imang mita katurunan i

Eliezer). Ki buḷoinya katurunan doman in imang, tangoinya ki Elisabet.
6 Kobobiag inayadua motonibuḷoi tua
mokosanang kong gina i Allah, sin
taya-dua in umuranbi̱ dinumudui kom
parentah bo atorang i Tuhan, diábi̱ in
sina̱liban monia.
7 Tongá mosia na'a diá kogadi̱, sing ki
Elisabet im bantó bo taya dua na'a aindon
mogoguyang doman.
8 Kon singgai tobatú, wakutu ing
kolompok i Abia na'a noko'u̱li̱ kon tonsilai
tumu'ot kom Baḷoi Tuhan, dá ki Zakharia
im minayak bo nogaid kon oáidan in
imang kon tayowon i Allah.
9 Si wakutu in inundi inta kabiasa'an
monia monantú kong ki ine in imang
tumu'ot kom Baḷoi Tuhan mogaid kon
oáidan imang, dá sia ing kinopi̱li̱an
tumu'ot bo motubá kong kamanya kom
bonunya.
10 Kon dodai im pinotuba'an kong
kamanya, bayongan intau nosipun kon
ḷuai bo nosambayang.
11 Bo ko wakutu in sia notubá
kong kamanya, malaekat i Tuhan
nokipogontong ko'inia. Malaekat tatua

sinimindog kon dotá ing koḷanan meja
pototuba'an kong kamanya.
12 Naonda in noko'ontongmai kom
malaekat tatua, no'itaḻikokog in sia bo
inangoian in ondok.
13 Ta'e kain singog im malaekat tatua
ko'inia, "Dika mo'ondok Zakharia,
sim mintahangmu inindongogandon i
Tuhan, dá ki Elisabet ki buḷoimu tua im
mopolahirbî in adî ḷoḷaki, bo mustibî
tangoianmu ki Yohanes in adî tatua.
14 Mosanang bo moḷunganga totok ing
ginamu, ná doman tua, mobayong doman
intau im mosang ing gina aka adî tatua
mo'ilahirdon.
15 Sia im mobaḻî intau moḷoben kon
tayowon mata i Tuhan, bo sia tua in diábî
monginum kon anggur andeka o'inumon
ibanea makow inta mokoḷoḷangu, bo sia
in aing kinawasaan Roho i Allah nongkon
bonupamai in sian i inánya.
16 Mobarong in intau Israel diaannya bui
mayak ko'i Tuhan, Allah monia.
17 Sia im mobaḻî totabá i Tuhan inta
moropot bo mokawasa ná ki Elia. Sia
mopoyodame kong gina ing guyanga
bo adî, bo intau mita inta raian monia
diá mo'itutui, potutuionnya bui. Tua im

mangaḻenya kon sia im moposadia kon umat inta mo'ibog dumudui kom parentah i Tuhan."
18 Dá ki Zakharia noḻibó kom malaekat tatua, "Nabi onda ing kobobaḻi intua komintan? Sedangkan kaminda motonibuḻoi tumpaḻadon nogoguyang!"
19 Dá guman malaekat tatua, "Aku'i na'a ing ki Gabril inta nobantung ko'i Allah, bo ki Allah tontanḯ in nopotabá ko'inakó mopoyaput in habar mopia tana'a ko'inimu.
20 Habar inta totu-totu'u kom mobaḻi kowakutu inta ain sinantú i Tuhan, tongá ikow bo diá mopirisaya kon singogku na'a, dá ikow in diádon mokosingog dapot intua komintan mobaḻi ná kain singogku."
21 Intau mobayong kon tua umuranpa doman mogoḻat makow ko'i Zakharia. Mosia noherang totok sim mo'onggotbḯ ante in sia kom bonu im Baḻoi Tuhan tua.
22 Naonda in sia iḻumuai, diádon sia nota'au noyosingog in intau mita kon tua, sia dongkadon umuran monuḻadá takin ḻimanya sin umuranpa doman diá mokosingog. Bain kino'onggotanea bo kinomangaḻean monia kon na'anta oyúon

inontongnya kom bonu im Baḷoi Tuhan tua.
23 Naonda in nopaḷutdon i wakutunya
nopobayak in oáidannya kom Baḷoi Tuhan,
ki Zakharia nobuidon kom baḷoinya.
24 Diá no'onggot kon tua, ki Elisabet ki
buḷoinya sidiadon, bo lima nobuḷan sia diá
iḷumua-ḷuai kom baḷoi.
25 Ki Elisabet nosingog nana'a,
"Pangabisannya sinuḷungan i Tuhan
in aku'oi, ininggama'an-Nya onu inta
moko'oyak ko'inakó."
26 Naonda in onomdon nobuḷan sian
i Elisabet, ki Allah bui nopotabá ko'i
malaekat Gabril minayak in Nazaret,
tobatú kotá kong Galilea.
27 Pinotabá-Nya im malaekat tatua
minayak kon tobatú mongodeaga inta
aing kinantangan i Yusup, katurunan i
Daud, ki Maria tangoi im bobay tatua.
28 Malaekat tatua sinumu'ot kom baḷoi i
Maria bo poḷat noguman nana'a, "Salam
ko'inimu inta binarakatan, ki Tuhan
koyota-yotakinmu."
29 Nokodongogmai kon singog tatua ing
ki Maria, no'itaḷikokog in sia bo norai kom
bonu ing ginanya, onu degá mangaḷe in
salam tatua.

30 Dá malaekat tatua noguman ko'inia
nana'a, "Dika mo'ondok Maria, sin ikow
ing kinosanang gina i Allah.
31 Ikow mobaḻi sidia bo mopolahir in aḏi
ḷoḷaki, bo musti tangoianmu ki Yesus in
Sia.
32 Sia mobaḻi intau moḷoben bo tangoion
ki Aḏi i Allah inta Totok im Moḷantud.
Baḻion i Allah in Sia Raja náonda bo ki
Daud ki ḷaki-Nya.
33 Bo sia im mobaḻi doman Raja kon
yuá-yuák in intau mita inta katurunan i
Yakub modapot ing kopaḷutan in dunia.
Karaja'an-Nya im mononoi."
34 Dá kai Maria, "Aku'oi na'a im
mongodeagapa, yo náonda in kobobaḻi
intua komintan?"
35 Dá tubag im malaekat tatua ko'inia
nana'a, "Roho i Allah takin kawasa-Nya
inta totok im moḷantud mamangoi bo
mongawasa ko'inimu. Tuamain Aḏi inta
polahirmu tua in tongoion Mokudus, ki
Aḏi i Allah.
36 Bo pokota'audon kong ki Elisabet inta
ginaḷummu tua aindon doman sidia onom
nobuḷan. Aḏi inta kom bonu in siannya tua
aḏi ḷoḷaki, umpakah nogoguyangdon bo
kain intau im bantó.

37 Sin aka ko'i Allah, diábĭ in diá mota'au
aidan-Nya."
38 Kain singog i Maria doman, "Aku'oi
na'a ka'asĭ in tongábĭ bobantung i
Tuhan, dá onu ing kino'ibog i Tuhan
mobaḻĭ ko'inakó dá kobaḻĭdon podudui in
singogmu tanion." Onda intua malaekat
tatua nonaḻámai ko'i Maria.
39 Diá no'onggot kon tua, ki Maria
minayak in tobatú kotá kom buḻud in
Yudea.
40 Sia minayak im baḻoi Zakharia. Naonda
in sia sinumu'ot im baḻoi tatua, sia nobogoi
in salam ko'i Elisabet,
41 naonda in dinongog i Elisabet i salam
i Maria tatua, adĭ inta kom bonupa in
siannya tua iḻimiai noropot bo dodai
doman intua ki Elisabet kinawasaan in
Roho i Allah,
42 bo poḻat nosingog noropot, nana'a,
"Binarakatandon ikow kon sigad im
bayongan bobay! Binarakatan doman in
adĭ inta polahirmu!
43 Ki inebĭ in aku'oi na'a nodapot ing ki
iná i Tuhan namangoi no'indoi ko'inakó?
44 Sin totu'ubĭ kowakutu in dinongogku
in singogmu, yo adĭ kom bonu in sianku
na'a noḻiai sim mopia ing ginanya.

45 Kosanangdon ikow inta mopirisaya, sin
onu inta aim pinoguman i Tuhan ko'inimu,
totu-totu'ubî mobaḷî intua!"
46 Ki Maria nosingog nana'a, "Aku'oi
modayow ko'i Tuhan,
47 bo mopia totok ing ginaku sing ki
Allah im mopoposaḷamatku.
48 Sia nokotorop ko'inakó, bobantung
inta nobogá! Mulai kon tana'a makow
bayongan intau moguman kon aku'oi in
totok mosanang.
49 Sing ki Allah inta mokawasa totok ain
nogaid kon oáidan inta totok moḷoben
ko'inakó. Mukudus totok in tangoi-Nya
50 Sia umuran mobogoi in totabi-Nya
kom bayongan intau inta mo'ondok
ko'i-Nia.
51 Takin kakuasa'an-Nya inta totok im
moḷoben, Sia mopoyayit im bayongan
intau inta mododia, bo momoguya'at kon
roncana mita monia.
52 Raja mita in dunia na'a poponagon-Nya
mita nongkon tampat pomomarentáan
monia, ta'e intau mita inta mo'ompá in
dodia im poḷantudon-Nya.
53 Sia mobogoi im bayongan inta mopia
kon intau mita inta ginogoy, ta'e intau

mita inta no'oyúon poguntunon-Nya bo
diá ogoian in onu bo onu.
54 Sia im motuḷung kon Israel inta
simpaḷ-Nya, podudui in dandi inta
pinodandi-Nya kon i mogoguyang naton.
55 Ki Tuhan diá mokoḻiong kon dandi-
Nya, bo umuran mosanang ing gina-Nya
ko'i Abraham bo katurunannya mita dapot
ing kopaḷutan dunia na'a."
56 Bo ki Maria nogutun toḷumai nobuḷan
degá takin i Elisabet, onda intua sia nobui
kom baḷoinya.
57 No'iduduimai kon tua nodapotdon
singgai ponongga ďian i Elisabet, sia
nopolahir in aďi ḷoḷaki.
58 Bo naonda in topodiugnya mita bo
ginaḷumnya mita nokodongog kong ki
Tuhan ain nopo'ontong in totabi-Nya inta
totok im moḷoben, dá nopia totok ing gina
monia, natua doman gina i Elisabet.
59 Wakutu in waḷudon nosinggai in aďi
mo'intok tatua, mosia namangoi sim
mokisunat in aďi tatua, bo ibogon monia
in aďi tatua tangoian ki Zakharia podudui
kon tangoi i amánya,
60 ta'e kai inánya in, "Donáai! Sia im
mustibí tangoian ki Yohanes."

61 Dá kain tubag doman monia ko'i
Elisabet, "Diábî in tangoi natua kon sigad i
utatmu mita."
62 Bo mosia nonuḷadá noḷibó ko'i amánya
mongo ki'ine im ponontangoinya ko'i
aḏinya tatua.
63 Ki Zakharia no'igum kom batu
pomomais bodongka nomais nana'a,
"Tangoinya ki Yohanes." Bo mosia
noherang komintan.
64 Kon dodaipa doman intua sia
nokosingogdon bui bodongka nodayow
ko'i Allah.
65 Dá intau mita topodiugmai kon tua
komintan inangoian in ondok. Onu inta
ain nobaḷî tatua, nobaḷî o'uman kom
bayongan ḷipú in Yudea.
66 Bo komintan intau inta nokodongog
kon o'uman tatua noḷibo-ḷibóan kom bonu
ing gina, "Mobaḷî onu degá in aḏî tatua
ing kon singgai mo'iduduimai?" Sin sia
kokapi-kapit i Tuhan.
67 Ki Zakharia, ki amá in aḏî tatua
kinawasaan in Roho i Tuhan bo sia
nopoyaput in habar nongkon i Tuhan.
Nana'a ing kainia,
68 "Dinayo-dayowdon ing ki Tuhan,
ki Allah Israel! Sia ain notuḷung kon

umat-Nya bo nongginggamá doman kon
roriga monia.
69 Sia nobogoi im mopoposaḷamat
ko'i naton nongkon katurunan i Daud,
simpaḷ-Nya.
70 Ná inta aim pinodandi-Nya pinongin
nabi-Nya mita inta aim piniḻi-Nya.
71 Sim mopoposaḷamat ko'i naton
nongkon saturu mita naton bo nongkon
kawasa in intau mita inta moya'at ing gina
ko'i naton.
72 Sim mopo'ontong in totabi-Nya
kon i mogoguyang naton podudui in
dandi-Nya. Sin dandi-Nya tua in umuranbi
kinotoropan-Nya.
73 Sin tuata in ibot-Nya ko'i Abraham
ki amá naton, Sia in nodandi kom
moposaḷamat ko'i naton nongkon saturu
naton, simbá kita diá koáputan in ondok
mobantung ko'i-Nia.
74 (1:73)
75 Kita umuran mogaid kon onu ing
kino'ibog bo inta kino'sanang ing
gina-Nya ko wakutu im mobiagpa.
76 Bo ikow, adi-Ku in tangoion nabi i Allah
inta totok im Moḷantud. Ikow im pinotabá
umuna ko'i Tuhan sim moposadia in daḷan
bayáan-Nya.

77 Bo ikow mopota'au kon umat-Nya,
kom mosia im posa̱lamaton i Allah aka
ta̱lá mita monia bo ampungan-Nyadon.
78 Ki Tuhan naton mopia ing gina bo
motabi doman totok. Sia mamangoi simbá
mosa̱lamat ing kita. Sia náonda bo mata in
singgai inta momuká do̱lo-do̱lom,
79 natua in Sia monimbayag kom
bayongan intau inta nobiag kon sindip
bo inta umuran mo'ondok. Sia in nodia
ko'i naton mayak mongin da̱lan inta
mopobayak in tampat inta mopia."
80 Ki adi̱ i Zakharia tatua kodugang-
kodugangdon ing ko̱lobennya bo rohonya
ing koropot-koropot domandon. Bo sia
umuran nogutun kom padang gurun
nodapot in singgai inta aindon sinantú
kom pokipogontongnya kon intau in
Israel.

2 1 Kon wakutu intua ki Kaisar Agustus
nomarentah noki'pais in tangoi im
bayongan intau kong karaja'an Rum.
2 Na'a im pinomangkoian pinogiapan kon
intau mita, wakutu ing ki Kirenius noba̱li̱
gubernur kom butá in Siria.
3 Intau mita minayak noki'pais in tangoi
monia kon lipú monia tontani̱.

4 Ná doman tua ing ki Yusup. Sia nobuat
nongkon ļipú in Nazaret kong Galilea bo
minayak im Betlehem butá in Yudea, ļipú
inta kinolahiran i Daud, sin sia katurunan i
Daud.
5 Sia takin ki Maria ki kantangnya inta
sidiadon tua, nokipais doman in tangoi
monia.
6 Naonda im mosia kom Betlehem
notompoddon in wakutu i Maria
mononggadi.
7 Sia nopolahir in adi ļoļaki, ki adinya
guya-guyang. Adi tatua binakutnya in
yumbit in daing bodongka pino'uļid kom
bonu in duļang sim mosia diá noko'uļi
kom baļoi pinongandupan.
8 Doļom tua in kon ļipú tatua, oyúon ing
gombala mita inta yogot moļukad kon
domba mita monia.
9 Indoianmai sinimindogbi magi im
malaekat i Tuhan bo nokipogontong ko'i
monia. Sindar i Tuhan nonimbayang ko'i
monia, dá totok inangoian ondok i mosia.
10 Ta'e malaekat tatua noguman, "Dika
mo'ondok! Sin aku'oi im mamangoi
moguman kon habar mopia ko'i monimu
habar inta totok im mokosanang kong
gina im bayongan intau.

11 Singga in na'a kon ḻipú i Daud,
no'ilahirdon in Raja inta mopoposaḷamat
ko'i monimu, tuata ing ki Kristus, ki Tuhan
naton.
12 Yo bá kota'auan monimu, yo na'aia in
tandanya: Mo'ikow mokodungkuḷ kon adi
mo'intok inta binakut in yumbit in daing
bo pino'uḻid kom bonu in duḷang."
13 Bo daḻidon malaekat tatua sinakinan
im malaekat inta nobarong ibanea, inta
nodayow ko'i Allah, kai monia,
14 "Dinayo-dayowdon ing ki Allah
kon tampat inta Totok im Moḷantud!
Bo dodamean umuran kotaki-takin
monimu, intau inta umuran mogaid kom
mokosanang kong gina i Tuhan!"
15 Naonda im malaekat mita tatua
nonaḷámai ko'i monia sin nobuidon kon
soroga, gombala mita tatua noyosingog.
Nana'a in yosingog monia tua, "Koḻigai bá
mayak im Betlehem kita bo mo'indoi kon
onu inta ain nobaḻi kon tua, ná inta aim
pinoguman i Tuhan ko'i naton."
16 Dodaipa doman tatua mosia minayak
noki'podungkuḷ ko'i Maria bo ko'i Yusup
takin adi mo'intok inta pino'uḻid makow
kom bonu in duḷang.

17 Bo naonda inontong monia in adi
mo'intok tatua, ino'uman ing gombala
mita tatua onu inta aim pinoguman im
malaekat i Tuhan ko'i monia soạl adi tatua.
18 Bo intau mita inta nokodongog
kon o'uman ing gombala mita tatua
nongoherang.
19 Ta'e o'uman tatua sinagú makow i
Maria kom bonu ing ginanya bo umuran
kom bonu in raiannya.
20 Onda intua nobuidon ing gombala
mita tatua sindạlan modayow bo moduî
ko'i Allah sin onu inta ain inontong bo
dinongog monia tua notongkai inta aim
pinoguman im malaekat ko'i monia.
21 Naonda in umurdon wạlu nosinggai,
Adi tatua sinunat. Bo sinontangoian monia
ki Yesus, tangoi inta pinokiponangoi im
malaekat ko'i-Nia wakutu in diápa kom
bonu in sian i iná-Nya.
22 Bo naonda in notompodon wakutunya
pondaritan podudui in hukum i Musa, ki
Yesus dinia monia kon Yerusalem sim
posarahkan ko'i Tuhan,
23 sin oyúon pinais kom bonu in hukum
i Tuhan, nana'a, "Komintan adi ḷoḷaki
guya-guyang mustibî posarahkan ko'i
Tuhan."

24 Mosia komakusud doman mobogoi in
ḷagapan tarangkuku to par andeka paḷoma
doyowa inta nongo'gu'odpa saḷaku kurban
ná inta ain sinantú kon hukum i Tuhan.
25 Ko wakutu intua, kon Yerusalem oyúon
intau tangoinya ki Simeon. Sia na'a intau
mopia bo inta umuran dinumudui kom
parentah i Tuhan, bo sia im mogoḷat
doman makow kong koángoian im
mopoposaḷamat kon Israel. Sia na'a
umuran kinawasa in Roho i Allah.
26 Roho i Allah ain noguman muna
ko'inia kon sia in diápabî matoi aka diápa
moko'ontong kon Raja Mopoposaḷamat
inta pinodandi i Tuhan.
27 Singgai tua sia dinia in Roho i Allah
minayak sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan.
Naonda ing ki Yusup bo ki Maria nodia
ko'i Yesus inta mo'intokpa tua kom Baḷoi
Tuhan sim pogaidan kon onu inta ain
sinantú in hukum agama,
28 indaianmai ginamányabî ing ki Yesus
bo kinoyotan poḷat nodayow ko'i Allah,
kai-nia,
29 "Tana'a makow Tuhan, aindon inaidan-
Mu onu inta pinodandi-Mu. Tuamain
pomayakdon makow im bobantung-Mu
na'a matoi takin pia ing gina.

30 Sim mataku tontaní inta ain
noko'ontong kom mopoposạlamat inta
nongkon i-Nimu.
31 Sia in sinadia-Mu kom bayongan intau.
32 Sia náonda bo bayag inta nonimbayag
kon dạlan in intau mita ibanea, simbá
mosia mamangoi ko'i-Nimu; tuata im
bayag inta mobạ̲lí dodoyonan poduían
kon umat-Mu Israel."
33 Ki iná bo ki amá-Nya noherang totok
nokodongog kon onu in siningog i Simeon
kon Adí tatua.
34 Ki Simeon nomarakat ko'i monia bo
noguman ko'i Maria ki iná in Adí tatua,
"Adí tana'a aindon pini̲lí i Allah sim
momutú bo moposạlamat kom moántó
intau Israel. Sia mobạ̲lí tanda nongkon i
Allah, inta bayowan im moántó intau.
35 Bo ikow Maria im mokorasa náonda bo
tura-turakkon im pitow, ta'e Adí tana'a im
mobuká kon onu inta no'ibuni kong gina
in intau moántó."
36 Kon tua oyúon doman nabi bobay
inta ain nogoguyang totok. Ki Hana in
tangoinya, ki adí i Panuel, nongkon suku
Asyer. Pitu notaong sia nobiag noyotakin i
buḷoinya,

37 ta'e tana'a sia dongkadon boba-bobay,
bo umurnya aindon waḷu nopuḷuh boopat
notaong. Sia umuranbi̍ mamangoi im Baḷoi
Tuhan. Doḷom bo singgai sia mogaid
kon onu inta kino'ibog i Tuhan, sia
mosambayang bo mopuasa.
38 Bo kon dodai intua sia namangoi
doman, bo nodayow ko'i Allah
bo noginsilang kon intau mita
inta mogoḷat makow ko wakutu
koángoian i Tuhan moposaḷamat kon
Yerusalem.Pinogumannya mongo ki ine in
Adi̍ tatua.
39 Naonda in nodait inaidan i Yusup bo
i Maria onu inta pinarentah kon hukum i
Tuhan, mosia nobuidon kon Nazaret kong
Galilea.
40 Adi̍ tatua nodugangdon ing koḷoben
bo koropot-Nya. Sia mobijaksana totok bo
totok doman kinotabi i Allah.
41 Pomuḷoi in taong guyanga i Yesus
mayakmai in Yerusalem sim porayáan kon
singgai moḷoben Paskah.
42 Bo naonda ing ki Yesus umurdon
mopuḷuh bodoyowá notaong, mosia
minayak in Yerusalem moraya kon singgai
im Paskah, ná biasamai.

43 Naonda in nopaḷutdon pinorayaan
tatua, mosia nobuidon, ta'e ki Yesus ing
kon Yerusalempabî bo diá kinota'auan i
iná bo i amá-Nya.
44 Kai monia kamai Sia in no'itakinbî kon
yuá-yuák in intau mita inta topobayáan
monia tua. Bambî tosinggaidon kom
binayáan monia bo mulaidon sinayak
monia in Sia kon sigad ing ginaḷum
mita monia bo kom bayongan intau inta
nogoginta'auan monia.
45 Ta'e diá noyodungkuḷ monia, dá mosia
nobui kon Yerusalem bo notayak ko'i-Nia.
46 Naonda in toḷudon nosinggai
pinotayakkan monia, indoianmai monia
yo kom bonubî im Baḷoi Tuhan in Sia. Sia
ḷimitú makow kon yuá-yuák im mototundú
mita kon agama bo mongindongog makow
kom potundúan monia bo poḷat doman in
Sia mopoḷibó-ḷibó ko'i monia.
47 Komintan intau inta mokodongog
mongoherang sin totok mopandoi in Sia
motubag kon onu in ḷibóon.
48 Natua doman ing guyanga-Nya. Totok
doman noherang noko'ontong ko'i-Nia.
Dá ki iná-Nya noguman nana'a ko'i-Nia,
"Uḷe, nongonu inaidan-Mubî in nana'a

ko'inami? Nolia-liaudon totok ing gina naminda i amá-Mu in notayak ko'i-Nimu!"
49 Ta'e ki Yesus notubag, "Nongonu sing ki amá bo ki iná motayakbí ko'i-Nakó? Eta degá diábí kinota'auan i amá bo i iná kon Aku'oi im mustibí oyúon kom bonu im Baloi i Amá-Ku?"
50 Ta'e diá kinomangalean monia in singog i Yesus tatua.
51 Onda intua ki Yesus nobuidon kon Nazaret noyotakin monia bo umuran dinumudui kom parentah ing guyanga-Nya. Bayongan inta ain nobalí umuran sinagú i Maria kom bonu ing ginanya.
52 Kodugang-kodugangdon ing koloben bo kopandoi i Yesus, bo Sia umuran kinotabi i Allah bo kino'ibog im bayongan intau.

3 1 Kon taong impuluh bo lima kom pinomarentaan i Kaisar Tiberius, wakutu ing ki Pontius Pilatus nobalí gubernur kom butá in Yudea bo ki Herodes in raja kong Galilea, ki Pilipus ki utatnya in raja kon Iturea bo Trakhonitis, ki Lasanias in raja kon Abilene.
2 Tungkul intua imang moloben ing ki Hanas bo ki Kayapas. Kon taong tatuata ki Allah nosingog takin nomaké ko'i Yohanes

inta ki adi i Zakaria. Ki Yohanes namangoi
nongkon padang gurun.
3 Ki Yohanes minaya-mayak makow im
bayongan lipú inta kon diugmai Ongkag
in Yordan bo nopobaḷú, "Pogogaidon
mogaid kom dosa mita bo pokibaptisdon
simbá ampungandon i Allah im bayongan
taḷámu."
4 Soáḷ tatua náonda bo inta aim pinais
kom bonu im buk i Nabi Yesaya nana'a:
"Oyúon singog in intau inta mopobaḷú
nongkon padang gurun, 'Sadiadon in
daḷan ko'i Tuhan, tuḷidon in daḷan ko'i-Nia.
5 Toko bumbunai in lembong mita, bo
pomuḷoi im buḷud bo inta notombuḷud
in toko'tondodaidon. Daḷan inta
nongobelung toko'tuḷidon, bo inta
nongo'tontudu tokotondodaion.
6 Simbá komintan intau moko'ontong ko'i
Allah moposaḷamat kom bayongan intau!'"
7 Ki Yohanes noguman kom bayongan
intau inta namangoi noki'baptis ko'inia
nana'a, "Hei mo'ikow intau moromú, ki ine
in noguman kon mo'ikow ing kotaḷiban
in hukuman i Allah inta kon singgai
mo'iduduimai na'a?
8 Pogumanku ko'i monimu,
'Popo'ontongpa muna in oáid monimu

mopia, saḷaku tanda kom mo'ikow in totu-totu'u bidon nogogai nogaid kon inta diá mopia. Bo dona'aipa muna moguman im mo'ikow kong ki Abraham ing ki amá nami! Simbá pogumanku kosilangon ko'i monimu, batu mita tana'a im mota'aubî aidan i Allah ki adî mita i Abraham!
9 Boḻiung aindon sinadia makow pomupuḷ kom pangkoi dapot in uakatnya mita. Pomuḷoi im pinomuḷa inta diá mopomungai im bungai inta mopia, toko-pupuḷon bo tubáan kon tuḷu.'"
10 Dá intau moántó kon tua noḻibó ko'inia nana'a, "Aka natua yo onu im musti aidan nami?"
11 Ki Yohanes notubag, "Aka ki'ine ing koḷambung doyowa, yo musti in sia mobogoi in ḷambung tobatú kon intau inta diá koḷambung; ná doman tua, aka ki'ine in oyúon ko ka'anon, yo ogoiaibî in intau inta diá kokaanon."
12 Wakutu intua oyúon doman in intau mita inta mononagih kom pajak namangoi noki'baptis ko'i Yohanes. Mosia noḻibó, "Pak guru, onu im musti aidan nami?"
13 Tubagnya ko'i monia, "Dona'ai monagih mo'iḻiu kononu inta ain sinantú ko'i monimu."

14 Oyúon doman in tontara no̲libó, "Yo
aka kami, onu in aidan nami?" Tubag i
Yohanes, "Dona'ai mogagow bo dona'ai
momakisa kon intau po̲lat moponapud in
inta diá mita totu'u. Pakédon ing gajimu
tontan̓î."
15 Ko wakutu intua intau mita
nomangkoidon no̲libo-̲libóan, degá
ki Yohanes na'a in Raja Mopoposa̲lamat
inta ino̲lat makow monia.
16 Tuamai ki Yohanes noguman ko'i
monia komintan, nana'a, "Aku'oi im
Mopobaptis ko'i monimu in tubig, ta'e
mo'iangoib̓î in intau inta mo̲lobe-̲loben
nongkon inakó. Umpakah tongá mobuká
kon togot in sapatunya yo diá koba̲l̓î in
aku'oi. Sia tua im mopobaptis ko'i monimu
in Roho i Allah bo tu̲lu.
17 Digu kokada-kadai-Nyadon sim
poguaban kong gandum dapot im
modarit. Gandum inta nodaritdon
tontan̓ion-Nya bo tagúon kon tampatnya,
ta'e bayongan pangkoinya in tubáan-Nya
kom bonu in tu̲lu inta diá mopio-piong."
18 Norupa-rupamai in tonggina i Yohanes
ko wakutu in sia nopoyaput in Habar
Mopia.

19 Tongá naonda in sia nononggina ko'i
Herodes raja ing Galilea inta mongibog
ko'i buḷoi i utatnya ki Herodias, bo
nonogur doman kon oáidnya mita ibanea
inta diá mopia,
20 tongá nokodugang kon romú i Herodes
nodapot ing ki Yohanes pinobonunya kom
ponjara.
21 Naonda in nodaitdon binaptis in intau
mobayong kon tua, ki Yesus namangoi
doman noki'baptis. Koyogot im baptison,
Sia nosambayang bo ḷangit nobukat,
22 bo Roho i Allah noponag ko'i-
Nia naonda bo ḷagapan paḷoma bo
kino'dongogandon in singog nongkon
ḷangit noguman nana'a, "Ikow ing ki
Adi-Ku inta kino'tabi-Ku. Ikow ing
kino'ibog-Ku."
23 Ki Yesus nomangkoidon nogaid kon
oáidan-Nya wakutu in Sia umurdon degá
toḷu nopuḷuh notaong. Kai'n intau Sia na'a
ing ki adi i Yusup, inta ki adi i Eli,
24 ki adi i Matat, adi i Lewi, ki Lewi ki adi i
Melkhi, adi i Yanai inta ki adi i Yusup,
25 adi i Matica, ki Matica ki adi i Amos
inta ki adi i Nahum adi i Hesli inta ki adi i
Nagai,

26 adí i Maat inta ki adí i Matica, ki Matica
inta ki adí i Simei, ki adí i Yosek adí i Yoda
27 inta ki adí i Yohanan adí i Resa inta ki
adí i Zerubabel, adí i Sealtiel inta ki adí i
Neri,
28 ki Neri inta ki adí i Malkhi ki adí i Adí,
ki adí i Kosam inta ki adí i Elmadam, adí i
Er,
29 ki adí i Yesua, inta ki adí i Eliezer, ki
adí i Yorim adí i Matat ki adí i Lewi,
30 inta ki adí i Simeon adí i Yohuda, inta ki
adí i Yusup, adí i Yonam, ki adí i Elyakim,
31 inta ki adí i Melea, adí i Mina inta ki adí
i Matata, adí i Natan ki adí i Daud,
32 ki adí i Isai, adí i obed ki adí i Boas, ki
adí i Salmon adí i Nahason,
33 inta ki adí i Aminadab adí i Admin, inta
ki adí i Arni adí i Hezron ki adí i Peres adí i
Yohuda,
34 inta ki adí i Yakub, ki adí i Ishak adí i
Abraham, inta ki adí i Terah ki adí i Nahor,
35 adí i Serug, inta ki adí i Rehu, adí i
Peleg, ki adí i Eber inta ki adí i Salmon,
36 inta ki adí i Kenan adí i Arpakhasad,
adí i Sem, ki adí i Nuh inta ki adí i Lamekh,
37 inta ki adí i Metusalah, adí i Henokh,
ki adí i Yared inta ki adí i Mahalael, adí i
Kenan,

38 ki adi i Enos inta ki adi i Set ki adi i
Adam inta ki adi i Allah.

4 1 Naonda nobatun makow kon tubig in
Ongkag Yordan ki Yesus, Sia kinawasa
in Roho i Allah bo dinia minayak im
padang gurun.
2 Kon tua Sia sinoba in Ibilis opat nopuḷuh
nosinggai ing ko'onggotea. Opat nopuḷuh
nosinggai tua Sia diá nokaan kon onu bo
onu dá pangabisannya, ginogoy in Sia.
3 Bo namangoi in Ibilis noguman ko'i
Yesus, "Aka Ikow bo totu-totu'u ki Adi
i Allah, yo pogumanaikah im batu mita
tanion simbá mobaḷi roti."
4 Ta'e ki Yesus notubag, "Kom Buk Mosuci
oyúon pinais nana'a, 'Intau de'emanbi
tongá mobiag in roti.'"
5 Bo Ibilis nodia ko'i Yesus minayak in
tampat inta moḷantud bo sinundúnya ko'i
Yesus im bayongan karaja'an in dunia
6 poḷat noguman nana'a, "Komintan
kakuasa'an bo kakaya'an tana'a daitonku
ogoi ko'i-Nimu, sin tana'a komintan aim
bidon inogoi ko'inakó dá na'a komintan im
mota'aukubi ogo-ogoi makow ko'i inekabi
inta ko'ibogku pobogoian.

7 Dá aka Ikow bo mo'ibog mosumbah
ko'inakó yo daitonkubî ogoi ko'i-Nimu
intua komintan."
8 Ta'e ki Yesus notubag, "Aindon pinais
kom Buk Mosuci, 'Sumbah ing ki Tuhan,
ki Allahmu, sin tongábî Sia im mota'au
duduianmu.'"
9 Dá Ibilis nodia ko'i Yesus minayak im
binubungan Baḷoi Tuhan kon Yerusalem
bo noguman ko'i-Nia, "Aka Ikow ki Adî i
Allah yo ḷandukkah monag nongkon na'a.
10 Sing kom Buk Mosuci aim pinais
nana'a, 'Ki Allah mopotabá im malaekat-
Nya mita moḷukad ko'i-Nimu kopiraan
totok.
11 Natua doman, singkaponbî monia in
Ikow dá diábî mo'idatong kom batu in
si'oḷ-Mu.'"
12 Ki Yesus notubag, "Aim pinais
domandon kom Buk Mosuci in nana'a,
'Dona'ai ikow mosoba ko'i Tuhan, ki
Allahmu.'"
13 Naonda Ibilis nopaḷut nosoba ko'i
Yesus, sinaḷáannyadon ing ki Yesus bo
mogoḷat ko wakutu inta mopia angoian
bui.
14 Onda intua ki Yesus minayakdon bui
ing Galilea, bo Sia umuran kom bonu

ing kawasa in Roho i Allah. Habar soáḷ
ki Yesus no'isiardon kom bayongan ḷipú
tatua.
15 Kon tua, Sia minaya-mayak makow
kom baḷoi pososambayangan bo
nopoyaput in Habar Mopia bo umuran
dayowon im bayongan intau in Sia.
16 Ki Yesus minayak doman in Nazaret,
tobatú ḷipú inta kino'itoian-Nya.
Kon singgai in Sabat, podudui ing
kabiasa'an-Nya, Sia minayak im baḷoi
pososambayangan. Sia sinimindog bo
nobaca kom Buk Mosuci.
17 Sia inogoian im buk i Nabi Yesaya.
Binuká-Nya in ḷitodan buk tatua bo
kinobukáan-Nya in ayat inta noguman
nana'a:
18 "Roho i Tuhan oyúon ko'i-Nakó,
sin Aku'oi in aim piniḷí-Nya mopoyaput
in Habar Mopia kon intau mita bogá.
Sia nopotabá ko'i-Nakó mopota'au ing
kabebasan kon intau mita kom bonu im
ponjara bo mongundam kom mata in
intau mita bilog; bo mopobebas in intau
mita inta sinokodorot
19 bo mopota'au doman ing koángoian i
Tuhan moposaḷamat in umat-Nya."

20 Nopaḷut makow binaca-Nya intua,
i̲litod-Nya bui im buk tatua bo pinobui-
Nya kon intau inta mogogaid kom baḷoi
pososambayangan tatua, bodongka
i̲limitú. Komintan intau inta kom bonu im
Baḷoi Pososambayangan tatua inimindoi
ko'i-Nia.
21 Bo nomangkoidon ing ki Yesus
nosingog nana'a, ko'i monia, "Onu im
pinais kon ayat tana'a singgai domandon
na'a inintompodan ko wakutu im mo'ikow
nokodongog.
22 Onu inta poguman-Nya, komintan
mokosanang kong gina monia, sahingga
kino'ibog monia in Sia bo umuran monia
indongogan im poguman-Nya. Bayongan
intau kon tua komintan no̲libo-i̲bóan,
"Degá Siabí na'a inta ki adí i Yusup?"
23 Dá ki Yesus noguman nana'a, "Tantú
nana'abí in singogon monimu ko'i-Nakó,
'Hoi mongongundam, undamaidon in
awak-Mu tontaní. Bo aidai domandon
kon na'a, kon i̲pú-Mu tontaní onu inta
ain dinongog nami inaidan-Mu kong
Kapernaum!'"
24 Ki Yesus noguman doman, "Poguman-
Kudon ko'i monimu, diábí in nabi
hormaton kon i̲pú-Nya tontaní.

25 Ta'e indongogai in singog-Ku na'a: Kon
sempo i Nabi Elia, wakutu ing kinodaitan
ka'anon sin toḷudon notaong kapin in diá
nonguya-nguyan. Wakutu intua noántó in
dongkadon boba-bobay kon Israel.
26 Tongá umpakah natua yo ki Elia
in diábi̱ pinotabá i Allah minayak kon
tobatú boba-bobay kon Israel, ta'e
pinotabá-Nyabi̱ in sia minayak kon tobatú
boba-bobay kon Sarpat kom butá in
Sidon.
27 Natua doman ing kon sempo i Nabi
Elisa, tungkuḷ intua nobayong intau Israel
im pinanyaki kusta, ta'e diábi̱ tobatúmai
ing kon sigad monia tua in inundaman,
koḷikudbi̱ ing ki Naaman intau in Siria tua."
28 Nokodongogmai kon tua, nodait
sinumorú in intau mita inta kom bonu im
Baḷoi Pososambayangan tatua.
29 Mosia sinimindog bo noguntun ko'i
Yesus pinoḷuai kong kotá tatua, bo dinia
monia in Sia kom bingki̱ in irang kon
tudu im buḷud tatua sin roncana'an monia
tuḷudon kon irang tatua in Sia.
30 Ta'e minayak in Sia bo ginimilo-gilot
makow kon intau mobayong dá diá no'uḻi̱
monia bo minayakdon in Sia.

31 Onda intua ki Yesus minayak ing
Kapernaum, tobatú kotá kong Galilea. Kon
tua Sia nopoyaput doman in Habar Mopia
kon singgai in Sabat.
32 Pototundú-Nya mokosanang totok
kong gina monia, sim mokobangkaḷ totok
onu in singogon-Nya.
33 Kom baḷoi pososambayangan tatua
oyúon doman in tobatú intau inta
kinotoḷangan in dimukud mora'at. Intau
tatua nomaḷú,
34 "Hoi Yesus intau in Nazaret, onuon-Mu
ing kami? Degá mamangoi Ikow momutú
ko'inami? Kinota'auankubí in Ikow: Ikow in
totabá inta Mosuci nongkon i Allah!"
35 Ta'e ginuakkan i Yesus in dimukud
mora'at tatua, "Kibio-biómai bo ḷuaidon
ikow kon intau tanion!" Dá dimukud
mora'at tatua nogumpang kon intau tatua
kon tayowonmai monia komintan, onda
intua sia iḷumuaidon pia-pia nongkon
intau tatua.
36 Komintan intau nongoherang bo
nosingog, "Diábí tongá ibo-ibog in
singog-Nya mita. Mokobangkaḷ totok im
pososingog-Nya bo takin kawasa in Sia
nokipoḷuai in dimukud mita mora'at tatua,
bo ḷumuai doman im mosia!"

37 Dá habar soạl ki Yesus no'ibaya-
bayakdon makow kom bayongan ḷipú kon
tua.
38 Onda intua ki Yesus nonạlámai kom
bạloi pososambayangan tatua bo minayak
kom bạloi i Simon. Kon tua ki guyá i Simon
notakit pinonikan im patú bo irimintonow,
dá pinoguman monia ko'i Yesus in soạl
tatua.
39 Dá minayak dinimiug kon tosiugan
i guyá i Simon tatua ing ki Yesus bo
ininggama'an-Nya im patú tatua. Kon
dodaipa doman tatua bo nopia ing ki
guyá i Simon dá nobangondon in sia bo
nobantung ko'i monia.
40 Naonda in tongkaná tumoyopdon
mata in singgai, komintan intau nodia
mangoi ko'i utat mita monia inta notakit
noyagi-yagimai sin angoion poki'undam
ko'i Yesus. Bo nodait iyapu i Yesus im
mosia dá nongopia in takit mita monia
tua.
41 Dimukudpa mita mora'at in ịlumuai
nongkon moántó intau, sindạlan kumarak
bo moguman, "Ikow nion ki Adi i Allah!"
Ta'e totok in sinorúan i Yesus im mosia bo
diá inogoi mosingog sing kota'auandon
monia kon Sia tua in Raja Mopoposạlamat.

42 Naonda im modiugdon mobayag,
ki Yesus nonaḷámai kong kotá tatua
bo minayak in tobatú tampat inta
mo'ingongow totok. Ta'e mulai bo sinayak
monia in Sia, bo naonda in noyodungkuḷ
monia, inampagan monia in Sia kom bá
diápa monaḷámai ko'i monia kon tua.
43 Ta'e ki Yesus noguman nana'a,
"Habar Mopia kon náonda ing ki Allah
momarentah mustibî bayáan-Ku doman
poyaput kong kotá mita ibanea, sin
tuabî im mangaḷe pinopotabáan i Allah
ko'i-Nakó mamangoi in dunia na'a."
44 Manangka intua ki Yesus minaya-
mayak makow im bayongan Baḷoi
Pososambayangan kom butá in Yudea bo
nopoyaput in Habar Mopia tatua.

5 1 Kon singgai tobatú ki Yesus
sinimindog makow kom pintad in
Danow Genesaret. Nobayong intau
namangoi ko'i-Nia sim mokidongog kon
Habar Mopia nongkon i Allah.
2 Kon tua, ki Yesus noko'ontong doman
kon uangga doyowa. Kitogi uangga tatua
aindon noponag nongkon uangga tatua bo
koyogot nondaritmai kon landará monia.
3 Ki Yesus sinumakoi kon uangga tobatú
kon tua. Sinakoian-Nya tua in uangga

i Simon. Pinoki'undud-Nya ko'i Simon pinoyayuk topi̱ kom pintad bo i̱limitú in Sia kom bonu in uangga tatua bo nopoyaput in Habar Mopia kon intau moánto inta kon tua.

4 Nopa̱lut makow in Sia notundú, Sia noguman ko'i Simon nana'a, "Pobotoy bo bayakdon in tampat inta mo̱linow bo buká bui in landarámu sim podomok kon toyak."

5 Dá ki Simon noguman, "Pak Guru, tonggobi'idon na'a im pinoramijian nami nodomok kon toyak, ta'e diá tobatúmai in noálap nami. Tongá na'a bo ki Pak Guru in nopotabá dá duduiankudon. Baya'anku bui bukáan in landará."

6 Naonda in dinuduian monia onu inta pinoguman i Yesus, dá noko'u̱i̱ im mosia kon toyak totok in nobarong, sahingga aindon mobisik in landará monia tua.

7 Mosia dongkadon nokitu̱lung kon yobayat mita monia inta kon uangga ibanea. Dá namangoi in yobayat mita monia tatua bo nodu̱lu nongambé nopobonu in toyak inta noá̱lap monia tua kom bonu in uangga doyowa nodapot ain tuma̱lom in uangga mita tatua.

8 Noko'ontongmai kon natua ing ki Simon
inta dinonoi ki Petrus, sinumungkud in
Sia kon tayowonmai i Yesus bo noguman,
"Taḷáaidon in aku'oi na'a Tuhan! Sin aku'oi
na'a intaubî baradosa!"
9 Sing ki Simon bo intau mita
inta noyotakinnya nongoherang in
noko'ontong kong kobarong in toyak inta
noáḷap monia tua.
10 Natua doman yobayatnya ki Yakobus
bo ki Yohanes inta ki Adî mita i Zebedeus.
Dá noguman ko'i Simon ing ki Yesus,
"Dika mo'ondok, sin nongkon tana'a
makow, ikow baḷîon-Kudon mololandará
kon intau."
11 Dá ki Simon takin yobayatnya mita
nogugutdon kon uangga tatua pinobayak
in toba, onda intua sinaḷa'andon monia
intua komintan bo dinumudui ko'i Yesus.
12 Kon singgai doman tobatú, wakutu
ing ki Yesus minayak in tobatú kotá,
Sia noyodungkuḷ in tobatú ḷoḷaki
inta pinanyaki kusta. Naonda in sia
noko'ontong ko'i Yesus, sinumungkud in
sia kon tayowonmai i Yesus bo noguman,
"Pak Guru, aka ki Pak Guru mo'ibog
mongundam, yo aku'oi na'a mopiabî i Pak
Guru!"

13 Dá kinadaian i Yesus intau tatua poḷat
noguman, "Aku'oi mo'ibog, kopiadon!"
Kon dodaipa doman intua bo nopia im
panyakinya.
14 Tongá diá inogoi Yesus in intau tatua
moguma-guman makow kon intau ibanea
kon onu inta ain inaidan-Nya tua. Ta'e
pinotabá-Nya in intau tatua, "Bayakdon
ikow ko'i imang bo ḻibó poḷat poki'tantú
ko'inia kon ikow in totu-totu'u bidon
nopia. Mopaḷut makow kon tua bayak
in ikow pobogoi kong kurban ná inta
pinarentah i Musa, sin tua im mobaḻi bukti
kon intau mita kon ikow in totu-totu'u
bidon nopia."
15 Ta'e habar soáḷ ki Yesus totokdon
no'isiar kon ḻipu-ḻipúannya, sahingga
in nobayongdon intau namangoi sim
mokidongog kon onu im poguman-Nya
bo moki'undam doman kom bayongan
panyaki monia.
16 Nopaḷut makow kon tua ki Yesus
minayak nosambayang kon tampat inta
mo'ingogow.
17 Kon singgai tobatú, wakutu ing ki
Yesus koyogot motundúmai, oyúon in
tongonumai intau im Parisi bo mototundú
kon agama iḻimitú kon tua mokidongog

kon onu im poguman-Nya. Mosia tua
in namangoi nongkon Yerusalem bo
nongkon kotá mita kong Galilea bo Yudea.
Kawasa i Tuhan umuran kotaki-takin-Nya
sahingga Sia mokopia kon intau mita inta
notakit.
18 Kon dodai intua oyúon in intau mita
nobu̲lig mangoi kon intau l̲empeng
inta dongkadon no'itosiug makow kon
tosiugannya. Mosia noramiji mopotu'ot
in intau tatua kom bonu im ba̲loi simbá
mota'au popo'ukat monia in intau l̲empeng
tatua kon tayowonmai Yesus.
19 Ta'e lantaran intau mobarong totok
ing kon tua, sahingga in diá kinopotu'otan
monia in sia. Tuamai dinia monia in
sia pinoponik kon tudu atop im ba̲loi.
Bodongka i̲lokatan monia in atop im ba̲loi
tatua bo sinuntun monia monag takin
in tosiugannya no'itongkaná doman kon
tayowonmai i Yesus inta kon yuá-yuák in
intau mobarong tatua.
20 Naonda ing ki Yesus noko'ontong
kon námai tua im pirisaya monia, dá Sia
noguman kon intau tatua, "Utat, ta̲lámu
inampungandon."
21 Mototundú mita kon agama bo intau
mita im Parisi mulai mo̲libó kom bonu

ing gina monia, "Ki inebî intau tana'a sim mobaranibî im moningkule ko'i Allah? Eta ki inebî im mota'au mongampung kon taḷá kolikudbî ing ki Allah tontanî?"
22 Ta'e kinota'auan i Yesus in raian monia tatua, tuamai Sia nolibó, "Nongonu sim mo'ikow im moraibî kon natua kom bonu ing gina monimu?
23 Onda degá im mogampa-gampang, moguman kon, 'Taḷámu aindon inampungan', andeka moguman, 'Pobangondon bo bayakdon!'
24 Ta'e tana'a makow im ponyata-Kudon ko'i monimu kong ki Adî Intau oyúonbî ing kawasa-Nya mongampung kon taḷa kon dunia na'a." Onda intua Sia noguman kon intau lempeng tatua, "Pobangondon, bo buatdon in tosiuganmu bo pobuidon!"
25 Bango-bangon in intau tatua kon tayowon monia komintan bo nobingkat kon tosiugannya bodongka nobui sindaḷan modayow ko'i Allah.
26 Mosia komintan totok nongoherang bo nodayow ko'i Allah. Bo takin porasaan no'ondok mosia noguman, "Moájaib totok ing kajadian inta inontong naton singgai in na'a!"

27 Onda intua ki Yesus iḷumuai bo
noko'ontong kon intau mononagih kom
pajak, tangoinya ki Lewi inta ḷimitú makow
kong kantornya. Ki Yesus nogoinî ko'inia,
"Duduidon ko'i-Nakó!"
28 Dá sinimindog ing ki Lewi bo nonaḷámai
kom bayongan tua bo dinumudui ko'i
Yesus.
29 Naonda intua ki Lewi nomia kom
pesta kom baḷoinya sim pinotomuannya
ko'i Yesus. Kon tua noántó doman im
mononagih kom pajak bo intau doman
baradosa ibanea nonga'an noyotakin
monia.
30 Tongonumai degá intau im Parisi bo
mototundú mita kon agama noya'at ing
gina noko'ontongmai kon natua. Dá mosia
noḷibó kom murî-Nya mita, "Nongonu
im mo'ikow sin nonga'anbî noyotakin im
mononagih kom pajak bo intau mita inta
diá mopia?"
31 Dá kain tubag doman i Yesus ko'i
monia, "De'emanbî intau mosehat im
moparaḷu kon dokter, ta'e intaubî inta
notakit;
32 Aku'oi na'a im mamangoi de'emanbî
mogoinî kon intau inta norai kon mosia
intau mobanar ta'e mogoinîbî kon intau

mita baradosa simbá mosia mo'ibog monáḷámai kon oáid monia inta diá mopia."

33 Intau mita im Parisi noguman doman nana'a ko'i Yesus, "Murí i Yohanes bo murí mita intau im Parisi mokakitbí im mopuasa bo mosambayang. Ta'e murí-Mu mita in umuranbí monga'an bo monginum."

34 Tubag i Yesus ko'i monia, "Degá mokobaḷí im mo'ikow moguman kon undangan mita kom mopuasa ko wakutu in rame pinonika'an. Wakutu in nonika'an ḷoḷaki koyota-yotakinpa monia? Tantú diábí kobaḷi!

35 Tongá oyúonbí in wakutunya kon nonika'an ḷoḷaki tatua gamáan nongkon imonia. Bambí kon dodai in tuata bo mopuasa im mosia."

36 Nopaḷut makow kon tua, ki Yesus nongonguman kom porumpama'an tana'a ko'i monia, "Diábí in intau inta moduḷampong kon ḷambung nokoyongan takin didit inta berakon nongkon ḷambung mobagu. Sin tantú ḷambung mobagu tatua in moberakbí domandon. Bo apapa doman didit in ḷambung nobagu tatua diá bidon nococok in ḷambung inta nokoyongandon.

37 Ná doman tua, diábî in intau mogalin
kon anggur nobagu kom bonu im botutu
kulit inta nokoyongandon, sin aka natua
yo anggur nobagu tatua im mokopopisîbî
kong kobotakan im botutu koyongan
tatua, sahingga anggurnya mo'ibutak bo
botutu im mogoguya'at.
38 Aka anggur nobagu mustibî bonuon
kom botutu inta mobagu doman.
39 Natua doman, diábî intau im mo'ibog
monginum kon anggur nobagu, aka sia
nonginumdon muna kon anggur inta ain
sinagú no'onggot, 'Sin anggur inta ain
sinagú no'onggot tuabî im mopira-pira in
nanamnya, gumannya.'"
6 1 Kon singgai in Sabat tobatú, wakutu
ing ki Yesus bo murî-Nya mita no'italib
kong gobá ing gandum, murî-Nya mita
nokoyut kom bungai ing gandum. Sindalan
monia inungka'an bo polat kina'an.
2 Oáid monia tatua inontong intau mita
im Parisi, dá mosia nolibó, "Nongonu sim
mo'ikow im mogaidbî kon inta pinoton
aidan kon singgai in Sabat?"
3 Dá ki Yesus noguman nana'a ko'i monia,
"Degá diápa dodai onda kinobaca'an
monimu onu inta inaidan i Daud wakutu in
sia bo dumoduduinya mita ginogoy?

4 Sia sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan bo
nogamá kon roti inta aim pinosumbah ko'i
Allah bo kinaannya. Onda intua roti tatua
inogoinya doman kon dumoduduinya
mita. Padahaḷ aka podudui in hukum
agama naton yo roti tatua in tongábî
imang mita im mota'au moka'an."
5 Ki Yesus noguman doman, "Adî Intau
nongawasa kon singgai in Sabat."
6 Kon Sabat ibanea, ki Yesus sinumu'ot im
Baḷoi Pososambayangan bo notundúmai
ko'i monia kon tua. Kon tua oyúon
doman tobatú intau inta limanya tosimpaḷ
minatoi.
7 Mototundú mita kon agama bo intau
im Parisi umuran makow motayak kon
taḷá i Yesus simbá oyúon im baḷîon monia
alasan popongaduan ko'i-Nia. Tuamai
mosia umuran monarukira makow mongo
ki Yesus mongundam kon intau aka
singgai in Sabat.
8 Ta'e raian monia tatua kinota'auan i
Yesus, sahingga Sia noguman kon intau
inta limanya tosimpaḷ minatoi tua, "Igai
sindog kom muna na'a!" Dá nobuat in sia
bo sinimindog kon tua.
9 Onda intua ki Yesus noḷibó kon intau
mita kon tua, "Aka podudui in hukum

agama naton, onu degá im mota'au
aidan aka singgai in Sabat? Mogaid
kom mopia andeka mogaid kon inta
mora'at? Moposaḷamat kon intau andeka
moposiḷaka?"
10 Ki Yesus nobobui magî-makow ko'i
monia komintan, onda intua Sia noguman
kon intau tatua, "Tonggó in ḷimamu." Bo
sinonggónya in ḷimanya tatua, dá kon
dodaipa doman tatua nopia in ḷimanya
inta minatoi tatua.
11 Ta'e intau mita im Parisi bo mototundú
mita kon agama sinumorú totok ko'i
Yesus, dá mulaidon im mosia noyosingog
mongo onu in aidan monia ko'i Yesus.
12 Wakutu intua ki Yesus notakod kom
buḷud sim mayak mosambayang. Sia
nosambayang kon tua tonggobî'ita.
13 Naonda in nobayagdon, sia nogoinî
kon dumodudui-Nya mita bodongka
nomiḷî kon intau mopuḷuh bodoyowá
nongkon imonia tua. Sinangoian-Nya
rasuḷ in tayamopuḷuh bodoyowá tua. Na'a
in tangoi mita monia tua:
14 Ki Simon inta dinonoi ki Petrus, bo ki
Andreas ki utat i Simon; ki Yakobus bo ki
Yohanes, ki Pilipus bo ki Bartolomeus,

15 Ki Matius bo ki Tomas, ki Yakobus ki
adi i Alpeus, bo ki Simon intau in Zelot,
16 ki Yudas inta ki adi i Yakobus bo
ki Yudas Iskariot inta nomangkang ko'i
Yesus.
17 Onda intua ki Yesus nosilig nongkon
bulud tatua takin rasul-Nya mita,
bodongka sinumogon kon tampat inta
notondodai. Kon tua nobarong doman in
dumodudui-Nya mita ibanea bo intau mita
inta namangoi nongkon lipú mita inta kom
butá in Yudea, Yerusalem, bo kong kotá
mita in Tirus bo Sidon inta kom bingki in
dagat.
18 Mosia tua in namangoi sim
mokidongog kon singog mita i Yesus bo
polat moki'undam im bayongan panyaki
monia. Oyúon doman inta kinotolangan in
dimukud mora'at, mosia nopia doman.
19 Komintan intau moramiji moliai ko'i
Yesus, sin oyúon ing kawasa lumuai
nongkon i-Nia inta mokopia ko'i monia
komintan.
20 Ki Yesus inimindoi kon dumodudui-
Nya mita bo nosingog nana'a,
"Kosanangdon gina monimu, intau
mita inta nobogá, sim mo'ikow nion in
umat i Allah!

21 Kosanangdon gina monimu inta
ginogoy tana'a makow; sim mo'ikow
ogoianbî ing ka'anon kopuason!
Kosanangdon gina monimu inta tana'a
makow nongombaḷ sim mo'ikow ing
kumosingbî.
22 Kosanangdon ing gina monimu aka
mo'ikow sinaturu, diá sinarima, siningkuḻe
bo pinoponapudan doman in uboḷ, sin
lantaran mo'ikow dumodudui i Adî Intau!
23 Kosanang bo kopiadon ing gina
monimu aka tua komintan bo korasaan
monimu, sim moḷoben in silaimu kon
soroga; bo bá kota'auan monimu
kon natua doman im pinopoáid im
mogoguyang monia kon nabi mita tungkuḷ
intua.
24 Ta'e koboditodon mo'ikow inta nobiag
no'oyúon tana'a makow; sim mo'ikow ain
nokorasa kon inta mopia kon dunia na'a!
25 Koboditodon mo'ikow inta nobotug
tana'a makow; sim mo'ikow ing
koántuganbî doman in gogoy!
Koboditodon mo'ikow inta kinumosing
tana'a makow; sin oyúonbî i wakutu
monimu mokorasa kong kuyang gina bo
mongombaḷ!

26 Koboditodon im mo'ikow aka komintan
intau moduĺ ko'inimu; sin natua doman im
mogoguyang monia noduĺ kon nabi mita
inta de'eman totu-totu'u nabi tungkuḷ
intua."
27 "Tana'a makow Aku'oi mobogoi
ing koyow ko'i monimu inta mo'ibog
moki'dongog ko'i-Nakó: Kotabibĺ in
saturumu, bo pogaidbĺ kon inta mopia
kon intau inta moya'at ing gina ko'inimu.
28 Barakataibĺ in intau inta nogodi-
godimai ko'inimu bo sambayangaibĺ in
intau inta nogaid kon inta diá mopia
ko'inimu.
29 Bo aka oyúon in intau monokap
kom putongimu toḷosi yo ogoi doman
im putongimu toḷosi. Bo ki ine im
mogagow kon jubahmu, yo ogoi doman in
ḷambungmu.
30 Aka intau mo'igum ko'inimu yo ogoiai
makow in sia; bo aka kapunya'anmu bo
inagow, yo dona'aidon igumonmu bui.
31 Bo onu ing ko'ibog monimu popoáid in
intau ko'i monimu, dá popoáid doman ko'i
monia in natua.
32 Aka mo'ikow bo tongá motabi kon
intau inta motabi doman ko'inimu yo
onubĺ im mangaḷenya? Intau doman mita

baradosa motabi kon intau inta motabi ko'i monia!
33 Bo aka mo'ikow bo tongá doman mogaid kon inta mopia kon intau inta ain nopoáid kom mopia ko'inimu, yo onubĭ im mangalenya? Intau baradosa momia doman kon natua.
34 Bo aka mo'ikow bo mopoluan in doit tongá ko'i monia inta mokopobui yo onubĭ im mangalenya? Intau baradosa mopoluan doman in doit kon intau baradosa ibanea simbá mosia moko'ulĭ kong kalebean mobarong.
35 Sabanarnya in de'emanbĭ natua! Nana'abĭ im musti aidan monimu: Kotabibĭ in saturumu bo aidai onu inta mopia ko'i monia, bo popoluanaibĭ im mosia, ta'e dona'ai potayakkan kong ka'untungan im mosia. Aka natua in aidan monimu, yo mo'ikow im motarimabĭ kom bungai in oáidmu inta moloben totok bo mo'ikow mobalĭ doman ki adĭ mita i Allah inta Totok Molantud. Sin Sia im mopiabĭ doman kon intau mita inta diá mota'au mosukur ko'i Allah bo kon intau mita mora'at.
36 Musti potonop monimu kong gina in totabi kon tumpala intau ná ki Amámu nopuling doman in totabi kon intau!"

37 "Dona'ai mo'ikow mohakim kon intau,
simbá diá doman hakimon i Allah im
mo'ikow. Bo dona'ai doman mohukum
kon intau. Simbá diá doman hukumon i
Allah im mo'ikow. Ampungaibí in intau
inta kotaḷá ko'i monimu, simbá ampungan
doman i Allah in taḷá monimu.
38 Pobogoibí kon intau ibanea; simbá
ogoian doman i Allah im mo'ikow mo'i̲liu
kon inta inogoimu kon intau ibanea."
39 Onda intua ki Yesus nongongunman
bui kom porumpama'an tana'a, kai-Nia,
"Degá mota'au aka intau nobilog bo
mokapit kon intau doman nobilog? Tantú
taya dua tua in tumpaḷabí moḷabú kom
bubú!
40 Murí diábí mo'i̲liu kong gurunya. ta'e
aka murí tatua bo nopaḷutdon nobalajar,
yo sia im motongkaidon ing gurunya.
41 Nongonu sim mo'ikow im mo'indoibí
kom pu̲ling ko'i utatmu, ta'e balak kom
bonu im matamu in diábí kinota'auanmu?
42 Ná ondabí mo'ikow mota'au moguman
ko'i utatmu, 'U̲le, onda bá inggama'anku
im pu̲ling kom matamu nion', sedang
balak kom matamu in diábí indoianmu
muna? Hoi intau mongomunapik, poḷuaipa
muna im balak kom bonu im matamu, bá

matamu motarangdon totok bain tua bo
ikow mota'au mopoḷuai im puḻing kom
mata i utatmu."
43 "Diábĩ im pangkoi inta mopia
mopomungai im bungai inta diá mopia.
Natua doman diábĩ im pangkoi inta diá
mopia mopomungai im bungai mopia.
44 Sin nongkon bungainya kota'auanbĩ
im pangkoinya. Sim bonganga diábĩ
mopomungai in ḷantat andeka diát diábĩ
mopomungai in anggur.
45 Intau inta mopia mogaid doman kon
inta mopia sing ginanya pinuḻingan in inta
mopia. Ta'e intau inta mora'at mogaid
doman kon inta mora'at sing ginanya im
pinulingan domandon inta mongora'at.
Sin onu inta siningog im bibig yo tua in
iḷumuaibĩ nongkon ginanya."
46 "Nongonu sim mo'ikow im moku'ukbĩ
ko'i-Nakó, 'Tuhan, Tuhan,' padahaḷ bo
doĩbĩ mogaid kon onu inta pinokiáid-Ku?
47 Pomuḷoi intau inta namangoi ko'i-Nakó
bo mo'ibog mokidongog kon singog-Ku
poḷat doman dumudui kon onu inta
pinokiáid-Ku. Onu degá im mota'au-Ku
popotongakaian ko'inia tua?
48 Sia náonda bo intau inta noposindog
im baḷoi. Intau tatua nongaḻi muna

kino'onag bodongka nogaid kom pondasi
nongkon batu. Naonda in ḷunud moḷoben,
bo baḷoi tatua inuntag in ḷunud tatua, baḷoi
tatua diá noḷiaimai sin aim pinosindog
kom pondasi inta noroton.
49 Ta'e ki ine inta nokodongog kon
singog-Ku, tongá doí mogaid kon onu
im pinokiáid-Ku, intau tatua in náonda
bo intau inta noposindog im baḷoi kon
tudu im butá inta diá im pondasinya.
Náonda in inuntag in ḷunud, baḷoi tatua
baḷú no'umpag bo nogoguya'at totok!"
7 1 Nopaḷut makow ing ki Yesus nosingog
kon tayowon intau moántó tatua, Sia
minayak ing Kapernaum.
2 Kon tua oyúon in tobatú porwira in
Rum inta kobobantung. Bobantungnya
tatua, totok ing kotabinya ta'e dodai intua
notakit moyoyiga dongkadon oḷaton.
3 Naonda im porwira tatua nokodongog
kom bayongan inta inaidan i Yesus, sia
nopotabá kon tongonumai itoi mita in
Yahudi mayak ko'i-Nia bo mopo'igum
simbá ki Yesus mamangoipa mongundam
kom bobantungnya tatua.
4 Mosia minayak ko'i Yesus, bo naonda
in no'iyaput ko'i Yesus, mosia nopo'igum
totok simbá Sia mo'ibog mamangoi

motuḷung kom porwira tatua. Mosia
noguman nana'a, "Porwira tatua patusbî
tuḷungan i Amá,
5 sin sia tua im motabibî kom bayongan
intau naton bo sia doman tua inta
nokiposindog im baḷoi pososambayangan
nami."
6 Dá ki Yesus minayak noyotakin monia.
Ta'e naonda in nodiugdon im mosia
kom baḷoi porwira tatua, porwira tatua
nopotabá bui kon yobayatnya mita sim
moguman nana'a ko'i Yesus, "Tuang
dona'aidon ki Tuang rumorigamai
mamangoi im baḷoiku sin diábî patus in
aku'oi motarima ko'i Tuang kom bonu im
baḷoiku.
7 Bo aku'oi in diá doman patus mamangoi
mokipodungkuḷ ko'i Tuang. Ta'e
poyaputdon in singog-Mu tongákabî
totontagá dá mopiabî in simpaḷku tatua.
8 Sin aku'oi na'a in tobatú doman
bawahan bo koḷimonagku oyúon doman
im prajurit. Aka aku'oi bo moguman kom
prajurit tobatú, 'Bayak!' Dá sia im mayakbî
doman, bo aka tobatú ing kainako, 'Igai!'
dá mamangoibî doman in sia, andeka
aku'oi moguman kom bobantungku, 'Aidai
in na'a!' Aidannyabî doman intua."

9 Nokodongogmai kong koyow tatua,
noherang totok ing ki Yesus. Sia nobobui
kon intau mita inta dinumudui ko'i-Nia
bo poḷat nosingog, "Pirisaya námai na'a
ing koḷoben diápa dodai onda in no'uḻ̈i-Ku
kon sigad in intau Israel!"
10 Naonda intau mita inta pinotabá im
porwira tatua norobuidon kom baḷoi,
kinobayáanmai monia nopiadon im
bobantung im porwira tatua.
11 Diá no'onggot kon tua, ki Yesus
minayak kong kotá in Nain. Dumodudui-
Nya mita bo intau moántó minayak
noyotakin-Nya.
12 Naonda im mosia nodiugdon kon
ngara ing kotá tatua. Mosia noyodungkuḷ
in intau mita inta nobuḻig kom minatoi
sim poḷuai ing kota. Intau minatoi tatua
adḻ̈i ḷoḷaki, adḻ̈i totobatú in intau inta
dongkadon boba-bobay. Nobarong intau
in nongkon kota tatua in dinumudui ko'i
iná in adḻ̈i tatua.
13 Naonda ing ki Yesus noko'ontong kon
intau boba-bobay tatua noḻiai ing ginanya
sin tabi-Nya. Dá Sia noguman nana'a,
"Dona'aidon mongombaḷ!"
14 Bo Sia dinimiug kom buḻigan tatua bo
kinadaian-Nya. Dá intau mita inta nobuḻig

sinumogon bo Sia noguman, "Hoi U̲le,
Aku'oi moguman ko'inimu pobangondon!"
15 Dá nobangondon in tayamobiag tatua
bo i̲limitú nongonguman. Onda intua
pinopodiugdon bui i Yesus ko'i inánya.
16 Intau kon tua nóondok komintan
bo nodayow ko'i Allah po̲lat noguman,
"Tobatú nabi inta mo̲loben na'adon kon
yuá-yuák naton, bo ki Allah namangoidon
moposa̲lamat kon umat-Nya."
17 Habar tatua no'ibaya-bayakdon makow
kom bayongan i̲pú kon Yudea bo kon
diugeamai.
18 Dumodudui mita i Yohanes
nongonguman ko'i Yohanes kom
bayongan inta ain noba̲ĺi tatua. Dá ki
Yohanes nogoiní kon dumoduduinya
doyowá
19 bodongka pinotabánya mayak
mo̲libó ko'i Yesus, "Ki Tuangdon degá
inta pinodandi mamangoi tua, andeka
mogo̲latpa ing kami kon intau ibanea?"
20 No'iyaputmai ko'i Yesus in taya dua,
mosia noguman, "Ki Yohanes Mobobaptis
nopotabá ko'inami mamangoi bo mo̲libó
ko'i Tuang, mongo ki Tuangdon degá inta
pinodandi mamangoi, andeka mogo̲latpa
degá ing kami kon intau ibanea?"

21 Ko wakutu intua ki Yesus nongundam
kon norupa-rupamai in takit bo roriga
kom moántó intau bo noguntun doman
kon dimukud mita mora'at, bo nongundam
kon intau mita bilog sahingga im mosia
noko'ontongdon.
22 Dá ki Yesus noguman kon dumodudui i
Yohanes tatua, "Bayakdon bui ko'i Yohanes
bo o'umandon onu inta ain inontong
bo dinongog monimu: Intau bilog
moko'ontong, intau lempeng moko'bayak,
inta pinanyaki kusta mopia, intau bongol
mokodongog, intau matoi mobiag, intau
bogá pinopoyaputan in Habar Mopia.
23 Kosanangdon ing gina in intau inta
umuran motantú ing gina ko'i-Nakó."
24 Naonda intau mita inta pinotabá i
Yohanes nobuidon minayak, ki Yesus
noginsilang kon intau mobarong kon tua
mongo ki ine ing ki Yohanes, kai-Nia,
"Onu im bayáan monimu indoian kom
padang gurun? Mo'indoi degá kon aog inta
inirup in tompot po'uik po'untag?
25 Mo'ikow mayak mongonu? Mo'indoi
degá kon intau inta nogilambung
mogagah? Intau inta nogilambung
mogagah bo inta nobiag no'oyúon
tampatnya in tuabî kon istana!

26 Dá aka natua yo onu im bayáan
monimu indoian? Mo'indoi degá kon nabi?
Totúu, sedang no'i̲liubî kon tobatú nabi in
sia.
27 Sin sia tua inta aim pinais kom bonu
im Buk Mosuci, 'Indoiaikah na'adon in
totabá-Ku,' 'Sia pinotabá-Ku inumuna
ko'i-Nimu, simbá sia im momontang kon
da̲lan baya'an-Mu!'"
28 "Bá poguman-Kudon ko'i moniumu,
'Kon sigad monia inta pinolahir im bobay
diábî tobatúmai no'i̲liu ko'i Yohanes, ta'e
inta totok im mo'intok kon sigad in umat
i Allah. Siabî tua im mokawa-kawasa
nongkon i Yohanes Mobobaptis.'"
29 Komintan intau inta kon tua
nokodongog kon onu inta siningog i
Yesus tatua, intau doman inta mononagih
kom pajak, mosia tua inta ain dinumudui
kon onu im pinarentah i Allah bo inta aim
binaptis i Yohanes.
30 Ta'e intau mita im Parisi bo mototundú
kon agama doîbî notarima kon roncana
i Allah ko'i monia. Mosia tua in doîbî
binaptis i Yohanes.
31 Ki Yesus nosingog bui nana'a, "Onu
degá im mota'au-Ku popo'umpama'an

kon intau mita masai na'a, ná onu degá im mosia tua?
32 Mosia tua náonda bo mongoáďî mita inta i̲limitú kom pasar bo mosipoma̲lúan nana'a, 'Aim pinogirupan nami kom bansî im mo'ikow, ta'e mo'ikow doîbi momanari! Pinomanyanyian nami im manyanyi inta mokopongoibu, ta'e mo'ikow doîbî doman mongomba̲l!'
33 Ki Yohanes Mobobaptis namangoi -- sia diá noka'an kon roti bo diá doman nonginum kon anggur -- ta'e kai monimu: 'Sia tua kinoto̲longan in dimbu̲ló!'
34 No'iduduimai kon tua, Aďî Intau namangoi -- Sia tua nonga'an bo nonginum -- ta'e siningog monimu: 'Indoiaikah, intau tatua! Totok in turak bo motoyang monginum, yobayat im mononagih kom pajak bo intau mita baradosa.'
35 Umpakahbî natua, ta'e hikmat i Allah in iná̲ku bidon im bayongan inta notarima kon tua."
36 Tobatú intau im Parisi namangoi nogoinî ko'i Yesus monga'an kom ba̲loinya, dá ki Yesus minayak i̲limitú bo nonga'an doman kom ba̲loinya.

37 Kon ļipú tatua oyúon im bobay inta
aing kinota'auan totok in intau moántó
kon sia tua binaradosadon totok. Naonda
ing kinota'auan im bobay tatua kong ki
Yesus in yogot monga'an kom baļoi intau
im Parisi tatua, dá namangoi in sia kom
baļoi tatua takin kodia-dia im botoļ inta
mogagah totok inta kobonu-bonu in ļana
mobondu.
38 Ko'omba-ombaļ sia namangoi
sinimindog kon diug in si'oļ i Yesus,
sahingga si'oļ i Yesus nobuntad in ļuánya.
Ta'e kon dodaipa doman tatua si'oļ i
Yesus iningkagannya im bu'oknya tontaní,
bodongka inayokkannya in si'oļ i Yesus
bo binutakkannya in ļana nobondu inta
kodia-dianya tatua.
39 Naonda in inontong intau im Parisi inta
nogoiní ko'i Yesus nonga'an, sia nosingog
kom bonu ing ginanya, "Aka Sia na'a bo
totu-totu'u nabi, yo tantú kota'auan-Nyabí
doman kom bobay tatua intaubí inta totok
im binaradosa!"
40 Dá ki Yesus noguman nana'a kon
intau im Parisi tatua, "Simon, oyúon im
poguman-Ku ko'inimu." Dá kai Simon
doman, "O'o, gumandon Pak Guru."

41 Dá kai Yesus doman, "Oyúon intau
doyowa, taya dua tua in tumpaḷa koboḷi
kon intau inta mopopoḷuan in doit. Intau
tobatú koboḷi kon ḷima nogatut doit
perak. Inta tobatú doman koboḷi kon ḷima
nopuḷuh in doit perak.
42 Lantaran taya dua tua diádon
mokopobui kon doit tatua, dá
pinopatandon in intau tatua im boḷi
nayadua tua. Aka natua yo ḷibóon-Ku ko'i
monimu, ki ine ing kon sigad nayadua tua
im motabi-tabi kon intau inta nopoḷuan in
doit tatua?"
43 Dá kai'n tubag doman i Simon, "Tantú
intau inta mobayong im boḷinya!" Kai
Yesus, "Totu'u in tubagmu nion."
44 Onda intua ki Yesus nobobui kom
bobay tatua bo noguman ko'i Simon
nana'a, "Inontongmu im bobay tana'a
degá? Aku'oi im moguman ko'inimu:
Aku'oi namangoi im baḷoimu, ta'e diá
inogoianmu in tubig pondaritan-Ku
kon si'oḷ, ta'e bobay tana'a ain nondarit
kon si'oḷ-Ku takin ḷuánya, onda intua
iningkagannya bui im bu'oknya tontaṅ̂i.
45 Ikow in diábî notomu nongayok
ko'i-Nakó, ta'e bobay tana'a in diábî

mogoga-gogai im mongayok kon si'oḷ-Ku
pokoángoi-Kupa in na'a.
46 Diábî pinakéanmu in minya in uḷu-Ku,
ta'e bobay tana'a aindon nopoḷana in ḷana
nobondu kon si'oḷ-Ku.
47 Poguman-Kudon ko'inimu, tabinya inta
moḷoben tatua moponyata kon taḷánya
inta noántó aindon inampungan. Intau
inta tongá inampungan topi̲lik in taḷánya,
tabinya in tongá doman topi̲lik."
48 Onda intua ki Yesus noguman kom
bobay tatua, "Taḷámu mita aindon
inampungan."
49 Intau mita inta nonga'an noyotakin-
Nya, norai kom bonu ing gina monia
nana'a, "Degá ki inebî in intau tana'a sim
mota'aubî mongmpung kon taḷá mita?"
50 Ki Yesus bui noguman kom bobay
tatua, nana'a, "Pirisayamu ain nokosaḷamat
ko'inimu, bayakdon ikow takin saḷamat!"
8 1 Diá no'onggot kon tua ki Yesus
minaya-mayak makow ing kota-
kotáanya bo ḷipu-ḷipúannya bo mopoyaput
in Habar Mopia kon soáḷ náonda ing
ki Allah mamangoi momarentah saḷaku
Raja. Rasul-Nya inta mopuḷuh bodoyowá
kotaki-takin-Nya doman.

2 Oyúon doman im bobay inta ain
inundaman-Nya nongkon kinotoḷongan
in dimukud mita mora'at bo bayongan
panyaki ibanea. Na'a in tangoi monia tua:
Ki Maria inta dinonoy ki Magdalena (pitu
in dimukud mora'at nonggaggu aindon
pinoḷuai ko'nia);
3 ki Yohana, inta ki buḷoi i Khusa,
bendahara i Herodes; ki Susana bo
nobayongpa doman im bobay ibanea.
Onu ing kaparaḷuan monia wakutu in
nobantung ko'i Yesus bo kon murî-Nya
mita, sinanggungbî monia tontanî.
4 Diá mobonto-bontow in intau mita
mamangoi ko'i Yesus.Mosia namangoi
nongkon ḻipu-ḻipúannya. Naonda intau
nobayongdon in noyosipun, ki Yesus
nongonguman kon tobatú porumpama'an
koi monia nana'a,
5 "Oyúon intau monononggobá iḷumuai
sim mogambor kom bibitnya. Ko wakutu
in sia noponabud, oyúon bibit noḷabú kom
bingkî in daḷan. Bibit tatua korita-ritakan
makow in intau, onda intua nodait kina'an
in ḷagapan.
6 Oyúon doman in noḷabú kom butá inta
nobarong totok im batu. Naonda in sia
nobiag, buibî no'ingkag sin diá in tubig.

7 Oyúon doman in noḷabú kon yuá-yuák
in diát. Diát tatua nobiag noyotakin im
bibit tatua poḷat doman monisîmai kom
bibit tatua nodapot im minatoi.
8 Ta'e oyúon doman in noḷabú kom
butá mopia. Bibit tatua nobiag nopira
bo nomungai nodatog totok. Bungainya
mogatut noguntuḷ ing kobayongea."
Nopaḷut makow nongonguman kon natua,
Sia noguman noropot nana'a, "Ki ine ing
kobongoḷan yo pokidongog!"
9 Murî-Nya mita noḻibó ko'i-Nia mongo
onu im mangaḻe im porumpama'an tatua?
10 Dá ki Yesus notubag, "Mo'ikow aindon
inogoian ing karunia monota'au kon
rahasia naonda ingki Allah momarentah
saḷaku Raja. Ta'e intau mita ibanea
pinopoyaputan ta'e tongá nomaké im
porumpama'an, simbá umpakahbî mosia
monarukiramai, ta'e diá kota'auan monia
onu im mobaḻî, bo umpakahbî mosia
mongindongog, ta'e diá komangaḻean
monia."
11 "Na'a mangaḻe im porumpama'an
tatua: Bibit tua im Pirman i Allah.
12 Bibit inta noḷabú kom bingkî in daḷan,
tua in ibarat intau inta ain nokidongog
kom Pirman i Allah, onda intua inangoi in

Ibilis bo inagow im Pirman tatua nongkon
bonu ing gina monia, sin dika bo mosia
mobaḷi mopirisaya bo posaḷamaton.
13 Aka bibit inta noḷabú kom butá inta
nobayong im batu, tua in ibarat intau
inta nokidongog kom Pirman i Allah,
bo notarima takin pia ing gina, ta'e onu
in dinongog monia tua diá no'i'tonop
kom bonu ing gina monia. Mosia
tongá nopirisaya notoyong, naonda ing
kinoángoian soba'an, mosia diá nonahang
bo nobaḷui im pirisaya monia ko'i Allah.
14 Bibit inta noḷabú kon yuá-yuák in diát,
tua in ibarat intau inta ain nokidongog
kom Pirman, tongá gina monia umuran
sinisí ing kapunya'an inta inanggap
monia mokosanang kong kobiagan monia
kon dunia na'a, sahingga diá notuoi im
bungainya.
15 Yo aka bibit inta noḷabú kom butá
mopia, tua in ibarat intau inta nokidongog
kom Pirman, bo pino'tonopnya totu-totu'u
kom bonu ing ginanya sahingga in
nonahang kon yagi-yagi soba'an bo
nobogoi im bungainya inta totok im
mopia."
16 Diábí intau im mopoyongkit makow
in togá bo tungkubannya in tampayang

andeka tagúonnya kon siup in ḷanta'an.
Tantú togá tatua in tuduonnyabî kon
tampatnya, simbá komintan intau inta
tumu'ot kom baḷoi tatua moko'ontong
kom bayagea.
17 Diábî in tobatúmai no'ibuni in diá
popo'ontong, bo diábî in tobatúmai
in binuni in diá kota'auan bo diá
popota'a-ta'au makow.
18 Manangka intua yo tarukira'ai kopira
onu inta ain dinongog monimu. Sin
aka ki ine in oyúondon, yo ko'inia tua
in dugangan doman bui, ta'e ki ine in
diápa, yo onu in oyúonpa ko'inia gamáan
domandon nongkon inia.
19 Ki iná bo ki utat mita i Yesus namangoi
ko'i-Nia, ta'e diá no'i'yaput ko'i-Nia sin
nobarong totok in intau.
20 Dá oyúon in intau nopota'au ko'i-Nia,
"Ki iná bo ki utat i Pak Guru tua kon ḷuai,
mosia mo'ibog moyodungkuḷ i Pak Guru."
21 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Intaubî mita inta mo'ibog mokidongog
kom Pirman i Allah bo inta mo'ibog
mogaid kon onu inta kino ibog-Nya,
tuatabî ing ki iná bo ki utat-Ku mita."
22 Kon singgai tobatú, ki Yesus bo
murî-Nya mita sinumakoi kon uangga. Sia

noguman ko'i monia, "Igai bá kita mayak in ḷoḷan danow." Dá minayak i mosia.
23 Ko wakutu i mosia kom binaya'andon, ki Yesus nosiug noḷoḷot, indoianmai daḻ̱ibî namangoi in tompot moropot totok kon danow tatua, sahingga in nobokoḷ noḷoben bo uangga mulaidon kobonuan in tubig, sahingga mokobahayadon ko'i monia.
24 Dá murí-Nya mita namangoi bo noguḷung ko'i-Nia, kai monia, "Pak Guru, Pak Guru, mobodito ing kita!" Ki Yesus nobangon bo nongguak kon tompot bo bokoḷ inta koyogot mogirup tatua. Dá tompot bo bokoḷ tatua nogogai bo diádon nobokoḷ.
25 Bo siningog i Yesus im mosia, "Nongonu sim mo'ikow in diábî mopirisaya ko'i-Nakó?" Mosia no'ondok bo noherang. Mosia nosi̱libóan, "Ki inebî sabanarnya in intau tana'a sin umpakah tompot bo tubig yo dumudui doman kon singog-Nya!"
26 Ki Yesus bo murí-Nya mita iḷumeag nodapot in ḻipú intau ing Gerasa inta kon ḷoḷanmai in Danow Galilea.
27 Naonda ing ki Yesus noponag kon toba, Sia inangoi in tobatú intau inta nongkon kotá tatua. Intau tatua kinotoḷongan in dimukud mora'at. No'onggotdon sia in

diá nogi̱lambungmai bo diádon doman
nogutun kom ba̱loinya. Sia nogutun bidon
kong gua mita inta po̱lo̱lobongan kon
intau minatoi.
28 Naonda in sia noko'ontong ko'i Yesus,
kinumarak in sia bo sinumungkud kon
tayowonmai i Yesus bo noma̱lú, "Hoi Yesus
ki Adi̱ i Allah inta Totok Mo̱lantud! Onuon
i Tuhan in aku'oi na'a? Po'igumonku totok
ko'i Tuhan, dika roriga'an in aku'oi!"
29 Dimukud mora'at tatua noguman
natua, sim pinotabá i Yesus ̱lumuai
nongkon intau tatua. Sim mokakitdon
im pogarab in dimukud mora'at in intau
tatua. Dá po̱lo̱lukad kon intau tatua in
dongka bidon togotonmai in rante bo
umantungan, ta'e bontowonnya doman in
rante inta pinotogot ko'inia, onda intua
sia diaan in dimukud mora'at mayak im
padang gurun.
30 Ki Yesus no̱libó kon intau tatua, "Ki
ine in tangoimu?" Tubagnya doman,
"Tangoiku 'ki Legion'" -- sin nobayong
totok in dimukud mora'at in sinumu'ot
ko'inia.
31 Dá dimukud tatua nopo'igum ko'i
Yesus simbá diá potabá-Nya im mosia
mayak in da̱lan kopatoian.

32 Nodiug kon tua oyúon im boké
noántó inta koyogot motayakmai kong
ka'anon monia kon tonsi̱ligmai im bu̱lud,
dá dimukud mora'at tatua nopo'igum
ko'i Yesus, simbá ogoi im mosia mayak
tumu'ot kom boké mita tatua. Dá
dinuduian i Yesus onu im pino'igum monia
tua.
33 Dimukud mora'at mita tatua i̱lumuai
nongkon intau tatua bo minayak sinumu'ot
kom boké mita tatua. Boké mita tatua
minayak bo i̱lumansik nongkon bingkî in
irang bo no̱labú kon danow po̱lat no̱lomot.
34 Naonda intau mita inta no̱lukad
kom boké noko'ontong kon natua, mosia
no̱lagui bo po̱lat minayak nopohaba-habar
makow kon onu inta ain noba̱l̂i tatua kong
kotá bo kon i̱lipú mita inta noyodiugmai.
35 Dá i̱lumuaidon in intau mita kon tua
sim mo'indoi kon onu inta ain noba̱l̂i
kon tua. Mosia namangoi ko'i Yesus bo
inontong monia in intau inta sina̱la'andon
in dimukud mora'at. Intau tatua i̱limitúdon
makow kon diug in si'o̱l i Yesus, aindon
noratak bo nogi̱lambungdon. Mosia
kon tua komintan inangoian ondok in
noko'ontong kon onu inta noba̱l̂i tatua.

36 Náonda ing kóo'inggamá ing kawasa
in dimukud mora'at kon intau tatua,
nodait ino'uman in intau mita inta ain
noko'ontong tontanî kon onu inta ain
nobaḷî tua.
37 Sahingga intau mita inta kon ḷipú ing
Gerasa tua nopo'igum ko'i Yesus, simbá
taḷaan-Nya im mosia sim mo'ondokdon
totok mosia. Dá ki Yesus sinumakoidon
bui kon uangga bo nonaḷámai ko'i monia.
38 Intau inta ain sinaḷaan in dimukud
mita mora'at tatua nopo'igum ko'i Yesus
simbá ogoi in sia tumakin ko'i Yesus. Ta'e
pinotabá i Yesus in sia takin koyow nana'a,
39 "Pobuidon ikow kom baḷoimu bo
daitdon o'uman im bayongan inta ain
inaidan i Allah ko'inimu." Dá intau tatua
minaya-mayakdon makow kom bayongan
kotá bo nopota'a-ta'au makow im
bayongan inta ain inaidan i Yesus ko'inia.
40 Naonda ing ki Yesus nobui mangoi, Sia
sinontomu intau mobayong takin sanang
gina, si mosia dongkadon mogoḷat makow
ko'i-Nia.
41 Bo kon dodai intua namangoi
domandon in intau, tangoinya ki
Yairus. Ki Yairus na'a, itoi kom baḷoi
pososambayangan. Sia sinumungkud kon

tayowonmai in si'oḷ i Yesus bo nopo'igum totok simbá ki Yesus mo'ibog mamangoi im baḷoinya.
42 Sin wakutu intua ki aḏinya inta tongá totobatú tua notakit dongkadon oḷaton. Aḏi tatua umurdon degá mopuḷuh bodoyowá notaong. Dá ki Yesus minayak. Kom bonu im binaya'an tatua totok monia dodakkan ing ki Yesus.
43 Bo kon sigad intau moántó tatua, oyúon tobatú bobay inta aindon mopuḷuh bodoyowá notaong notakit sinoḷoganmai in dugú, bo diá tobatúmai im mokopia kon takitnya tatua.
44 Dá totok noramiji in sia bá mo'idiug ko'i Yesus nongkon tumi bo mokadai kon ubung in jubah-Nya, dá kon dodaipa doman intua bobay tatua nopia.
45 Ta'e ki Yesus noḻibó ko'i monia, "Ki ine in noḻiai ko'i-Nakó? Ta'e diá tobatúmai in nongaku, dá ki Petrus noguman, "Pak Guru, totu'u mobarong intau in noḷipung ko'i Pak Guru, dapot ing ko'undudan magi'makow monia ing ki Pak Guru!"
46 Ta'e kai Yesus doman, "Oyúon tobatú intau in sinumontúon noḻiai ko'i-Nakó, kinorasaan-Ku kon oyúon ing kawasa iḷumuai ko'i-Nakó."

47 Naonda ing kinota'auandon im bobay
tatua kon onu inta inaidannya tua aindon
kinota'auan i Yesus, dá namangoi in sia,
ta'e gugur makow bo sinumungkud kon
tayowon-Nyamai. Onda intua ino'umannya
kon tayowon intau moántó in alasannya
mongo nongonu sin sinumontúonbî in sia
no̲liai ko'i Yesus. Takitnya tatua nopia kon
dodaipa doman intua.
48 Ki Yesus noguman kom bobay tatua,
"Adî-Ku, pirisayamu ain nokosa̲lamat
ko'inimu. Bayakdon takin sa̲lamat!"
49 Koyogotpa ing ki Yesus nosingog,
namangoi in tobatú gina̲lum i Yairus bo
noguman ko'i Yairus, "Ki adî i Tuang
minatoidon, dá dona'aidon ing ki Tuang
mamangoi bo mokiposusahmai ko'i Pak
Guru!"
50 Tongá dinongog i Yesus onu inta
pinoguman in intau tatua, dá Sia noguman
ko'i Yairus, "Yairus, dikabî mo'ondok.
Popirisayabî dá mosa̲lamatbî ing ki adîmu
tatua."
51 No'iyaputmai kom ba̲loi i Yairus, diá
tobatúmai intau ibanea inogoi i Yesus
dinumudui ko'i-Nia sinumu'ot ing gopot,
ko̲likudbî ing ki Petrus, ki Yohanes, bo

ki Yakobus takin ki iná bo ki amá in adi tatua.
52 Totokdon in ombaḷan bo amuian monia
in adi tatua, ta'e ki Yesus noguman ko'i
monia, "Dikadon mongombaḷ im mo'ikow
sin adi tatua in diábi minatoi tongábi
nosiug!"
53 Ta'e kinosingan monia in Sia, sing
kinota'auan monia kon minatoi bidon adi
tatua.
54 Dá kinadaian i Yesus in ḷima adi tatua
bo noguman, "Pobangondon uḷe!"
55 Bo nobuidon mangoi in dimukud adi
tatua bo kon dodaipa doman intua nobiag
bui in adi tatua bo poḷat sinimindog. Ki
Yesus nokipokaan in adi tatua.
56 Guyanga in adi tatua totok in noherang
noko'ontong, ta'e onu inta ain nobaḷi tatua
diábi inogoi i Yesus pota'a-ta'au makow
ko'i inekabi.
9 1 Ki Yesus nogoini kom muri-Nya inta
mopuḷuh bodoyowá bo nobogoi ing
kawasa moguntun kon dimukud mora'at
bo mongundam doman kom bayongan
takit.
2 Onda intua nopotabá ko'i monia
minayak nopota'a-ta'au makow in
Habar Mopia kon náonda ing ki Allah

mamangoi momarentah saḷaku Raja poḷat
mongundam kon intau mita inta notakit.
3 Na'a ing koyow-Nya ko'i monia,
"Dona'aibî modia kon onu bo onu ing
kom binaya'an. Dika doman modia kon
tungkud andeka baḷun, ka'anon andeka
doit, andeka ḷambung pomaḷuian.
4 Aka mo'ikow bo ain sinarima kom baḷoi
tobatú, dá pogutundon kon tua modapot
im mopaḷut oáidanmu kong kotá tatua.
5 Bo aka oyúon in intau inta doî motarima
ko'i monimu, yo ḷuaidon kong kotá tatua
bo topirai in ḷobud kon si'oḷmu saḷaku
poringatan ko'i monia."
6 Dá minayakdon im murî i Yesus
mopuḷuh bodoyowá tatua bo sindaḷan
nopoyaput in Habar Mopia poḷat doman
mongundam kon intau mita inta
nongotakit kon ḷipu mita inta kinobaya'an
monia.
7 Naonda ing ki Herodes, raja kon wilayah
tatua nokodongog kom bayongan inta
ain nobaḷî tatua, nobingung in sia, sin
oyúon doman intau im moguman kong ki
Yohanes in nobiagdon bui.
8 Oyúon doman im moguman, "Ki Elia
namangidon bui, bo oyúon doman im

moguman, tobatú nabi tungkuḷ intua
nobiagdon bui."
9 Ki Herodes nosingog nana'a, "Aku'oi ain
nopotabá kon intau nomongkó kon uḷu i
Yohanes, yo ki inebî in sia tana'a inta kai'n
habar ain nogaid kon inta mokoherang
totok kon intau." Dá sia umuran moramiji
simbá moyodungkuḷ i Yesus.
10 Bo naonda in rasuḷ mita inta pinotabá
i Yesus nobuidon mangoi, ino'uman
monia ko'i Yesus onu inta aim pinomia
monia. Dá dinia i Yesus im mosia minayak
sinumontanî kon tobatú kotá, tangoinya
kotá im Betsaida. Tongá ki Yesus bo
murî-Nya mita ing kon tua.
11 Ta'e naonda ing kinota'auan intau
mobayong tatua, dinuduian monia in Sia.
Dá pinomayak-Nyadon makow mosia in
dinumudui ko'i-Nia. Kon tua ki Yesus
nopoyaput in Habar soáḷ náonda ing
ki Allah momarentah saḷaku Raja bo
nogundam doman kon intau mita inta
notakit kon tua.
12 Naonda in no'ungkoḷomdon singgai,
namangoidon ko'i-Nia im murî-Nya inta
mopuḷuh bodoyowá tatua bo noguman,
"Pak Guru, poki-pobuiaidon in intau
mita tanion simbá mota'aupa im mosia

motayak kom ponga'anan bo pogogaian
monia kon ḻipú inta nodiugmai kon na'a,
sin noyayuk bo no'itontanî totok in tampat
naton na'a."
13 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Mo'ikowbî im mobogoi ing ka'anon
ko'i monia tua!" Dá kai monia doman,
"Ko'inami tongá oyúon in roti ḻima bo
toyak doyowa. Koḻikudbî in aka mayak
motaḷui ing kami dá oyúon in ogoi ka'anon
monia!"
14 (Aka iaponmai in intau kon tua, yo degá
ḻimamai noribu ing kobayongea komintan
intau ḷoḷaki.) Dá ki Yesus noguman kom
murî-Nya mita, "Pokiḻitúaidon mita im
mosia mokolo-kolompok, tokolompok
toḷoḻimamai nopuḷuh intau."
15 Murî-Nya mita nogaid kon onu inta aim
pinoguman ko'i monia. Pinokiḻitúandon
mita monia intau moántó tatua.
16 Onda intua ginamádon i Yesus in
roti ḻima bo toyak doyowa nobungá
tatua bodongka iḷumangag kon ḷangit
bo nosukur ko'i Allah. Onda intua
binosi-bonsig-Nya in roti tatua bo inogoi
kom murî-Nya mita pinokisilai kon intau
moántó tatua.

17 Mosia nonga'an komintan dapot
nobotug. Onda intua sinipun monia ing ki
agat mita in roti tatua. Nosipun magí yo
mopuḷuhpa bodoyowá nokompé.
18 Kon singgai tobatú, wakutu ing ki
Yesus yogot nosambayang, murí-Nya mita
namangoi ko'i-Nia. Dá ki Yesus no_libó ko'i
monia, "Aka podudui guman in intau, yo
ki ine in Aku'oi na'a?"
19 Dá mosia notubag, "Oyúon noguman
ki Yohanes Mobobaptis. Oyúon doman
noguman ki Elia, ibanea doman noguman
tobatú nabi tungkuḷ intua bo nobiag bui."
20 Ki Yesus no_libó bui ko'i monia, "Aka
podudui in raian monimu, yo ki ine in
Aku'oi na'a?" Dá ki Petrus notubag, "Raja
Mopoposaḷamat inta pinodandi i Allah."
21 Bo ki Yesus noguman kom murí-Nya
mita, "Dona'ai poguman magí-makow
monimu kon i inekadon."
22 Bo ki Yesus noguman doman nana'a,
"Ki Adí Intau mustibí motarima kon roriga
mobayong, bo Sia im bayowan itoi mita in
_lipu, imang mita itoi bo mototundú mita
kon agama bo _limodon, ta'e kon singgai in
toḷunya biagon bui."
23 Onda intua Sia noguman doman ko'i
monia, "Intau inta mo'ibog dumudui ko'i-

Nakó, mustibî liongonnya in oáidannya
tontanî, bo momota'an kon roriganya
pomuloi in singgai bo umuran dumudui
ko'i-Nakó.
24 Sin intau inta tongá umuran mo'ibog
mogaid kon oáidannya tontanî, kobulian
ing kobiagannya, ta'e intau inta mo'ibog
moliong kon rupa-rupa sim mogaid kon
oáidan-Ku, mosalamat in sia."
25 Onubî im baragunanya, intau moko'ulî
kom bayongan rupa-rupa inta mopira kon
dunia na'a, aka tua komintan bo tongá
mokobodito ko'inia?
26 Sin intau inta mo'oyak im mongaku kon
sia tua in dumodudui-Ku bo mo'oyak im
mogaid kon onu inta ain sinundú-Ku, yo
ki Adî Intau mo'oyak doman im mongaku
kon sia in dumodudui-Ku ko wakutu im
mo'iangoi in Sia takin kawasa-Nya bo
kawasa i Amá bo im malaekat mita inta
mosuci.
27 Bá kota'auan monimumu in na'a, "Kon
sigad monimu tana'a oyúon in diápabî
matoi aka sia diápa moko'ontong ko'i
Allah mamangoi momarentah salaku
Raja."
28 Degá waludon nosinggai nongkon
pino'tundúan kom bayongan tatua, ki

Yesus nodia ko'i Petrus, ko'i Yohanes bo
ko'i Yakobus notakod kom buḷud sim
mosambayang.
29 Wakutu ing ki Yesus yogot
nosambayang kon tua, indoianmai
yo pogot-Nya nobaḷui bo ḷambung-Nya in
nobaḻ̄idon nobudó mopo'uḻ̄i-uḻ̄inag.
30 Daḻ̄i doman bo inontong intau
doyowa, tuata ing ki Musa bo ki Elia
noki'pogontong kon yuák im bayag
inta nongkon soroga. Mosia nosirita
takin i Yesus soáḷ kopopatoi-Nya inta
diádon mo'onggot bo kobayáan-Nya kon
Yerusalem.
31 (9:30)
32 Wakutu intua ki Petrus takin
yobayatnya mita nosiug, ta'e naonda
im mosia no'ibangon inontong monia
in sindar motarang nonimbayag ko'i
Yesus bo intau doyowa sinimindog kon
diug-Nya.
33 Bo naonda in intau doyowa tatua
nonaḷámai ko'i Yesus, ki Petrus noguman
ko'i Yesus, "Pak Guru, mopira totok kita
ing kon na'a. Manikah mogaid ing kami
kon kemah toḷu, tobatú ing ko'i Pak Guru,
tobatú ko'i Musa, bo tobatú ko'i Elia."

(Onu in siningog i Petrus tatua diábĭ kinota'auannya.)
34 Yogotpa ing ki Petrus nosingog, baḷú no'ikoḷubung mangoi ing goḷom ko'i monia, sahingga inangoian ondok im mosia.
35 Bo kino'dongogandon in singog nongkon yuák ing goḷom tatua noguman, "Tana'a ing ki Adĭ-Ku inta piniḻĭ-Ku, indongogaidon in Sia."
36 Naonda in nogogai singog tatua, indoianmai monia yo dongkadon ki Yesus tontanĭ ing kon tua. Ta'e tua komintan diábĭ ino'uman in murĭ-Nya mita kon intau ibanea.
37 Nopo'ikoḷommai kon singgai, wakutu ing ki Yesus bo murĭ-Nya taya toḷu nosiḻigdon nongkon buḷud tatua. Intau moántó namangoi ko'i Yesus.
38 Tobatú ḷoḷaki kon sigad in intau moántó tatua nomaḷú, "Pak Guru, tuḷungaipa bo indoiai ing ki adĭku totobatú tua!
39 Aka dimukud mora'at mamangoi monubuh ko'inia, sia baḷú kumarak bo tumogat totok in awaknya bo bibignya ḷuaian im burá. Dimukud tatua umuran

mopororiga ko'inia, bo gogió diádon
taḷáannyamai ing ki aḍ'iku tatua.
40 Aku'oi nokituḷungdon kom murí mita i
Pak Guru moguntun kon dimukud tatua,
ta'e diá mokomampu im mosia."
41 Dá ki Yesus sinumorú kom murí-Nya
mita kai-Nia, "Mo'ikow nion intau mita inta
mo'ibog momaḷawang bo diá mopirisaya!
Komangoipa degá in onda Aku'oi musti
umuran moyotakin monimu bo mosabar
im mo'indoi kon oáid mita monimu? Dia
mangoi in aḍ'i tanion!"
42 Ko wakutu in aḍ'i tatua nopobayak
ko'i Yesus, dimukud mora'at tatua
nopobanting ko'inia poḷat pinotorondónya
awak in aḍ'i tatua. Ta'e totok in sinoruán
i Yesus in dimukud mora'at tatua bo
pinokiḷuaian-Nya nongkon aḍ'i tatua
dá nopiadon in aḍ'i tatua bo poḷatdon
pinosarahkan ko'i amánya.
43 Komintan intau noherang noko'ontong
kong kawasa i Allah inta námai tua
ing koḷoben. Ko wakutu intau mita
nongoherangpa totok kom bayongan inta
pinomia-Nya tatua, ki Yesus noguman
kom murí-Nya mita,

44 "Tarukira bo dika koliongan in
singog-Ku tana'a: Ki Adi Intau posarahkan
kong kawasa in intau."
45 Tongá diá kinomangalean im murí-Nya
mita in singog-Nya tatua. Sin tua in
sinontu'onbí binuni ko'i monia simbá diá
komangalean monia. Bo mosia mo'ondok
doman im molibó ko'i-Nia.
46 Bo nomukádon im bobayowan
kon sigad im murí mita i Yesus.
Mosia nobobayowan mongo ki ine im
molobe-loben kon sigad monia tua.
47 Tongá kinota'auan i Yesus in raian
monia tatua, tuamai ginamá-Nya im
mongoádi tobatú bo pinokisindogan-Nya
kon diug-Nyamai.
48 Bo Sia noguman kom murí-Nya
mita, "Intau inta notarima kon adi tana'a
sin nokotorop ko'i-Nakó, yo tua im
mangalenya sia notarima ko'i-Nakó; bo
ki ine in notarima ko'i-Nakó, yo sia in
notarima doman ko'i-Nia inta nopotabá
ko'i-Nakó; sing ki ine mo'ompá in dodia
kon sigad monimu komintan, yo siabí tua
im molobe-loben."
49 Ki Yohanes noguman nana'a ko'i Yesus,
"Tuhan, kami noko'ontong kon intau
noguntun kon dimukud mora'at nomaké

in tangoi i Tuhan, tongá ilarang nami in sia, sin sia de'emanbî dumodudui naton."
50 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Dona'aibî ampagan monimu in sia, sing ki ine im motoindudui ko'i monimu, yo sia tua in yobayat monimu."
51 Naonda im modiugdon wakutu i Yesus mayak in soroga, sinantú-Nyadon kon Sia mayakdon in Yerusalem,
52 dá Sia nopotabá kon intau inumuna ko'i-Nia. Mosia minayak bo sinumu'ot kon ḻipú intau in Samaria. Makusud monia tua im moposadia kon onu inta paraḻuon i Yesus.
53 Ta'e intau mita in Samaria doí motarima kong koángoian i Yesus sing mokantaradon totok kon Sia nopobayak ná Yerusalem.
54 Nokota'aumai kon natua ing ki Yakobus bo ki Yohanes inta murí i Yesus, mosia noḻibó nana'a, "Tuhan, mo'ibog degá ing ki Tuhan bá po'igumon nami in tuḻu moḻabú nongkon ḻangit bo momutú ko'i monia komintan?"
55 Ta'e ki Yesus nobobui ko'i monia bo sinumorú.
56 Dá mosia minayakdon kon ḻipú ibanea.

57 Naonda ing ki Yesus bo murî-Nya mita
nonginggguputdon kom bobayáan monia,
oyúon intau noguman ko'i Yesus, "Pak
Guru, aku'oi mo'ibog dumudui ko'i Pak
Guru kon ondakabî im bayáan!"
58 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia, "Ule,
Serigala oyúon im bubúnya, lagapan
oyúon im pugadnya, ta'e ki Adî Intau diábî
in tampat posiugan-Nya."
59 Ki Yesus noguman nana'a kon intau
ibanea, "Duduidon ko'i-Nakó!" Tongá intau
tatua notubag nana'a, "Tuang ogoiaipa
muna iwakutu in aku'oi molobong ko'i
amáku."
60 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia,
"Pomayakdon makow intau minatoi
molobong kon intau minatoi; ta'e ikow im
bayakdon bo poyaputdon in Habar Mopia
kom bayongan intau kon lipu-lipúannya.
Poguman kong ki Allah im mamangoidon
momarentah salaku Raja."
61 Bo oyúon doman intau in noguman
nana'a ko'i Yesus, "Pak Guru, aku'oi im
mo'ibog dumudui ko'i Pak Guru, ta'e
ogoiaipa muna iwakutu in aku'oi mayak
moguman kom bayongan ginalumku."
62 Ta'e ki Yesus notubag, "Pomuloi
intau inta momangkoidon momajeko, bo

mobobuipa ná tumi, yo sia tua in diábî
patus mobaḻî umat i Allah."
10 [1] No'iduduimai kon tua, ki Yesus
nomi̲ḻî kon dumodudui-Nya ibanea
pitu nopuḻuh ing kobayongea bodongka
nopotabá ko'i monia. Mosia pinokibayáan
tumo-dodoyowa sin umuna ko'i-Nia
mayak ing kotá bo tampat mita inta
bayáan-Nya.
[2] Ki Yesus noguman nana'a, "Bungainya
im mobayong totok, ta'e mononoli̲sî in
tongá topi̲lik. Manangka intua po'igumdon
ko'i togi gobá simbá potabánya mangoi
in intau inta mogogaid simbá mosia im
mono'inut kom bungainya mita tatua.
[3] Tuamai bayakdon! Aku'oi mopotabá ko'i
monimu naonda bo mopotabá in domba
kon yuá-yuák in serigala.
[4] Bo donáai modia kon pundi andeka
baḻun andeka aip in si'oḻ. Dika mogogai
kon yuák in daḻan bo mobogoi in hormat
ko'i inekadon.
[5] Bo aka mo'ikow tumu'ot kon tobatú
baḻoi yo na'a in singogon muna,
'Binarakatandon i mo'ikow tobaḻoian na'a.'
[6] Bo aka kon tua oyúon intau inta mo'ibog
in dodamean bo saḻamat, yo salammu
tatua in motantú kom baḻoi tatua, tongá

aka diá, yo salammu tatua im mo'ibuibî
ko'inimu.
7 Kotantú kon tobatú baḷoi aka mogutun.
Tarima onu in ogoi monia ko'inimu.
Sin intau inta mogaid im patusbî in sia
motarima kom bungai in inaidannya.
Dona'ai momampi-mamping makow kom
pogutunan.
8 Aka mo'ikow mamangoi in tobatú kotá
bo sinomu notompia in intau kon tua, yo
ka'anbî onu inta ogoi monia ko'i monimu.
9 Tuḷungai bo undamai in intau mita inta
notakit kong kotá tatua bo poguman kon
intau mita kon tua, 'Ki Allah mamangoidon
momarentah saḷaku Raja kon yuá-yuák
monimu.'
10 Ta'e aka mo'ikow bo mamangoi in
tobatú kota bo doî in intau kon tua
motarima ko'i monimu, yo bayá in doḷaag
bo singog nana'a,
11 'Sedangpa ḷobud ing kotámu na'a inta
nongo-ikompit kon si'oḷ nami, daiton
nami topiran saḷaku poringatan ko'i
monimu. Ta'e bá kota'auan monimu
kon diá bidon mo'onggot ing ki Allah
mamangoi momarentah saḷaku Raja kon
yuá-yuák monimu!'"

12 Torop in na'a, "Kon singgai ponantúan,
intau in Sodom im mogampa-gampang
ampungan i Allah nongkon daripada intau
mita ing kotá tatua!"
13 "Koboditodon mo'ikow, Korazim! Bo
koboditodon mo'ikow, Betsaida! Sin aka
kuma bo kon lipú in Tirus bo Sidon im
pinogaidan kon inta mokoherang mita
inta ain inaidan kon yuá-yuák monimu, yo
no'onggot bidon mosia nogogai nogaid
kon dosa, bo inagoiandon im panyasaḷan.
14 Ta'e kon singgai ponantúan, lipu in
Tirus bo Sidon im mogampa-gampang
ampungan i Allah daripada mo'ikow.
15 Bo mo'ikow, Kapernaum! degá kai'nimu
kamai dá poḷantudonbî ikow dapot in
soroga? Bá pogumanku, Diábî! Malah
mo'ikow nion in pogonagbî kon naraka!"
16 Bo ki Yesus noguman kom murî-Nya
mita, "Ki ine im mo'ibog mokidongog
ko'i monimu, yo mosia tua i mokidongog
doman ko'i-Nakó. Ta'e ki ine in doî
motarima ko'i monimu, yo sia in doî
doman motarima ko'i-Nakó. Bo ki ine in
doî motarima ko'i-Nakó, yo sia in doî
doman motarima ko'i-Nia inta nopotabá
ko'i-Nakó."

17 Onda intua, dumodudui i Yesus
inta pitu nopuḷuh nobuidon mangoi
takin sanang ing gina bo noguman,
"Tuhan sedang dimukud mita mora'at
mo'ondok ko'inami sim mokodongog kon
tangoi-Mu."
18 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Aku'oi noko'ontong kon Ibilis noḷabú
nongkon ḷangit náonda bo kilat.
19 Mo'ikow aindon inogoian-Ku ing
kawasa poritak kon uḷag bo bamba'u,
bo kawasa pomutoḷ kon ropot in saturu,
sahingga diá bidon im moko'bodito ko'i
monimu.
20 Tongá umpakahbî natua, yo dikabî
mopia-pia ing gina monimu sim mo'ondok
in dimukud mora'at ko'i monimu. Na'abî
im patus mokopia kong gina monimu,
tangoimu aindon pinais kon soroga."
21 Ko wakutu intua nosanang totok
ing gina i Yesus, lantaran kinawasaan
in Roho i Allah. Sia nosingog nana'a,
"Aku'oi mosukur ko'i-Nimu Amá, Tuhan in
ḷangit bo butá, lantaran bayongan intua
aindon binuni-Mu kon intau mita inta
mopandoi bo mobijaksana, ta'e aindon
pino'ontong-Mu kon intau mita inta
nongobodok. Tuabî ing kino'ibog i Amá.

22 Yagi-yagi komintandon pinosarahkan
i Amá ko'i-Nakó. Bo diábĭ in tobatúmai
intau nonota'au kon Adĭ, kolikudbĭ ing ki
Amá. Bo diábĭ doman intau in nonota'au
ko'i Amá kolikudbĭ in Adĭ; bo intau mita
inta kino'ibog in Adĭ popota'auan kon ki
ine ing ki Amá."
23 Onda intua ki Yesus nobobui kon
dumodudui-Nya mita bo noguman,
"Nomujur totok mo'ikow in noko'ontong
kon onu inta ain inontong monimu tana'a.
24 Sin toropbĭ monimu: Nobayong in nabi
bo raja im mo'ibog mo'indoi kon onu
inta ain inontong monimu, ta'e mosia
diá noko'ontong. Ná doman tua, mosia
mo'ibog mongindongog kon ná inta ain
dinongog monimu, ta'e mosia diádon
nokodongog kon tua."
25 No'iduduimai kon tua, oyúon
mototundú kon agama namangoi bo
monungkul ko'i Yesus. Sia nolibó ko'i
Yesus, "Pak Guru, onu degá im musti
aidanku simbá aku'oi moko'ulĭ kong
kobiagan mopia bo mononoi?"
26 Ki Yesus bui nolibó ko'inia, "Onu im
pinais kon hukum i Musa? Podudui in
raianmu, náonda intua?"

27 Intau tatua notubag, "'Kotabibí ing ki
Tuhan, takin Allahmu, kotantú ing gina
ko'i-Nia,' bo 'Kotabibí in tumpaḷa intau ná
kototabimu kon awakmu tontanî.'"
28 Dá kai Yesus doman, "Totu'u in
tubagmu nion! Aidaidon intua komintan,
dá ikow moko'uḻíbí kong kobiagan
mononoi."
29 Ta'e mototundú kon agama tatua doí
taḷowon, dá sia noḻibó bui ko'i Yesus, "Ki
inebí inta sinangoi tumpaḷa intau?"
30 Ki Yesus notubag, "Oyúon intau nosiḻig
nongkon Yerusalem. Sia mayak in Yerikho.
Kon yuák in daḷan, sia dinomok in intau
mita inta mogogagow. Binongkug monia
in sia bo inagow doman im bayongan
kapunya'annya inta kodia-dianya. Nodait
makow inagow onu in ko'inia, binongkug
doman monia inimibo-ibog nodapot
aindon matoi bodongka sinaḷáan monia.
31 Kabutuḷan oyúon tobatú imang
nosiḻig nongin daḷan tatua. Ta'e naonda
inontongnya intau inta binongkug monia
tua, nomarut in sia bo nongin daḷan toḷosi.
32 Natua doman intau in Lewi inta
no'itaḻib kon tua. Noko'ontongmai kon
intau tatua, nomarut doman in sia bo
nongin daḷan toḷosi.

33 No'iduduimai kon tua oyúon intau
in Samaria nongin daḷan doman tatua.
Noko'ontongmai kon intau tatua totok
noḻiai ing ginanya bo notabi.
34 Dá dinimiug in sia kon intau tatua
bo dinaritannya anggur ing kekebnya
mita bo inundaman poḷat binakut
kinopia ing kekebnya tatua. Nopaḷut
makow, pinoponiknya intau tatua kong
keledainya, bo dinia pinobayak im baḷoi
inta pongongandupan bo sinompianya.
35 Nopo'ikoḷomai kon singgai inogoiannya
in doit perak doyowa ing kitogi baḷoi
pongongandupan tatua bo nongoyow,
'Tompiapa in sia bo onu in taḷuionmu
ponompia ko'inia daitonkubi̱ toḻiuan aka
mobuidon mangoi in aku'oi.'"
36 Onda intua ki Yesus nonimpod kon
o'uman-Nya tatua bo noḻibó ko'inia,
"Podudui in raianmu, ki ine ing kon sigad
naya'toḷu tua in nomia kon oáid saḷaku
tumpaḷa intau ko'inia inta pinogagowan
tatua?"
37 Mototundú kon agama tatua notubag,
"Intau inta ain inagoian tabi bo poḷat
notuḷung kon intau tatua." Ki Yesus
noguman, "Dá aka natua, yo bayakdon bo
aidai doman in natua!"

38 Onda intua ki Yesus bo murí-Nya mita
nonginggguputdon kom bobayáan monia
bo mosia no'iyaputdon in tobatú lipu. Kon
lipú tatua oyúon tobatú bobay nogoiní ko'i
monia minayak im baḷoinya, ki Marta in
tangoinya.
39 Ki Marta na'a oyúon ing ki utatnya
bobay doman inta tangoinya ki Maria.
Ki Maria na'a ilimitú makow kon diug i
Yesus bo mokidongogmai kon onu in
singogon-Nya.
40 Ta'e ki Marta im mosibuk totok mogaid
kon oáidanya kon baḷoi. Dá ki Marta
dinimiug ko'i Yesus bo noguman, "Tuhan,
degá bo diábí ontongon i Tuhan ing ki
utatku tanion. Ko'inapa in sia tongábí
limitú makow mokidongog kon onu in
poguman i Tuhan bo pomayaknya makow
aku'oi im mogaid tontaní?"
41 Ta'e ki Tuhan noguman, "Marta,
Marta! ikow na'a in totokbí mohawatir bo
mopoyoyiga in awakmu tontaní bo tongá
umuran morai kom bayongan rupa-rupa.
42 Bá poguman-Ku ko'inimu kon tongábí
tobatú in totok moponting. Ki Maria ain
nomilí kon inta mopia, inta diábí bui
gamáan ko'inia."

11 [1] Kon singgai tobatú ki Yesus
nosambayang kon tobatú tampat.
Naonda in Sia nopaḷutdon nosambayang,
murí-Nya tobatú noguman, "Tuhan,
tundúpa ing kami mosambayang, ná ki
Yohanes notundú kon dumoduduinya
mita."
[2] Dá kai Yesus doman, "Aka mo'ikow bo
mosambayang yo singogdon nana'a, 'Amá,
Tonga'bi' Ikow ing ki Allah. Angoidon Ikow
bo parenta'ai ing kami.
[3] Ogoiaidon ing kami pomuḷoi in singgai
ka'anon inta tugat ko'inami.
[4] Bo ampungaidon in taḷá nami, sing
kami ain doman nongampung kon intau
inta kotaḷá ko'inami. Bo dona'ai pomayak
makow ing kami kobuḻian im pirisaya
nami ko'i-Nimu ko wakutu ing kami
mokodungkuḷ kon soba'an.'"
[5] Onda intua noguman doman Sia kon
murí-Nya mita nana'a, "Aka kuma kon
sigad monimu oyúon tobatú intau mayak
im baḷoi yobayatnya pongantog in doḷom
bo moguman, 'Uḻe, popoḷuanaipa im bogat
aku'oi,
[6] sin oyúon in yobayatku nongkon
binaya'an no'iandup mangoi kom baḷoiku
bo diádon ing ka'anon kom baḷoiku!'

7 Bo aka kuma yobayatnya tatua notubag
nana'a, 'Dikadon moganggu ko'i-nakó
sing kinunsîankudon in ḷo̲lingkop bo
nosiugdon ing kami motoḷu adî, dá doîdon
aku'oi mobangon bo mobogoi ing ka'anon
ko'inimu u̲le.'"
8 "Yo náonda?" guman i Yesus bui. "Aku'oi
im moguman ko'inimu, umpakahbî ikow
yobayatnya, yo diábî mobangon in sia
bo mobogoi kon onu im paraḷumu. Ta'e
aka ikow bo diá mo'oyak in umuran
monangkokó bo mo'igum, dá mobangonbî
in sia bo mobogoi kon onu im paraḷumu.
9 Manangka intua Aku'oi moguman ko'i
monimu: Po'igumdon, dá ogoianbî im
mo'ikow; potayakdon dá moko'u̲lîbî im
mo'ikow; ponangkokodon dá pobukatanbî
kon ḷo̲lingkop im mo'ikow.
10 Sim pomuḷoi intau inta mo'igum im
motarimabî, bo intau inta motayak im
moko'u̲lîbî, bo intau inta monangkokó im
pobukatanbî kon ḷo̲lingkop.
11 Degá oyúon ing kon sigad monimu ing
guyanga inta aka po'iguman i adînya kon
toyak, yo ogoiannya in uḷag?
12 Andeka aka ki adînya mo'igum kon
natu yo ogoiannya in u̲lipan?

13 Dá aka mo'ikow inta mora'at bo
mota'au mobogoi kon inta mopia ko'i
aḏ̃imu mita, yo bamb̃ikab̃ĩ ki Amámu inta
kon soroga! Sia im mobogoib̃ĩ in Roho-Nya
ko'i monia inta umuran mo'igum ko'i-Nia!"
14 Kon singgai tobatú ki Yesus noguntun
kon dimukud mora'at nongkon intau bobó.
Naonda in dimukud mora'at tatua i̱lumuai
kon intau bobó tatua, nokosingogdon in
sia. Intau moántó kon tua nongoherang.
15 Tongá oyúon kon sigad monia tua in
noguman, "Sia tua noguntun kon dimukud
mora'at nomaké ing kawasa i Beelzebul,
inta itoi in dimukud mora'at mita."
16 Oyúon doman kon sigad monia tua
im mo'igum kon tanda nongkon soroga,
sa̱laku bukti kon Sia in nongkon i Allah.
Mosia tua im monungku̱l ko'i-Nia.
17 Ta'e kinota'auanb̃ĩ i Yesus in raian
monia tatua, dá Sia noguman ko'i monia,
"Aka tobatú negara bo mosila-silai bo
mosisaturuandon, yo negara tatua in
diáb̃ĩ mononoi. Andeka moto̱lu aḏ̃ĩ inta
posibayak, yo tantú diáb̃ĩ doman mononoi.
18 Natua doman ing kong karaja'an in
Ibilis, aka kolompok tobatú bo moropatoi
ing kolompok doman tobatú, yo karaja'an
tatua in morumbunb̃ĩ. Mo'ikow in

noguman kon Aku'oi in noguntun kon
dimukud mora'at takin nomaké ing kawasa
i Beelzebul.
19 Aka natua yo kawasa i ine im pinaké
in dumoduduimu mita noguntun kon
dimukud mora'at tatua? Dumoduduimu
bidon tontanî in noguman kon no'itạlá im
mo'ikow!
20 Aku'oi na'a in noguntun kon
dimukud mora'at takin kawasa i Allah.
Tua im mangạlenya kong ki Allah in
nomangkoidon nomarentah kon yuá-yuák
monimu.
21 Aka intau moropot bo nolongkap
domandon in alatnya sin poḷukadnya
kom baḷoinya tontanî, yo komintan
kapunya'annya im mosaḷamatbî.
22 Ta'e aka oyúon im mo'ịliu in ropot
ko'inia im mamangoi monubuh bo
monaḷow ko'inia, dá daitonbî agowon
in intau moropot tatua im bayongan
alatnya inta mobạl̄i kakuatannya poḷukad
kom baḷoinya. Onda intua daitonya bo
sila-silaion makow im barang in intau inta
inagownya tatua.
23 Intau inta umuran momaḷawang
ko'i-Nakó, mosaturu ko'i-Nakó. Bo intau

inta doí modu̱lu mogaid kon oáidan-Ku,
sia tua im momoguya'at kon oáidan-Ku!"
24 Aka dimukud mora'at bo nona̱lámai
kon tobatú intau, yo sia tua im maya-
mayakbí makow in tampat inta no'ingkag
sim motayak kom pogogaian, ta'e diá in
sia noko'u̱lí. Manangka intua sia nosingog
nana'a, "Aku'oi bui mayak im ba̱loi inta ain
sina̱láanku tua.
25 Bo sia minayakdon bui.
Kino'bayáannyamai yo ba̱loi tatua
nodaritdon sin ain sinimpatan bo totok
doman sinompia kinopira.
26 Dá i̱lumuai bui in dimukud mora'at
tatua bo nogoiní kon dimukud mora'at
ibanea taya pitu inta mora'a-ra'at nongkon
inia. Onda intua mosia nogutun kon intau
tatua, sahingga pangabisannya, ka'ada'an
intau tatua lebedon mora'at nongkon
ka'ada'anea inta muna."
27 Koyogotpa ing ki Yesus nosingog,
indoianmai tobatú bobay kon sigad intau
mobayong tatua nogumanbí ko'i Yesus
nana'a, "Mosanangdon totok im bobay
inta nopolahir bo nopoteté, ko'i Tuang."
28 Ta'e ki Yesus noguman nana'a, "Intau
inta mosanang totok im mosiabí inta
mo'ibog mokidongog kom Pirman i

Allah, bo mo'ibog mogaid kon onu inta
pinoguman-Nya!"
29 Kon yuák in intau mobayong tatua ki
Yesus noginturus kon sirita-Nya, nana'a,
"Mora'at totok intau masa in tana'a. Mosia
mopo'igum bá Aku'oi mogaid kon inta
mokoherang simbá mopirisaya im mosia.
Ta'e mosia diábĭ ogoian in tobatúmai,
kolikudbĭ in tanda ko'i Nabi Yunus.
30 Sin náonda bo ki Nabi Yunus inta
nobalĭ tanda kon intau mita in Ninewe,
yo natua domandon ki Adĭ Intau mobalĭ
tanda kon intau mita masa in na'a.
31 Kon singgai pohakiman, ratu nongkon
tolatan mobangon moyotakin in intau mita
masa na'a bo mohakim ko'i monia. Sin
ratu tana'a in namangoi nongkon popod
in dunia sim mokidongog kon totundú i
Salomo, ta'e kon na'a tana'a makow oyúon
in no'iliu kong kopandoi i Salomo.
32 Kon singgai tumi, intau mita in Ninewe
mobiagdon bui moyotakin in intau mita
masai na'a bo mosia im mohukum doman
ko'i monia. Sin intau mita in Ninewe
no'ibog nogogai nogaid kon inta mora'at
ko wakutu im mosia nokodongog kon onu
inta pinoguman i Nabi Yunus ko'i monia.

Ta'e kon na'a, tana'a makow oyúon inta
mokawa-kawasa nongkon i Nabi Yunus."
33 "Diábî in tobatúmai intau mopoyongkit
makow in togá bodongka tungkubannya
in tampayang, tantú tuduonnyabî kon
tampatnya. Simbá komintan intau inta
tumu'ot moko'ontong kon bayagnya.
34 Mata na'a, togá in awak. Aka matamu
bo mopia, dá mobayagbî doman in
awakmu, ta'e aka matamu bo diá mopia,
mosindipbî doman in awakmu.
35 Tuamai umuran mokopopia simbá
bayag inta ko'inimu diá mobaḷî mosindip.
36 Aka awakmu bo mobayag komintan,
diábî tobatúmai im mosindip, bo
mobayagbî doman komintan awakmu,
naonda bo sindar in togá nonimbayag
ko'inimu."
37 Naonda ing ki Yesus nopaḷutdon
notundú, intau im Parisi tobatú namangoi
nogoinî ko'i-Nia mayak monga'an kom
baḷoinya. Dá ki Yesus minayak doman bo
nonga'an.
38 Ta'e intau im Parisi tatua nongoherang
in noko'ontong ko'i Yesus nonga'an ta'e
diá muna nonomok ná atorang in agama.
39 Dá ki Tuhan nosingog ko'i-Nia nana'a,
"Mo'ikow intau im Parisi totu'ubî kon aka

palo bo pindan yo yuyúanbî monimu
dotá in ḷuainya, ta'e bonu ing gina
monimu nopuḻing in raian inta diá mopia.
Mongora'at bo mongotogat ing gina
mo'ikow.
40 Nongo bodok im mo'ikow! Diábî degá
kota'auan monimu kong ki Allah inta
nogaid kon dotá in ḷuainya, Siabî doman
tuata inta nogaid kon dotá im bonunya?
41 Nana'a! onu inta kom bonu im pindan
bo palomu tua, tuata inta musti ogoi
monimu kon intau mita nobogá. Aka tua
in aidanmu, yo modarit komintan onu inta
nokotor ko'inimu.
42 Koboditodon im mo'ikow intau mita im
Parisi, sin pododungú mita, pogama'an
monimu kom mopuḻuh noporsen sim
posukur, ta'e oáid mita moádil bo tabi ko'i
Allah in iḻiongdon monimu. Aka mogaid
kon tobatú, yo ibanea in dikabî koḻiongan.
43 Koboditodon im mo'ikow intau mita im
Parisi inta mo'ibo-ibog ḻimitú kom muna
totok aka kom baḻoi pososambayangan bo
inta totok doman mo'ibog hormaton aka
kom pasar.
44 Koboditodon im mo'ikow intau mita
im Parisi! Mo'ikow naonda bo kuburan
inta diá pinaisan tangoi inta korita-ritakan

makow in intau ta'e diábî kino'ta'auan
monia kong kuburbî intua."
45 Tobatú mototundú kon agama
noguman ko'i Yesus nana'a, "Pak
Guru, singog i Pak Guru tua im
moko'po'oyakbîmai ko'inami!"
46 Ta'e ki Yesus notubag, "Koboditodon
doman mo'ikow inta mototundú mita
kon agama, sim mo'ikow im mogaid kon
atorang mita inta mobogat aidan, ta'e
mo'ikow tontanî in doîbî dumudui kon
atorang tatua.
47 Koboditodon im mo'ikow! Sim mo'ikow
in nogaid kong kubur in nabi mita inta
sinokolimod im mogoguyang monimu.
48 Bá kota'auan monimu, oáid monimu
tatua, noginsilangbî kon intau, kom
mo'ikow in nosotuju kon onu inta
inaidan im mogoguyang monimu. Sim
mogoguyang monimu in nolimod kon nabi
mita tatua bo mo'ikow in nogaid kong
kubur monia.
49 Tuamai hikmat i Allah noguman
nana'a, 'Aku'oi mopotabá in nabi mita bo
rasul mamangoi ko'i monimu; ibanea in
limodon bo ibanea doman im pogutúon!'
50 Tua inaidan i Allah simbá intau mita
masa na'a hukumon sim pino'limodan

inta inaidan kom bayongan nabi nongkon wakutupa in dunia na'a inaidan,
51 Pinangkoipa kom pinolimodan ko'i Habel nodapot im pinolimodan ko'i Zakharia inta ilimod kon sigad im meja pobobogoian kon sosumbah bo Baloi Tuhan. Popirisayabî: Intau mita masa na'a pastibî kon hukumon sin lantaran oáid mita tatua.
52 Koboditodon im mo'ikow mototundú mita kon agama! Sing kokunsî pobuká kom pongotahuan sinagúdon ko'i monimu, ta'e mo'ikow tontanî in diá mo'ibog tumuot kom bonunya sim motayak kom pongotahuan tatua. Sedang bo mo'ikow in tongábî mobalî longgai kon intau mita inta moramiji tumu'ot kom bonunya!"
53 Bo naonda ing ki Yesus nonalámai kon tampat tatua, intau mita im Parisi bo mototundú mita kon agama sinumorú totok. Mosia umuran monarukira makow ko'i-Nia bo kopia mopolibó-libó kon yagi-yagi.
54 Lolibó monia tua in tongábî potayakkan monia kon talá i Yesus, simbá oyúon im balîon monia dodoyonan podomokan ko'i-Nia.

12 [1] Kon dodai intua ribuan intau in
nosipun, dapot im moyopuntukdon
kon si'oḷ. Koyogotpa moyosipun in intau
mita tatua, ki Yesus noguman kom
murí-Nya mita, "Mokopopia im mo'ikow
kon ragi intau im Parisi, makusudnya in
oáid intau im Parisi inta mongomunapik.
[2] Diábí tobatúmai in no'ibuni in diá
ko'ontongan bo diá doman in tobatúmai
inta binuni in diá popota'au.
[3] Manangka intua onu inta siningog
monimu doḷom yo kodongoganbí ko
wakutu im mobayagdon; bo onu inta
pinogombong monimu simbá diá
dongogon im bayongan intau, tua im
pobaḷúbí kom bayongan intau."
[4] "Pokotorop uḻe yobayat-Ku mita! Dika
mo'ondok ko'i monia inta tongá mota'au
moḻimod kon awak, ta'e onda intua diádon
mota'au mogaid mo'iḻiu kon tua.
[5] Na'a im poguman-Kudon ko'i monimu
mongo ki ine im musti ko'ondok monimu.
Kotogu'ondokbí ko'i Allah! Sin aka Sia
yo mopaḷut makow moḻimod, yo oyúon
doman ing kawasa-Nya mopogarab kom
bonu in naraka! Popirisayadon, Siabí tua
im musti ko'ondok monimu.

6 Lima in ḷagapan dui-duit pinotaḷui
nomurah totok im bo̲linya, ta'e umpakahbî
natua, yo diábî ing kon sigad monia tua
ing kino'l̲iongan i Allah.
7 Sedangpa bu'ok kon uḷumu,
kinota'auan-Nyabî ing kobayongea.
Managka intua yo dikabî mo'ondok im
mo'ikow; sim mo'ikowbî im momaha-
mahaḷ in ḷagapan mita tatua!"
8 "Torop kopira in na'a: Intau inta mo'ibog
mongaku kon tayowon intau moántó kon
sia in dumodudui-Ku, Sia akúon doman
in Adî Intau kon tayowon malaekat mita i
Allah.
9 Ta'e ki ine im momayow kon tayowon
intau moántó kon sia in dumodudui-Ku,
yo sia im bayowan doman in Adî Intau kon
tayowon malaekat mita i Allah.
10 Aka oyúon intau mopoyaput in
tosingogon poḷawang kon i Adî Intau, yo
sia tua in ampunganbî; ta'e aka ki ine im
moningku̲le kon Roho i Allah, yo sia in
diábî ampungan.
11 Aka mo'ikow bo diaan kom baḷoi
mita pososambayangan sin sidangon
kon tayowon pomarentah andeka kon
toyowon in mongonguasa, yo dikabî

mo'ikow mohawatir momikir kon onu in potubagmu.
12 Sin onu inta musti singogonmu tua im pogumanbî in Roho i Allah ko'inimu aka wakutunyadon."
13 Oyúon tobatú intau kon sigad intau mobarang kon tua noguman ko'i Yesus, "Pak Guru, pogumanpa ko'i utatku simbá silaiannyadon aku'oi ing kapunya'an inta ain sinaḷa'an ing guyanga nami ko'inami."
14 Ta'e ki Yesus nosingog ko'inia, "Utat, ki ine in nopobaḷî ko'i-Nakó hakim andeka mononigad ko'i monimu mosila kong kapunya'an inta sinaḷaan ing guyanga monimu ko'i monimu?"
15 No'iduduimai kon tua ki Yesus noguman kon intau moántó kon tua, "Mokopopia im mo'ikow bo umuran kiḷuka-ḷukadmai simbá diá modunia, sin umpakahbî moántó totok ing kapunya'an, ta'e kobiagan mononoi diábî sinantú ing kapunya'an tatua."
16 Nosingog makow kon natua, ki Yesus nogonguman kon tobatú porumpama'an ko'i monia, "Oyúon in tobatú intau inta no'oyúon. Butá inta tonggobáannyamai umuran mobogoi in hasil mobarong.

17 Intau tatua umuran morai kom bonu
ing gina, kainia, 'Tampat potagúanku kon
hasil ing gobáku, diádon tugat. Náondapa
degá in dayaku bá tugatan?'
18 No'onggotmai kom pinomikiran sia
noguman nana'a, 'Noko'u̲lidon kon daya in
aku'oi; rumbunonkudon ing gudang tana'a
bo buikudon aidan ko̲lobenon. Simbá
bayongan gandum bo kapunya'anku
ibanea modait mo'ibonu kon tua.
19 Onda intua pogumanku kon awakku
tontanı̂; Nomujur totok in ikow! Bayongan
inta mopira komintan oyúon ko'inimu
bo kon taongannya tua mita diápabı̂
modai-dait. Tuamai pogogaidon in tana'a!
Ponga'an bo ponginumdon rasadon ing
kobiaganmu mopia nion!'
20 Ta'e ki Allah noguman ko'inia, 'Hoi
ikow intau inta bodok! Do̲lom doman na'a
ikow matoi, yo ki ine im pobogoianmu
kong kapunya'an inta ain sinipunmu
tanion?'"
21 Natua im moba̲lı̂ kon intau inta
mo'ibog mokaya bo rinut. Mosia in diábı̂
moramiji bá mokaya kon tayowon i Allah.
22 Ki Yesus noguman doman kom
murı̂-Nya mita, "Tuamai Aku'oi moguman
ko'i monimu, 'Dika mohawatir kon soa̲l

kobobiagmu, onu ing ka'anon andeka onu
im pakéon.' monimu.
23 Sim mobiagbĭ im moponti-ponting
ing ka'anon andeka awakbĭ im moponti-
ponting in ḷambung.
24 Tarukirakah in ḷagapan kawag! Mosia
diábĭ nogambor bo diá doman nokoyut
bo diá doman in ḷuntung inta pototagúan
monia kong ka'anon. Ta'e umuranbĭ
doman piniara i Allah! Bambĭkabĭ bo
mo'ikow. Mo'ikow in no'i̲liubĭ totok kon
ḷagapan mita tatua!
25 Ki ine ing kon sigad monimu inta
lantaran mo̲lia-̲liau ing gina bo mota'au
modugang kon umurnya, topi̲likmai?
26 Dá aka mo'ikow bo diá mokosanggup
mogaid kon soáḷ inta mo'intok totok
natua, yo nongonu sim mo̲lia-̲liaubĭ ing
gina monimu kon soáḷ inta ibanea makow?
27 Tarukirakah náonda ing kobobiag im
bungang mita kon taman. Mosia diábĭ
nogaid kon siningkoi bo dodagum. Ta'e
umpakahbĭ ki Salomo, Raja inta totok
in no'oyúon diábĭ nomaké in tobatúmai
ḷambung inta ná kopira im bungang mita
tatua.
28 Ná doman tua im bonok kong gobá
inta singgai na'a nobiag, iko̲lom in tubáan,

ta'e umuranbî sinompia i Allah, bambîkabî
bo mo'ikow! Ta'e mo'ikow bidon in diá
mongopirisaya!
29 Tuamai kotantúon in raian bo dika
umuran molia-liau ing gina monimu kon
soál ka'anon andeka inumon monimu.
30 Sin tua in oáidbî in intau mita inta
diá mopirisaya ko'i Allah. Padahal bo
kino'ta'auan bidon i Allah kong komintan
tua im paralubî totok monimu.
31 Tuamai aidaipa muna in onu inta
kino'ibog i Allah, bain tua bo mogaid
kon ko'ibogmu, dá onu inta igumonmu
modaitbî ogoi-Nya ko'inimu."
32 "Mo'ikow inta tongá topilik, dikabî
mo'ondok! Si mosanangbî ing gina i
Amámu mobogoi im barakat ko'i monimu
kom bonu ing kawasa-Nya.
33 Potaluidon im bayongan kapunya'anmu
bo ogoi kon intau mita bogá! Bo pogaid
kon tampat ing kapunya'anmu inta
diá mogogoguyaat, tuata in tobatú
kapunya'an inta mononoi, diá koyaputan
im mononakow bo inta diá kopoguyaatan
in sisik.
34 Sing kon onda ing kapunya'anmu, kon
tua doman ing ginamu!"

35 "Umuran koḷuka-ḷukad in tumayow
kon yagi-yagi. Musti umuran koábi-abit
bo togámu in tatap poyongkiton,
36 notongkai im bobantung mita inta
umuran mogoḷat makow ko'i tuangnya
mobui mangoi nongkon pinonika'an.
Aka ki tuangnya tatua mobuidon bo
monangkokó kon ḷoḻingkop, yo baḷúbî
bukatan monia in ḷoḻingkop.
37 Momujur totok im bobantung mita
inta kino'tambakanmai i tuangnya umuran
mogoḷat makow kong koángoi i tuangnya
tatua. Pirisayabi': Ki Tuang tatua im
baḷúbî mobasadia bo moguman kom
bobantungnya mita tatua ḻimitú, bo siapa
im mobantung ko'i monia.
38 Bo momujur domandon im bobantung
mita inta kinotambakanmai i tuangnya
umuranpa mogoḷat makow umpakah sia
mamangoi mo'onggotdon kon doḷom
andeka modiugdon mobayag!
39 Torop in singog-Ku tana'a! Aka
kuma bo kota'auandon muna i togi baḷoi
in jam koángoian im mononakow, yo
diábî pomayak makow i togi baḷoi im
mononakow tatua tumu'ot kom baḷoinya.
40 Tuamai mo'ikow in umuran doman
kisadi-sadiamai, sing ki Adî Intau

mamangoi doman ko wakutu inta diá
kota'auan monimu."
41 Bo ki Petrus no̱libó, "Tuhan, tongábi
kami na'a degá im pinopomakusudan im
porumpama'an tatua mongo komintanbî
intau?"
42 Ki Tuhan notubag, "Ki ine im
bobantung inta mosatia bo mopandoi,
sahinga pomiaan i tuangnya itoi kon sigad
im bobantungnya mita ibanea, simbá
sia mobogoi ing ka'anon ko'i monia aka
wakutunyadon?
43 Mosanang totok im bobantung inta
kinoángoianmai i tuangnya umuranpa
mogaid kon oáidan inta pinokiáid i
tuangnya.
44 Popirisaya, kon sia tua im ba̱ĭionbî
i tuangnya mo̱lo̱lukad kom bayongan
kapunya'annya.
45 Tongá aka bobantung tatua bo mora'at
bo mosingog doman kom bonu ing gina
nana'a, 'Ki tuangku diápabî mo'o'iángoi,'
bo nomangkoi in sia momongkung kom
bobantung mita ibanea ̱lo̱laki-bobay
bodongka mayak mongaan bo monginum
dapot mo̱lo̱langu,
46 bo ki tuang monia im mamangoi kon
singgai andeka wakutu inta diá sinangka-

sangka, bo kino'tambakannyamai aidnya
natua, yo totokbí im bongkugonnya ná
intau mita inta diá mosatia ko'i Allah.
47 Bobantung mita inta ain nonota'au
kon onu ing ko'ibog i tuangnya ta'e diá
mobasadia bo diá doman mogaid kon inta
kino'ibog i tuangnya tua, yo sia totokbí in
luntaan.
48 Ta'e aka intau inta diá nonota'au
kong ko'ibog i tuangnya bo sia in
nogaid kon inta no'italá, sahingga musti
sambokkon, yo sia tua in sambokonbí ta'e
koyangkóon."
49 Ki Yesus noguman nana'a, "Aku'oi
mamangoi modia kon tulu kon dunia
na'a. Mopia totok aka tulu tatua bo
modokotdon!
50 Oyúonpa in roriga moloben im musti
kobayaan-Ku. Moájarbí totok ing gina-Ku
aka tua komintan bo diápa kobayaan-Ku.
51 Kai monimu kamai yo Aku'oi na'a im
mamangoibí modia kon dodamean kon
dunia na'a? Diáa! De'emanbí dodamean
ta'e bobayowanbí.
52 Sin nongkon tana'a makow momukábí
im bobayowan kon sigad im motolu adí
kom bonu im baloi. Aka kon tobaloian
tua bo lima in intau, dá inta tolu

mobobayowan in doyowá andeka doyowá
mobobayowan in toḷu.
53 Guyanga ḷoḷaki mobobayowan i
aḏ̃inya ḷoḷaki andeka ki aḏ̃inya ḷoḷaki
mobobayowan i amánya. Ná doman
tua, guyanga bobay mobobayowan
i aḏ̃inya bobay andeka ki aḏ̃inya
bobay mobobayowan i inánya. Guyá
mobobayowan im mototaka bobay andeka
mototaka bobay mobobayowan i guyánya."
54 Ki Yesus noguman kon intau moántó
kon tua, "Aka mo'ikow bo moko'ontong
kong goḷom mosipun kon dotá in
toyopan, yo baḷú mo'ikow moguman, 'O...
monguyan!' Bo totu'u kom monguyanbḭ̃
doman.
55 Natua doman, aka mo'ikow bo
mokorasa kon tompot mogirup nongkon
toḷatan, baḷú mo'ikow moguman, 'O...
moninggai in na'a!' Bo totu'u kom
moninggaibḭ̃ doman.
56 U̲le, mo'ikow intau inta
mongomunapik! Ka'ada'an im butá
bo langit mota'au monimu takuseron
ta'e nongonu sin tanda mita in zaman
masa in tana'a in diábḭ̃ mota'au monimu
takuseron?"

57 "Bo nongonu sin diábî kota'auan
monimu im momi̲l̲î tontanî kon inta
mopia?
58 Aka ikow bo bayáan pongaduon in
intau kom pongadilan, yo ramijibî simbá
porkara tatua im ba̲lú mopa̲lut ko wakutu
in diápa mayak im pongadilan. Simbá diá
potayownya kon mongongadil in ikow bo
posarahkan kom pu̲lisi sim ponjaraan.
59 Pirisayabî! Ikow in diábî mo'i̲luai kom
ponjara tatua aka inta sinuntutnya tua bo
diápa ko'ubo̲lianmu."
13 1 Kon wakutu intua oyúon intau
nodia kon habar ko'i Yesus soá̲l
intau mita ing Galilea, inta dugú monia
pinoyobauk i Pilatus in dugú im maha̲luk
inta pinosumbah monia ko'i Allah.
2 Nokodongogmai kon natua, ki Yesus
noguman ko'i monia, "Kai monimu kamai
dá intaubî mita ing Galilea inta i̲limod
monia tua im mobayo-bayong in dosa
nongkon intau mita ing Galilea ibanea?
3 Diáa! Ta'e pokotoropdon im mo'ikow:
aka mo'ikow bo diá mogogai mogaid kon
dosa, yo mo'ikow im moputúbî komintan,
náonda bo mosia.
4 Andeka kai monimu kamai yo intaubî
inta mopu̲luh bowa̲lu inta kino'umpagan

im menarah kon diug in Siloam im mo̱lobe-̱loben dosa, poyo'bandingon in intau mita inta nogutun kon Yerusalem?"
5 Diáa! Komintanpa doman poguman-Ku ko'i monimu, "Aka mo'ikow bo diá mogogai im mogaid kon dosa, yo mo'ikow im moputúbi̱ doman ná mosia."
6 Nopa̱lut makow kon tua ki Yesus nongonguman kom porumpama'an, nana'a, "Oyúon intau inta gobánya kino'biagan pangkoi in ara. Sia namangoi notayak kom bungai im pangkoi ara tatua, ta'e diá noko'u̱i̱i.
7 Dá sia noguman kom mo̱lo̱lukad kong gobá in anggurnya tatua, 'Aindon to̱lu notaong in aku'oi umuran mamangoi motayak kom bungai im pangkoi ara tana'a, ta'e diá kon dodai onda aku'oi noko'u̱i̱i kom bungainya. Dá pupu̱ldon mani̱ im pangkoinya na'a, sin diábi̱ im baraguna kobiagannya kom butá tana'a!'
8 Ta'e mo̱lo̱lukad kon anggur tatua noguman nana'a, 'Pomayakpa makow ing kobiagannya taong tana'a, bain paso̱lanku bo pupukan im pangkoinya.
9 Sapataubi̱ bo taong mo'iduduimai na'a momungai in sia. Ta'e aka diápa doman yo pupu̱lonkubi̱ domandon.'"

10 Kon singgai in Sabat, ki Yesus minayak
im baḷoi pososambayangan bo notundú.
11 Kon tua oyúon in tobatú bobay inta
aim mopuḷuh bowaḷu notaong notakit.
Bobay tatua nobungkutdon sahingga in
diádon motuḻid in sosindognya.
12 Naonda inontong i Yesus in sia, ki
Yesus noguman, "Iná, nopia bidon in
takitmu!"
13 Bo pinotudu-Nya in ḻima-Nya kon uḷu
im bobay tatua, dá kon dodaipa doman
intua sia sinimindog notuḻid bo poḷat
nodayow ko'i Allah.
14 Ta'e itoi im baḷoi pososambayangan
kon tua sinumorú totok in noko'ontong
ko'i Yesus nongundam kon singgai in
Sabat. Itoi im baḷoi pososambayangan
tatua noguman kon intau moántó kon tua,
"Onom nosinggai im mota'au pogaidan
monimu, manangka intua angoidon
ko wakutu in singgai mita tatua bo
moki'undam, dikabĩ aka kon singgai in
Sabat!"
15 Ta'e ki Tuhan noguman ko'inia,
"Hoi intau mongomunapik, degá diábĩ
kinota'auan monimu kom mo'ikowpa
momuḻi doman kon sapi andeka keledai

monimu nongkon kurungannya aka kon
singgai in Sabat sim bayáan po'inumon?
16 Kon na'a oyúon im bobay inta
mopuḷuhdon bowaḷu notaong in umuran
kino'kodan makow in Ibilis. Ibilis tatua
musti inggamáan nongkon inia. Sin sia tua
ing katurunanbĩ doman i Abraham!"
17 Nokodongogmai kon singog i Yesus
natua, bayongan intau kon tua inta
mosaturu ko'i-Nia komintan nongo'oyak;
ta'e ibanea makow totokbĩ in nosanang
gina in noko'ontong kon oáid mokoherang
inta inaidan-Nya tatua.
18 Ki Yesus bui nolibó, "Onu degá im
mota'au-Ku popo'umpama'an aka ki Allah
mamangoi momarentah saḷaku Raja?
Náonda degá ing ka'ada'annya?
19 Ka'ada'annya tua in náonda bo batoḷ in
sesawi, inta ginamá in intau bo pinomuḷa
kong gobánya. Batoḷ tatua nobiag
simimpangkoi, dá angoian in ḷagapan bo
ponompogadan im pangkoinya."
20 Onda intua ki Yesus nolibó bui, "Onupa
doman in mota'au-Ku popo'umpama'an
aka ki Allah mamangoi momarentah
saḷaku Raja?
21 Sia náonda bo ragi inta ginamá in
tobatú bobay bo pino'ba'uk kon topong

opat nopuḷuh noliter, bo kinaui nodapot
ing kinumutad komintan."
22 Onda intua ki Yesus minayak ing kota-
kotáan bo ḷipu-ḷipúannya bo sindaḷan
mopoyaput in Habar Mopia mopobayak ná
Yerusalem.
23 Bo oyúon intau noḷibó nana'a ko'i-Nia,
"Tuhan, tongá topiḷik degá in intau
posaḷamaton?" Dá ki Yesus notubag,
24 M"Poramijidon tumu'ot kong ngara
inta mosisî! Sim poko'ingat! Mobarongdon
totok in intau moramiji tumu'ot kon daḷan
tatua ta'e diá mokotu'ot.
25 Aka ki togi baḷoi bo simindogdon
moḷingkop kon ḷoḷingkop im baḷoinya,
yo mo'ikow in dongka bidon simindog
makow kon ḷuai bo umuran monangkokó
bo moguman, 'Tuang, bukataipa in
ḷoḷingkop sin tu'otan nami!' Ta'e ki togi
baḷoi tatua motubag ko'i monimu nana'a,
'Diábî kota'auan-Ku mongo nongkon onda
im mo'ikow!'
26 Dá mo'ikow moguman doman nana'a,
'Kami inta ain nonga'an bo nonginum
noyotakin i Tuang, bo ki Tuang doman
inta ain nopoyaput in Habar Mopia kon
kotá mita nami!'

27 Bo Sia bui notubag ko'i monimu,
'Diábĩ kino'ta'aun-Ku mongo nongkon
onda im mo'ikow. Bayakdon nongkon
na'a, mo'ikow intau mita inta nogaid kom
mongora'at!'
28 Ko wakutu im moko'ontong im
mo'ikow ko'i Abraham, ko'i Ishak bo ko'i
Yakub takin nabi mita mogaid kon rame
kom bonu in dunia mobagu i Allah, yo
mongombaḷbĩ im mo'ikow sim moájar ing
gina monimu sin aindon inuntun pinoḷuai.
29 Intau mita inta nongkon Timur, Barat,
Utara bo Toḷatan komintan mamangoi sim
morame kom bonu in dunia mobagu i
Allah.
30 Bo totu'ubĩ kon oyúon intau inta
no'i'tontumi, mobaḻĩ mo'i'una totok,
bo intau inta no'i'una totok mobaḻĩ
mo'i'tontumi."
31 Ko wakutu intua tongonumai degá
intau im Parisi namangoi bo noguman ko'i
Yesus, "Bayakdon! Taḷa'aidon in tampat
tana'a! Bayakdon tampat ibanea makow,
sing ki Herodes moroncana moḻimod
ko'i-Nimu."
32 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Bayakdon bo poguman kon intau tatua
inta mo'ibog momoguya'at kon roncana

i Allah, 'Singgai na'a bo ikoḷom aku'oi
moguntun kon dimukud mora'at bo
mongundam kon intau mita notakit,
ta'e kon singgai intoḷunya, Aku'oi im
mongingguputdon kon oáidan-Ku.'
33 Ta'e umpakah natua yo Aku'oi im
mustipabi monginggupu kom bobayáan-
Ku in singgai na'a, ikoḷom bo to'umá, sin
diábi mopia in tobatú nabi ḷimodon kon
ḷuai in Yerusalem.
34 Yerusalem, Yerusalem! Nabi mita
sinoko'ḷimodmu, totabá mita i Allah
sinokoárab monimu im batu nodapot im
minatoi! Aindon kotongonu degá Aku'oi
mo'ibog mosipun kon intau mita inta
kong kotámu, náonda bo ki iná im manuk
mogo'ob ko'i adinya mita, ta'e mo'ikow in
doibi.
35 Tuamai taḷáan i Allah im mo'ikow.
Simbá kota'auan monimu, nongkon tana'a
makow mo'ikow in diá bidon moko'ontong
ko'i-Nakó bui, modapot im mo'ikow
mosingog nana'a, 'Binarakatan Sia inta
namangoi kom bonu in tangoi i Tuhan.'"
14 1 Kon singgai in Sabat tobatú,
ki Yesus minayak nonga'an kom
baḷoi intau im Parisi. Intau mita kon tua
nonarukiramai ko'i Yesus.

2 Kon tua oyúon intau inta notakit
binoba-bobaga'an in lima bo si'olnya.
3 Dá ki Yesus nolibó kom mototundú mita
kon agama bo intau mita im Parisi inta
kon tua, "Aka podudui in agama naton,
mota'au degá andeka diá im mongundam
kon intau notakit kon singgai in Sabat?"
4 Ta'e mosia tongá kibio-biómai. Dá
inoinî i Yesus in intau tatua bo inundaman.
Onda intua pinotabá-Nyadon minayak in
sia.
5 Nopalut makow kon tua, ki Yesus nolibó
ko'i monia, "Yo aka kuma bo oyúon ing
ki adî monimu andeka bobiagon monimu
molabú kom parigî kon singgai in Sabat,
yo umpakah diá lagi ramijion monimu bo
poluaion kon singgai doman tatua?"
6 Diá tobatúmai in nokotubag kon
singog-Nya tatua.
7 Onda ing ki Yesus noko'ontong kon
tamu mita inta nomilî kon tampat inta
mopira totok, Sia nongonguman kon
tobatú porumpama'an kai-Nia,
8 "Aka oyúon in intau mogoinî ko'i
monimu mayak im ponika'an, yo dona'ai
mo'ikow muna-munamai mayak bo limitú
kon tampat inta mopira totok, sin dikabo
oyúon doman intau ibanea inta inoinî

monia im moponti-ponting nongkon imonimu,
9 sahingga ing ki togi baḷoi inta ain nogoiní ko'i monimu mamangoi bo moguman ko'inimu nana'a, 'Ma'ap uḻe, tampat tana'a aindon sinadiaku ḻitúan in intau tatua.' Dá takin oyak moḷoben ikow momamping bo mayak in tampat inta kon tumi totok.
10 Poguman-Ku na'a ko'i monimu: Aka mo'ikow bo oiníon kom ponikáan, yo piḻídon in tampat inta kon tumi totok, simbá aka ontongondon i togi baḷoi in ikow yo sia im mamangoi bo moguman ko'inimu nana'a: 'Uḻe, koḻigai bá mayak ḻimitú kom muna.' Aka natua yo ikow i hormatdon totok kon tayowon im bayongan tamu kon tua.
11 Sing ki ine im mosiḷantud, yo popo'ompá, ta'e ki ine in mo'ompá in dodia, sia im poḷantudon."
12 Onda intua ki Yesus noguman ko'i togi baḷoi, "Aka ikow bo mogaid kom pesta ko wakutu in singgai andeka doḷom, yo dona'aidon mogoiní kon yobayat, utat, andeka bayongan ginaḷum bo topodiugmu inta nobiag no'oyúon, sin aka natua yo tuḻian doman oiníon monia in ikow. Dá

oyúon tontuḻi im pinogoinîanmu ko'i monia.
13 Manangka intua aka ikow bo mogaid kom pesta, yo oinîdon in intau mita bogá, intau nongocacat, intau mita inta ḻempeng, bo intau mita bilog.
14 Aka natua yo ikow im barakatan sin intau mita tatua diá mokotuḻi kon oáidmu inta mopia. Oáidmu inta mopia tua ing ki Allahbî im motuḻi ko wakutu in intau mita mopia tatua biagon bui nongkon kinopatoiannya.
15 Nokodongogmai kon singog i Yesus nantua, oyúon tobatú intau inta nonga'an noyotakin-Nya noguman ko'i-Nia, "Momujur totok in intau inta monga'an moyotakin i Allah aka Sia mamangoidon saḷaku Raja."
16 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia, "Oyúon intau in nogaid kom pesta moḷoben. Sia nogoinî kom mobarong intau.
17 Naonda in wakutunyadon pangkoion im pesta tatua, sia nopotabá in simpaḷnya mayak kon intau mita inta ain sinoko'oinînya bo moguman ko'i monia, 'Angoidon sin ain sinadia komintan!'
18 Ta'e nobatu-batú mosia in nopo'igum maap. Inta muna, noguman nana'a

kon simpaḷ tatua, 'Aku'oi bagu notaḷui
kom butá, bo musti bayáanku indoian
intua, dá aku'oi mo'igum maap sin diá
mokopobayak.'
19 Intau inta induanya noguman nana'a,
'Aku'oi bagu notaḷui kon sapi ḻima no par
bo musti bayáankupa tungkuḷan, dá aku'oi
mo'igum maap sin diá mokopobayak.'
20 Intau ibanea doman noguman nana'a,
'Aku'oi bagu nobuḷoi, tuamai aku'oi in
diápa mokopoángoi.'
21 Simpaḷ tatua nobuidon bo noguman
ko'i tuangnya kom bayongan alasan inta
pinoyaput in intau mita inta sinoko'onḯ.
Dá sinumorú totok ing ki togi baḷoi tatua
poḷat noguman in Sia kon simpaḷnya
nana'a, 'Ḷagidon bayak kon daḷan mita
moḷoben bo loro-lorongannya kong kotá,
bo diadon mangoi in intau mita inta bogá,
nongocacat, nongobilog, bo intau mita
ḻempeng.'
22 Onda intua simpaḷ tatua namangoidon
bui ko'i tuangnya bo noguman nana'a,
'Tuang, onu im ponokiáid i tuang aindon
nodait dinuduianku, ta'e oyúonpa doman
in ḷoḻitúan in diá iḻitúan.'
23 Dá kai tuangnya doman, 'Bayakdon in
daḷan mita moḷoben bo loro-lorongannya

kon ḷuai ing kotá bo pakisadon mosia dia mangoi simbá mopuḻing bonu im baḷoiku na'a.
24 Toropdon! Diábĩ in tobatúmai kon sigad in intau mita inta ain sinoko'oinĩku tatua im mo'ika'an kong ka'anon kom pesta inta inaidanku na'a!'"
25 Kon singgai tobatú, wakutu in nobayong intau dinumudui ko'i Yesus, Sia nobobui ko'i monia komintan bo nosingog,
26 "Aka intau mamangoi ko'i-Nakó, ta'e ki iná bo ki amánya andeka ki adĩnyabĩ bo buḷoinya bo awaknya tontanĩ ing kotabi-tabinya nongkon i-Nakó, yo sia tua in diá mota'au mobaḻĩ dumodudui-Ku.
27 Intau inta doĩ momota'an kong kayu pinoyotaḻempang bo dumudui ko'i-Nakó, sia tua in diábĩ mota'au mobaḻĩ dumodudui-Ku.
28 Aka oyúon ing kon sigad monimu im mo'ibog moposindong im baḷoi moḷoben, yo tantú munapabĩ takuseronnya mongo tongonu in doit pakéon kon tua, simbá kota'auannyadon, mokoḷapat in doitnya tatua andeka diá aka posindogondon im baḷoi tatua.

29 Sin dikabo aidannyadon im pondasinya,
bo indoianmai doit diádon tugat
pongingguput sahinga intau inta
moko'ontong moningkule ko'inia.
30 Bo polat doman singogon monia
nana'a, 'Ka'asih ah, intau tanion mobaloi
kuma, ta'e diá mokomampu moginlapat.'
31 Andeka nana'a, 'Aka oyúon in raja
inta tontaranya im mopuluh noribu bo
moparang in raja ibanea inta doyowa
nopuluh noribu in tontaranya, yo tantu
raionbí muna in raja tatua mongo
moko'mampu tumayow kon saturu tatua
im mosia ande diá.'
32 Aka korasa'anmai bo diá mokomampu,
yo tantú wakutu in saturu noyayukpa sia
mopotabá bidon muna kon intaunya bo
moguman kom moyodamedon.
33 Natua doman im mo'ikow komintan.
Diábí tobatúmai ing kon sigad monimu
inta mota'au mobalí dumodudui-Ku
aka mo'ikow bo diá mokotalá kong
kapunya'anmu."
34 "Simuton tua im mopiabí, ta'e aka
moliaudon, yo degá mota'aupá pogibung?
35 Diá bidon im baragunanya umpakah
pakéon kong gobá andeka pomupuk.

Manangka intua ṭumbúon bidon. Tuamai
aka kobongoḷan, yo pongindongog!"
15 [1] Kon singgai tobatú, nobayong im
mononagih kom pajak bo intau mita
baradosa ibanea namangoi ko'i Yesus, sim
mokidongog ko'i-Nia.
[2] Dá intau mita im Parisi bo mototundú
mita kon agama nomangkoidon
mongunsingog, kai monia, "Seséah intau
tanion mo'ibogbî motarima kon intau
mita inta diá mopia, bo monga'an doman
moyotakin monia."
[3] Dá tuamai ki Yesus nongonguman kom
porumpama'an tana'a ko'i monia, kai-Nia,
[4] "Aka kuma oyúon kon sigad monimu
inta nomiag kon domba mogatut ing
kobayongea, bo tobatú in nobu̲li, yo
onu in aidannya? Tantú taḷa'annyapabî in
domba inta siow nopuḷuh bo siow kon
ṭantungea bo mayak in sia motayak kon
inta nobu̲li tatua modapot im mo'u̲ĺinya.
[5] Bo aka mo'u̲ĺinyadon bui in domba
tatua, yo totokbî im mopia-pia ing
ginanya, sahingga im pota'anonnyadon in
domba tatua,
[6] bo diaan mobui. Onda im mo'iyaputmai
kom baḷoinya sia mogoinî kon yobayatnya
mita bo topodiugmai poḷat moguman

nana'a, 'Igai bá moramepa ing kita sin dombaku inta nobu̲li no'u̲ĺ̈ikudon bui!'
7 Bá poguman-Kudon ko'i monimu: natua doman ing kon soroga. Mo̲loben totok pia ing gina lantaran tobatú intau inta ain nogogai nogaid kon dosa. Pia ing gina tatua mo'i̲liu kom pia ing gina ko'i monia inta siow nopu̲luh bo siow inta ain nopira bo diádon mopara̲lu mogogai mogaid kon dosa."
8 "Andeka, aka kuma bo tobatú bobay kodoit perak mopu̲luh in kobayongea, bo tobatú in nobu̲li - onu in aidannya? Tantú mopoyongkitbĺ̈ in togá in sia bo monga'it kom bonu im ba̲loinya bo kotaya-tayak modapot im mo'u̲ĺ̈inya bui in doitnya tatua.
9 Bo aka mo'u̲ĺ̈inyadon in doitnya tatua, yo mogoinĺ̈ibĺ̈ in sia kon yobayatnya mita bo topodiugmai mita bodongka moguman, 'Igai mobarasanangpa ing kita sin doitku inta nobu̲li no'u̲ĺ̈ikudon bui!'
10 Natua doman im malaekat mita i Allah, mopia ing gina monia aka oyúon tobatú intau inta mora'at mogogaidon mogaid kon dosa. Tuamai, popirisayabĺ̈!"
11 Ki Yesus nongonguman doman kon porumpama'an nana'a, "Oyúon tobatú

guyanga ḷoḷaki kogadî kon doyowa, adî ḷoḷaki komintan.
12 Inta muit noguman ko'i amánya, 'Papa, ogoidon ko'inakó tana'a makow in silaiku nongkon kapunya'an naton.' Dá sinilaidon i amánya ko'i adînya doyowa tua ing kapunya'annya.
13 Tongonumaidon nosinggai no'iduduimai nongkon tua, adî muit tatua nopotaḷui im bayongan silainya bodongka minayak ing kota inta moyayuk. Kon tua sia nopomaké in doitnya tua inimibo-ibogbî.
14 Naonda in doitnya nodaitdon komintan, kotá inta binaya'annya tatua kino antugan im malarat, sahingga sia mulaidon doman mokorasa kon susah sin diádon ko'onu bo onu.
15 Dá sia minayak nogaid kon tobatú intau kong kotá tatua. Intau tatua nopotabá ko'inia minayak ing gobá sim moḷukad kom bokénya.
16 Wakutu intua, sia totokdon gogoyon, sahingga sia mo'ibog domandon moka'an kong ka'anon im boké tatua. Sin umpakah totokdon ing gogoyon in sia, ta'e diábî doman intau im mamangoi mobogoi ing ka'anon ko'inia.

17 Pangabisannya sia nosadar bo
nosingog nana'a, 'Intau mita inta nogaid
ko'i papaku mobayong totok ing ka'anon
ko'i monia, ta'e aku'oi ing kon na'a gogióbî
bo matoi ing gogoy!
18 Yo manikah bo mobui in aku'oi ko'i
papaku, bo moguman ko'inia nana'a:
Papa, aku'oi na'a ain nomia kon taḷá ko'i
Tuhan bo ko'i papa,
19 dá aku'oi in diá bidon patus tangoion
ki adî i papa. Tuamai aidaidon aku'oi na'a
saḷaku intau inta mongonga'ang gaji ko'i
papa.
20 Dá nobuatdon sia bo nobui mangoi ko'i
amánya. Noyayukpa in sia, inontongdon
i amánya. Lantaran nokotanob bo notabi
totok dá noribatuk ing ki amánya bo
notomu ko'inia, bo ginakapannya poḷat
inayokan.
21 Ta'e ki adînya tatua noguman: 'Papa,
aku'oi na'a aindon nomia kon taḷá ko'i
Tuhan bo ko'i papa, tuamai aku'oi diá
bidon patus tangoion ki adî i papa.'
22 Ta'e ki amánya nogoinî kon simpaḷnya
mita bo noguman, 'Koḻikat! Podiaaipa
mangoi kon ḷambung inta totok in nopira
bo popopaké ko'nia. Popopakéai doman in

sising kon ļimanya bo ļutudai domandon in sapatu.
23 Mopaļut makow pogamá kong ki adi in sapi inta totok in noļongó bo ratádon. Kita mongaan moyotakin poļat morame.
24 Sing ki adiku inta aim minatoi, tana'a makow nobiagdon bui.' Bo nomangkoidon mosia norame.
25 Koyogot morame, ki adinya inta guya-guyang kong gobápa. Naonda in sia nobui bo nodiugdon kom baļoi, sia nokodongog kon singog im musik pinoramean kom baļoi monia.
26 Dá sia nogoini kon simpaļnya tobatú bo noļibó mongo onu in nobaļi kom baļoinya.
27 Dá simpaļ tatua noguman, 'Ki ai-ai i tuang nobuidon mangoi! Bo pinorataan i papamu kong ki adi in sapi inta totok moļongó, sin no'uļinyadon bui ing ki adinya takin nosaļamat!'
28 Dá sinumorú totok ing ki adinya guya-guyang tatua poļat doi sinumu'ot kom baļoi. Dá iļumuai ing ki amánya bo nodondo'uļug ko'inia.
29 Ta'e adi tatua noguman ko'i amánya, 'Aindon kon taongannya aku'oi nogaid nobantung ko'i papa. Diá dodai onda

aku'oi nomaḷawang kom parentah i papa.
Yo onu degá in inogoy i papa ko'inakó?
Sedang tongá ki adi̱ im bembé diápa
dodai onda ki papa nobogoy ko'inakó sim
poramean takin yobayatku mita!
30 Ta'e naonda in nobuidon mangoi
ki adi̱ i papa inta ain nokopodaitmai
kom bayongan kapunya'an i papa takin
bobay mita sundaḷ, sia sinomu i papa bo
pinorataan kong ki adi̱ in sapi inta totok
im moḷongó!'
31 Dá ki amánya notubag nana'a,
'U̱leku, ikow in umuran koyota-yotakin i
papa, bo bayongan kapunya'an i papa,
kapunyaanmubi̱ doman.
32 Tana'a kita im patusbi̱ mosanang
ing gina bo morame moyotakin, sing ki
ai-aimu u̱le inta aim minatoi, nobiagdon
bui. Ki ai-aimu inta nobu̱li, no'u̱li̱don bui.'"
16 1 Ki Yesus nongonguman doman
kom porumpama'an tana'a kom
muri̱-Nya mita kai-Nia, "Oyúon tobatú
intau no'oyúon. Sia tua nogamá kon
intau noba̱li̱ bendaharanya mongolamai
kom bayongan kapunya'annya. Intau
no'oyúon tatua noko'u̱li̱ kon lapuran kon
intaunya tatua totokdon im mongi'ibognya
mopomaké in doitnya.

2 Dá inoinîinyadon im bendaharanya
tatua bo pinoḻiboán nana'a, 'Degá totu'u
im bayongan inta ain dinongogku soáḻ
oáidmu? Aka totu'u kon natua, yo tana'a
makow posarahkaidon modait ko'inakó
in lapuran bayongan oáidanmu, sin
pogogaionkudon ikow.'
3 Bo norai im bendahara tatua kom
bonu ing ginanya, 'Onu degá im pomiaan
tana'a? Aku'oi aindon pinogogai i tuangku.
Momasoḻ, aku'oi diá mokomampu;
mobaḻ̄i mo'o'igum magîmakow kon
daḻa-daḻanannya, mo'oyak in aku'oi.
4 Oyúon in akaḻku; aka pogogaiondon
aku'oi nongkon oáidanku tana'a, yo musti
kobarongonku in yobayat inta mo'ibog
pogutunanku!'
5 Bo nadaitnya inoinî im bayongan intau
inta koboḻi ko'i tuangnya bo pinoḻibóan.
Sia noḻibó kon intau inta muna, 'Degá
tongonu im boḻimu ko'i tuangku?'
6 Intau tatua noguman, 'Ḻana Zaitun
mogatut notampayang.' Dá bendahara
tatua noguman kon intau tatua, 'Na'a in
surat boboḻianmu. Ḻitú bo baḻuiai in surat
tanion. Pais ḻima nopuḻuh notampayang.'
7 Onda intua sia noḻibó kon intau
induanya, 'Tongonu im boḻimu?' Intau

tatua noguman, 'Gandum mogatut
nokarong.' Da' kaîn bendahara doman
tatua, 'Na'a in surat boboḻianmu. Baḻuiai
in surat tanion bo pais waḻu nopuḻuh
nokarong.'
8 Dá pinuji i tuangnya im bendahara inta
diá mojujur tatua lantaran mobayong
in akaḻnya; sin intau mita inta modunia
lebe mopandoi monompira kon oáidan
monia daripada intau mita inta nobiag kon
nobayag."
9 Bo ki Yesus bui noguman, "Indongogai
in na'a! Pakédon ing kapunya'an
kon dunia potayak kon yobayat,
simbáaka kapunyaan tatua bo diádon
im mangaḻenya, yo mo'ikow in tantúbî
tarimaan kon tampat inta mononoi.
10 Intau inta mota'au pirisayaan pokiáidan
in oáidan mo'intok, sia mota'au doman
pirisayaan pokiáidan in oáidan moḻoben.
Ta'e intau inta diá mota'au pirisayaan
pokoáidan in oáidan mo'intok, yo sia in
diá doman mota'au pirisayaan pokiáidan
in oáidan moḻoben.
11 Dá aka bagupa soáḻ kapunya'an dunia
na'a bo diádon mota'auan pirisayaan im
mo'ikow, apapa doman kapunya'an inta
kon soroga.

12 Ná doman tua, aka mo'ikow bo diádon
mota'au pokiḻukadan ing kapunya'an
intau, yo ki inebî im mo'ibog mobogoi onu
inta mobaḻî kapunya'anmu?
13 Simpaḷ tobatú diábî mota'au
monontuang kon doyowá. Sin aka natua,
tobatú in saturuonnya yo tobatú ing
kotabinya. Andeka kosatianya in tongábî
tobatú, yo tobatú in diábî indongogannya.
Natua doman mo'ikow. Aka mo'ikow bo
mopirisayadon ko'i Allah yo dona'ai bidon
mo'ibog mokidongog kon onu inta indunia
na'a."
14 Onu in siningog i Yesus tatua
dinongog in intau mita im Parisi ta'e tongá
kinosingan monia, sim mosia tua dinoit.
15 Dá siningog i Yesus im mosia, "Mo'ikow
ontongon ná intau mongobanar, ta'e
kino'ta'auanbî i Allah kom bonu ing gina
monimu. Sin onu inta kino'ibog in intau,
tuata inta kinodoî i Allah.
16 Hukum i Musa bo buk in nabi mita
umuranpabî pinaké nodapot kom masa i
Yohanes Mobobaptis. Bo pinangkoidon
nongkon wakutu intua Habar Mopia
kon náonda ing ki Allah mamangoi
momarentah saḷaku raja tantúdon

pinota'au. Bo intau mita umuran moramiji totok simbá mobaḷ̱ĭ umat i Allah.
17 Mogampa-gampang kon ḷangit bo butá im moyoyang daripada tobatú hurup kom bonu in hukum i Allah mo'inggamá.
18 Pomuḷoi intau inta mongga'at ko'i buḷoinya bobay bo bui mobuḷoi kom bobay ibanea, yo sia in nonuaḷ̱ing; bo ki ine im motonibuḷoi takin bobay tatua inta aing gina'at i buḷoinya ḷoḷaki, yo sia in nonuaḷ̱ingbĭ doman."
19 "Oyúon intau no'oyúon inta umuran mogiḷambung in ḷambung inta totok im momahaḷ, bo pomuḷoi in singgai sia umuran moka'an kon ka'anon inta mongopia.
20 Kon tayowon baḷoinya pinoḷ̱itúdon makow in tobatú intau inta nobiag nobogá totok, tangoinya ki Lazarus. Awak i Lazarus na'a totok im pinaḷ̱i-paḷ̱ĭmai.
21 Lantaran totokdon ginogoy dá nopunyutdon in sia kon onu kadon im moḷabú nongkon meja in intau inta no'oyúon tatua. Bo ungkú mita mamangoi bo modeḷ̱emut kom paḷ̱ĭnya.
22 Diá no'onggot kon tua minatoi intau bogá tatua bo dinia im malaekat mita pinobayak in tampat inta mopia kon diug

i Abraham kon soroga. Natua doman in
intau inta no'oyúon tatua, minatoidon
doman bo iḷobong.
23 Kon dunia intau minatoi sia mororiga
totok. Bo wakutu in sia iḷumangag
nongkon tampatnya tatua, inontongnya
ing ki Abraham bo ki Lazarus in i̲limitú
doman makow kon diugeamai.
24 Dá intau no'oyúon tatua nomaḷú,
'Amá Abraham! Kotabipa in aku'oi
na'a. Tuḷungaipa potabá ing ki Lazarus
mopoḷodok in tononuyúnya kon tubig bo
mamangoi momuntad kon diláku. Aku'oi
totok mororiga kom bonu in tuḷu tana'a.'
25 Ta'e ki Abraham notubag, 'U̲le,
toropdon adi̱ku: ikow aindon nokorasa
kom bayongan inta mopira wakutu ikow
nobiagpa kon dunia, ta'e ki Lazarus na'a
in tongábi̱ nokorasa kom bayongan inta
diá mopia. Manangka intua tana'a makow
sia moko'u̲li̱ kon inta mopia kon na'a. Yo
ikow im moko'u̲li̱ kon roriga.
26 Apapa doman kon sigad nami bo inimu
oyúondon irang inta diá mota'au bayáan.
Tua im manga̲lenya simbá intau inta
nongkon na'a diá mota'au mayak in nion
bo intau inta nongkon nion diá mota'au
mamangoi in na'a!'

27 Intau no'oyúon tatua noguman nana'a,
'Aka natua, dá nana'adon im po'igumonku
ko'i amá: tu̱lungaipa bo potabá ing ki
Lazarus mayak im ba̱loi i amáku.
28 Sin taya _limapa ing ki utatku kon tua.
Potabápa ing ki Lazarus mayak mobogoi
im poringatan ko'i monia simbá mosia diá
moba̱ʼi ná aku'oi mo'iukat kon tampat inta
mororiga nana'a.'
29 Dá ki Abraham notubag, 'Ko'i monia
tua oyúondon buk i Musa bo buk in
nabi mita! Pomayakdon makow mosia in
dumudui kon onu inta aim pinais kom
bonu im buk mita tatua.'
30 Ta'e intau no'oyúon tatua noguman,
'Diápabʼi tugat intua amá Abraham. Ta'e
aka oyúon in intau minatoi mobiag bui bo
mamangoi ko'i monia, yo mogogai bidon
im mosia mogaid kon dosa mita monia.'
31 Ta'e ki Abraham bui doman noguman
ko'inia nana'a, 'Aka mosia tua bo diá
mokidongog kon onu inta pinoguman i
Musa bo i nabi mita, yo manga̱lenya mosia
tua in diábʼi doman mopirisaya, umpakahbʼi
oyúon intau minatoi im bui mobiag bo
mamangoi mobogoi im poringatan ko'i
monia.'"

17 [1] Ki Yesus noguman kom murî-Nya
mita, "Soáḷ mita inta mokopopisî
kon intau mogaid kon dosa pastibî kon
oyúon. Ta'e moboditobî in intau inta
mokopopisî tatua.
[2] Intau natua im manikah bo popotogotan
ing gantung kon sigogownya, bo ḷadungon
kon dagat daripada mobiag in sia bo
tongá mokopopisî kon intau mita mo'intok
tana'a mogaid kon dosa.
[3] Tuamai, mokopo'ingatdon! Aka ki
utatmu bo mogaid kon no'itaḷá, yo togur.
Aka sia bo mo'ibog mokidongog, yo
ampungai.
[4] Aka sia bo nogaid kon dosa ko'inimu,
kopitu in tosinggai bo pomuḷoi doman
makow in sia mamangoi bo moguman,
'Maaponndon aku'oi,' yo ampungaibî
doman in sia."
[5] Dá rasuḷ mita tatua noguman ko'i Tuhan
Yesus, "Tuhan, iropotaidon im pirisaya
nami."
[6] Tubag i Tuhan, "Aka oyúon im pirisaya
monimu tongákabî ná koḷoben batoḷ
in sesawi, yo mo'ikow im mota'aubî
moguman kom pangkoi ing kayu inta
moḷoben tatua, 'Korabutdon ikow bo
kobiagdon kom bonu in dagat,' dá pangkoi

ing kayu tatua dumuduibí doman kon singogmu."
7 "Aka kuma bo kon sigad monimu nion ko bobantung inta nomajeko kong gobá andeka noḷukad kon domba, bo aka bobantung tatua mobuidon mangoi, yo degá mo'ikow moguman nana'a, 'Igai bá monga'andon?'
8 Tantú diábí natua! Sia im pastibí moguman kom bobantungnya nana'a, 'Koḷikatdon bo oḷudaidaipa in aku'oi. Pogiḷambung in ḷambung inta modarit bo oḷaton aku'oi modapot mopaḷut monga'an bo monginum, bain tua bo monga'an in ikow.'
9 Umpakah yo pujionnyapa doman im bobantungnya tatua sin aindon inaidannya inta pinokiáid ko'inia?
10 Natua doman mo'ikow. Aka inaidandon mita monimu onu inta pinokiáid ko'i monimu yo singogdon nana'a, 'Kami na'a in tongábí bobantung mita inta diá baraguna; kami in tongábí mogaid kon onu inta pinokiáid ko'inami!'"
11 Kom bonu im binaya'an mopobayak in Yerusalem, ki Yesus nongin daḷan inta kon sigad in Samaria bo Galilea.

12 Wakutu in Sia sinumu'otdon kon tobatú
lipú, Sia inangoi in intau taya mopuḷuh inta
pinanyaki kusta. Mosia tongá sinimindog
nongkon moyayuk
13 bo nomaḷú nana'a, "Yesus! Tuang!
Kotabipa ing kami na'a!"
14 Dá ki Yesus nobobui ko'i monia bo
noguman, "Bayakdon bo poki'indoi kon
imang mita in awak monimu nion." Bo kon
daḷanpa im mosia, nopiadon panyaki mita
monia tua.
15 Wakutu in tobatú intau kon sigad
monia tua noko'ta'aumai kon sia ain nopia,
sia nobui mangoi ko'i Yesus sindaḷan
nodayow ko'i Allah.
16 No'iyaputmai ko'i Yesus, sia
sinumungkud kon tayowon si'oḷ-Nya bo
nopoyaput in sukur moántó ko'i Yesus. Sia
tua intau in Samaria.
17 Dá ki Yesus noguman ko'inia,
"Kinota'auan-Ku mo'ikow mopuḷuh
komintan bidon nongopia, yo onda in taya
siow?
18 Nongonu sin tongábî ikow, intau inta
tongá doman mokokiángoi in no'ibog
namangoi bui ko'i-Nakó bo mopoyaput in
sukur moántó ko'i Allah?"

19 Bo ki Yesus bui noguman kon intau
tatua, "Pobuatdon bo bayakdon. Ikow in
nopirisaya ko'i-Nakó dá nopia."
20 Tongonumai intau im Parisi namangoi
bo nolibó ko'i Yesus mongo to'onu ing
ki Allah mamangoi momarentah. Dá ki
Yesus notubag, "Aka ki Allah momarentah
yo diábî pinangkoi kon tanda mita inta
ko'ontongan in intau,
21 sahingga intau moguman nana'a,
'Indoiaikah, Sia in na'a!' andeka, 'Kon
tua in Sia!' Sing ki Allah nomangkoidon
nomarentah kon yuá-yuák monimu."
22 Ki Yesus noguman kom murî-Nya
mita nana'a, "Mo'iangoibî in wakutunya,
mo'ikow mo'ibog mo'indoi kon tobatú
singgai nongkon singgai mita i Adî Intau
tatua, ta'e mo'ikow in diábî moko'ontong.
23 Ta'e oyúon intau im moguman ko'i
monimu nana'a, 'Indoiai, kon tua in Sia!'
andeka 'Indoiai, kon na'a in Sia!' Ta'e
dikabî im mo'ikow lumuai bo motayak
ko'i-Nia.
24 Sin náonda bo kilat inta nonimbayag
nongkon popod in langit tolosi bo
mopobayak doman popod in langit tolosi
natuata in singgai koángoian Adî Intau.

25 Ta'e Sia munapabí mokorasa kon
roriga bo diápabí tarima'an in intau mita
masaín tana'a.
26 Kon singgai inta koángoian Adí Intau
náonda bo kom masa i Nabi Nuh tungkuḷ
intua.
27 Intau mita in nonga'anbí bo nonginum,
nobuḷoi bo pinobuḷoi nodapot kon singgai
ki Nuh sinumu'otdon kom bonu ing kapaḷ
bo ḷunud moḷoben namangoi bo nomutú
kon intau mita tatua.
28 Ná doman tua in nobaḷí kom masa
i Lot. Intau mita nonga'an, nonginum,
nopotaḷui, notaḷui, nomunak bo nobaḷoi.
29 Ta'e naonda ing ki Lot iḷumuai nongkon
Sodom, kon singgaipa doman tatua, tuḷu
bo balerang noḷabú nongkon ḷangit bo
nomutú ko'i monia komintan.
30 Natua doman im mobaḷí ko wakutu in
Adí Intau mamangoi.
31 Kon singgai tatua, aka ki ine ing
kon tudu in atop im baḷoinya, yo
dona'aidon moponag bo mogamá kong
kapunya'annya kom bonu im baḷoi. Natua
doman intau inta kong gobá, dona'ai
bidon mobui kom baḷoinya.
32 Toropdon onu inta ain nobaḷí ko'i buḷoi
Lot!

33 Intau inta moramiji totok moposaḷamat
in nyawanya, yo sia ing kobuḻian in
nyawanya, ta'e intau inta kobuḻian in
nyawanya sin dinumudui ko'i-Nakó, sia im
mosaḷamatbî.
34 Pirisaya'ai in singog-Ku tana'a: Kon
doḷom kobaḻîan intua, oyúon doyowa intau
in nosiug toḷanta'an. Tobatú in diaan,
tobatú in taḷa'an.
35 Doyowa im bobay inta koyogot
mogiḻing kong gandum, tobatú in diaan,
tobatú doman in taḷáan.
36 [Aka doyowa doman intau in yogot
nogaid kong gobá, yo tobatú in diaan, bo
tobatú doman in taḷáan.]"
37 Dá murî mita i Yesus noḻibó ko'i-Nia,
"Kon onda ing kobaḻîan intua komintan,
Tuhan?" Ki Yesus notubag, "Kon onda
oyúon mahaḷuk minatoi, kon tua oyúon
doman i ḷagapan mokoka'an kom mayat
moyosipun."
18 1 Onda intua ki Yesus nongonguman
kon tobatú porumpama'an sim
potundú ko'i monia simbá mosia umuran
mosambayang bo umuran moropot ing
gina.
2 Ki Yesus noguman, "Aka tobatú kota
oyúon in hakim inta diá mo'ondok ko'i

Allah bo diá doman mopandungmai kong
kasusahan in intau.
3 Kon tua oyúon doman intau inta
dongkadon boba-bobay. Sia umuran
mamangoi kon hakim tatua bo moguman
kainia, 'Tuḷungaipa in aku'oi nongkon oáid
in saturuku.'
4 Aindon kotongonu degá im bobay
tatua mayakmai kon hakim tatua ta'e
umuranbî doman doî motuḷung in hakim
tatua ko'inia. ta'e pangabisannya hakim
tatua norai nana'a, 'Umpakahbî aku'oi na'a
diá mo'ondok ko'i Allah bo diá doman
mopandung kon tumpaḷa intau,
5 ta'e lantaran bobay tana'a bo umuranbî
moganggu ko'inakó, dá manikah bo
duduiankudon in ibognya. Sin aka
diá yo umuranbî in sia mamangoi bo
mokiposusahmai doman ko'inakó.'"
6 Bo ki Yesus noguman doman ko'i monia
nana'a, "Tarukira onu inta siningog in
hakim inta diá mo'ondok ko'i Allah tatua.
7 Umpakah yo diá tuḷungan i Allah in intau
inta aim piniḷî-Nya bo inta umuran doman
mokuani ko'i-Nia doḷom bo singgai?
Umpakah yo onggo-onggotan-Nyapa in
wakutu-Nya motuḷung ko'i monia?

8 Popirisayabĭ: tuḷungan-Nyabĭ im mosia.
Ta'e aka Adĭ Intau mamangoi, yo oyúonpa
degá in intau mopirisaya ing kon dunia
na'a?"
9 Ki Yesus nongonguman kom
porumpama'an tana'a, sing kon tua oyúon
in intau inta monganggap kon tongábĭ
mosia intau mobanar bo intau ibanea
inanggap monia komintanbĭ binaradosa.
10 Ki Yesus noguman, "Oyúon intau
doyowa minayak im Baḷoi Tuhan sim
mosambayang. Tobatú intau im Parisi,
tobatú im mononagih kom pajak.
11 Intau im Parisi tatua sinimindog
sinumontanĭ bo nosambayang kom bonu
ing ginanya nana'a, 'Oh, Allah, aku'oi
mopoyaput in sukur ko'i-Nimu, sin aku'oi
diá ná intau ibanea modunia, diá moádil,
mo'ibog monuaḻing, bo diá kototabi kon
tumpaḷa intau. Bo aku'oi in diá doman ná
intau mononagih kom pajak tatua.
12 Aku'oi im mopuasa kodua in
todiminggu, bo kom pomuḷoi in diminggu
aku'oi umuran mobogoi im mopuḷuh
noporsen nongkon onu inta no'uḻĭku.'
13 Ta'e mononagih kom pajak tatua
sinimindog iyumayuk bo diá doman kobaḻĭ
ḷumangag kon ḷangit in nosambayang.

Sia tongá kopia moyapu kon dodobnya
bo nosingog nana'a, 'Oh Allah, kotabipa
in aku'oi na'a, sin aku'oi na'a intaubĭ
baradosa!'"
14 "Bá poguman-Ku ko'i monimu kon
sambayangbĭ im mononagih kom pajak
tana'a in sinarima i Allah, de'emanbĭ
sambayang intau im Parisi. Sing ki ine
mosi̱lantud, yo sia im po'ompa'anbĭ,
ta'e ki ine mo'ompá in dodia, yo sia im
po̱lantudonbĭ."
15 Oyúon in intau namangoi ko'i Yesus
bo nodia kom mongoádĭ mita simbá
kadaian-Nya mita i mosia bo barakatan.
Noko'ontongmai kon natua, murĭ-Nya
mita sinumorú kon intau mita tatua.
16 Ta'e inoinĭ i Yesus im mongoádĭ
mita tatua bo noguman kom murĭ mita,
"Pomayak makow im mongoádĭ mita
tanion im mamangoi ko'i-Nakó; dona'ai
ampagan, sin intaubĭ ná mita nion im
moba̱ĭ umat i Allah."
17 Torop kopira in singog-Ku na'a, "Intau
inta mamangoi ko'i Allah ta'e diá ná
mongoádĭ mita tana'a, yo mosia in diábĭ
moba̱ĭ umat i Allah."
18 Oyúon tobatú itoi intau Yahudi no̱libó
ko'i Yesus, "Pak Guru, Inta mopia totok,

onu im musti aidanku simbá moko'u̲ĺ̂i in
aku'oi kong kobiagan mononoi?"
19 Dá ki Yesus notubag, "Nongonu sin
ikow im mogumanbî kon Aku'oi im mopia?
Diábî tobatúmai im mopia, ko̲likudbî ing
ki Allah tontanî.
20 Aim bidon kinota'auanmu im parentah
mita i Allah: 'Dika monua̲ling, dika
mo̲limod, dika monakow, dika moguman
kon inta diá totu'u bo hormaton ing ki
amá bo ki inámu.'"
21 Dá kaîn intau doman tatua, "Tua
komintan aindon dinuduianku nongkon
mongoádî anpamai."
22 Nokodongogmai kon tua ing ki Yesus,
noguman in Sia nana'a, "Tobatúpa im
musti aidanmu: Pota̲luidon im bayongan
kapunya'anmu bodongka sila-silaidon
makow in doit tatua kon intau mita bogá,
dá moko'u̲libî in ikow kong kapunya'an
kon soroga, mopa̲lut makow kon tua
angoi bo dudui ko'i-Nakó."
23 Ta'e naonda in sia nokodongog kon
onu inta pinoguman i Yesus tatua, noájar
totok ing ginanya sin sia nobiag no'oyúon.
24 Dá ki Yesus nobobui ko'i monia
komintan inta kon tua bo nosingog,

"Mororiga totok intau inta kodoit mobaḻi umat i Allah.
25 Aka poyobandingon yo untapa im mogampa-gampang tumu'ot mongim bubú in dodagum daripada intau inta no'oyúon mobaḻi umat i Allah."
26 Intau mita inta nokodongog kon singog i Yesus tatua noḻibó bui ko'i Yesus nana'a, "Aka natua dá ki ine im posaḷamaton?"
27 Ki Yesus notubag, "Inta diá mota'au aidan in intau, mogampangbî i Allah aidan!"
28 Dá ki Petrus noguman, "Pak Guru, indoiaikah ing kami! Kami na'a aindon nonaḷámai kom bayongan yagi-yagi kapunya'an nami bo dinumudui ko'i Pak Guru, yo onu im mo'uḻi nami?"
29 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Popirisayabî! Intau inta aindon nonaḷámai kom baḷoinya, nonaḷámai ko'i buḷoinya, nonaḷámai ko'i utatnya mita andeka nonaḷámai ko'i iná bo ko'i amánya andeka ko'i adînya mita sim mobantung ko'i-Nakó,
30 yo intau tatua im bui motarima kon doyowa noguntuḷ nongkon inta aindon no'uḻinya muna kom masa in tana'a, bo

kon singgai inta mo'iduduimai sia im
motarima kong kobiagan mononoi."
31 Ki Yesus nogoiní kom murí-Nya
mopuḷuh bodoyowá bo noguman
nana'a, "Indongogai! Tana'a makow
kita mopobayakdon in Yerusalem, bo
bayongan inta aim pinais in nabi mita soáḷ
Adí Intau in intompodandon kon tua.
32 Sia im posarahkandon kon intau mita
inta diá nonota'au ko'i Allah, poyambáon
monia in sia, singkuḻeon bo duyáan monia.
33 Pogutúon monia in Sia bo poḷat
ḻimodon, ta'e kon singgai intoḷunya, Sia
mobiag bui."
34 Singog i Yesus tatua, diábí
kino'mangaḻean im murí-Nya mita
tatua. Mangaḻe in singog mita tatua
in sinoko'bunibí ko'i monia. Dá diábí
kinota'auan monia mongo onu in
ino'uman-Nya tatua.
35 Naonda ing ki Yesus nodiugdon kon
Yerikho, oyúon tobatú intau bilog inta
iḻimitú makow kom bingkí in daḷan bo
mo'igumai kon doit kom bayongan intau
inta mo'itotaḻib kon tua.
36 Wakutu in dingognya kon nobayong in
intau no'itaḻib, sia noḻibó, "Onu in nobaḻí?"

37 Dá kai'n tubag doman monia kon intau
bilog tatua, "Ki Yesus intau in Nazaret
no'itaḻib."
38 Dá intau bilog tatua baḻú bo nomaḻú,
"Yesus Aḏ̄i i Daud, kotabipa in aku'oi na'a!"
39 Intau mita kom muna nongampag
ko'inia simbá diá momaḻú ta'e tongábḏ̄i
nodugang noropot pinomomaḻúnya, "Adi i
Daud, kotabipa in aku'oi na'a!"
40 Dá ki Yesus sinumogon bo noguman,
"Dia mangoi kon na'a in intau tatua." Bo
naonda in no'iyaputdon ko'i-Nia, ki Yesus
noḻibó ko'inia,
41 "Onu ing ko'ibogmu aidan-Ku
ko'inimu?" Intau tatua notubag, "Tuhan,
mo'ibog in aku'oi moko'indoi!"
42 Dá ki Yesus noguman, "Aka natua, yo
indoidon! Lantaran ikow bo mopirisaya
ko'i-Nakó, dá mopia in ikow."
43 Kon dodaipa doman tatua bo
noko'ontongdon in intau tatua poḻat
dinumudui ko'i Yesus bo sindaḻan
modayow ko'i Allah.
19 1 Naonda ing ki Yesus noyaputdon
kon Yerikho, Sia minayak turus bo
diá nongandu-ngandup kong kotá tatua.

2 Kon tua oyúon intau tangoinya ki
Zakheus. Sia na'a, itoi im mononagih kom
pajak.
3 Sia mo'ibog totok mo'indoi mongo ki
ine ing ki Yesus tua, ta'e lantaran intau
modamaḷ totok dá diá moko'ontong in sia,
apapa doman sia no'ompa.
4 Dá noribatuk in sia inumuna kon intau
mita tatua bo noponik kom pangkoi ing
kayu ara simbá moko'ontong ko'i Yesus,
inta mo'itaḻib kon tua.
5 Naonda ing ki Yesus no'iyaput kom
pangkoi ing kayu tatua, iḷumangag in Sia
bo noguman, "Zakheus, ḷagidon poponag!
Sin Aku'oi musti mongandup kom baḷoimu
in singgai na'a!"
6 Dá pona-ponag ing ki Zakheus bo
notarima ko'i Yesus takin pia ing gina.
7 Ta'e intau mita inta noko'ontong kon
tua mulaidon mongunsingog kai monia,
"Ih! Sia mongandupbî kom baḷoi in intau
inta diá mopia!"
8 Kom baḷoinya tatua, ki Zakheus
sinimindog bo noguman ko'i Tuhan,
"Tuhan, kapunya'anku tobotak ogoikudon
kon intau mita bogá bo aka oyúon
doman in intau inta pernah inuboḷanku,

yo pobuionkudon bui ko'inia ko'opat noguntuḷ ing kobayongea!"
9 Bo ki Yesus noguman ko'inia,
"Singgaipa doman tana'a mo'ikow
motoḷuádi̇̀ pinosaḷamat i Allah bo inogoian
ing kobiagan mobagu, sin ikow nion ki
adi̇̀bi̇̀ doman i Abraham.
10 Sing ki Adi̇̀ Intau mamangoi motayak bo
moposaḷamat kon intau inta nongobuḷi."
11 Ko wakutu intau mita
mokidongogpamai ko'i Yesus
nongonguman, Sia nongongumandon
kon tobatú porumpama'an. Sin, wakutu
intua Sia nodiugdon kon Yerusalem bo
kai monia kamai ki Allah in ḷagi bidon
momarentah saḷaku Raja kon dunia na'a.
12 Ki Yesus nongonguman nana'a, "Oyúon
tobatú intau moḷoben inta minayak ing
kotá inta noyayuk sim baḷi̇̀on monia raja,
mopaḷut makow kon tua sia mobuidon
mangoi kon ḷipúnya.
13 Ko wakutu in diápa minayak, sia
nogoini̇̀ kom bobantungnya taya mopuḷuh
bo nobogoi in doit buḷawan tumongo batú
ko'i monia takin koyow nana'a, 'Tana'a in
doit pakédon monimu pobuká kon usaha
ko wakutu in aku'oi mayak.'

14 Ta'e intau mita inta to̲lipúannya mosakí
ing gina ko'inia, dá naonda in sia minayak,
intau mita inta mosakí ing gina ko'inia
tua nopotabá doman in tobatú intau sim
moguman nana'a, 'Kami in doíbí aka intau
tana'a moba̲lí raja nami.'
15 Ta'e umpakahbí natua, sia tatapbí
doman bina̲lí raja. Nopa̲lut makow
kon tua sia nobuidon mangoi, bo
pinoki'oiníinyadon im bobantungnya mita
inta ain inogoiannya in doit bu̲lawan tatua
sim po'indoian mongo tongonudon ing
ka'untungan monia.
16 Bobantung inta muna namangoi bo
noguman nana'a, 'Tuang, doit bu̲lawan
tobatú i tuang aindon nodia kong
ka'untungan mopu̲luh doman in doit
bu̲lawan.'
17 Dá ki tuang tatua notubag, 'Mopia
intua, ikow bobantung inta mopia! Sin
ikow mota'au pirisayaan kon oáidan
inta mo'intok. Tuamai ba̲líonkudon ikow
ponguasa kom mopu̲luh ing kotá.'
18 Onda intua bobantung induanya
namangoi bo noguman nana'a, 'Tuang,
doit bu̲lawan tobatú i tuang aindon nodia
kon ka'untungan ̲lima doman in doit
bu̲lawan.'

19 Dá raja tatua noguman ko'inia, 'Ikow
im mobaḻ́idon ponguasa kon ḻima ing
kotá.'
20 Bobantung ibanea doman namangoi
bo noguman nana'a, 'Tuang, na'a in doit i
tuang; binakutkudon in lenso bo sinagú.
21 Sim mo'ondok in aku'oi ko'i tuang,
sing ki tuang intau motogat ing gina. Bo
umuran mogamá kon onu inta de'eman
kapunya'an i tuang. Mokoyut doman kon
inta de'eman pinomuḻa i tuang tontaní.'
22 Dá raja tatua noguman kom
bobantungnya tatua, 'Hoi bobantung
inta mora'at! Poduduidon in singogmu
mita tatua dá hukumonku in ikow.
Kinota'a-ta'aumubí makow kon aku'oi
na'a intaubí inta totok motogat bo inta
mo'ibog mogamá kon onu inta de'eman
kapunya'anku bo inta mo'ibog doman
mokoyut kon inta de'eman pinomuḻaku.
23 Aka natua yo nongonu sin doitku in
diábí sinagúmu kom bang, simbá naonda
in aku'oi namangoi doit tatua mota'auku
bui gamaan takin ka'untungannya?'
24 Onda intua raja tatua noguman kon
intau mita inta sinimindog kon tua,
'Gamá in doit tatua ko'inia bo ogoi kom

bobantung inta mopuḷuhdon in doit buḷawannya tua.'
25 Ta'e intau mita tatua noguman, 'Tuang,
ko'inia mopuḷuhdon in doit buḷawan.'
26 Ta'e raja tatua notubag, 'Pokotorop:
intau inta nobayongdon ing ko'inia,
duganganbı́ bui. Ta'e intau inta diá in onu
bo onu ko'inia, yo onu in oyúonpa ko'inia,
gamáanbı́ doman.
27 Bo tana'a makow in tokodiadon mangoi
in intau mita inta mongosakı́ ing gina ko'i
nakó bo inta doı́ aka aku'oi mobaḻı́ raja ko'i
monia. Ḻimod im mosia kon tayowonku!'"
28 Naonda ing ki Yesus nosingog kon
tua komintan, Sia inumuna ko'i monia
minayak in Yerusalem.
29 Naonda in nodiugdon kom Betpage bo
Betania kom Buḷud in Zaitun, Sia nopotabá
kom murı́-Nya doyowa mayak umuna
takin koyow nana'a,
30 "Bayakdon kon ḻipú inta kon
tayowonmai nion, bo aka mo'ikow bo
tumu'otdon kon ḻipú tatua, yo mo'ikow
im moko'ontong kong ki adı́ ing keledai
tobatú inta kotogo-togot. Keledai tatua
diápa dodai onda sinakoian in intau. Dá
bukádon ing keledai tatua bo dia mangoi.

31 Aka oyúon im mo̲libó ko'inimu nana'a,
'Nongonu sim bukaanbî monimu ing
keledai tatua?' Dá tubagai nana'a, 'Ki
Tuhan moparaḷu.'"
32 Bo minayakdon murî-Nya doyowa
tatua, bo onu ing kino'bayáan monia tua
totu'ubî kon ná inta pinoguman-Nya.
33 Bo naonda im binuká monia ing keledai
tatua, ki toginya no̲libó, "Nongonu sim
bukaanbî monimu ing keledai tatua?"
34 Dá mosia notubag doman nana'a, "Ki
Tuhan moparaḷu."
35 Naonda in diniadon monia ing keledai
tatua ko'i Yesus, intau mita nopoáip in
jubah kon ̲likud ing keledai tatua bo
notuḷung nopoponik ko'i Yesus kong
keledai tatua.
36 Kowakutu in Sia kotako-takoipa kong
keledai tatua, intau mita nopo'ompatdon
in jubah monia kon yuák in daḷan.
37 Naonda ing ki Yesus nodiugdon kon
Yerusalem, kon daḷan inta mosi̲lig kom
Buḷud in Zaitun, komintan dumodudui-Nya
inta mobarong tua, kopiadon momaḷú
mondayow ko'i Allah bo mopoyaput
in singog sukur ko'i-Nia, sim mosia
aindon noko'ontong kon inta mokoherang
inaidan-Nya.

38 Mosia nomaḷú nana'a, "Binarakatan
in Raja inta namangoi kom bonu in
tangoi Tuhan! Dodamean kon soroga, bo
dinayo-dayowdon ing ki Allah!"
39 Tongonumai intau im Parisi inta
no'itakin kon intau moántó tatua noguman
ko'i Yesus, "Pak Guru, poki'gogaiaidon
momaḷú in dumodudui-Mu mita tanion."
40 Dá ki Yesus notubag, "Poguman-
Kudon ko'i monimu! aka mosia na'a bo
kibio-biómaidon, yo batu bidon mita
tanion im momaḷú."
41 Ta'e naonda ing ki Yesus nodiugdon
kon Yerusalem, nongombaḷ in Sia
noko'ontongmai kong kotá tatua,
42 bo poḷat nosingog, "Ka'asih u̲le,
mopiadon totok aka singgai in na'a
kota'auanmudon onu inta mota'au
mokopoángoi kon dodamean! Ta'e tana'a
ikow diábî moko'ontong.
43 Sim mo'iangoibî in wakutunya
saturumu mamangoi mo̲lipung ko'inimu
takin kakuatan monia. Kopungon bo sisîon
monia im mo'ikow nongkon bayongan
arah.
44 Rimumudon monia in ikow takin
intaumu mita inta nogutun kon na'a; bo
diábî tobatúpamai im batu im pomayakpa

makow monia mo'itudu motompia kon tampatnya. Sin diábî kong ginamu makow ing ki Allah mamangoi moposaḷamat ko'inimu!"

45 Ki Yesus sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan bo mulai noguntun kon intau mita inta mopopotaḷui mita kon tua.

46 Sia noguman ko'i monia nana'a, "Oyúon pinais nana'a: Baḷoi-Ku in sinagoibî Baḷoi Pososambayangan, ta'e na'a im binaḻî bidon monimu pugad im mogogagow."

47 Pomuḷoi in singgai Sia mayak mobogoi in totundú kom bonu im Baḷoi Tuhan. Imang mita itoi bo mototundú mita kon agama takin itoi mita intau Yahudi moroncana moḻimod ko'i-Nia,

48 ta'e diápa noko'uḻî kon daḷan mogaid kon soáḷ tatua, sim bayongan intau umuranbî mo'ibog mokidongog ko'i-Nia, bo totok mo'ibog im mosia mokodongog kon singog-Nya mita.

20 1 Kon singgai tobatú, ki Yesus yogot motundú bo mopoyaput in Habar Mopia nongkon i Allah kon intau mita inta kom bonu im Baḷoi Tuhan. Imang mita itoi, mototundú mita kon agama, bo itoi mita intau Yahudi namangoi,

2 bo noguman ko'i Yesus nana'a,
"Pogumankah ko'inami mongo kawasa
i ine im pinaké-Mu mogaid kon tua
mita, bo ki ine nobogoi ing kawasa tatua
ko'i-Nimu?"
3 Tubag i Yesus ko'i monia, "Aku'oi im
mo̲libó doman ko'i monimu. Pogumankah
ko'i-Nakó.
4 Baptisan i Yohanes tua nongkon i Allah
mongo nongkon intau?"
5 Dá mosia noyosingog mongo onu im
potubag, kai monia, "Aka tubagan naton
nongkon i Allah, dá Sia im mo̲libóbî
nana'a, 'Aka natua yo nongonu sim
mo'ikow in diábî mopirisaya ko'inia?'
6 Ta'e aka tubagan naton, 'Nongkon
intau, dá intau mita tanion mogarabbî im
batu ko'inaton,' sim mosia im mopirisayabî
kong ki Yohanes tua in tobatúbî nabi."
7 Dá mosia notubag nana'a, "Diá
kota'auan nami."
8 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka
natua yo diá doman poguman-Ku ko'i
monimu mongo kawasa i ine im pinaké-Ku
nogaid kom bayongan tua."
9 Ki Yesus nongonguman doman
kon intau mita porumpama'an tana'a,
"Oyúon intau nogaid kong gobá bo

pino'mu̱la'annya kon anggur. Onda intua
pinotomoyoknya kom mototomoyok
mita bodongka minayak in lipú ibanea
no'onggot kon tua.
10 Onda in wakutunyadon mosipú
kom bungai in anggur, ki togi gobá
tatua nopotabá im bobantungnya tobatú
minayak kom mototomoyok mita tatua sim
mogamá kon silainya. Ta'e mototomoyok
mita tatua tongábî nomongkug kom
bobantung tatua po̱lat pinoki'pobuian
monia, bo diá inogoian in onu bo onu.
11 Onda intua ki togi gobá bui
nopotabá im bobantungnya ibanea, ta'e
bobantungnya tatua binongkug doman
monia po̱lat pinoko'po'oyakmai bodongka
pinoki'pobuian, diá doman inogoian in
onu bo onu.
12 Dá buipa doman ing kitogi gobá tatua
nopotabá kom bobantungnya into̱lunya,
ta'e bobantung tatua sinomu doman
monia binongkug bo dongka pinogarab
kon ̱luai ing gobá.
13 Pangabisannya ki togi gobá norai
nana'a, 'Onupa degá in aidanku? Oh...,
potabákudon ing ki adîku inta kotabi-
tabiku. Aka sia yo pasti ko'insimbî
monia.'

14 Ta'e naonda im mototomoyok mita
tatua noko'ontongmai ko'i aďinya tatua,
mosia noyosingog bo noguman nana'a,
'Sia na'a inta mogabat kong kapunya'an
i amánya. Igai bá ̲limodon naton in sia,
simbá mo'i̲labúdon ko'i naton ing gobá
tana'a.'
15 Dá pinogarabdon monia in aďí tatua
kon ̣luai ing gobá bodongka i̲limod." Bo ki
Yesus no̲libó ko'i monia, "Yo aka ki togi
gobá tatua bo mobuidon mangoi, yo onu
in aidannya kom mototomoyok mita tatua?
16 Notantú bidon kom mamangoi in sia
mo̲limod kom mototomoyok mita tatua,
bo gobá tatua im potomoyoknyadon kom
mototomoyok ibanea." Nokodongogmai
kon tua, intau mita noguman ko'i Yesus
nana'a, "Poyayukdon ka'así."
17 Bo nobobui ing ki Yesus ko'i monia bo
no̲libó, "Aka natua yo onubí im manga̲le
inta aim pinais kom Buk Mosuci nana'a?
'Batu inta ịlumbúdon in intau mita inta
mogogaid kom bangunan noba̲ľídon batu
inta baraguna totok.'
18 Intau mita inta nọlabú kom batú tatua
morimumud, bo ki ine ing ko̲lintogannea
moba̲ľi ̣lobud."

19 Mototundú mita kon agama bo imang
mita itoi nonota'au, kom porumpama'an-
Nya tatua pinomakusud-Nyabĭ ko'i
monia, sahingga in ramijiondon monia
bo domokon in Sia kon dodai intua. Ta'e
mosia mo'ondok kon intau mobayong
tatua.
20 Mototundú mita kon agama bo imang
mita itoi umuran monarukira makow ko'i
Yesus. Kon tua mosia nonondan kon
tobatú intau inta mayak ko'i Yesus bo
ki ubo-ubo̱lmai ná intau mopia. Mosia
noki̱libó in soá̱l inta inanggap monia
mota'au ko'u̱lĭan monia kon ta̱la i Yesus,
sahingga oyúondon im ba̱lĭon monia
dodoyonan podomokkan ko'i-Nia bo
posarahkan ko'i gubernur.
21 Dá intau mita inta ain sinokoubo̱lian
tatua no̱libó ko'i Yesus, "Pak Guru,
kino'ta'auanbĭ nami kom bayongan inta
siningog bo inta sinundú i Pak Guru tua
ing komintanbĭ totu'u. Kino'ta'auan doman
nami kong ki Pak Guru im motundú
umuranbĭ taran-tarangan moguman kon
onu ing ko'ibog i Allah. Sing ki Pak Guru
in diábĭ momomi̱lĭ kon intau.
22 Tuamai pogumankah ko'inami, aka
podudui in hukum agama naton, mota'au

degá andeka diá im mogubo̱li kom pajak ko'i Kaisar?"
23 Ta'e kinota'auanbî i Yesus im makusud monia tua. Tuamai Sia noguman,
24 "Po'ontongkah ko'i-Nakó in tobatú doit perak." Bo Sia no̱libó, "Gambar bo tangoi ine in na'a?" Dá kai'n tubag monia, "Gambar bo tangoi i Kaisar!"
25 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka natua yo ogoidon ko'i Kaisar onu inta patus ogoi ko'i Kaisar, bo ogoi ko'i Allah onu inta patus ogoi ko'i Allah."
26 Kon tayowon intau moántó tatua, mosia diá noko'u̱î kon ta̱lá i Yesus tobatúpamai. Sedang bo tongábî noherang totok im mosia nokodongog kon tubag-Nya tatua, dá dongkadon kibio-biómai im mosia.
27 Tongonumai intau in Saduki namangoi ko'i Yesus. (Mosia na'a ing kolompok intau inta moguman kon intau minatoi in diábî mobiag bui.) Mosia no̱libó ko'i Yesus,
28 "Pak Guru, ki Musa nomais kon hukum tana'a ko'i naton: Aka tobatú ṯoṯlaki inta ain nobuṯloi bo minatoi, ta'e diápa kogadî, dá ki utatnya ṯoṯlaki im mustibî mobuṯloi ko'i ba̱lunya tua, simbá sia mobogoi ing katurunan ko'i utatnya inta ain minatoi.

29 Noko'imontandon nobaḻ'i kom pitu
mogutat inta komintan ḍoḍlaki. Inta
guya-guyang nobuḍloi kon tobatú bobay.
Ta'e ḍoḍlaki tatua minatoi diápa kogad'i.
30 Dá bobay tatua bui bo pinobuḍloi i
ai-ainya induanya, ta'e minatoi doman ing
ki ai-ainya tatua diápa doman kogad'i.
31 Natua turus in nobaḻ'i ko'i ai-ainya
intoḍlunya dapot impitunya. Mosia nodait
minatoi takin diá kogad'i.
32 Pangabisannya bobay tatua minatoi
doman.
33 Yo náonda intua? Ki ine ing ki buḍloi im
bobay tatua kon sigad nayapitu tatua aka
kon singgaidon kobiagan bui intau mita
minatoi, sin tayapitu tua komintanb'i ain
notonibuḍloi takin bobay tatua?"
34 Dá ki Yesus noguman ko'i monia
nana'a, "Intau mita inta nobiag masa in
na'a mobuḍloi ande mokipobuḍloib'i mita,
35 ta'e intau mita inta patus biagon bui
nongkon kinopatoiannya, bo mobiag kon
masa inta mo'iduduimai, mosia tua in diá
bidon bui morobuḍloi ande mokipobuḍloi.
36 Sing ka'ada'an monia tua in náonda
bidon bo malaekat inta diá bidon mato-
matoi. Mosia tua inta sinangoian ki ad'i

mita i Allah sin aindon biniag bui nongkon kinopatoian monia.
37 Ki Musa tontanḯ aindon noguman kon intau minatoi in totu-totu'ubḯ kom biagon bui. Tua im pinaisnya kom Buk Mosuci inta nongonguman kon onu in inontongnya kon yuá-yuák in diát. Kon tua ing ki Tuhan sinangoinya, 'Ki Allah i Abraham, i Ishak bo i Yakub.'
38 Sia in de'emanbḯ ki Allah intau minatoi, ta'e ki Allahbḯ in intau inta nobiag. Sing kon tayowon i Allah komintan intau im mobiagbḯ."
39 Nokodongogmai kon tua, tongonumai im mototundú mita kon agama noguman nana'a, "Tubag i Pak Guru tua im mopia totok."
40 Tuamai diádon kobaḻḯ nopoḻibo-ḻibó im mosia ko'i Yesus.
41 Bo ki Yesus noḻibó ko'i monia, "Náonda sin intau im mogumanbḯ kon Raja Mopoposaḷamat tatua ing katurunanbḯ i Daud?
42 Padahaḷ ki Daud tontanḯ ain nomais kom bonu im buk Mazmurnya nana'a, 'Ki Tuhan aindon noguman ko'i Tuangku: Ḻitúdon kon dotá ing koḷanan-Ku,

43 modapot in saturumu mita baḻ̱ion-Ku
tumungkud ko'i-Nimu.'
44 Dá aka ki Daud tontanḯ monangoi
ko'i-Nia ki Tuangnya, yo náondabḯ sin Sia
in tangoionbḯ doman ki adḯnya?"
45 Koyogotpa intau mita mokidongogmai
ko'i-Nia, ki Yesus nongonguman doman
kom murḯ-Nya mita nana'a,
46 "Mokopo'ingat mo'ikow kom
mototundú mita kon agama. Mosia tua in
mo'ibo-ibog mogiḻambung mo'onag aka
maya-mayak makow, bo mo'ibog doman
totok hormaton kom pasar mita. Mosia tua
im mo'ibo-ibog doman ḻimitú kom muna
totok aka kom baḻoi pososambayangan bo
kom pesta mita.
47 Mosia tua mongongakaḻ kon intau inta
dongkadon boba-bobay bo mogagow kom
baḻoi monia. Bo oáid monia inta mora'at
tatua oḻingoian monia in sambayang inta
moḻanggó! Hukuman ko'i monia tua in
nopastibḯ kom mobogat totok!"
21 1 Kom Baḻoi Tuhan tatua, ki Yesus
noko'ontong kon intau mita inta
no'oyúon nopobonu in doit kong kas inta
pobobonuan kon sosumbah.

2 Sia noko'ontong doman kon intau
boba-bobay bo bogá nopobonu in doit
kom bonu ing kas tatua.
3 Dá ki Yesus nosingog nana'a, "Aku'oi
im moguman ko'i monimu: inta inogoi im
boba-bobay tana'abĭ im mobayo-bayong
nongkon inta inogoi in intau mita ibanea
kon na'a.
4 Sim mosia tua nobogoi in sosumbah
nongkon kalebean ing kapunya'an
monia. Ta'e intau boba-bobay tana'a,
umpakahbĭ sia nobiag nobogá totok,
ta'e sia nobogoibĭ im bayongan inta onu
ing ko'inia inta sabanarnya totokpabĭ im
paraḷunya pakéon kong kobiagannya."
5 Naonda intau mita nongonguman
kong kogogagah im Baḷoi Tuhan inta ain
ilamba'an im batu mogagah mita takin
pakakat mita inta aim pinosumbah ko'i
Allah. Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
6 "Oyúonbĭ i wakutunya porumbunan kon
onu inta inontong monimu tanion. Diábĭ
in tobatúmai batu im pomayakpa makow
im mo'iguntuḷ motompia kon tampatnya
inta muna!"
7 Mosia noḻibó ko'i Yesus, "Pak Guru,
to'onu intua mita bo mobaḻĭ? Bo onu in
tandanya kobaḻĭan tua komintan?"

8 Ki Yesus noguman, "Mokopo'ingatdon,
simbá mo'ikow diá koakaḷan. Moántó
in intau mamangoi momaké in tangoi-
Ku bo moguman, 'Aku'oi in Sia!' bo
'Wakutunyadon.' Ta'e dikabı́ indongogan
monimu im mosia.
9 Bo dikabı́ mo'ondok aka mo'ikow bo
mokodongog kon habar poparangan
bo pomarontakan. Sin tua komintan im
mustibı́ kom mobaḻı́pa muna. Ta'e tua in
de'emanpabı́ wakutunya."
10 Ki Yesus noguman doman nana'a,
"Bangusa tobatú moparang doman takin
bangusa ibanea, bo negara tobatú mayak
monubuh kon negara doman ibanea.
11 Kom bayongan tampat mobaḻı́ in
yagi-yagi. Ḻinug inta moropot totok,
malarat moḷoben bo panyaki mita. Kon
ḷangit mobaḻı́ in soáḷ mita inta totok im
mokodo'it.
12 Ta'e kon wakutu in diápa mobaḻı́
intua komintan, mo'ikow in domokondon
muna monia bo pogutúon. Mo'ikow
in diaan monia pobayak im baḷoi
pososambayangan bo adilon poḷat
potuoton kom ponjara. Diaan potayow
kon raja bo ponguasa sim mo'ikow im
murı́-Ku.

13 Tua ing kasampatan monimu
mopoyaput in Habar Mopia inta nongkon i
Allah.
14 Tuamai mokopotantú kong gina bo
dikabî mohawatir im momikir mongo onu
im potubag monimu aka po_libo-_libóan
monia.
15 Bá kota'auan monimu kon Aku'oibî im
moguman kon onu inta musti potubag
monimu, sahingga saturu mita monimu
tua, diá mokoḷawang ande mokobayow
kon onu in singogon monimu.
16 Mo'ikow posarahkan ing guyangamu,
i utatmu, i yobayatmu mita bo im
bayongandon ginaḷummu. Bo ibanea in
toko'_limodon.
17 Mo'ikow saturuon im bayongan intau
sim mo'ikow murî-Ku.
18 Ta'e diábî to'ugatmai im bu'ok kon
uḷumu im moḷabú.
19 Aka mo'ikow monahang bo mokosabar,
yo mosaḷamatbî."
20 "Aka ontongon monimu bo Yerusalem
kopungondon in tontara mita, yo
kota'auandon monimu kon diádon
mo'onggot bo poguya'atondon ing kotá
tatua.

21 Ko wakutu intua, intau mita inta kon
Yudea musti moḷagui mayak im buḷud,
bo intau mita inta kong kotá musti
momamping andeka musti monaḷámai
kong kotá tatua, bo intau kon ḷipú dikabí
mamangoi ing kotá.
22 Sin singgai mita tatua, 'Singgai bidon
Pohukuman', simbá mobaḷídon onu inta
aim pinais kom bonu im Buk Mosuci.
23 Moko'ondok in singgai mita tatua aka
kon bobay inta sidia bo inta kogaďipa kom
mo'intok! Kotá tana'a koántugan in roriga
moḷoben bo hukumon i Tuhan.
24 Oyúon in ḷimodon, oyúon doman in
diaan ná intau inta pinonjara bo pobayak
in ḷipu-ḷipúannya; bo intau inta diá
mopirisaya momoguya'at kon Yerusalem
modapot mopaḷut in wakutu inta sinantú i
Tuhan ko'i monia."
25 "Bo tandanya ing ko'ontonganbí kom
mata in singgai, kom buḷan bo kon
tundi. Kon dunia na'a, bayongan intau
mongo'ondok bo mongobingung im
moko'ontong bo mokodongog kon singog
im bokoḷ.
26 Intau mita mo'ondok totok
moyogintayow in onu inta mobaḷí

kon dunia na'a, bo bayongan kawasa kom
baḷangon motomba'uk.
27 Kon dodai in tuata mamangoi ing
ki Adi Intau kon yuá-yuák ing goḷom
takin kawasa bo kamulia'an inta totok im
moḷoben.
28 Aka tua bo mobaḻ̱ídon, yo
pobangondon bo ḷangag kon ḷangit,
sin diádon mo'onggot bo posaḷamaton im
mo'ikow."
29 Ki Yesus nongonguman kom
porumpama'an ko'i monia nana'a,
"Tarukirakah pangkoi in ara bo pangkoi
ibanea makow!
30 Aka tubúnya bo mulaidon ontongon,
yo kota'auan bidon monimu kon diá bidon
mo'onggot bo sempdon im pomomunak.
31 Natua doman, aka mo'ikow bo
moko'ontongdon kong kobaḻ̱ían intua
komintan, dá kota'auan bidon monimu
kon ki Allah in ḷagi bidon momarentah
saḷaku Raja.
32 Pokota'audon im mo'ikow! Soáḷ mita
tatua im mobaḻ̱íbî ko wakutu intau mita
inta nobiag masa in na'a, diápa modait
matoi.
33 Ḷangit bo butá in diábî mononoi, ta'e
singog-Ku im mononoibî."

34 "Ḷukadai in awakmu bo dika tongá
umuran momikir kon rame bo monginum
kon o'inumon inta mokoḷoḷangu andeka
tongá umuran momikir kong kobobiagmu,
sahingga in aka wakutu-Nya bo daḻi
mo'iangoi, yo diá mokopobasadia im
mo'ikow.
35 Sin singgai tatua im mo'iangoi náonda
bo poyogaḷap kom bayongan intau kon
dunia na'a.
36 Tuamai umuran kiḷuka-ḻukadmai bo
posambayang simbá umuran moropot
im mo'ikow bo mokobaḻi simindog kon
tayowon Aḏi Intau."
37 Aka singgai, ki Yesus motundú kom
bonu im baḷoi pososambayangan, ta'e
aka doḷom, sia mayak im Buḷud Zaitun
mogutun kon tua.
38 Pomuḷoi in doḷo-doḷom, intau
mamangoi in baḷoi pososambayangan sim
mokidongog kon totundú mita i Yesus.

22 1 Kon singgai moḷoben Roti Diá
Koragi inta sinangoi Paskah
nodiugdon.
2 Imang mita itoi bo mototundú mita kon
agama norai mongo náonda im poḷoḻimod
monia ko'i Yesus, ta'e umuni-uni sim
mo'ondok kon intau moántó.

3 Onda intua Ibilis ginumonú ko'i Yudas
inta dinonoi ki Iskariot, tobatú murí
i Yesus inta kon sigad naya mopuḷuh
bodoyowá.
4 Dá minayak in sia bo noyosingog
takin imang mita itoi bo intau mita
inta moḷoḷukad kom Baḷoi Tuhan. Sia
nongonguman kon soáḷ náonda in caranya
moporasahkan ko'i Yesus ko'i monia.
5 Nopia totok ing gina intau mita tatua,
dá dinandi monia kon ogoian monia in
doit in sia.
6 Ki Yudas no'ibog, dá mulaidon sia bo
umuni-uni im motayak kong kasampatan
moposarahkan ko'i Yesus ko'i monia.
7 Nodapotdon in singgai moḷoben Roti
Diá Koragi, tuata in singgai inta porataan
kon domba Paskah.
8 Dá ki Yesus nopotabá ko'i Petrus bo ko'i
Yohanes, "Bayakdon bo posadiadon kom
pongaanan naton kon singgai moḷoben
Paskah."
9 Dá taya dua noḻibo, "Kon onda
ing ko'ibog i Pak Guru bayáan nami
posadiaan?"
10 Ki Yesus notubag, "Aka mo'ikow
tumu'ot kon tobatú kotá, yo mo'ikow
moyodungkuḷ in tobatú ḷoḷaki inta

nodia kon kendi kobonu-bonu in tubig.
Dudui ko'inia modapot im baḷoi inta
pongandupannya,
11 bo pogumadon ko'i togi baḷoi tatua
nana'a: Ki Pak Guru nokiḻibó ko'i tuang,
'Kon onda in tampat inta mota'au-Ku
ponga'anan takin murî-Ku mita kon
singgai im Paskah na'a?'
12 Yo tundu'onbî i togi baḷoi tatua ko'i
namunda in tobatú ruangan moḷoben kon
ḻimonik. Kon tua aindon notompod im
pakakatnya mita, dá sadiadon kon tua."
13 Onda intua minayakdon ing ki Petrus
bo ki Yohanes. Kino'bayáanmai monia
komintanbî notongkai ná inta aim
pinoguman i Yesus. Bo sinadiadon monia
kon tua im ponga'anan monia kon singgai
im Paskah.
14 Naonda in wakutunyadon monga'an,
ki Yesus iḻimitú noyotakin murî-Nya mita
kom meja ponga'anan.
15 Bo Sia noguman ko'i monia, "Aku'oi
mo'ibog totok moka'an kong ka'anon
Paskah tana'a moyotakin monimu wakutu
in diápa mokorasa kon roriga in Aku'oi!
16 Sim muna-Kudon poguman ko'i
monimu: Aku'oi in diá bidon moka'an
bui kong ka'anon tana'a modapot intua

komintan poponyatadon i Allah kon dunia na'a."
17 Onda intua binuat-Nya in palo
pongonginuman kon anggur bo
nosambayang nopoyaput in sukur ko'i
Allah. Nopaḷut makow Sia noguman,
"Gamá in na'a bo silai-silaidon makow;
18 simbá kota'auandon monimu:
mulaidon tana'a makow, Aku'oi in diá
bidon bui monginum kon anggur tana'a
modapot ing ki Allah mamangoidon
momarentah saḷaku Raja."
19 Onda intua ki Yesus nogamá kon
roti. Bo naonda in sinambayangan-Nya
makow, binonsi-bonsing-Nya in roti tatua
bo inogoi ko'i monia poḷat noguman,
["Na'adon in awak-Ku inta pinosarahkan
ko'i monimu. Aidai doman in na'a, saḷaku
tanda kom mo'ikow in umuran monorop
ko'i-Nakó."
20 Natua doman, naonda in nopaḷut
makow nonga'an, Sia nobogoi im palo
pongonginuman kon anggur tatua ko'i
monia poḷat noguman, "Pongonginuman
tana'a in dodandian i Allah mobagu inta
ain sinoḻiuan in dugú-Ku. Dugú inta aim
pinobutak sing kopontingan monimu."]

21 "Ta'e indoiai! Intau inta momangkang
ko'i-Nakó na'adon koyota-yotakin-Ku!
22 Adi Intau in totu'ubi kom matoi ná inta
ain sinantú i Allah; ta'e moboditodon intau
inta momangkang ko'i-Nia."
23 Dá mosia mulaidon mosi̲libóan tobatú
bo tobatú mongo ki ine ing kon sigad
monia tua im momia natua.
24 Bo nomukádon bobayowan kon sigad
im muri mita i Yesus. Mosia nobobayowan
mongo ki ine in mo̲lobe-̲loben kon sigad
monia tua.
25 Nokodongogmai kon natua, ki Yesus
noguman ko'i monia, "Mongonguasa
kon dunia na'a inta diá nonota'au ko'i
Allah, mondorot kon rakyatnya, bo intau
mita inta mopobayak ing kakuasa'annya
mita tatua sinangoian, 'Mogogo̲liung kon
rakyat.'
26 Ta'e mo'ikow in diábi mota'au natua.
Mustibi nana'a, intau inta totok mo̲loben
kon sigad monimu im mustipabi mo'ibog
moba̲li ná totok mo'intok, bo itoi mustibi
mo'ibog moba̲li bobantung.
27 Ki ine degá im mo̲lobe-̲loben: intau
inta i̲limitú nonga'an kom meja mongo
intau inta nobantung ko'inia? Tantú
intaubi inta i̲limitú tatua. Ta'e Aku'oi

ing kon sigad monimu na'a in saḷakubî bobantung.
28 Kom bonu in roriga inta korasaan-Ku,
mo'ikow in umuran kotaki-takin-Ku.
29 Ná ki Amá ain nobogoi ko'i-Nakó in
hak momarentah, dá natua doman Aku'oi
mobogoi ko'i in hak tatua ko'i monimu.
30 Takin natua mo'ikow mota'au doman
mobarasanang takin-Ku ko wakutu in
Aku'oi mobaḻî Raja. Bo mo'ikow in ḻimitú
kon ḻimonik im mopuḻuh bodoyowá in
tampat pomomarenta'an sim momarentah
kom mopuḻuh bodoyowá nosuku bangusa
Israel."
31 "Simon, Simon, indongogai! Ibilis
aindon inogoian ing kasampatan
monungkuḻ ko'i monimu; ná gandum
pinoyotontanî kong kuḻitnya, sahingga
inta mopia pinoyotontanîdon kon inta
mora'at.
32 Ta'e ikow Simon, aindon
sinambayangan-Ku, simbá motantú
im pirisayamu. Bo aka ikow mobuidon
mangoi ko'i-Nakó, yo mustimubî doman
iropotanmu ing gina im bayongan
ginaḷummu."
33 Ta'e ki Petrus notubag ko'i Yesus,
"Tuhan, aku'oi in diábî mo'ondok in

tumu'ot kom ponjara andeka matoi
moyotakin i Tuhan!"
34 Dá ki Yesus noguman, "Pirisayadon
in singog-Ku Petrus! Diápa mokukuk im
manuk singgai na'a, ikow koyongandon
kotoḷu nomayow kon de'emanbî murí-Ku."
35 Nopaḷut makow nosingog kon tua,
Sia noguman ko'i monia, "Tungkuḷ im
pinotabá-Ku mo'ikow bo diá-Ku inogoi
nodia kon dompet, botutu andeka sapatu,
yo degá noko'imontanmai mo'ikow ing
kinodaitan onu bo onu?" "Dia!" tubag
monia.
36 Dá ki Yesus noguman, "Yo tana'a
makow im poguman-Ku, ki ine ing
kodompet andeka kobotutu yo mustibî
dia; bo ki ine in diá ko pitow, yo mustibî
in sia mopotaḷui in jubahnya sim potaḷui
kom pitow.
37 Sim pirisayadon in ayat kom Buk
Mosuci inta noguman nana'a, 'Sia
inanggap náonda bo intau mora'at,'
mustibî mobaḷ̲ḷ̲i ko'i-Nakó. Sin onu inta
pinais kom Buk Mosuci soáḷ Aku'oi,
koyogot bidon mobaḷ̲ḷ̲i in tana'a makow."
38 Dá murí-Nya mita noguman, "Tuhan,
indoiaikah, doyowadon pitow ing kon

na'a." Dá kai Yesus doman, "Mobaḷ̱ĩdon nion."
39 Ki Yesus iḷumuai kong kotá bo minayak in tampat inta biasamai bayáan-Nya kom buḷud in Zaitun. Murĩ-Nya mita minayak doman takin-Nya.
40 Naonda in no'iyaputdon kon tua,
Sia noguman ko'i monia nana'a,
"Posambayangdon, simbá mo'ikow diá mo'itaḷá aka koángoian in sobaan."
41 Onda intua Sia iyumayuk topi̱lik kom murĩ-Nya mita tatua, degá topogaraban batu ing koyayuknya, bodongka sinumungkud bo nosambayang.
42 Nana'a in sambayang-Nya, "Amá, aka mota'au, yo poyayukdon ko'i-Nakó in roriga tana'a inta musti korasaan-Ku. Ta'e de'emanbĩ podudui in ibog-Ku, poduduibĩ kon ibog i Amá tontanĩ."
43 [Tobatú malaekat namangoi ko'i-Nia bo noginropot kong gina-Nya.
44 Tantúdon mo'ondok in Sia, dá umuran bo mosambayang. Uḷat-Nya náonda bo dugú motait kom butá.]
45 Nopaḷut makow nosambayang, nobuat in Sia bo minayak bui kom murĩ-Nya mita. Kinobayaan-Nyamai, mosia nosiug makow sim moájar totok ing gina monia.

46 Bo no̲libó in Sia ko'i monia, "Nongonu
sim mosiugbî im mo'ikow? Pobangondon
bo posambayang simbá diá kotugatan
sobaan im mo'ikow."
47 Koyogotpa ing ki Yesus
mononggínamai kom murî-Nya mita
tatua, namangoidon in intau tokawang,
inta dinia i Yudas tobatú murî i Yesus
tua. No'iyaputmai kon tua, ki Yudas ba̲lú
minayak ko'i Yesus bo nongayok.
48 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia, "Yudas,
degá ayokmu bidon tana'a im moba̲lî
tanda kom posarahkanmu ko'i Adî Intau?"
49 Naonda im murî mita i Yesus
noko'ontong kon onu inta noba̲lî tatua,
mosia no̲libó, "Tuhan, tokosibatondon
nami im pitow mosia na'a!"
50 Bo tobatú intau kon sigad monia
tatua nonibat kon tobatú bobantung i
imang mo̲loben, sahinggai nopongkó im
bongo̲lannya.
51 Ta'e ki Yesus noguman, "Dona'aidon!"
Bo kinadaian-Nyadon im bongo̲lan in
intau tatua bo inundaman.
52 Onda intua, ki Yesus noguman kon
imang mita itoi bo tontara mita inta
mo̲lo̲lukad kom Ba̲loi Tuhan, takin itoi
mita in Yahudi inta namangoi ko'i-Nia sim

modomok, kai-Nia, "Degá kai monimu kamai Aku'oi na'a intaubî mora'at, sin sidiabî mita im pitow bo bobobak im mamangoi modomok ko'i-Nakó?
53 Pomuḷoi in singgai Aku'oi umuran kon yuá-yuák monimu kom bonu im Baḷoi Tuhan, ta'e diábî domokon monimu. Ta'e na'a in wakutudon monimu sing kinawasadon in Ibilis im mo'ikow."
54 Ki Yesus dinomok monia bo dinia pinobayak im baḷoi i imang moḷoben. Ki Petrus dumuduianmai ko'i monia, ta'e nongkon moyayuk.
55 Kom palas im baḷoi imang moḷoben tatua, intau mita nonontuḷu bo i̲limitú i̲limibu kon tuḷu tatua. Ki Petrus minayak doman bo dinumugang ko'i monia.
56 Bobantung bobay noko'ontong ko'i Petrus i̲limitú kom bingkî in tuḷu tatua bo umuran sinarukiranya. Onda intua bobantung tatua noguman, "Ikow doman inta umuran moyotakinmai i Yesus!"
57 Ta'e binayowan i Petrus kainia, "Beresibî diá nokanalku intau tatua!"
58 Diá no'onggot kon tua, tobatú doman intau noko'ontong ko'i Petrus bo noguman nana'a, "Ikow doman tobatú nongkon

imonia ma!" Ta'e ki Petrus notubag, "Diaa! de'emanbî aku'oi!"
59 Degá tojammai no'idudui kon tua,
tobatú doman intau nopobaḷú ko'i Petrus
nana'a, "Totu'u uḻe, intau doman tanion in
dumodudui i Yesus, sin sia intau doman
ing Galilea!"
60 Ta'e ki Petrus notubag doman nana'a,
"Diábî komangaḻeanku im makusud in
singogmu tanion!" Bo kon dodaipa doman
tatua kowakutu ing ki Petrus nosingog kon
tua, dinongogmai manuk nokukukdon.
61 Ki Yesus baḷú bo nobobui ko'i Petrus
dá baḷú bo doman kinotoropannya onu
inta aim pinoguman i Yesus ko'inia nana'a,
"Ko wakutu in diápa mokukuk im manuk
singgai na'a, ikow aindon koyongan
kotoḷu momayow kon ikow in de'emanbî
murî-Ku."
62 Bo iḷumuaidon ki Petrus nongkon tua
bo nongombaḻ mopo'ina-inak.
63 Intau mita inta noḷukad ko'i
Yesus mopoyambá ko'i-Nia bo poḻat
momongkung.
64 Inoḻingoian monia in daing mata-Nya
bo pinoḻibóan nana'a, "Pogumankah
mongo ki ine in nomongkug ko'i-Nimu?"

65 Bo noyagi-yagipa doman in siningog
monia inta poningkuḻe ko'i-Nia.
66 Bo naonda in doḻom-doḻomdon,
nosipundon guhanga mita in ḻipu intau
Yahudi, imang mita itoi bo mototundú
mita kon agama, bo nodia ko'i Yesus
pinotayow kon sidang agama.
67 Mosia noguman ko'i-Nia nana'a,
"Pogumankah ko'inami mongo Ikow
inta Raja Mopoposaḻamat?" Dá ki Yesus
notubag, "Umpakahbí poguman-Ku
ko'inimu, ta'e mo'ikow in umuranbí doman
diá mopirisaya.
68 Bo umpakahbí oyúon in ḻibo'on-Ku
ko'inimu, yo doíbí doman mo'ikow
motubag.
69 Ta'e bá poguman-Kudon ko'i monimu,
kon tana'a makow, ki Adí Intau in ḻimitú
bidon kon dotá ing koḻanan i Allah Inta
Mokawasa."
70 Dá mosia komintan noḻibó nana'a, "Aka
natua yo, Ikow na'a ing ki Adí i Allah?" Ki
Yesus notubag, "Mo'ikow bidon tontaní in
noguman kon Aku'oi na'a ki Adí i Allah."
71 Dá nosingog im mosia komintan, "Diá
bidon paraḻu ing kita motayak kon saksi
ibanea, sin dinongogdon naton tontaní
onu im pinoguman-Nya!"

23 [1] Bo sinimindogdon in intau mita kon tua bo nodia ko'i Yesus pinobayak kon tayowon i Pilatus.
[2] Kon tua mosia mulaidon bo moponapud in tosingogon diá totu'u ko'i-Nia. Mosia noguman, "Kino'kadapatandon nami intau tana'a notundú kon diá totu'u kon intau moántó. Bo bayongan intau daiton-Nya pongaruon simbá doí moguboli kom pajak ko'i Kaisar, sing kai-Nia Sia in tobatú Raja Mopoposalamat."
[3] Dá ki Pilatus nolibó ko'i Yesus, "Degá totu'u kon Ikow Raja in intau Yahudi?" Tubag i Yesus, "Ikowdon tontaní in noguman."
[4] Dá ki Pilatus nogumandon kon imang mita itoi bo intau mita inta kon tua, "Diábí kino'ulíanku kon talá tobatúmai in intau tana'a inta mota'an balíonku dodoyonan pohukuman ko'i-Nia."
[5] Ta'e tantú domandon monia ramijion kom bá hukumon in Sia, mosia noguman, "Tontundú-Nya mita totok im mokopongaruh kom bayongan intau Yudea. Pinangkoipamai kong Galilea bo tana'a nodapotdon kon na'a."

6 Naonda ing ki Pilatus nokodongog kon
singog monia tatua, sia no̲libó ko'i monia,
"Degá Sia na'a intau ing Galilea?"
7 Naonda ing kinota'auannyadon kong ki
Yesus intaubî nongkon wilayah i Herodes,
ba̤lúnya bo pinokidia in Sia minayak ko'i
Herodes. Wakutu intua ki Herodes kon
Yerusalem doman.
8 Nopia totok ing gina i Herodes
noko'ontong makow ko'i Yesus. Sin
no'onggotdon sia in nokodongog kon
o'uman soá̤l ki Yesus bo mo'ibogdon totok
moyodungkṳl-Nya.
9 Tuamai onda in noyodungkṳl, totoknya
im pino̲libo-̲libóanmai in Sia, ta'e diá
tobatúmai in sinubagan i Yesus.
10 Imang mita itoi bo mototundú mita
kon agama minayak doman sinumayow
kon tua bo totok moponapud ko'i Yesus in
tosingogon ubo̤l.
11 Ki Herodes bo tontaranya mita
nopoyambá bo noningku̲le ko'i Yesus.
Pinopopakéan monia in ̤lambung Raja
in Sia, onda intua pinokidia bui monia
minayak ko'i Pilatus.
12 Kon singgaipa doman intua ki
Herodes bo ki Pilatus noyobayatdon bui,

padahaḷ no'onggotdon taya dua tua in nosisaturuan.
13 Ki Pilatus nosipun kon imang mita itoi, bo itoi mita intau Yahudi, bo intau mita,
14 bodongka noguman ko'i monia, "Mo'ikow nodia mangoi kon intau tana'a ko'inakó poḷat noguman kon intau tana'a aindon notundú kom mokopoḷangkam kom bayongan intau. Tana'a aim pinirikisaku in Sia kon tayowon monimu tontanґi, ta'e diábґi tobatúmai in no'uḻґianku oáid mora'at inta ná pinonapud monimu ko'i-Nia.
15 Natua doman ing kai Herodes, tuamai pinokidianyadon bui mangoi ko'i nami in Sia. Intau tana'a diábґi nogaid kon tobatúmai in soáḷ inta mota'au baḻґion dodoyonan pohukuman ko'i-Nia modapot im matoi.
16 Tuamai aku'oi mosambok ko'i-Nia bodongka buḻian.
17 [Kom pomuḷoi in singgai porayaan kom Paskah, ki Pilatus musti momuḻi kon tobatú intau inta pinonjara bo posarahkan kon intau moántó.]
18 Bayongan intau inta nosipun kon tua umuran momaḷú, "Ḻimodon in Sia, bo poḷuaidon ing ki Barabas ko'inami!"

19 (Ki Barabas na'a pinonjara
lantaran pinomarontakkan bo lantaran
pinoḻimodan.)
20 Ki Petrus mo'ibog mopobebas ko'i
Yesus, tuamai i̱libónya bui kon intau
moántó kon tua.
21 Ta'e mosia umuran doman momaḻú,
"Popopakudon in Sia kong kayu
pinoyota̱lempang!"
22 Bo nogintoḻunyadon ki Pilatus noḻibó
ko'i monia, "Ta'e onubí in taḻá-Nya?
Aku'oi in diábi noko'u̱ĺi kon taḻá-Nya
tobatúpamai inta mota'au ba̱ĺion
dodoyonan pohukuman ko'i-Nia dapot im
matoi! Aku'oi im mosambokdon ko'i-Nia,
bodongka mopobebas ko'i-Nia."
23 Ta'e umuran doman momaḻú im mosia
simbá ki Yesus popopakúdon kong kayu
pinoyota̱lempang. Dá pangabisannya
dinuduiandon i Pilatus in ibog monia tua.
24 Ki Pilatus nopoḻabúdon in hukuman
matoi ko'i Yesus ná inta ibog in intau mita
tatua.
25 Bo pinobebasnyadon intau inta
inigum monia. Tobatú intau inta
pinonjara lantaran pinomarontakkan
bo pinoḻimodan. Onda intua ki Yesus

pinosarahkannyadon ko'i monia sim
aidanmai podudui in ibog intau mita tatua.
26 Dá ki Yesus diniadon monia. Kon
daḷan mosia noyodungkuḷ in tobatú
intau, tangoinya ki Simon. Sia nongkon
ḻipú ing Kirene bo mopobayak ing
kotá tatua. Dinomok monia in sia bo
pinakisa pinokipota'anan ing kayu
pinoyotaḻempang bo dumuduianmai kon
tumi i Yesus.
27 Mobarong totok intau in
dumuduianmai ko'i Yesus -- kon sigad
monia tua oyúon doman tongonumai
im bobay. Bobay mita tatua umuran
mongombaḷ bo mogamui ko'i Yesus.
28 Ta'e ki Yesus nobobui ko'i monia bo
noguman, "Uḻe bobay mita in Yerusalem!
Dona'aidon ombaḷan in Aku'oi, ombaḷaidon
in awak monimu tontanî bo ki adî mita
monimu.
29 Sim mo'iangoibî in wakutunya intau
mosingog nana'a, 'Nomujur totok im
bobay mita inta diá dodai onda in
nononggadî bo inta diá doman dodai onda
in nopoteté!'
30 Ko wakutu intua intau mita moguman
kom buḷud mita nana', 'Kodantugdon
monag ko'inami na'a!' Bo moguman

doman im mosia kom butá mita inta
nongo notombuḷud, 'Bumbunaidon
mangoi ing kami na'a!'
31 Sin kong kayupa inta nobiagpa,
pinomiadon intau nana'a, apapa doman
kong kayu inta no'ingkagdon! Onudon im
pomia'an monia?"
32 Kon tua oyúon doman doyowa intau.
Taya dua tua tumpaḷa intau mora'at inta
dinia doman monia sin hukumon dapot
motoi poyotakinon i Yesus.
33 Naonda in no'idapotdon kon
tampat inta sinangoian "Tengkorak",
pinopopakúdon monia kong kayu
pinoyotaḷempang ing ki Yesus takin intau
mora'at doyowa tua. Tobatú kon dotá ing
koḷanan bo tobatú kon dotá ing koḷoigi i
Yesus.
34 Bo ki Yesus nosambayang, nana'a,
"Amá ampungaidon im mosia sin diábî
kinota'auan monia onu inaidan monia
na'a." Onda intua, pakeang i Yesus
sinilaidon monia kon tua ta'e munapa
inundi.
35 Intau mita sinimindog kon tua
bo mo'indoimai. Itoi mita intau Yahudi
umuran morebeg ko'i-Nia takin mosingog,
"Sia ain noposaḷamat kon intau ibanea;

diábî bo tungkulan-Nya in tana'a makow
bo posaḷamaton in awak-Nya totonî aka
totu-totu'ubî in Sia Raja Mopoposaḷamat
inta piniḷ̲î i Allah!"
36 Tontara mita namangoi doman bo
moporupa-rupamai ko'i-Nia. Inogoian
monia in anggur nobo'il in Sia, poḷat
noguman,
37 "Aka Ikow Raja Intau Yahudi, yo
posaḷamatdon in awak-Mu tontanî!"
38 Kon uḷuanmai i Yesus pinaisan nana'a,
"Na'adon Raja Intau Yahudi."
39 Tobatú intau mora'at inta pinopopakú
kong kayu pinoyotaḷ̲empang kon tua,
morebeg doman ko'i Yesus, kai-nia, "Ikow
Raja Mopoposaḷamat, toh? Yo posaḷamat
kadon in awak-Mu bo kami na'a!"
40 Ta'e intau mora'at tobatú sinumorú
kon yobayatnya tatua, "Diá degá ikow
mo'ondok ko'i Allah? Ikow hukumon
doman matoi ná Sia.
41 Tongá aka hukuman ko'i natonda im
patusbî tarimaan podudui in oáid naton,
ta'e Sia na'a im beresibî diá kotaḷá."
42 Nosingog makow natua, sia noguman
ko'i Yesus, "Yesus, toropdon in aku'oi aka
ikow mamangoidon saḷaku Raja!"

43 Dá kai Yesus doman, "Popirisayadon!
Singgaipa doman na'a ikow moyotakin-Ku
kom Pirdaus."
44 Degá jamdon dua belas mo'utu in
singgai, mata in singgai diádon nonindar,
bo bayongan lipu kon tua sinimindipdon
dapot in jam tiga lolabungea.
45 Bo kon dodai doman intua gorden kom
Baloi Tuhan nobisik nosilai doyowa.
46 Bo ki Yesus nomalú noropot totok,
kai-Nia, "Amá! kom bonu ing kawasa-Mu,
posarahkan-Kudon in nyawa-Ku."
Nosingog makow natua Sia minatoidon.
47 Naonda itoi in tontara noko'ontong
kon onu inta ain nobalî tatua, sia nodayow
ko'i Allah, kainia, "Totu'u, Sia na'a in diábî
kotalá!"
48 Intau moántó inta namangoi kon tua
sim mo'indoi, noko'ontong domandon kon
onu inta nobalî. Mosia komintan nobui
takin nomanyasal.
49 Bo bayongan intau inta nogoginta'auan
mita i Yesus, termasuk bobay mita inta
dinumudui ko'i-Nia nongkon Galilea,
sinimindog nongkon moyayuk bo no'indoi
kom bayongan inta ain nobalî.
50 Oyúon tobatú intau, ki Yusup in
tangoinya. Sia nongkon kotá in Arimatea

kom butá in Yudea. Sia tua intau mopia bo
mobanar inta umuran mogo̱lat makow kon
wakutu koángoian i Allah momarentah
sa̱laku Raja. Umpakahbî sia tobatú
mahkama agama, ta'e sia na'a in diábî
nosotuju kong kaputusan bo gogutu im
mahkama agama ibanea tua.
51 (23:50)
52 Sia minayak kon tayowon i Pilatus bo
no'igum kom mayat i Yesus.
53 Naonda intua, pinoponagnyadon im
mayat i Yesus bo binakutnya in daing inta
totok im moá̱lus bo inta totok in nomaha̱l.
Nopa̱lut makow kon tua inu̱lidnya kom
bonu ing kuburan inta pinomia kom bonu
im bu̱lud batu. Kuburan tatua diápa dodai
onda pinaké pino̱lobongan.
54 Singgai tua, singgai in Juma'at; singgai
Sabat diádon mo'onggot.
55 Bobay mita inta namangoi noyotakin
i Yesus nongkon Galilea, dinumudui
no'indoi kong kubur tatua po̱lat
nonarukiramai mongo inu̱lid náonda im
mayat-Nya tatua.
56 Onda intua, nobui im mosia bo nosadia
kom bahan mita inta biasamai pakéon
pomondu kom mayat. Mosia nosadia
doman kon ̱lana mobondu sim po̱lana

kom mayat i Yesus. Kon singgai in Sabat
mosia nogogai nogaid podudui in hukum
agama.
24 [1] Ta'e kon singgai in Diminggu
modiugpa mobayag, bobay mita
tatua minayak ing kubur bo nodia kom
bahan mita pomomondu kom mayat inta
aindon sinadia monia.
[2] Bo naonda in no'iyaputmai kong kubur,
indaianmai monia batu inta pinolingkop
nolitoidon.
[3] Bo mosia sinumu'ot kom bonu ing
kubur tatua, ta'e diádon no'ulî monia im
mayat i Tuhan Yesus.
[4] Sinimindogpa makow im mosia sim
moporai-raimai kon soál tatua, dalîbî
bo no'isindog magî kon diug monia in
intau doyowa inta nogilambung nobudó
mopo'uli-ulinag.
[5] Mosia totok inagîan in ondok, bo
sinumungkud dapot im butá, ta'e intau
doyowa tatua noguman ko'i monia,
"Nongonu sim mo'ikow motayakbî kon
intau inta nobiagdon kon sigad in intau
minatoi?
[6] Sia Diábî ing kon na'a. Sia aindon nobiag!
Toropdon onu inta ain pinoguman-Nya

ko'i monimu ko wakutu in Sia kong Galileapa."
7 Nana'a im pinoguman-Nya, "Adi Intau musti posarahkan kon intau mita baradosa, bo popopakú kong kayu pinoyotalempang, ta'e kon singgai intolunya Sia mobiag bui."
8 Dá kino'toropandon monia in singog i Yesus tatua.
9 Bo naonda im mosia nobuidon nongkon kuburan tatua, ino'uman mita monia im bayongan inta ain nobali tatua kom muri-Nya inta mopuluh bo mita bo kom bayongan dumodudui Yesus ibanea.
10 Tangoi im bobay mita inta nopota'au kon dumodudui i Yesus mita tua ing: ki Maria Magdalena, ki Yohana bo ki Maria inta ki iná i Yakobus bo bobay doman mita ibanea inta noyotakin monia.
11 Ta'e rasul mita inta pinogumanan monia, diá mopirisaya, sin irai monia bobay mita tatua in nongongumanbi kon inta diá totu'u.
12 Ta'e umpakah natua, ki Petrus bango-bangon bo noribatuk minayak no'indoi kong kubur tatua. Naonda in sia ilumongow monag kom bonu ing kubur tatua, dongkadon pusi inta pinobakut ko'i

Yesus in inontongnya. Ki Petrus noherang totok bo nobui sindaḷan morai kon soáḷ onu inta ain nobaḹi.
13 Kon singgai doman tatua, dumodudui Yesus doyowa minayak in tobatú ḷipú inta tangoinya 'Emaus'. Mopuḷuhmai nokilo degá ing koyayuknya aka nongkon Yerusalem.
14 Kon daḷan mosia sindaḷan mongonguman kom bayongan inta bagupa nobaḹi tua.
15 Koyogot im mosia mongonguman bo mopomiki-mikirmai kon soáḷ inta bagu nobaḹi tua, ki Yesus namangoi bo dinimiug ko'i monia bo minayak doman noyotakin monia.
16 Ta'e ná oyúon in no'iḷamboi kom mata monia, sahingga diá kinota'auan monia mongo ki ine in Sia.
17 Bo ki Yesus noḹibó ko'i monia, "Onubḯ in sindaḷan monimu o'umanon na'a kon daḷan?" Mosia baḷú sinumogon takin moájar ing gina.
18 Bo tobatú nongkon i monia inta tangoinya ki Kleopas noḹibó ko'i Yesus nana'a, "Degá bodongka bidon ki Amá in intau kon ḷuai in Yerusalem na'a inta diá

nonota'au kom bayongan inta bagu nobaḻ̱i tumimai na'a?"
19 Dá ki Yesus noḻ̱ibó doman, "Onu intua?" Tubag monia doman, "Soáḻ inta nobaḻ̱i ko'i Yesus intau in Nazaret tua. Sia tua in tobatúbi nabi. Singog bo oáid-Nya mita totokbi im mokawasa --pinomayak kom mata i Allah andeka kom mata im bayongan intau.
20 Ta'e Sia tua pinosarahkan in imang mita itoi bo in itoi mita nami sin hukumon dapot matoi. Bo pinopopakú monia in Sia kong kayu pinoyotaḻ̱empang!
21 Padahaḻ aindon i harap makow nami kon Siabi tua inta mamangoi bo moposaḻamat kon Israel. Singgai na'a, singgaidon intoḻunya nongkon kino'baḻ̱ian intua komintan.
22 Apapa doman oyúon im bobay mita inta noyotakinmai nami nodia kon habar inta nokotaḻ̱ikokog ko'inami. Modiugpa mobayag, mosia minayakdon ing kubur,
23 ta'e no'iyaputmai diádon inotong monia im mayat-Nya kon tua. Bo nobui im mosia bo noguman kon noko'ontong kom malaekat mita kong kubur tatua. Malaekat mita tatua in noguman kong ki Yesus buidon nobiag kon sigad in intau minatoi.

24 Tongonu degá in yobayat nami
minayak ing kubur bo no'u̲ĺi magí onu
inta ain ino'uman im bobay mita tatua
in na'anta totu'ubí mita, tongá mosia diá
noko'ontong ko'i Yesus."
25 Bo ki Yesus noguman ko'i monia,
"Mo'ikow nion totu'ubí kom bodok! Mo̱la̱loi
totok im pororai monimu kon onu inta ain
pinoguman in nabi mita!
26 Degá diábí kinota'auan monimu
kon Raja Mopoposa̱lamat mustibí muna
moko'rasa muna kon roriga simbá
moko'u̲ĺi kong kamulia'an-Nya?"
27 Onda intua nodait-Nya sinarangkan
ko'i monia im bayongan onu inta pinais
kom Buk Mosuci soá̱l Sia. Pinangkoi kon
inta pinais i Musa nodapot im buk in nabi
mita.
28 Mosia kodiug-kodiugdon kon u̲lipú inta
bayáan monia. Ki Yesus ki ubo-ubo̱lmai
tumurus mayak,
29 ta'e sinahangdon monia in Sia, takin
noguman, "Pongandupa kon tampat
nami na'a sin aindon modo̱lom." Dá
nongandupdon in Sia bo nogogai takin
monia kon tua.
30 Ko wakutu in u̲limitúdon monga'an
moyotakin monia, ki Yesus nogamá kon

roti, bo nopoyaput in sukur ko'i Allah
poḷat nomonsi-monsig kon roti tatua, bo
inogoi ko'i monia.
31 Kon dodaipa doman tua bo
kinota'auandon monia kong ki Yesusbî
inta kotaki-takin monia tua.
32 Bo mulaidon mosigumanan im mosia,
kai monia, "Tuamai porasaan naton ná
bî tumagab wakutu in Sia nongonguman
naton kon daḷanpa, bo noginsilang kom
bonu im Buk Mosuci ko'i naton!"
33 Kon dodaipa doman tua mosia
nobuat bo nobui kon Yerusalem. Kon
tua mosia noyodungkuḷ im murî-Nya
mopuḷuh bomitá inta noyosipun takin
dumodudui-Nya mita ibanea.
34 No'iyaputmai kon tua mosia noguman
nana'a, "Totu'ubî kong ki Tuhan aindon
nobiag bui! Sia ain nokipogontong ko'i
Simon!"
35 Dumodudui i Yesus doyowa inta bagu
namangoi tatua nongonguman doman
kon onu inta ain nobaḷî ko'i monia, tuata
inta wakutu im mosia kon bonupa im
binaya'an, bo kon soáḷ kinotota'au monia
kong ki Tuhanbî intua ko wakutu in Sia
nomonsi-monsig kon roti.

36 Koyogotpa im mosia nongonguman
kom bayongan inta ain nobaḻi tatua,
dongka no'isindog magí ing ki Yesus
kon yuá-yuák monia bo noguman ko'i
monia, "Dodamean umuran kotaki-takin
monimu!"
37 Mosia nongo'itaḻikokog bo no'ondok
sing kai monia kamai dimbuḷóbí in
inontong monia tua.
38 Ta'e ki Yesus noguman, "Nongonu
sim mo'ondokbí im mo'ikow bo diá
mopirisaya?
39 Inodoiaikah in ḻima bo si'oḷ-Ku.
Aku'oibí in na'a! Kokapkah bo tarukira
in awak-Ku, sin dimbuḷó in diábí kotapu
andeka kotuḷan, ná inta inontong monimu
ko'i-Nakó na'a."
40 Koyogot Sia noguman natua,
nopo'ontong doman in Sia in ḻima bo
si'oḷ-Nya ko'i monia.
41 Bo kon dodai im mosia diápa basí
mopirisaya, lantaran no'iḻiudon pia ing
gina bo noherang, ki Yesus noḻibó ko'i
monia, "Oyúon degá ing ka'anon ko'i
monimu na'a?"
42 Mosia nobogoi ko'i-Nia in toyak
ginoreng topongkó.

43 Ginamá i Yesus intua bo kináan kon
tayowonmai monia.
44 Onda intua Sia noguman ko'i
monia, "Na'adon in soáḷ mita inta aim
pinoguman-Ku ko'i monimu ko wakutu
ing kotaki-takinpa monimu in Aku'oi: kon
bayongan inta aim pinais so'ḷ Aku'oi kom
bonu im buk i Musa bo buk in nabi mita,
bo buk Mazmur, tua im mustibí mobaḻí."
45 Onda intua ki Yesus nobuká kon raian
monia simbá komangaḻean monia im
bayongan inta aim pinais kom Buk Mosuci.
46 Bo Sia noguman ko'i monia, "Kom
bonu im Buk Mosuci pinais nana'a: Raja
Mopoposaḷamat musti mokorasa kon
roriga, bo musti mobiag bui nongkon
kinopatoian-Nya kon singgai intoḷunya.
47 Bo podoyon doman kon tangoi Raja
Mopoposaḷamat tua mustibí popota'au
kom bayongan bangusa, kon intau
mustibí mogogai mogaid kon inta diá
mopia bo pota'au doman kon ki Allah im
mongampungbí kom bayongan dosa mita
monia. Bo habar tatua musti popota'au
pangkoion kon Yerusalem.
48 Mo'ikowbí nion inta mobaḻí saksi kom
bayongan tua komintan.

49 Sin onu inta aim pinodandi i Amá
ko'i monimu, Aku'oibî in mobogoi. Ta'e
mo'ikow musti umuran mogoḷat kong kotá
tana'a modapot ogoiandon i Allah ing
kawasa mo'ikow."
50 Nopaḷut makow kon tua, ki Yesus
nodia ko'i monia minayak iḷumuai kong
kotá nodapot im Betania. Kon tua Sia
nobingkat kon ḷima-Nya bo nomarakat
ko'i monia.
51 Koyogotpa nomarakat, indoianmai yo
no'ibingkatdon in Sia minayak in soroga
bo no'itondîdon in Sia ko'i monia.
52 Baḷú im mosia sinumungkud bo
nosumbah ko'i-Nia. Onda intua nobuidon
mosia kon Yerusalem takin sanang gina,
53 bo umuran modayow ko'i Allah kom
Baḷoi Tuhan.

Yohanes

1 [1] Nongkon pinomangkoianpamai,
wakutu in dunia na'a diápa pinomia,
Pirman i Allah tatua koyongan bidon
oyúon. Pirman i Allah tatua koyotaki-takin
i Allah, bo Sia-Siakabí ing ki Allah.
[2] Nongkon pinomangkoianpabímai Sia
noyotakin i Allah.
[3] Bayongan yagi-yagi pinomia pinodoyon
ko'i-Nia, bo nongkon bayongan inta
oyúon, diábí in tobatúmai pinomia diá
pinodoyon ko'i-Nia.
[4] Ko'i-Nia oyúon ing kobiagan, bo
kobiagan tatua inta monimbayag kon
intau.
[5] Bayag tatua in nonindar kon sindip, bo
Sia in diábí kokawasa'an in sindip tatua.
[6] Namangoidon tobatú intau inta
pinotabá i Allah, ki Yohanes in tangoinya.
[7] Sia namangoi nopota'au kon soáḷ bayag
tatua, simbá mopirisayadon im bayongan
intau.
[8] Sia tontani de'emanbí bayag tatua, sia
in tongábí nopota'au.

9 Bayag totokea inta monimbayag
kom bayongan intau, tayo-tayowdon
mamangoi kon dunia.
10 Pirman tatua na'a bidon kon dunia,
Siabî tua in nomia kon dunia na'a, ta'e
dunia diá nonota'au ko'i-Nia.
11 Sia namangoi in dunia inta pinomia-
Nya tontanî ta'e intau mita kapunya'an-Nya
tatua doî motarima ko'i-Nia.
12 Tongá oyúon doman in notarima
ko'i-Nia bo nopirisaya ko'i-Nia; mosia tua
inogoian in hak mobaḻî ki adî i Allah,
13 inta pinononggadî de'eman nongkon
intau, sing kobiagan mobagu tua in
nongkon i Allahbî im pangkoinya.
14 Pirman ain nobaḻî intau, Sia nogutun
kon sigad naton, bo kita ain noko'ontong
kong kamulia'an-Nya. Kamulia'an inta
sinarima-Nya saḻaku Adî tuḻong i Amá.
Pinongin i-Nia tua kita moko'ontong ko'i
Allah bo tabi-Nya ko'i naton.
15 Ki Yohanes namangoi saḻaku saksi-
Nya, sia nopohabar: "Na'adon in Sia inta
pinogumanku: Mo'iduduimai ko'inakó,
mo'iangoi in Sia inta mokawa-kawasa
nongkon inakó, sin Sia oyúondon
kowakutu in aku'oi diápa."

16 Mo̱loben totok in tabi-Nya, diá ing
gogainya Sia momarakat ko'i naton.
17 Hukum i Tuhan sinarima naton
nongkon i Musa. Ta'e tabi bo kososatia i
Allah pinonyatadon ko'i Yesus Kristus.
18 Diábî im pernah noko'ontong ko'i
Allah, ko̱likudbî ing ki Adî tu̱long i Amá,
inta notongkai i Amá bo modagin totok
ko'i-Nia. Ko'i-Nia tuata monyata ko'i
naton ing ki Amá.
19 Ponguasa mita Yahudi kon Yerusalem
nopotabá kon imang mita bo intau mita
in Lewi minayak ko'i Yohanes bo no̱libó
nana'a, "Ki ine ikow na'a?"
20 Taran-tarangandon ki Yohanes
nongaku, "Aku'oi in de'emanbî Raja
Mopoposa̱lamat."
21 Dá bui i̱libó monia, "Aka natua, ki
ine ikow? Ki Elia degá ikow?" Tubagnya:
"De'eman". "Tobatú nabi degá?" i̱libó bui
monia. Ta'e ki Yohanes notubag doman:
"De'eman".
22 "Aka natua, dá pogumandon ko'inami
mongo ki ine ikow na'a? simbá kota'auan
nami im potubag ko'i monia inta nopotabá
mangoi ko'inami. Aka podudui in raianmu
yo ki ine in ikow nion?"

23 Ki Yohanes notubag: "Aku'oibî na'a inta
imakusud in singog i Nabi Yesaya nana'a:
'Intau inta nobaḷú kom padang gurun:
Tondodaidon daḷan ko'i Tuhan.'"
24 Intau mita inta pinotabá i intau im
Parisi,
25 no̲libó ko'i Yohanes nana'a: "Aka ikow
de'eman Raja Mopoposaḷamat, de'eman ki
Elia, bo de'eman doman tobatú nabi, yo
nongonu sin ikow i mobaptisbî?"
26 Ki Yohanes notubag, "Aku'oi
mopobaptis in tubig. Ta'e kon yuá-yuák
monimu, oyúon tobatú intau inta diá
kinota'auan monimu.
27 Sia inta namangoi no'iduduimai
ko'inakó, ta'e umpakah tongá mobuka
kon togot in sapatu-Nya, yo diá patus in
aku'oi."
28 Tua komintan nobaḷ̲î kom Betania
inta kon ḷoḷanmai Ongkag in Yordan inta
pobaptisanmai i Yohanes.
29 Nopo'ikoḷomai kon singgai, indoianmai
Yohanes ki Yesus namangoi ko'inia. Bo ki
Yohanes noguman, "Indoiai, tuata ing ki
Adî in Domba i Allah inta momopat kon
dosa in dunia."
30 Sia tuata inta imakusud in singogku,
"Mo'iduduimai ko'inakó mamangoi in Sia

inta mokawa-kawasa nongkon inakó, sing
kowakutu in aku'oi diápa pinolahir, Sia
koyongandon oyúon."
31 Aku'oi tontanî, diábî nonota'au ko'i-Nia
ing koḻipod. Padahaḻ aku'oi namangoi
nobaptis in tubig simbá intau mita Israel
monota'au ko'i-Nia.
32 Ki Yohanes noguman doman nana'a,
"Aku'oi noko'ontong kon Roho i Allah
noponag nongkon ḻangit naonda bo
ḻagapan paḻoma dinumompá bo nogutun
ko'i-Nia.
33 Tungkuḻ intua diápabî kinota'auanku
mongo ki ine in Sia. Ta'e ki Allah inta
nopotabá ko'inakó mopobaptis in tubig
nogumandon ko'inakó nana'a: 'Aka
moko'ontong ikow kon Roho i Allah
moponag bo mogutun kon tobatú intau,
yo intaubî tatuata inta mopobaptis in Roho
i Allah.'
34 Bo inontongkudon tontanî intua,"
guman i Yohanes, "Bo pota'aukudon ko'i
monimu kon Siabî tua ing ki Adî i Allah."
35 Nopoikoḻomai kon singgai, ki Yohanes
kon tampat bui tatua takin murînya
doyowa.

36 Naonda inontongnya ing ki Yesus
no'itaḻib, Sia noguman: "Indoiai! Tuata Adi
Domba i Allah."
37 Dinongog i murínya doyowa tatua in
singognya tatua, dá minayak in taya dua
dinumudui ko'i Yesus.
38 Ki Yesus nobobui ko'i monia inta
dumuduianmai ko'i-Nia bo poḻat noḻibó,
"Onu in tayakon monimu?" Tubag monia,
"Rabi, kon onda im pinogutunan i Rabi?"
(Rabi mangaḻenya guru.)
39 Dá kai Yesus doman, "Koḻigai!
Indoiaidon monimu tontaní." Mosia
namangoi domandon bo no'idoi kom
pinogutunan-Nya. Dodai intua jam
empatdon moḻoḻabung. Singgai intua
mosia nogutunpa noyotakin i Yesus.
40 Tobatú kon sigad nayadua tua inta ain
nokodongog kon onu inta pinoguman i
Yohanes bo inta minayak dinumudui ko'i
Yesus, tangoinya ing ki Andreas ki utat i
Simon Petrus.
41 Dá ki Andreas ḻagi notayak ko'i Simon
ki utatnya bo noguman ko'inia, "Kami ain
noyodungkuḻ i Mesias!" (Mesias notongkai
ing Kristus: Raja Mopoposaḻamat.)
42 Ki Simon dinia i Andreas minayak ko'i
Yesus. Ki Yesus inimindoi ko'i Simon,

bo noguman: "Ikow ki Simon, ki adi i
Yohanes. Ikow tangoiondon ki Kepas."
(Kepas notongkai im Petrus, mangalenya
bulud batu.)
43 Nopo'ikolomai kon singgai ki Yesus
nonantúdon kom mayak ing Galilea. Sia
noyodungkul i Pilipus. Ki Yesus noguman
ko'i Pilipus, "Koligai duduidon ko'i-Nakó!"
44 Ki Pilipus na'a intau im Betsaida, kotá
inta pinogutunan i Andreas bo i Petrus.
45 Bo ki Pilipus noyodungkul i Natanael
bo polat noguman ko'inia, "No'ulidon nami
in intau inta sinangoi i Musa kom bonu im
buk hukum i Allah, bo inta aim pinota'au
muna in nabi mita. Sia tua ing ki Yesus,
intau in Nazaret, ki adi i Yusup."
46 Ta'e ki Natanael noguman, "Eta oyúon
degá im mopia mamangoi nongkon
Nazaret?" Dá kai Pilipus doman, "Koligai,
indoianmudon tontani!"
47 Inontong i Yesus ing ki Natanael
namangoi, dá ki Yesus noguman nana'a
soál ki Natanael tua, "Indoiai, tua intau
Israel motulid, diábi in ubol kong ginanya!"
48 Dá ki Natanael nolibó ko'i Yesus:
"Naonda ing kinotota'au i Amá ko'inakó?"
Tubag i Yesus, "Wakutu in diápa inoini i

Pilipus ikow, inontong-Kudon ikow kon
ḷimonag im pangkoi ara tatua."
49 "Pak Guru, guman i Natanael, ki Amá
ing ki Aḍ̂i i Allah!"
50 Ki Yesus noguman ko'i Natanael,
"Ikow nopirisaya ko'i-Nakó tongá lantaran
dega' Aku'oi noguman ko'inimu kon
ikow inontong-Kudon kon siungonmai
pangkoi in ara tatua? Soáḷ mita inta
lebe moḷobe-ḷoben nongkon tua
ko'ontonganmubî!"
51 Ki Yesus noguman doman, "Totu'u,
popirisayadon! Ikow moko'ontongbî kon
ḷangit mobukat bo malaekat mita i Allah
moponik-moponag mamangoi ko'i Aḍ̂i
Intau."
2 1 Doyowa nosinggai no'iduduimai kon
tua oyúon im pinonika'an kong kotá
ing Kana kong Galilea, bo ki iná i Yesus
kon tua doman.
2 Ki Yesus bo murî-Nya mita inundang
doman kom pesta tatua.
3 Bo naonda ing kinodaitan in anggur,
ki iná-Nya noguman ko'i Yesus, "Mosia
kinodaitan in anggur."
4 Ki Yesus notubag, "Iná, dona'aipa
mokiaid in onu bo onu ko'i-Nakó,

sin diápabĭ notompod i wakutu-Ku
mopo'ontong intua."
5 Ta'e ki iná i Yesus noguman kon simpaḷ
mita kom pinonika'an tatua: "Aidaidon
onu im pokiáid-Nya ko'i monimu."
6 Kon tua oyúon tampayang onom inta
sinadia sim pakéon pondaritan podudui
adat in Yahudi. Tampayang tobatú
bonunya degá mogatut noliter.
7 Dá ki Yesus noguman kon simpaḷ mita
kon tua,"Bonuaidon tubig in tampayang
mita tatua." Dá binonuandon doman mita
monia kinongo-puḻing.
8 Onda intua ki Yesus noguman ko'i
monia, "Tana'a ponayukaikah kon topiḻik
nongkon tampayang tatua bo dia kon itoi
im pesta bo pokinanam."
9 Bo itoi im pesta tatua nonanamdon kon
tubig inta ain nobaḻĭ anggur tatua. (Ta'e
diábĭ kinota'auannya mongo nongkon
onda in anggur tatua, tongábi simpaḷ mita
in nonota'au kon soáḷ mita tatua.) Dá itoi
im pesta tatua minayak dinimiug kon
nonika'an ḻoḻaki,
10 bo noguman: "Biasamai intau munabĭ
mopo'inum in anggur inta mopia totok,
bo aka tamu mita mopuasdon monginum,
bain tua bo poḻuaiondon in anggur inta

diá totok mopia. Ta'e ki utat in umuranbî notagú kon anggur mopia umaai in tana'a makow!"

11 Tuata in soáḷ mokoherang muna inta pinomia i Yesus. Tua pinomia-Nya kong Kana inta kong Galilea. Takin tanda tatua Sia nopo'ontongdon ing kawasa-Nya. Dá murî-Nya mita mopirisayadon ko'i-Nia.

12 Nopaḷut makow kon tua ki Yesus minayak ing Kapernaum noyotakin i iná-Nya, i utat-Nya bo murî-Nya mita. Mosia nogutunpa kon tua tongonupamai degá nosinggai.

13 Naonda in Singgai Moḷoben Paskah Intau Yahudi nodiugdon, ki Yesus minayak in Yerusalem.

14 Kom palas im Baḷoi Tuhan inta kon Yerusalem, oyúon intau inta mopopotaḷui mita in sapi, domba, bo paḷoma, bo oyúon doman in intau inta mopoponoḷiu in doit limitú makow kon tua.

15 Ki Yesus nonuḷapid kon tali bo pinomia sambok bodongka noguntun kom bayongan mahaḷuk kon tua, pinomayak domba, sapi pinoḷuai-Nya nongkon Baḷoi Tuhan. Bo meja mita inta tampat poponoḷiuanmai in doit

sinoko-baḻintuang-Nya, sahingga doit
nongo'irangkap.
16 Bo Sia noguman kon intau mita
mopopotaḻui im paḻoma, "Tokodiadon
komintan nongkon na'a. Dikabî baḻîon
monimu pasar im Baḻoi Amá-Ku!"
17 Dá kinotoropandon im murî-Nya mita
kon oyúon im pinais kom bonu im Buk
Mosuci nana'a: "Tabi-Ku kom Baḻoi-Mu, oh
Allah, mopodoko-dokot kong gina-Ku."
18 Tongá itoi mita in Yahudi moḻawang
ko'i-Nia, mosia noguman ko'i Yesus, "Onu
i mota'au po'ontong-Mu ko'inami saḻaku
tanda kon oyúon hak-Mu mogaid kon ná
tana'a."
19 Tubag i Yesus, "Rumbundon Baḻoi
Tuhan tana'a, bo tongábî kon daḻom toḻu
nosinggai im poposindogan-Ku bui."
20 Itoi mita in Yahudi tatua noguman ko'i
Yesus, "Opat nopuḻuh boonom notaong
pinoposindogan im Baḻoi Tuhan tana'a,
bo Ikow im mongaku kom mokoposindog
kon tua tongá kon daḻom toḻu nosinggai?"
21 Ta'e makusud i Yesus Baḻoi Tuhan tua
in awak-Nyabî tontanî.
22 Dá tuamai naonda ing ki Yesus
nobiag nongkon kinopatoian-Nya, buidon
kinotoropan im murî-Nya mita, kon soáḻ

tatua pernahdon pinoguman i Yesus. Dá mosia nopirisayadon kon onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci bo bayongan inta siningog i Yesus.
23 Wakutu ing ki Yesus kon Yerusalempa solama in Singgai Moḷoben Paskah, nobayong intau nopirisaya sin noko'ontong kon soáḷ mita inta mokoherang pinomia-Nya.
24 Ta'e diábî pirisayaan i Yesus i mosia, sing kinota'auan-Nyabî gina im bayongan intau.
25 Tuamai diá bidon paraḷu mokodongog kong katarangan in intau ibanea, sing kinota'auan-Nya onu ing kom bonu ing gina intau.
3 1 Oyúon tobatú tokoh agama nongkon golongan intau im Parisi, tangoinya ki Nikodemus.
2 Kon doḷom tobatú, sia namangoi ko'i Yesus bo noguman, "Pak Guru, kinota'auan nami kong ki Amá im pinotabábî i Allah. Sin diábî in tobatúmai intau mota'au mogaid kon soáḷ mita inta mokoherang ná inta pinomia i Pak Guru aka ki Allah diá kotaki-takinnya."

3 Tubag i Yesus, "Totu'u, kon diábî in
tobatúmai intau mota'au mobaḻî umat i
Allah, aka sia diá polahiron bui."
4 Dá ki Nikodemus noguman nana'a
ko'i Yesus, "Diábî doman intau inta
noguyangdon bo polahironbî bui! Mota'au
degá in sia tumuot bui kon sian i inánya
bo polahiron bui?"
5 Ki Yesus notubag, "Totu'ubî in singog-
Ku tana'a: aka intau bo diá polahiron
nongkon tubig bo nongkon Roho i Allah,
yo intau tatua diábî mota'au mobaḻî umat i
Allah.
6 Aka awak na'a pinolahirbî ing guyanga,
ta'e aka secara rohani yo pinolahirbî in
Roho i Allah.
7 Dika moherang aka Aku'oi moguman
kom mo'ikow komintan musti polahiron
bui.
8 Tompot mogirup kon onda ing
ko'ibognya; kodongogan naton in
singognya, ta'e diábî kota'auan naton
mongo nongkon onda ing kinoángoiannya
bo kon onda im bayáannya. Natua doman
in intau inta pinolahir nongkon Roho i
Allah."
9 Ki Nikodemus noḻibó bui, "Dá naondabî
ing kobobaḻî intua?"

10 Tubag i Yesus, "Ikow nion guru kon
Israel, umpakah yo diá kota'auanmu in
soa̱l tatua?
11 Pirisayadon: Kami mosingog kon onu
inta kinota'auan nami, bo tongábi̱ doman
onu inta ain inontong nami tua im pota'au
nami; ta'e mo'ikow doi̱ motarima kon onu
im pinota'au nami.
12 Mo'ikow diá mopirisaya aka Aku'oi
mongonguman kon soa̱l dunia ko'inimu,
dá naondabi̱ im mo'ikow mopirisaya aka
Aku'oi mongonguman ko'i monimu kon
soa̱l mita inta nongkon soroga?
13 Diábi̱ tobatúmai intau pernah namonik
in soroga, ko̱likudbi̱ in Sia inta ain
noponag kon dunia na'a, Sia tuata ing ki
Adi̱ Intau.
14 Bo ná doman ki Musa inta nopoponik
in u̱lag tambaga kom pangkoi ing kayu
kom padang gurun, dá natua doman ki
Adi̱ Intau musti po̱lantudon,
15 Simbá bayongan intau inta mopirisaya
ko'i-Nia moko'u̱li̱ kong kobiagan mononoi.
16 Lantaran ná domai tua in tabi i Allah
kon intau kon dunia na'a, sahingga
inogoi-Nyadon ki Adi̱-Nya tu̱long,
simbá bayongan intau inta mopirisaya

ko'i-Nia diá moyoyang, ta'e moko'uḻî kong kobiagan mononoi."
17 Sing ki Allah nopotabá ko'i Adî-Nya namangoi in dunia na'a de'emanbî mamangoi mohakim kon intau kon dunia na'a, ta'e mamangoibî moposaḻamat ko'i monia.
18 Intau inta mopirisaya ko'i-Nia diábî hukumon. Ta'e intau inta diá mopirisaya in hukumondon i Allah, sin diá mopirisaya ko'i Adî-Nya inta tuḻong.
19 Na'a im mobaḻî dodoyonan ponuntutan ko'inia: "Bayag ain namangoi in dunia na'a, ta'e sindipbî ing ko'ibo-ibog in intau, sim mora'at in oáid monia.
20 Sin intau inta momia kom mora'at, moya'at ing ginanya kom bayag, sin dikabo ko'ontongan in oáidnya inta mora'at tua.
21 Ta'e intau inta nomia kon onu inta kino ibog i Allah, namangoi kom bayag tatua simbá ko'ontongandon kon onu inta pinomianya tatua no'iduduibî kon inta kino ibog i Allah."
22 Nopaḻut makow kon tua ki Yesus bo murî-Nya mita minayak in Yudea. Bo ki Yesus nogutunpa kon tua noyotakin monia tongonumai nosinggai bo nobaptis.

23 Dodai intua ki Yohanes diápa pinobonu
monia kom ponjara dá sia umuranpa
doman nobaptis kon Ainon, ḻipu inta diá
noyayuk nongkon Salim, sin nobayong
in tubig kon tua. Intau mita namangoi
ko'inia, bo binaptisnya i mosia.
24 (3:23)
25 Tongá tongonumai im murḯ i Yohanes
nomangkoidon mobobayowan takin intau
mita in Yahudi soáḷ atorang pondaritan.
26 Mosia minayak ko'i Yohanes bo
noguman, "Pak guru, kinotoropanpa degá
i Pak guru in intau inta noyotakin i Pak
guru kon ḻoḷanmai Ongkag in Yordan tua,
inta sinundú i Pak guru wakutu intua?
Sia nobaptis doman in tana'a makow bo
komintan intau mayak ko'i-Nia!"
27 Ki Yohanes notubag, "Diábḯ in
tobatúmai intau moko'uḻḯ kon onu bo onu
sin pakéonnya tontanḯ, aka de'eman ki
Allah in nobogoi ko'inia.
28 Dinongog bidon monimu tontanḯ in
singogku, kon aku'oi na'a in de'emanbḯ
Raja Mopoposaḷamat. Aku'oi in tongábḯ
pinotabá umuna ko'i-Nia.
29 Nonika'an bobay tatua ing
kapunya'anbḯ in nonika'an ḻoḷaki.
Yobayat in nonika'an ḻoḷaki tatua tongábḯ

simindog moyotakinnya bo mokidongog,
bo mopia ing ginanya aka mokodongog
kon singog in nonika'an ḷoḷaki. Natuabî
doman in aku'oi. Mopiadon totok ing
ginaku in tana'a.
30 Kawasa-Nya im mustidon kodugang-
kodugang bo aku'oi ing ko'intok-
ko'intokdon."
31 "Inta namangoi nongkon soroga
no'i̱liubî nongkon bayongan yagi-yagi.
Inta namangoi nongkon dunia no'ibonubî
kon dunia na'a bo nongonguman doman
kon soa̱l in dunia mita na'a. Ki ine inta
nongkon omonik Sia no'i̱liubî nongkon
bayongan yagi-yagi.
32 Sia nongonguman kon soa̱l inta
inontong bo dinongog-Nyadon, ta'e diá
tobatúmai intau mopirisaya kon onu
ino'uman-Nya.
33 Sin intau inta mopirisaya kon onu inta
ino'uman-Nya tatua, akúonnyabî kong ki
Allah tua i mobanar.
34 Sing ki ine im pinotabá i Allah, dá siabî
tua mopoyaput im pirman i Allah, sin sia
ing kinawasaan bidon in Roho i Allah.
35 Ki Amá motabi ko'i Adî-Nya, bo
pinosarakan-Nyadon bayongan ing
kawasa-Nya ko'i-Nia.

36 Intau inta mopirisaya kon Adi̍ tatua,
moko'u̲li̍bi̍ kong kobiagan mopia bo
mononoi, ta'e intau inta diá motoindudui
kon Adi̍ tatua, diábi̍ doman moko'u̲li̍ kong
kobiagan. Sia umuran hukumon i Allah."
4 1 Dinongogdon intau mita im Parisi
kong ki Yesus ain noko'u̲li̍ bo nobaptis
kon intau mobayo-bayongdon kon
dumodudui i Yohanes.
2 (Sabanarnya ki Yesus diábi̍ nobaptis ta'e
tongábi̍ muri̍-Nya mita.)
3 Naonda ing kinota'auan i Yesus kon soa̤l
mita tatua kino-dongogandon i intau mita
im Parisi, dá nongkon Yudea Sia nobuidon
minayak ing Galilea.
4 Da̤lan monia tua musti mo'ita̲lib kon
Samaria.
5 Dá nodapotdon tai Yesus kon tobatú
kotá kon Samaria, Sikhar in tangoinya.
L̲ipú tatua diá noyayuk nongkon butá
inta inogoi i Yakub ko̲lipod ko'i Yusup, ki
adi̍nya.
6 Kon tua oyúon parigi̍ i Yakub. No̤lopi̍don
totok ing ki Yesus sim bobayáan tatua,
tuamai Sia i̲limitúpa kom bingki̍mai im
parigi̍ tatua. Dodai intua no'utudon in
singgai, degá jam duablasdon.

7 Bo murí-Nya mita minayakdon ing kotá
sin notaḷui kong ka'anon. Diá no'onggot
kon tua oyúon tobatú bobay in Samaria
namangoi sim monangkob. Ki Yesus
noguman ko'inia, "Iná, mota'au degá
Aku'oi mo'igum kon tubig inumon-Ku?"
8 (4:7)
9 Bobay tatua notubag, "Ki Tuang intau
in Yahudi, bo aku'oi na'a inta in Samaria,
nongonu sing ki Tuang mo'igumbí
ko'inakó kon tubig inumon?"(Sin intau
mita in Yahudi diá noyoyobayatan intau
mita in Samaria.)
10 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo
kinota'auanmu in totabi i Allah bo
kinota'auanmu ki ine in no'igum kon
inumon ko'inimu, yo nopasti bidon kon
ikow tontaní im mo'igumbí kon tubig
inumon ko'i-Nia tua. Bo ogoian-Nyabí
ikow in tubig kobiagan tatua."
11 Dá bobay tatua noguman doman, "Diá
in totayuk i Tuang bo nodaḷom totok im
parigí tana'a. Kon ondabí ing ko'uḻían i
Tuang kon tubig inta mokobiag tua?
12 Ki Yakub mogoguyang nami, ain
nobogoi im parigí tana'a ko'inami. Bo sia
tontaní ain nogamá kon tubig inumonnya
nongkon na'a; ná doman tua ing ki adínya

mita bo bobiagonnya mita. Degá ki Tuang
im moḻobe-ḻoben nongkon i Yakub?"
13 Dá kai Yesus doman, "Intau inta
monginum kon tubig tana'a im buipabí
moyogang,
14 ta'e intau inta monginum kon tubig
ogoi-Ku, diá bidon moyoga-yogang,
sin tubig inta ogoi-Ku ko'inia mobaḻí
bidon bokakak kom bonu in awaknya, bo
umuran ḻumuai bo mobogoi ing kobiagan
mononoi."
15 Guman bobay tatua, "Tuang, ogoiaidon
aku'oi in tubig tatua, simbá diádon
moyoga-yogang in aku'oi, bo diáka
bidon mopobui-buimai kon na'a sin
monangkob."
16 Guman i Yesus ko'inia, "Bayakdon bo
oiní ing ki buḻoimu mamangoi in na'a."
17 Bobay tatua notubag, "Diábí ing ki
buḻoiku." Guman doman i Yesus bui,
"Totu'u in tubagmu nion.
18 "Sin ikow koḻimadon pinobuḻoi, bo
ḻoḻaki inta nobiag noyogaḻummu tana'a
makow in de'emanbí ki buḻoimu."
19 Bobay tatua noguman,
"Kinota'auankudon tana'a kong ki
Tuang in tobatúbí nabi."

20 "Mogoguyang nami nosumbah ko'i
Allah kom buḷud tana'a, ta'e intau mita
to̲lipúan i Tuang moguman kon tongábî
kon Yerusalem tampat pososumbáan in
intau ko'i Allah."
21 Ki Yesus noguman ko'inia:
"Popirisayadon, komintanmai intau
mosumbah ko'i Amá, de'eman bidon kom
buḷud tana'a bo de'emanbî doman kon
Yerusalem.
22 Mo'ikow intau in Samaria mosumbah
ko'i inta diá kinota'auan monimu, ta'e aka
kami intau in Yahudi nosumbah ko'i-Nia
inta nokanal nami, sing kasaḷamatan
namangoi nongkon intau in Yahudi.
23 Ta'e mo'iangoibî in wakutunya, sedang
bo no'iangoi bidon, kon takin ing kawasa
Roho i Allah intau mita mosumbah ko'i
Amá inta mobanar ná inta kino ibog i Amá.
24 Sing ki Allah in Rohobî bo tongábî
takin Roho i Allah sahingga intau mita
mota'au mosumbah ko'i Amá podudui ing
ka'ada'an-Nya."
25 Bobay tatua noguman ko'i Yesus,
"Kinota'auankubî kon Raja Mopoposaḷamat
(inta sinangoi ki Kristus) im mamangoibî.
Aka Sia mamangoi, pota'au-Nyabî im
bayongan yagi-yagi ko'i naton."

26 "Aku'oibî na'a inta i makusudmu
nion", guman i Yesus, "Aku'oi inta
moyosingogmumai tana'a."
27 Bo dodai intua murî mita i Yesus
no'iangoidon bui. Mosia noherang totok
noko'ontong ko'i Yesus nongonguman
takin tobatú bobay. Ta'e diá in tobatúmai
mosia nokobaḷî noḷibó kom bobay tatua,
"Onu im paraḷu i iná?" Andeka noḷibó ko'i
Yesus. Mongo onu ino'uman i Amá takin
bobay tatua?"
28 Bo bobay tatua nonaḷámaidon kon
tampayangnya kon tua bo minayak ing
kotá bo noguman kon intau mita kon tua,
29 kai-nia "Koḷigai, mayak ing kita
mo'indoi kon intau inta nopota'au ko'inakó
kom bayongan inta aim pinomiaku. Degá
bo Siabî tua in Raja Mopoposaḷamat?"
30 Dá mosia nobuatdon nongkon kotá bo
minayak nokipodungkuḷ ko'i Yesus.
31 Dodai intua murî-Nya mita
nonongganutdon ko'i Yesus nonga'an.
"Pak Guru," kai monia, "Monga'andon."
32 Ta'e ki Yesus notubag, "Ko'i-Nakó
oyúon ing ka'anon inta diá kinota'auan
monimu."

33 Dá murî-Nya mita nosi̲libóandon,
nana'a "Degá oyúondon intau nogatod
mangoi kong ka'anon ko'i-Nia?"
34 Ki Yesus noguman, "Ka'anon-Ku na'a
in dumuduibî kon onu inta kino ibog i-Nia
inta nopotabá ko'i-Nakó, bo mogiṇlapat
kon oáidan inta pinokiáid-Nya ko'i-Nakó.
35 Kai monimu in opatpa nobuḷan bo
mokoyut. 'Ta'e Aku'oi moguman ko'inimu:
Indoiaikah magî-makow ing gobá inta
ain nodarag bo noḷutúdon, mota'audon
koyuton!'
36 Bo tana'apabî doman makow bo
intau inta mokokoyut tua motarima kom
bo̲li im pinogaidannya bo nosipundon
kom bungai ing kobiagan mopia bo inta
mononoi. Dá intau inta nomuḷa bo inta
nokoyut tumpaḷabî moḷunganga ing gina.
37 Totu'ubî in to̲libag nana'a, 'Tobatú im
momuḷa, ibanea i mokoyut.'
38 Aku'oi mopotabá ko'i monimu mayak
mokoyut kong gobá inta de'eman mo'ikow
in nomuḷa; intau ibanea ain nogaid kon
tua, bo mo'ikow im motarima kong
ka'utungan nongkon oáidan monia tua."
39 Nobayong intau in Samaria inta
nogutun kong kotá tatua nopirisaya ko'i
Yesus lantaran nokodongog kon o'uman

im bobay tatua. Sim bobay tatua noguman,
"Sia noguman ko'inakó kom bayongan inta
aim pinomiaku."
40 Dá naonda intau mita in Samaria
mita tatua noyodungkuḷ i Yesus, mosia
nopo'igum totok simbá, mogutunpa in Sia
takin monia. Dá ki Yesus nogutunpa kon
tua takin monia doyow nosinggai.
41 Bo nodugangdon nobayong intau
mopirisaya ko'i Yesus sin nokodongogdon
tontanḯ kon totundú-Nya.
42 Mosia noguman kom bobay
tatua, "Mopirisayadon kami in tana'a,
de'eman bidon tongá lantaran onu inta
ino'umanmu ko'inami, ta'e lantaran kami
nokodongogdon tontanḯ kon tosingogon-
Nya. Bo kinota'auandon nami kon Sia tua
in totu'ubḯ Mopoposaḷamat in dunia."
43 Naonda in doyowadon nosinggai
nogutun kon Sikhar, minayakdon ing ki
Yesus kong Galilea.
44 Ki Yesus tontanḯ nogumandon nana'a,
"Tobatú nabi diábḯ hormaton kon ḷipúnya
tontanḯ."
45 Ta'e naonda in Sia no'iyaputmai ing
Galilea, intau mita nonontomu ko'i-Nia
takin sanang ing Gina, sin wakutu in
Singgai Moḷoben Paskah kon Yerusalem,

inontongdon monia im bayongan inta pinomia i Yesus.
46 No'iduduimai kon tua ki Yesus buidon minayak ing Kana inta kong Galilea, kotá inta pernah pinogaidan kon inta mokoherang, "Tubig nobaḻi anggur." Kong kotá tatua oyúon tobatú pogawai kon istana, dodai intua ki aďinya notakit kong Kapernaum.
47 Naonda in dinongognya kong ki Yesus nongkon Yudea namangoidon ing Galilea, dá sia minayakdon ko'i Yesus nopoigum simbá mamangoipa ing Kapernaum bo mongundam ko'i aďinya inta dongkadon oḻaton.
48 Ki Yesus noguman kom pogawai istana tatua, "Aka mo'ikow diá moko'ontong kon soáḻ mita inta mokoherang, yo tantú diábî i mo'ikow mopirisaya."
49 Ta'e pogawai istana tatua noguman, "Tuang, ḻagidon angoi bá diápa matoi ing ki aďiku."
50 Ki Yesus noguman ko'inia, "Bayakdon, mopia bidon ing ki aďimu." Intau tatua nopirisaya kon singog i Yesus bo minayak.
51 Kon daḻanpa, bobantungnya mita nonontomudon ko'inia bo noguman, "Ki aďî i Tuang Nopiadon."

52 Dá i̲libónyadon ko'i monia mongo
jam tongonu nopia ing ki adi̱nya. Tubag
monia, "Ko̱labung, degá jam satu singgai
bo no'inggamá im patúnya."
53 Bon kinotoropandon im pogawai istana
tatua kon jam natuata ki Yesus noguman
ko'inia: "Mopia bidon ki adi̱mu." Dá sia
takin tombonu im ba̱loinya komintandon
nopirisaya ko'i Yesus.
54 Tua in tanda mokoherang induanya
inta pinomia i Yesus kong Galilea naonda
in Sia nongkon Yudea.
5 1 No'iduduimai kon tua oyúon Singgai
Mo̱loben intau Yahudi, dá ki Yesus
minayak in Yerusalem.
2 Kon Yerusalem kon diug in tampat
inta sinangoian "Ngara in Domba" oyúon
tobatú tabang, inta aka kom bonu im
bahasa Ibrani sinangoian "Betesda." Kon
tua i̲lima in tampat pobobarasanangan.
3 Kon tampat pobobarasanangan mita
tatua nobayong intau mita mototakit
inta mosiug makow; oyúon bilog,
oyúon pelong, oyúon i̲lempeng. [Mosia tua
komintan mogo̱lat makow kon ko̲limbokan
tubig in tabang tatua.
4 Sin oyúon inta mo'iangoi im malaekat
i Tuhan moponag kon tabang tatua bo

mo̲limbok kon tubignya. Bo intau motakit inta muna l̤umabú kon tabang tatua wakutu i mo̲limbok, mopia onukabi̍ im panyakinya.]

5 Kon tampat tatua oyúon doman tobatú intau inta ain to̤lu nopṳlú bowa̤lu notaong in notakit.

6 Inontong i Yesus in Sia mosiug makow kon tua, bo kinota'auanbi̍ i Yesus kon totokdon no'onggot sia notakit, dá ki Yesus no̲libó ko'inia, "Mo'ibog mopia in ikow?"

7 Intau notakit tatua notubag, "Amá, diá intau kon na'a im mopoponag ko'inakó kon tabang aka mo̲limbok in tubignya. Bo pomṳloi in aku'oi moramiji mopobayak in tabang tatua, umuran ko'una'an in intau ibanea."

8 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Pobangondon, bingkatdon im bo̤ladmu bo bayakadon."

9 Dodaipa doman tua nopia intau tatua. Biningkatnya im bo̤ladnya bo minaya-mayak. Soa̤l tatua noba̲li̍ kon singgai in Sabat.

10 Tuamai itoi mita intau Yahudi noguman kon intau inta bagu nopia tatua, "Singgai

na'a singgai in Sabat, tuamai ikow diábĩ
mota'au mobingkat kom boḷadmu."
11 Ta'e intau tatua notubag, "Intau inta
ko'ina nongundam ko'inakó in noki
bingkat im boḷadku bo mayak."
12 Dá i̲libó bui monia, "Ki ine intau inta
noki bingkat im boḷadmu nion bo mayak?"
13 Ta'e diá kinota'auan in intau inta
bagu inundaman tatua mongo ki ine
in nopotabá ko'inia tua, sing ki Yesus
minayakdon bo kino'o̲lingoiandon in intau
mobarong kon tua.
14 No'iduduimai kon tua ki Yesus bui
noyodungkuḷ in intau tatua kom bonu im
Baḷoi Tuhan, bo ki Yesus noguman ko'inia:
"Pokotoropdon, nopiadon ikow tana'a.
Dikadon bui mogaid kon dosa, simbá diá
koántugan bui in inta lebe mora'at."
15 Dá iḷumuaidon intau tatua bo noguman
kom ponguasa mita Yahudi kong ki
Yesusbĩ intau inta nokopia ko'inia.
16 Dá tuamai, mosia mulaidon moramiji
momogutú ko'i Yesus, sin Sia monoáidan
kon singgai in Sabat.
17 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Ki Amá-Ku in umuranbĩ nogaid umaai
in tana'a makow, dá Aku'oi im mogaidbĩ
doman."

18 Singog-Nya mita tatua
nokodugangdon kon ibog monia
moramiji mo̲limod ko'i-Nia. Mosia
moroncana kon tua de'emandon tongá
lantaran Sia mo̲lawang kon atorang agama
soá̲l singgai in Sabat; ta'e lantarandon
doman Sia noguman kong ki Allah tua
ing ki Amá-Nya; manga̲lenya kon tua Sia
mokipotongkaidon ko'i Allah.
19 Tubag i Yesus kon intau mita tatua,
"Poguman-Kudon ko'i monimu, Adi̍ in
diábi̍ mokoáid kon onu bo onu aka
mopomaké ing kawasa-Nya tontani̍.
Sia tongábi̍ mogaid kon onu inta ain
inontong-Nya inaidan i Amá-Nya. Sin onu
in inaidan i Amá, tua doman in inaidan i
Adi̍.
20 Sim motabibi̍ ing ki Amá kon Adi̍ bo
po'ontong-Nyabi̍ ko'i-Nia im bayongan
inta inaidan-Nya tontani̍. Sedang bo
po'ontongbi̍ i Amá ko'i-Nia in oáidan mita
inta lebe mo̲loben nongkon oáidan mita
tatua, sahingga mo'ikow moherangdon.
21 Ki Amá tua im momiag bui kon
intau minatoi, bo mobogoi ko'i monia
ing kobiagan mopia bo mononoi; ná
tua doman in Adi̍ mobogoi doman ing

kobiagan mononoi ko'i monia inta mo'ibog
ogoian-Nya ing kobiagan.
22 Bo ki Amá in diá bidon mohakim ko'i
ineka, sim pinosarakan-Nya bidon intua
ko'i Adĭ-Nya.
23 Pinomia i Amá intua simbá bayongan
intau mohormat ko'i Adĭ ná mosia
mohormat ko'i Amá. Intau inta diá
mohormat kon Adĭ diá doman mohormat
ko'i Amá inta nopotabá mangoi ko'i Adĭ.
24 Totu'u totok in singog-Ku tana'a: Intau
inta monarukira kon singog-Ku mita,
bo mopirisaya ko'i-Nia inta nopotabá
ko'i-Nakó, oyúon kobiagan mopia bo
mononoi. Sia in diábĭ hukumon; sia
no'i pilatdon nongkon kinopatoian bo
noko'u̲lĭdon kong kobiagan.
25 Pirisayadon: Mo'iangoibĭ in wakutunya,
sedang bo no'iangoi bidon, kon intau
minatoi im mokodongogbĭ kon singog
i Adĭ Allah. Bo intau inta mokodongog
mobiagbĭ.
26 Ná ki Amá nobau̲lĭ pangkoi ing
kobiagan, dá binau̲lĭ-Nya doman Adĭ
pangkoi ing kobiagan.
27 Sia nobogoi in hak-Nya ko'i Adĭ-Nya
mohakim, sin Sia ki Adĭ Intau.

28 Dika moherang mo'ikow mokodongog
kon soạl tana'a, sim mo'iangoibĩ i
wakutunya kon intau inta aim minatoi
mokodongog kon singog-Nya,
29 bo ḷumuai nongkon kubur. Intau inta
nogaid kom mopia mobangon bo mobiag.
Ta'e intau inta nogaid kom mora'at im
mobangon sin hukumon."
30 "Aku'oi in diábĩ mota'au mogaid
kon onu bo onu podudui in ibog-Ku
tontanĩ.Aku'oi in tongábĩ mohakim
podudui onu inta pinarentah i Allah. Bo
moádilbĩ im pononantú-Ku, sin Aku'oi
in diábĩ dinumudui kon ibog-Ku tontanĩ,
ta'e dinumuduibĩ kon ibog i Amá inta
nopotabá mangoi ko'i-Nakó.
31 Aka kuma bo Aku'oi mongonguman
kon soạl ka'ada'an-Ku tontanĩ, yo onu
in ino'uman-Ku tatua diábĩ mota'au
pirisaya'an.
32 Ta'e oyúonbĩ in intau ibanea
in nongonguman soạl Aku'oi, bo
kinota'auan-Kubĩ kon totu'ubĩ in
o'umannya tatua.
33 Mo'ikow nopotabádon in intau minayak
ko'i Yohanes, bo ino'umannyadon onu in
totu'u soạl Aku'oi.

34 Soą́l tana'a poguman-Ku, de'emanbî
lantaran Aku'oi moparą̣lu kon kosaksian
nongkon intau, ta'e bá mo'ikow
posą̣lamaton.
35 Ki Yohanes tua in naonda bo togá
noyongkit inta moponindar im bayag. Bo
samantara na'a mosanangpabî ing gina
monimu motarima kon sindar tatua.
36 Ta'e ko'i-Nakó oyúon ing kosaksian
inta moponti-ponting nongkon kosaksian
inta pinoyaput i Yohanes, tuata in oáidan
inta pinokiáid i Amá ko'i-Nakó. Oáidan
tatuata inta yogot-Ku aidan tana'a makow,
tuata im mobą̲lî bukti kong ki Amábî in
nopotabá ko'i-Nakó.
37 Bo ki Amá inta nopotabá ko'i-Nakó
nobogoi doman ing kosaksian soą́l Aku'oi.
Mo'ikow diápa dodai onda nokodongog
kon singog-Nya andeka noko'ontong kom
pogot-Nya.
38 Pirman-Nya diá no'itonop makow
kong ginamu sim mo'ikow diá mopirisaya
ko'i-Nakó inta pinotabá-Nya.
39 Mo'ikow mobalajar kom Buk Mosuci
sing kom bonu in raian monimu, aka
natua yo moko'u̲lî kong kobiagan mopia
bo mononoi. Bo umpakahbî Buk Mosuci

tatua tontanḯ ain nobogoi ing kosaksian soa̱l Aku'oi.
40 Ta'e mo'ikow doḯ mamangoi ko'i-Nakó
simbá moko'u̱ḯ kong kobiagan mononoi.
41 Aku'oi in doḯbḯ mokidayow kon intau.
42 Kinota'auan-Kubḯ im mo'ikow.
Kinota'auan-Kubḯ kon diábḯ in tabi
monimu ko'i Allah.
43 Aku'oi namangoi takin kawasa i Amá-
Ku, ta'e mo'ikow doḯ motarima ko'i-Nakó.
Ta'e aka intau ibanea i mamangoi ko'i
monimu takin kawasanya tontanḯ yo
tarima'an monimu in sia.
44 Naondabḯ ing kopopirisaya monimu
aka mo'ikow tongabḯ motayak kombá
dayowon intau ibanea, diábḯ moramiji
kombá dayowon i Allah inta totobatú tua?
45 Dikabḯ mosangka kon Aku'oi mopota̱lá
ko'i monimu kon tayowon i Amá. Sing
ki Musabḯ inta i harap makow monimu i
mopota̱lá ko'i monimu.
46 Aka kuma bo mo'ikow mopirisaya
ko'i Musa, yo mo'ikow im mopirisayabḯ
ko'i-Nakó, sin sia ain doman nomais soa̱l
Aku'oi.
47 Ta'e aka mo'ikow bo diá mopirisaya
kon onu inta pinais tatua, yo naondabḯ

mo'ikow mota'au mopirisaya kon onu inta
pinoguman-Ku?"
6 [1] Nopaḷut makow kon tua ki Yesus
minayak in ḷoḷan Danow Galilea inta
sinangoian Danow Tiberias.
[2] No'iyaputmai kon tua, mobayong intau
dinumudui ko'i-Nia sin noko'ontongdon
im mosia kon inta mokoherang inta
pinomia i Yesus kon intau mita nongotakit
bo nongopia domandon.
[3] Ki Yesus notakod kom buḷud, bo i̲limitú
kon tua takin murî-Nya mita.
[4] Wakutu intua diádon mo'onggot Singgai
Moḷoben Paskah intau Yahudi.
[5] Dodai ing ki Yesus nobobui magî-
makow, inontong-Nya intau mokapu-
kapung mamangoi ko'i-Nia. Dá Sia no̲libó
ko'i Pilipus, "Kon onda i mota'au naton
potaḷuian kong ka'anon, simbá bayongan
intau tanion mota'au monga'an?"
[6] (Kinota'auan bidon i Yesus onu i musti
aidan-Nya, ta'e Sia noguman natua sim
monungkuḷ ko'i Pilipus.)
[7] Ki Pilipus notubag, "Aka roti bo tongá
bo̲li in doyowa nogatut doit perak yo
diábî tugat poka'an kon intau mita tanion,
umpakahbî tongá poyopi̲likon makow."

8 Murî i Yesus tobatú inta ki Andreas ki
utat i Simon Petrus noguman ko'i Yesus,
9 "Kon na'a oyúon adi ọlọlaki inta nodia
kon roti lima nobatú bo toyak doyowa
nobungá. Ta'e diábî pongonu aka kon
intau moántó tanion!"
10 Ki Yesus noguman, "Pokilitúaidon intau
mita tanion!" Kon tampat tatua nobayong
im bonok, dá intau mita tatua ilimitú kom
bonok. Mosia komintan tua oyúonbî in
lima noribu intau ọlọlaki.
11 Onda intua ki Yesus nogamá kon roti
bo nopoyaput in sukur ko'i Allah. Nopaọlut
makow kon tua sinila-siali-Nya mokow
in roti tatua kon intau moántó tatua.
No'iduduimai kon tua sinila-silai-Nya
domandon in toyak tatua, bo mosia
komintan nonga'an kino'o-ibogbî monia.
12 Naonda in komintandon nonga'an
nobotug, ki Yesus noguman kom murîNya
mita, "Sipundon agat mita in roti inta diá
kina'an monia simbá diá mogoguya'at."
13 Bo sinipun monia. Nosipun magî
mopuọluh bo doyowá nokompé agat ing
ka'anon inta tongá nongkon roti lima
nobatú bo pinoka'an kon intau mobayong
tatua.

14 Naonda intau moántó tatua
noko'ontong kon inta mokoherang
pinomia i Yesus, mosia noguman,
"Totu'u, na'abí in nabi inta i harap makow
mamangoi in dunia!"
15 Kinota'auan i Yesus kom mosia
mamangoi sim momakisa ko'i-Nia mobalí
Raja monia. Tuamai Sia minayakdon kon
daerah inta kom bulud, Sia-sia mita.
16 Naonda mulaidon mo'ungkolom, murí
mita i Yesus nosiligdon bo minayak in
danow.
17 Bo mosia sinumakoi kon uangga bo
minayak ing Kapernaum. Nodolomdon,
ta'e ki Yesus diápa doman namangoi ko'i
monia.
18 Dodai intua momangkoidon mobokol
in danow tatua sin tompot mogirup
moropot.
19 Naonda in noyayukdon pinobotoian
monia, degá lima ande onomdon nokilo
im binaya'an monia, mosia noko'ontong
ko'i Yesus nopoángoi in uangga takin
minaya-mayak kon tudu in tubig. Mosia
totokdon no'ondok.
20 Ta'e ki Yesus noguman, "Dika
mo'ondok sin Aku'oibí in na'a!"

21 Bo takin pia ing gina mosia
nonongganutdon ko'i-Nia sinumakoi kon
uangga, bo dodaipa doman tua uangga
monia no'itubuhdon kon tampat bayáan
monia.
22 Nopo'ikoḷomai kon singgai, intau
moántó inta umuranpa kon ḷoḷan danow,
bo kinota'auanbi' monia kon tonga'bi'
tobatu' in uangga. Kinota'auandon doman
monia kom murî-Nya mita sinumakoidon
kon uangga bo inumuna minayak. Ki
Yesus in diápabî sinumakin.
23 No'iduduimai kon tua tongonumai
uangga nongkon kotá in Tiberias
namangoi bo sinumubuh kon diug in
tampat pinoka'anan intau moántó kon roti
naonda ing ki Tuhan nopoyaput in sukur.
24 Naonda intau moántó tatua diádon
noko'ontong ko'i Yesus bo murî-Nya mita
kon tampat tatua, mosia sinumakoi kon
uangga tatua bo minayak ing Kapernaum
motayak ko'i Yesus.
25 Naonda intau mita tatua
noyodungkuḷdon i Yesus kon ḷoḷan
danow, mosia noḻibó ko'i-Nia, "Pak Guru,
Dodai onda ki Pak Guru nodapot in na'a?"
26 Tubag i Yesus, "Totu'ubî kom mo'ikow
motayak ko'i-Nakó de'emanbî lantaran

kinomangaḻeandon monimu makusud in soáḻ mita mokoherang inta pinomia-Ku, ta'e lantaranbî mo'ikow nonga'andon nodapot in nobotug.
27 Dona'aibî mogaid simbá moko'uḻî kong ka'anon inta modai-daitpa bo inta mobobongkog. Ta'e pogaidbî simbá moko'uḻî kong ka'anon inta diá mobobongkog bo inta mobogoi ing kobiagan mononoi. Ka'anon tatua in ogoibî i Adî Intau ko'i monimu, sin Sia ain ilantik i Allah inta ki Amá."
28 Dá mosia noḻibó ko'i-Nia, "Onu im musti pomia'an nami, simbá kami mogaid kon oáidan inta kino'ibog i Allah?"
29 Ki Yesus notubag, "Tana'abî ing kino'ibog i Allah nongkon i monimu: Popirisayadon ko'i-Nia inta pinotabá mangoi i Allah."
30 Dá kai monia doman, "Aka natua, onu in tanda po'ontong i Pak Guru ko'inami, simbá kami moko'ontong bo mopirisaya ko'i Pak Guru? Onu in aidan i Pak Guru?
31 Mogoguyang nami noka'an kom manna kom padang gurun, ná inta pinais kom bonu im Buk Mosuci, 'Sia nobogoi in roti nongkon soroga.'"

32 Bo Ki Yesus noguman ko'i monia,
"Pirisayabî: De'emanbî ki Musa, ta'e ki
Amá-Kubî in nobogoi ko'inimu in roti inta
totu'u nongkon soroga.
33 Sin roti inta inogoi i Allah in Siabî inta
noponag nongkon soroga bo nobogoi ing
kobiagan kon intau kon dunia."
34 Dá mosia noguman, "Pak Guru,
tantúdon ogoiai in roti tatua ing kami."
35 Dá kai Yesus doman, "Aku'oibî na'a
in roti inta mobogoi ing kobiagan,
intau mita inta mamangoi ko'i-Nakó diá
bidon angoian bui ing gogoy. Bo intau
inta mopirisaya ko'i-Nakó diá bidon
moyoga-yogang bui.
36 Ta'e ná kai'n singog-Ku ko'i monimu,
umpakahbî ain inontong monimu in
Aku'oi, ta'e diábî mopirisaya im mo'ikow.
37 Bayongan intau inta inogoi i Amá-Ku
ko'i-Nakó im mamangoibî ko'i-Nakó. Ki
inekabî im mamangoi ko'i-Nakó diábî in
diá tarima'an-Ku.
38 Sin Aku'oi namangoi nongkon soroga
de'emanbî mamangoi mogaid kon onu
inta ko'ibog-Ku tontanî, ta'e mogaidbi'
kon inta kino ibog-Nya inta nopotabá
ko'i-Nakó.

39 Bo na'abî ing kino'ibog i-Nia inta
nopotabá ko'i-Nakó: simbá bayongan
intau inta inogoi ko'i-Nakó, diá tobatúmai
i mobuḻi; ta'e bá bangonon-Ku im mosia
kon singgai ponantúan.
40 Totu'u na'abî ing kino'ibog i Amá-Ku:
Bá bayongan intau inta noko'ontong kon
Adî bo nopirisaya ko'i-Nia moko'uḻî kong
kobiagan mopia bo mononoi, bo mobiag
bui kon singgai ponantúan."
41 Intau mita Yahudi mulaidon
mongunsingog ko'i Yesus, sing ki Yesus
noguman: "Aku'oi in roti inta noponag
nongkon soroga."
42 Mosia noguman, "Sia na'a ing ki Yesus,
ki adî i Yusup to? Kinota'auanbî nami ing
ki iná bo ki amá-Nya! Yo nongonu sin
Sia in mogumanbî, kon Sia in noponag
nongkon soroga?"
43 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Dona'ai mongunsingog.
44 Diábî tobatúmai intau mota'au
mamangoi ko'i-Nakó, aka diá diaan
mangoi i Amá inta nopotabá mangoi
ko'i-Nakó. Ki ine i mamangoi ko'i-Nakó,
yo biagon-Kubî in sia kon singgai
ponantúan.

45 Kom bonu im Buk nabi mita pinais
nana'a: 'Komintan intau tundúonbî i Allah.'
Dá bayongan intau inta ain nokodongog
kon totundú bo nobalajar nongkon i Amá,
mamangoibî ko'i-Nakó.
46 Tongá tua in de'emanbî mangalenya
kon oyúondon intau ain noko'ontong ko'i
Amá. Tongábî Sia inta namangoi nongkon
i Allah in noko'ontongdon ko'i Amá.
47 Pokota'audon! Intau inta mopirisaya,
oyúonbî ing kobiagan mopia bo monoi.
48 Aku'oibî na'a in roti inta mobogoi ing
kobiagan.
49 Mogoguyang monimu noka'andon kom
manna kom padang gurun bo mosia aim
minatoi.
50 Ta'e diábî natua in roti inta noponag
nongkon soroga: 'Intau inta moka'an kon
roti tatua diábî matoi.'
51 Aku'oibî in roti inta noponag nongkon
soroga, roti inta mobogoi ing kobiagan.
Intau inta moka'an kon roti tana'a
umuranbî mobiag. Roti inta ogoi-Ku
kong kobiagan intau kon dunia na'a in
awak-Kubî."
52 Nokodongogmai kon tua, intau mita
in Yahudi nobobayowan. Mosia nosingog:

"Umpakah intau tanion mokoba̲l̓i mobogoi
in awak-Nya sing ka'anon naton?"
53 Bo ki Yesus noguman ko'i monia,
"Poguman-Kudon ko'imonimu, Aka
mo'ikow bo diá moka'an kon awak i Ad̓i
Intau bo monginum kon dugú-Nya, yo
diáb̓i i mo'ikow mobiag.
54 Intau inta moka'an kon awak-Ku bo
monginum kon dugú-Ku sia i moko'u̲l̓i
kong kobiagan mopia bo mononoi bo
biagon-Kub̓i in sia kon singgai ponantúan.
55 Sin awak-Ku in totu-totu'ub̓i ka'anon
bo dugú-Ku in totu'ub̓i o'inumon.
56 Intau inta moka'an kon awak-Ku
bo monginum kon dugú-Ku, umuranb̓i
in Sia motobatú takin-Ku, bo Aku'oi i
motobatúnya doman.
57 Ki Amá inta nobiag tua, nopotabá
ko'i-Nakó bo Aku'oi tontan̓i nobiagb̓i
doman nongkon i Amá. Natua doman
intau inta moka'an kon awak-Ku, sia im
mobiagb̓i doman nongkon i-Nakó.
58 Na'ab̓i in roti inta noponag nongkon
soroga: de'emanb̓i ná roti inta kina'an
im mogoguyang monimu. Sin naonda
in noka'an makow kon roti tatua, mosia
minatoi doman. Ta'e intau inta moka'an
kon roti tana'a in umuranb̓i mobiag."

59 Tua komintan pinoguman i Yesus
dodai in Sia notundú kom baḷoi
pososambayangan kong Kapernaum.
60 Naonda in nokodongog kon singog
mita i Yesus tatua, nobayong kon sigad im
murí-Nya mita noguman, "Totundú tana'a
totu'u mobogat. Ki inebí im mokomampu
motarima kon tua!"
61 Kinota'auanbí i Yesus kom murí-Nya
mita mongunsingogbí doman kon
soáḷ tatua. Dá tuamai Sia noguman,
"Degá mokotersinggung ko'i monimu in
singog-Ku mita tatua?
62 Yo onu degá im mobaḷí aka mo'ikow
moko'ontongdon ko'i Adí Intau mamonik
bui kon tampat-Nya inta muna?
63 Rohobí i Allah in nobogoi ing
kobiagan kon intau. Ropot in intau
na'a diá baragunanya. Singog mita inta
pinosingog-Ku ko'i monimu na'a in
singogbí mita in Roho i Allah bo singogbí
inta mobogoi ing kobiagan.
64 Tongá oyúon doman kon sigad
monimu in diá mopirisaya." (Kinota'auan
bidon muna i Yesus in intau mita inta doí
mopirisaya, bo ki ine mobaḷui im pirisaya
ko'i-Nia.)

65 Bo ki Yesus bui noguman, "Tuamai
Aku'oi noguman ko'inimu, 'diábî tobatúmai
intau mota'au mamangoi ko'i-Nakó, aka
diá ko'ibog i Amá."
66 Nongkon dodaidon in tuata
bo nobayong in dumodudui-Nya
nonaḻámaidon ko'i-Nia, bo doîdon
dinumudui ko'i-Nia bui.
67 Bo ki Yesus noḻibó kom murî-Nya inta
mopuḻuh bodoyowá tatua, "Degá mo'ikow
monaḻá domanmai ko'i-Nakó?"
68 Dá ki Simon noḻibó, "Tuhan, ko'i inepa
im bayáan nami? Tosingogon i Tuhan
mobogoi ing kobiagan mopia bo mononoi.
69 Kami na'a in nopirisaya bo noyakin
bidon kong ki Tuhanbî in totabá inta
mosuci nongkon i Allah."
70 Ki Yesus notubag: "Kinota'auan
bidon monimu kon Aku'oibî in nomiḻî
ko'i monimu mopuḻuh bodoyowá na'a!
Tongá tobatú kon sigad monimu nion ing
kinawasaan in Ibilis!"
71 Ki Yudas ki adî i Simon Iskariot i
makusud i Yesus tatua. Sin ki Yudasbî
tuata im moposarakan ko'i Yesus,
umpakah sia murî doman i Yesus inta kon
sigad im murî-Nya mopuḻuh bodoyowá.

7 [1] Nopaḷut makow kon tua, ki Yesus
minaya-mayak makow ing Galilea.
Doí in Sia minayak in Yudea, sin itoi mita
Yahudi moroncana moḷimod ko'i-Nia.
[2] Dodai intua diádon mo'onggot bo
poraya'an kon Singgai Moḷoben Pondok
Daun.
[3] Dá ki utat mita i Yesus noguman
ko'i-Nia, "Taḷa'aidon in tampat tana'a bo
bayakdon in Yudea, simbá murí-Mu mita
moko'ontong doman kon oáidan-Mu.
[4] Diábí intau im mobuni kon onu inta
inaidannya, aka mo'ibog in sia kota'auan
im bayongan intau. Aka Ikow mogaid kon
soáḷ mita ná tatua, yo musti po'ontong
kom bayongan dunia!"
[5] (Sing ki utat-Nyapa mita tontaní diápabí
doman mopirisaya ko'i-Nia.)
[6] "De'emanpabí wakutu-Ku," guman i
Yesus ko'i monia, "Ta'e aka ko'i monimu,
mota'aubí im pomuḷoi makow.
[7] Mo'ikow in diábí kodoí in dunia na'a.
Ta'e Aku'oi im memang kodoíbí in dunia
na'a, sin Aku'oi umuran moguman kon
dunia mora'at in oáid monia.
[8] Bayakdon tontaní i mo'ikow kom
poramean tatua. Aku'oi in diápabí mayak,
sin de'emanpabí wakutu-Ku."

9 Tua ing guman i Yesus ko'i utat-Nya
mita, bo nogutunpa in Sia kong Galilea.
10 Naonda ing ki utat-Nya mita minayak
kom poramean tatua, inumuni-uni makow
ing ki Yesus bo minayak tontanî.
11 Solama pinoramean tatua, itoi mita
Yahudi notayak ko'i-Nia bo nolibo magî
makow, "Kon onda in Sia?"
12 Moántó intau momangkoidon
moyogombong soạl Sia. Oyúon i
moguman: "Sia Intaubî mopia." Ta'e oyúon
doman i moguman: "Diá! Sia mopoyaying
kon intau mobayong."
13 Ta'e diá in tobatúmai intau mobarani
moguman taran-tarangan soạl ki Yesus
sim mosia mo'ondok kon itoi mita intau
Yahudi.
14 Wakutu ing koyogotdon pinoramean,
ki Yesus sinumu'ot kom Bạloi Tuhan bo
nomangkoidon nobogoi in totundú.
15 Itoi mita i Yahudi totok noherang bo
noguman, "Naondabî ing kinotota'au-Nya
kon soạl mita tatua, padahạl diábî dodai
onda Sia nosikoọlah?"
16 Ki Yesus notubag, "Onu in sinundú-Ku
na'a de'emanbî totundú-Ku, ta'e totundúbî
i-Nia inta nopotabá mangoi ko'i-Nakó.

17 Intau mita inta mo'ibog dumudui ko'i
Allah, kota'auannyabĭ mongo nongkon i
Allah in totundú-Ku na'a andeka nongkon
i-Nakó tontanĭ.
18 Intau inta motundú kon onu ing kino
ibognya tontanĭ, sia tua i motayakbĭ kom
bá hormaton. Ta'e intau inta moramiji
simbá hormaton ki Inta nopotabá ko'inia
yo mojujur in sia tua, bo diábĭ in uboḷ
ko'inia.
19 Degá diábĭ kinota'auan monimu kong
ki Musa nobogoidon im parentah mita i
Allah ko'i monimu? Ta'e diá in tobatúmai
kon sigad monimu in dinumudui kom
parentah mita tatua. Nongonu sim
mo'ikow mo'ibogbĭ moḷimod ko'i-Nakó?"
20 Intau moántó kon tua notubag:
"Nobundai Ikow! Ki inebĭ im mo'ibog
moḷimod ko'i-Nimu?"
21 Ki Yesus notubag, "Tongá tobatú
in oáidan pinomia-Ku bo moherang i
mo'ikow.
22 Ki Musa nobogoi i atorang ko'i monimu
simbá sunaton, umpakahbĭ sunat tatua
de'emanbĭ atorang nongkon i Musa, ta'e
nongkon mogoguyangbĭ mita tungkuḷ ing
ki Musa diápa. Tuamai, umpakah singgai

in Sabat mo'ikow mosunat doman kon intau.
23 Aka tua pomia'an monimu simbá diá
moḷawang kon atorang i Musa soáḷ sunat,
yo nongonu mo'ikow tumorúbî ko'i-Nakó
tongá lantaran nongundam kom bayongan
awak intau kon singgai in Sabat?
24 Dikabî mohakim kon intau tongá
podoyon kon onu inta ko'ontongan, ta'e
podoyonbî kon inta moádil."
25 No'iduduimai kon tua, degá
tongonumai intau in Yerusalem noguman,
"Sia na'a degá inta taya-tayakonmai intau
sin ḷimodon?
26 Ta'e indoiai mobebasbî in Sia mosingog
kon tayowon intau moántó, bo diábî im
moguman kon onu bo onu ko'i-Nia.
Kinota'auandon degá im pomarentah
naton kon Sia na'a in Raja Mopoposaḷamat?
27 Ta'e aka Raja Mopoposaḷamat
mamangoi, yo diábî tobatúmai intau
monota'au kon asaḷ-usuḷ-Nya! Ta'e aka
asaḷ-usuḷ Intau tanion yo kinota'auanbî
naton."
28 Wakutu ing ki Yesus koyogot
motundúmai kom bonu im Baḷoi Tuhan,
Sia nosingog noropot, kai-Nia, "Dá
kinota'auan bidon monimu mongo

ki ine in Aku'oi na'a bo kino-ta'auan
bidon monimu in asaḷ usuḷ-Ku? Tongá
bá kota'auan monimu, kon de'emanbĩ
ibog-Ku tontanĩ in namangoi. Aku'oi na'a
im pinotabábĩ i-Nia inta Mobanar, ta'e diá
kinota'auan monimu in Sia.
29 Ta'e Aku'oi in nonota'aubĩ ko'i-Nia,
sin Aku'oi nongkon i-Nia, bo Siabĩ tua in
nopotabá ko'i-Nakó."
30 Dodai intua ramijiondon monia
domokon in Sia, ta'e diá tobatúmai intau
mokobaḷĩ mokadai ko'i-Nia, sin de'emanpa
wakutunya.
31 Nobayong ing kon sigad monia tua in
nomangkoidon mopirisaya ko'i-Nia, bo
noguman, "Aka Raja Mopoposaḷamat tua
mamangoi, yo degá Sia mokoáid kon lebe
mobayong in soáḷ mita inta mokoherang
nongkon Intau tana'a?"
32 Kinodongogandon intau mita im Parisi
onu in iyogombong intau moántó soáḷ ki
Yesus. Tuamai, mosia takin imang mita
itoi nopotabá kon tongonumai moḷoḷukad
kom Baḷoi Tuhan bo modomok ko'i Yesus.
33 Ki Yesus noguman kon intau
mobayong inta kom bonu im Baḷoi
Tuhan, "Diá bidon mo'onggot Aku'oi im
moyotakin monimu, si mopaḷut makow

kon tua Aku'oi mayakdon ko'i-Nia inta
nopotabá ko'i-Nakó.
34 Tayakonbí monimu in Aku'oi, ta'e diábí
mo'uḻí monimu, sim mo'ikow in diábí
mokodapot kon tampat inta bayáan-Ku."
35 Dá itoi mita intau Yahudi
nosiḻibóandon, "Mayak onda degá in
Intau tana'a sahingga diá mo'uḻí naton
in Sia? Mayak degá in Sia kon intau mita
in Yahudi inta nogutun kom butá intau
Yunani, bo mopoyaput doman in totundú
kon intau mita in Yunani?"
36 Onu i makusud in singog-Nya:
"Tayakonbí monimu in Aku'oi, ta'e diábí
mo'uḻí monimu in Aku'oi, bo mo'ikow
in diábí mokodapot kon tampat inta
bayáan-Ku?"
37 Kon singgai pangabisan nongkon
poraya'an tatua, singgai inta totok
moponting kom poraya'an tatua, ki Yesus
sinimindog kom bonu im Baḻoi Tuhan bo
nosingog noropot; "Intau inta moyogang
angoidon ko'i-Nakó bo ponginum.
38 Soáḻ intau inta mopirisaya ko'i-Nakó
pinaisdon kom Buk Mosuci nana'a,
'Nongkon bonu ing ginanya ḻumuai im
bokakak inta mobogoi ing kobiagan.'"

39 (Ki Yesus nongonguman kon soáḷ Roho
i Allah, inta bain tarima'an in intau mita
inta mopirisaya ko'i-Nia. Sin wakutu intua
Roho i Allah diápa inogoi; sing ki Yesus
diápa pinomulia.)
40 Nobayong intau nokodongog kon onu
in siningog i Yesus, bo kon sigad monia
tua oyúon in noguman, "Intau tanion in
totu-totu'ubí kon nabi inta pino dandi
mamangoi tua!"
41 Ibanea noguman, "Na'adon in Raja
Mopoposaḷamat!" Ta'e oyúon doman
in noguman, "Ah de'eman! Sin Raja
Mopoposaḷamat in diábí mamangoi
nongkon Galilea!
42 Kom Buk Mosuci aim pinais, kon Raja
Mopoposaḷamat in nongkon katurunanbí
i Daud, bo mamangoibí nongkon lipu im
Betlehem, lipu inta pinogutunan i Daud
kolipod."
43 Pangabisannya intau mita
momangkoidon mobobayowan soáḷ
ki Yesus.
44 Oyúon im modomok ko'i-Nia, ta'e
diá tobatúmai intau mokobaḷí mokadai
ko'i-Nia.
45 Naonda i moḷoḷukad mita kom Baḷoi
Tuhan inta pinotabá minayak modomok

ko'i Yesus nobuidon mangoi, imang mita itoi bo intau mita im Parisi no̲libó ko'i monia, "Nongonu sin diábi̓ dinia mangoi monimu kon na'a in Sia tua?"
46 Dá mo̲lo̲lukad mita tatua notubag, "U̲le, diápa dodai onda intau mosingog ná pososingog-Nya tatua!"
47 Dá intau mita im Parisi no̲libó bui, "Eta degá mo'ikow pinoyaying-Nya domandon?"
48 "Oyúondon degá ing kon sigad in itoi mita naton andeka intau im Parisi in nopirisaya ko'i-Nia?
49 Ta'e intau moántó tana'a, diábi̓ nonota'au kon hukum i Musa, kinatu̲ladon im mosia."
50 Kon sigad intau mita im Parisi tatua oyúon ing ki Nikodemus inta pernah namangoi ko'i Yesus. Ki Nikodemus noguman kon intau mita im Parisi ibanea,
51 "Podudui in hukum i Musa, tobatú intau diábi̓ mota'au hukumon aka porkaranya diápa kinota'auan bo oáidnya diápa pinirikisa."
52 Dá mosia noguman ko'inia, "Eta degá ikow nion doman in nongkon Galilea? Pirikisadon kom bonu im Buk Mosuci dá

kota'auanmu bidon kon diábî in tobatúmai nabi mamangoi nongkon Galilea!"
53 [Nopaḷut makow kon tua bayongan intau norobuidon kom baḷoinya-baḷoinya.
8 1 Ta'e ki Yesus minayak im Buḷud Zaitun.
2 Nopo'ikoḷomai kon singgai, subuhpa Sia minayakdon bui im Baḷoi Tuhan, bo nobayong intau namangoi ko'i-Nia. Ki Yesus i̲limitú bo nomangkoidon notundú ko'i monia.
3 Dodai in Sia yogot motundú, mototundú mita kon agama Yahudi bo intau mita im Parisi nodia mangoi ko'i Yesus kon tobatú bobay inta kino-kadapatan nokitua̲ling. Bobay tatua pinokisindogan monia kon yuák,
4 bodongka noguman ko'i Yesus, "Pak guru, bobay tana'a kino kadapatan nami koyogot nokitua̲ling.
5 Bo kon hukum agama oyúon in atorang kon bobay ná tana'a mustibî arabon im batu dapot im matoi. Aka podudui in raian i Pak Guru yo naonda?"
6 Ḷo̲libó monia tua im potayakanbî monia kon taḷá i Yesus, simbá oyúon im ba̲l̲ion monia dodoyonan popotaḷáan ko'i-Nia.

Ta'e ki Yesus tongá kinumuyung bo
nopomais in tononuyú-Nya kom butá.
7 Naonda in umurandon monia dodakan,
dinumungá in Sia bo noguman ko'i monia,
"Ki ine ing kon sigad monimu in diá
kodosa, yo munadon sia mogarab im batu
kom bobay tatua."
8 Onda intua ki Yesus kinumuyung bui bo
nomais bui kom butá.
9 Naonda in nokodongogmai kon
singog i Yesus natua, minayakdon mosia
nonaḷámai kon tampat tatua, nobatu-batú
pinangkoi kon intau inta nogurang totok.
Pangabisannya dongkadon ki Yesus takin
bobay tatua inta simindogpa makow kon
tampatnya.
10 Bo ki Yesus dinumungá bo nolibó kom
bobay tatua, "Onda i mosia komintan? Diá
degá in nohukum ko'inimu?"
11 "Diá, Pak Guru," tubagnya. "Tua
in nopia," guman i Yesus, "Aku'oi in
diábî doman mohukum ko'inimu. Ta'e
bayakdon, bo dona'aidon bui momia kon
dosa."]
12 Ki Yesus buipa doman noguman ko'i
monia, "Aku'oi na'a bayag in dunia. Intau
inta dumudui ko'i-Nakó diá bidon sia

mayak kom bonu in sidip, ta'e oyúondon
im bayag kong kobiagannya."
13 Bo intau mita im Paris noguman
ko'i-Nia, "Ikow nion i mongongumanbî
kon soa̱l ka'ada'an-Mu tontanî, dá onu in
ino'uman-Mu nion diábî totu'u."
14 Ki Yesus notubag, "Umpakahbî Aku'oi
mongonguman kon soa̱l ka'ada'an-Ku
tontanî, ta'e totu'ubî onu ino'uman-Ku
tua, sing kinota'auan-Kubî kon nongkon
onda in Aku'oi namangoi bo kon onda im
bayáan-Ku.
15 Mo'ikow mohakim kon intau podudui
in cara intau, Aku'oi in diábî mohakim kon
tobatúmai intau.
16 Ta'e aka Aku'oi bo mohakim kon intau,
yo onu inta sinantú-Ku tua moádilbî, sin
Aku'oi in de'emanbî tongá Aku-Aku'oi
mita, Aku'oi in noyotakinbî i Amá-Ku inta
nopotabá ko'i-Nakó.
17 Kom bonu in Hukum i Musa pinais
nana'a: Kosaksian inta mobanar in
nongkon kosaksianbî in intau doyowa.
18 Inta nobogoi ing kosaksian soa̱l Aku'oi
in doyowabî, Aku'oi bo ki Amá-Ku inta
nopotabá ko'i-Nakó."
19 Dá i̱libó monia, "Kon onda ing ki
Amá-Mu tua?" Ki Yesus notubag: "Aku'oi

ande ki Amá-Ku tumpaḷa diá kinota'auan monimu. Aka kuma bo kinota'auan monimu in Aku'oi, yo pasti kota'auan bidon monimu ing ki Amá-Ku."
20 Bayongan tua siningog i Yesus wakutu in Sia yogot motundú kom bonu im Baḷoi Tuhan kon diugmai ing kas pobobogoian kon doit sosumbah. Ta'e diábî tobatúmai intau nodomok ko'i-Nia, sin de'emanpabî wakutunya.
21 Ki Yesus bui noguman ko'i monia, "Aku'oi im mayak, bo mo'ikow i motayakbî ko'i-Nakó, ta'e mo'ikow im matoibî kom bonu in dosamu. Tampat inta bayáan-Ku, diábî kodapotan monimu."
22 Dá itoi mita in Yahudi noguman, "Degá bo ḷimimodbî tontanî in Sia nion, sin Sia moguman, 'Tampat inta bayáan-Ku, diá kodapotan monimu.'"
23 Bo ki Yesus noguman ko'i monia: "Mo'ikow nion in namangoi nongkon ḷimonag; ta'e Aku'oi in namangoibî nongkon ḷimonik. Mo'ikow in nongkon duniabî na'a, ta'e Aku'oi in de'emanbî nongkon dunia na'a."
24 Tuamai Aku'oi noguman ko'i monimu, kom mo'ikow im matoibî kom bonu in

dosa aka diá mopirisaya kon Aku'oibí in
Sia inta sinumangoi "Aku'oi Oyúon."
25 Mosia nolibó bui, "Sabanarnya ki inebí
Ikow nion?" Ki Yesus notubag, "Onupabí
im mangale mongonguman takin monimu
nion!
26 Mobayongpabí im musti poguman-Ku
bo hakimon-Ku soál mo'ikow nion. Ta'e
Sia inta nopotabá ko'i-Nakó diábí mo'ubol.
Bo Aku'oi im mopota'au kon dunia na'a
onu inta dinongog-Ku nongkon i-Nia."
27 Diá kinomangalean monia kon Sia tua
ing koyogotbí mongonguman ko'i monia
soál ki Amá.
28 Manangka intua ki Yesus noguman ko'i
monia, "Baim polantudon monimu ing ki
Adí intau, bain tua bo kota'auan monimu
kon Aku'oibí na'a in Sia inta sinumangoi
'AKU'OI OYÚON', bo kota'auandon monimu
kon diábí in tobatúmai im pinomia-Ku
inta nongkon ibog-Ku tontaní. Aku'oi in
tongábí moguman kon onu inta sinundú i
Amá-Ku ko'i-Nakó.
29 Bo Sia inta nopotabá ko'i-Nakó
koyota-yotakin-Kubí, diábí dodai onda
pinomayak-Nya makow in Aku'oi tontaní,
sin Aku'oi in umuranbí mogaid kon onu
inta moko sanang kong gina-Nya."

30 Nopaḷut makow noguman kon natua
ing ki Yesus, nobarong intau nopirisaya
ko'i-Nia.
31 Onda intua ki Yesus noguman kon
intau mita in Yahudi inta ain nopirisaya
ko'i-Nia, "Aka mo'ikow bo umuran
dumudui kon inta sinundú-Ku, yo mo'ikow
in totu-totu'udon mobaḻ̱ i dumodudui-Ku,
32 dan kota'auandon monimu ing ki Allah
inta diá mo'uboḷ tua, bo lantaran tuata
mo'ikow im pobebasondon."
33 Mosia noguman, "Kami na'a ing
katurunanbí i Abraham, kami in diápabí
dodai onda nobaḻ̱ i ata i inekadon! Yo onu
i makusud-Mu moguman, 'Mo'ikow im
pobebasonbí?'"
34 Dá ki Yesus noguman ko'i monia,
"Poguman-Kudon ko'i monimu, intau inta
nogaid kon dosa, nobaḻ̱ i ki ata in dosanya
tatua.
35 Bo tobatú ata diábí moko'uḻ̱ i kom
pogutunan motantú kom bonu im motoḷu
adí, ta'e aka adí yo umuranbí moko'uḻ̱ i kon
tampat kom bonu i motoḷu adí.
36 Manangka intua, aka Adí
mopobebasdon ko'i monimu, yo
mo'ikow in totu-totu'udon mobebas.

37 Kinota'auan-Kubí kom mo'ikow nion
katurunanbí i Abraham. tongá mo'ikow
moramiji molimod ko'i-Nakó, lantaran
mo'ikow doí motarima kon totundú-Ku.
38 Onu in inontong-Ku ko'i Amá-Ku tua
im poguman-Ku. Ná doman mo'ikow
mogaid kon onu inta pinoguman i amá
monimu."
39 Mosia notubag, "Ki amá nami ing ki
Abraham." "Aka mo'ikow bo totu-totu'u ki
adí i Abraham," guman i Yesus, "pastibí
kon aidanbí monimu onu inta inaidan i
Abraham.
40 Aku'oi mopota'au onu in totu'u
ko'inimu inta ain dinongog-Ku nongkon
i Allah, ta'e ramijion monimu limodon in
Aku'oi. Ki Abraham in diábí mogaid kon
natua!
41 Mo'ikow mogaidbí kon onu inaidan
i amá monimu tontaní." Ta'e mosia
notubag, "Kami na'a in de'emanbí adí kom
boyot. Ki Amá nami tongábí tobatú, Sia
tua ing ki Allah tontaní."
42 Dá ki Yesus noguman ko'i monia, "Aka
ki Allah tua ki Amámu, yo motabibí im
mo'ikow ko'i-Nakó, sin Aku'oi namangoibí
nongkon i Allah. Bo de'emanbí ibog-Ku

tontanḯ in namangoi, ta'e ibogbḯ i-Nia inta
nopotabá mangoi ko'i-Nakó.
43 Nongonu sin diábḯ komangalean
monimu onu im pinoguman-Ku?
Lantaranbḯ mo'ikow diá mokotahang
mokodongog kon totundú-Ku.
44 Ibilisbḯ ing ki amámu, bo mo'ikow
mo'ibog dumudui kon ibog i amámu tatua.
Nongkon pinomangkoianpabḯmai Ibilis
tua mololimod. Doḯbḯ in sia kon onu inta
mo'itutui, sin diábḯ im mo'itutui ko'inia.
Aka sia bo monguboḷ yo biasabḯ intua,
sin natuabḯ in sipatnya. Sia mo'uboḷ bo
pangkoi im bayongan uboḷ.
45 Ta'e Aku'oi i mogumanbḯ kon onu im
mobanar, bo lantaran tuata mo'ikow diá
mopirisaya ko'i-Nakó.
46 Ki ine ing kon sigad monimu im
mota'au moponyata kon oyúon in
dosa-Ku? Aka totu'u im pinoguman-Ku,
yo nongonu si mo'ikow in diábḯ mopirisaya
ko'i-Nakó?
47 Intau inta nongkon i Allah
mokidongogbḯ kon singog i Allah.
Ta'e mo'ikow in de'emanbḯ nongkon i
Allah, tuamai mo'ikow doḯ mokidongog."
48 Itoi mita i Yahudi tatua notubag ko'i
Yesus, "Totu'ubḯ in singog nami kon Ikow

nion intau in Samaria inta kino-toḷangan
in dimbuḷó!"
49 Ki Yesus notubag, "Aku'oi in diábî
kino-toḷangan in dimbuḷó. Aku'oi in
totokbî mohormat ko'i Amá-Ku, ta'e
mo'ikow moningkuḷe ko'i-Nakó.
50 Aku'oi in diábî motayak kon
kahormatan-Ku tontanî. Oyúonbî im
mobogoi ing kahormatan ko'i-Nakó. Sia
tuata inta mohakim.
51 Na'a im poguman-Ku ko'i monimu:
'Inta dumudui kon singog-Ku, sia diá
bidon kawasa'an im popatoi.'"
52 Dá itoi mita in Yahudi tatua noguman
bui ko'i Yesus: "Tana'a kinota'auandon
totok nami kon Ikow nion totu-totu'udon
kino-toḷangan in dimbuḷó! Sing ki
Abraham tontanî aim minatoi, ná doman
tua in nabi mita. Ta'e Ikow moguman,
'Intau inta dumudui kon singog-Mu, diá
bidon kawasa'an im popatoi.'
53 Aka ki Abraham tontanî ai minatoi,
bo nabi mita komintan domandon
minatoi, Ikow nion ki ine? Umpakah Ikow i
mokawa-kawasa nongkon i amá nami ki
Abraham!"
54 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo
motayakbî in Aku'oi kong kahormatan-Ku

tontanḯ, yo kahormatan tatua diábḯ im mangaḷenya. Inta mohormat ko'i-Nakó ing ki Amá-Kubḯ inta inanggap monimu ki Allah monimu,
55 padahaḷ diá nokanal monimu in Sia.
Aka Aku'oi moguman kon diá kinota'auan-Ku in Sia, dá mo'uboḷ in Aku'oi ná mo'ikow.
Kinota'auan-Kubḯ in Sia bo Aku'oi in dinumuduibḯ kon singog-Nya.
56 Ki amá monimu ki Abraham nopia totok ing ginanya sin sia moko'ontong kon singgai- ku. Sia noko'ontongdon bo nopiadon ing ginanya!"
57 Bo intau mita i Yahudi noguman ko'i Yesus, "Diápa tugat ḷima nopuḷuh notaong in umur-Mu, bo Ikow moguman kon ain noko'ontong ko'i Abraham?"
58 Ki Yesus notubag, "Poguman-Kudon ko'i monimu, Wakutu ing ki Abraham diápa no'i lahir, Aku'oi na'a ing koyongan bidon oyúon."
59 Bo intau mita in Yahudi tatua nogamá kom batu sim pogandur ko'i-Nia; ta'e ki Yesus inumadop, bodongka nonaḷámai kom Baḷoi Tuhan.

9 1 Wakutu ing ki Yesus minayak, Sia noko'ontong kon intau bilog inta nongkon no'ilahirpamai.

2 Murî-Nya mita nolibó ko'i Yesus, "Pak
Guru, Nongonu sin intau tana'a pinolahirbî
bilog? Lantaran dosa i ine intua? Dosanya
tontanî andeka dosa i iná bo i amánya?"
3 Ki Yesus notubag, "Sia nobilog
de'emanbî lantaran dosanya andeka dosa
ing guyanganya, ta'e bá poponyatadon
ko'inia ing kawasa i Allah.
4 Solama in nobayagpa, kita musti
mogaid kon oáidan i-Nia inta nopotabá
ko'i-Nakó. Mo'iangoibî in dolom, bo diábî
in tobatúmai intau mota'au mogaid.
5 Solama in Aku'oi kon duniapa na'a,
Aku'oibî na'a bayag in dunia."
6 Naonda in nosingog makow natua ki
Yesus nonduyak kom butá. Bo duyak-Nya
tatua pinoyokitog-Nya im butá.
7 Onda intua pinoyapu-Nya kom mata
intau bilog tatua, polat noguman,
"Bayakdon pongiamot kon tabang Siloam."
(Siloam mangalenya 'Pinotaba'.) Dá intau
tatua minayakdon doman nongiamot.
Dodai in sia nobuidon mangoi, sia
noko'ontongdon.
8 Ta'e topodiug-nya mita bo intau
mita inta pernah noko'ontong ko'inia
limitúmai bo mo-igum kon intau inta
mo'o-italibmai, komintan noguman, "Aka

diá mo'itaḷá siabí tana'a inta biasamai
tumom-poḷitúanmai bo mo'igum kon
intau mo'o-itaḷib!"
9 Oyúon in notubag, "Totu'u, sia na'a."
Ta'e oyúon doman in noguman, "De'eman,
sia nion tongábí notombatangan in intau
tatua." Ta'e intaudon tatua tontaní in
nongaku, "Aku'oibí na'a inta i makusud
monimu."
10 Dá iḷibódon monia, "Naondabí sin ikow
in noko'ontong bidon?"
11 Sia notubag, "Intau inta ki Yesus in
tangoi-Nya nogamá kom butá topiḷik bo
nopoyokitog in duyak-Nya bodongka
pinoḷepo-Nya kom mataku poḷat noguman
ko'inakó. Bayakdon kon tabang Siloam
bo pongiamot. Bo minayak domandon
in aku'oi. Naonda in nongiamot aku'oi,
noko'ontongdon."
12 Dá iḷibó monia, "Kon onda intau tatua?"
Sia notubag, "Diábí kinota'auanku."
13 Dodai intua singgai in Sabat wakutu
ing ki Yesus nopoyokitog im butá
takin duyak-Nya sin pinongundam kon
intau bilog tatua. Dá intau inta bagupa
noko'ontong tatua dinia kon intau mita im
Parisi.
14 (9:13)

15 Mosia no̲libó doman ko'inia mongo
naondabĭ sin sia in noko'ontong bidon.Sia
notubag, "Sia nopo̲lepo in yonak kom
mataku, bo nongiamotdon in aku'oi bo
po̲latdon noko'ontong."
16 Ta'e tongonumai intau kon sigad
intau mita im Parisi tatua noguman,
"Diábĭ domanta intau inta nomia kon
soa̲l tatua nongkon i Allah, sin diádon
pinaradu̲li-Nyamai singgai in Sabat." Ta'e
intau ibanea nosingog, "Diábĭ doman ta
intau binaradosa momia kon soa̲l mita inta
mokoherang ná tana'a?" Bo nomukádon
im bobayowan kon sigad monia tua.
17 Dá intau mita im Parisi no̲libó bui kon
intau tatua, "Aka podudui in raianmu, yo
naonda in soa̲l Sia inta nongundam kom
matamu nion?" Sia tua in nabibĭ! Tubag in
intau tatua.
18 Ta'e itoi mita intau Yahudi tatua doĭ
mopirisaya kon intau inta ko'ina nobilogpa
bo tana'a ain noko'ontong. Tuamai mosia
nogoinĭdon kon guyanganya,
19 bo no̲libó, "Totu'u degá kong ki adĭmu
in na'a inta kai monimu no'ilahir bilog? Yo
Naondabĭ sin Sia in noko'ontong bidon in
tana'a?"

20 Ki iná bo ki amá intau tatua notubag,
"Totu'u ki adĩ nami in sia; bo totu'u kon
sia bilog no'ilahirpabĩmai.
21 Ta'e soạl sia noko indoidon nion, diábĩ
kinota'auan nami. Ḷibódon ko'inia tontanĩ,
sin noguyang bidon in sia; mota'au bidon
motubag tontanĩ."
22 Guyanganya noguman natua sim
mo'ondok mosia kon itoi mita in Yahudi;
sim mosia ain noyopakat kon intau inta
mongaku kong ki Yesus tua in Raja
Mopoposạlamat, diádon mota'au tumu'ot
kom bạloi pososambayangan.
23 Tuamai ki iná bo ki amá in intau bilog
tatua noguman, "Noguyangdon in sia,
ḷibódon ko'inia tontanĩ."
24 Bo mosia buidon nogoinĩ kon intau inta
ko'ina nobilog tatua, bo noguman ko'inia,
"Pongibotdon kon ikow im mogumanbĩ
kon totu'u. Kinota'auan nami kon intau
tatua intaubĩ binaradosa."
25 Dá kai intau tatua doman, "Dinosa
andeka diá in Sia, tua in diábĩ
kinota'auanku. Ta'e totontaga ing
kinota'auanku, koḷipod aku'oi bilog ta'e
masai na'a noko'ontong bidon in aku'oi."
26 Bo mosia bui noḷibó ko'inia, "Onu
im pinomia-Nya ko'inimu? Naonda im

pinogogaid-Nya sin noko'ontong bidon in ikow?"
27 Intau tatua notubag, "Aindon
ino'umanku ko'inimu, ta'e mo'ikow doí
mopirisaya. Nongonu sim buipabí i
mo'ikow moḻibó? Degá mo'ibog doman i
mo'ikow mobaḻí dumodudui-Nya?"
28 Dá siniba'an monia in sia bo poḷat
noguman, "Ikowbí in dumodudui-Nya;
kami in de'emanbí! Kami in dumoduduibí i
Musa.
29 Kinota'auanbí nami kong ki Allah ain
nobogoi im pirman-Nya ko'i Musa. Ta'e
aka Intau tatua, diábí kinota'auan nami in
asaḷ-usuḷ-Nya."
30 Intau tatua notubag, "Moko herangbí
totok aka diá kinota'auan monimu
mongo nongkon onda in Sia, padahaḷ bo
binaḻí-Nyadon noko'ontong in Aku'oi.
31 Kinota'auanbí naton kong ki Allah
in diábí mokidongog kon intau mita
inta binaradosa, ta'e tongábí mosia inta
mohormat ko'i Allah bo inta mogaid kon
onu ing kino ibog-Nya.
32 Nongkon pinomangkoianmai in dunia
na'a diápa dodai onda kino dongogan
oyúon intau nopobaḻí kon intau bilog

inta nongkon no'ilahirpamai nobaḻi noko'ontong.
33 Aka intau tatua de'eman nongkon i Allah, tantú diábĩ in Sia mokoáid kon onu bo onu."
34 Dá tubag monia ko'inia, "Onu? Ikow inta nopuḻing in dosa nongkon no'ilahirpamai, ikow mo'ibog motundú ko'inami?" Dá mulaidon singgai tuata sia diádon inogoi monia sinumu'ot kom baḻoi pososambayangan.
35 Kino dongogandon i Yesus kon intau tatua diádon inogoi monia sinumuot kom baḻoi pososambayangan. Dá sinayak-Nya intau tatua bo noguman ko'inia, "Degá ikow mopirisaya ko'i Adĩ Intau?"
36 Intau tatua notubag: "Ki ine in Sia tua, Tuang? Tuḻungaipa poguman ko'inakó simbá mopirisaya in aku'oi ko'i-Nia."
37 "Ikow noko'ontongdon ko'i-Nia," tubag i Yesus. "Sia tuata inta moyosingogmumai na'a."
38 'Dá intau tatua sinumungkud kon tayowon i Yesus bo poḻat noguman, "Aku'oi mopirisaya, Tuhan."
39 Ki Yesus noguman, "Aku'oi mamangoi in dunia na'a si mohakim; simbá intau inta

bilog mobaḻi moko'ontong, bo intau inta
moko'ontong, mobaḻi bilog."
40 Tongonumai intau im Parisi inta kon
tua nokodongog ko'i Yesus nosingog
natua, bo mosia noḻibó ko'i-Nia,
"Makusud-Mu ing kami na'a im bilog
doman?"
41 Ki Yesus notubag, "Aka kuma bo
mo'ikow bilog, yo diábi im mo'ikow
binaradosa. Ta'e lantaranbi mo'ikow
noguman, kami moko'ontongbi, dá tua
mangaḻenya mo'ikow binaradosapa."
10 1 "Totu'ubi in singog-Ku na'a:
Intau inta tumu'ot kon ḻantung in
domba, bo diá mongin ḻoḻingkop, ta'e
monomponikbi mongin daḻan ibanea, yo
sia tua i mononakow bo mogogagow.
2 Ta'e intau inta tumu'ot mongin
ḻoḻingkop, sia tuata ing gombala in
domba.
3 Moḻoḻukad kon ḻantung momukatbi kon
ḻoḻingkop sin tuotannya, bo domba mita
mokidongogbi kon singognya wakutu in
oinionnya im mosia podudui in tangoi
monia tontani bo diaannya ḻumuai.
4 Bo naonda ing koḻuaidon in domba mita
tatua, gombala tatua mayak umuna ko'i
monia, bo dombanya mita dumuduianmai.

5 Doíbi im mosia dumudui kon intau
ibanea, sedang bo poḷaguianbî monia
intau ibanea sin diá nokanal monia in
singognya."
6 Ki Yesus nongonguman kom
porumpama'an tatua, ta'e diá kinota'auan
monia i makusud-Nya.
7 Tuamai ki Yesus noguman
bui"Poguman-Kudon ko'i monimu,
Aku'oibî in ḷo̲lingkop mayak kon domba
mita tatua.
8 Mosia inta namangoi ko wakutu in diápa
in Aku'oi, mononakowbî bo mogogagow
im mosia tua, bo doíbî in domba mita
tatua mokidongog ko'i monia.
9 Aku'oibî na'a in ḷo̲lingkop. Ki ine in
tumu'ot mongin i-Nakó mosaḷamat in sia,
sia tu'ot ḷuaibî bo moko'u̲ḷî kong ka'anon.
10 Mononakow tua in tongábî mamangoi
monakow, mo̲limod bo momoguya'at.
Ta'e Aku'oi i mamangoibî simbá mosia
moko'u̲ḷî kong kobiagan, kobiagan inta
mobayong totok ing kasanangan.
11 Aku'oibî na'a ing Gombala inta
mopia. Gombala mopia im mobogoibî in
nyawanya sing kopontingan in dombanya
mita.

12 Aka intau inta tongá sinondanan inta
de'eman gombala bo de'eman doman
kitogi domba mita tatua, poḷaguianbî
monia in domba mita tatua aka
ontongondon monia in serigala tayow-
tayowdon mangoi. Dá tokodomokondon
in serigala in domba mita tatua bo
poguya'aton.
13 Intau inta sinoko tondanan tatua
moḷaguibî, sin sia nogaid tongábî lantaran
inuboḻian. Dá diábî hirauonnyamai in
domba mita tatua.
14 Aku'oibî na'a ing gombala inta mopia.
Notongkai ná kinotota'au i Amá ko'i-Nakó
bo kinotota'au-Ku ko'i Amá, dá natua
doman ing kinotota'au-Ku kon domba-Ku
mita bo mosia in nonota'au doman
ko'i-Nakó. Aku'oi moposarahkan in
nyawa-Ku sing kopontingan monia.
15 (10:14)
16 Oyúonpabî doman in domba-Ku mita
ibanea, inta diá no'itakin kong kawangan
domba tana'a. Mosia tua i mustibî doman
diaan-Ku bo mosia i mokidongogbî kon
singog-Ku. Pomiaan-Kudon tokawangan
im mosia bo tobatú ing gombalanya.

17 Ki Amá motabi ko'i-Nakó sin Aku'oi
moposarakan in nyawa-Ku, simbá tua
buion-Ku tarima'an.
18 Diábî tobatúmai mota'au mogamá
nongkon i-Nakó. Aku'oi i moposarahkan
tua, poduduibî in ibog tontanî. Aku'oi ing
kokawasabî moposarahkan kon tua, bo
kokawasabî mogamá bui. Tuabî in tugas
inta sinarima-Ku nongkon i Amá-Ku."
19 Lantaran ki Yesus nosingog natua,
dá intau mita in Yahudi nomangkoidon
nobobayowan.
20 Nobayong in noguman, "Kinotoḷangan
in dimbuḷó in Sia! Sia nobundai! Nongonu
sin indongoganbî monimu in Sia?"
21 Ta'e oyúon doman in noguman:
"Intau inta kinotoḷangan in dimbuḷó diábî
mosingog natua! Eta dimbuḷó moko
undam kon intau bilog sahingga im moko
ontong?"
22 Kon Yerusalem intau mita koyogot
morame kon Singgai Moḷoben Pinoresmian
kom Baḷoi Tuhan. Dodai intua sempo in
tumping.
23 Ki Yesus koyogot nodondaḷoi
kon tampat inta sinangoian Tampat
Pobobarasanangan i Salomo inta kom
bonu im Baḷoi Tuhan.

24 Dodai intua intau mita Yahudi
namangoi no̲lipung ko'i Yesus. Mosia
noguman, "Modapot in to'onu pomayak-
Mu makow ing kami diá motantú im
pirisaya? Pogumankadon kosilang,
aka Ikow nion totu-totu'u Raja
Mopoposa̲lamat."
25 Ki Yesus notubag, "Pinoguman-
Ku bidon ko'inimu, ta'e mo'ikow diá
mopirisaya. Oáidan mita inta pinomia-Ku
pinodoyon kon tangoi i Amá-Ku, mobogoi
im bukti soá̲l Aku'oi.
26 Mo'ikow diá mopirisaya sim mo'ikow
diá no'itu'ot kong kawangan in domba-Ku
mita.
27 Domba-Ku mita i mokidongogbi̲ kon
singog-Ku mita. Kinota'auan-Kubi̲ im
mosia, bo mosia in dumuduibi̲ ko'i-Nakó.
28 Mosia tua in ogoian-Kubi̲ ing kobiagan
mononoi, bo nopasti bidon kon diábi̲
moputu-putú. Diábi̲ tobatúmai intau
mokoágow ko'i monia nongkon li̲ma-Ku.
29 Ki Amá-Kubi̲ in nobogoi ko'i monia tua
ko'i-Nakó, bo no'i̲liu im mosia nongkon
bayongan yagi-yagi. Bo diábi̲ doman
tobatúmai intau mokoágow ko'i monia
nongkon kawasa i Amá-Ku.
30 Aku'oi bo ki Amá in tobatúbi̲."

31 Bo intau mita in Yahudi nogamá kom
batu sim pogandur ko'i Yesus.
32 Ta'e ki Yesus noguman ko'i monia,
"Mo'ikow ain noko'ontong ko'i-Nakó
nogaid kon nobayong in oáidan inta
mopia, inta pinokiáid i Amá ko'i-Nakó.
Nongkon oáidan mita tatua, onda im
baḻion monimu dodoyonan poganduran
ko'i-Nakó?"
33 Intau mita in Yahudi notubag,
"De'emanbî lantaran oáidan-Mu mita inta
mopia tua im baḻion nami dodoyonan
poganduran im batu ko'i-Nimu, ta'e
lantaranbî Ikow mohojat ko'i Allah. Ikow
nion in intaubî bo mo'ibog mokipotongkai
ko'i Allah."
34 Bo ki Yesus notubag, "Degá diábî
kinota'auan monimu kom pinais bidon
kom bonu im Buk Hukum agamamu
nana'a: 'Ki Allah nogumandon, mo'ikow in
ilahbî?'
35 Kinota'auanbî naton kon onu inta aim
pinais kom bonu im Buk Mosuci umuranbî
pakéon, diábî ing goga-gogainya. Dá aka
ki Allah monangoi ilah kon intau mita inta
nopirisayadon kon singog-Nya.
36 Yo nongonu sin singogonbî monimu
kon Aku'oi mohojat ko'i Allah lantaran

Aku'oi noguman kon Aku'oi ki Adi̍ i
Allah? Padaha̱l Aku'oi im pini̱li̍bi̍ i Amá bo
pinotabá namangoi in dunia.
37 Aka Aku'oi diá nogaid kon oáidan mita
inta pinoki aid i Amá, yo dika mopirisaya
ko'i-Nakó.
38 Ta'e lantaran Aku'oi nogaidbi̍
kon oáidan inta pinokiáid tatua, dá
popirisayadon kon onu inta inaidan-Ku
tatua, umpakahbi̍ mo'ikow doi̍ mopirisaya
ko'i-Nakó. Sahingga ing kota'auandon bo
komanga̱leandon monimu kong ki Amá in
umuranbi̍ notobatú takin-Ku, bo Aku'oi in
umuranbi̍ doman notobatú i Amá."
39 Buidon doman ramijion domokon
monia ing ki Yesus, ta'e diápa doman kino
domokan monia.
40 Onda intua ki Yesus bui minayak kon
lo̱lan Ongkag in Yordan. Ongkag inta
pinobaptisan i Yohanes ko̱lipod, bo ki
Yesus nogutunpa kon tua.
41 Nobayong intau in namangoi ko'i-Nia.
Mosia noguman, "Ki Yohanes diábi̍ nomia
kon soa̱l mita inta mokoherang, ta'e
bayongan inta pinogumannya soa̱l intau
tana'a in totu'ubi̍."
42 Bo nobayong intau kon tua in
nopirisaya ko'i Yesus.

11 [1] Oyúon tobatú intau ki Lazarus in
tangoinya. Sia nogutun kom Betania
noyotakin i utatnya mita bobay ki Maria
bo ki Marta.
[2] Ki Maria na'a im bobay inta nopongipu
in lana nobondu kon si'ol i Tuhan
bodongka iradatannya bui im bu'oknya.
Kon singgai tobatú ki utat monia ki
Lazarus na'a notakit.
[3] Dá ki Maria bo ki Marta na'a minayak
ko'i Yesus bo nopota'au; "Tuhan, ki
utat nami inta totok kinotabi Tuhan tua
notakit."
[4] Ta'e naonda in dinongog i Yesus in
habar tatua, Sia noguman:"Panyakinya
tatua diábí mokopatoi ko'inia. Na'a
in nobalíbí simbá kakuasa'an i Allah
poponyatadon bo bá lantaran panyaki
tatua ki Adí i Allah polantudon doman."
[5] Ki Yesus im motabibí ko'i Maria, ko'i
Marta bo ko'i Lazarus ki utat monia.
[6] Ta'e naonda ki Yesus nokota'aumai
kon habar kong ki Lazarus notakit, dá
sangajabí in Sia nogutunpa doyowa
nosinggai kon tua.
[7] Bain nopalut makow kon tua bo
noguman in Sia kom murí-Nya mita:
"Koligai mayakpa bui ing kita kon Yudea."

8 Ta'e mosia notubag, "Pak Guru,
nobagumai na'a intau mita in Yahudi
moramiji mogandur im batu ko'i Pak
Guru, yo tana'a nongonu sing ki Pak Guru
mogoinîbî bui mayak intua?"
9 Ki Yesus notubag, "Degá diábî
kinota'auan monimu kon tosinggai tua
mopuḷuhbî bodoyowá, nojam? Intau inta
mayak singgai, diábî mo'ipintud, sin
ontongonnyabî bayag in dunia na'a.
10 Ta'e intau inta mayak doḷom
mo'ipintudbî, sin diá im bayag ko'inia."
11 Natua im pinoguman i Yesus.
No'iduduimai kon tua noguman bui in Sia,
"Ki utat naton ki Lazarus aindon nosiug,
ta'e bayáan-Kubî bo bangonon in sia."
12 Dumodudui mita i Yesus noguman,
"Tuhan, aka ki Lazarus nosiug, mopiabî in
sia."
13 Makusud i Yesus ki Lazarus tua aim
bidon minatoi. Ta'e sinangka monia
makusud i Yesus tua kong ki Lazarus tua
in nosiugbî ná biasamai.
14 Tuamai im pinogumandon i Yesus
taran-tarangan, "Ki Lazarus minatoidon.
15 Ta'e nopiabî ing gina-Ku sin diá in
Aku'oi kon tua, sin natuabî i mopia ko'i
monimu, simbá mo'ikow mopirisayadon.

Koligai kita mayakdon ko'i Lazarus tana'a makow."
16 Ki Tomas inta dinonoi "ki Apang" noguman kon yobayatnya mita inta murí mita i Yesus, "Koligai dumudui ing kita, biar kita matoi moyotakin-Nya!"
17 Naonda ing ki Yesus nodapotdon kon lipú inta pinogutunan i Lazarus, Ki Lazarus koyongandon opat nosinggai ilobong.
18 Betania na'a in nodiug kon Yerusalem, degá tolumai nokilo ing koyayuknya.
19 Kon tua nobayong intau in Yahudi namangoi bo nohiburmai ko'i Marta bo ko'i Maria lantaran kinopatoian i utat monia.
20 Naonda in dinongog i Marta kong ki Yesus namangoi, sia ilumuai sim monontomu ko'i Yesus, ta'e ki Maria in tongá kom baloi.
21 Ki Marta noguman ko'i Yesus, "Tuhan, aka kuma bo kon na'a ing ki Tuhan dodai intua, yo diábí minatoi ing ki utat nami.
22 Tongá kinota'auankubí doman kon tana'a makow ki Allah im mobogoibí doman kon onukabí im po'igumon i Tuhan ko'i-Nia."
23 Guman i Yesus ko'i Marta, "Ki utatmu i mobiagbí bui."

24 Dá kai Marta doman, "Kinota'auankubĭ
kong ki Lazarus im mobiagbĭ bui aka
intau minatoi biagandon kon singgai
pohakiman."
25 Ki Yesus noguman bui ko'i Marta,
"Aku'oibĭ inta mobogoi ing kobiagan bo
inta momiag kon intau minatoi. Intau
inta mopirisaya ko'i-Nakó in mobiagbĭ,
umpakahbĭ sia minatoidon.
26 Bo intau nobiag inta mopirisaya
ko'i-Nakó, mobiagbĭ mononoi. Mopirisaya
degá ikow kon singog-Ku tatua?"
27 "Tuhan," kai Marta, "Aku'oi
mopirisayabĭ kong ki Tuhan ki Adĭ i
Allah, Raja Mopoposaḷamat inta mamangoi
in dunia na'a."
28 Noguman makow natua ing ki Marta,
minayak in sia nogoinĭ ko'i utatnya ki
Maria bo nopogombong ko'inia, "Ki Pak
Guru kon na'adon, i̲libó-Nya ikow."
29 Nokodongogmai kon tua, ki
Maria bango-bangon, bo minayak
nokipodungkuḷ ko'i Yesus.
30 Dodai intua, ki Yesus diápa no'iyaput
in desa. Sia kon i̲lipúpa inta binayak i Marta
pinokipodungkuḷan.
31 Naonda intau mita Yahudi inta
namangoi nohibur ko'i Maria kom baḷoi

noko'ontong ko'i Maria bango-bangon bo i̲limikat i̲lumuai, dinuduian monia in sia, sin iraimai monia sia mayakbi̲ ing kubur bo mongomba̲l.
32 Wakutu ing ki Maria no'idapotdon ko'i Yesus bo noko'ontongdon ko'i-Nia, sinumungkud in Sia kon tayowon-Nya bo noguman, "Tuhan, aka kuma dodai intua ki Tuhan kon na'a, yo diábi̲ minatoi ing ki utatku."
33 Naonda inontong i Yesus ki Maria nongomba̲l, bo intau mita i Yahudi inta namangoi noyotakinnya tua nongomba̲l doman, noájar totok ing gina-Nya, bo totokdon inagi̲an tabi in Sia.
34 Dá Sia no̲libódon ko'i monia, "Kon onda im pinonguburan monimu ko'inia?" Tubag monia:"Igai mo'indoi, Tuhan."
35 Bo ki Yesus nongomba̲l.
36 Bo intau mita in Yahudi noguman, "Indoiaikah, totokbi̲ in Sia motabi ko'i Lazarus!"
37 Ta'e oyúon doman ing kon sigad monia tua in nosingog, "Intau bilog mota'au ba̲i̲ion-Nya moko'ontong, yo nongonu sin diábi̲ in Sia nokoámpag simbá ki Lazarus diá matoi?"

38 Kom bonupa ing ka'ada'an notabi, ki
Yesus minayak ing kubur. Kubur tatua
in tobatú goa inta sinaḷoban im batu
moḷoben.
39 Ki Yesus noguman, "Posidon im batu
tatua." Ta'e ki Marta, ki utat in intau inta
minatoi tatua notubag, "Tuhan, aindon
opat nosinggai im pinonguburan ko'inia.
Tantú nobongkog bidon!"
40 Dá ki Yesus noguman ko'i Marta, "Degá
kinoḻionganmudon inta pinoguman-Ku
ko'inimu, kon aka ikow mopirisaya, yo
ikow i moko'ontongbî kong kawasa i Allah
inta totu'u moḷoben!"
41 Dá pinosidon monia im batu tatua.
Onda intua ki Yesus iḷumangag kon ḻangit
bo nosingog, "Sukur moántó Amá, sin ain
inindongogan-Mu in Aku'oi.
42 Kinota'auan-Kubî kon umuran-Mubî
indongogan in Aku'oi, ta'e singogon-Ku
in na'a, kon tayowon intau mita inta kon
na'a, simbá mosia mopirisaya kon Ikowbî
in nopotabá mangoi ko'i-Nakó."
43 Nosingog makow natua, ki Yesus
nomaḷú noropot noguman, "Lazarus,
ḻuaidon!"
44 Dá iḷumuaidon in intau inta aim minatoi
tatua. L̲ima bo si'oḷnya kobaku-bakutpa

im pusi, bo pogotnya kobaku-bakutpa doman im pusi inta pinobakut kom pogotnya. "Bukádon im pusi tanion simbá mobebasdon sia im mayak", guman i Yesus kon intau mita kon tua.
45 Nobayong intau Yahudi inta namangoi nohibur ko'i Maria nopirisayadon ko'i Yesus naonda in noko'ontong kon onu inta nobaḻi tatua.
46 Ta'e oyúon doman in tongonumai kon sigad monia tua im minayak kon intau mita im Parisi bo nongonguman kon onu inta ain inaidan i Yesus.
47 Sin tuamai intau mita im Parisi bo imang mita itoi nogaid kon rapat takin Mahkama Agama. Mosia noḻibó, "Onu im musti aidan naton? Intau tana'a mokakitdon mogaid kon soáḻ mita inta mokoherang kon intau!
48 Aka pomayak naton Sia umuran mogaid kon oáidan-Nya, yo bayongan intau mopirisayadon ko'i-Nia. Bo pangabisannya ponguasa in Rum mamangoi bo momoguya'at kom Baḻoi Tuhan bo bayongan intau naton!"
49 Tobatú nongkon sigad monia inta tangoinya ki Kayapas, imang moḻoben kon

taong tatua, nosingog, "Mo'ikow diábî
nonota'au in onu bo onu.
50 Degá diábî kinota'auan monimu, kon
lantaran kopontingan intau moántó, dá
manikah intau tobatú matoi daripada
bayongan bangsa morimumud?"
51 Sabanarnya ki Kayapas nosingog kon
tua, de'emanbî nongkon raiannya tontanî.
Ta'e saḷaku imang moḷoben taong tatua
sia nopota'audon muna kong ki Yesus
i matoibî sing kopontingan im bangusa
Yahudi.
52 Bo de'emanbî tongá bangusa Yahudi,
ta'e mosipunbî bo moponobatú kon adî
mita i Allah inta no'irangkapdon.
53 Mulaidon singgai tua itoi mita Yahudi
noyopakat kom moḻimod ko'i Yesus.
54 Tuamai ki Yesus diádon minayak kon
sigad in intau mobayong inta kon sigad
i intau Yahudi. Sia nonaḷámaidon kon
Yudea, bo minayak ing kotá Epraim inta
kon diug im padang gurun. Sia nogutun
kon tua takin murî-Nya mita.
55 Wakutu intua motoyongdon Singgai im
Paskah intau Yahudi. Nobayongdon intau
nongkon ḻipu-ḻipúannya minayakdon
in Yerusalem sim mopobayak in adat

pondaritan kon awak kowakutu in diápa
singgai poraya'an tatua.
56 Mosia notayak ko'i Yesus, bo wakutu
noyosipun kom Baḷoi Tuhan, mosia
nosi-gumanan, "Aka podudui in raianmu
yo naonda? Degá diá in Sia mamangoi
kom poramean tana'a."
57 Mosia noguman natua sin imang mita
itoi bo intau mita im Parisi ain nopoḷuai
im parentah kong ki ine in nokota'au kon
onda ing Yesus, musti mopota'au simbá
Sia kodomokan.
12 1 Onompa nosinggai kom poramean
kon Singgai Moḷoben Paskah, ki
Yesus minayak kon ḻipú im Betania. Ḻipú
inta pinogutunan i Lazarus, intau inta
biniag bui i Yesus nongkon sigad in intau
mita minatoi.
2 Kon tua, ki Yesus inoḷudan monia, ki
Marta in nogoḷud kong ka'anon tatua. Ki
Lazarus bo tamu mita iḻimitú nonga'an
noyotakin i Yesus.
3 No'iduduimai kon tua, ki Maria
namangoi takin kodia-dia in ḷana
mobondu degá tobotakmai in liter ḷana
mobondu narwastu inta totok momahaḷ
im boḻinya. Pinopobutaknya in ḷana tatua
kon si'oḷ i Yesus, onda intua iradatannya

bui im bu'oknya. Dá tombonu im baḷoi
tatua nobondudon im bo ḷana tatua.
4 Ta'e ki Yudas Iskariot, tobatú murí
i Tuhan Yesus -- inta kon singgai
no'iduduimai nopotaḷui ko'i Yesus --
noguman,
5 "Nongonu sin ḷana mobondu tanion
diábí inta pinotaḷui toḷunogatut nodinar,
bo doit boḷinya ogoidon kon intau bogá?"
6 Ki Yudas noguman natua, de'emanbí
lantaran sia mo'ibog monarukira kon intau
bogá ta'e lantaranbí sia mononakow. Sia
mokakitdon mogamá kon doit nongkon
kas in doit inta pinoki kadai ko'inia.
7 Ta'e ki Yesus noguman, "Pomayakdon
makow pogaidan bobay tatua kon natua!
Sia nogaid kon natua sim moposadia kom
ponguburan ko'i-Nakó.
8 Intau bogá umuranpabí kotaki-takin
monimu, ta'e Aku'oi in diábí."
9 Nobayong intau Yahudi nokodongog
kong ki Yesus kom Betania, dá mosia
minayak intua. Mosia minayak de'emanbí
tongá lantaran ki Yesus, ta'e lantaranbí
doman mosia mo'ibog mo'indoi ko'i
Lazarus inta aim biniag bui i Yesus
nongkon kinopatoiannya.

10 Tuamai imang mita itoi mo'ibog doman
mo̲limod ko'i Lazarus.
11 Lantaran sia noba̲ĺi sobab
nobayongdon intau Yahudi nona̲lámai ko'i
monia bo nopirisayadon ko'i Yesus.
12 Nopo'iko̲lommai kon singgai
intau moántó inta ain namangoi sim
poramean kon Singgai Mo̲loben Paskah
nokodongogdon kong ki Yesus niondon
kon da̲lan mopoángoi in Yerusalem.
13 Dá mosia nogamádon kon daun
mita im palem bo minayak nonontomu
ko'i Yesus. Takin sanang ing gina
mosia noguman, "Dayowdon ki Allah!
Binarakatandon Sia inta namangoi kom
bonu in tangoi Tuhan, Raja Israel!"
14 Ki Yesus nokodungku̲l kon tobatú
keledai inta nogu'odpa, bo sinumakoi in
Sia kong keledai tatua. Dá noba̲ĺidon onu
inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci,
15 "Dona'ai mo'ondok, mongodeyaga
mita in Sion! Indoiaikah rajamu namangoi,
Sia sinumakoi kon tobatú keledai inta
nogu'odpa!"
16 Dodai intua diápa nodait
kinomanga̲lean im murí mita i Yesus intua.
Ta'e naonda ing ki Yesus pinomulia, bain
tua bo kinotoropan monia kon onu inta

aim pinomia in intau mita ko'i Yesus, aim
bidon pinais kom bonu im Buk Mosuci.
17 Intau mita inta noko'ontong tonaṅî
wakutu ing ki Yesus nogoiṅî ko'i Lazarus
iḷumuai nongkon kubur bo nomiag bui
ko'inia nongkon kinopatoiannya, umuran
mongonguman magî-makow kon soáḷ
tatua.
18 Tuamai nobayong intau namangoi
nonontomu ko'i Yesus sin dinongogdon
monia kon Sia tua inta nogaid kon inta
mokoherang tatua.
19 Dá intau mita im Parisi mulaidon
nosigumanan, "Diá mokopongonu ing
kita! Indoiaikah bayongan intau kon dunia
na'a mayak dumudui ko'i-Nia!"
20 Kon sigad in intau mita inta minayak in
Yerusalem sim mo'ibadah kom porayaan
tatua oyúon doman in tongonumai intau
in Yunani.
21 Mosia namangoi ko'i Pilipus bo
noguman, "Utat, aka mota'au, dá kami im
mo'ibog moyodungkuḷ i Yesus." (Ki Pilipus
na'a nongkon Betsaida kon Galilea.)
22 Dá binayak i Pilipus pinota'au ko'i
Andreas in soáḷ tatua, bo onda intua taya
duadon i minayak ko'i Yesus bo nopota'au.

23 Ki Yesus noguman ko'i monia,
"Wakutunyadon Adí Intau pomuliaan.
24 Na'adon im poguman-Ku ko'i monimu:
Aka batoḷ ing gandum diá ḷobongon kom
butá bo matoi, yo sia in tongábí umuran
tougat. Ta'e aka batoḷ ing gandum tatua
matoi, bain tuata bo sia momungai ing
gandum mobayong.
25 Intau inta motabi kong kobiagannya,
yo kobuḻian sia ing kobiagannya tatua. Ta'e
intau inta diá motabi kong kobiagannya
kon dunia na'a, yo sia tua im moḷukadbí
kong kobiagannya inta mononoi.
26 Intau inta mo'ibog mogaid kon
oáidan-Ku musti dumudui ko'i-Nakó
kon ondakabí im bayáan-Ku; simbá kon
onda im bayáan-Ku yo kon tua doman
in sia. Intau inta mogaid kon oáidan-Ku
hormatonbí i Amá-Ku."
27 "Moájar totok ing ginaku. Onu degá
im musti singogon-Ku in tana'a? Musti
degá Aku'oi moguman, 'Amá, potaḻibdon
ko'i-Nakó in roriga tana'a makow? Diá! Sin
tuabí im mangaḻe inangoian-Ku.
28 Amá, pomuliadon in tangoi-Mu!'" Dá
kino dongogandon in singog nongkon
soroga noguman, "Aindon pinomulia-Ku,
bo buipabí doman pomuliaan-Ku."

29 Intau mobayong kon tua nokodongog
doman kon singog tatua. Mosia noguman,
"Gotup intua!" Ta'e oyúon doman in
noguman, "De'eman! Malaekatbĭ nosingog
ko'i-Nia!"
30 Bo ki Yesus noguman ko'i monia,
"Singog tatua kino dongogan, de'emanbĭ
lantaran kopontingan-Ku, ta'e
kopontinganmubĭ.
31 Tana'a wakutunyadon dunia hakimon;
bo tana'adon makow mongongawasa kon
dunia na'a pogarabdon kon ḷuai.
32 Ta'e Aku'oi na'a, aka Aku'oi aindon
poḷantudon kon dunia na'a, yo daiton-
Kudon diaan in intau inta mamangoi
ko'i-Nakó."
33 Sia noguman natua sim mopota'au kon
naonda ing kopopatoi-Nya.
34 Intau mobayong kon tua noguman
ko'i-Nia, "Podudui kom Buk Hukum
agama nami, Raja Mopoposaḷamat tua
im mobiagbĭ mononoi. Yo nongonu sin
Ikow i mogumanbĭ kong ki Adĭ Intau
poḷantudonbĭ kon dunia na'a? Ki inebĭ ing
ki Adĭ Intau tatua?"
35 Ki Yesus notubag: "Tongábĭ samantara
im bayag tatua kon yuá-yuák monimu.
Tuamai bayakdon solama bayag tatua

kon yuá-yuákpa monimu, simbá mo'ikow
diá kokawasa'an in sindip, sin intau
inta mayak kom bonu in sindip diábî
kota'auannya im bayáannya.
36 Popirisayadon kom bayag tatua,
solama im bayag tatua oyúonpa ko'inimu,
simbá mo'ikow mobaḻî ki adî mita im
bayag." (12-36b) Nopaḻut makow ing
Yesus nosingog natua, minayakdon Sia
nongkon tua bo diádon nokipogontong
ko'i monia.
37 Umpakah nobayongdon in soáḻ mita
inta mokoherang im pinomia i Yesus
kon tayowon monia tua, ta'e mosia diábî
mopirisaya ko'i-Nia.
38 Dá nobaḻîdon onu inta pinoguman
i Nabi Yesaya, nana'a: "Tuhan, ki inebî
im mopirisaya kon habar inta pinoyaput
nami? Ko'i ine im popo-ontongan ing
kawasa i Tuhan tatua?"
39 Tuamai mosia diá mopirisaya, sing ki
Yesaya ain noguman doman,
40 "Ki Allah noguman, 'Binilogan-Kudon
im mata monia, binaḻî-Kudon mosia
motogat ing gina; simbá mosia diá
moko'ontong, bo raian monia diá
momangaḻe. Simbá mosia diá mamangoi

bui ko'i-Nakó, bodongka undaman-Ku i mosia.'"
41 Ki Yesaya noguman natua sin sia ain
noko'ontong kong kamulia'an i Yesus, bo
nongongumandon soạl Sia.
42 Umpakah natua, nobayongbî intau,
nodapot in oyúon itoi mita in Yahudi
nopirisayadon ko'i Yesus. Ta'e mosia diá
mokobạ̲lî im mongaku taran-tarangan,
sim mo'ondok dikabo diádon ogoi intau
im Parisi mosia tumu'ot kom bạloi
pososambayangan.
43 Sim mosia mo'ibo-ibogbî ing
kahormatan intau daripada kahormatan i
Allah.
44 Bo ki Yesus nobạlú, "Intau inta
mopirisaya ko'i-Nakó, sia tua in de'emanbî
mopirisaya ko'i-Nakó, ta'e mopirisayabî
ko'i-Nia inta nopotabá ko'i-Nakó.
45 Bo intau inta noko'ontong ko'i-Nakó,
noko'ontong ko'i-Nia inta nopotabá
mangoi ko'i-Nakó.
46 Aku'oi namangoi in dunia na'a saḷaku
bayag, simbá bayongan intau inta
mopirisaya ko'i-Nakó diá mogutun kom
bonu in sindip.
47 Intau inta nokodongog kon totundú-
Ku, ta'e diá mopoáid, yo de'emanbî

Aku'oi im mohakim ko'inia. Sin Aku'oi in
namangoi de'emanbî mohakim kon dunia
na'a, ta'e moposaḷamatbî kon dunia na'a.
48 Intau inta doî motarima ko'i-Nakó, bo
doî mokidongog kon singog-Ku, oyúonbî
im mohakim ko'inia. Singogbî inta aim
pinoyaput-Ku tua im mohakim ko'inia kon
singgai ponantúan.
49 Sin Aku'oi mosingog de'emanbî
podudui in ibog-Ku tontanî, ta'e ibogbî i
Amá inta nopotabá ko'i-Nakó. Siabî tua
in nomarentah ko'i-Nakó kon onu i musti
singogon-Ku bo pota'au-Ku.
50 Bo kinota'auan-Kubî kom parentah-
Nya tatua im mobogoibî ing kobiagan
mopia bo mononoi. Dá Aku'oi im
mopota'au kon ná inta sinundú i Amá
ko'i-Nakó."

13 1 Tosinggaipa in Singgai Moḷoben
Paskah, koyongandon kinota'auan i
Yesus kon wakutunyadon Sia monaḷámai
kon dunia na'a sin mobuidon ko'i
Amá-Nya. Sia motabi kon intau mita inta
nobaḷî kapunya'an-Nya kon dunia na'a,
bo tantú-Nyabî doman kotabi uma'ai ing
kopaḷutan dunia na'a.
2 Ko wakutu ing ki Yesus bo murî-Nya
mita yogot monga'an, Ibilis nopogonúdon

in niat mora'at kom bonu ing gina i
Yudas Iskariot ki adi i Simon simbá sia
momangkangdon ko'i Yesus.
3 Kinota'auan bidon i Yesus kong ki Amá
noposarakandon ing kakuasa'an-Nya
komintan ko'i-Nia. Kinota'auan-Nyabi
doman kon Sia in namangoi nongkon i
Allah bo mobui doman ko'i Allah.
4 Tuamai Sia sinimindog bo nolongkut
kon jubah-Nya bo nogibintol in handuk.
5 Onda intua Sia nogalin kon tubig kom
bonu im baskom, bo mulaidon nondarit
kon si'ol im muri-Nya mita polat iradatan-
Nya in handuk inta pinogibintol-Nya
tatua.
6 Bo nodapotdon in Sia ko'i Simon Petrus.
Ki Simon Petrus na'a noguman, "Tuhan,
umpakah dá ki Tuhanbi im mondarit kon
si'ol-Ku?"
7 Ki Yesus notubag, "Diápabi
kinomangaleanmu onu im pomiaan-Ku
na'a, ta'e bain komangaleanmu."
8 Dá kai Petrus doman, "Dona'ai Tuhan,
dona'aibi Tuhan mondarit kon si'olku!"
Ta'e ki Yesus noguman, "Aka diá daritan-
Ku ikow, yo ikow diábi moko'uli kon
tonsilai nongkon i-Nakó."

9 Dá ki Simon Petrus noguman, "Aka
natua Tuhan, dona'aidon tongá si'o̱lku,
takindon doman l̲ima bo u̱luku na'a!"
10 Tubag i Yesus ko'inia, "Intau inta ain
noinggú, aim bidon nodarit komintan,
tuamai in diá bidon para̱lu daritan
komintan ko̱likud bidon si'o̱lnya. Mo'ikow
nion in nodarit bidon tongá diápa
komintan."
11 (Kinota'auan bidon i Yesus intau
inta moposarakan ko'i-Nia, tuamai Sia
noguman, "Mo'ikow nion nodarit bidon,
ta'e diápa komintan.")
12 Nopa̱lut makow ing ki Yesus nondarit
kon si'o̱l monia, bui-Nyadon i̱lutud in
jubah-Nya bo i̱limitú bui, bo no̱libó ko'i
monia, "Komanga̱lean degá monimu onu
inta bagu-Ku inaidan ko'i monimu?
13 Mo'ikow mogoinî ko'i-Nakó Guru bo
Tuhan. Bo No'itutuibî intua, sin memang
Aku'oi ing Gurubî bo Tuhan.
14 Dá aka Aku'oi inta Guru bo Tuhanmu
nondaritdon kon si'o̱l monimu, yo mo'ikow
im mustibî doman mosidaritan kon si'o̱l.
15 Aku'oi ain nobogoi in to̱ladan ko'i
monimu, simbá aidan domandon monimu
onu inta ain inaidan-Ku ko'i monimu.

16 Totu'ubĩ im poguman-Ku na'a: 'Tobatú
ata diábĩ mo'i̱liu ko'i tuangnya, bo totabá
diábĩ mo'i̱liu kon inta nopotabá ko'inia.
17 Aka kinota'auandon monimu komintan
in na'a, yo mosanang bidon i mo'ikow aka
pomiaan monimu.
18 Onu im pinoguman-Ku na'a de'emanbĩ
soa̱l mo'ikow komintan. Kota'auan-Kubĩ ki
ine inta aim pini̱ĩ-Ku, ta'e bá moba̱ĩdon
onu inta pinais kom bonu im Buk
Mosuci nana'a, 'Intau inta ain nongaan
noyotakin-Ku, im mo̱lawangbĩ ko'i-Nakó.'
19 Soa̱l tana'a muna-Kudon poguman
ko'i monimu kon dodai in diápa moba̱ĩ,
simbá aka moba̱ĩdon in soa̱l tatua yo
pirisaya'andon monimu kon Aku'oibĩ in Sia
inta sinumangoi 'AKU'OI OYÚON.'
20 Na'a im poguman-Ku ko'i monimu:
Ki ine im motarima kon intau inta
pinotabá-Ku, sia notarima ko'i-Nakó. Bo
ki ine i motarima ko'i-Nakó, yo Sia tua
in notarimadon ko'i-Nia inta nopotabá
ko'i-Nakó."
21 Naonda in noguman makow natua
ing ki Yesus, totokdon inangoian
ajar ing gina in Sia. Bo Sia noguman,
"Aku'oi mogumandon ko'i monimu:

Tobatú nongkon sigad monimu nion
momangkangbî ko'i-Nakó."
22 Murî-Nya mita nosi-indoian takin
noherang sin diábî kinota'auan monia
mongo ki ine imakusud-Nya tua.
23 Murî inta totok kinotabi Yesus i̲limitú
kon diugmai i Yesus
24 Dá ki Simon Petrus nonu̲ladá ko'inia,
si moki̲libó mongo ki ine imakusud-Nya
tatua.
25 Dá murî-Nya tatua dinimiugdon ko'i
Yesus, bo no̲libó, "Ki ine in sia, Tuhan?"
26 Ki Yesus notubag, "Intau inta ogoian-
Ku in roti inta aim pino̲lodok-Ku kom
bonu im palo, sia tuata in intaunya."
Dá ki Yesus nogamá kon roti topongkó
bo pino̲lodok-Nya kom palo, bodongka
inogoi-Nya ko'i Yudas ki adî i Simon
Iskariot.
27 Naonda ing ki Yudas notarima kon roti
tatua, ginanya kino-gonúandon in Ibilis.
Bo ki Yesus noguman ko'inia, "Aidaidon
ko̲likat onu ing ko'ibogmu pomia'an."
28 Diábî tobatúmai ing kon sigad monia
inta i̲limitú nonga'an takin-Nya tua in
nonota'au kon singog i Yesus tatua ko'i
Yudas.

29 Oyúon in nosangka kong ki Yesus
nopotabá ko'i Yudas minayak notaḷui kon
tobatú kaparaḷuan pakéon kom pesta,
andeka mobogoi in doit topi̱lik kon intau
bogá, sing ki Yudas tua mokokadai kon
doit ing kas monia.
30 Naonda ing ki Yudas notarima
makow kon roti tatua, sia baḷú i̱lumuai.
Nodoḷomdon dodai intua.
31 Naonda ing ki Yudas minayak, ki
Yesus noguman, "Tana'a Adi̱ Intau
pomulia'andon, bo ki Allah pomuliaan
pongin i-Nia.
32 Aka ki Allah pomuliaan pongin
i-Nia, dá Sia pomulia'anbi̱ doman i Allah
pongin awak-Nya tontani̱. Bo i̱lagi bidon
pomulia'an i Allah.
33 Adi̱-Ku mita, Aku'oi diá bidon
mo'onggot im moyotakin monimu.
Tayakonbi̱ monimu in Aku'oi, ta'e ná
inta aim pinoguman-Ku kon itoi mita in
Yahudi bo inta pinoguman-Ku doman ko'i
monimu, tampat inta bayáan-Ku diábi̱
kodapotan monimu.
34 Aku'oi mobogoi im parentah mobagu
ko'i monimu: Mo'ikow mustibi̱ mositabian
tobatú bo tobatú. Ná Aku'oi motabi ko'i

monimu, dá mo'ikow musti mositabian doman natua.
35 Aka mo'ikow bo mositabian, yo kota'auandon in intau kom mo'ikow nion im murî-Kubî mita."
36 Ki Petrus nolibó ko'i Yesus: "Tuhan, kon onda im bayáan i Tuhan?" Ki Yesus notubag, "Kon onda im bayáan-Ku, diápabî ikow mota'au dumudui tana'a makow. ikow im bambî dumudui kon singgai mo'iduduimai."
37 Dá kai Petrus doman, "Tuhan nongonu sin diábî mota'au aku'oi dumudui in tana'a makow? Morelabî in aku'oi matoi sing kopontingan i Tuhan!"
38 Ki Yesus notubag, "Totu'u ikow morela i matoi sing kopontingan-Ku? Pokota'audon Petrus! Diápa i manuk mokukuk, ikow koyongandon kotolu moguman, kon diábî nokanalmu in Aku'oi!"

14 1 "Dona'ai mokuyang ing ginamu," guman i Yesus ko'i monia. "Popirisayadon ko'i Allah, bo popirisaya ko'i-Nakó doman.
2 Kom Baloi Amá-Ku nobayong tampat pogutunan. Aku'oi mayak intua sim moposadia kon tampat ko'i monimu.

Aku'oi in diábĭ moguman kon natua aka
kuma diá natua in aidan-Ku.
3 Naonda in Aku'oi mayakdon moposadia
in tampat ko'i monimu, Aku'oi buibĭ
mamangoi monontomu ko'i monimu,
simbá kon onda in Aku'oi, kon tua doman
i mo'ikow.
4 Kon onda im bayáan-Ku, kota'auan
monimu in daḷannya."
5 Bo ki Tomas noguman ko'i Yesus,
"Tuhan, diá kota'auan nami mongo kon
onda im bayáan i Tuhan, yo naondabĭ
kota'auan nami in daḷannya?"
6 Ki Yesus notubag, "Aku'oibĭ na'a in
daḷan kom monota'au ko'i Allah bo
moko'uḻĭ kong kobiagan. Diábĭ tobatúmai
intau mokoyaput ko'i Amá, aka diá mongin
i-Nakó.
7 Aka kuma bo kinota'auandon monimu
in Aku'oi, yo pastibĭ kong kinota'auan
bidon monimu ing ki Amá-Ku. Tana'a
kinota'auandon monimu in Sia bo
inontong domandon monimu in Sia."
8 Dá ki Pilipus noguman ko'i Yesus,
"Tuhan, popo-ontongdon ko'inami ing ki
Amá, simbá mopuasdon ing kami."
9 Ta'e ki Yesus noguman ko'inia,
"No'onggotdon Aku'oi noyotakinmai

monimu, bo diápa doman kinota'auan-Mu in Aku'oi Pilipus? Intau inta ain noko'ontong ko'i-Nakó, yo sia tua in noko'ontong domandon ko'i Amá. Yo nongonu sin ikow i mogumanpabî, 'Po'ontongdon ki Amá ko'inami?'

10 Pilipus! Diá degá ikow mopirisaya, kon Aku'oi notobatú i Amá, bo ki Amá notobatú takin-Ku? Onu im pinoguman-Ku ko'inimu na'a de'emanbî singog-Ku tontanî. Ki Amábî inta notobatú takin-Ku, Siabî in nogaid kom bayongan tua.

11 Pirisayabî in singog-Ku tana'a, kon Aku'oi in notobatúbî takin i Amá bo ki Amá notobatú takin-Ku. Andeka paling kurang, pirisayadon lantaran onu inta ain inaidan-Ku.

12 Poguman-Kudon ko'i monimu: Intau inta mopirisaya ko'i-Nakó, mogaidbî kon onu inta ain inaidan-Ku, sedang bo mo'i̲liubî kon tua in aidannya, sin Aku'oi im mayak ko'i Amá.

13 Bo onukabî im po'igumon monimu podoyon kon tangoi-Ku, aidan-Kubî intua ko'i monimu, simbá ki Amá pomuliaan pongin i Adî.

14 Onukabî im po'igumon monimu podoyon kon tangoi-Ku, aidan-Kubî."

15 "Aka mo'ikow motabi ko'i-Nakó, yo
mo'ikow in dumuduibî kom parentah-Ku
mita.
16 Po'igumon-Kubî ko'i Amá, bo ogoian-
Nyabî mo'ikow mototuḷung ibanea, inta
umuran mogutun moyotakin monimu.
17 Sia tua in Roho i Allah inta mopo'ontong
ing kabanaran soáḷ ki Allah. Dunia na'a
dia mokotarima ko'i-Nia, sim mosia diá
noko'ontong ande diá nonota'au ko'i-Nia.
Ta'e mo'ikow in nonota'aubî ko'i-Nia,
sin Sia nogutun noyotakin monimu bo
notobatú takin monimu.
18 Mo'ikow diábî taḷáan-Ku tontanî ná
uno-unon. Aku'oi i mamangoibî bui ko'i
monimu.
19 Diádon mo'onggot bo diádon
ontongon in dunia na'a in Aku'oi. Ta'e
mo'ikow i moko'ontongbî ko'i-Nakó. Bo
lantaran Aku'oi nobiag, dá mo'ikow im
mobiagbî doman.
20 Aka wakutunyadon, dá kota'auan
bidon monimu kon Aku'oi in notobatúbî
takin i Amá, mo'ikow notobatú takin-Ku,
bo Aku'oi notobatú takin monimu.
21 Intau inta notarima kom parentah-Ku
mita bo nopoáid, sia tuata inta motabi
ko'i-Nakó. Bo Aku'oi im motabibî doman

kon intau tatua bo mokipogontongbĩ
ko'inia."
22 Ki Yudas (de'emanbĩ ki Yudas Iskariot)
no̲libó ko'i Yesus, "Tuhan, nongonu sing
ki Tuhan mokipogontongbĩ ko'inami
de'emanbĩ kon dunia?"
23 Ki Yesus notubag: "Intau inta motabi
ko'i-Nakó, dumuduibĩ kon totundú-Ku.
Bo ki Amá-Ku motabibĩ ko'inia. Ki Amá bo
Aku'oi i mamangoibĩ ko'inia bo mogutun
moyotakinnya.
24 Bo intau inta diá motabi ko'i-Nakó,
doĩbĩ dumudui kon totundú-Ku. Totundú
inta dinongog monimu tua, de'emanbĩ
nongkon i-Nakó, ta'e nongkon i Amábĩ
inta nopotabá ko'i-Nakó.
25 Bayongan tua poguman-Kudon ko'i
monimu solama Aku'oi koyota-yotakinpa
monimu.
26 Ta'e Roho i Allah, Mototu̲lung inta bain
potabá i Amá podoyon kon tangoi-Ku.
Siadon tua i motundú ko'i monimu kom
bayongan rupa-rupa bo moponorop bui
ko'i monimu kom bayongan inta aim
pinota'au-Ku ko'i monimu.
27 Kobiagan mo'onow bo motompia
ta̲láan-Ku ko'i monimu. Dodamean-Kubĩ
tontanĩ in ogoi-Ku ko'i nimu. Onu in

ogoi-Ku tua de'emanbî ná inta inogoi in dunia na'a ko'i monimu. Dika mo̲lia-̲liaw ing gina bo dika mo'ondok.
28 Dinongog bidon monimu Aku'oi noguman, 'Aku'oi i mayakbî, ta'e buibî in Aku'oi mamangoi ko'inimu.' Aka mo'ikow motabi ko'i-Nakó, yo mosanangbî totok ing gina monimu Aku'oi mayak ko'i Amá, sing ki Amábî im mo̲lobe-̲loben nongkon i-Nakó.
29 Tana'a muna-Kudon pota'au ko'i monimu wakutu intua diápa moba̲ĺî, simbá mopirisaya i mo'ikow aka soá̲l tatua moba̲ĺîdon.
30 Diádon moántó in o'umanon-Ku ko'i monimu, si wakutunyadon mongongawasa in dunia na'a mamangoi. Ta'e diábî kokawasa'annya in Aku'oi.
31 Tongá tua mita musti moba̲ĺî bá kota'auan in dunia na'a kon Aku'oi i motabibî ko'i Amá bo mogaid doman kom bayongan inta pinarentah i Amá ko'i-Nakó. Yo, ko̲ligai mayakdon kita nongkon na'a."

15 1 Ki Yesus noguman bui, "Aku'oi pangkoi in anggur inta mopia, bo ki Amá-Ku i monononggobánya.

2 Pomuḷoi in tanga ko'i-Nakó inta
diá momomungai, pongkóon-Nya,
bo pomuḷoi in tanga inta momungai,
ga'atannya in daunnya bo daritan-Nya
simbá modugangdon modatog im
bungainya.
3 Mo'ikow nion nodarit bidon, sin totundú
inta inogoi-Ku ko'inimu.
4 Umuranbî potobatú-Ku bo Aku'oi
umuranbî doman motobatú takin monimu.
Tanga in diábî momungai tontanî aka
diá in sia mo'idapoḷpa makow kom
pangkoinya. Natua doman i mo'ikow,
momungai aka umuran motobatú
takin-Ku.
5 Akubî im pangkoi Anggur, bo
mo'ikow in tanganya mita. Intau inta
umuran motobatú takin-Ku bo Aku'oi
i motobatúnya, momungaibî in sia
modatog, sin aka diá in Aku'oi yo mo'ikow
in diábî mokopo'gaid kon onu bo onu.
6 Ki ine in diá umuran motobatú
takin-Ku, ḷumbúon naonda bo tanga,
bo mo'ingkagdon. Tanga mita inta
mo'ingkagdon natua daiton sipunon bo
pogarab kom bonu in tuḷu bo tubáan.
7 Aka mo'ikow bo umuran motobatú
takin-Ku bo totundú-Ku umuran tagúon

makow monimu kong gina, po'igumdon
ko'i Amá kon onukabî ing ko'ibog monimu;
dá onu im pino'igummu tua ogoi-Nyabî.
8 Aka mo'ikow momungai modatog, yo
ki Amá-Ku pomulia'an; bo mo'ikow in
totu-totu'udon mobaḷ̲î murî-Ku mita.
9 Ná ki Amá ain notabi ko'i-Nakó, natua
doman Aku'oi ain notabi ko'i monimu. Dá
umurandon kobiag i mo'ikow saḷaku intau
inta kinotabi-Ku.
10 Aka mo'ikow umuran mogaid kon
inta pinarentah-Ku, yo mo'ikow umuran
mosatia dumudui kon tabi-Ku, ná doman
Aku'oi inta umuran mosatia kon tabi
i Amá-Ku sin umuran nopobayak im
parentah-Nya mita.
11 Na'a mita pinoguman-Ku ko'i monimu,
simbá sanang ing gina-Ku oyúon
domandon ko'i monimu, bo sanang ing
gina-Ku mosempurnadon.
12 Na'a parentah-Ku: Posi-tabianbî im
mo'ikow, ná doman Aku'oi notabi ko'i
monimu.
13 Intau inta totok motabi kon yobayatnya
mita in intaubî inta nobogoi ing
kobiagannya sing kopontingan monia.

14 Mo'ikow nion in yobayat-Ku mita, aka
pomia'an monimu onu inta pinarentah-Ku
ko'inimu.
15 Mo'ikow diá bidon oinîon-Ku ata,
sin aka ata yo diábî kota'auannya onu
in yogot aidan i tuangnya. Mo'ikow
inoinî-Ku Yobayat, sim bayongan inta ain
dinongog-Ku ko'i Amá pinota'au-Kudon
ko'i monimu.
16 De'emanbî mo'ikow in nomi̲lî ko'i-
Nakó. Aku'oibî in nomi̲lî ko'i monimu,
bo nopotabá ko'i monimu mayak simbá
modiamai kom bungai mobayong bungai
mita inta diá moyoya-yoyang. Dá ogoibî
i Amá in onukabî inigum monimu inta
pinodoyon kon tangoi-Ku.
17 Na'adon im parentah-Ku ko'inimu:
Mo'ikow musti umuran mositabian tobatú
bo tobatú."
18 "Aka dunia na'a mosaturu ko'i monimu,
yo toropdon kon Aku'oi im muna bidon
kinodoî in dunia.
19 Aka kuma bo mo'ikow nion kapunya'an
in dunia, dá kotabibî in dunia mo'ikow
sa̲laku kapunya'annya. Ta'e mo'ikow aim
pini̲lî-Ku nongkon dunia na'a, dá mo'ikow
in de'eman bidon kapunya'an in dunia,
tuamai dunia na'a mosaturu ko'i monimu.

20 Toropdon onu inta aim pinoguman-Ku
ko'i monimu, 'Ata diábî mo̱lobe-̱loben
nongkon i tuangnya.' Dá aka mosia
nomogutúdon ko'i-Nakó, yo mosia i
momogutúbî doman ko'i monimu. Aka
mosia dumuduidon kon totundú-Ku, yo
mosia in dumuduibî doman kon onu inta
tundúonmu.
21 Bayongan tua daitonbî monia popoáid
ko'i monimu, sim mo'ikow in dumodudui-
Ku, bo diábî kinota'auan monia in Sia inta
nopotabá ko'i-Nakó.
22 Aka kuma bo Aku'oi diá namangoi bo
diá doman nopota'au intua komintan ko'i
monia, dá diábî i mosia baradosa'an. Ta'e
aka tana'a, diá bidon im ba̱lî̱ion monia
dodoyonan moguman kon diá dosa'an im
mosia.
23 Intau inta mosaturu ko'i-Nakó,
mosaturu doman ko'i Amá-Ku.
24 Aka kuma kon yuá-yuák monia Aku'oi
diápa nogaid kon soá̱l mita inta diápa
dodai onda inaidan intau, yo mosia
diábî binaradosa. Ta'e tana'a mosia ain
noko'ontong kon onu inta aim pinomia-
Ku, bo mosia mosaturu ko'i-Nakó andeka
ko'i Amá-Ku.

25 Tongá musti bidon natua, simbá
mobaḷ̲ĩdon onu inta pinais kom bonu
in Hukum Agama monia nana'a, 'Dia
ing kinodoyonan pinosaturuan monia
ko'i-Nakó.'
26 Potabá-Kubĩ mangoi ko'i monimu
in tobatú mototuḷung inta nongkon i
Amá, tuata in Roho inta moponyata
kong kabanaran soáḷ ki Allah. Aka Sia
mamangoidon, yo Sia mobogoibĩ ing
kosaksian soáḷ Aku'oi.
27 Bo mo'ikow i mustibĩ doman
mobogoi ing kosaksian soáḷ Aku'oi, sim
mo'ikow ain noyotakin-Ku nongkon
pinomangkoianpamai."
16 1 Tua komintan pota'au-Ku ko'i
monimu simbá diá mobaḷui im
pirisaya monimu.
2 Mo'ikow poḷuaionbĩ nongkon baḷoi
mita pososambayangan. Bo mo'iangoibĩ
in wakutunya kon intau inta mo̲limod
ko'i monimu mosangka kon sia tua in
dinumuduibĩ kom parentah i Allah.
3 Tua aidan monia ko'inimu sin diápa
kinota'auan monia ing ki Amá andeka
Aku'oi.
4 Ta'e tana'a muna-Kudon pota'au ko'i
monimu, simbá aka tua mobaḷ̲ĩdon kon

singgai mo'iduduimai, kotoropandon
monimu kon tua aindon pinota'au-Ku
ko'i monimu. (16-4b) "Soạl tana'a
diábĩ pinoguman-Ku ko'i monimu
nongkon pinomangkoianmai, sin Aku'oi
kotaki-takinpa monimu.
5 Ta'e tana'a Aku'oi mayakdon ko'i-Nia
inta ain nopotabá mangoi ko'i-Nakó; bo
diá tobatúmai intau kon sigad monimu im
mọlibó kon onda im bayáan-Ku.
6 Mala tana'a moájarbĩ ing gina monimu
sim pinota'au-Kudon intua ko'inimu.
7 Ta'e totu'ubĩ im poguman-Ku tana'a
ko'i monimu: Totokbĩ i mopia ko'i monimu
aka mayak in Aku'oi, sin aka Aku'oi diá
mayak, yo diábĩ mamangoi ko'i monimu
im mototuḷung tatua. Ta'e aka Aku'oi
mayak dá potabá-Kubĩ mangoi in Sia ko'i
monimu.
8 Aka Sia mamangoi yo ponyata-Nyabĩ
kon dunia na'a mangạle sabanarnya
in dosa, nongkon onu inta totu'u, bo
nongkon hukuman i Allah.
9 Ponyata-Nyabĩ kon aka diá mopirisaya
ko'i-Nakó tua in dosabĩ;
10 Ponyata-Nyabĩ doman kon Aku'oi na'a
in totu'ubĩ, sin Aku'oi mayak ko'i Amá bo
diá bidon ontongon monimu in Aku'oi.

11 Poguman-Nya doman kong ki
Allah momangkoidon mohukum,
sim mongongawasa kon dunia na'a
ihukumdon.
12 Mobayongpabî im musti poguman-Ku
ko'i monimu, ta'e tana'a makow diápa
mokosanggup i mo'ikow motarima kon
tua mita.
13 Ta'e aka Roho tatua mamangoi, ki Inta
moponyata ing kabanaran soál ki Allah,
yo diaan-Nyabî im mo'ikow bo tundúon
monota'au kom bayongan kabanaran
tatua. Sin Sia in diábî mosingog podudui
in ibog-Nya tontanî, ta'e mogumanbî kon
onu in dinongog-Nya, bo poguman-Nyabî
ko'inimu onu im mobalî kon singgai
mo'iduduimai.
14 Sia i mopolantudbî ko'i-Nakó,
sin onu im popota'au-Nya ko'inimu,
sinarima-Nyabî nongkon i -Nakó.
15 Bayongan inta koi Amá tua Aku'oibî
doman ing kitogi. Tuamai Aku'oi
moguman kon onu im pinota'au in
Roho tatua ko'i-Nimu in sinarima-Nyabî
nongkon i-Nakó."
16 "Diádon mo'onggot bo diádon mo'ikow
moko'ontong ko'i-Nakó, ná doman tua

diádon mo'onggot po'indoian makow
monimu ko'i-Nakó."
17 Nokodongogmai kon natua,
tongonumai i murî-Nya nosi̲libóan mongo
onu im makusud-Nya noguman: "Diá
bidon mo'onggot bo diádon mo'ikow
moko'ontong ko'i-Nakó, bo diádon doman
mo'onggot po'indoian monimu ko'i-Nakó.
Bo Aku'oi i mayak ko'i Amá?"
18 Mosia umuran mo̲libó, "Onu im
manga̲lenya, 'diádon mo'onggot'? Diá
komanga̲lean naton mongo onu in
o'umanon-Nya tanion!"
19 Kinota'auanbî i Yesus kom mosia
mo'ibog mo̲libó ko'i-Nia. Dá tuamai
Sia noguman, "Ko'ina Aku'oi noguman,
diádon mo'onggot, mo'ikow bo diádon
moko'ontong ko'i-Nakó, bo diá domandon
mo'onggot po'indoian monimu ko'i-Nakó.'
Tua degá inta o'umanonmai monimu
mongo onu im makusudnya?
20 Poguman-Kudon ko'i monimu,
mo'ikow nion i mongomba̲lbî bo
mogamui, ta'e mopiabî ing gina in dunia
na'a. Moájarbî ing gina monimu, ta'e ajar
ing gina monimu tua moba̲luibî sanang
ing gina.

21 Aka bobay inta motoyongdon
mononggadî, moájardon ing ginanya,
sin wakutunyadon mokorasa kon yoyiga.
Ta'e naonda ing ki adînya mo'ilahirdon,
koliongan bidon im bobay tatua in
yoyiganya sin lantaran pia ing ginanya sin
adî tatua no'ilahirdon kon dunia.
22 Natuabî doman im mo'ikow: Tana'a
makow moájarpabî ing gina monimu, ta'e
buipabî in Aku'oi moyodungkul monimu,
dá mopiabî ing gina monimu; bo diábî
tobatúmai intau mota'au mogamá kon
sanang ing ginamu tatua.
23 Kon singgai tatua, mo'ikow diá bidon
molibó kon onu bo onu ko'i-Nakó.
Poguman-Kudon ko'i monimu: Onukabî
in igumon monimu ko'i Amá podoyon
kon tangoi-Ku, ogoibî i Amá intua ko'i
monimu.
24 Uma'ai in tana'a makow, mo'ikow
diápa dodai onda no'igum kon onu bo
onu pinongin tangoi-Ku. Po'igumdon, dá
motarimabî im mo'ikow, simbá sanang ing
ginamu mosempurnadon."
25 "Na'a komintan poguman-Ku ko'i
monimu takin momaké in oándaian. Ta'e
mo'iangoibî in wakutunya, Aku'oi diádon
momaké in oándaioan, ta'e poguman-Ku

bidon taran-tarangan ko'i monimu soa̱l ki Amá.
26 Kon wakutudon tuata mo'ikow
mo'igum ko'i Amá podoyon kon tangoi-
Ku; Pokota'audon, Aku'oi diábi̱ mo'igum
ko'i Amá sin ogoi ko'i monimu,
27 sing ki Amá i motabibi̱ ko'i monimu.
Sia motabibi̱ ko'i monimu sim mo'ikow
motabi ko'i-Nakó, bo mopirisaya kon
Aku'oi namangoi nongkon i Allah.
28 Tot'ubi̱ kon Aku'oi na'a in nongkon
i Amábi̱, bo ain namangoi in dunia.
Ta'e tana'a ta̱láan-Kudon in dunia sim
mobuidon ko'i Amá."
29 Bo muri̱-Nya mita noguman ko'i
Yesus, "Indoiaikah dá tana'a ki Tuhan
taran-tarangandon diádon nomaké in
oándaian,
30 bo kinota'auan bidon nami kom
bayongan yagi-yagi kinota'auanbi' i
Tuhan. diá bidon para̱lu intau mo̲libó
kon onu bo onu ko'i Tuhan. Tuamai kami
mopirisayabi̱ kong ki Tuhan namangoibi̱
nongkon i Allah."
31 Dá ki Yesus no̲libó: "Dá mopirisayadon
mo'ikow in tana'a?
32 Pokotorop! Mo'iangoibi̱ in wakutunya,
sedang bo no'iangoi bidon, mo'ikow

poyayiton. Mo'ikow mobuidon kom baḷoinya-baḷoinya bo taḷáandon monimu in Aku'oi. Ta'e Aku'oi in diábî tongá Aku-Aku'oi mita, sin ki Amá ing kotaki-takin-Kubî.

33 Na'a komintan poguman-Ku simbá mo'ikow moko'uḻî kong kobiagan motompia bo mo'onow lantaran notobatú-Kudon. Kon dunia na'a moyoyangpabî im mo'ikow, ta'e korotonbî ing ginamu, sin Aku'oi in diábî taḷowon in dunia na'a!"

17 1 Nopaḷut makow nosingog kon tua, ki Yesus iḷumangag kon ḷangit bo noguman, "Amá, na'adon i wakutunya. Poḷantudon ing ki Adî-Mu, simbá ki Adî-Mu mopoḷantud doman ko'i Amá.

2 Amá inogoi-Mudon ing kawasa ko'i-Nia si mongawasa kom bayongan inta nobiag, simbá Sia mobogoi doman ing kobiagan mononoi ko'i monia inta inogoi i Amá ko'i-Nia.

3 Nana'a ing kobiagan mononoi tua; ibogon tua bayongan intau monota'au ko'i Amá inta tongábî Sia tua ing ki Allah inta mobanar, bo monota'au doman ko'i Yesus Kristus inta pinotabá i Amá.

4 Aku'oi ain nopomulia ko'i Amá kon
dunia na'a takin cara nokopo̱lapat kon
oáidan inta pinoki aid i Amá ko'i-Nakó.
5 Amá! Pomuliadon Aku'oi tana'a makow
kon tayowon-Mu, takin kamulia'an inta
ko'i-Nakó wakutu in noyotakin i Amá kon
dodai in dunia na'a diápa pinomia.
6 Pinota'au-Kudon ing ki Amá kom
bayongan intau kon dunia na'a inta ain
inogoi i Amá ko'i-Nakó. Ki Amábî ing
kitogi ko'i monia tua, bo ki Amábî doman
in nobogoi ko'i-Nakó ko'i monia. Mosia
dinumuduidon kon singog i Amá.
7 Tana'a kinota'auandon monia kom
bayongan inta inogoi i Amá ko'i-Nakó
komintanbî nongkon i Amá.
8 Pinota'au-Kudon ko'i monia in
singog inta inogoi i Amá ko'i-Nakó; bo
sinarimadon monia. Kinota'auan monia
kon Aku'oi in totu-totu'ubî namangoi
nongkon i Amá bo mosia mopirisayabî
kong ki Amábî in nopotabá ko'i-Nakó.
9 Sambayangan-Ku im mosia. De'emanbî
dunia na'a in sambayangan-Ku, ta'e
intaubî mita inta ain inogoi i Amá
ko'i-Nakó, sing ki Amábî ing kitogi ko'i
monia.

10 Onda ing kapunya'an-Ku, kapunya'anbî
doman i Amá-Ku intua, bo onda ing
kapunya'an i Amá, kapunya'an-Kubî
doman tua. Aku'oi ain pinomulia kon sigad
monia.
11 Aku'oi mamangoidon ko'inimu in
tana'a. Diá bidon Aku'oi mogutun kon
dunia na'a, ta'e mosia umuranpabî kon
dunia na'a. Amá inta mosuci, ḷukadaipa i
mosia takin kawasa in tangoi-Mu. Tangoi
inta ain inogoi-Mu ko'i-Nakó, simbá
mosia motobatúdon ná kitada.
12 Wakutu Aku'oi koyota-yotakinpa
monia, iḷukadan-Kudon mosia takin
kawasa in tangoi-Mu, tangoi inta inogoi
i Amá ko'i-Nakó. Iḷukadan-Kudon im
mosia bo diábî tobatúmai nobaḻî kon sigad
monia tua, koḻikudbî in sia inta ain sinantú
kom mobuḻi, simbá mobaḻîdon onu inta
aim pinais kom Buk Mosuci.
13 Tana'a Aku'oi mamangoidon ko'i
Amá. Tua komintan pinota'au-Kudon
wakutu in Aku'oi kon duniapa na'a, simbá
totu-totu'udon korasaan monia sanang
ing gina-Ku.
14 Pinota'au-Kudon ko'i monia im Pirman
i Amá bo mosia sinaturu in dunia, sin
de'emanbî kapunya'an in dunia na'a im

mosia, ná doman Aku'oi inta de'emanbî
kapunya'an in dunia.
15 De'emanbî Aku'oi mopo'igum kombá
gamáandon i Amá im mosia nongkon
dunia na'a, ta'e po'igumon-Ku simbá
lukadan i Amá im mosia nongkon kawasa
i inta mora'at.
16 Ná Aku'oi na'a inta de'emanbî
kapunya'an in dunia na'a, dá mosia doman
tua in de'emanbî kapunya'an in dunia.
17 Pomiadon im mosia tongá mobaḷî
kapunya'an i Amá pongin kabenaran.
Pirman i Allah tuata ing kabenaran.
18 Ná ki Amá nopotabá ko'i-Nakó
namangoi in dunia na'a, dá natua doman
Aku'oi mopotabá ko'i monia kon dunia
na'a.
19 Lantaran kopontingan monia, Aku'oi
noposarahkandon in awak-Ku saḷaku
kapunya'an i Amá simbá mosia tongá
doman mobaḷî kapunya'an-Ku pongin
kabenaran i Amá.
20 Bo de'emanbî tongá mosia in
sambayangan-Ku, ta'e intaubî doman mita
inta mopirisaya ko'i-Nakó kon singgai
mo'iduduimai lantaran mosia nopirisaya
kon onu inta pinota'au monia na'a.

21 Aku'oi mopo'igum Amá simbá
mosia komintan motobatúdon, ná ki
Amá notobatú takin-Ku bo Aku'oi
notobatú doman i Amá; simbá mosia
motobatú doman takin Naton simbá dunia
mopirisaya kon Ikowbî inta ain nopotabá
ko'i-Nakó.
22 Mosia inogoian-Kudon ing kamulian
inta inogoi i Amá ko'i-Nakó, simbá
mosia motobatúdon naonda bo Kita ain
notobatú.
23 Aku'oi takin mosia, bo ki Amá takin
Aku'oi, simbá mosia totu-totu'udon
motobatú, simbá kota'auandon in dunia
na'a kong ki Amábî in nopotabá ko'i-Nakó
bo ki Amábî im monotabi ko'i monia ná
tabi i Amá ko'i-Nakó.
24 Amá, ibogon-Ku, simbá mosia inta ain
inogoi i Amá ko'i-Nakó moyotakin-Ku
doman kon tampat inta bayáan-Ku, simbá
ko'ontongandon monia ing kamulia'an-
Ku, inta ain inogoi i Amá ko'i-Nakó. Sin
Aku'oi kino-tabi i Amá ko wakutu in dunia
na'a diápa pinomia.
25 Amá inta moádil! Diá kinota'auan
in dunia na'a ing ki Amá, ta'e Aku'oi
in nonota'aubî ko'i Amá bo intau mita

tana'a nonota'au bidon kong ki Amábí in
nopotabá ko'i-Nakó.
26 Pinota'au-Ku bidon ko'i monia in
tangoi Amá bo umuran-Kubí popota'au
intua, simbá tabi i Amá ko'i-Nakó umuran
makow kong gina-gina makow monia bo
Aku'oi motobatú monia."
18 1 Naonda ing ki Yesus nosambayang
makow natua, Sia takin murí-Nya
mita minayakdon kon ḷoḷan Ongkag ing
Kidron. Kon tua oyúon tobatú taman, bo
ki Yesus takin murí-Nya mita sinumu'ot
kon taman tatua.
2 Tampat tatua kinota'auan doman i
Yudas inta nomangkang ko'i Yesus; sim
mokakitdon ki Yesus takin murí-Nya mita
moyosipun kon tampat tatua.
3 Dá ki Yudas namangoidon in tampat
tatua takin kodia-dia in tokolompok
tontara in Rum bo tongonu domanmai
moḷoḷukad kom Baḷoi Tuhan inta pinotabá
in imang mita itoi bo i intau mita im
Parisi. Mosia nodia kon sonjata, lantera bo
poḷombow.
4 Kinota'auanbí i Yesus im bayongan inta
mobaḷí ko'i-Nia. Dá Sia dinimiug kon intau
mita tatua bo noḷibó, "Motayak ko'i ine i
mo'ikow?"

5 Mosia noguman, "Ki Yesus Intau
in Nazaret." Tubag i Yesus, "Aku'oibî
na'a inta sinayak monimu." Ki Yudas
inta nomangkang sinimindog doman
noyotakin monia.
6 Kon dodai ing ki Yesus noguman,
"Aku'oibî na'a inta sinayak monimu,"
mosia komintan inumundok bo no'umpag
kom butá.
7 Bo ki Yesus bui no̲libó, "Ki ine in tayakon
monimu?" Dá kai monia doman, "Ki Yesus
Intau in Nazaret."
8 Tubag i Yesus, "Aim pinoguman-Ku
kon Aku'oibî inta sinayak monimu. Bo
aka Aku'oibî in tayakon monimu, dá
pomayakdon makow ibanea nion mayak."
9 (Singog-Nya tatua, noponyata kon
noba̲ĺidon onu inta aim pinoguman-Nya
muna nana'a: "Amá, nongkon sigad in
intau mita inta inogoi i Amá ko'i-Nakó, diá
tobatúmai im mobu̲li.")
10 Ki Simon Petrus inta nodia kom pitow,
norabut kom pitownya bo nonimboi
kon simpa̤l in imang mo̤loben sahingga
nopongkó im bongo̤lannya dotá ing
ko̤lanan. Ki Malkus tangoi in simpa̤l inta
nopongkó im bongo̤lan tatua.

11 Dá ki Yesus noguman ko'i Petrus,
"Tungkogdon bui im pitowmu nion
kong gumánya! Degá iraimumai diábî
inumon-Ku im palo in roriga inta inogoi i
Amá ko'i-Nakó?"
12 Bo tontara mita in Rum takin komandan
monia bo moḷoḷukad mita inta pinotabá in
intau Yahudi nodomokdon poḷat notogot
ko'i Yesus.
13 Muna dinia monia in Sia ko'i Hanas,
sing ki Hanas na'a kinununton i Kayapas. Ki
Kayapas na'a imang moḷoben kon taong
tatua.
14 Ki Kayapas na'a inta ain nononggina
kon itoi mita Yahudi, kom mopia-piabî
tobatú intau matoi sing kopontingan
bayongan intau.
15 Ki Simon Petrus takin tobatú murî
ibanea dinumudui ko'i Yesus. Murî i Yesus
tobatú tangia nokanal i imang moḷoben,
dá sia sinumu'ot noyotakin i Yesus kom
palas i imang moḷoben,
16 ta'e ki Petrus tongá kon ḷuai kong
ngara mogoḷat makow. Onda intua murî
tobatú tatua iḷumuai bo noyosingog
takin bobantung bobay inta noḷukad
kon ḷoḻingkop, onda intua dinianyadon
sinumu'ot ing ki Petrus.

17 Bobantung bobay inta noḻukad kon
ḻo̲lingkop tatua noguman ko'i Petrus, "Hoi,
ikow doman tobatú murî in intau tatua
ma?" "De'emana," tubag i Petrus.
18 Motumpingdon totok dodai intua,
dá bobantung mita bo moḻoḻukad mita
nomiagdon kon tuḻu nongkon baga bo
nonayang mosia. Ki Petrus minayak intua
bo sinimindog nonayang noyotakin monia.
19 Imang moḻoben no̲libódon ko'i Yesus
soa̲l murî-Nya bo soa̲l totundú-Nya.
20 Ki Yesus notubag, "Aku'oi umuran
taran-tarangan kon tayowon intau
mobayong. Aku'oi umuran doman
motundú kom bonu im ba̲loi
pososambayangan bo kom bonu
im Ba̲loi Allah inta noba̲ḻî tampat
poyoyosipunan intau in Yahudi. Diábî
dodai onda Aku'oi tongá umuni-uni i
mosingog.
21 Dá nongonu sin ikow i mo̲libóbî
ko'i-Nakó natua? L̲ibódon ko'i monia inta
ain nokodongog kon onu inta sinundú-Ku;
kinota'auan bidon monia totok onu inta
siningog-Ku."
22 Naonda ing ki Yesus nosingog natua,
tobatú pongawal kon diug-Nyamai
nonokap ko'i Yesus bo poḻat noguman,

"Mobaranibî totok Ikow mosingog natua
ko'i imang moḷoben!"
23 Ki Yesus notubag, "Aka Aku'oi
noguman kon no'itaḷá, yo pogumankah
kon na'a onu in no'itaḷá tua! Ta'e aka
no'itutuibî im pinoguman-Ku tua,
nongonu sin ikow nonokapbî ko'i-Nakó?"
24 Bo kotogo-togotpa doman natua,
pinokidiadon i Hanas ing ki Yesus
pinobayak ko'i Kayapas tobatú Imang
Moḷoben.
25 Ki Simon Petrus sinimindogpa doman
makow bo nonayang kon tua. Intau mita
kon tua noguman ko'inia, "Ikow doman
murî in Intau tatua ma?" Ta'e ki Petrus
nomayow, "De'emana!"
26 Tobatú ata i imang moḷoben, inta
koluarga i intau inta bongoḷannya
pinongkó i Petrus, noguman, "Diábî
moyotaḷá kon ikowbî na'a inta inontongku
noyotakin in Intau tatua kon taman!"
27 Bo ki Petrus buipa doman nomayow,
"Diábîa," -- bo kon dodaipa doman tua
manuk nokukuk.
28 Doḷo-doḷompa totok dinia monia ing ki
Yesus nongkon baḷoi Kayapas pinobayak
kon istana i gubernur. Intau mita in Yahudi
diábî sinumu'ot kon istana tatua, simbá

mosia diá monajis podudui in agama
monia, sim mosia tumakindon moka'an
kong ka'anon im Paskah.
29 Manangka intua ki Pilatus iḻumuai
nokipodungkuḻ ko'i monia bo noḻibó,
"Nongonu sin diniabî monimu mangoi
intau tana'a?"
30 Mosia notubag, "Aka Sia diá kotaḻá,
dá tantu diábî dinia mangoi nami ko'i
Gubernur."
31 Ki Pilatus noguman ko'i monia,
"Gamádon bo hakim monimu tontanî
podudui in hukummu tontanî!" Ta'e intau
mita Yahudi tatua notubag, "Kami in diábî
mota'au mohukum kon intau dapot i
matoi."
32 (Na'a nobaḻî simbá mobaḻîdon
onu inta aim pinoguman i Yesus soáḻ
kopopatoi-Nya.)
33 Ki Pilatus sinumu'ot bui kon istana bo
nogoinî ko'i Yesus poḻat noḻibó, "Degá
Ikow nion Raja Intau Yahudi?"
34 Ki Yesus notubag, "Ḻoḻibómu nion
nongkon bonu ing ginamu tontanî andeka
oyúon intau ibanea in nopota'au muna
ko'inimu soáḻ Aku'oi?"
35 Ki Pilatus notubag, "Degá aku'oi na'a
intau Yahudi? Mosia inta nodia ko'i-Nimu

pinoángoi ko'inakó in intaubî mita
tobangsa-Mu bo imang mita itoi. Yo onu
degá in inaidan-Mu?"
36 Ki Yesus noguman, "Karaja'an-Ku na'a
in de'emanbî nongkon dunia na'a. Aka
kuma bo karaja'an-Ku na'a nongkon dunia
na'a, dá intau-Ku mita im moramijibî
totok simbá Aku'oi diá posarahkan kom
ponguasa mita in Yahudi. Ta'e totu'ubî
kong karaja'an-Ku de'emanbî nongkon
dunia na'a!"
37 Dá ki Pilatus no̲libó ko'i-Nia, "Aka
natua, Ikow nion Raja?" Ki Yesus notubag,
"Ikowdon in noguman kon Aku'oi na'a
in Raja. Aku'oi no'ilahir bo namangoi in
dunia na'a takin tobatú makusud mobogoi
ing kosaksian soa̲l kabenaran. Intau inta
nongkon kabenaran tatua mokidongogbî
ko'i-Nakó."
38 Ki Pilatus no̲libó ko'i-Nia, "Onu im
manga̲le kabenaran tatua?" (18-38b)
Nosingog makow natua, ki Pilatus i̲lumuai
bui bo minayak nokipodungku̲l kon
intau mita in Yahudi bo noguman, "Diábî
tobatúmai in ta̲lá no'u̲l̓iku ko'i-Nia.
39 Ta'e noba̲l̓idon kabiasaan ko'i monimu,
aku'oi umuran momu̲li kon tobatú intau
inta pinonjara aka kon Singgai Mo̲loben

Paskah. Dá degá mo'ibog im mo'ikow bá pobebaskudon ko'i monimu in raja intau Yahudi tana'a?"

40 Ta'e mosia nomaḷúdon totok, "Diá mota'au, dikabî intau tanion, ki Barabasdon!" (Ki Barabas na'a in tobatú intau mogogagow bo mononakow.)

19 1 Onda intua ki Pilatus sinumu'ot bo nopotabá in intau nosambok ko'i Yesus.

2 Tontara mita nomia kom mahkota nongkon tanga mita inta dodugian, bo pinobandow monia kon uḷu i Yesus. Onda intua iḷambungan monia in jubah nopars,

3 bo mopobui-buimai mamangoi ko'i Yesus bo moguman, "Mobiag raja intau Yahudi!" Onda intua mosia monokap kom pogot-Nya.

4 Nopaḷut makow ki Pilatus iḷumuai bui bo noguman kon intau moántó kon tua, "Indoiai! Diniakudon in Sia ko'inimu, simbá kota'auan monimu kon diábî in Sia kino'uḻiánku kon tobatúmai in taḷáNya."

5 Bo ki Yesus iḷumuai takin nogijubah nopars. Ki Pilatus noguman ko'i monia, "Indoiaikah Intau tatua."

6 Naonda imang mita itoi bo pongawal mita tatua noko'ontong ko'i Yesus, mosia

nomaḷú, "Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotaḻempang! Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotaḻempang!" Dá ki Pilatus noguman ko'i monia, "Gamádon in Sia, bo popopakúdon monimu tontanî kong kayu pinoyotaḻempang, sin aku'oi in diábî noko'uḻî kon tobatúmai in taḷá ko'i-Nia."

7 Intau mita in Yahudi tatua noguman, "Podudui in hukum nami, Sia musti hukumon matoi sin Sia nongaku ki Adî i Allah."

8 Naonda ing ki Pilatus nokodongog kon singog monia natua, nodugangdon bui in ondoknya.

9 Dá sia sinumu'ot bui kon istana bo naonda ing ki Yesus dinia pinotu'ot, ki Pilatus noḻibó ko'i-Nia, "Nongkon ondabî Ikow nion?" Ta'e diá sinubagan i Yesus.

10 Dá ki Pilatus noḻibó bui, "Ikow doîdon mongonguman takin-Ku? Ba' kota'auan-Mu, oyúon ing kawasaku mopobebas ko'i-Nimu, bo kawasaku mopopakú kong kayu pinoyotaḻempang ko'i-Nimu!"

11 Ki Yesus notubag, "Aka ki Allah diá mobogoi ing kawasa tatua ko'inimu, yo beresibî diá ing kawasamu ko'i-Nakó. Tuamai intaubî inta noposarahkan

ko'i-Nakó ko'inimu in moḻobe-ḻoben in dosanya nongkon inimu."
12 Nokodongogmai kon natua ing ki Pilatus, totokdon ramijionnya pobebason ing ki Yesus. Ta'e intau mita i Yahudi totokdon momaḻú im moguman, "Aka ki Tuang mopobebas ko'i Nia, yo ki Tuang de'eman yobayat i Kaisar!"
13 Nokodongogmai kon natua, pinokidiadon i Pilatus iḻumuai ing ki Yesus, bo minayakdon in sia i̲limitú kon kadera pongadilan inta sinangoian Taḻog Batu (Litostrotos). (Kom bonu im bahasa Ibrani sinangoian Gabata.)
14 Wakutu intua singgaidon pinobasadiaan kom poramean paskah, degá jam duablasmaidon. Ki Pilatus nogumandon kon intau mita tatua, "Na'a in rajamu!"
15 Mosia nomaḻú, "L̲imodon in Sia! L̲imodon in Sia! Popopakúdon Sia kong kayu pinoyotaḻempang!" Ki Pilatus noḻibo, "Musti degá aku'oi im mopopakú kon kayu pinoyotaḻempang kon i rajamu?" Imang mita itoi notubag, "Tongábî ki Kaisar in raja nami!"
16 Dá pinosarakandon i Pilatus ing ki Yesus sim bayáandon popopakú kong

kayu pinoyotaḷempang. Bá ginamádon
monia ing ki Yesus bo dinia.
17 Ki Yesus iḷumuai takin kopota-pota'an
ing kayu pinoyotaḷempang popopakúan
ko'i-Nia bo nopobayak in tampat inta
sinangoian "Tampat in Tengkorak".
(Kom bonu im bahasa Ibrani sinangoian
Golgota.)
18 Kon tua Sia pinopopakúdon kong
kayu pinoyotaḷempang. Oyúon doman
intau doyowa im pinopopakú kong kayu
pinoyotaḷempang takin i Yesus singgai
tua. Tobatú kon dotá ing koḷoigi, tobatú
kon dotá ing koḷanan, bo ki Yesus kon
yuá-yuák monia.
19 Kon dotá omonikan kayu inta
pinopopakúan ko'i Yesus pinoki popakúan
doman i Pilatus ing kayu topongkó inta
pinaisan, "Ki Yesus Intau Nazaret, Raja
Yahudi."
20 Nobayong intau Yahudi nokobaca kom
pais tatua, sin tampat inta pinopopakúan
ko'i Yesus kong kayu pinoyotaḷempang
nodiug kong kotá. Tua pinais doman kom
bahasa Ibrani, Latin, bo Yunani.
21 Dá imang mita itoi noguman ko'i
Pilatus, "Dona'ai paison Raja Intau Yahudi",

ta'e paisbî nana'a, "Intau tana'a noguman,
Aku'oi Raja Intau Yahudi."
22 Ta'e ki Pilatus notubag, "Onu inta aim
pinaisku, diá bidon mota'au baḷuian."
23 Naonda in tontara mita tatua
nopopakú makow ko'i Yesus kong kayu
pinoyotaḷempang, mosia nogamá kom
pakeang i Yesus bo sinilai monia opat,
tumongo silai ko'i monia. Ginamá doman
monia in jubah-Nya. Jubah tatua diábî in
tanda pinodaguman -- sinuji nongkon
ḷimonik nodapot kon omonagannya.
24 Dá tontara mita tatua noyosingog,
"Dona'aidon poyopongkóon in jubah
tana'a. Koḷigai bá morabut kon lot ing
kita, tayakon mongo ki ine im moko'uḷî."
Soáḷ tatua nobaḷî simbá motompodon onu
inta aim pinais kom bonu im Buk Mosuci,
nana'a: "Mosia mosilai kom pakeang-Ku,
bo norabut kon lot sim motayak kon
jubah-Ku." Bo totu'u natuabî im pinomia
in tontara mita tatua.
25 Kon diug ing kayu inta pinopopakúan
ko'i Yesus, sinimindog kon tua ki iná i
Yesus, ki utat bobay i iná-Nya, ki Maria ki
buḷoi Klopas, bo ki Maria Magdalena.
26 Naonda ing ki Yesus noko'ontong
ko'i iná-Nya bo murî inta kinotabi-Nya

sinimindog makow kon tua, Sia noguman
ko'i iná-Nya, "Iná, tua ing ki adi i Iná."
27 Noguman makow natua ing ki Yesus
ko'i iná-Nya, Sia noguman doman kon
murí-Nya tatua, "Tua ing ki inámu." Bo kon
dodaipa doman tatua dinia im murí tatua
ing ki iná i Yesus nogutun tobaḷoiannya.
28 Kinota'auan bidon i Yesus kon tana'a
bayongan yagi-yagi ain noḷapat, bo bá
onu inta aim pinais kom bonu im Buk
Mosuci mobaḷi̱don, dá Sia noguman,
"Aku'oi moyogang."
29 Kon tua oyúon im palo inta nopuḷi̱ng
in anggur boil. Dá mosia nogamá kong
gabus bo pinoḷodok kom bonu in anggur
boil tatua, bodongka pinopoturak kom
buḷú topongkó bo pinopodiug kom bibig i
Yesus.
30 Ki Yesus nonginsip kon anggur boil
tatua bo noguman, "Ain nopaḷut!" Bo
kinumuyungdon Sia poḷat minatoi.
31 Itoi mita in Yahudi doíbí aka mayat
in intau mita inta pinopopakú kong kayu
pinoyotaḷi̱empang umuran mo'igantong
makow kon tua uma'ai Singgai in Sabat,
apa doman Sabat dodai intua Singgai
Moḷoben. Sin singgai inta pinopopakúan
ko'i Yesus tua no'iḷabú kon singgai

inta mopo'ikoḷomai Sabatdon tatua.
Dá itoi mita i Yahudi minayakdon ko'i
Pilatus bo nopoigum simbá si'oḷ in
intau mita inta pinopopakú kong kayu
pinoyota̲lempang tatua tokoputoḷandon
bodongka popoponag i mayat monia
nongkon kayu pinoyota̲lempang tatua.
32 Dá tontara mita tatua minayak bo
nomutoḷ muna kon si'oḷ in intau doyowa
inta pinopopakú noyotakin i Yesus.
33 Naonda i mosia no'ibayakdon ko'i
Yesus, indoianmai monia yo minatoi
bidon, dá si'oḷ-Nya diádon pinutoḷan
monia.
34 Ta'e sian i Yesus sinakuḷ in tobatú
tontara ing ginubat; dá iḷumuaidon in
dugú bo tubig.
35 Intaubí inta ain noko'ontong tontaní
kon onu inta ain noba̲lí tatua in nopota'au
kon soáḷ tatua, simbá mo'ikow mopirisaya
doman. Bo onu inta pinota'aunya tatua in
totu'ubí, bo kinota'auannya kon totu'ubí
intua.
36 Tua in noba̲lí simbá moba̲líidon onu
inta pinais kom bonu im Buk Mosuci,
"Diábí tobatúmai in tuḷannya putoḷon."

37 Kom bonu in Alkitab pinais doman
nana'a: "Mosia mo'indoibî ko'i-Nia inta ain
sinakuḷ monia."
38 No'iduduimai kon tua, ki Yusup
inta nongkon Arimatea nopo'igum ko'i
Pilatus mogamá kom mayat i Yesus. (Ki
Yusup na'a dumodudui Yesus, ta'e tongá
umado-adop sim mo'ondok kon intau
mita Yahudi.) Inogoi i Pilatus onu inta
pino'igumnya tatua, dá binayaknyadon
pinopoponag im mayat i Yesus tatua.
39 Ki Nikodemus inta pernah namangoi
ko'i Yesus doḷom, minayak doman
noyotakin i Yusup. Ki Nikodemus nodia
doman kon ramuan taḷong mobondu bo
gaharu degá toḷumai nopuḷuh nokilo ing
kobayongea.
40 Binayak ginamá nayadua im mayat i
Yesus bo binakut im pusi pinoyobakut in
ramuan mobondu tatua pinodudui kong
kabiasa'an pongogubur in intau Yahudi
41 Kon diug in tampat inta pinopopakúan
ko'i Yesus kong kayu pinoyotaḷempang
oyúon tobatú taman. Kom bonu in taman
tatua oyúon ing kuburan mobagu inta
diápa dodai onda pinonguburan kon intau.
42 Lantaran kuburan tatua nodiug, apa
doman singgai in Sabat motoyongdon

pangkoion, dá kinuburdon monia kon tua
ing ki Yesus.
20 [1] Kon singgai in diminggu modiugpa
mobayag, ki Maria Magdalena
minayak ing kubur. Inindoiannyamai yo
batu inta pinonaḷob no_litoidon nongkon
bubú ing kubur tatua.
[2] Dá noribatuk in sia bo minayak notayak
ko'i Simon Petrus bo kom murî inta
kinotabi totok i Yesus, bo noguman,
"Ki Tuhan ginamádon in intau nongkon
kubur. Diá kinota'auanku mongo sinagú
monia kon onda."
[3] Ki Petrus bo murî-Nya ibanea tatua
minayak ing kubur.
[4] Taya dua tumpaḷa noribatuk, ta'e murî
tobatú tatua im mo_lika-_likat nongkon i
Petrus, bo sia im muna nodapot kong
kuburan.
[5] Sia iḷumongow kong kubur tatua bo
inontongnya im pusi inta pinobakut
no'iukat makow kon tua, ta'e diábî in sia
sinumu'ot.
[6] Bo no'i angoidon ing ki Petrus. Ki Petrus
baya-bayak sinumu'ot kom bonu ing
kubur tatua. Sia noko'ontong doman kom
pusi inta pinobakut kom mayat no'iukat
makow kon tua,

7 ta'e pusi inta pinobakut kon uḷu i Yesus
diábĩ no'idiug kon tua, tua in i̲litodbĩ
tontañĩ.
8 Onda intua murĩ inta no'iyaput muna tua
sinumu'otdon doman. Tua inontongnya
bo nopirisaya doman in sia.
9 (Dapot kon dodai intua diápa kino
manga̲lean monia onu inta pinais kom
bonu im Buk Mosuci kon Sia im mustibĩ
mobiag nongkon kinopatoian-Nya.)
10 Nopaḷut makow kon tua murĩ mita i
Yesus tatua nobui.
11 Ta'e ki Maria Magdalena simindogpa
makow kon tayowon kubur tatua
bo mongombaḷmai. Koyogot in sia
nongombaḷ, iḷumonggó kom bonu ing
kubur,
12 bo inontongnya im malaekat doyowa
nogiḷambung nobudó. Mosia i̲limitú kon
tampat inta pinogu̲lidan kom mayat i
Yesus. Tobatú kon dotá in uḷuan, bo
tobatú kon dotá in si'oḷan.
13 Malaekat mita tatua no̲libó, "Iná,
nongonu sim mongombaḷ?" Ki Maria
noguman, "Ki Tuhanku ginamádon intau,
bo diá doman kinota'auanku mongo
pinobayak monia in onda."

14 Naonda in nosingog makow natua,
sia nobobui ná tumi bo inontongnya ing
ki Yesus sinimindog kon tua. Ta'e diábî
kinota'auannya kong ki Yesus intua.
15 Ki Yesus noḻibó ko'inia, "Iná, nongonu
sim mongombaḻ? Ki ine in tayakon i Iná?"
Sinangka i Maria kon Sia tua moḻoḻukadbî
kon taman tatua, dá sia noguman, "Amá,
aka ki Amá in nomamping ko'i-Nia
nongkon na'a, yo tuḻungaipa poguman
ko'inakó mongo kon onda im pinotagúan
i Amá ko'i-Nia, simbá mota'auku bayáan
gamáan in Sia."
16 Ki Yesus noguman ko'inia, "Maria!" Ki
Maria inimindoi ko'i Yesus bo noguman
kom bonu im bahas Ibrani, "Rabuni!"
(Mangaḻenya "Guru".)
17 "Dikapa kadaian in Aku'oi," guman i
Yesus ko'inia, "Sin Aku'oi diápa namonik
ko'i Amá. Ta'e bayakdon ko'i utat-Ku
mita, bo pota'audon ko'i monia kon tana'a
Aku'oi mayak ko'i Amá-Ku bo ko'i Amá
doman monimu, ko'i Allah-Ku bo ko'i
Allah-mu."
18 Dá binayak domandon i Maria
pinota'au kom murî mita i Yesus, kon
inontongnyadon ing ki Tuhan bo ki

Tuhanbî doman in noguman kon tua
komintan ko'inia.
19 Kon singgai doman in diminggu tatua,
naonda in nodo̱lomdon, murî mita i
Yesus noyosipun kom ba̱loi tobatú bo
kinunsîan monia komintan in lolingkop,
sim mo'ondok kon intau mita Yahudi.
Ta'e ki Yesus ba̱lúbî no'isindog magî
kon yuá-yuák monia bo noguman,
"Salam dodamean bo kobiagan motompia
kotaki-takin monimu."
20 Nosingog makow kon natua,
pino'ontong-Nya in lima bo sian-Nya ko'i
monia. Nopia totok ing gina monia naonda
in noko'ontong ko'i Tuhan.
21 Bo ki Yesus noguman ko'i monia bui,
"Salam dodamea bo kobiagan motompia
ko'i monimu. Ná ki Amá nopotabá ko'i-
Nakó, yo natua doman Aku'oi mopotabá
ko'i monimu."
22 Nosingog makow natua, Sia
nopo'irupdon in tompot-Nya ko'i monia
bo noguman, "Tarimadon in Roho i Allah.
23 Aka mo'ikow mongampung kon dosa
in tobatú intau, yo ampungan doman i
Allah in sia. Aka diá ampungan monimu
dosa in tobatú intau, dá diábî doman
ampungan i Allah in sia."

24 Ki Tomas (inta dinonoi ki "Apang"),
tobatú murí inta kon sigad im murí-Nya
mopuḷuh bodoyowá tua diá koyota-
yotakin monia dodai ing ki Yesus
namangoi.
25 Dá murí mita i Yesus ibanea noguman
ko'i Tomas, "Kami ain noko'ontong ko'i
Tuhan!" Ta'e ki Tomas notubag: "Aka
diápa ontongonku tontaní paḷot im pakú
kon ḷima-Nya bo kon sian-Nya tua, yo
beresibí diá mopirisaya in Akuoi."
26 Naonda in todiminggu no'iduduimai
kon tua, murí mita i Yesus noyosipun bui
kon tua, ki Tomas oyúon domandon kon
tua noyotakin monia. Komintan kinunsían
monia in ḷoḷingkop, ta'e ki Yesus namangoi
bo sinimindog kon yuá-yuák monia bo
noguman, "Salam dodamean bo kobiagan
motompia kotaki-takin monimu."
27 No'iduduimai kon tua, ki Yesus
noguman ko'i Tomas, "Indoiaidon in
ḷima-Ku, bo popoturakdon kon na'a in
tononuyukmu. Tonggó magí in ḷimamu
bo popotudakdon kon sian-Ku. Dikadon
moḷia-ḷiaw ing gina, ta'e popirisayadon!"
28 Ki Tomas noguman ko'i Yesus,
"Tuhanku bo Allahku!"

29 Dá ki Yesus noguman ko'inia, "Ikow
nopirisaya lantaran inontongmudon
toh? Kosanangdon totok im mosia inta
umpakah diá noko'ontong ta'e nopirisaya
ko'i-Nakó!"
30 Nobayongpabĭ in soa̱l mita inta
mokoherang im pinomia i Yesus kon
tayowon im murĭ-Nya mita, ta'e diádon
pinais kom bonu im buk tana'a.
31 Ta'e onu inta pinais kom buk
tana'a, makusudnya kom bá mo'ikow
mopirisaya kong ki Yesusbĭ tua in Raja
Mopoposa̱lamat, bo ki Adĭ i Allah, bo
lantaran pirisayamu tatua dá moko'u̱ĭ i
mo'ikow kong kobiagan.
21 1 Nopa̱lut makow kon tua ki Yesus
bui nokipogontong kon murĭ-Nya
taya pitu kon Danow Tiberias. Nana'a ing
kino boba̱ĭinya:
2 Kon singgai tobatú, ki Simon Petrus,
ki Tomas inta donoionmai "Apang", ki
Natanael inta nongkon Kana kon Galilea, ki
adĭ mita i Zebedeus, bo murĭ doman mita i
Yesus taya dua namangoi noyosipun.
3 Ki Simon Petrus noguman ko'i monia:
"Aku'oi mayak modomok kon toyak."
"Kami dumudui," tubag monia ko'inia. Dá
minayakdon im mosia kon uangga. Ta'e

tonggobi-i tua mosia diá nokoá̤lap kon toyak tobatúmai.
4 Wakutu mata in singgai momangkoidon momuká, ki Yesus sinimindogdon kom pintad, ta'e diábî kinota'auan monia kong ki Yesus intua.
5 Ki Yesus no̲libó ko'i monia, "Adî-Ku mita, oyúon degá in toyak ko'i monimu?" "Diá," tubag monia.
6 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Pogarabdon in landarámu kon dotá ing ko̤lanan uangga, dá moko-a̤lapbî im mo'ikow kon toyak." Dá pinogarabdon monia in landará tatua, bo mosia diádon noko-ugut bui sin nobarong totok in toyak kom bonunya.
7 Dá murî inta totok kinotabi i Yesus noguman ko'i Petrus, "Ki Tuhan intua!" Naonda ing kinota'auan i Petrus kong ki Tuhan intua, nogi̤lambungdon in sia (sin diá nogi̤lambung in sia) bo i̤lumabú in sia kon tubig.
8 Murî mita ibanea dinumudui ko'inia nopobayak in toba takin uangga bo ko'ugu-ugut doman in landará inta nopu̲ling in toyak, sin diábî noyayuk im mosia nongkon toba, degá tongá mogatutmai nometer.

9 Naonda im mosia noponagdon kon
toba, inontongdon monia baga in tuḷu kon
tua bo oyúon doman in toyak bo roti kon
tudunya.
10 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Podiaka
mangoi kon tongonumai nobungá in toyak
inta bagu dinomok monimu nion."
11 Ki Simon Petrus sinumakoi kon uangga
bo nogugut kon landará bo pinobayak
in toba. Landará tatua nopuḻing in toyak
mongoḷoben, mogatut bo ḻima nopuḷuh
botoḷú ing kobayongea. Ta'e umpakah
natua ing kobayong toyak, ta'e diábî
nobisik in landará.
12 Ki Yesus noguman ko'i monia, "Koḻigai
monga'andon." Diá tobatúmai ing kon
sigad monia tua nokobaḻî noḻibó, "Mongo
ki ine ing ki Amá!" Sing kinota'auandon
monia kong Tuhan in Sia.
13 Onda intua ki Yesus dinimiug ko'i
monia bo nogamá kon roti bo nobogoi
ko'i monia. Ná doman tua, Sia nobogoi
doman in toyak.
14 Na'a in intoḷunyadon ki Yesus noki
pogontong kom murî-Nya mita naonda im
biniagdon bui in Sia nongkon sigad intau
mita minatoi.

15 Nopaḷut makow mosia nonga'an, ki
Yesus noguman ko'i Simon Petrus, "Simon,
adi i Yohanes, degá tabimu i moḷobe-ḷoben
nongkon tabi monia ko'i-Nakó?" "Totu'u,
Tuhan," tubag i Petrus, "Kinota'auanbi i
Tuhan kon aku'oi im motabibi ko'i Tuhan."
Ki Yesus noguman ko'inia, "Ḷukadaidon ki
adi mita in domba-Ku."
16 Ki Yesus bui no̲libó nogindua,
"Simon adi i Yohanes, degá motabi ikow
ko'i-Nakó?" "Totu'u, Tuhan," tubag i
Petrus, "Kinota'auanbi i Tuhan kon aku'oi i
motabibi ko'i Tuhan." Ki Yesus noguman
ko'inia, "Ḷukadaidon in domba-Ku mita."
17 Intoḷunyadon ki Yesus no̲libó ko'inia,
"Simon adi i Yohanes, motabi degá ikow
ko'i-Nakó?" Moájardon totok ing gina i
Petrus sing ki Yesus nodapot ing kotoḷu
no̲libó ko'inia. Dá ki Petrus notubag bui,
"Tuhan, kinota'auanbi i Tuhan bayongan
yagi-yagi. Kinota'auanbi i Tuhan kon
aku'oi i motabibi ko'i Tuhan!" Bo ki
Yesus noguman ko'inia, "Ḷukadaidon in
domba-Ku mita.
18 Na'a im poguman-Ku ko'inimu:
Wakutu ikow nogu'odpa, ikowdon tontani
in nogakod kon ogotanmu, bo mayakabi
onda ing ko'ibogmu. Ta'e aka ikow

moguyangdon, yo potuntunmubî in
ḻimamu bo intaudon ibanea i mogakod
ko'inimu bo dia'annya kon tampat inta
kodoi'mu bayáan."
19 (Singog mita i Yesus mopota'aubî kon
naonda ing kopopatoi i Petrus kon singgai
mo'iduduimai sim mopomulia ko'i Allah.)
Nopaḻut makow kon tua ki Yesus noguman
ko'i Petrus, "Duduidon ko'i-Nakó!"
20 Wakutu ing ki Petrus nobobui, sia
noko'ontong kon tuminyamai i murî inta
totok kinotabi i Yesus. (Sia tua inta i̱limitú
kon diug i Yesus kowakutu in nonga'an bo
sia doman inta no̱libó ko'i Yesus, "Ki ine
im moposarakan ko'i-Nia?")
21 Noko'ontongmai ko'inia, ki Petrus
no̱libó ko'i Yesus, "Tuhan, naonda in sia
na'a?"
22 Ki Yesus notubag, "Aka mo'ibog in
Aku'oi kon sia in umuranpa mobiag
modapot in Aku'oi mamangoi bui, yo
tua in de'emanbî urusanmu. Ta'e ikow in
duduidon ko'i-Nakó!"
23 Dá no'isiardon in habar kon sigad in
dumodudui mita i Yesus, kom murî-Nya
tatua in diábî mato-matoi. Padaha̱l
diábî ing ki Yesus noguman, kon diá
matoi i murî-Nya tatua, ki Yesus tongábî

noguman, "Aka mo'ibog in Aku'oi kon
sia in umuranpa mobiag modapot in
Aku'oi mamangoi bui, yo tua in de'emanbĩ
urusanmu."
24 Murĩ tatuata inta nobogoi ing
kosaksian kon soą́l mita inta ain nobą̲ĩ
tana'a. Sia domandon tatua inta ain nomais
kon na'a. Bo kinota'auanbĩ naton kon onu
im pinogumannya tatua in totu'ubĩ.
25 Nobayongpabĩ in soą́l mita ibanea inta
inaidan i Yesus, ta'e aka daiton paison
intua, yo rasa'anku dunia na'a diábĩ
tugatan potagúan kon onu im paison
tatua.

Kisah Para Rasul

1 [1] Tuang Teopilus inta mobijaksana.
Kom bonu im bukku inta muna,
pinaiskudon im bayongan inta inaidan
bo inta sinundú i Yesus pinangkoipamai
wakutu in Sia mulai nogaid
[2] no'idapot in singgai kino bingkatan-
Nya kon soroga. Ko wakutu in Sia diápa
namonik in soroga, takin kawasa in
Roho i Allah, Sia nobogoidon muna
im parentah-Nya kon rasul mita inta
pinilí-Nya.
[3] Naonda in Sia buidon nobiag nongkon
kinopatoian-Nya, opat nopuluh nosinggai
Sia nopo'ontong in oáidan-Nya kon
rasul mita simbá monyata ko'i monia
kon Sia tua in totu-totu'ubí nobiag.
Mosia noko'ontong ko'i-Nia, bo Sia
nongonguman ko'i monia kon náonda ing
ki Allah momarentah salaku Raja.
[4] Bo ko wakutu in Sia noyosipun
noyotakin monia, Sia noguman ko'i monia
nana'a, "Dikapa im mo'ikow monalámai
kon Yerusalem. Olatdon kon tua modapot
ing ki Amá mobogoidon kon onu inta

pinodandi-Nya, inta aim pinota'au-Ku ko'i monimu ko̲lipod.
5 Sing ki Yohanes nopobaptis in tubig,
ta'e diádon mo'onggot mo'ikow baptison
in Roho i Allah."
6 Mosia inta noyosipun kon tua no̲libó
ko'i Yesus, "Tuhan, degá mo'ibogdon
Ikow masa in tana'a moposindog bui ing
karaja'an kon intau Israel?"
7 Ki Yesus notubag, "Diábî paraḷu
kota'auanmu in sempo andeka wakutunya,
sin tua ing ki Amá-Kubî im monantú
podudui ing kawasa-Nya.
8 Tongá mo'ikow im moko'u̲ľîbî kong
kawasa, aka Roho i Allah mamangoidon
ko'i monimu bo mo'ikowdon nion im
moba̲ľî saksi-Ku kon Yerusalem, kom
bayongan butá in Yudea, kon Samaria bo
modapot popod in dunia."
9 Naonda in nosingog makow kon tua in
Sia, Sia biningkatdon namonik in soroga
ko'onto-ontongpa makow monia tua.
Bo kino'o̲lingoiandon ing goḷom in Sia
sahingga diádon inontong monia.
10 Bo ḷumangagpa makow im mosia
sim mo'indoi kong kino'onikan i
Yesus, indaianmai doyowa intau inta

nogi̱lambung nobudó no'isindog magî kon diug monia,
11 bo noguman ko'i monia, "Hei intau mita ing Galilea, nongonu sim mo'ikow simindogbî makow kon nion bo i̱lumangag makow kon i̱langit? Ki Yesus inta inontong monimu nobingkat namonik in soroga tua im mamangoibî bui. Bo ko'oangoi-Nya bui notongkaibî ná inta inontong monimu tana'a."
12 Onda intua rasul mita tatua nobuidon kon Yerusalem si mosia nongkon bu̱lud in Zaitun. Bu̱lud tatua degá tokilomai nometer ing koyayuknya nongkon Yerusalem.
13 Kon Yerusalem mosia minayak im ba̱loi inta pinogutunan monia. Mosia namonik in ruangan inta pinonga'anan monia wakutu in Singgai Mo̱loben Paskah. Na'a in tangoi monia tua: Ki Petrus, ki Yohanes, ki Yakobus, ki Andreas, ki Pilipus, ki Tomas, ki Bartolomeus, ki Matius, ki Yakobus inta ki adî i Alpeus, ki Simon intau in Zelot bo ki Yudas adî i Yakobus.
14 Mosia umuran notobatú kong gina moyosipun sim mosambayang. Mosia nosambayang takin tongonumai im bobay

ná tai Maria inta ki iná i Yesus bo ki utat mita i Yesus.

15 Kon singgai tobatú wakutu im mosia noyosipun, degá mogatutmai bodoyowa nopuḻuh in intau, dá ki Petrus sinimindog kon yuá-yuák monia tua bo nosingog, kainia,

16 "Utatku mita, onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci mustibî mobaḻî. Tungkuḻ intua Roho i Allah nomaké ko'i Daud bo noguman muna kong ki Yudas im mobaḻî itoi mita in intau inta modomok ko'i Yesus tua.

17 Koḻipod sia tua noyotakinbî nami bo poḻatpa doman noyotakin nami nogaid nana'a."

18 (Ki Yudas na'a aindon noko'uḻî kom butá pinoḻobongan ko'inia, butá boḻi in oáidnya inta mora'at. Sia noḻabú no'itongkob bo siannya nobotak, sahingga bayongan bonu in siannya no'iḻuai komintan.

19 Bayongan intau kon Yerusalem nonota'au kom bayongan tua, tuamai butá tatua sinangoian monia inta kom bonu bahasa monia tontañî 'Akeldama', mangaḻenya 'Butá in dugú'.)

20 "Sing kom buk im Mazmur oyúon pinais
nana'a, 'Dona'ai makow sin ļipú monia
tua in mo'ingongowbî; bo dona'aidon
makow sin diá bidon intau im mogutun
kon tua.' Pomayakdon, 'Makow oáidan inta
pinokiáid ko'inia gamáan in intau ibanea.'
21 Manangka intua musti oyúon intau
kotaki-takin nami im mobaļî saksi kong
ki Yesus tua in totu-totu'ubî bui nobiag
nongkon kinopatoian-Nya. Intau tatua im
musti intau inta umuran dinumudu-dudui
makow ko'i naton ko wakutu ing ki Tuhan
Yesus minaya-mayak makow, tuata in
wakutu inta mulaidon pino baptisan i
Yohanes nodapot kon singgai ki Yesus
nobingkat namonik in soroga nonaļámai
ko'i naton."
22 (1:21)
23 Dá intau mita kon tua noponu'ot
doyowa in tangoi intau. Tangoi nayadua
tua ing ki Yusup inta dinonoi ki Barsabas
(sia dinonoi doman ki Yustus), tangoi
induanya ki Matias.
24 Mosia komintan nosambayang nana'a,
"Tuhan, Ikowbî inta nonota'au kom bonu
ing gina im bayongan intau, tundúdon
mongo ki ine ing ko'ibog-Mu kon sigad
nayadua na'a, inta motarima kon oáidan

inta pinokiáid-Mu ta'e inta ain sinaḷáanmai i Yudas inta ain notarima kon hukuman pinodudui in oáidnya."
25 (1:24)
26 Onda intua mosia nopogonik in undi, bo ki Matias ing kinopiḻían. Dá sia im binaḻí rasul pinodugang kon rasul inta mopuḷuh bo mita tua.

2 1 Naonda in singgai Pentakosta, inta singgai iḻimadon nopuḷuh nongkon kino sintakan i Yesus, bayongan intau mopirisaya noyosipun kon tampat tobatú.
2 Daḻí bo kino dongogan singog nongkon ḷangit náonda bo tompot nogirup noropot sinumu'ot kom baḷoi inta iḻitúan makow monia tua.
3 Bo inontong monia in dilá mita náonda bo dokot in tuḷu dumakit magí makow bo poḷat dinumompá ko'i monia komintan.
4 Mosia tua komintandon kinawasa'an in Roho i Allah. Dá nomangkoidon mosia nosingog nomaké im bahasa intau ibanea. Mosia nosingog podudui im bahasa inta inogoi in Roho i Allah singogon.
5 Ko wakutu intua noántó intau in Yahudi inta nongkon bayongan butá kon dunia na'a in nogutun kon Yerusalem. Mosia tua

intau inta motoindudui kom parentah i Allah.
6 Naonda in nokodongog kon singog tatua, nobayong totok intau namangoi noyo_lipung. Mosia nongoherang nokodongog kon rasul mita tatua nosingog nomaké im bahasa monia tontanî.
7 Nongo'itongaw bo nongoherang im mosia bo nosingog, "Kinota'auan nami intau mita inta nosingog tanion intaubî ing Galilea!
8 Yo nongonubî sin dongogon naton mosia momakébî im bahasa inta pakéonmai naton kom butá naton tontanî;
9 Kita na'akan, intaubî im Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Yudea, Kapadokia, Pontus, Asia,
10 Prigia, Pampilia, Mesir bo butá mita inta kon Libia inta kon diug ing Kirene. Bo oyúon doman in mokokiángoi nongkon Rum.
11 Oyúon intau mita in Yahudi, bo oyúon doman intau nongkon _lipú ibanea inta sinumu'otdon kon agama Yahudi. Oyúon doman intau inta namangoi nongkon Kreta bo Arap. Dinongogdon naton komintan im mosia tua nosingog takin nomaké im

bahasa naton, bo nopota'au in soáḷ mita
mokoherang inta inaidan i Allah!"
12 Dá noherang bo nobingung im mosia
komintan bo nosi̲libóan, "Onubî degá
manga̲le in tana'a?"
13 Ta'e, oyúon doman intau mita kon tua
in tongá noningku̲le, kai monia, "Ah, intau
mita tatua tongábî noḷoḷangu in anggur!"
14 Dá ki Petrus takin rasul taya mopuḷuh
bomitá sinimindog bo nosingog kon
tayowon intau moántó inta kon tua.
Noropot in singognya noguman ko'i
monia nana'a, "Hei intau mita in
Israel bo bayongan intau inta nogutun
kon Yerusalem! Indongogai kopia!
Pogumankudon ko'i monimu, kon
15 intau mita tana'a in diábî noḷoḷangu,
ná kai'n singog monimu; sin tana'a im
bagupabî jam sambilan doḷo-doḷom.
16 Tongá soáḷ tana'a aim bidon muna
pinota'au i Allah inta pinoyaput i Nabi Yoel
nana'a:
17 'Kon singgai tumi, Aku'oi mobogoi in
Roho-Ku kom bayongan intau. Ki adîmu
mita ḷoḷaki bo ki adîmu mita bobay im
mopota'aubî ko'i monimu in soáḷ mita inta
pinota'au-Ku ko'i monia. Intaumu mita
inta nongogu'odapa moko'ontong kon

soa̱l mita inta po'ontong-Ku ko'i monia.
Guyangamu mita in tumogoindopbî kon
togo'indop inta ogoi-Ku ko'i monia.
18 Ná doman tua in bobantung-Ku
mita -- ḷoḷaki bo bobay --, kon singgai
mita tatua, ogoian-Ku in Roho-Ku.
Sahingga mosia mopota'u in onu inta
pinoguman-Ku ko'i monia.
19 Bo Aku'oi im mogaid kon oáidan mita
inta totok im mokoherang kon ḷangit, bo
tanda mita kon butá na'a; bo oyúonbî in
dugú bo tuḷu, bo poyok mobunod.
20 Mata in singgai mobaḷî mosindip,
buḷan mosimpuya náonda bo dugú kon
wakutu in diápa mo'iangoi in singgai i
Tuhan, singgai inta totok im moḷoben bo
momulia tua.
21 Kon singgai tatua ki ine im mokuani
kon tangoi i Tuhan mosia im posa̱ḷamaton.'
22 Utatku mita intau Israel! Indongogai
in singogku tana'a: Makusudku tua ing ki
Yesus intau in Nazaret. Sia pinotabá i Allah
mamangoi ko'imonimu. Tua im monyata
ko'i monimu sin Sia ain nogaid kon oáidan
inta mokoherang totok bo nopo'ontong in
tanda mita inta nongkon i Allah. Tua mita
inaidan-Nya kon yuá-yuák monimu bo tua
ing kinota'auanbî monimu.

23 Bo pinodudui in roncana i Allah
ko'i-Nia, Sia pinosarahkan ko'imonimu.
Sia pinopopakú monimu kong kayu
pinoyotaḻempang bo pinomayak makow
iḻimod in intau mita inta mongoromú.
24 Ta'e Sia biniag bui i Allah. Sia pinilatan
nongkon roriga im popatoi, sin diábĩ
mota'au aka Sia umuran kom bonu ing
kawasa im popatoi.
25 Sin Sia aim bidon pinota'au muna i
Daud, nana'a, 'Aku'oi noko'ontong ko'i
Tuhan umuran kom munaku; Sia umuran
moḻukad makow ko'inakó, simbá aku'oi
diá kogangguan in rupa-rupa.
26 Tuamai ginaku umuran moḻunganga,
bibigku umuran mopoyaput in dodayow:
bo awakku umuranbĩ mosanang mogoḻat
makow kom bonu in tampat inta
pinogogayanku pangabisan.
27 Sin diábĩ pomayak-Mu makow rohoku
ing kotaḻáan kon dunia intau minatoi.
Bo diábĩ doman pomayak-Mu makow in
ata-Mu inta umuran kodu-kodudui im
mo'indoi kong koyoyangan in awak.
28 Ikow in ain nopota'au in daḻan
mopobayak ing kobiagan mononoi
ko'inakó. Moḻunganga totok ing ginaku
sin Ikow in umuran kotaki-takinku.'

29 Utatku mita, bá singogonkudon
kotarangon ko'i monimu in soáḷ ki Daud,
ki mogoguyang naton. Sia aim minatoi bo
iḷobongdon doman; pinoḷobongan ko'nia
umuranpa oyúon kon sigad naton dapot
kom masa in tana'a.
30 Sia na'a in tobatú nabi inta nonota'au
kong ki Allah aindon nodandi pinodoyon
kon ibot ko'inia kon oyúon ing
katurunannya im baḷ̃ion i Allah Raja.
31 Tuamai, pinota'audon muna i Daud
kon Raja Mopoposaḷamat tatua im buibî
mobiag. Nana'a ing kainia, 'Sia in diábî
pomayak makow ing kotaḷáan kom bonu
in dunia intau minatoi; awak-Nya in diábî
moyoyang bo modait.'
32 Ki Yesusbî na'a inta aim biniag i
Allah nongkon kinopatoian. Kami na'a in
noko'ontong tontanî kon tua komintan.
33 Sia sinintak bo inogoian in tampat
pomomarenta'an inta moḷantud, bo
inogogian i Allah ing kawasa, bo notarima
kon Roho i Allah inta aim pinodandi
tua, bo Roho doman tatua in inogoi-Nya
ko'inami na'a, tuata inta inontong bo
dinogog monimu kon na'a,

34 Ki Daud tontaṉ̈ diábṉ̈ namonik in
soroga, ta'e sia nosingog nana'a, 'Ki Tuhan
noguman ko'i Tuanku:
35 L̲itúdon kon dotá ing koḻanan-Ku,
modapot im bayongan saturumu
baḻ̈ion-Ku tumungkud kon tayowon-Mu!'
36 Manangka intua bayongan intau Israel
musti monota'au totok kong ki Yesus
inta aim pinopopakú monimu kong kayu
pinoyotaḻempang binaḻ̈i bidon i Allah
Tuhan bo Raja Mopoposaḻamat!"
37 Naonda im mosia nokodongog kon
singog i Petrus tatua noḻiai ing gina monia.
Bo noḻibó im mosia ko'i Petrus bo kon
rasul mita ibanea, "Utat mita onu degá im
musti pomia'an nami?"
38 Ki Petrus noguman ko'i monia nana'a,
"Pogogaidon mogaid kon dosa im mo'ikow
bo poki baptisdon kom bonu in tangoi i
Yesus Kristus simbá modait ampungan in
dosa. Bo mo'ikow motarima kon Roho i
Allah.
39 Sim mo'ikowbṉ̈ bo ki aḏ̈imu mita
bo bayongan intau inta kon tampat
nongoyayuk -- tuatabṉ̈ mita in intau inta
inoiṉ̈ i Tuhan simbá mamangoi ko'i-Nia,
tuabṉ̈ im pinopomakusudan dandi i Allah
tatua."

40 Natuata pinogoginsilang i Petrus
ko'i monia. Bo nobarongpa doman in
tongginanya ibanea inta monongganut ko'i
monia simbá umukatdon kom bangusa
mita inta mora'at inta toko hukumon i
Allah.
41 Noántó in intau nopirisaya kon
inta pinoguman i Petrus bo poḷat
nokibaptis. Dodai intua intau inta
nopirisaya nodugangdon toḷu noribu ing
kobayongea.
42 Mosia morajing totok mokidongog
kon onu in sinundú in rasul mita tatua bo
umuran moyosipun moyotakin monga'an
bo mosambayang.
43 Nobayongdon totok in soáḷ mita
mokoherang inaidan in rasul mita tatua
sahingga mopia ing gina monia bo
mo'ondok doman.
44 Intau mita inta mopirisaya tatua
umuran nobiag notobatú bo onu in
oyúon ko'i monia pakéon doman monia
moyotakin.
45 Bo umuranbî oyúon ing kon sigad
monia tua im mopotaḷui ing kapunya'an
monia bo sila-silaion makow kon intau
mita podudui ing kaparaḷuan monia.

46 Pomuḷoi in singgai mosia moyosipun
kom Baḷoi Tuhan. Mosia monga'an doman
moyotakin kom baḷo-baḷoiannya. Tua
komintan inaidan monia takin pia ing gina
bo takin doman dodia inta mo'ompá.
47 Mosia umuran modayow ko'i Allah.
Kobobiag monia totu'u mokosanang
kong gina im bayongan intau. Pomuḷoi
in singgai tantú dugangan i Tuhan
ing kobayong monia, intau mita inta
posaḷamaton-Nya.
3 1 Kon singgai tobatú wakutu in orasdon
posambayangan sin aindon jam tiga
ḷoḷabungea, ki Petrus bo ki Yohanes
minayak sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan.
2 Kon tua oyúon in tobatú ḷoḷaki inta
lempeng nongkon no'ilahirpamai. Pomuḷoi
in singgai umuran sia buligan intau
pobayak in diugmai ngara im Baḷoi Tuhan,
ngara tatua sinangoian "Ngara mogagah".
Sia dinia minayak intua sin mopo'igum in
totabi kon intau mita inta tumu'ot kom
Baḷoi Tuhan tatua.
3 Naonda intau tatua noko'ontong ko'i
Petrus bo ko'i Yohanes tumu'ot kom Baḷoi
Tuhan tua, sia noki kotabi ko'i nayadua
tua.

4 Dá inindoian nayadua tua bo noguman
ing ki Petrus ko'inia, "Indoiaikah ing kami!"
5 Dá inindoian doman intau tatua im
mosia takin nopo'igum totabi simbá
ogoian monia in onukadon.
6 Ta'e ki Petrus noguman ko'inia, "Aka
doit yo diábî ing ko'inakó na'a, ta'e onu
ing ko'inakó ogoikubî ko'inimu: Podoyon
kon tangoi i Yesus Kristus intau in Nazaret
tatua, mokobayakdon ikow!"
7 Bo kinadaiannya in ḻima koḷanan
intau ḻempeng tatua bo sinuḷungan
pinosindog. Dá kon dodaipa doman tatua
bo norigondon in si'oḷ bo gonggoyamuk in
si'oḷnya.
8 Bo daḻî in sia iḷumanduk sinimindog
bo poḷat minayak dinumudui ko'i monia
sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan tatua. Mayak
sindaḷan ḷumansik in sia bo modayow ko'i
Allah.
9 Komintan intau kon tua noko'ontong
ko'inia nokobayakdon bo poḷat nodayow
ko'i Allah.
10 Bo kinota'auandon monia kon intau
tatua inta biasamai ḻimitú kong ngara im
Baḷoi Tuhan bo mopo'igumai in totabi
kon intau inta tumu'ot kom Baḷoi Tuhan
tatua. Totok nongoherang im mosia bo

nongo'i-tongau in noko'ontong kon onu
inta ain nobaḻi ko'inia tua.
11 Bo intau tatua umuran dumudu-dudui
makow ko'i Petrus bo ko'i Yohanes. Bo
wakutu in ḻimitúdon makow kon tampat
inta sinangoi "Tampat Pobobarasanangan i
Salomo", totokdon in tayatoḷu tua angoion
ḻipungon im bayongan intau sim mopia
totok ing gina monia.
12 Naonda ing ki Petrus noko'ontong
kon intau mobayong tatua, sia nosingog
ko'i monia nana'a, "Hei intau mita Israel
nongonu sim mo'ikow moherangbí im
moko'ontong kon tua komintan? Degá
kai monimu kamai dá intau tana'a
in nokobayak lantaranbí kawasa bo
kotoindudui nami ko'i Allah?
13 Ki Allah inta sinumbah i Abraham, i
Ishak, i Yakub bo im mogoguyang naton
tua ing ki Allahbí inta nopomulia kon
simpal-Nya inta ki Yesus Kristus. Ki Yesus
tua inta pinosarahkan bo inta diá sinarima
monimu kon tayowon i Pilatus umpakahbí
kai Pilatus im buḻiandon in Sia.
14 Sia tua inta mokudus bo inta mobanar
ta'e mo'ikow doí notarima ko'i-Nia sin
intaubí moḷoḻimod ing ko'ibog monimu
buḻian saḷaku hadiah ko'i monimu.

15 Mo'ikow nolimodon ko'i-Nia inta
pangkoi ing kobiagan im bayongan intau,
ta'e bui bo biniag i Allah in Sia nongkon
sigad intau minatoi. Bo kami na'a in
noko'ontong tontanî kon tua komintan.
16 Bo lantaran intau tana'a nopirisaya
kon tangoi i Yesus dá tuata in nokoroton
kon intau inta inontong monimu tana'a.
Lantaran intau tana'a nopirisaya ko'i Yesus
dá nosehatdon bui in sia kon tayowon
monimu komintan.
17 Utat mita! Tana'a kinota'auankudon
kon onu inta inaidan monimu bo in itoimu
mita ko'i Yesus lantaranbî diá kinota'auan
monimu onu inta pinomia monimu tua.
18 Ta'e natuabî in cara i Allah
mogintompod kon onu inta aim
pinota'au-Nya muna pinongin nabi-Nya
mita inta kai-Nia, 'Mopoposaḷamat inta
pinotabá-Nya musti mokorasa kon roriga.'
19 Tuamai pokoratakdon kon raian bo
pogogaidon mogaid kon dosa mita, simbá
ampungandon in dosamu tatua.
20 Bo bá ogoian i Tuhan ing kasanangan
im mo'ikow, bo potabá-Nya ing ki Yesus
mamangoi ko'i monimu, sin nongkon
pinomangkoianpabîmai, Siabî tua inta
sinantú i Allah moposaḷamat ko'i monimu.

21 Sia im mustipabí mogutun kon
soroga modapot ing ki Allah monombagu
kom bayongan yagi-yagi ná inta aim
pinoguman-Nya kon nabi-Nya mita
tungkuḷ intua.
22 Ki Musa pernah doman noguman
nana'a, 'Ki Tuhan, ki Allahmu in nopotabá
ko'inimu kon tobatú nabi inta nongkon
butá monimu tontaní, naonda bo nopotabá
in Sia ko'inakó.
23 Bo intau inta doí mokidongog kon
onu im poguman in nabi mita tatua,
tokoputúon kon sigad in umat mita i
Allah.'
24 Bayongan nabi inta pernah nopoyaput
in habar nongkon i Allah, pinangkoipamai
nongkon i Samuel bo nabi mita inta
namangoi no'iduduimai ko'inia, komintan
doman nongonguman masa in tana'a.
25 Mo'ikowdon inta motarima kon onu
inta aim pinoguman mita in nabi tungkuḷ
intua bo mo'ikow im moko'uḷí kon silai inta
aim pinodandi i Allah kom mogoguyang
naton, ná inta aim pinoguman-Nya ko'i
Abraham nana'a, 'Lantaran katurunanmu
dá bayongan intau kon dunia barakatan.'
26 Tuamai ki Allah nomiḷí kon simpaḷ-Nya,
bo nopotabá ko'i-Nia namangoi muna

ko'i monimu, simbá Sia momarakat ko'i monimu. Nana'a in cara-Nya nomarakat ko'i monimu, pinogogai-Nyadon im mo'ikow komintan mogaid kom mora'at ná inta biasamai aidan monimu."

4 1 Ko wakutu ing ki Petrus bo ki Yohanes koyogotpa nongonguman takin intau moántó kon tua, indoianmai yo imang mita itoi bo itoi im moḷoḷukad kom Baḷoi Tuhan takin intau mita in Saduki namangoidon ko'i monia kon tua.
2 Mosia sinumorú ko'i nayadua sim mosia ain notundú bo nopota'au kon intau mita kong ki Yesus aindon nobiag bui nongkon kinopatoian-Nya. Tua in nobaḷi bukti kon intau matoi im mobiagbi bui.
3 Dá dinomok monia im mosia bo pinobonu kom ponjara nodapot in nobangon monik sin wakutu intua nodoḷomdon.
4 Ta'e intau mita inta ain nokodongog kon onu inta ain sinundú in rasul mita tatua nobayong in nopirisaya. Dá nodugangdon ing kobayong monia, kom bonu im ponarukira'an limamaidon noribu kobayongea in ḷoḷaki.
5 Nopo'ikoḷommai kon singgai, itoi mita in Yahudi, guhanga mita in lipú bo

mototundú mita kon agama nogaid kon sidang kon Yerusalem.
6 Takin mita Imang Mo̱loben ki Hanas,
ki Kayapas, ki Yohanes, bo ki Aleksander
takin bayongan intau inta katurunan mita
in imang mo̱loben.
7 Ki Petrus bo ki Yohanes dinia kon
tayowon sidang tatua bo mulai pino̱libo-
̲libóan kon rupa-rupa, kai monia, "Náonda
im pinongongundam monimu kon intau
inta ̲lempeng tatua? Kakuatan bo kawasa i
ine im pinogaid monimu kon tua?"
8 Bo takin kawasa in Roho i Allah, ki
Petrus notubag, "Tuang-tuang inta noba̲lí
itoi mita im bangusa bo tuang mita inta
anggota mita in sidang!
9 Aka tana'a makow bo kami dinia mangoi
kon na'a sin sidangon lantaran nogaid kon
mopia notu̱lung kon intau inta ̲lempeng
bo ̲libóon monimu mongo kawasa i ine im
pinogaid nami kon tua,
10 dá tana'a im pogumankudon ko'i
monimu bo kom bayongan intau Israel,
kon intau tana'a nokosindogdon bo
nosehatdon in indoian makow monimu
lantaran ropot bo kawasa i Yesus Kristus
intau in Nazaret inta aim pinopopakú
monimu kong kayu pinoyota̲lempang, ta'e

bui biniag i Allah in Sia nongkon sigad in intau minatoi.
11 Ki Yesusbĩ tua inta imakusud in ayat kom Buk Mosuci nana'a, 'Batu inta iḷumbú in intau mita mogogaid kom bangunan, na'anta nobaḷ̃ibĩ batu inta totok im baraguna.'
12 Diábĩ ing kasaḷamatan kon ibanea makow koḷ̃ikudbĩ ing ko'i Yesus tontañĩ, sing kon dunia na'a diábĩ intau ibanea in inogoian i Allah ing kawasa moposaḷamat ko'i naton."
13 Intau mita kon tua inta nosidang ko'i Petrus bo ko'i Yohanes noherang totok in noko'ontong kong kobobarani nayadua, padahaḷ kinota'auanbĩ monia kon taya dua tua in intaubĩ inta diá nosikoḷah. Bain tua bo kino-toropan monia kon taya dua tua in dumoduduibĩ i Yesus.
14 Mosia diádon mokobayow ko'i nayadua tua, sin intau inta bagu inundaman monia simindogpa makow kon diug nayadua tua.
15 Dá pinoḷuaidon monia kon ruang sidang tatua in rasul mita tatua, bodongka noyosingog bui im mosia,
16 kai monia, "Onubĩ im pomia'an naton kon intau mita tatua? sim bayongan intau inta kon Yerusalem na'a aindon

nokota'au kon tayaduabĭ tua in nogaid
kom bayongan soa̱l inta mokoherang
totok kon intau. Tua in diábĭ mota'au
bayowan naton.
17 Ta'e ḷukadan naton simbá diá totok
mo'isiar magĭ makow kom bayongan intau
dá manikah bo ancamon naton im mosia,
kombá mosia diádon mopota'a-ta'au magĭ
makow kon tangoi i Yesus tatua."
18 Ki Petrus bo ki Yohanes inoinĭ
bui sinumu'ot kon ruangan. Onda in
no'ituotmai, totok in dinandi monia kon
diádon mota'au in taya dua mopota'a-ta'au
makow in tangoi i Yesus tatua.
19 Ta'e ki Petrus bo ki Yohanes noguman
ko'i monia nana'a, "Raidon monimu kopia
mongo onda im mopia-pia kon tayowon
i Allah: Dumudui kom parentah monimu
mongo dumudui kom parentah i Allah.
20 Sin diábĭ mota'au ing kami mogogai
mopota'au kon onu inta ain inontong bo
dinongog nami tontanĭ."
21 Sidang tatua diá noko'u̱ĭ kon ta̱lá
tobatúmai inta mota'au ba̱ĭion monia
dodoyonan pohukuman ko'i nayadua. Dá
pangabisannya binu̱lian monia in rasul
mita tatua sim mo'ondokdon mosia kon
intau moántó inta moduĭmai kon tangoi

i Allah sim mosia ain noko'ontong kom
bayongan inta ain nobaḻî.
22 Sin intau inta inundaman tatua
umurnya aindon no'iḻiu kon opat nopuḷuh
notaong."
23 Naonda im pinoḷuai makow monia, ki
Petrus bo ki Yohanes minayak kon yobayat
mita monia, bo ino'uman mita monia onu
inta siningog in imang mita itoi bo itoi
mita in Yahudi ko'i monia.
24 Naonda in yobayat mita monia tatua
nokodongog kon o'uman monia tatua,
mosia nosambayang ko'i Tuhan noyotakin,
kai monia, "Oh Tuhan, Ikowbî in nomia
kon ḷangit bo butá, dagat bo bayongan
tombonunya.
25 Ki Daud ki amá nami inta kinawasa'an
in Roho-Mu pernah noguman nana'a,
'Nongonu sin intau mita inta diá
mopirisaya ko'i Tuhan, tumorúbî;
nongonu sim mosia im moroncanabî kon
inta diá baraguna?
26 Raja mita in dunia na'a mosadia
makow moparang bo itoi mita motobatú
sim moḷawang ko'i Tuhan bo Raja
Mopoposaḷamat.'
27 Sin totu'ubî kong ki Herodes bo ki
Pontius Pilatus aindon noyosipun kong

kotá tana'a takin intau mita inta diá
nonota'au ko'i Tuhan bo intau mita
in Israel sim moḷawang ko'i Yesus,
simpaḷ-Mu inta aim piniḻ̱ĩ-Mu bo inta kino
ibog-Mu.
28 Mosia notobatú nogaid kon yagi-yagi,
inta munadon sinantú-Mu kom mobaḻ̱ĩ. Bo
sinantú-Mu intua pinodudui ing kawasa
bo ibog-Mu tontanĩ.
29 Bo tana'a makow Tuhan, indoiaikah im
mosia molarangbĩ ko'inami. Po'igumon
nami ko'i-Nimu Tuhan, ogoiaipa ing
kabaranian bobantung-Mu mita tana'a
mopoyaput im Pirman-Mu mita.
30 Tuḷungaipa ing kami simbá intau
mita nongotakit modait mopia bo onu
inta diá mota'au aidan in intau, mobaḻ̱ĩ
sing kawasa bo ropot inta pinodoyon
kon tangoi i Yesus, simpaḷ-Mu inta aim
piniḻ̱ĩ-Mu tua."
31 Bo naonda im mosia nosambayang,
tampat pinoyosipunan monia tatua
nodandú bo mosia komintan kinawasa'an
in Roho i Allah, dá mosia diádon inangoian
ondok nopota'au im Pirman i Allah.
32 Komintan intau inta ain nopirisaya tua
nobiag notobatú kong gina bo porasa'an.
Diá tobatúmai ing kon sigad monia tua in

norai kon onu inta ko'i monia yo tongábî kuon monia tontanî.
33 Takin kawasa moḷoben, rasul mita tatua nopota'au kong ki Yesus ain nobiag bui. Dá totokdon binarakatan i Allah im mosia.
34 Bo diábî in tobatúmai kon sigad monia tua in nobiag moyoyiga. Sin intau mita inta ko butá andeka ko baḷoi, nopotaḷui im butá andeka baḷoi monia, bo doit inta boḻi im pinotaḷui monia tua diaan monia
35 bo posarahkan kon rasul mita. Doit tatua sila-silaion makow kon intau mita inta moparaḷu.
36 Natua doman ing ki Yusup, inta dinonoi in rasul mita ki Barnabas (inta mangaḻenya, Mohohibur).
37 (4:36)

5 1 Ta'e oyúon tobatú ḷoḷaki tangoinya ki Ananias, ki buḷoinya ki Sapira. Taya dua motonibuḷoi na'a nopotaḷui doman im butá monia totampat.
2 Iyosingogdon muna nayadua motonibuḷoi tua, kom boḻinya tobotak tagúon monia sim pakéon tontanî yo tobotak in ogoi kon rasul mita.
3 Dá ki Petrus noḻibó ko'inia, "Ananias nongonu sim pomayakmubî makow Ibilis

mongawasa kong ginamu, modapot
ikow monguboḷ kon Roho i Allah, takin
umuni-uni makow motagú kom boli im
butá ibanea sim pakéonmu tontaní?
4 Butá tatua im butámubí wakutu
in diápa pinotaḷuimu. Bo naonda im
pinotaḷuimudon, bolinya in ikowbí doman
kitogi. Dá nongonu sim moroncanabí ikow
kon diá mopia natua? De'emanbí intau in
inuboḷanmu, ta'e ki Allahbí!"
5 Naonda in nokodongog kon singog i
Petrus natua ki Ananias baḷú no'umpag bo
minatoi. Dá totok nongo'ondok in intau
mita inta nokodongog kon onu inta nobaḷí
tatua.
6 Bo tongonumai in tayamobiag namangoi
bo nobakut kom mayat i Ananias tatua,
bo binuḷigan monia pinoḷuai sim bayáan
ḷobongon.
7 Degá toḷumai nojam no'iduduimai kon
tua, no'iangoi ing kibuḷoi Ananias, ta'e
diábí kinota'auannya onu inta bagu nobaḷí.
8 Dá ki Petrus noguman ko'inia,
"Pogumankah ko'inakó mongo totu'u kon
tongábí natua boli im butá inta pinotaḷui
monimu?" Bobay tatua notubag, "Totu'u,
tongábí natua."

9 Dá ki Petrus no̲libó bui nana'a "Nongonu
sing kamunda motonibu̲loi im mo'ibogbi̱
monungku̲l kon Roho i Tuhan? Indoiaikah
in intau mita inta bagu no'iangoi minayak
no̲lobong ko'i bu̲loimu, sinimindogdon
makow kon tayowon in ̲lo̲lingkop sim
modia domandon ko'inimu po̲luai sim
bayáan ̲lobongon."
10 Bo no'umpag domandon kon dodai
intuata im bobay tatua kon tayowonmai
i Petrus. Dá naonda in tayamobiag mita
tatua sinumu'ot, kinobayáanmai monia
minatoi domandon im bobay tatua.
11 Dá totokdon no'ondok im bayongan
jama'at bo bayongan intau inta
nokodongog kon onu inta ain noba̲li̱ tatua.
12 Bo mobayong doman in soá̲l mita
inta mokoherang inaidan rasul mita
tatua kon sigad in intau moántó kon
tua. Komintan intau inta nopirisayadon
umuran moyosipun kon tampat inta
sinangoian serambi Salomo bo umuran
doman motobatú kong gina.
13 Intau mita ibanea diá ing koba̲li̱
dumugang ko'i monia. Bo totok hormaton
in intau mita moántó im mosia.

14 Ko'onggot-ko'onggot dá kodugang-
kodugang domandon intau inta mopirisaya
ko'i Tuhan, ḷoḷaki bo bobay.
15 Intau mita kon tua umuran mopoḷuai
in intau mita inta mongotakit bo pobayak
in doḷa'ag popo'uḻid kon tosiugan andeka
boḷad, simbá mosia paling tidak kotugatan
in oḻinow i Petrus aka ki Petrus mo'itaḻib.
16 Ná doman tua, intau moántó inta
nongkon kotá mita inta kon diugmai
in Yerusalem diá doman mobonto-
bontow im mamangoi kodia-dia in
intau mongotakit bo intau mita inta
kinotoḷongan in dimukud mora'at. Mosia
komintan nodait sinoko'undaman dapot
nongopia.
17 Pangabisannya imang mita moḷoben
bo dumodudui mita monia inta intau
mita nongkon golongan Saduki mulaidon
moya'at ing gina lantaran mo'intoi.
18 Dá sinoko domok monia in rasul mita
tatua bo binonu kom ponjara kong kotá
tatua.
19 Ta'e nodoḷom monag, tobatú malaekat
i Tuhan nomukat kon ḷoḻingkop mita im
ponjara tatua bodongka nodia ko'i monia
iḷumuai. Malaekat tatua noguman kon
rasul mita tatua,

20 "Bayakdon sindog kom Baḷoi Tuhan bo
popota'audon kom bayongan intau soáḷ
kobiagan inta mobagu na'a."
21 Dá rasul mita tatua dinumudui kong
koyow im malaekat tatua. Modiugpa
mobayag mosia minayak im Baḷoi Tuhan
bo mulai notundú kon tua. Kon wakutu
intua imang moḷoben bo dumoduduinya
mita namangoi bo nogaid kon sidang
takin itoi mita intau Yahudi. Onda intua
binayak monia pinoki gamá in rasul mita
tatua kon ponjara sin sidangon potayow
ko'i monia.
22 Ta'e naonda intau mita inta pinotabá
tatua minayak im ponjara, kinobayáanmai
monia rasul mita tatua diádon ing kom
ponjara, dá nobui im mosia bo nopota'au
kon soáḷ tatua kom mahkamah.
23 Kai monia, "Kino bayáanmai nami
ponjara ing kinunsiánbî notompia bo
moḷoḷukad mita kom ponjara komintanbî
kon tua kon tayowonmai in ḷo̲lingkop, ta'e
naonda im binukatandon nami ḷo̲lingkop
im ponjara, diá bidon tobatúmai ing kom
bonunya."
24 Naonda itoi moḷoḷukad kom Baḷoi
Tuhan bo imang mita itoi nokodongog
kon onu inta pinoguman monia tua, mosia

no'ondok bo poḷat noḷibó mongo onu in nobaḷi kon rasul mita tatua.
25 Tongá namangoidon intau tobatú kon
sigad monia tua bo noguman nana'a,
"Indoiakah dá intau mita inta binonu
monimu kom ponjara, tuabí komintan
kom bonu im Baḷoi Tuhan koyogot im
motundú kon intau moántó!"
26 Dá bui bo binayak ginamá in itoi
mita inta moḷoḷukad kom Baḷoi Tuhan
bo in intaunya mita im mosia. Ta'e ki
pia-piabímai mosia nodia ko'i monia, sim
mo'ondok kon intau moántó kon tua sin
dikabo arabon monia.
27 Ki Petrus bo ki Yohanes dinia monia
kon tayowon in sidang agama. Bo
nomangkoidon nosingog ing ki imang
moḷoben.
28 Kainia, "Aindon ilarang totok nami
im mo'ikow simbá diádon mayak bo
mopota'a-ta'au makow in tangoi intau
tatua. Ta'e tana'a indoiaikah, onu in
inaidan monimu! Mo'ikow minaya-
mayakbí doman makow bo nopohabar
in soáḷ intau tatua kom bayongan butá
in Yerusalem bo moguman doman
kon kamibí na'a in nokopopisí kong
kinopatoian-Nya."

29 Ta'e ki Petrus bo ki Yohanes noguman,
"Kami mustibî mokidongog ko'i Allah,
de'emanbî dumudui kon singog in intau
nion.
30 Ki Yesus inta aindon i̲limod bo
pinopopakú monimu kong kayu
pinoyota̲lempang tua im buibî biniag i
Allah i mogoguyang naton.
31 Ki Yesusbî tua inta ain inogoian
kadudukan bo kawasa mo̲lantud sa̲laku
Itoi bo Mopoposa̲lamat, simbá intau Israel
ogoian in wakutu mogogai mogaid kon
dosa, bá ampungan im mosia.
32 Aim bidon inontong nami tontanî ing
kinoba̲lîan tua komintan. Kami bo Roho
doman i Allah inta inogoi i Allah kom
bayongan intau inta umuran dinumudui
kom parentah-Nya."
33 Nokodongogmai kon tua, totok im
mosia sinumorú, sahingga ibogon monia
i̲limodonbî in rasul mita tatua.
34 Ta'e tobatú intau im Parisi inta noba̲lî
anggota im pongadilan agama tatua inta ki
Gamaliel in tangoinya, tobatú mototundú
kon agama inta totok ing kino-insim im
bayongan intau kon tua sinimindog bo
nopo'igum simbá po̲luaipa motoyong in
rasul mita tatua.

35 Onda im pinoḻuaidon monia in rasul
mita tatua, nosingogdon in sia kon
tayowon in sidang tatua, "Hei intau mita in
Israel, porai kopira im moporupa-rupamai
kon rasul mita tatua.
36 Sing koḻipod pernah doman no'iangoi
intau inta tangoinya ki Teudas. Sia
nongaku kon intaubi' moḻoben in sia
sahingga degá opatmai nogatut intau
dinumudui ko'inia. Ta'e sia i̱limod bo
nodait no'irangkap in dumoduduinya mita.
37 No'iduduimai ko'inia, wakutu im
pinogiapan kon umat mita, no'itukat
doman mangoi ing ki Yudas intau ing
Gailiea. Sia namangoi nodia kon intau
moántó bo nomarontak, ta'e sia minatoi
doman bo nongo'irangkap domandon in
dumoduduinya mita.
38 Tuamai aku'oi moguman ko'i monimu
nana'a: Dona'aidon rupa-rupa'anmai
monimu in intau mita tatua. Pomayakdon
makow im mosia. Sin aka makusud
bo oáid monia na'a nongkon intau, yo
moputúbî doman im mosia.
39 Tongá aka tua bo nongkon i Allah yo
diábî mokopongonu im mo'ikow, sedang
monyata kom moḻawangbî ko'i Allah im

mo'ikow." Tonggina tatua inindongogan monia.
40 Dá inoiníidon bui monia in rasul mita
tatua, sinambok bo dinandi kon diá bidon
mota'au mosia bui mopota'au in habar
soáḷ ki Yesus kon intau mita kon tua. Onda
intua binuḷiandon bui monia.
41 Rasul mita tatua nobuidon nongkon
sidang agama tatua takin pia ing gina,
sing kinota'auan bidon monia kon natuabí
im mobaḷí dumodudui i Yesus. Patusbí im
mosia motarima kon singkuḷe lantaran ki
Yesus.
42 Bo pomuḷoi in singgai mosia umuran
mayak im Baḷoi Tuhan bo mayak doman im
baḷo-baḷoiannya mopoyaput in habar kong
ki Yesus tua in Rajabí Mopoposaḷamat.
6 1 Ko'onggot-ko'onggot dumodudui i
Yesus kobayong-kobayong domandon.
Ko wakutu intua intau mita in Yahudi
inta nomaké im bahasa Yunani mulaidon
moya'at ing gina kon intau mita in Yahudi
inta totokea. Mosia nosingog nana'a,
"Intau nami inta dongkadon boba-babay
diá dodai onda ing kosilaian in tonsilai
monia inta silaionmai pomuḷoi in singgai."
2 Tuamai rasul mopuḷuh bodoyowá tua
nogoiní kom bayongan dumodudui mita

monia noyosipun bodongka noguman,
"Diábĩ mopia aka kami mogogaipa
mopota'au in Habar Mopia, sin lantaran
moguruspabi' kon soạl mita inta ka'anon.
3 Dá, manikah ki utat mita momi̲ĺĩ
kom pitu intau inta kon sigad monimu,
intau mopia bo inta kinawasa in Roho
i Allah, mobijaksana bo inta mota'au
pirisaya'anmai mogurus kon soạl mita
tana'a;
4 simbá motantú im pikiran nami
mopoyaput im pirman i Allah bo
mosambayang."
5 Sinarima nopia im bayongan jama'at
onu inta pino'igum in rasul mita tatua.
Dá pini̲ĺĩdon monia ing ki Stepanus, intau
inta mopirisaya totok ko'i Yesus bo inta
umuran kinawasa'an in Roho i Allah. Na'a
doman tangoi monia inta kinopi̲ĺĩan: Ki
Pilipus, ki Prokhorus, ki Nikanor, ki Timon,
ki Parmenas, bo ki Nikolaus inta nongkon
Antiokhia; sia de'emanbĩ intau in Yahudi,
ta'e sinumo'otdon kon agama Yahudi.
6 Taya pitu tua dinia kon tayowon in rasul
mita bo sinambayangan poạlat nopo'igum
simbá barakatan i Tuhan im mosia.
7 Natuata inta noba̲ĺĩ sahingga pirman
i Allah totokdon no'isiar magĩ makow

bo intau mita inta nopirisaya ko'i Yesus
kon Yerusalem nodugangdon totok ing
kobayongea. Bo noántó domandon imang
in nopirisaya ko'i Yesus.
8 Ki Stepanus na'a in intaubî inta totok
binarakatan i Allah. Moántó totok in soál
inta mokoherang inaidannya kon sigad in
intau moántó.
9 Ta'e oyúon doman intau in diá
mopirisaya ko'inia; mosia tua in jama'at
nongkon Yahudi inta Tangoionmai Jama'at
Nobebas. Mosia tua intau mita inta
nongkon Kirene bo Aleksandria, mosia
noyotakin doman in tongonumai intau
Yahudi nongkon Kilkia bo Asia. Intau mita
inta noginggabatanmai in singog takin i
Stepanus.
10 Tongá mosia diá mokolawang kong
kopopandoi i Stepanus bo Roho inta
mosingog ko'inia.
11 Dá mosia nonongganut kon
tongonumai intau simbá moguman kon
nana'a, "Kami nokodongog tontanî kon sia
totok mopo'ompámai ko'i Musa bo ko'i
Allah."
12 Tuata im pinokiguman monia kon
intau moántó bo itoi mita in Yahudi takin
mototundú mita kon agama. Dá dinomok

monia ing ki Stepanus bo dinia pinotayow
kon sidang Pongadilan Agama.
13 No'iyaputmai kon tua inoinîdon monia
in intau mita inta ain sinoko-uboḻian
monia simbá mayak kom muna bo
mobogoi ing katarangan inta diá totu'u
bo moguman, "Intau tana'a umuranbî
mopo'ompámai kom Baḻoi Tuhan bo
parentah mita i Allah inta pinoyaput i
Musa."
14 Dinongog nami tontanî sia nosingog
nana'a, "Ki Yesus intau Nazaret tua im
mogumpag kon tampat tana'a bo momaḻui
kom bayongan adat inta inogoi i Musa ko'i
naton."
15 Bayongan intau kom pinosidangan
tatua komintan inimindoi ko'i Stepanus.
Inontongmai monia pogot i Stepanus
nádon pogot im malaekat.
7 1 Imang moḻoben noḻibó ko'i Stepanus,
"Totu'u degá intua?"
2 Dá ki Stepanus nosingog, "Guyanga
mita bo utat, indongogaipa in singogku
na'a: Wakutu im mogoguyang naton
ki Abraham diápa nomamping kon
Haran, wakutu intua sia nogutunpa kom
Mesopotamia, bo ki Allah inta totok im
moḻantud namangoi ko'inia

3 bo noguman, 'Taḷáaidon im butámu
tana'a bo ginaḷummu mita, bayakdon kong
kotá inta tundúon-Ku ko'inimu.
4 Dá iḷumuaidon in sia nongkon ḻipú
intau ing Kasdim bo nogutun kon
Haran. Bo naonda im minatoidon ing ki
amánya, pinokipomampingan i Allah in sia
nongkon butá tatua minayak im butá inta
pinogutunan monimu masai na'a.'
5 Ko wakutu intua diábî inogoian i
Allah im butá in sia saḷaku pusakanya;
Topaḷadmai yo diábî inogoi Allah ko'inia.
Ta'e ki Allah nodandi kon ogoi-Nyabî ing
ki Abraham sim baḻîon pusaka i Abraham
bo katurunannya mita. Dodai intua ki
Abraham diá kogadî.
6 Ta'e na'a im pinoguman i Allah ko'inia,
'Katurunanmu im mogutun kon tua
saḷaku mokokiángoi kom butá intau
ibanea. Bo baḻîon monia ata poḷat doman
rori-roriga'anmai solama opat nogatut
notaong ing ko'onggotnya.
7 Ta'e intau inta mononggata tatua in
tokohukumonbî. Tua in siningog i Allah.
Tongá mopaḷut makow kon tua, mosia
poḷuaion-Ku kon tua bo mosumbah
ko'i-Nakó kon tampat tana'a.'

8 Sunat in nobaḻi tanda kon dodandian
tatua. Dá naonda ing ki Ishak inta ki
Adi i Abraham no'ilahirdon, adi tatua
pinokisunat kon singgai iwaḷunya; ki adi
i Ishak ing ki Yakub. Yo ki adi i Yakub
tua im mopuḷuh bodoyowá inta nobaḻi
mogoguyang naton.
9 Ta'e lantaran mo'intoi ko'i Yusup dá
mogoguyang naton ibanea tua nopotaḷui
ko'i Yusup kon intau im Mesir, ta'e umuran
sinakinan i Allah in sia,
10 bo pinilatan i Allah in sia kom
bayongan roriga bo inogoian in totabi bo
pandoi wakutu minayak kon tayowon i
Piraun raja intau im Mesir tua. Sahingga
binaḻi i Piraun gubernur kom butá im
Mesir bo nongawasa kom bonu in istana i
Piraun.
11 No'iduduimai kon tua no'iangoidon
sempo im malarat moḷoben kom bayongan
butá im Mesir bo kom butá ing Kanaan
sahingga intau nokorasadon kon roriga.
Mogoguyang naton kinodaitandon doman
ing ka'anon.
12 Tongá naonda in dinongog i Yakub
kon oyúon ing gandum kom Mesir,
pinotabánya im mogoguyang mita naton

tatua minayak im Mesir. Tuata in wakutu pertama-tamai minayak im Mesir.
13 Naonda in noginduadon minayak, ki Yusup ginumumandon ko'i utatnya mita. Bain tua bo kinota'auandon i Piraun in asaḷ-usuḷ i Yusup.
14 Onda intua binayak i Yusup pinoki gamá ing ki amánya ki Yakub takin bayongan ginaḷumnya pitu nopuḷuh boḻima ing kobayongea.
15 Dá namangoi domandon im Mesir ing ki Yakub bo ginaḷumnya mita nodapot im minatoi mita kon tua im mosia.
16 Tuḷan mita monia dinia domandon minayak in Sikhem bo iḷobong kon tua. Butá inta inuboḻian i Abraham kon suku bangusa Hemor kon Sikhem.
17 Ta'e naonda im motoyongdon wakutu i Allah mogintompod kon dandi-Nya ko'i Abraham, noántódon totok intau naton in nogutun kom Mesir.
18 Pangabisannya nobaḷuidon in raja kom Mesir. Raja inta diá nonota'au ko'i Yusup.
19 Raja nobagu tatua totok im moporupa-rupamai kon intau naton bo totok doman momogutú kom mogoguyang naton. Sia nokiḷumbú in adi mita mo'intok monia simbá matoi.

20 Wakutu intuata no'ilahirdon ing ki
Musa, sia moḻunat totok. Sia biniag toḻu
nobuḻan kom baḻoi i amánya,
21 bodongka iniḻig kon ongkag ta'e no'uḻ̱i
i adḯ i Piraun bobay bo biniag monia
náonda bo ki adḯ monia tontanḯ.
22 Bayongan pongotahuan im bangusa
Mesir nodait sinundú ko'inia, sahingga sia
nobaḻ̱i intau inta totok mokawasa kon soáḻ
pososingog bo oáidnya.
23 Wakutu in umurdon opat nopuḻú
notaong, no'iangoidon in ibognya
mokipodungkuḻ ko'i utatnya mita inta
intau Israel.
24 Kon dodai intua sia noko'ontong kon
intau Mesir momogutú kon intau Israel.
Dá sinuḻungannya intau in Israel tatua bo
poḻat iḻimodnya intau im Mesir.
25 Irainyamai kino mangaḻ̱eanbḯ i utatnya
mita intau Israel kon sia tua im pinakébḯ i
Allah mopobebas ko'i monia. Na'anta diábḯ
kino mangaḻ̱ean monia.
26 Nopo'ikoḻomai kon singgai sia
noko'ontong doman kon intau Israel
doyowa noropatoi, ta'e sinonggina'annya,
kainia, 'Mo'ikow nion ginaḻumbḯ, yo
nongonu sim moropatoibḯ?'

27 Ta'e intau inta nomongkug kon
yobayatnya tatua nonu̱lud ko'i Musa bo
noguman, 'Eta ki ine in nopoba̱ĺi ko'inimu
itoi bo hakim kon sigad nami?
28 Degá ̱limodonmu doman aku'oi ná
intau im Mesir ko̱labung?'
29 Nokodongogmai kon natua, ki Musa
no̱lagui nona̱lámaidon kom Mesir bo
minayak nogutun kom Midian. Kon tua sia
noko'u̱ĺi kon adĺi ̱lo̱laki doyowa.
30 Naonda in opatdon nopu̱luh notaong
kon tua, ki Musa noko'ontong kon tobatú
malaekat kom padang gurun kon diug
im bu̱lud Sinai. Malaekat tatua i̱lumuai
nongkon dokot in tu̱lu inta kon yuá-yuák
in diát.
31 Ki Musa noherang totok in noko'ontong
kon soá̱l tatua. Sahingga sia minayak
dinimiug bo mo'indoi mongo onu intua.
Bo sia nokodongog kon singog i Tuhan
noguman ko'inia,
32 'Aku'oi na'a ki Allah im
mogoguyangmu, Aku'oi na'a ki
Allah i Abraham, i Ishak bo i Yakub.' Ki
Musa ginumugur bo totok inagĺan ondok
sahingga sia diádon nokoba̱ĺi inimindoi
bui kon dokot inta i̱lumuai kon yuá-yuák
in diát tatua.

33 Bo ki Tuhan noguman ko'inia, 'Ḻongkut
aip in si'oḷmu inta pinakému nion, sim
butá inta sinindoganmu nion butábí
mosuci.
34 Inontong-Kudon bo umuran-Kudon
sinarukiramai in roriga umat-Ku kom
Mesir. Dinongog-Kudon in amui monia,
dá moponag in Aku'oi bo mopobebas ko'i
monia. Tana'a, koḻigai! Potabá-Kudon bui
ikow mayak im Mesir.'
35 Ki Musa na'a kino doi' im bayongan
intau Israel bo inta siningog monia nana'a,
'Eta ki inebí in nomaḻí ko'inimu itoi bo
hakim kon sigad nami?' Ta'e ki Musabí
intau inta pinotabá i Allah mobaḻí itoi
bo mopoposaḷamat, takin totuḷung im
malaekat inta namangoi ko'inia inta kon
yuá-yuák in diát tua.
36 Ki Musabí tuata inta nodia kom
bangusa Israel iḻumuai nongkon Mesir
takin nogaid kon soáḷ mita inta totok
im mokoherang bo soáḷ mita inta diá
im poḻiuan kom Mesir, bo kon Dagat
Nopuya bo kom padang gurun solama
opat nopuḷuh notaong.
37 Siabí doman tua inta noguman kom
bayongan intau Israel, 'Ki Allahbí im
mobogoi ko'inimu in tobatú nabi inta

pini̲ḻ'i-Nya kon sigad monimu, ná Sia
nomi̲ḻ'i ko'inakó.'
38 Ki Musab'i tuata inta kon yuá-yuák
im bangusa Israel kom padang gurun,
inta noba̲ḻ'i tonsigad kom malaekat inta
nopoyaput in singog ko'inia kom Bu̲ḻud
in Sinai takin mogoguyang naton. Sia
tuata inta notarima kon habar inta nobiag
nongkon i Allah sim poyaput ko'i naton.
39 Umpakah natua ta'e mogoguyang
naton do'i dinumudui ko'inia. Mosia do'i
notarima ko'inia bo mo'ibog mobui kom
Mesir.
40 Mosia noguman ko'i Harun nana'a,
'Pogaidaipa kon illah mita inta mota'au
duduianmai nami. Sin diádon kota'auan
nami mongo onudon in noba̲ḻ'i ko'i Musa
inta nodia ko'inami i̲ḻumuai nongkon
Mesir!'
41 Dá ko wakutu doman intua mosia
nogaid kom patong ki ad'i in sapi, onda
intua mosia noposumbah ing kurban kom
patong tatua po̲ḻat nomia kon rame sin
nodui' kon onu inta pinomia monia tua.
42 Dá sina̲ḻáanmai i Allah bo pinomayak-
Nyadon makow im mosia nosumbah kon
tundi mita kon ̲langit. Tua notongkai
ná inta aim pinais kom bonu im buk

nabi mita. Nana'a, 'Hei intau mita Israel!
De'emanbî Aku'oi im pinorata'an monimu
bo pinobogoian in sosumbah mahaḷuk
solama opat nopuḷuh notaong kom
padang pasir.
43 Sing ki dewa Molokhbî in umuran
untu-untuon makow monimu kotaki-takin
patong ki adî in sapi inta ki Repan; tuata
im patong inta pinomia monimu sin
sumba'an. Tuamai ḷumbúon-Kudon im
mo'ikow koyayúon kon ḷimakaw, kon ḷipú
im Babel.'
44 Kemah tampat i Allah mamangoi kon
intau, oyúon kom mogoguyang naton
kom padang gurun. Kemah tatua pinomia
i Musa podudui im parentah i Allah bo
pinodudui ing gambar inta pino'ontong i
Allah muna ko'inia.
45 Kon singgai no'iduduimai tampat
tatua dinia im mogoguyang naton ko
wakutu im mosia kotaki-takin i Yosua
minayak nogagow kom butá naton na'a
nongkon kakuasa'an im bangusa mita
inta sinoko'untun i Allah kon tayowonmai
monia. Kemah tatua nonahang kon tua
nodapot kon sempo i Daud.
46 Ki Daud totok kinosanang ing gina
i Allah nodapot nopo'igum in sia simbá

ogoi-Nya moposindong im Baḷoi-Nya.
Baḷoi i Allah inta sinumbah i Yakub tatua.
47 Ta'e ki Salomo bidon in noposindog im
Baḷoi i Allah tatua.
48 Tongá ki Allah Inta Totok Moḷantud
tatua, diábî nogutun kom baḷoi inta
inaidan in lima intau tatua; sing kom bonu
im buk in nabi pinais nana'a,
49 'Ḷangit in tampatbî pomomarenta'an-
Ku, bo butá pomomuntukan in si'oḷ-Ku.
Dá baḷoipabî onu im pomiaan monimu
ko'i-Nakó? Kon ondabî in tampat
pogogaian-Ku?
50 Diábî kinota'auan monimu kon Aku'oibî
in nogaid kon tua komintan?' natua im
pirman i Allah.
51 Nádomai tua kinototogat ing gina
monimu nion. Totokbî mororiga didikon
kom bá motoindudui ko'i Allah. Diábî
indongogan monimu in singog i Allah!
Mo'ikow nion náonda bo mogoguyang
mita monimu; umuran diá mokidongog
kon Roho i Allah.
52 Eta oyúon nabi in diá pinogutú im
mogoguyangmu mita? Simbá kota'auan
monimu, nodait monia ilimod in totabá
mita i Allah kolipod, inta namangoi sim
mopota'au ing koángoian in Simpaḷ i Allah

inta totok im mobanar, inta aindon doman
irupa-rupamai monimu poḷat i̱limod.
53 Kinota'auan bidon mita monimu in
hukum i Musa inta pinoyaput im malaekat
mita ko'i monimu ta'e diábî dinuduian
monimu!"
54 Naonda dinongog in anggota sidang
agama im bayongan singog i Stepanus
tatua, totok nonakit ing gina monia bo
sinumoru' totok ko'inia.
55 Ta'e ki Stepanus inta kinawasa in Roho
i Allah tatua, i̱lumangag kon i̱langit bo
inontongnya ing kamulia'an i Allah bo ki
Yesus sinimindong kon dotá ing koḷanan i
Allah.
56 Ki Stepanus noguman, "Indoiai,
inontongku in soroga nobukat bo ki Adî
Intau sinimindog kon dotá ing koḷanan i
Allah!"
57 Dá anggota mita im Mahkamah
Agama totokdon nomompon kom
bongoḷan monia bo nomaḷú poḷat minayak
nomongkug ko'i Stepanus.
58 Pinoḷuai monia in sia kong kotá tatua
bo inandur im batu. Intau mita inta
noko'ontong kon kajadian tatua noḷongkut
kon i̱lambung bo pinoki kadai monia

kon tobatú tayamobiag inta ki Saulus in
tangoinya sim moduḷu doman mogandur.
59 Koyogot monia anduron batu, ki
Stepanus nosambayang nana'a, "Tuhan
Yesus, tarimadon in rohoku!"
60 Bo sinumungkud in sia poḷat nomaḷú
noropot, "Tuhan, dona'aidon dosa tana'a
popobaba-Mu ko'i monia!" Onda in
noguman makow natua sia minatoidon.
8 1 Bo nopia doman gina i Saulus kom
pinoḻimodan ko'i Stepanus tua. Kon
singgaipa doman tatua jama'at kon
Yerusalem totokdon in aḷo-aḷouan makow
monia bo pogutúon sahingga bayongan
intau inta mopirisaya koḻikud in rasul mita,
komintan nongo'ibaya-bayak makow kom
bayongan ḻipú kon Yudea bo kon Samaria.
2 Bayongan intau inta mongo'ondok ko'i
Allah noḷobong ko'i Stepanus bo totok
monia inuangan in sia.
3 Ta'e ki Saulus totokdon moramiji
momogutú kon jama'at mita tatua. Sia
maya-mayak makow kom baḷo-baḷoianea
bo motayak kon jama'at ḷoḷaki bo bobay
inta mopirisaya ko'i Tuhan sim poḷuaion
kong kotá tatua bo bayáan bonuon kom
ponjara.

4 Intau mita mopirisaya inta ain
nongo'irangkap tatua, nopota'a-ta'au
doman makow in Habar Mopia kon
ondakabî ing kobayáan monia.
5 Ki Pilipus minayak in tobatú kotá
kon Samaria bo nopota'au in soạl Raja
Mopoposạlamat inta pinodandi i Allah
kom bayongan intau kon tua.
6 Naonda in dinongog intau moántó
onu im pinota'au i Pilipus bo mosia
noko'ontong kon tanda mita inta sinoko-
aidannya, mosia notobatú kong gina bo
notarima kon onu inta pinota'aunya tatua.
7 Sin inontongdon monia tontanî in
dimukud mita mora'at iḷumuai nongkon
intau inta sinoḷangannya tatua takin
kumarak. Ná doman tua, nobayong doman
totok intau inta ḷempeng bo intau mita
pelong in nopia.
8 Dá totok nopia-pia ing gina intau mita
kong kotá in Samaria tatua.
9 Kong kotá tatua oyúon tobatú ḷoḷaki
tangoinya ki Simon. No'onggotdon sia
mogaidmai kon soạl mita inta totok
mokoherang kom bayongan intau kon ḷipú
tatua, sin sia mosihirmai. Bo sia nongaku
kom bayongan intau kon tua, kon sia
totok motoyang.

10 Dá bayongan intau kon kotá tatua
komintandon nonarukiramai ko'inia.
Intau mita kong kotá tatua, mongoádî,
tayamobiag bo guyanga komintan
moguman nana'a, "Intau tana'a totokbî
ing kinawasa i Allah inta noterkenal
'Mokawasa totok tua'.
11 No'onggotdon totok sia momakémai
in sihirnya, sahingga mopia totok gina im
bayongan intau ko'inia.
12 Ta'e mosia binayak i Pilipus
pinopota'auan in Habar Mopia soáḷ náonda
ing ki Allah mamangoi momarentah
saḷaku raja bo soáḷ ki Yesus Kristus, Raja
Mopoposaḷamat tua, dá bayongan intau
kong kotá tatua nodait nopirisaya kon
onu im pinoyaput i Pilipus ko'i monia.
Bo mosia binaptis mita pinomayak ḷoḷaki
andeka bobay.
13 Ki Simon nopirisayadon doman.
Bo naonda in sia binaptis, sia umuran
dumudu-dudui makow ko'i Pilipus. Soáḷ
mita inta mokoherang inta inaidan i Pilipus
totok mokoherang ko'i Simon.
14 Rasul mita kon Yerusalem
nokodongogdon, kom bayongan
intau inta kon Samaria notarimadon kom
pirman i Allah. Tuamai pinotabá monia

ing ki Petrus bo ki Yohanes minayak ing kotá tatua.
15 Naonda in no'iyaputmai kon tua in taya
dua, sinambayangan monia in jama'at
tatua simbá tantú kawasa'an in Roho i
Allah,
16 sin diápa tobatúmai intau kon sigad
monia tua ing kinawasa'an Roho i Allah;
bagubĩ binaptis kom bonu in tangoi i
Yesus Kristus.
17 Naonda im binarakatandon i Petrus
bo i Yohanes dá mosia notarimadon kon
Roho i Allah.
18 Onda inontong i Simon kon oyúondon
Roho i Allah ko'i monia sim binarakatan i
Petrus bo i Yohanes, dá ki Simon namangoi
ko'i Petrus bo ko'i Yohanes takin kodia-dia
in doit poḷat
19 noguman, "Ogoiai doman kawasa
tanion in aku'oi, simbá aka aku'oi
momarakat kon intau ibanea, bo intau
mita tatua motarima doman kon Roho i
Allah."
20 Ta'e ki Petrus notubag, "Koboditodon
ikow bo doitmu tanion! Kainimu kamai
totabi Allah mota'aubĩ taḷuionmu?

21 Diá mota'au ikow dumudui mogaid
takin nami, sin diá motu̲lid ing ginamu
ko'i Allah.
22 Tuamai inggama'aidon in raianmu inta
mongora'at po'igum ko'i Tuhan simbá
ampungan-Nya in raianmu mita tatua!
23 Sing kinota'auanku kon ikow nion in
intaubî inta mo'intoi totok bo kinawasa in
raian mita inta diá mopia."
24 Dá ki Simon noguman ko'i Petrus bo
ko'i Yohanes, "Dá aka natua yo tu̲lungaipa
po'igum ko'i Tuhan simbá diá tobatúmai in
siningog monimu nion moba̲lî ko'i nakó."
25 Naonda in nopa̲lutdon nobogoi ing
kosaksian bo nopota'au im pirman i
Tuhan, ki Petrus bo ki Yohanes nobuidon
kon Yerusalem. Kom bonu im binaya'an
monia tatua, mosia sinda̲lan mopota'au
in Habar Mopia kom bayongan ̲lipú kon
Samaria tua.
26 Tobatú malaekat i Tuhan noguman ko'i
Pilipus nana'a, "Pobuatdon! Bayakdon kon
dotá in to̲latan da̲lan mongin Yerusalem
mopobayak ing Gaza." Mo'ingongow totok
in da̲lam tatua.
27 Dá nobuat domandon ing ki Pilipus
bo minayak. Dodai intua oyúon tobatú
pogawai mo̲lantud kon istana Etiopia. Sia

tua intau inta inogoian ing kaparcayaan
mokadai kom bayongan kapunya'an i
Sri Kandake, ratu kom buta' in Etiopia.
Intau tatua namangoi nosambayang kon
Yerusalem bo naonda im mobuidon, sia
sinumakoi kong keretanya. Kom bonu im
binaya'annya tatua sia sindaḷan mobaca
kom buk i Nabi Yesaya.
28 (8:27)
29 Dá Roho i Tuhan noguman ko'i Pilipus
nana'a, "Bayak diugai ing keretanya tatua."
30 Dá ki Pilipus minayak dinimiug kong
kereta tatua bo nongindongog kom
pinobaca'an in intau tatua kom buk i Nabi
Yesaya. Nopaḷut makow, sia noḻibó kon
intau tatua kainia, "Komangaḻean degá i
Tuang onu im binaca i Tuang tatua?"
31 Dá intau tatua notubag, "Náondabî
ing komomangaḻeku aka diá in
intau mopomangaḻe ko'i nakó?" Dá
sinongganutannya ing ki Pilipus
sinumakoi kong keretanya tatua.
32 Na'a in ayat inta binacanya tua, "Sia
náonda bo domba inta diaan ratáan, ná ki
adî in domba inta tongá kibio-biómai aka
gonsingan im bubuḷnya, natua in Sia diábî
moposingo-singog.

33 Sia siningkuḻe bo pinomia ná intau
inta diá mobanar. Sia iḻimod kon
dunia na'a, sahingga in diá tobatúmai
intau im mota'au mongonguman kon
asaḷ-usuḷ-Nya."
34 Bo noḻibó im pogawai tatua ko'i Pilipus,
"Pogumankah ko'inakó, mongo ki ine
imakusud in nabi tana'a? Sia tontanî
mongo intau ibanea?"
35 Dá nomangkoidon ing ki Pilipus
nosingog; ayat mita tatua im pinakénya
nomangkoi nopota'au in Habar Mopia soáḷ
ki Yesus kon intau Etiopia tatua.
36 Kom binaya'an monia tatua, mosia
no'idapot in tobatú tampat inta oyúon
in tubig. Pogawai tatua noguman,
"Indoiaikah, kon tua oyúon tubig! Mota'au
degá aka aku'oi baptisondon kon tua?"
37 [Dá kai Pilipus doman, "Aka ki Tuang
bo totu-totu'udon mopirisaya, yo diábî
doman nongonu." "O,o! Mopirisayadon in
aku'oi kong ki Yesus Kristus tua ing ki
Adîbî i Allah," tua in tubag im pogawai
tatua ko'i Pilipus.]
38 Dá pinokipotogonnya ing keretanya
tatua; bo minayak in taya dua. Ki Pilipus
bo pogawai tatua, tumpaḷa noponang kom

bonu in tubig bo binaptis i Pilipus kon tua in sia.
39 Naonda im mosia nobatundon nongkon tubig tatua, daḻîdon dinia in Roho i Tuhan ing ki Pilipus, sahingga in diádon inontong im pogawai tatua in sia. Dá sia nongiturusadon kom bobayáannya tatua takin pia ing gina.
40 Indoianmai yo kon Asdod bidon ing ki Pilipus. Bo kon dodai in sia noginturus kom bobayáannya tatua, sia umuran doman mopoyaput in Habar Mopia soáḻ ki Yesus kong kota-kota'annya no'iyaput kong Kaisarea.
9 1 Wakutu intua ki Saulus umuranpabî mogogondok bo moḻimod kom bayongan intau inta ain nopirisaya ko'i Tuhan Yesus. Sia minayak ko'i imang moḻoben,
2 bo no'igum kon surat kuasa ko'inia sin diaannya kom majelis mita in Yahud inta kon Damsyik, simbá aka sia mokodungkuḻ kon intau mita kon tua inta mopirisaya ko'i Tuhan Yesus, yo sia mota'au modomok ko'i monia bo diaan pobayak in Yerusalem.
3 Bo wakutu in sia minayak in Damsyik, naonda in nodiugdon kong kotá tatua,

daḻíbî bo oyúon in sindar nongkon ḷangit
nonindar ko'inia.
4 Dá no'umpag in sia kom butá bo
dinongognya in singog noguman nana'a
ko'inia, "Saulus, Saulus! Nongonu sim
momogutúbî in ikow ko'i-Nakó?"
5 Dá ki Saulus noḻibó, "Ki ine in Ikow
Tuang?" Dá kain tubag in singog tatua,
"Aku'oi na'a ing ki Yesus inta pinogutúmu
tua.
6 Ta'e tana'a makow poguman-Ku
ko'inimu pobangondon bo tu'otdon ing
kotá. Bain kon tua bo poguman-Ku
ko'inimu mongo onu im poki aid-Ku
ko'inimu."
7 Bayongan intau inta noyotakinnya
nongo-itaḻikokog bo pinunguḷ; sim mosia
nokodongog domandon kon singog tatua
ta'e diábî tobatúmai intau in inontong
monia.
8 Ki Saulus sinimindog bo binukánya im
mata, ta'e diádon moko'ontong in sia, dá
dongka bidon kinapit monia sia minayak
kong kotá in Damsyik.
9 Toḷu nosinggai sia diá noko'ontong bo
solama tua diá doman nonga'a-nga'an bo
diá doman nonginu-nginum.

10 Kon Damsyik oyúon tobatú dumodudui
i Tuhan Yesus ki Ananias in tangoinya.
Ki Tuhan nokipogontong ko'inia
bo noguman, "Ananias!" Ki Ananias
sinumubag, "Aku'oi na'a, Tuhan."
11 Dá ki Tuhan noguman ko'inia:
"Pobuatdon tana'a makow. Bayakdon
kom baḷoi Yudas bo mongin daḷan inta
sinangoian Daḷan Motu̲lid. L̲ibó kon tua
intau inta ki Saulus in tangoinya. Sia tua
intau in Tarsus. Koyogot mosambayang
sia intua,
12 bo kino ta̲li'ontongannyadon kon
oyúon tobatú intau inta ki Ananias in
tangoinya namangoi nomarakat ko'inia,
simbá moko'ontongpa bui in sia."
13 Ki Ananias noguman, "Tuhan, aindon
dinongogku kom bayongan intau, kon
nobayongdon totok intau im pinogutú bo
i̲limod in intau tatua kon Yerusalem, intau
mita inta mopirisaya ko'i Tuhan Yesus.
14 Bo tana'a sia namangoi domandon na'a
sin inogoiandon doman i imang mita itoi
ing kasampatan modomok kon bayongan
intau inta mopirisaya ko'i-Nimu."
15 Ta'e ki Tuhan noguman ko'i Ananias,
"Bayakdon! Sin sia tua aim bidon pini̲l̲i-Ku
mobantung ko'i-Nakó mopota'a-ta'au

makow in Habar Mopia soáḷ Aku'oi kom
bangusa mita ibanea inta deeman intau
Yahudi bo kon raja mita bo kon intau mita
in Israel.
16 Bain Aku'oi tontanî im mopo'ontong
ko'inia kom bayongan roriga inta musti
korasa'annya lantaran pirisayanya
ko'i-Nakó."
17 Dá ki Ananias minayak domandon
im baḷoi tatua bo nomarakat ko'i Saulus,
kainia, "Saulus utatku, ki Tuhan Yesus inta
ain nokipogontong ko'i utat kon daḷan,
wakutu ing ki utat mopoángoi in na'a,
Sia doman tua inta nopotabá ko'inakó
mamangoi ko'inimu simbá ki utat buipa
moko'ontong bo kawasa'andon Roho i
Allah."
18 Dá kon dodaipa doman intua bo
kinorasa'annya ná noḷabú ing karapus
matanya, bo noko'ontongdon bui in sia.
Dá nobangondon in sia bo poḷat binaptis.
19 Naonda in nonga'an makow, sia buidon
noropot.
20 Ki Saulus nogutunpa kon Damsyik
tongonumai nosinggai noyotakin in
dumodudui mita i Yesus kon tua.
21 Bayongan intau noherang nokodongog
ko'i Saulus. Mosia noguman, "Eta

de'emanbî sia na'a inta moramiji mo̲limod kom bayongan intau inta mopirisaya ko'i Tuhan Yesus kon Yerusalem? Bo inta mamangoi doman na'a sim modomok kom bayongan intau inta mopirisaya ko'i Tuhan Yesus bo diaan kon tayowon in imang mita itoi!"

22 Ta'e mo̲lobendon totok im pongaruh i Saulus ko'i monia. Onu inta noba̲lî ko'inia soá̲l ki Tuhan Yesus, nodaitnya ino'uman ko'i monia, sahingga nopirisayadon totok im mosia kong ki Yesus tuata in Rajabî Mopoposa̲lamat, dapot intau mita Yahudi kon Damsyik dia'don mokobayow.

23 Naonda in tongonumaidon nosinggai kon tua intau mita in Yahudi noyopakat mo̲limod ko'i Saulus.

24 Ta'e makusud monia tatua kinota'auan i Saulus. Do̲lom bo singgai mosia mogo̲lat makow kong ngara ing kotá tatua, sim mo̲limod ko'inia.

25 Ta'e kon do̲lom tobatú, sia binonu in dumoduduinya mita kon karansi bo pino̲limpat pinongin dinding kotá tatua.

26 No'iyaputmai kon Yerusalem, ki Saulus moramiji dumugang kon dumodudui mita i Yesus kon tua. Ta'e dumodudui mita i Yesus kon tua komintan mongo'ondok

ko'inia, sin diápa mopirisaya im mosia
kon sia tua in totu-totu'udon nobaḻi
dumodudui i Tuhan Yesus.
27 Ta'e inangoi i Barnabas bo ginamá
in sia bo pinotayow kon rasul mita. Bo
nodait ino'uman i Barnabas ko'i monia in
soáḻ náonda ing ki Saulus noko'ontong
ko'i Tuhan kon yuák in daḻan bo soáḻ
náonda ing ki Tuhan nosingog ko'inia.
Bo ino'umannya doman ko'i monia ing
kinobobarani i Paulus nopoyaput in Habar
Mopia soáḻ ki Yesus kon Damsyik.
28 Dá sinarimadon monia ing ki Saulus
poḻat nogutundon noyotakin monia kon
Yerusalem. Kon tua sia mobarani totok
mopoyaput in Habar Mopia inta pinodoyon
kom bonu in tangoi Tuhan.
29 Sia umuran mongonguman bo
mobobayowan takin intau mita in Yahudi
inta nomaké im bahasa Yunani, sahingga
in totok ramijion monia ḻimoddon.
30 Ta'e naonda ing kinota'auan jama'at
in roncana monia tatua, baya-bayak
dinia monia in sia kon Kaisarea bo poḻat
pinokibayáan monia in Tarsus.
31 Dá bayongan jama'at kon Yudea,
Galilea bo Samaria komintan nopia ing
gina. Takin totuḻung in Roho i Allah,

bo takin doman togu'ondok ko'i Tuhan,
bayongan jama'at koropot-koropotdon
bo kodugang-kodugang domandon ing
kobayongea.
32 Ki Petrus minaya-mayak makow
nokipodungkuḷ kon jama'at mita kon
l̲ipu-l̲iup'annya. Kom binaya'annya tatua
sia nongandup kon jama'at mita i Tuhan
inta kon Lida.
33 Kon tua sia noyodungkuḷ Eneas, intau
inta ain waḷu notaong no'itosiug makow
sin diádon mokobayak.
34 Ki Petrus noguman ko'i Eneas, "Eneas,
ki Yesus Kristus mongundam ko'inimu.
Pobangondon bo to'inutdon in tosiganmu
tanion." Dá ko wakutupa doman tatua
nobangon ing ki Eneas, bo nopirisayadon
im mosia ko'i Tuhan.
35 Natua doman im bayongan intau kon
Yope bo kon Saron. Mosia nopirisaya
domandon mita, naonda in noko'ontong
ko'i Eneas inta ain nokobayak tua.
36 Kon l̲ipú tatua oyúon doman bobay,
tangoinya ki Tabita. Sia tobatú intau inta
mopirisaya ko'i Yesus. (Aka kon Yunani, ki
Dorkas in tangoinya.) Sia umuran mogaid
kon inta mopia bo umuran mo'ibog

motuḷung kon intau mita inta nobiag nobogá.
37 Ta'e dodai intua sia notakit poḷat
minatoi. Naonda ininggúandon, mayatnya
inukat monia kong kamar kon ḷimonik.
38 Lantaran ḷipú in Lida nodiug kon
Yope, dá naonda in intau mita inta
mopirisaya ko'i Yesus nokodongog kong
ki Petrus oyúon kon tua, binayak monia bo
pinoki'oiń kon intau doyowa takin koyow
nana'a, "Ḷagipa angoi in na'a."
39 Ki Petrus baḷú nono'inut bo minayak
noyotakin monia. Naonda in no'iyaputmai
kon tua, dinia monia in sia noponik
kong kamar inta pinogukatan kom
mayat i Dorkas. Bayongan intau inta
dongkadon boba-bobay komintan
namangoi sinimindog kon diug i Petrus
poḷat nongombaḷ bo mopo'ontong doman
in ḷambung inta inaidan mita i Dorkas
wakutu in nobiagpa.
40 Ta'e nodaitnya pinokiḷuaian im
mosia kong kamar tatua, bo sia
sinumungkud nosambayang. Nopaḷut
makow nosambayang, nobobui in sia
kon mayat tatua bo noguman, "Tabita,
pobangondon!" Dá ki Dorkas nobukádon

kom mata, bo naonda inontongnya ing ki Petrus, bango-bangon in sia bo ilimitú.
41 Dá kinadaiandon i Petrus in limanya bo pinosindong. Onda intua inoinînyadon in intau mita inta mopirisaya bo bayongan intau inta dongkadon boba-bobay kon tua, bo ki Dorkas inta ain nobiag bui pinosarahkannyadon ko'i monia.
42 Onu inta ain nobalî tatua, no'isiardon kom bayongan lipú kon Yope. Dá nobayongdon intau in nopirisaya ko'i Tuhan Yesus.
43 Nopalut makow kon tua ki Petrus nogutunpa tongonumai nosingai kon Yope kom baloi i Simon, intau inta mororubus kong kulit.
10 1 Kong Kaisarea oyúon tobatú loloaki, tangoinya ki Kornelius. Sia na'a itoi in "Tontara Rum".
2 Intau inta totok mopia. Sia bo tombunu im baloinya komintan motogu'ondok ko'i Allah. Mo'ibog motulung kon intau mita in Yahudi inta nongobogá bo morajing mosambayang.
3 Kon singgai tobatú, degá jam tigadon loloabungea, inontongnya notarang in tobatú malaekat sinumu'ot kom baloinya bo noku'uk ko'inia nana'a, "Kornelius!"

4 Dá takin ondok, nobobui in sia kom
malaekat tatua bo noḷibo', "Nongonu
Tuang?" Dá malaekat tatua noguman,
"Bayongan inta pino'igummu kon
sambayang bo oáidmu inta mopia kon
intau mita bogá, aindon no'iyaput ko'i
Allah bo ikow umuran kom bonu ing
gina-Nya.
5 Tuamai tana'a makow potabápa in intau
mayak in Yope, mogoinî ko'i Simon inta
donoionmai ki Petrus.
6 Sia nogutun kom pintad kom baḷoi i
Simon, intau inta mororubus kon kuḻit."
7 Naonda im minayakdon malaekat inta
noguman ko'i Kornelius tua, ki Kornelius
nogoinî kom bobantungnya doyowa bo
tontara tobatú inta totok motoindudui.
8 Naonda in ino'umannya kom
bobantungnya mita tatua onu inta bagu
nobaḻî ko'inia tua, pinotabányadon im
mosia minayak in Yope.
9 Nopo'ikoḷomai kon singgai, ko wakutu
im bobantungnya mita tatua kon daḷanpa
bo motoyongdon moyaput in Yope, degá
jammaidon dua belas tusinggaiannya,
ki Petrus noponikdon kom baḷoi sim
mosambayang.

10 Sia ginogoy, bo mo'ibogdon monga'an.
Bo naonda in koyogot mogo̱lud kon
ka'anon, da̱ĩ in sia kinawasa in Roho i
Allah.
11 Inontongnya ̱langit nobukat bo oyúon
in náonda bo daing no'o̱lad no'ituntun
monag kom butá, bo no'ibambé kon opat
nosudut.
12 Kom bonunya noyagi-yagimai im
maha̱luk inta opat in si'o̱lnya. Maha̱luk
inta ̱lumanday im mayak bo ̱lagapan mita
inta ka̱lig.
13 Bo oyúon in singog noguman ko'inia
nana'a, "Petrus, pobangon! Dait ratá in
na'a mita bo ka'an!"
14 Ki Petrus notubag, "Doĩ aku'oi, Tuhan!
Sin diápabĩ dodai onda in noka'an aku'oi
kon inta pinoton, andeka onu inta
monajis."
15 Ta'e bui oyúon singog in dinongog
noguman, "Onu inta aindon sinantú i
Allah mota'au ka'anon, dikabĩ anggapon
monimu haram intua."
16 Singog tatua koto̱lu dinongog, bo onda
intua buidon no'isintak monik kon ̱langit
intua komintan.
17 Ki Petrus umuran korai-rai mongo
onu degá im manga̱le inta inontongnya

tatua. Koyogot morai kon tua, bobantung
mita inta pinotabá i Kornelius, kon
munamaidon ḷo̲lingkop im ba̱loi Simon.
18 Bo mosia nogoiń kon intau bo no̲libó,
"Degá kon na'a im pinogutunan i Simon
Petrus?"
19 Koyogotpa ing ki Petrus morai kon onu
degá im manga̲le inta inontongnya tatua,
Roho i Allah noguman ko'inia, "Hei Petrus,
oyúon intau taya to̱lu notayak ko'inimu.
20 Ḷagidon poponag bo bayakdon takin
monia, dikadon mo'ondo-ondok ikow
sin Aku'oibî in nopotabá ko'i monia
namangoi."
21 Dá noponangdon ing ki Petrus bo
noguman kon intau mita tatua, "Aku'oibî
na'a inta sinayak monimu. Mamangoi
mongonu im mo'ikow?"
22 Dá mosia notubag, "Kami na'a
namangoi sim pinotabá i Kornelius,
tobatú itoi in tontara Rum, inta totok
mopia in dodia bo motoindudui ko'i
Allah bo ihormat im bayongan intau
Yahudi. Tobatú malaekat i Allah namangoi
ko'inia bo nopotabá mogoiń ko'i Tuang
simbá ki Tuang mamangoi im ba̱loinya,
sa̱laku tubag i Tuhan kom bayongan
inta pinoigumnya kon doá. Sia pinoki

indongogan kon onu inta poguman i Tuang ko'inia."
23 Dá inoiṅîdon i Petrus im mosia bo sinumu'ot kom bonu im baḷoi poḷat sinahangnyapa bo pinokisiugandon kon tua. Nopo'ikoḷomai kon singgai, ki Petrus nobangon bo minayak noyotakin monia takin tongonumai intau inta mopirisaya.
24 Bain nopo'ikoḷomai kon singgai bo no'iyaput im mosia kong Kaisarea. Ki Kornelius takin bayongan ginaḷum bo yobayatnya mita inta ain inoiṅînya dongkadon mogoḷat makow.
25 Naonda in no'iyaput ing ki Petrus, baya-bayak sinomu i Kornelius poḷat sinumungkud in sia kon tayowonmai i Petrus.
26 Ta'e sinuḷungan i Petrus binuat pinokisindogan poḷat noguman, "Sindogdon! Sin aku'oi na'a intaubî doman biasa."
27 Koyogotpa mongonguman takin i Kornelius, ki Petrus sinumo'otdon kom baḷoi. Kon tua inontongnyadon nobayong intau noyosipun.
28 Bo sia noguman ko'i monia, "Utat mita, kinota'auan bidon monimu kon ilarangbî in agama Yahudi mamangoi

mokipodungkuḷ andeka moyobayat in intau mita ibanea. Ta'e aindon pinoguman i Allah ko'inakó kon diábî mota'au monganggap kon ibanea tua in najis andeka haram.

29 Tuamai wakutu ing ki Tuang nopo'igum simbá aku'oi mamangoi, nosanangbî ing ginaku. Dá tana'a in ḷibóonkudon mongo nongonu sim pinoki'oinîbi i Tuang in aku'oi."

30 Dá ki Kornelius notubag, "Opatdon nosinggai na'a, degá orasmaidon nana'a jam tiga moḷoḷabung aku'oi nosambayang kom baḷoiku. Indoianmai oyúonbî in tobatú ḷoḷaki siniminog kon tayowonkumai. Ḷambungea mopo'uḷi-uḷinag.

31 Sia noguman nana'a, 'Kornelius! Sambayangmu sinarimadon i Allah bo kinota'auan-Nya domandon ing kopopia ing ginamu.

32 Dá potabádon intau mayak in Yope mogoinî kon intau inta tangoinya ki Simon Petrus. Sia nogutun kom baḷoi i Simon inta mororubus kong kuḷit. Tua kom pintad im baḷoinya.'

33 Tuamai baḷúku pinotabá in intau mayak mogoinî ko'i Tuang. Bo namangoi

domandon ing ki Tuang takin pia ing gina. Bo tana'a kami noyosipundon kon tayowon i Allah sim mokidongog kom bayongan inta pinokipota'au i Allah ko'i Tuang poguman ko'inami."
34 Bo ki Petrus noguman, "Bain na'a bo kinota'auanku kon na'anta pinoyotongkaibî i Allah im bayongan intau.
35 Intau kabî nongkon onda, asaḷ bo mo'ibog mogaid kon inta kino ibog-Nya, yo tuabî ing kinosanang gina-Nya.
36 Pirman inta pinokipoyaput-Nya kon intau mita Israel, tuata in Habar Mopia inta nopota'au in dodamean inta inaidan i Yesus Kristus, Tuhan im bayongan intau.
37 Kinota'auan bidon monimu im bayongan inta nobaḷî kom butá in Yudea, pinangkoi kong Galilea inta nopaḷut makow pinobaptisan inta pinoki aid i Yohanes.
38 Bo kinota'auanbî domandon monimu kong ki Allah ain nomiḷî ko'i Yesus intau Nazaret tua bo nobogoi ko'i-Nia in Roho i Allah bo kawasa. Kinota'auan domandon monimu kong ki Yesus tuata inta minayak in ḷipu-ḷipúannya bo nogaid kon inta mopia poḷat nongundam kom bayongan

intau inta kinawasa'an in Ibilis, sing ki
Allah umuran kotaki-takin-Nya.
39 Kamibí na'a inta ain noko'ontong
tontaní kon onu im pinomia-Nya kom
butá intau Yahudi bo kon Yerusalem. Ta'e
umpakah natua pinopopakúbí monia in
Sia kong kayu pinoyotaḻempang bo iḻimod.
40 Ta'e kon singgai intoḻunya, Sia bui
biniag i Allah nongkon kinopatoian-Nya
bo Sia nokipogontong kon intau.
41 Tongá de'emanbí kom bayongan intau,
ta'e tongábí ko'inami inta piniḻí-Nya muna
mobaḻí saksi-Nya mita. Kami ain nonga'an
bo nonginum noyotakin-Nya wakutu in Sia
nobiagdon bui nongkon kinopatoian-Nya.
42 Bo kami im pinarentah-Nya mopota'a-
ta'au makow kom bayongan intau bo
moguman kon Siabí tua inta piniḻí i
Allah mobaḻí hakim kon intau mita inta
nobiagpa bo kon inta minatoidon."
43 Bayongan nabi komintan bidon
nongonguman kon soáḻ Sia tua.
Mosia noguman, "Bayongan intau
inta mopirisaya ko'i Yesus, komintan
ampungan in dosanya takin kakuasa'an
inta nongkon i Yesus."
44 Koyogotpa nongonguman ing ki
Petrus, indoianmai noponagdon in Roho

i Allah kom bayongan intau kon tua
inta mongindongogmai kon onu im
pinoyaputnya tatua.
45 Dá intau mita in Yahudi nongkon
Yope inta nopirisayadon ko'i Yesus
inta dinimudui ko'i Petrus, komintan
nongoherang noko'ontong kong ki Allah
nobogoibî doman in Roho-Nya kon intau
mita inta de'eman Yahudi.
46 Sin inontong bo dinongogdon monia
tontañî, onu in siningog intau mita tatua
kom bonu im bahasa noyagi-yagimai bo
mosia totok domandon modayow ko'i
Allah. Dá ki Petrus nosingog nana'a,
47 "Indoiaikah, intau mita tana'a kinawasa
domandon in Roho i Allah náonda
doman bo kita. Dá mota'aupa degá intau
mọlamboi ko'i monia im baptison tubig?"
48 Dá pinokibaptis i Petrus im mosia
kom bonu in tangoi Yesus Kristus. Onda
intua mosia nopo'igum simbá ki Petrus
mogutunpa takin monia tongonumai
nosinggai.

11 1 Rasul mita bo bayongan intau kon
Yudea nokodongogdon kon habar
kon intau inta de'eman agama Yahudi ain
notarima kon Habar Mopia.

2 Dá naonda ing ki Petrus minayak in
Yerusalem, sinorúan monia in sia.
3 Kai monia, "Ikow aindon sinumu'ot kom
baḷoi mita in intau inta diá sinunat bo
nonga'an domandon takin monia!"
4 Tuamai ininsilangan i Petus ko'i monia
onu inta ain nobaḻî tatua. Kai-nia:
5 "Wakutu in aku'oi yogot mosambayang
kong kotá in Yope, daḻîbî bo kinawasa'an
Roho i Allah in aku'oi bo noko'ontong
kon náonda bo daing mobanat no'ituntun
monag nongkon ḷangit, no'ibambé kon
sikunya opat bo nogogai kong kiḻidkumai.
6 Naonda inindoianku im bonunya, dá
inontongku im mahaḷuk mita inta opat
in sioḷnya, bo mahaḷuk mita inta kaḻig,
mahaḷuk mita inta ḷumanday im mayak bo
ḷagapan doman mita inta ḻindong.
7 Bo dinongogku in singog noguman
ko'inakó nana'a, 'Hei Petrus,
pobangondon! Ratádon mita intua
bo ka'an!'
8 Ta'e aku'oi notubag, 'Doîbî aku'oi,
Tuhan! Sin diápabî dodai onda aku'oi
noka'an kom mahaḷuk inta haram bo
nonajis.'
9 Ta'e buiku dinongog in singog nongkon
ḷangit tatua noguman, 'Onu inta kai Allah

mota'au ka'anon, yo dona'aibî kai monimu in haram.'
10 Singog tatua kotoḷuku dinongog, onda intua no'isintakdon monik bui kon soroga intua komintan.
11 Kon dodai doman tuata no'iangoi ko'inakó, in intau taya toḷu kom baḷoi inta pinogutunanku. Mosia namangoi nongkon Kaisarea.
12 Bo Roho i Allah nopotabá ko'inakó mayak moyotakin monia takin diá mohawatir. Dá taya onom tanion dinumuduidon doman ko'inakó minayak ing Kaisarea, bo sinumu'ot ing kami komintan kom baḷoi i Kornelius.
13 Bo kon tua nodait ino'uman i Kornelius ko'inami kon sia in noko'ontong kom malaekat sinimindog kom baḷoinya bo noguman, 'Potabádon intau mayak in Yope mogoinî kon tobatú intau inta ki Simon Petrus in tangoinya.
14 Sin sia im mopota'au ko'inimu in Habar Mopia inta mokosaḷamat ko'inimu bo mokosaḷamat doman kom bayongan ginaḷummu.'
15 Bo naonda aku'oi nomangkoidon nongonguman, Roho i Allah noponag bo

nongawasa ko'i monia komintan ná inta
nobaḻi ko'inaton koḻipod.
16 Dá kinotoropankudon in singog i
Tuhan nana'a, 'Ki Yohanes mobaptis in
tubig, ta'e mo'ikow baptison in Roho i
Allah.'
17 Dá tantú notarang bidon kong ki Allah
im mobogoibî doman in totabi-Nya kon
intau inta de'eman Yahudi, ná totabi inta
inogoi-Nya ko'inaton wakutu ing kita
bagu nopirisaya ko'i Tuhan Yesus Kristus.
Tuamai, diábî doman inta ampaganku ing
ki Allah!"
18 Naonda in dinongog monia intua,
nopiadon gina monia komintan poḻat
nodayow ko'i Allah. Kai monia, "Aka
natua, dá intau mita inta de'eman Yahudi
inogoianbî doman i Allah ing kasampatan
mogogai mogaid kon dosa mita bo
moko'uḻi kong kobiagan mononoi!"
19 Naonda iḻimodon ing ki Stefanus, intau
mita inta nopirisaya ko'i Yesus Kristus
nongo'irangkap noḻagui sin tokodomokon
bo tokopogutúon in intau mita inta diá
mopirisaya. Oyúon no'ibayak kom Penisia,
bo oyúon doman no'idapot in Siprus bo
Antiokhia. Kon tua mosia nopoyaput in
Habar Mopia kon intau mita in Yahudi.

20 Ta'e kon sigad in intau mita inta
mopirisaya tatua, inta nongkon Siprus
bo Kirene, oyúon doman minayak kon
Antiokhia bo nopoyaput in Habar Mopia
kom bayongan intau inta de'eman agama
Yahudi doman.
21 Kawasa i Tuhan umuran kotaki-takin
monia, sahingga in nobayongdon in
intau nopirisaya bo moposarahkan ing
kobiagannya ko'i Tuhan.
22 O'uman mita tatua no'iyaput kon
jama'at mita inta kon Yerusalem.
Manangka intua pinotabá monia ing ki
Barnabas minayak in Antiokhia.
23 Naonda in no'iyaput kon tua ing ki
Barnabas, bo noko'ontong kon náonda ing
Allah nomarakat ko'i monia, nopia totok
ing ginanya. Bo sia nopo'igum domandon
kom bá mosia totu-totu'udon mopirisaya
bo motoindudui ko'i Tuhan.
24 Ki Barnabas na'a intaubî mopia, inta
umuran kinawasaan in Roho i Allah bo
intau inta totok mopirisaya ko'i Tuhan
sahingga moántódon intau in dinumudui
ko'i Tuhan.
25 No'iduduimai kon tua ki Barnabas
minayakdon in Tarsus notayak ko'i Saulus.

26 Naonda in noyodungkuḷnya ing ki
Saulus, dinianya ing ki Saulus minayak
in Antiokhia nogutun totaong kon tua
bo noyobiag takin jama'at kon tua poḷat
doman notundú kom mobarong intau. Kon
Antiokhia tuata intau mita inta mopirisaya
ko'i Yesus muna-munamai sinangoian
Keresten.
27 Wakutu intua oyúon tongonumai
in nabi namangoi nongkon Yerusalem
mopobayak in Antiokhia.
28 Kon sigad monia tua oyúon ing ki
Agabus in tangoinya. Sia kinawasaan in
Roho i Allah bo sinimindog nopota'au kom
mobaḻ̄i im malarat moḷoben kon dunia
na'a. (Bo totu'ubi̇̄ nobaḻ̄i kon sempo ki
Kaisar Klaudius nomarentah.)
29 Dá dumodudui mita notobatú kong
gina bo nosipun kon totuḷung podudui ing
komampuan tobatú bo tobatú. Totuḷung
tatua inogoi monia kon utat mita inta kon
Yudea.
30 Dá notobatú doman kong gina im
mosia, bo nosipun kon totuḷung ogoi kom
penatua mita. Totuḷung mita tatua inogoi
pinokidia monia ko'i Barnabas bo ko'i
Saulus.

12 [1] Ko wakutu intua ki Raja Herodes
nomangkoidon momogutú kom
bayongan jama'at.
[2] Sia in nomarentah nokirata ko'i Yakobus
inta ki utat i Yohanes
[3] Naonda ing kinota'auannya kon oáidnya
tatua mokosanang kong gina im bayongan
intau Yahudi, umurannya bo inaidan onu
inta diá mopia tatua; sia noki domok
domandon ko'i Petrus sim bonuon kom
ponjara. Wakutu intua Singgai Poramean
Roti Diá Koragi.
[4] Kom bonu im ponjara tatua ki Petrus
i̱lukadan in tontara opat norogu. Kon
torogu opat in tontara. Sim makusud
monia aka mopa̱lutdon kon singgai im
Paskah, yo adilondon i Herodes in sia kon
tayowon intau moántó.
[5] Dá ki Petrus sinahang kom bonu im
ponjara, ta'e umuran sambayagan im
bayongan jama'at simbá tantú in sia
tu̱lungan i Allah.
[6] Do̱lom wakutu in diápa dinia i Herodes
in sia kon tayowon intau moántó, ki
Petrus sinokig in rante bo pinoposiug kon
sigad in tontara doyowa inta mo̱lukadmai
ko'inia. Bo ̱lo̲lingkop im ponjara tatua
i̱lukadan doman in tontara mita ibanea.

7 Indoianmai no'isindogbi magi malaekat
i Tuhan kon tua bo nonimbayag kom
bonu im ponjara. Malaekat tatua noguḷung
ko'i Petrus sahinggai in no'i bangon. Bo
malaekat tatua noguman, "Hei, ḷagidon
pobangon!" Dá kon dodaipa doman intua
bo notontak in rante uatoi inta pinotokig
kon ḷimanya.
8 Onda intua malaekat tatua noguman,
"Pakédon ḷambung bo sapatumu." Dá
pinaké doman i Petrus in ḷambung bo
sapatunya. Malaekat tatua bui noguman,
"Paké domandon in jubahmu bo koḷigai
dudui ko'inakó."
9 Bo dinumudui ing ki Petrus kom
malaekat tatua iḷumuai nongkon ponjara
tatua. Ta'e diábi kinota'auannya kon
onu inta inaidan malaekat tatua in
totu-totu'ubi nobaḷi. Kainia kamai dá
tongábi ná oyúon in no'iḷabotmai kom
matanya.
10 Bo naonda ing kinotaḷiban monia
in tampat poḷoḷukadan inta muna bo
induanya mosia no'idapotdon in ḷoḷingkop
uatoi. Ngara tatua daḷan mopobayak ing
kotá. Ḷoḷingkop tatua nobukat tontani,
bo iḷumuai im mosia nongin lorong. Bo
malaekat baḷúdon nonaḷámai ko'i Petrus.

11 Bain kon tua bo kinota'auannya onu
inta nobaḻi ko'inia, bo sia noguman,
"Tana'a makow kinota'auankudon kong
ki Tuhan totu-totu'ubĭ nopotabá im
malaekat-Nya moposaḻamat ko'inakó
nongkon kawasa i Herodes bo nongkon
rupa-rupa inta mora'at inta popoáid in
intau Yahudi ko'inakó."
12 Bo naonda ing kinomangaḻeannyadon
intua komintan, sia minayak im baḻoi
Maria, ki iná i Yohanes inta dinonoi ki
Markus. Kon tua mobarong totok intau
noyosipun bo mosambayang.
13 No'iyaputmai kon tua, sia nonangkokok
kon ḻoḻingkop, dá inangoi bo inindoian in
tobatú bobantung bobay inta ki Rode in
tangoinya. Munapabĭ sinarapnya mongo ki
ine in nonangkokok tatua.
14 Ta'e baḻúnyadon kinota'auan kong ki
Petrus intua. Tongá lantaran kinoḻiuan
pia ing ginanya, dá diápabĭ binukatannya
in ḻoḻingkop tatua, minayakpabĭ in sia
bo noguman kom bayongan intau inta
noyosipun kon tua kong ki Petrus tua kon
ḻuai.
15 Intau mita kon tua diábĭ nopirisaya
sedang bo siningogbĭ monia nana'a in
sia, "Degá bo binombuḻowbĭ in ikow

nion!" Ta'e ki Rode umuran moguman kon totu-totu'ubĭ ki Petrus intua kon ḷuai. Dá kai monia doman, "Malaekatnyabĭ intua!"
16 Bo tantúdon ing ki Petrus nonangkokok. Dá naonda im binukatan monia in ḷo̲lingkop, bo noko'ontongdon ko'i Petrus, mosia komintan nongoherang.
17 Ta'e ki Petrus nonuḷadá in noguman kom bá mosia kibio-biómaidon, onda intua ino'umanyadon kong ki Tuhanbĭ in nodia ko'inia iḷumuai nongkon ponjara. Bo sia noguman doman, "O'umanpa ko'i Yakobus bo ko'i utat mita naton onu inta ain noba̲ĭ tana'a ko'inakó." Onda intua iḷumuaidon in sia bo minayak in tampat ibanea makow.
18 Nobangon monik doḷo-doḷom noributdon totok in tontara mita inta noḷukad ko'inia. Mosia nobingung totok bo nosi̲libóan mongo onu in noba̲ĭ ko'i Petrus.
19 Bo pinokitayak i Herodes kon intau mita tatua ing ki Petrus, ta'e diá no'u̲ĭ monia. Dá pinokipirikisadon i Herodes in tontara mita inta moḷoḷukad, nopaḷut makow bo pinoki̲limod nodait im mosia. Onda intua ki Herodes minayakdon

nongkon Yudea bo nogutun tongonumai
nosinggai kong Kaisarea.
20 Ki Herodes totok sinumoru' kon intau
mita in Tirus bo Sidon. Manangka intua
noyotakin im mosia minayak kon tayowon
i Herodes. Muna mosia nodondo'u̱lug
ko'i Blastus, inta noba̱li itoi kon istana
i Herodes, dá sinu̱lungannya im mosia.
Onda intua minayak im mosia ko'i Herodes
bo nopo'igum simbá moyodamedon, sing
ka'anon intau mita kon ̱lipú monia tongábî
mo'u̱ĺî nongkon butá inta kom bonu ing
kakuasaan i Herodes.
21 Kon tobatú singgai inta ain sinantú, ki
Herodes nogi̱lambungdon, in ̱lambung raja
bo i̱limitú kon tampat pomomarenta'annya
bo nosingog kon tayowon intau mobarong
tatua.
22 Dá intau mita moántó kon tua totok
moma̱lú im moguman, "Singogbî in dewa
na'a, de'emanbî singog in intau!"
23 Bo kon dodaipa doman intua sinokap
im malaekat i Allah in sia sin totokdon
mopo'ompámai ko'i Allah. Pangabisannya
minatoi in sia bo kina'an in o̱luasi mita.
24 Dá totokdon no'ihabar magî makow im
pirman i Allah sahingga in nobayongdon
totok intau nopirisaya.

25 Naonda in nopaḷutdon in oáidan i
Barnabas bo i Saulus, mosia nobuidon
nongkon Yerusalem bo nodia ko'i Yohanes
Markus noyotakin monia.

13 1 Wakutu intua kon jama'at
Antiokhia oyúon tongonumai nabi
bo guru, na'a in tangoi monia tua: Ki
Barnabas, ki Simeon inta dinonoi ki Niger,
ki Lukius intau ing Kirene, ki Menahem
inta noyobiag i Raja Herodes, bo ki Saulus.
2 Kon singgai tobatú wakutu im mosia
nosambayang ko'i Tuhan bo nopuasa,
Roho i Allah noguman ko'i monia nana'a,
"Pi̱ĺidon ing ki Barnabas bo ki Saulus
moba̱ĺi totabá-Ku, simbá mosia mogaid
kon oáidan inta aindon sinantú-Ku pokiáid
ko'i monia."
3 Naonda in nopaḷutdon nopuasa bo
nosambayang im mosia, binarakatandon
monia ing ki Barnabas bo ki Saulus bo
poḷat pinotabá minayak in taya dua.
4 Lantaran pinotabá in Roho i Allah, dá
ki Barnabas bo ki Saulus minayakdon in
Seleukia. Nongkon tua mosia sinumakoi
kon uangga minayak in Siprus.
5 Naonda no'iyaput im mosia kon i̱lipú in
Salamis, mosia nopota'a-ta'au makow im
pirman i Allah kom bonu im baḷoi mita

pososambayangan intau Yahudi. Kom binaya'an monia tatua, ki Yohanes inta dinonoi ki Markus notuḷung ko'i monia.
6 Mosia minayak noḷibu kom bayongan pulau kon tua no'idapot kom Papos. Kon tua mosia noyodungkuḷ in tobatú intau Yahudi, inta ki Bar Yesus in tangoinya. Tobatú mososihir bo mongaku kon sia in tobatú nabi.
7 Sia na'a totok noyobayat i Sergius Paulus, gubernur kom pulau tatua, intau inta totok mopandoi. Sia nogoinî ko'i Barnabas bo ko'i Saulus sim mo'ibog mokidongog kon pirman i Allah.
8 Ta'e ki Elimas (tangoi in mososihir tatua aka kom bahasa Yunani) in tantu momayow ko'i Barnabas bo ko'i Saulus, sin ramijionnya bá ki gubernur diá mopirisaya ko'i Yesus.
9 Ta'e ki Saulus -- inta sinangoiandon ki Paulus -- kinawasaan in Roho i Allah inimindoi ko'inia,
10 bo noguman, "Hei intau inta mo'uboḷ totok, ki adî in Ibilis! Ikow nion saturu im bayongan inta mopia. Nongonu sin diábî doman mogogai ikow moḷamboi kon roncana i Allah moposaḷamat kon intau?

11 Yo indoiai in tana'a, hukumon i
Tuhan ikow! Ikow mobilog bo diádon
moko'ontong kom matán singgai
samantara na'a."
12 Naonda inontongdon i gubernur onu
inta nobaḻi tatua, nopirisayadon totok in
sia ko'i Yesus; sin nopia totok ing ginanya
kon totundú mita soáḻ ki Tuhan.
13 Ki Paulus bo yobayatnya mita, nongkon
Papos sinumakoi kon uangga bo minayak
im Perga inta kom Pampilia. Kon tua ki
Yohanes Markus nonaḻámaidon ko'i monia
bo nobui kon Yerusalem.
14 Nongkon Perga, ki Paulus bo
yobayatnya mita nonginggupu kom
bobayaan monia no'idapot kon Antiokhia
inta kom Pisidia. Onda intua kon
singgai in Sabat mosia minayak im baḻoi
pososambayangan bo ilimitú makow kon
tua.
15 Naonda in nopaḻutdon binaca in
Hukum i Musa bo Buk in Nabi mita, itoi
mita im baḻoi pososambayangan tatua
nopotabá in intau minayak nolibó ko'i
Paulus bo kon yobayatnya mita. Nana'a in
loḻibó monia tua, "Utat mita, aka oyúonbî
ing koyow inta mokoyigon kom pirisaya

bo mokohibur kom bayongan umat i Allah
tana'a mita, yo pogumandon."
16 Dá baḷúdon sinimindog ing ki Paulus
bo noponuḷadá in ḻimanya bo noguman,
"Uḻe bayongan ginaḷumku intau mita
Israel bo utat mita ibanea kon na'a inta
motoindudui ko'i Allah! Indongogaipa in
singogku na'a:
17 Ki Allahbḯ in intau Israel inta nomiḻḯ
kom mogoguyang naton bo inta nobogoi
ing katurunan mobayong ko'i naton
sahingga in nobaḻḯ bangusa inta moḷoben
wakutu in nogutunpa kom Mesir mosia
saḷaku mokokiángoi. Onda intua takin
kawasa moḷoben ki Allah nopoḷuai ko'i
monia nongkon butá im Mesir tatua.
18 Opat nopuḷuh notaong pinosabaran-
Nya kon oáid mita monia kom padang
gurun.
19 Bo pitu nobangusa im pinutúan-Nya
kom butá ing Kanaan tatua sim mosila-
silai makow kom butá tatua kom bayongan
intau Israel simbá mobaḻḯ kapunya'an
monia.
20 Tua komintan nobaḻḯ solama opat
nogatut bo ḻima nopuḷuh notaong
ko'onggotea. Naonda in sinilai im butá
Kanaan tatua, inogoian i Allah in hakim

mosia. Hakim pangabisan ing ki Nabi
Samuel.
21 No'idudui kon tua mosia no'igum kon
raja, dá inogoi i Allah ing ki Saul, ki adi i
Kish inta nongkon suku Benyamin. Opat
nopuluh notaong sia nobalí raja.
22 Naonda ing kinodoídon i Allah in sia,
ki Allah nomilídon ko'i Daud nobalí raja
monia. Bo tana'a inta pinoguman i Allah
soál ki Daud, 'No'ulí-Kudon ing ki Daud
inta ki adi i Isai tobatú intau inta totok im
mokosanang kong gina-Ku. Sia tua inta
motoindudui kon onu ing kino'ibog-Ku.'
23 Nongkon turunan i Daud tuata,
podudui in dandi-Nya, Sia moposadia
in tobatú Raja Mopoposalamat kom
bayongan intau Israel, dá Sia tuata ing ki
Yesus.
24 Wakutu ing ki Yesus diápa nomangkoi
kon oáidan-Nya, pinobalúdon muna i
Yohanes kom bayongan intau Israel kom
musti mogogaidon mogaid kon dosa mita
monia bo baptisondon.
25 Naonda im motoyongdon mopalut
in oáidannya, ki Yohanes noguman ko'i
monia nana'a, 'Degá kai monimu kamai
yo ki inebí in aku'oi na'a? Aku'oi na'a
in de'emanbí Sia inta olaton makow

monimu. Ta'e mo'iangoibî in Sia inta
o̱laton makow monimu nion, mo'ito̱luan
mangoi ko'inakó; umpakah tongá mobuka
kon togot in sapatu-Nya yo diá mokoba̲'i
aku'oi.'
26 Utatku mita inta katurunan i Abraham
bo utat mita ibanea inta motogu'ondok
ko'i Allah! Habar inta mokosa̱lamat aindon
pinoyaput ko'inaton;
27 sim bayongan intau inta nogutun kon
Yerusalem bo itoinya mita diábî nonota'au
kon Siabî tua inta mopoposa̱lamat,
sahingga ihukumbî monia in Sia
nodapot minatoi. Ta'e hukuman tatua
im mogintompodbî kon onu inta aim
pinoguman muna in nabi mita inta tantú
baca'an monia aka kon singgai in Sabat.
28 Umpakah diá kino'u̲'ian monia kon
ta̱lá inta mota'au ba̲'ion monia dodoyonan
pohukuman ko'i-Nia modapot matoi, ta'e
pinakisabî doman monia pinoki̲limod ko'i
Pilatus in Sia.
29 Bo naonda in nopa̱lutdon inaidan
monia bayongan inta ain no'ipais
kom bonu im Buk Mosuci soá̱l Sia,
pinopoponagdon monia im mayat-Nya
nongkon kayu pinoyota̲lempang bodongka
i̱lobong.

30 Ta'e biniag bui i Allah in Sia kon sigad
in intau minatoi.
31 Onda intua tongonumai nosinggai
Sia umuran namangoi nokipogontong
kon dumodudui-Nya mita inta namangoi
noyotakin-Nya nongkon Galilea mayak
in Yerusalem. Mosia tuata inta nobaḷi
saksi-Nya kon umat masai na'a.
32 Tuamai tana'a makow kami mopoyaput
in Habar Mopia ko'i monimu: Kon onu
inta aindon pinodandi i Allah kom
mogoguyang naton,
33 aindon sinotu'u-Nya ko'i naton takin
daḷan nomiag bui ko'i Yesus nongkon
kinopatoian-Nya, ná inta aim pinais kom
buk Mazmur induanya, nana'a, 'Ikowbi
nion ing ki Adi-Ku, singgaipa doman na'a
Aku'oi mobaḷi ki Amá-Mu.'
34 Aindon biniag i Allah in Sia nongkon
sigad intau minatoi. Ta'e tana'a makow diá
bidon mokorasa kom popatoi natua in Sia.
Sing ki Allah nogumandon nana'a, 'Aku'oi
mobogoi in dandi mosuci ko'ini-Mu bo
pototu'u-Kubi dandi inta aindon doman
pinodandi-Ku ko'i Daud.'
35 Ná doman tua ing kon ayat mita
ibanea pinoguman nana'a, 'Diábi
pomayak-Mu makow in Simpaḷ-Mu inta

motoindudui tatua moyoyang kom bonu
im pinoḷobongan.'
36 Naonda nogaid makow kon onu inta
kino'ibog i Allah ing ki Daud kon wakutu
in nobiagpa, sia minatoi domandon bo
iḷobong kon diug i mogoguyangnya.
Dá noyoyangbî domandon komintan in
awaknya.
37 Ta'e ki Yesus inta biniag i Allah
nongkon kinopatoian-Nya, diábî
noyoyang in awak-Nya.
38 Tuamai utatku mita, mustidon
kota'auan monimu kom pinongin i
Yesusbî tuata habar soáḷ pongampungan
kon dosa pinota'au ko'i monimu; musti
kota'auan monimu kom pomuḷoi in intau
inta mopirisaya ko'i-Nia, pinilatandon
nongkon dosa mita inta diábî mota'au
tongá popatan pongin bayongan parentah
mita i Allah inta pinoyaput i Musa.
39 (13:38)
40 Manangka intua tarukira totok kopira,
dika modapot mobaḻî ko'i monimu onu im
pinoguman in nabi mita nana'a,
41 'Tarukira totok kopira, hei mo'ikow
intau mita inta mosingkuḻe! Moherangbî
im mo'ikow, bodongka matoi! Sing kom
masa in tana'a Akuoi mogaid kon oáidan

inta diábî pirisayaan monimu, umpakahbî oyúon intau im mopomangaḻe ko'inimu.'"
42 Wakutu ing ki Paulus bo ki Barnabas nonaḻámaidon kom baḻoi pososambayangan tatua, bayongan intau kom baḻoi pososambayangan tatua nongoyow ko'i nayadua simbá umuranpa mamangoi kon singgai in Sabat ibanea makow, bo moginggupu kon onu inta aindon muna pinoyaput nayadua ko'i monia.
43 Naonda iḻumuaidon bayongan intau nongkon baḻoi pososambayangan tatua, ki Paulus bo ki Barnabas dinuduian im moántó intau Yahudi bo intau doman mita ibanea inta sinumuotdon kon agama Yahudi. Dá umuran sinongginaan in rasul mita tatua im mosia simbá umuran mobiag kom bonu in totabi Allah.
44 Kon singgai in Sabat no'iduduimai, gogió komintan intau kong kotá tatua namangoi mokidongog kon singog mita i Allah.
45 Wakutu inontong intau mita Yahudi in intau moántó tatua, mosia totok no'intoi. Totok monia singkuḻeon ing ki Paulus bo toko bayowan monia onu im pinogumannya.

46 Ta'e taran-tarangan taya dua nosingog
nana'a: "Ko̲lipodpabî̲ singog i Allah na'a im
pinoyaput ko'i monimu. Ta'e diá sinarima
monimu, sin mo'ikow ain noguman tontanî̲
kom mo'ikow in diábî̲ patus motarima
kong kobiagan mononoi. Tuamai tana'a
makow ta̲laan nami im mo'ikow bo mayak
kon intau ibanea.
47 Sin tana'adon im parentah i Tuhan
ko'inami, 'Aindon sinantú-Ku im mo'ikow
moba̲lî̲ bayag kom bayongan intau ibanea
inta de'eman intau in Yahudi, simbá
nongkon i monimu, bayongan intau kon
dunia na'a mosa̲lamat.'"
48 Wakutu in dinongog im bayongan
intau inta de'eman Yahudi in singog tatua,
nopia totok ing gina monia bo totok im
modayow ko'i Tuhan. Bo bayongan intau
inta aindon pini̲lî̲ i Allah simbá moko'u̲lî̲
kong kobiagan mononoi, komintandon
nopirisaya.
49 Singog i Tuhan no'iwayadon kom
bayongan ̲lipú kon tua.
50 Ta'e intau mita mo̲loben kong
kotá tatua bo bobay mita inta
nongkon kalangan intau mo̲lantud
inta motogu'ondok ko'i Allah, totok
pongaruon intau mita in Yahudi. Mosia

nogaid kon soạl inta nokopomuka kon saturu monia ko'i Paulus bo ko'i Barnabas, bo inuntundon monia in taya dua nongkon daerah tatua.
51 Dá sinopiran in rasul mita tatua kon tayowon intau moántó tatua in ḷobud inta nongo'ikompit kon si'oḷ monia saḷaku poringatan ko'i monia, bodongka minayak in Ikonium.
52 Dumodudui mita monia kon Antiokhia nongosanang ing gina bo kinawasaan in Roho i Allah.

14 1 Kon Ikonium ki Paulus bo ki Barnabas nokorasa kon soạl inta notongkai. Mosia minayak doman kom baḷoi pososambayangan in intau Yahudi bo nopoyaput im pirman i Allah kon tua, sahingga mobarong totok intau Yahudi bo intau inta de'eman Yahudi in nopirisaya ko'i Yesus.
2 Ta'e intau mita Yahudi inta doí mopirisaya, totokdon mopongaruh kon intau mita inta de'eman Yahudi, sahingga nomukádon ya'at ing gina i intau mita tatua kom bayongan intau inta mopirisaya ko'i Yesus.
3 Manangka intua ki Paulus bo ki Barnabas nogutun no_lin'onggot kon

tua. Bo umuranbî nobarani imosia
nongonguman kon soa̱l ki Tuhan. Dá
pinonyatadon i Tuhan kon habar inta
pinota'au monia soa̱l totabi-Nya tatua
in totu'ubî; mosia inogoian-Nyadon
ing kawasa mogaid kon soa̱l mita inta
mokoherang bo inta diá komampuan intau
aidan.
4 Ta'e intau mita kong kotá tatua diá
notobatú kom pikiran; oyúon dinumudui
kon intau mita in Yahudi inta diá nonota'au
ko'i Allah bo oyúon doman in dinumudui
kon rasul mita tatua.
5 Bo intau mita in Yahudi takin itoi
mita monia noyotakin in intau mita
de'eman Yahudi noyopakat moposikisa bo
mogandur im batu kon rasul mita tatua
6 Ta'e kinota'auan i Paulus bo i Barnabas
in roncana monia tatua, dá minayak in
taya dua bo sinimî kon Listra bo Derbe.
7 Kon tua mosia umuranbî doman
nopoyaput in Habar Mopia.
8 Kon Listra oyúon tobatú ̣lo̱laki
inta si'o̱lnya no̱lempeng nongkon
no'ilahirpamai, sahingga sia diá dodai
onda nokobayak, sin totu'u mo̱lemé in
si'o̱lnya.

9 Intau tatua limitú makow kon tua
mongindongogmai ko'i Paulus mosingog.
Bo inontong i Paulus kom mopirisaya in
intau tatua, dá tuamai mopiapabî. Dá ki
Paulus inimindoi ko'inia,
10 bo noguman noropot, "Sindogdon
kotulid!" Intau tatua ilumanduk sinimindog
bo minayak.
11 Naonda intau moántó noko'ontong
kon onu inta ain inaidan i Paulus, mosia
nomalú kom bonu im bahasa Likaonia,
"Dewa mita noponagdon kon dunia na'a
náonda bo intau."
12 Dá ki Barnabas sinangoian monia ki
Zeus yo ki Paulus ing ki Hermes, sin sia in
nosingog.
13 Bo namangoi ing ki Imang Dewa Zeus,
inta tampat pososambayangannya kon
luai ing kotá, nodia kon sapi mita kolakian
bo nopolambá im bungang kon ngara ing
kotá tatua. Bo noyotakin doman monia
nobogoi in sosumbah kon rasul mita
tatua.
14 Naonda ing ki Paulus bo i Barnabas
nokodongog kon onu inaidan intau mita
tatua, nomera-merak mosia kon lambung
monia bo sindalan noribatuk minayak

irumuák kon intau moántó tatua, bo
nomaḷú,
15 "Hei, nongonu sim mo'ikow mogaidbî
kon nana'a? Kami na'a in intaubî doman
ná mo'ikow! Kami ing kon na'a tongábî
namangoi mopoyaput in Habar Mopia ko'i
monimu simbá taḷa'anmaidon monimu
in soáḷ mita inta diá baraguna tanion
bo mopirisayadon ko'i Allah inta aindon
nobiag nongkon kinopatoian-Nya, ki Allah
inta nomia kon ḷangit bo butá, dagat bo
bayongan inta kom bonunya.
16 Koḷipod im pomayakpabî makow i
Allah intau mobiag podudui in ibognya
tontanî.
17 Ta'e umuran-Nyabî ponyata in
totabi-Nya bo mobogoi kon onu inta
mopia. Ogoian-Nya in uyan nongkon
ḷangit bo hasil im butá kom musimnya.
Umuran-Nya inogoian ing ka'anon im
mo'ikow bo pinosanang ing gina monimu."
18 Ta'e umpakah námaidon tua im
pinogoguman in rasul mita tatua
ko'i monia, ta'e diábî doman mosia
nokoámpag. Tantúbî doman mosia
nobogoi in sosumbah ko'i monia.
19 Tongá dodai intua namangoidon intau
mita Yahudi kon Listra. Mosia nongkon

Antiokhia kom Pisidia bo nongkon Ikonium
bo mopongaruh kon intau moántó tatua
simbá dumudui ko'i monia. Bo ki Paulus
inarab monia im batu poḷat dinia pinoḷuai
kong kotá. Bo kai monia kamai aim bidon
minatoi,
20 ta'e naonda in i̱lipung intau mita
inta mopirisaya, sia nobangon bo bui
sinumu'ot ing kotá. Nopo'ikoḷomai kon
singgai sia minayakdon in Derbe takin i
Barnabas.
21 Kon Derbe, ki Paulus bo ki Barnabas
nopoyaput doman in Habar Mopia bo
nobayongdon intau in noba̱ĺi nopirisaya
ko'i Yesus. Onda intua mosia nobuidon
kon Listra, bo minayak kon Ikonium bo
Antiokhia inta kom Pisidia.
22 Kong kotá mita tatua mosia minayak
noginrigon kong gina in intau mita inta
mopirisaya ko'i Yesus bo nononggina
simbá umuran mopirisaya ko'i Yesus.
Nana'a in tonggina monia tua, "Munapabĺ
moántó in roriga mo'u̱ĺi naton, bain tua
bo mokorasa kong kopia'an kon Dunia
Mobagu i Allah."
23 Pomuḷoi in jama'at pinotayakan i
Paulus bo i Barnabas kon intau mita inta
moba̱ĺi itoi kom bonu in jama'at intua.

Sinambayangan monia poḷat pinopuasaan
bo pinosarakan monia ko'i Tuhan inta
pinirisaya monia tua.
24 Onda intua ki Paulus bo ki Barnabas
noginggu̱putdon kom bobayáan monia,
mosia nongin ḷipú im Pisidia bo
nodapotdon kom Pampilia.
25 Bo naonda in nopaḷutdon nopoyaput in
Habar Mopia kom Perga, mosia minayak in
Atalia, inta kom pintad.
26 Bain nongkon tua mosia bo sinumakoi
kon uangga minayak in Antiokhia. Kotá
tatuata inta muna-munamai pinotarima'an
monia kon totabi i Allah, simbá aidandon
monia in oáidan inta koyogot monia
iḷapatan masai na'a.
27 Naonda in no'iyaputdon kon Antiokhia,
nodait monia sinipun bayongan jama'at,
bo pinongongumanan kon onu inta aindon
inaidan i Allah ko'i monia. Bo ino'uman
doman monia in totuḷung i Allah nobuká
kon daḷan nodapot intau mita inta de'eman
Yahudi nopirisaya ko'i Yesus.
28 Kong kotá tatua ki Paulus bo ki
Barnabas nogutun no'onggot noyotakin in
jama'at mita inta mopirisaya.
15 1 Tongonumai intau nongkon Yudea
namangoi in Antiokhia bo notundú

kon intau mita inta mopirisaya ko'i Yesus. Mosia noguman kon aka mosia bo diá sunaton ná inta pinarentah kon hukum i Musa, yo diábî mosaḷamat.

2 Dá totok binayowan i Paulus bo i Barnabas ing guman intau mita tatua. Pangabisannya sinantúdon simbá ki Paulus bo ki Petrus takin tongonumai intau nongkon Antiokhia mayak in Yerusalem mopoyosingog in soáḷ tatua takin rasul bo itoi mita kon tua.

3 Dá inatod in jama'at mita kon Antiokhia im mosia nodapot kon ḷuai ing kotá, onda intua minayak nongin Penisia bo Samaria im mosia. Kon tua mosia nongonguman kon soáḷ náonda dapot intau mita inta de'eman Yahudi nobaḷ̲î nopirisaya ko'i Allah. Habar tatua totok nokosanang kong gina in intau mita mopirisaya kon tua.

4 Naonda in no'iyaputmai kon Yerusalem, mosia sinomu in jama'at takin pia ing gina, dá rasul mita tatua bo intau mita inta sinonitoi monia kon jama'at tatua nongonguman kom bayongan rupa-rupa inta aindon pinomia i Allah inta pinongin i monia.

5 Ta'e tongonumai intau im Parisi inta ain nopirisaya ko'i Yesus namangoi bo

noguman, "Intau mita inta de'eman Yahudi
mustibî sunaton bo pokiáidan onu inta
pinarentah i Musa."
6 Dá soa̱l tatua iyosingogdon noyotakin
in rasul bo itoi mita inta noyosipun kon
tua.
7 Totok no'onggot im pinoyosingogan
monia kon soa̱l tatua. Dá sinimindogdon
ing ki Petrus bo nosingog, "Utatku mita!
Kinota'auan bidon monimu kon aku'oi na'a
im pini̱ libî i Allah kon sigad monimu sim
mopoyaput in Habar Mopia kom bayongan
intau inta de'eman Yahudi, simbá mosia
mokidongog bo mopirisaya ko'i Yesus.
8 Bo ki Allah inta nonota'au kong gina
im bayongan intau noponyatadon kon
sinarima-Nya bidon im mosia; soa̱l tatua
pinonyata-Nya takin nobogoi in Roho-Nya
ko'i monia ná inta ain inogoi-Nya ko'i
naton.
9 Ki Allah tua in diábî mopoyo-poyoposi
kon intau. Dinaritan-Nya ing gina monia
sim mopirisaya im mosia.
10 Yo nongonu sin tana'a makow mo'ikow
im mo'ibogbî mo̱lawang ko'i Allah bo
mobogoi in atorang inta totok mororiga
aidan in intau mita inta mopirisaya tanion,

padahaḷ mogoguyangpa naton diábî doman mokoáid kon tua komintan!
11 Kita komintan in nonota'au bo nopirisaya bidon kong kita im posaḷamaton lantaranbî tabi i Tuhan Yesus; ná doman tua im mosia."
12 Dá bayongan intau inta noyosipun kon tua komintan nongobió. Bo inindongogandon monia turus onu inta ino'uman i Petrus bo i Barnabas tua. Mosia nongonguman kom bayongan tanda inta totok im mokoherang kon intau, inta ain inaidan i Allah ko'i monia kon yuá-yuák in intau inta de'eman Yahudi.
13 Naonda im mosia nopaḷut nosingog, ki Yakobus noguman, "Utat mita! Indongogaipa in singogku na'a.
14 Bagu dongka ininsilangan i Simon kon nongkon pinomangkoianpabîmai ki Allah nopo'ontongdon in tabi-Nya kon intau mita inta de'eman Yahudi, bo nomi̲ḷî kon umat kon sigad in intau mita inta diá mopirisaya. Tongá kino'onggotannea umat inta pini̲ḷî-Nya tatua noba̲ḷî umat inta motoindudui ko'i-Nia.
15 Tua komintan noba̲ḷî ná inta aim pinoguman muna in nabi mita, inta pinais nana'a,

16 'Mopaḷut makow kon tua Aku'oi
mamangoi bui,' natua ing kai Tuhan,
'Bui-Ku posindongon im baḷoi i Daud
inta aindon no'umpag, bo tompia'an in
rumbunnea, bodongka posindogon bui;
17 simbá onda intau in Yahudi inta diápa
nopirisaya ko'i Allah komintan motayak
ko'i Tuhan, takin bayongan intau inta
de'eman intau in Yahudi inta aindon muna
inoinî-Ku mobaḷî umat-Ku.' Natua ing kai
Tuhan,
18 inta ain nopota'au intua komintan
nongkon dungkuḷpamai."
19 "Tuamai aka ná kon raianku,
sabanarnya kita in diábî mota'au mogaid
kon atorang inta mokororiga kom
bayongan intau inta mopirisaya ko'i Allah.
20 Ta' e kita im momaisdon kon surat
bo mononggina ko'i monia, simbá
dona'ai moka'an kong ka'anon inta aim
pinosumbah kon dewa, andeka moka'an
kon tapú im mahaḷuk inta sinagangan,
andeka moka'an kon dugúnya. Bo bá
umuran mokopoyayuk im mosia kon oáid
mita inta mokotor.
21 Sin hukum i Musa nongkon
dungkuḷmaipabî umuran bidon binaca
pomuḷoi singgai in Sabat kom baḷoi mita

pososambayangan, bo nodait pinoyaput
kom bayongan kotá kon tua."
22 Rasul bo itoi mita in jama'at takin
bayongan jama'at kon tua noyopakatdon
kom momi̲l̓idon kon tongonumai in intau
kon sigad monia inta potabá mayak
in Antiokhia moyotakin i Paulus bo i
Barnabas. Dá pini̲l̓i monia ing ki Yudas
inta dinonoi ki Barsabas bo ki Silas. Taya
dua na'a intau inta totok ing ko'insim
im bayongan intau inta mopirisaya kon
Yerusalem.
23 Takin totabá mita monia tua mosia
nokidia in surat inta nana'a im bonunya,
"Hormat kom bayongan utat inta nongkon
̲lipú mita inta de'eman Yahudi inta
nogutun kon Antiokhia, Siria bo Kilikia. Bo
hormat doman nami, rasul mita bo itoi
in jama'at takin bayongan jama'at kon
Yerusalem.
24 Aindon dinongog nami kon oyúondon
intau nongkon sigad nami in namangoi ko'i
monimu bo mongacau po̲lat mopoyaying
im pirisaya monimu. Padaha̲l mosia tua
diábi̓ pinotabá nami.
25 Tuamai kami notobatúdon kong gina
bo nomi̲l̓i po̲lat nopotabá in tongonumai

intau mamangoi ko'i monimu moyotakin i Barnabas bo i Paulus inta kino tabi nami.
26 Taya dua na'a in aim bidon nopotaru in nyawa monia sin lantaran pirisaya monia ko'i Tuhan naton inta ki Yesus Kristus.
27 Dá manangka intua pinopoángoidon nami ing ki Yudas bo ko'i Silas ko'i monimu mopoyaput in onu inta pinais kom bonu in surat tana'a.
28 Sin na'abî inta kino'ibog in Roho i Allah -- bo mopia doman gina nami -- simbá mo'ikow diá poki-aidan in oáidan inta lebe mobogat nongkon oáidan mita tana'a;
29 dika moka'an kong ka'anon inta aindon pinosumbah kon dewa; dika moka'an kon dugú, dika moka'an kon tapú im mahaḷuk inta minatoi sinagangan, bo poyayúdon in oáid inta mokotor. Aka aidandon monimu intua komintan, yo mangaḷenya mo'ikow aindon nogaid kon inta mopia. Natuapa, saḷamat!"
30 Naonda in nogumandon kom mobui, mosia inta pinotabá tatua nopobayakdon in Antiokhia. Kon tua mosia nogoinî doman kom bayongan jama'at noyosipun sim pinopoyaputan ing koyow mita tatua.

31 Naonda im binaca im bayongan jama'at
in surat tatua, totok nosanang ing gina
monia sin noko'uḻi kon hiburan.
32 Ki Yudas bo ki Silas inta tumpaḷa nabi
tua, no'onggot nongongumanmai takin
utat mita inta mopirisaya kon Antiokhia
tatua sim nononggina bá diá móondok im
mosia.
33 Naonda in noḻin onggotdon nogutun
kon tua in taya dua, mosia inatodon bui in
intau mita inta mopirisaya kon Antiokhia
poḷat nokidia in salam kon intau mita inta
nopotabá ko'i monia mangoi.
34 [Ta'e ki Silas noguman kom mogutunpa
in sia kon Antiokhia.]
35 Dá ki Paulus bo ki Barnabas nogutunpa
doman kon tua tongonumai degá
nosinggai. Kon tua mosia umuran
mopoyaput in Habar Mopia inta nongkon i
Tuhan noyotakin intau mobarong ibanea.
36 Diá no'onggot bo noguman ing ki
Paulus ko'i Barnabas, "Igai bá mayak ing
kitada mokipodungkuḷ kom bayongan utat
mita inta mopirisaya ko'i Yesus Kristus
kong kota-kotáannya. Kong kotá mita inta
aindon pernah binaya'an naton; simbá
kota'auan naton in ka'ada'an monia."

37 Ki Barnabas mo'ibog doman modia ko'i
Yohanes inta donoionmai ki Markus,
38 ta'e irasa i Paulus kon diá mopia modia
ko'i Markus inta doî mogaid moyotakin bo
nonaḷámai ko'i monia kom Pampilia.
39 Dá taya dua noginggabatanmai in
singog, sahingga noyotangadon taya dua
tua: Ki Yohanes inta dinonoi ki Markus
tantúbî dinia i Barnabas sinumakoi kon
uangga bo minayak in Siprus.
40 Yo ki Paulus in nodia ko'i Silas
takinnya. Bo nobuatdon doman mosia
naonda in sinambayangan makow im
bayongan jama'at kon Antiokhia tua.
41 Mosia minayak noḷibu kon Siria
bo Kilikia; kon tua mosia umuran
moginropotmai kong gina im bayongan
intau inta mopirisaya ko'i Tuhan Yesus.
16 1 Ki Paulus noginturus kom
bobayáannya. Sia minayak in
Derbe bo Listra. Kon tua oyúon tobatú
dumodudui i Yesus inta ki Timotius in
tangoinya. Ki inánya intau in Yahudi ta'e
nopirisayadon ko'i Yesus; ki amánya intau
in Yunani.
2 Kon sigad in intau mopirisaya
inta nogutun kon Listra bo Ikonium,

kinota'auan monia kong ki Timotius tua intaubî mopia.
3 Tuamai ki Paulus no'ibog nodia ko'inia takinnya. Dá pinokisunatnya ing ki Timotius, sin intau mita in Yahudi kon tua nonota'au kong ki amánya intaubî in Yunani.
4 Kom pomu̱loi ing kotá inta pongandupan monia, ki Paulus bo ki Silas mopota'au in onu inta ain noba̱lî kaputusan wakutu in rasul bo itoi mita in jama'at nosidang kon Yerusalem. Mosia nononggina kon intau mita mopirisaya kon tua simbá umuran dumudui kon atorang mita tatua.
5 Dá pirisaya in jama'at umuran modugang moropot, bo jama'at kobarong-kobarong domandon.
6 Ki Paulus bo ki Silas diá inogoi in Roho i Allah mopoyaput in Habar Mopia kom propinsi Asia. Dá mosia nopobayakdon kon daerah im Prigia bo Galatia.
7 Naonda in no'iyaput kon sigad im Misia, mosia nonungku̱l sinumu'ot kom propinsi Bitinia, ta'e diá inogoi in Roho i Allah.
8 Dá sinumurus kom Misia bo baya-bayak in Troas.

9 Nodoḷom monag, kon Troas, ki Paulus
noko'ontong kon tobatú o'ontongon. Kom
bonu in o'ontongon tatua sia noko'ontong
kon tobatú intau im Makedonia sinimindog
kon tayowonnyamai bo totok in nopo'igum
simbá mosia mayakpa im Makedonia
motuḷung ko'i monia.
10 Naonda in noko'uḻî kon o'ontongon
tatua, baya-bayak nobasadia ing kami sim
mayak im Makedonia. Sin nopirisayabî
totok ing kami kon ki Allahbî in nopotabá
ko'inami mayak intua mopoyaput in Habar
Mopia kom bayongan intau kon tua.
11 Dá kami sinumakoidon kon uangga
nongkon Troas minayak in Samotrake,
bain nopo'ikoḷommai kon singgai bo
minayak in Neapolis.
12 Nongkon tua kami minayak im
Pilipi, kotá inta muna-munamai oyúon
kom Makedonia. Pilipi na'a in jajahan
pomarentah in Rum. Kon tua kami
nogutun tongonumai nosinggai.
13 Kon singgai in Sabat kami minayak im
bingkî in tubig kon ḷuai ngara ing kotá,
sing kinota'auan nami kon oyúon baḷoi
pososambayangan intau Yahudi kon tua.
Bo iḻimitúpa ing kami noyosingog makow
im bobay mita inta noyosipun kon tua.

14 Tobatú kon sigad monia tua intau inta
mopopotaḷui ing kaeng nopars. Ki Lidia in
tangoinya. Sia intau nongkon Tiatira inta
totok motoindudui ko'i Allah. Tuamai i̲liai
i Tuhan ing ginanya simbá tarima'annya
onu im pinota'au i Paulus ko'inia.
15 Dá mosia tobaḷoian nodait binaptis.
Naonda in nopaḷut binaptis, inoinînya
ing kami poḷat noguman in sia, "Aka
rasa'anmai ne utat mita kon aku'oi in
totu-totu'u bidon mopirisaya ko'i Tuhan
Yesus, dá ko̲ligai mongandupa kom
baḷoiku." Totoknya im pakisa'an simbá
duduianpa nami in o'igumnya tatua.
16 Kon singgai tobatú doman,
wakutu ing kami minayak in tampat
pososambayangan tatua, kami
noyodungkuḷ in tobatú bobantung
bobay. Bobay tatua kinawasaan in
dimukud mora'at bo inta moramalmai
kong kobobiag in intau. Oáidannya tatua
nodia kong ka'untungan moḷoben kon
intau inta pinobantungannya.
17 Bobay tatua dumuduianmai ko'i Paulus
bo ko'inamidon komintan bo sindaḷan
momaḷú, "Intau mita tana'a simpaḷbî
mita i Allah Inta totok im Moḷantud!

Mosia mamangoi mopota'au in daḷan
kasaḷamatan ko'i monimu komintan!"
18 Tongonumai degá nosinggai im bobay
tatua umuran momaḷú natua. Diádon
nokotahang ki Paulus mokodongogmai
kon pomaḷúannya natua dá binobuinya
bo polat noguman kon dimukud tatua,
"Podoyon kon tangoi Yesus Kristus aku'oi
moguman ko'inimu ḷuaidon nongkon
bobay tanion!" Dá kon dodaipa doman
tatua iḷumuai in dimukud mora'at tatua
nongkon bobay tatua.
19 Naonda im bobay mita inta
pinobantunganmai im bobay mororamal
tatua nokota'au kon diádon im bobay
inta nobaḻ̱i harapan monia ko'uḻ̱ian kom
ponghasilan mobayong, dá dinomok
monia ing ki Paulus bo ki Silas bo dinia
monia pinobayak im pasar pinotayow kom
mongongawasa kon tua.
20 Mosia dinia monia pinotayow kom
pomarentah in Rum bo noguman, "Taya
dua na'a intau in Yahudi. Mosia umuran
mongacau kong kotá naton.
21 Tongganutan monia im bayongan
intau dumudui kon adat monia inta diábi
notongkai in atorang mita naton, intau

in Rum. Kita in diábĭ mota'au dumudui
andeka motarima kon adat mita natua!"
22 Intau moántó kon tua sinumakin
doman moponapud in uboḷ ko'i nayadua
tua. Dá pomarentah mita tatua nomera-
merak kon ḷambung nayadua poḷat pinoki
sambok kon intau mita kon tua.
23 Naonda im mosia sinambok totok,
pinotu'otdon monia kom ponjara in taya
dua tatua. Itoi im ponjara totok in dinandi
kom bá kopira'an totok im moḷukad kon
rasul doyowa tatua simbá diá mokoḷuai.
24 Lantaran parentah tatua, dá pinobonu
itoi im ponjara tatua kon ruangan inta kon
yuá-yuák bo inumantungan in taya dua
tatua.
25 Ta'e naonda in no'onggotdon kon
doḷom ki Paulus bo ki Silas nosambayang
bo nomanyanyi nodayow ko'i Allah. Dá
bayongan intau kom ponjara tua nodait
nokodongog.
26 Daḻĭbĭ bo nobaḻi in ḻinug inta totok
im moropot nodapot pondasi im ponjara
tatua nodandú doman. Bayongan ḷoḻingkop
nobukat bo rante mita inta pinotogot kom
bayongan intau inta pinonjara nongobuká.
27 Dá no'itaḻikokog bo no'i bangon itoi im
ponjara tatua. Naonda in noko'ontongmai

kon nongobukatdon mita in ḷo̲lingkop
im ponjara tatua, nogamádon in sia kom
pitow sin simimpatoi, sing kainiakamai
bayongan intau inta kom ponjara tatua
nodait bidon noḷagui.
28 Ta'e ki Paulus nomaḷú noguman, "Dika
simimpatoi! Sing kon na'apabí komintan
ing kami!"
29 Itoi im ponjara tatua no'igum kon togá
bo binayaknya sinuaian bonu im ponjara
tatua. Gugur makow in sia bo no'itungkud
kon tayowonmai i Paulus bo i Silas.
30 Dá dinianyadon pinobayak in ḷuai taya
dua tua bo noguman, "Tuang, onu degá
im musti pomia'anku simbá mosaḷamat in
aku'oi?"
31 Dá tubag i Paulus bo i Silas ko'inia,
"Popirisaya ko'i Tuhan Yesus! Mosaḷamatbí
in ikow -- mo'ikow tobaḷoian!"
32 Bo pinopota'auandon i Paulus bo i Silas
kon Habar Mopia im mosia motoḷuáďí.
33 Kon doḷompa doman tua bo dinia itoi
im ponjara tatua mosia bo dinaritan ing
kekeb mita monia. Dá sia bo bayongan
intau inta kom bonu im baḷoinya
baya-bayakdon binaptis.
34 No'iduduimai kon tua itoi im
ponjara tatua nodia ko'i Paulus bo ko'i

Silas minayak im baḷoinya bo mosia
inoḷudan ing ka'anon. Sia takin bayongan
koluarganya totok nopia ing gina monia
sim mosia tana'a nopirisaya ko'i Allah.
35 Naonda in doḷo-doḷom, pomarentah
in Rum nopotabá im puḻisi minayak im
ponjara mopoyaput im parentah simbá
buḻian ing ki Paulus bo ki Silas.
36 Dá pinoyaputdon itoi im ponjara tatua
ko'i Paulus im parentah tatua, kainia,
"Tuang, intau mita moḷoben kon Rum
aindon nobogoi im parentah kon tai
tuang im buḻiandon. Dá mota'au bidon
mobui in tana'a makow. Bayakdon bo
mokopopiadon kon daḷan!"
37 Ta'e ki Paulus noguman kon intau inta
pinotabá monia tatua, "Kami na'a intaubî
doman in Rum. Diápa kinota'auan monimu
ing kami mongo no'itaḷá andeka diá, ta'e
kami sinambokdon muna monimu kon
tayowon intau moántó bo pinobonu kom
ponjara. Bo tana'a mosia mopotabádon
ko'inami mayak takin umuni- uni? Doîbî
ing kami natua! Potabádon mangoi kon
na'a im pomarentah mita tatua bo momuḻi
ko'i nami."
38 Dá puḻisi mita inta pinotabá tatua
minayak noguman kon soáḷ tatua kom

pomarentah mita in Rum. Naonda im pomarentah mita tatua nokota'audon kong ki Paulus bo ki Silas intaubî in Rum, mosia inagîandon in ondok.

39 Bo mosia minayak nopo'igum ma'ap ko'i Paulus bo ko'i Silas, poḷat pinoḷuaidon monia kom ponjara tatua mosia bo ḷagi pinarenta'an kom bá monaḷámaidon kong kotá tatua.

40 Ki Paulus bo ki Silas nonaḷámaidon kom ponjara tatua bo minayak im baḷoi Lidia. Naonda in noyodungkuḷdon in intau mita mopirisaya kon tua mosia nonongginapa ko'i monia, onda intua ki Paulus bo ki Silas minayakdon nonginggguput kom bobayáan monia.

17 1 Ki Paulus bo ki Silas nopobayak in Tesalonika nonginggguput kom bobayáan monia. Mosia nongin Ampipolis bo Apolonia. Kon tua oyúon baḷoi pososambayangan intau Yahudi.

2 Dá ki Paulus minayak im baḷoi pososambayangan tatua bo ná biasamai aidannya aka oyúon im baḷoi pososambayangan otongonnya -- sia nongonguman takin intau mita kon tua soáḷ tombonu in Alkitab. Toḷu nodiminggu

noyodudui sia sinumuotmai kom baḷoi
pososambayangan tatua.
3 Buk Mosuci tatua im binaḷ'inya
dodoyonan noginsilang bo noponyata
kong ki Raja Mopoposaḷamat inta
pinodandi i Allah tua im mustib'i motarima
kon roriga, matoi ta'e bui mobiag. Ki
Paulus noguman doman nana'a, "Ki Yesus
inta pota'auku ko'i monimu na'a, Sia tuata
ing ki Raja Mopoposaḷamat pinodandi i
Allah."
4 Dá tongonumai intau kon tua nobaḷ'i
nopirisaya ko'i Yesus bo poḷat dinumudui
mita ko'i Paulus bo ko'i Silas; natua doman
bayongan intau in Yunani inta mo'ondok
ko'i Allah bo bobay mita inta duduianmai
monia kon tua, nodait doman nopirisaya
ko'i Yesus.
5 Ta'e noko'ontongmai kon natua, intau
mita in Yahudi totok nongo-intoi. Dá
nogoin'idon mosia kom bayongan intau
mora'at kon tua inta tongá umuran
moyo-moyosipun sin diá ko'oáidan
bo pinarentah monia nongacau kom
bayongan kotá kon tua bo minayak
nonuntun kom baḷoi i Yason intau inta
nopirisayadon ko'i Tuhan Yesus poḷat

notayak ko'i Paulus bo ko'i Silas sim
bayáan potayow kon intau moántó.
6 Ta'e diá no'uḻi monia in taya dua, dá
ki Yasondon takin tongonumai intau
mopirisaya ibanea in dinia monia kon
tayowon intau mita moḻoben kong kotá
tatua. Bo totokdon nomaḻú nana'a: "Intau
mita tana'a mongongacau kom bayongan
tampat! Mosia namangoi doman ing kotá
naton na'a,
7 bo sinarima doman i Yason kom
baḻoinya. Mosia na'a inta umuran
moḻawang kon atorang mita i Kaisar kon
Rum, sim mosia noguman kon oyúonbî in
raja ibanea inta ki Yesus in tangoinya."
8 Singog monia tatua nokobingung
kon intau mobarong bo kon intau mita
moḻoben kon tua.
9 Ta'e naonda inogoian i Yason bo i utat
mita ibanea in doit mosia dá binuḻiandon
bui monia.
10 Doḻom tua ki Paulus bo ki Silas
pinotabádon im bayongan intau inta
mopirisaya kong kotá tatua, simbá
mayakdon im Berea. No'iyaputmai kon tua
mosia minayak im baḻoi pososambayangan
intau Yahudi.

11 Intau mita in Yahudi kom Berea
mopia-pia nongkon intau mita in Yahudi
kon Tesalonika. Takin sanang gina mosia
mokidongog kon habar soạl ki Yesus, bo
pomuḷoi in singgai mosia umuran mobaca
kom Buk Mosuci sim monarukira mongo
totu'u in sinundú i Paulus ko'i monia tua.
12 Nobarong kon sigad monia tua in
nopirisaya ko'i Yesus, bo de'emanbî
tongá topi̱lik intau mita in Yunani
inta duduianmai monia in nopirisaya,
pinomayak ḷoḷaki andeka bobay.
13 Dá naonda in dinongog im bayongan
intau Yahudi inta nogutun kon Tesalonika
kon ki Paulus nopoyaput domandon in
Habar Mopia kom Berea, intau mita in
Yahudi tatua namangoi domandon intua,
nohasut bo nopoyaying gina im bayongan
intau kon tua.
14 Dá ḷagido i utat mita kom Berea tua
inatod ing ki Paulus kom pintad, ta'e ki
Silas bo ki Timotius in tantúpabî nogutun
kong kotá tatua.
15 Naonda ing ki Paulus inatodon dapot
kon Atena, utat mita inta norogatod
tatua nobuidon kom Berea takin nodia
kong koyow i Paulus simba ki Silas bo ki
Timotius musti ḷagi momatuk ko'inia.

16 Wakutu ing ki Paulus nogo̱latpa makow
ko'i Silas bo ko'i Timotius kon Atena,
noájar totok ing ginanya sing kotá tatua
nopu̱ling im berhala mita.
17 Tuamai wakutu ing kom ba̱loi
pososambayangan, sia umuran
mososirita'anmai takin bayongan
intau Yahudi bo intau mita ibanea kon tua
inta ain nopirisaya ko'i Allah. Ná doman
tua, pomu̱loi in singgai aka moyodungku̱l
in intau mita kom pasa-pasarannya, sia
umuran doman mososirita'anmai monia.
18 Guru-guru nongkon golongan
Epikuros bo Stoa nobobayowanmai
takinnya. Oyúon kon sigad monia tua
in nosingog nana'a, "Eta onubî ing
kota'auan intau mita tanion? Mosia nion in
dondungu̱lbî mita, ta'e moántó in o'uman!"
Bo ibanea in moguman doman, "Sia nion
ná bî mopota'au in dewa tolaeng." Tua
mita in singog monia sing ki Paulus
nopota'au in habar soá̱l ki Yesus ko'i
monia bo soá̱l doman kobiagan naonda
im matoi.
19 Bo dinia monia ing ki Paulus pinotayow
kon sidang Areopagus. Kon tua mosia
noguman ko'inia nana'a, "Kami mo'ibog

monota'au kon totundú mobagu inta
poyaputmumai nion.
20 Sin dongogon nami im mokoherangbî
mita in o'umanmu. Manangka intua
mo'ibog ing kami monota'au kom
mangalenya."
21 (Sim bayongan intau Atena bo intau
mita mokokiángoi inta nogutun kon tua
totok mongo'ibog tumompolitúanmai
mongindongog bo mongonguman kon
soál mita inta mobagu.)
22 Ko wakutu in sinimindogdon ki Paulus
kon tayowon intau moántó inta noyosipun
kon Areopagus tua, ki Paulus nosingog:
"Hei intau mita in Atena! Ontongonku
mo'ikow totokbî im motoindudui mita kon
agama.
23 Sin wakutu in akuoi nodondaloi kon
kotámu tana'a, bo nonarukiramai kon
tampat mita pososambayangan monimu
kon na'a, aku'oi noko'ontong doman
kon tampat pobobogoian monimu kon
sosumbah; kon tampat tatua pinaisan
nana'a, 'Ko'i Allah Inta Diá Kota'auan.' Yo
ki Allahbî inta diá kinota'auan monimu
tuata im pota'auku na'a ko'i monimu.
24 Ki Allah inta nomia kon dunia bo
tombonunya mita, Sia tuata Tuhan in

ḷangit bo butá. Sia in diábî nogutun kom baḷoi in dewa-dewa inta pinomia in ḷima intau.
25 Sia tua in diábî moparaḷu kon totuḷung in intau, sin Sia tua inta mobogoi ing kobiagan, tompot bo bayongan yagi-yagi kon intau.
26 Nongkon intau tobatú pinomia-Nya im bayongan intau bo pino'utun-Nya kon dunia na'a. Siabî doman tua inta nonantú nongkon munamai, to'onu bo kon onda in mota'au kobiagan intau.
27 Inaidan i Allah intua komintan simbá tayakkon monia in Sia. Po'igumon makow doá moyodungkuḷ monia in Sia ko wakutu i mosia motayak ko'i-Nia. Ta'e sabanarnya in diábî noyayuk ko'i naton ing ki Tuhan.
28 Sin ná inta kain singog in intau, 'Kita na'a in nobiag bo mota'au mamagî mamakow modapot oyúon kon dunia, lantaranbî kawasa-Nya.' Ná doman kain momomantun monimu, 'Kita na'a ing komintanbî ki adî-Nya mita.'
29 Dá lantaran kita bo ki adîbî mita i Allah, dá diábî mota'au anggapon naton kong ki Allah tua in ná bî onda bo patong inta inaidan nongkon buḷawan andeka inaidan nongkon perak andeka ná batu

inta inaidan pinodudui ing kopopandoi intau.
30 Oáid mita naton inta diá mopia inta kolipod aim bidon iliong i Allah, asaḷ bo tana'a makow kita bo bayongan intau kon dunia, mogogaidon mogaid kon dosa mita.
31 Sin aim bidon sinantú-Nya in wakutu pongadilan kom bayongan intau kon dunia na'a. Oáidan tatua aidan in tobatú intau inta aim piniĺĩ i Allah tontanĩ. Bo bá totu-totu'u mopirisaya im bayongan intau kon soáḷ tatua, dá biniag bui i Allah in Sia nongkon kinopatoian-Nya!"
32 Naonda intau mita tatua nokodongog kon inta pinoguman i Paulus soáḷ mobiag bui naonda im matoi, oyúon ing kon sigad monia ing kinumosing. Oyúon doman in noguman, "Kami im mo'ibogpa bui mokidongog ko'inimu mosingog kon soáḷ natua."
33 Da' sinaḷa'anmaidon in Paulus im mosia.
34 Ta'e oyúon kon sigad monia tua in dinumudui ko'i Paulus bo nopirisaya ko'i Yesus. Mosia tua ing ki Dionisius tobatú anggota im majelis Areopagus, bo ki

Damaris, tobatú bobay kon tua takin
tongonumai doman intau ibanea.
18 [1] Onda intua ki Paulus nonaḷámaidon
kon Atena bo minayak ing Korintus.
[2] Kon Korintus sia noyodungkuḷ in tobatú
intau Yahudi inta ki Akwila in tangoinya,
intau inta nongkon butá im Pontus. Ki
Akwila na'a bagu namangoi nongkon Italia
takin ki buḷoinya ki Priskila. Sim bayongan
intau Yahudi inta nogutun kon Rum
nodaitdon sinoko untun i Kaisar Klaudius.
Dá ki Paulus minayak noyodungkuḷ
nayadua,
[3] bo nogutun takin monia poḷat nogaid
noyotakin monia sin totayak monia
notongkai doman in totayak i Paulus,
momomia kong kemah.
[4] Ta'e aka kon singgai in Sabat
yo tantúbĩ ing ki Paulus mayak
im baḷoi pososambayangan bo
moyoyosingoganmai im bayongan
intau Yahudi andeka intau mita in Yunani
simbá mopirisaya im mosia ko'i Yesus.
[5] Naonda in no'iangoidon nongkon
Makedonia ing ki Silas bo ki Tomotius,
diádon mogoga-gogai ki Paulus
mopoyaput in Habar Mopia inta nongkon
i Allah kom bayongan intau Yahudi. Sia

nopoyaput in habar kong ki Yesusbî tuata
in Raja Mopoposaḷamat inta pinodandi i
Allah.
6 Ta'e barang intau mita kon tua umuran
moḷawang poḷat moningkuḻemai ko'inia,
dá sinoko topirannyadon in ḷobud kon
ḷambungea mita, saḷaku tanda mobogoi
im poringatan kon taḷá mita monia. Bo
sia noguman, "Aka mobodito im mo'ikow,
yo dongka bidon taḷá monimu tontanî!
Pomayakku bidon makow! Tana'a makow
aku'oi in mayakdon kon intau mita inta
de'eman Yahudi."
7 Bo sinaḷáanmaidon i Paulus im mosia bo
minayakdon nogutun kom baḷoi inta kon
diug im baḷoi pososambayangan tatua.
Baḷoi tatua im baḷoi intau inta de'eman
Yahudi ta'e mopirisaya ko'i Allah. Ki Titius
Yustus in tangoi intau tatua.
8 Ta'e ki Krispus, itoi im baḷoi
pososambayangan bo takin bayongan
ginaḷumnya mita, komintan nopirisaya ko'i
Tuhan Yesus. Bo nabayong doman intau
mita ing Korintus ibanea in nokodongog
kon habar inta pinota'au i Paulus nobaḻî
nopirisaya ko'i Yesus poḷat binaptis.
9 Kon doḷom tobatú ki Paulus noko'ontong
kon tobatú o'ontongon, ki Tuhan

namangoi ko'inia bo noguman nana'a,
"Dikabî mo'ondok! Umuran popota'au in
Habar Mopia, dika tongá kibio-biómai.
10 Sin Aku'oi in umuranbî kotaki-takinmu.
Bo diábî tobatúmai im mota'au momogutú
ko'inimu, sin noántó bidon intau kon na'a
im mopirisaya ko'i-Nakó."
11 Tuamai ki Paulus nogutundon totaong
bo onom nobuḷan kong Korintus bo
umuran doman nopota'au im pirman i
Allah ko'i monia.
12 Naonda ing ki Galio nobaḷî gubernur
kon Akhaya, intau mita in Yahudi,
notobatú kong gina bo nomayow ko'i
Paulus poḷat dinia monia pinobayak im
pongadilan.
13 Mosia nopongadu nana'a, "Intau tana'a
monongganut totok kon intau moántó
simbá mosumbah ko'i Allah ta'e diábî
notongkai in hukum i Musa!"
14 Bagu ing ki Paulus motubag,
indoianmai ki Galio munadon nosingog
kon intau mita in Yahudi tatua, kainia,
"Hei intau mita in Yahudi, aka inta
pinongadu monimu na'a bo totu-totu'u
taḷá andeka oáid inta diá mopia, yo tantú
indongogankubî.

15 Ta'e na'a bo tongábî bobayowan kon
soa̱l onu in sinundú andeka hukum agama
inta pinaké kon sigad monimu, dá tua in
urusanbî monimu tontanî, aku'oi in doîbî
moba̱lî hakim kon soa̱l mita natua!"
16 Bo nodait inuntun i Galio im mosia
pino̱luai.
17 Dá dinomok monia ing ki Sostenes,
itoi im ba̱loi pososambayangan tatua
bo i̱luntá monia kon tayowon im meja
pongongadilan tatua. Ta'e diábî ihiraumai
i Galio in soa̱l tatua.
18 Onda intua ki Paulus nogutunpa kon
Korintus tongonumai nosinggai. Diá
no'onggot kon tua sia nogumandon kon
intau mita inta mopirisaya kon tua kom
mayakdon takin i Priskila bo i Akwila
kon Siria in sia. Kon Kengkrea, ki Paulus
noki bangku̱lugdon im bu'oknya sim
mongintompod kon dandinya ko'i Tuhan.
19 Naonda in no'iyaputdon kon Epesus,
sina̱láanmaidon i Paulus ing ki Priskila
bo ki Akwila, bo sinumu'ot im ba̱loi
pososambayangan mososiritaanmai in
intau mita Yahudi kon tua.
20 Po̱latpa sinahang monia kon tua in sia,
ta'e doî in sia.

21 Ta'e umpakah natua, wakutu im
mobuatdon, sia noguman ko'i monia, "Aka
umuranpa totabion i Allah dá mo'iangoibĩ
bui kon na'a in aku'oi." Naonda in
noguman makow kon natua, minayakdon
sia nongkon Epesus.
22 Naonda in noponag kong Kaisarea,
sia minayak in Yerusalem nopoyaput in
salam kom bayongan jama'at kon tua bo
sinumurus kon Antiokhia.
23 Naonda in nogutun tongonumai
nosinggai kon tua, sia minayak doman
im bayongan ḷipú kong Galatia bo Prigia
noginrigon kom pirisaya in intau mita inta
mopirisaya ko'i Tuhan kon tua.
24 Wakutu intua, no'iangoi domandon
kon Epesus in tobatú intau Yahudi
inta nongkon Aleksandria, ki Apolos
in tangoinya. Sia na'a intau inta totok
mopandoi mosingog bo totok in nonota'au
kom bonu im Buk Mosuci,
25 bo nonota'au domandon kon soáḷ
totundú i Yesus, umpakah bagu binaptis i
Yohanes. Ta'e moḷoben domandon totok
in ibognya nopota'au in Habar Mopia soáḷ
ki Yesus.
26 Takin kabaranian moḷoben ki Apolos
nopota'au in Habar Mopia kom bonu

im baḷoi pososambayangan. Naonda
in dinongog i Priskila bo i Akwila in
totundúnya mita tatua, dinia nayadua
kom baḷoi monia ing ki Apolos. Bo nodait
monia sinarangkan kinopira ko'inia im
bayongan roncana i Allah moposaḷamat
kom bayongan intau pinodoyon ko'i
Yesus.
27 Onda intua ki Apolos noroncanadon
mayak in Akhaya. Dá intau mita mopirisaya
ko'i Yesus kon Epesus noromais kon surat
kom bayongan utat inta nopirisayadon
ko'i Yesus kon Akhaya simbá tarima'an
monia kon tua ing ki Apolos. Bo naonda
in no'iyaputdon kon Akhaya in sia,
totuḷungnya totokbî in nokobaraguna kom
bayongan intau inta nopirisaya ko'i Yesus
sin lantaran totabi i Allah.
28 Sin takin totundú inta mokobangkaḷ
tatua, ki Apolos nokobayow kon intau
mita in Yahudi kon tayowon intau moántó.
Nodaitnya pino'ontong in ayat mita inta
pinais kom Buk Mosuci kon ki Yesus tua
in totu'u-bî Raja Mopoposaḷamat inta
pinodandi i Allah.
19 1 Wakutu ing ki Apolos kon
Korintuspa, ki Paulus koyogot
doman minaya-mayak makow in ḷipu-

lipúannya inta totok nongoyayuk kon daerah tatua bo sia no'iyaputdon kon Epesus. Kon tua sia noyodungkuḷ in tongonumai intau inta nopirisayadon ko'i Yesus.

2 Ki Paulus noḷibó ko'i monia, "Notarimadon degá im mo'ikow kon Roho i Allah ko wakutu im mo'ikow nopirisaya ko'i Yesus?" Mosia notubag, "Diápa. Sedang bo diápabî dodai onda in dinongog nami kon oyúonbî in Roho i Allah."

3 Dá bui noḷibó ing ki Paulus, "Aka natua yo baptisan ta'onda im pinaké ko'i monimu?" Mosia noguman, "Baptisan i Yohanes."

4 Ki Paulus noguman, "Ki Yohanes nobaptis kon intau mita tatua simbá mogogaidon im mosia mogaid kon dosa. Ta'e wakutu intua ki Yohanes nopota'au domandon kon intau mita Israel kom mosia im musti mopirisaya kon Intau inta mamangoi mo'idudui ko'inia, makusud in singognya tua ing ki Yesusbî."

5 Naonda im mosia nokodongog kon singog tatua, dá mosia sinokobaptisdon bui pinodoyon kon tangoi i Tuhan Yesus.

6 Nopaḷut makow kon tua binarakatandon
i Paulus in intau mita tatua, bo Roho
i Allah nongawasadon ko'i monia, dá
mulaidon mosia nongonguman kom bonu
im bahasa inta mokoherang bo nopota'au
in habar mita nongkon i Allah.
7 Degá mopuḷuhmai bodoyowá im mosia
tua.
8 Toḷu nobuḷan ki Paulus umuran nobarani
in nongonguman kom bonu im boḷoi
pososambayangan bo mosisoáḷan takin
bayongan intau kon tua sim mopoyakin
ko'i monia soáḷ ná onda ing ki Allah
momarentah saḷaku Raja.
9 Ta'e oyúon doman kon sigad monia tua
im motogat ing gina bo doí mopirisaya.
Kon tayowon intau moántó kon tua mosia
totok im morebeg kon roncana mita i Allah
moposaḷamat kon intau podoyon kom
pirisaya ko'i Yesus. Tuamai sinaḷáanmai
i Paulus im mosia, bo minayak takin
dumodudui mita i Yesus kon tampat
pokokulia'an kon Tiranus. Kon tua
pomuḷoi in singgai sia mosisoáḷan takin
intau mita kon tua.
10 Doyowa notaong tantú natua in
inaidannya, sahingga bayongan intau
kon Asia, intau in Yahudi andeka intau in

Yunani komintan nokodongog kon singog
mita i Tuhan.
11 Ki Allah nomaké ko'i Paulus nogaid
kon soál mita inta mokoherang
12 Aka lenso andeka ba'an inta pernah
pinaké i Paulus bo diaan kon intau mita
notakit, yo mopiabí mita im panyaki monia
bo dimukud mita mora'at lumuai doman
mita nongkon i monia.
13 Oyúon tongonumai mogogonow
intau Yahudi, mosia maya-mayak makow
moguntun kon dimukud mora'at nongkon
intau mita. Mogogonow mita tatua
monungkul mongundam nomaké in
tangoi Tuhan Yesus. Nana'a ing kai
monia, "Podoyon kon tangoi i Yesus inta
pinota'au i Paulus tua, aku'oi moguntun
ko'i monimu!"
14 Lolaki taya pitu inta nogaid kon natua
ing ki adíbí mita i Skewa, tobatú itoi in
imang kon tua.
15 Ta'e dimukud mita mora'at tatua
noguman ko'i monia, "Kinota'auankubí
ing ki Yesus bo ki Paulus, ta'e ki ine im
mo'ikow?"
16 Bo intau inta kinotolongan dimukud
mora'at tatua ilumanduk bo nodomok ko'i
monia polat kopia nomongkug nodapot

in noḷaguidon mosia nongkon baḷoi tatua bo sinoko tompaḻ̱ian bo nopilang, sin ḷambung monia binera-berak in dimukud mita mora'at tatua nongkon awak monia.

17 Bayongan intau Yahudi bo intau mita ibanea inta nogutun kon Epesus komintan nokodongog kon soáḷ mita tatua, dá nongo'ondok im mosia bo totok in nodayow kon tangoi i Tuhan Yesus.

18 Bo nobarong totok intau inta nopirisayadon ko'i Yesus in namangoi nongaku kon tayowon intau moántó, kong mosia pernahbî doman nogaid kon soáḷ mita natua.

19 Dá bayongan mogogonow tatua nosipundon kom buk mita monia bo sinokotubá kon tayowon intau moántó. Boḻ̱i im buk mita tatua aka rekengon mangoi degá ḻ̱ima nopuḷuh noribu doit perak.

20 Natuata in nobaḻ̱î, dá pirman i Tuhan totokdon in no'ibaya-bayak makow bo totokdon moropot im pongaruhnya.

21 Naonda nopaḷut ing kajadian mita tatua, ki Paulus nogamádon kong kaputusan mayak im Makedonia bo Akhaya bo tumurus kon Yerusalem. Sia

noguman, "Mopaḷut kon tua, aku'oi musti mayak doman in Rum."
22 Dá muna in sia nopotabá kon simpaḷnya doyowa, ki Timotius bo ki Erastus umuna ko'inia mayak im Makedonia, sin sia mogutunpa tongonumai nosinggai kon Asia.
23 Degá ko wakutu in tuata bo nobaḻ̱ĩ in ropatoi moḷoben kon Epesus sin lantaran habar soáḷ ki Yesus.
24 Sing kong kotá tatua oyúon intau mogogaid kom perak, tangoinya ki Demetrius, sia mogaidmai doman kom baḷoi mita in dewa sim pogutunan i Dewi Artemis. Oáidan intau tatua mobogoi ing ka'untungan moántó kom mogogaidnya mita.
25 Tuamai sinipunnea nodait in intaunya mita takin mogogaid kom perak mita ibanea bo noguman nana'a, "Utat mita! Kinota'auanbĩ monimu kon oáidanbĩ tana'a ing ko'uḻ̱ĩan naton kon hasil.
26 Bo tana'a aindon inontong bo dinongog monimu tontani" onu in inaidan i Paulus. Sia noguman kon dewa mita inta pinomia intau in de'emanbĩ totu-totu'u dewa. Bo nobayongdon totok intau in nopirisaya kon onu im pinogumannya tua, de'eman

tonga' kon Epesus na'a, ta'e gogiódon bo komintan Asia na'a.
27 Bahayanya kon tua in diádon mopia tangoi in porusaha'an naton na'a. De'emanbî doman tongá tua, ta'e sedang baḷoi i Dewi Artemis bo diádon im mangaḷenya. Padahaḷ bo sia tua in Dewi Artemis inta umuran duîonmai im bayongan intau kon Asia bo bayongandon intau kon dunia na'a!"
28 Naonda in nokodongog kon singog tatua in intau mita tatua, nosakî totok ing gina monia bo mosia totokdon nomaḷú bo moguman, "Mobiag ing ki Artemis, dewi intau in Epesus!"
29 Dá nokacau im bayongan intau kong kotá tatua. Bo intau mita inta nongacau tatua nodomok ko'i Gayus bo ko'i Aristarkhus, intau im Makedonia inta nogindua ko'i Paulus kom bonu im binaya'annya bo pinoḷuai monia kon tampat pomomanyayian tatua.
30 Mayak rumuák ing ki Paulus kon intau moántó kon tua, ta'e diá inogoi in intau mita kon tua inta mopirisaya ko'i Yesus.
31 Natua doman in intau mita inta moḷoben kon Asia, inta yobayat mita i Paulus. Mosia nongoyow kon

intau simbá ki Paulus diá mayak in
tampat pomomanyanyian tatua, bo
mokipogontong.
32 Intau mita inta noyosipun kon gedung
tatua nokacaudon. Oyúon momaḷú nana'a,
oyúon doman momaḷú natua. Nobarongbĩ
intau in diá nonota'au mongo onu in
nobaḷĩ bo nongonu sin noántóbĩ intau
noyosipun kon tua.
33 Kai'n intau kamai kon tua dá ki
Aleksanderbĩ in nokopopisĩ kon tua mita,
sin sinuḷud in intau Yahudi pinobayak im
muna in sia. Dá notonggó kon ḷima in sia
sin moginsilang kon onu inta nobaḷĩ kon
tayowon intau moántó kon tua.
34 Ta'e naonda in inontong monia kon
intaubĩ Yahudi in sia, dá noyododaidon
im mosia nomaḷú. Doyowa nojam ing
pinomaḷúan monia tua, kai monia, "Mobiag
ing ki Artemis, dewi intau in Epesus!"
35 No'onggotmai kon tua dá jurutulis in
sidang kong kotá tatua nokopo'onow kong
ka'ada'an tatua. Sia noguman, "Hei intau
mita in Epesus! Kinota'auanbĩ im bayongan
intau kong kitabĩ inta kon Epesus na'a
in intau inta totok monompiamai kom
baḷoi i Dewi Artemis bo batu mosuci inta
moḷabúmai nongkon ḷangit.

36 Bo diábĩ im mota'au momayow kon
tua. Manangka intua poko'onowdon bo
dika baḷú kinoái-aidea.
37 Tana'a mo'ikow aindon nodia mangoi
kon intau tana'a, inta diábĩ nogagow kom
baḷoi i dewa andeka noporomu-romukmai
ko'i dewi naton.
38 Aka ki Demetrius takin mogogaidnya
mita bo mopongadu sin oyúon taḷá
intau tobatú, yo dona'aibĩ makow im
popongaduan monia kom pongadilan.
Sin diábĩ larangon im pomarentah bo
pomarentah in tantúbĩ oyúon.
39 Tongá aka diápa doman mopuas im
mo'ikow dá mota'aubĩ in yosingogon bui
kon rapat takin guhanga mita in ḻipú.
40 Sin onu in nobaḻĩ singgai na'a,
mokobahayabĩ ko'i naton. Sim mota'aubĩ
poyobuion in singog kon kitabĩ in
nomarontak, sin diábĩ im mota'au naton
baḻĩon dodoyonan nongonu sin nogaidbĩ
ing kita kong kakacauan tana'a."
41 Naonda in noguman kon tua mita,
bayongan intau kon tua nodaitdon
pinokipobuian i jurutulis tatua.
20 1 Naonda ing ka'ada'an kon Epesus
no'onowdon bui, ki Paulus nogoiñĩ
kon dumoduduinya mita bo sinonggina'an.

Onda intua nogumandon sia kom mayak
im Makedonia.
2 Kom Makedonia sia minaya-
mayak makow in ḻipu-ḻipúannea
bo nokipodungkuḷ kon intau mita inta
mopirisaya ko'i Yesus bo poḷat nononggina
ko'i monia simbá umuran mopirisaya.
Onda intua minayak in Yunani.
3 Naonda in nogutun kon tua toḷu
nobuḷan, ki Paulus sinumakoidon bui kon
uangga bo minayak in Siria, ta'e ko wakutu
intua umuranpabi̍ doman roncana'an
makow ḻimodon intau Yahudi in sia.
Tuamai nobui in sia nongin Makedonia.
4 Sia sinakinan i Sopater, ki adi̍ i Pirus
intau im Berea, bo i Aristarkhus, bo i
Sekundus intau in Tesalonika, bo i Gayus
intau in Derbe. Ki Timotius, ki Tikhikus bo
ki Tropimus doman takin intau mita inta
nongkon Asia.
5 Mosia tua inumuna bo nogoḷat ko'inami
kon Troas.
6 Ta'e naonda in nopaḷutdon singgai
moḷoben Roti Diá Koragi tatua, kami
nongkon Pilipi sinumakoi kon uangga.
Opat nosinggai im binaya'an nami bo
no'iyaput kon Troas bo noyodungkuḷ

monia kon tua. Pitu nosinggai ing kami kon tua.

7 Doḷom diminggu kami noyosipun sim monga'an moyotakin im bayongan ginaḷum mita kon tua. Ki Paulus nososirita'anpa makow im bayongan intau inta mopirisaya kon tua, sin roncananya mayakdon bui in sia mopo'ikoḷomai kon singgai. Mosia nogonguman nodapot no'onggot kon doḷom.

8 Kom bonu in ruangan inta pinoyosipunan nami nobayong in togá pinoyongkit.

9 Kon tua oyúon tobatú tayamobiag i̲limitú makow kon jandela, ki Eutikhus in tangoinya. Lantaran totok no'onggot pinongongumanan monia takin Paulus, dá sinomposiugdon totok in tayamobiag tatua, bo noḷoḷot bo noḷabú monag in sia nongkon tingkat intoḷunya. Naonda im binuatdon monia, sia minatoidon.

10 Dá noponag ing ki Paulus. Ko'u̲li-u̲lidpa in tayamobiag tatua bo inumumpag poḷat ginakapannya bo noguman kon intau mita kon tua, "Dika mo̲lia-i̲liau ing gina, sin nobiagpabî in sia na'a!"

11 Onda intua nodaitdon bui noponik kon ruangan inta pinoyosipunan monia im

mosia komintan bo nonga'an noyotakin.
Nopaḷut makow ininggu̇putanpa doman
i Paulus in o'umannya dapot modiug
mobayag. Onda intua minayakdon sia.
12 Intau mita nodiadon nobui kon
tayamobiag kon baḷoinya takin kobiag-
biagbidon. Nopia totok ing gina monia
poḷat no'inggamá in robonoḷ mita in dodob
monia.
13 Kami sinumakoi kong kapaḷ bo
minayak muna in Asos, sim moroncana
motomu ko'i Paulus kon tua, sin sia ain
nongoyow muna, sin wakutu intua sia
mo'ibog maya-mayak mongin toba.
14 Naonda in noyodungkuḷ kon Asos, ki
Paulus sinumakoidon kong kapaḷ bo kami
minayakdon kom Metilene.
15 Nongkon tua kami iḷumeag bui,
bo nopo'ikoḷomai kon singgai
kami no'iyaputdon in tampat inta
noyogintayowanmai im pulau Khios.
Nopotouma'mai kon singgai kami
no'idapotdon in Samos bo singgai
no'iduduimai kami no'iyaputdon kom
Miletus.
16 Ki Paulus nogamádon kong kaputusan
kon diádon mongandup kon Epesus,
simbá diá tongá moḷumbú ko wakutu.

Sin sia limikat simbá lagidon modapot in Yerusalem kon singgai moloben poraya'an kon singgai Pentakosta.

17 Wakutu in sia kom Miletuspa, sia nopotabádon in intau tobatú minayak in Epesus moguman simbá bayongan intau inta aim binalí itoi kon jama'at tatua mamangoi im Miletus mokipodungkul ko'inia.

18 Naonda im mosia no'iangoi, ki Paulus noguman ko'i monia, "Utatku mita, kinota'auan bidon monimu naonda ing kobobiagku wakutu in aku'oi kon sigadpa monimu pinangkoipamai kon singgai dungkul aku'oi no'idapotmai kon Asia na'a.

19 Aku'oi notulung ko'i monia takin sanang gina takin nokopo'ompá kon dodia, polat doman nolabu' in luá mogaid kon oáidan inta pinoki aid i Tuhan. Akuoi nogaid umuran doman mokorasa kon roriga sin tantú moyogintayow makow in roncana mora'at im intau mita Yahudi.

20 Ta'e umpakahbî natua yo diábî dodai onda aku'oi nogogai nopota'au kon onu inta mokobaraguna ko'i monimu. Tua komintan aim pinota'auku ko'i monimu bo ain doman sinundúku ko'i monimu

kon tayowon intau mobarong andeka kom baḷo-baḷoiannya.
21 Aku'oi umuran doman noponorop kon
intau mita in Yahudi bo bangusa ibanea
simbá mosia mogogaidon mogaid kon
dosa mita monia bo mamangoi ko'i Allah
poḷat mopirisayadon ko'i Yesus Kristus ki
Tuhan naton.
22 Bo tana'a makow aku'oi im mustibî
dumudui kong ko'ibog in Roho i Allah
inta nodia mayak in Yerusalem. Bo kon
tua diápabî kota'auanku mongo onu im
mobaḷ̲î ko'inakó.
23 Tongá Roho i Allah aindon noguman
ko'inakó ko wakutu in aku'oi tumu'ot magî
makow kong kota-kotáannya, kon ponjara
in nobaḷ̲î tampatku bo roriga in umuran
mogoḷat makow.
24 Ta'e tua in diábî hirauonkumai matoi
kabî asaḷ bo oáidan inta pinoki aid i Tuhan
Yesus ko'i nakó moḷapatku aidan bo
ginaku in umuran motantú modapot ing
kopaḷutan kobiaganku na'a kon aku'oi in
mustibî mopoyaput in Habar Mopia inta
aim pinonotabi i Allah ko'i naton.
25 Bo tana'a ing kinota'auanku bidon
kong kita in diá bidon moyodungkuḷ bui.
Mo'ikow komintan aindon binaya'anku

pinopoyaputan in Habar kon náonda ing
ki Allah momarentah saḷaku Raja.
26 Tuamain singgai na'a im
pogumankudon ko'i monimu, aka
oyúon ing kon sigad monimu nion im
mobodito, yo tua in de'eman bidon taḷáku.
27 Sin diábĭ kon dodai onda aku'oi
moḷagui mopohabar im bayongan roncana
i Allah ko'i monimu komintan, sin tuabĭ in
oáidanku.
28 Manangka intua yo mokopopiadon
im mo'ikow bo umuran moḷukad kon
awak monimu bo poḷat doman ḷukadai
im bayongan umat i Allah inta aim
pinosarahkan i Allah ko'i monimu simbá
ḷukadan. Sim mo'ikow nion ain sinantú
in Roho i Allah mobaḻĭ moḷoḷukad bo
mononompia kon umat i Allah inta ain
sinobus-Nya in dugú i Adĭ-Nya tontanĭ.
29 Kota'auankubi' kon naonda in aku'oi
mayak, intau mita mora'at inta mo'ibog
momoguya'at kon roncana i Allah im
mamangoi kon yuá-yuák monimu. Bo
diábĭ in tabi monia tua momogutú kon
umat i Allah.
30 Sedang bo oyúonbĭ doman intau mita
kon sigad monimu im mobaḻĭ intau mita
inta mopota'au in habar diá totu'u. Mosia

monia natua simbá intau mita inta ain
nopirisaya ko'i Yesus mo'iḷaḻe bo dumudui
ko'i monia.
31 Tuamai umuran kiḷuka-ḷukadmai
bo toropdon saḷaḷu kon aku'oi in toḷu
notaong, doḷom bo singgai diábî dodai
onda nogogai nononggina ko'i monimu
komintan takin ko'omba-ombaḷ doman.
32 Bo tana'a makow im posarahkankudon
mo'ikow ko'i Tuhan simbá Sia moḷukad
ko'i monimu bo bá mo'ikow umuran
kumadai makow kon totabi-Nya. Ki Allah
in nopuḻing kawasa inta mokorigon ko'i
monimu bo Sia mobogoi ko'i monimu im
barakat mita inta ain sinadia-Nya kom
bayongan umat-Nya.
33 Diápabî kon dodai onda aku'oi nohaga
in doit andeka pakeang nongkon intau
ibanea.
34 Kinota'auan bidon monimu tontanî,
kon aku'oi in noramiji bidon tontanî
motayak kon onu im pakéonku bo onu
doman pakéon in yobayatku mita inta
topobayáanku.
35 Tua komintan inaidanku simbá
mo'ikow mo'ibog dumayan ko'i nakó, sin
aka kita mogaid mokoporajing tua im
mangaḻenya kita ain notuḷung kon intau

mita inta nongoyangkó. Mustibî toropon
makow in na'a: 'Mopi-piabî kom mobogoi
daripada motarima.'"
36 Nosingog makow kon natua, ki Paulus
bo bayongan intau kon tua sinumungkud
bo nosambayang.
37 Mosia nongombaḷ komintan poḷat
nonggakap bo nongayok ko'i Paulus bo
noguman ko'inia kom mokopopiadon in
kon daḷan.
38 Nokuyang totok ing gina monia sim
mosia ain nokodongog kon singog i
Paulus kon diá bidon bui moyodungkuḷnya
im mosia komintan. Bo inatodon monia in
sia nodapot ing kapaḷ takoiannya.
21 1 Naonda in nogumandon makow
ko'i monia komintan, kami
sinumakoidon kong kapaḷ nopobayak im
puḷau Kos. Nopo'ikoḷomai kon singgai
kami nodapotdon im pulau Rados.
Nongkon tua kami minayak im pelabuhan
Patara.
2 Kom Patara noko'uḻî ing kami kong
kapaḷ inta mayak im Penisia, dá kami
sinumakoidon kong kapaḷ tatua bo
minayak.
3 Kami iḷumeag bo inontongdon in Siprus
kon dotá ing koḷoigi, ta'e kami sinumaḻib

bo nopobayak in Siria. Ta'e kapaḷ inta sinakoian nami sinumububî kon Tirus, sim mopoponag in datog ing kapaḷ kong kotá tatua.

4 Kon tua kami minayak nokipodungkuḷ kon intau mita inta mopirisaya ko'i Yesus bo poḷatpa nogutun kon tua pitu nosinggai. Roho i Allah ain noguman kon intau mita inta mopirisaya ko'i Yesus simbá moguman ko'i Paulus kon dona'aidon mayak in Yerusalem.

5 Ta'e naonda in nodaitdon in wakutu nami kon tua, minayakdon ing kami nongkon tua bo nongingguputdon kom bobayáan nami. Intau mita inta mopirisaya takin buḷoi bo adî monia nogatod ko'inami nodapot kon ḷuai ing kotá. No'idapotmai kom bingkî im pintad, kami sinumungkud bo nosambayang.

6 Bo noguman makow kon mayakdon, kami sinumakoidon kong kapaḷ bo mosia in nobuidon kom baḷoi monia.

7 Nongkon Tirus kami minayak im Ptolemais. Dapotdon intua ing kapaḷ inta sinakoian nami. Kon tua kami minayak nokipodungkuḷ kon intau mita inta mopirisaya ko'i Yesus kon ḷipú tatua, sin nopoyaput in salam ko'i monia. Kami

nogogaipa tosinggai kon sigad monia kon tua.

8 Nopo'ikoḷomai kon singgai kami nobuat nongkon tua bo minayak ing Kaisarea. Kami minayak im baḷoi i Pilipus. Ki Pilipus na'a in intau inta mopopoyaput doman in Habar Mopia. Sia in no'idugang kon dumodudui pitu inta piniḷi kon Yerusalem. Kami nogutunpa kom baḷoinya.

9 Ki Pilipus kogaḍi kom mongodeaga opat. Ki aḍinya mita tatua ain inogoian i Allah ing komampuan mopota'au in Habar Mopia nongkon i Allah.

10 Naonda in tongonumaidon nosinggai kon tua ing kami, ki Agabus namangoi. Sia tua in tobatú nabi nongkon Yudea.

11 Sia namangoi ko'inami bo nogamá kon togot in ogotan i Paulus. Togot in ogotan tatua pinakénya pinotokig kon sioḷ bo ḷimanya tontanḭ bo nosingog, "Na'adon inta pinoguman in Roho i Allah: Ki togi togot in ogotan tana'a in togoton nana'a i intau mita Yahudi kon Yerusalem bo posarahkan kon intau mita inta de'eman Yahudi."

12 Naonda in nokodongogmai kon natua, dá kami bo bayongan utat inta nogutun kong Kaisarea ko omba-ombaḷ

nongampag ko'inia simbá diádon in sia mayak kon Yerusalem.

13 Ta'e ki Paulus noguman ko'i monia, "Nongonu sim mongombaḷbî mo'ikow nanî̱on, bá kota'auan monimu kon ombaḷ monimu nion totokbî im mokororiga kong ginaku! Aku'oi in diá bidon mo'ondok, de'emanbî tongá togoton, umpakahbî modapot im matoi kon Yerusalem sim mopota'au in Habar Mopia nongkon i Tuhan."

14 Tongá sia bo doîbî nokidongog kon tonggina nami, dá dinududuiandon nami in ibognya tatua takin noguman: "Kobaḷ̲îdon onu inta kino ibog Tuhan."

15 Naonda in tongonumaidon nosinggai kong Kaisarea, kami nobasadiadon sim mayak in Yerusalem.

16 Bo tongonumai intau mopirisaya ko'i Yesus nongkon Kaisarea dinumudui ko'inami nogatod minayak im baḷoi i Manason. Ki Manason na'a nongkon Siprus ta'e sia ain no'onggot in nopirisaya ko'i Yesus.

17 Naonda ing kami no'iyaputdon kon Yerusalem. Kami sinomu takin pia ing gina i intau mita inta mopirisaya kon tua.

18 Bo nopo'ikoḷomai kon singgai ki Paulus
bo kami minayak nokipodungkuḷ ko'i
Yakobus; bayongan intau inta aim binaḷĭ
itoi kon jama'at ain noyosipun kon tua.
19 Naonda in noyaput, ki Paulus
nohormat ko'i monia, onda intua ki Paulus
nongonguman kom bayongan inta ain
inaidan i Allah pinongin inia kon sigad in
intau mita inta de'eman Yahudi.
20 Nokodongogmai kon o'uman i Paulus
tatua, mosia nodayow ko'i Allah. Bo
mosia noguman ko'i Paulus nana'a, "Utat,
indoiaikah dá aindon kon ribuannya intau
Yahudi in nopirisaya ko'i Yesus. Mosia tua
intaubĭ mita inta totok im motoindudui
kon hukum i Musa.
21 Mosia ain nokodongog kong ki
utat aindon notundú kom bayongan
intau in Yahudi inta nogutun kon ḷipú
intau ibanea bo ki utat mo'ibog doman
monginggamá kon hukum i Musa. Bo ikow
ain nongampag ko'i monia simbá mosia in
diádon mokisunat ko'i adĭ mita monia bo
bá diádon mobiag podudui in adat naton.
22 Bo tana'a makow intau mita in
Yahudi inta ain nopirisaya ko'i Yesus
tantú nokodongog bidon kon ikow ain
namangoi in na'a, dá naonda degá?

23 Manikah u̲le duduiaipa in singog nami
na'a. Opatdon in intau kon na'a ain nomia
kon dandi ko'i Tuhan.
24 Dá, bayakdon ing ki utat poyotakin
monia mayak mogaid kon upacara
pondaritan kon awak, bo ubo̲liaidon im
ponggonsingan kom bu'ok monia tua,
simbá mosia mota'audon gonsingan.
Sahingga ing kota'auandon im bayongan
intau kon habar inta dinongogdon monia
tua in diábî totu'u, sing ki utat tontanî in
dinumudui doman kon hukum i Musa.
25 Ta'e aka intau mita de'eman Yahudi
inta ain nopirisaya ko'i Yesus, aindon
kiniriman nami in surat mosia, aim
pinais nami kon tua im bayongan inta
diá mota'au aidan monia. Mosia diábî
mota'au moka'an kong ka'anon inta
aim pinosumbah kom berhala mita, diá
doman mota'au moka'an kon dugú andeka
mahaḷuk inta minatoi sinagangan; bo
diá doman mota'au mogaid kon inta
mokotor."
26 Dá kon singgai no'iduduimai, ki Paulus
noyotakin naya opat bo minayak nondarit
kon awak takin i monia. Nopaḷut makow
kon tua sia sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan
moguman kon tongonupamai nosinggai

bo upacara pondaritan kon awak monia im
mopaḷutdon bo mahaḷuk inta posumbah
monia in ogoi monia tontanî.
27 Naonda im wakutu pitu nosinggai inta
ain sinantú monia motoyongdon mopaḷut,
intau mita in Yahudi inta namangoi
nongkon Asia noko'ontong ko'i Paulus
kom bonu im Baḷoi Tuhan, dá mosia
nonongganut kom bayongan intau kon
tua bo minayak nodomok ko'inia.
28 Mosia sindaḷan doman momaḷú nana'a,
"Hei intau mita in Israel tuḷungaipa! Sin
na'adon in intau inta maya-mayak makow
bo motundú kom bayongan intau simbá
diádon mokidongog ko'i naton bo doî
doman dumudui kon hukum i Musa bo
momayow kom Baḷoi Tuhan. Bo tana'a
sia nodia domandon kon intau mita inta
de'eman Yahudi bo mongotor kon tampat
mosuci tana'a!"
29 Mosia nosingog natua sim mosia ain
noko'ontong ko'i Tropimus intau in Epesus
tatua kong kotá noyotakin i Paulus, bo kai
monia kamai diniabî i Paulus in intau tatua
sinumu'ot kom Baḷoi Tuhan tatua.
30 Dá notomba'ukdon im bayongan
intau kong kotá tatua, bo bayongan intau
namangoi noyosipun. Mosia nodomok

ko'i Paulus bo pinoḷuai monia nongkon Baḷoi Tuhan bo kon dodaipa doman tatua bayongan ngara im Baḷoi Tuhan sinokoḻingkopan.
31 Naonda im mosia moroncana moḻimod ko'i Paulus, intau mita minayak nopoyaput in habar kon itoi in tontara Rum, kon Yerusalem nokacau.
32 Dá itoi in tontara tatua ḷagi nosipun bo nodia kon anggotanya mita pinangkoipamai kom pangkat inta no'ompá modapot im pangkat inta noḷantud. Mosia ḷagi minayak in tampat inta pinoropatoian tatua. Naonda intau moántó kon tua noko'ontong kon itoi in tontara Rum tua takin anggotanya mita, nogogaidon mosia in nomongkug ko'i Paulus.
33 Itoi in tontara tatua dinimiug ko'i Paulus bo nodomok poḷat pinoki tokig in rante. Onda intua itoi in tontara tatua noḻibó ko'i monia mongo onu inaidannya.
34 Ta'e diábî motampuimai in tubag monia tua, sin oyúon in nopomaḷú nana'a, oyúon doman in nopomaḷú natua. Tuamai in diábî kinota'auannya mongo onu in nobaḻî. Dá pinokidianyadon ing ki Paulus pinobayak in tampat monia.

35 Naonda in nodapotdon in tukad dá
intau mita moántó inta dinumudui ko'i
monia tua sinumorúdon totok sahingga
ing ki Paulus pinakisadon pinota'an in
tontara mita.
36 Intau mita inta mongongacau tua
dumuduianmai kon tumi monia bo
momaḷú, "L̲imodon in sia!"
37 Naonda ing ki Paulus diaandon kom
bonu in tampat monia tatua, sia no̲libó
kon itoi in tontara tatua, "Mota'au degá
in aku'oi moyosingog motoyong takin i
Tuang?" Dá itoi in tontara tatua no̲libó,
"Eta mota'au tumon bahasa Yunani ikow?"
38 Aka natua de'emanbî na'anta intau im
Mesir ikow inta nobagumai na'a nogaid
kong kakacauan bodongka nodia noḷagui
kon intau opat noribu takin sonjata monia
bo minayak im padang gurun?
39 Ki Paulus notubag, "Aku'oi na'a intaubi'
in Yahudi inta nongkon kotá in Tarsus,
tobatú kotá inta moponting totok kon
Kilikia. Aku'oi im mopo'igum ko'i Tuang
simbá ogoipa in aku'oi mosingog kon
tayowon intau moántó tatua."
40 Dá naonda ing ki Paulus inogoian
kasampatan nosingog, sia sinimindog
kon tukad bo nonuḷadá sia noguman bá

intau mita kon tua kibio-biopamai. Dá intau mita kibio-biomaidon. Onda intua ki Paulus nosingog ko'i monia takin bahasa Ibrani, kainia,

22 [1] "Amáku mita bo bayongan ginaḷumku! Indongogaipa in singogku tana'a ko'i monimu, simbá diá moyotaḷá ing kita komintan."

[2] Naonda in dinongog monia ki Paulus nosingog nomaké im bahasa Ibrani, lebedon nobió im mosia. Ki Paulus noguman nana'a,

[3] "Aku'oi na'a intaubî in Yahudi, pinononggaďî kon Tarsus kom butá ing Kilikia, ta'e aku'oi no'itoi kong kotá tana'a, ki Gamaliel ing guru moḷobenku inta ain notundú ko'i nakó notompia totok. Sia notundú kon hukum i Musa inta inogoinya kom mogoguyang naton. Sahingga in aku'oi nobaḷî mogogaid i Allah inta totok im morajing, ná tana'a makow.

[4] Aku'oi ain nomogutú kon intau mita inta nopirisayadon kon totundú inta nobagu tua. Mosia komintan, pinomayak ḷoḷaki ande bobay, sinokodomokku bo pinobonu kom ponjara.

[5] Onu im pinomiaku tatua kinota'auanbî in Imang Moḷoben bo bayongan kapala

in agama. Mota'aubî libóon monimu
ko'i monia tua. Sim mosia tuata inta ain
nomais kon surat pongantar ko'inakó
inta inogoi kon intau mita in Yahudi
kon Damsyik. Surat tatua in noginsilang
kon aku'oi inogoiandon ing kasampatan
modomok kon intau mita kon tua inta
ain dinumudui mita kon totundú nobagu
tatua, bo poḷat doman modia ko'i monia
sin hukumon kon Yerusalem."
6 "Ta'e kon daḷan wakutu in aku'oi
nodiugdon kon Damsyik, wakutu intua
no'utudon in singgai, indoianmai yo
oyúonbî in sindar inta nobayag totok bo
nokotuḷow nonindarbî magî nongkon
ḷangit no'iḷibu ko'inakó.
7 Dá no'umpagdon aku'oi kom butá bo
nokodongog kon singog inta noguman
ko'inakó nana'a, 'Saulus, Saulus! Nongonu
sin ikow momogutúbî ko'i-Nakó?'
8 Da' aku'oi noḷibó nana'a, 'Ki ine Ikow
Tuang?' Da' tubag in singog doman tatua:
'Aku'oi na'a ing ki Yesus intau in Nasaret
inta pinogutúmu nion.'
9 Intau mita inta noyotakinku
noko'ontong doman kon sindar
tatua, ta'e singog in diábî dinongog
monia.

10 Bo aku'oi no̲libó ko'i Tuhan, 'Dá onu
in aidanku, Tuhan?' Ki Tuhan noguman
nana'a ko'inakó, 'Pobangondon bo
bayakdon in Damsyik, bain kon tua bo
poguman-Ku ko'inimu onu in aidanmu.'
11 Wakutu intua aku'oi diádon
noko'ontong lantaran sindar inta
nokotu̲low tatua. Dá dongkadon kinapit
in yobayatku mita kon dodai in sinumu'ot
kon Damsyik.
12 Kon Damsyik oyúon intau tangoinya
ki Ananias. Sia tua intaubî mopia inta
umuran motoindudui kon hukum i Musa.
Bayongan intau in Yahudi inta nogutun
kon Damsyik totokbî im mo'insim ko'inia.
13 Sia namangoi no'indoi ko'inakó, bo
sinimindog kon diugku po̲lat noguman
nana'a, 'Saulus utatku, bukádon in matamu
bo indoidon! Dá kon dodaipa doman tatua
aku'oi dinumungá bo noko'ontongdon
ko'inia.
14 Onda intua sia noguman ko'inakó
nana'a, 'Ki Allah im mogoguyang naton ain
nomi̲lî ko'inimu simbá ikow monota'audon
kon onu ing ko'ibog-Nya, bo moko'ontong
ko'i Yesus, simpa̲l i Allah inta ain nogaid
kon onu in kino'ibog i Allah, bo ikow ain
nokodongog kon singog i Yesus tontanî.

15 Ikow im mopota'au kom bayongan
intau kon onu inta ain inontongmu bo inta
dinongogmu tua.
16 Bo tana'a dona'aidon mokopo'onggot
ikow, pobangondon bo bayakdon
pokibaptis. Pokuanidon ko'i Tuhan simbá
ikow pilatandon nongkon bayongan
dosamu."
17 "Naonda in aku'oi nobuidon kon
Yerusalem bo wakutu in aku'oi yogot
nosambayang kom bonu im Baḷoi Tuhan
aku'oi kinawasa'andon in Roho i Tuhan.
18 Aku'oi noko'ontong ko'i Tuhan; bo
Sia noguman ko'inakó, 'Ḷagidon taḷa'ai
in Yerusalem na'a, sin diábî indongogan
monia onu im pogumanmu soáḷ Aku'oi.'
19 Dá aku'oi noguman, 'Tuhan,
kinota'auan bidon monia totok kon
aku'oibî na'a inta tumu'ot magî makow
kom baḷoi mita pososambayangan bo
modomok poḷat mopobonu kom ponjara
kon intau mita inta mopirisaya ko'i-Nimu.
20 Natua doman, naonda ing ki Stepanus
inta simpaḷ-Mu i̲limod, aku'oi tontanî kon
tua bo nopia-pia doman ing ginaku im
pino̲limodan monia tatua.
21 Ta'e ki Tuhan noguman ko'inakó,
'Bayakdon sin Aku'oi im mopotabá ko'nimu

mayak in tampat moyayuk kon ḻipú in intau mita inta de'eman Yahudi.'"

22 Intau moántó kon tua nongindongog ko'i Paulus nodapot in singognya tatua; bo naonda intua mosia mulaidon nomaḷú, "Ḻimodon in intau nanîon. Diábî patus mobiag in sia!"

23 Mosia tantú nomaḷú takin mopogambat in ḷambung monia bo mopogonik in ḷobud.

24 Tuamai itoi in tontara mita tatua noguman kon dia ing ki Paulus kon tampat monia bá pakisa'an pirikisa'an kon tua simbá kota'auandon mongo nongonu sin intau mita in Yahudi mopomaḷú natua ko'inia.

25 Ta'e wakutu ing ki Paulus aindon sinogot sin sambokondon, ki Paulus noḻibó kon itoi in tontara inta sinimindog kon tua, "Degá mota'au im mosambok kon intau in Rum aka sia diápa adilon muna?"

26 Nokodongogmai kon tua, tontara tatua minayak ko'i itoinya bo noḻibó nana'a, "Onuon i tuang intau tana'a? Sia tua intaubî in Rum!"

27 Dá itoi in tontara tatua minayak ko'i Paulus bo noḻibó, "Pogumankah mongo totu'u kon ikow nion intau in Rum!" Ki

Paulus notubag, "Totu'u aku'oi na'a intaubĭ
in Rum."
28 Itoi in tontara tatua noguman, "Wakutu
in aku'oi sinumu'ot nobaḻĭ warga negara
in Rum nomahaḻ totok im pinoguboḻiku!"
Ta'e ki Paulus noguman, "Hakku tatua
oyúon sin aku'oi pinononggadĭ kon tua
saḻaku intau in Rum."
29 Dá mosia inta moroncana mosambok
ko'inia daḻĭ inumundok ná doman tua itoi
in tontara tatua no'ondokdon naonda
ing kinota'auannyamai kon ki Paulus tua
intaubĭ in Rum.
30 Itoi in tontara Rum tatua mo'ibog totok
monota'au mongo nongonu sin intau mita
in Yahudi tua mopotaḻábĭ ko'i Paulus.
Tuamai nopo'ikoḻomai kon singgai sia
nogoinĭ kon imang mita itoi bo Mahkamah
Agama noyosipun kon tua. Onda intua ki
Paulus pinoḻuaidon monia kom ponjara bo
dinia kon tayowon monia tua.
23 1 Ki Paulus inimindoipa magĭ makow
kon anggota im Mahkamah Agama
inta kon tua bodongka sia nosingog,
"Utatku mita, uma'aibĭ in singgai na'a
rasa'anku kon aku'oi in diábĭ kotaḻá ko'i
Allah. Ginaku im motuḻidbĭ totok kon
tayowon i Allah."

2 Ta'e Imang Moḷoben ki Ananias tua
noguman kon intau mita inta kon diugmai
Paulus kon tokap im bibignya tua.
3 Dá ki Paulus noguman ko'i imang
moḷoben tatua, "Tokaponbi̱ i Allah in ikow,
sin ikow intau inta momunapik inta ki
ubo-uboḷmai mosuci! Ikow i̱limitú kon
nion sim mohakim ko'inakó podudui in
hukum i Musa, padahaḷ ikow tontani̱ im
moḷawang kon hukum tatua. Sin ikow in
nopotabábi̱ kon intau monokap ko'inakó!"
4 Dá intau mita inta kon tua noguman
nana'a ko'i Paulus, "Ikow im moningkui̱lebi̱
kon imang moḷoben i Allah!"
5 Ki Paulus notubag, "Hei utat mita, diábi̱
kinota'auanku kon sia tua in imangbi̱
moḷoben. Totu'u kon nana'abi̱ im pinais,
'Dona'aibi̱ im ikow mosingog kon mora'at
kon tobatúintau inta nobai̱li̱ itoi monimu.'"
6 Kinota'auan i Paulus kom mosia inta
kon tua nobayongbi̱ in nongkon golongan
Saduki bo Parisi. Tuamai in sia noguman
kon Mahkamah Agama tatua, "Utat mita!
aku'oi na'a intaubi̱ im Parisi, katurunan
intau im Parisi. Aku'oi in sidangon kon
na'a sin aku'oi im mopirisaya kon intau
minatoi im mobiagbi̱ bui."

7 Naonda in sia nosingog kon natua,
nobaḻ̲idon im bobayowan kon sigad intau
mita im Parisi bo Saduki dá noyosilaidon
in intau moántó tatua.
8 Sin aka kon raian intau in Saduki, intau
minatoi diábi̲ mobiag bui bo malaekat in
diábi̲, ná doman tua diábi̲ in roho mita.
Ta'e aka intau im Parisi nopirisayabi̲ kon
tua komintan in oyúonbi̲.
9 Dá nobobayowandon totok im mosia.
Tongonumai intau inta mototundú
kon agama takin intau mita im Parisi,
sinimindog kom muna bo nomayow totok.
Mosia noguman nana'a, "Intau tana'a in
topi̲likmai diábi̲ kino'u̲ḻ̲ian nami kon taḻá.
Degá totou'ubi̲ kon oyúon in roho andeka
malaekat inta ain nosingog ko'inia!"
10 Nodugangdon noḻloben im bobayowan
monia tatua, dá no'ondokdon itoi in
tontara tatua sin dikabo ̲libutan monia
ing ki Paulus bo patoion. Tuamai
binayaknyadon pinoki gamá ing ki Paulus
nongkon yuák monia tatua bo pinokidia
bui kon tampat monia tua.
11 Kon doḻom no'iduduimai ki Tuhan
Yesus namangoi sinimindog kon
diugeamai bo noguman ko'inia,
"Koropotdon ing ginamu! Sin ikow aindon

nobarani nongonguman kon onu inta
inontong bo dinongogmu soạl Aku'oi kon
intau mita kon Yerusalem, dá ná doman
tuata ikow mayak bo mongonguman
kon intau mita in Rum kon onu inta ain
inontong bo dinongogmu soạl Aku'oi."
12 Doḷo-doḷom nobangon monik, intau
mita in Yahudi nomangkoidon nosipun
kon intau. Bo mosia nongibot kon diápabĩ
moponga'a-nga'an andeka moponginu-
nginum aka ki Paulus diápa kọlimodan
monia.
13 No'iliubĩ kon opat nopuḷuh in intau inta
noyosipun tatua.
14 Mosia minayak kon Imang mita itoi bo
itoi mita intau Yahudi bo noguman, "Kami
ain nongibot kon diápabĩ moponga'a-
nga'an bo monginu-nginum aka diápa
kọlimodan nami ing ki Paulus.
15 Tuamai mo'ikow komintan
poyotakindon im Mahkamah Agama
bo mayak moguman kon itoi in tontara
tatua simbá ki Paulus in diaannya bui
kon tayowon monimu bo mo'ikow ing ki
ubo-uboḷmai momirikisa. Sing kami im
moramijidon mọlimod ko'i Paulus wakutu
in sia kon daḷanpa, diápa mo'iyaput in
na'a."

16 Ta'e ki adḯ i bobay Paulus nokodongog
kon roncana monia tatua. Dá sia minayak
in tampat monia tatua bo noguman kon
soa̱l tatua ko'i Paulus.
17 Dá nogoinḯ ing ki Paulus kom porwira
tobatú bo noguman ko'inia nana'a, "Dia'pa
in adḯ tana'a kon itoimu sin oyúon in
o'umanonnya ko'inia."
18 Dá dinia im porwira tatua in adḯ tatua
ko'i itoinya bo noguman, "Ki Paulus intau
inta sinahang naton tua, nogoinḯ ko'inakó
bo nopo'igum simbá aku'oi modia kon
ede in tayamobiag tana'a mamangoi ko'i
Tuang. Sin kainia oyúon im para̱lunya
poguman ko'i Tuang."
19 Dá itoi in tontara tatua nokapit kon
ede in tayamobiag tatua bo minayak
sinumontanḯ kon to̱losimai bo no̱libó,
"Onu im para̱lumu poguman ko'inakó?"
20 Ede in tayamobiag tatua notubag,
"Intau mita in Yahudi ain notobatú kong
gina, mamangoi mopo'igum ko'i Tuang
simbá iko̱lom ki Tuang modia ko'i Paulus
potayow kom Mahkamah Agama, simbá
mosia ki ubo-ubo̱lmai momirikisa ko'i
Paulus.
21 Tongá dona'aibḯ duduian i Tuang onu
im po'igumon monia tua. Sin oyúonbḯ

in no'i̱liumai kon opat nopu̱luh intau nongkon imonia tua in nogadop kon da̱lan sim moroncana modola ko'i Paulus kon yuák in da̱lan. Intau mita tatua ain nongibot po̱lat nongutuk kom mosia in diápabî moponga'a-nga'an bo moponginu-nginum aka diápa ko̱limodan monia ing ki Paulus. Tana'a mosia aindon nobasadia, dongka bidon mogo̱lat kon singog i Tuang."

22 Bo itoi in tontara tatua nopotabá kon ede in tayamobiag tatua nobui takin koyow, "Dona'aibî pogumanmu ko'i ineka kon soá̱l tana'a aindon pinogumanmu ko'inakó."

23 Onda intua itoi in tontara tatua nogoinî kon tontara porwira doyowa bo noguman ko'i monia nana'a, "Sadiadon in tontara doyowa nogatut bo pitu nopu̱luh inta tumakoi kong kaba̱lo takin doyowa nogatut in tontara inta mokadai kon totaku̱l sim mayak ing Kaisarea do̱lom doman na'a jam sambilan."

24 Sadiaai domandon in tongonumai keledai takoian i Paulus bo diadon in sia ko'i Gubernur Peliks. Mokopopia ing kon da̱lan bá mo'iyaput takin sa̱lamat.

25 Itoi in tontara tatua nomais kon surat
inta nana'a in tombonunya,
26 "Gubernur Peliks inta mopia. Salam
nongkon i Klaudius Lisias!
27 Intau tana'a in dinomok i intau mita
Yahudi bo gogió i̲limod monia, aka aku'oi
diá namangoi takin tontara mita bo
noposa̤lamat ko'inia; sin dinongogku kon
sia na'a intaubi̲ in Rum.
28 Bo lantaran aku'oi mo'ibog monota'au
mongo onu in ta̤lá inta pinonapud
monia tua ko'inia dá diniaku in sia kom
Mahkamah Agama monia.
29 Tongá no'u̲li̲kumai sia na'a in diábi̲
kota̤lá inta patus pohukuman ko'inia dapot
im matoi andeka bonuon kom ponjara.
Onu im pinonapud monia tua tongábi̲ soá̤l
hukum mita in agama monia tonta̲ni̲.
30 Natua doman aku'oi ain noko'u̲li̲ kon
habar kon oyúon in roncana moromú
nongkon intau mita in Yahudi ko'inia. Dá
tuamai ̤lagiku pinokidia mangoi ko'i Tuang
Gubernur in sia. Bo intau inta moroncana
kon diá mopia ko'inia pinotabákudon
mamangoi ko'i Tuang bo mopongadu in
ta̤la' intau tana'a."
31 Dá tontara mita tatua nodiadon ko'i
Paulus ná inta aim pinarentah ko'i monia.

Doḷom doman tua mosia no'iyaput in Antipatris.
32 Nopo'ikoḷomai kon singgai dongkadon tontara mita inta sinumakoi kon kabaḷo in nodia turus ko'i Paulus, bo tontara ibanea in nobuidon kon tampat monia.
33 Naonda in tontara mita inta sinumakoi kong kabaḷo no'idapotdon ing Kaisarea, mosia nobogoidon in surat tatua ko'i Gubernur, bo poḷat doman pinosarahkan monia ing ki Paulus ko'inia.
34 Bo nopaḷut makow nobaca kon surat tatua ki Gubernur noḻibó ko'i Paulus mongo nongkon propinsi ta'onda in sia. Naonda in kinota'auannyadon kong ki Paulus nongkon Kilikia,
35 sia noguman nana'a, "Tua in nopia! Pirikisa'anku in taḷámu aka intau mita inta mopongadu ko'inimu kon na'adon." Bo pinarenta'annyadon kom bá tahangon kon istana i Herodes ing ki Paulus.

24 1 Ḻima nosinggai no'iduduimai kon tua, Imang Moḷoben ki Ananias bo itoi mita in Yahudi takin tobatú pongacara monia inta ki Tertulus in tangoinya, namangoi kon tayowon i Gubernur Peliks bo nopongadu ko'i Paulus.

2 Ki Paulus dinia domandon kon tayowon
monia, ki Tertulus inoiníidon doman, dá
nomangkoidon ing ki Tertulus nosingog
kainia, "Tuang gubernur inta mopia!
Naonda ing ki Tuang nomarentah kom
butá nami na'a, mopiadon totok ing
kinorasa'an nami. Bo ki Tuang mopandoi
momarentah dá nobayong domandon im
mopia ing kinorasa'an nami.
3 Tua komintan sinarimadon nami takin
pia ing gina bo kami im mopoyaput doman
in sukur ko'i Tuang.
4 Ta'e bá diá moántó in wakutu pakéon,
dá aku'oi im mopo'igum simbá ki Tuang
mo'ibog mongindongog kon onu im
pongadu nami tana'a.
5 Aindon kino kadapatan nami kon intau
tana'a mongongacaubî inta mokobahaya.
Sin kon ondakabî im bayáannya, sia
umuran mokopomuká kon ropatoi kon
sigad intau Yahudi. Sia na'a nobaḻîdon itoi
intau Nasaret.
6 Sia ain nonungkuḻ doman nongotor kom
Baḻoi Tuhan. [Manangka intua dinomok
nami in sia bo hakimon podudui in hukum
agama nami.

7 Ta'e itoi in tontara ki Lisias tua
namangoi bo nogagow ko'inia nongkon
inami,
8 bo sia nomarentah simbá intau mita
inta mo'ibog mopongadu mamangoi ko'i
Tuang.] Aka ki Tuang momirikisa tontanḯ
ko'inia, kota'auan bidon i Tuang in taḷánya
inta pinogadu nami na'a."
9 Intau mita in Yahudi inta kon tua
nopototu'u doman kon onu im pinonapud
tua ko'inia. Mosia noguman doman,
"Totu'ubḯ in singog i Tertulus tua."
10 Dá ki Gubernur nobogoi ing
kasampatan ko'i Paulus nosingog. Dá ki
Paulus nosingog nana'a, "Kinota'auanku
bidon kon aindon kon taongannya ikow
nobaḻḯ hakim kon intau mita in Yahudi.
Tuamai in diábḯ mo'ondo-ondok in aku'oi
momayow kon onu inta aim pinonapud
monia ko'inakó kon tayowon i Tuang.
11 Mota'aubḯ pirikisa'an tontanḯ i
Tuang, kon diábḯ no'i̲liu kom mopuḻuh
bodoyowá nosinggai inta ain kinota̲liban
aku'oi namangoi in Yerusalem sim
mosambayang.
12 Bo diábḯ doman kon dodai onda
in tobatúmai intau noko'uma ko'inakó
koyogot nobobayowan intau ibanea

andeka nogaid kong kakacauan kom
bonu im Baḷoi Tuhan andeka kom baḷoi
pososambayangan andeka doman kon
tampat ibanea kong kotá.
13 Bo mosia in diábî doman mota'au
mobogoi ing bukti kon onu inta ilapur
monia ko'i Tuang soáḷ inta pinonapud
monia ko'inakó tua.
14 Ta'e akuonkubî ko'i Tuang kon aku'oi
in nosumbahbî ko'i Allah im mogoguyang
nami podudui in onu inta aim pinais kom
bonu im buk i Musa bo buk in nabi mita.
15 Aku'oi in ná bî doman mosia inta
moharap doman makow ko'i Allah kom
bayongan intau im mobiagbî bui naonda
im matoi, intau mopia andeka intau
mora'at!
16 Tuamai aku'oi umuran moramiji
totok simbá ginaku umuran modarit kon
tayowon i Allah bo kon tayowon intau.
17 Bo naonda in tongonumaidon notaong
nonaḷámai kon Yerusalem aku'oi nobui
mangoi kon tua sing modia kon doit inta
pinotuḷung kom bangusaku bo mayak
doman mobogoi in sosumbah ko'i Allah.
18 Wakutu in aku'oi koyogot nomia kon
tua kom Baḷoi Tuhan, kinotambakan
mangoi monia in aku'oi, bo naonda in

nopaḷut upacara pinondaritan kon awakku tua, wakutu intua diábĭ nobayong intau bo diábĭ noropatoi. Tongábĭ tongonumai intau Yahudi kon tua inta nongkon Asia.
19 Tuamai mosiabĭ tua im musti mamangoi na'a bo mopongadu ko'i Tuang, aka oyúon im pinonapud monia ko'inakó.
20 Andeka pomayakdon makow simbá intau mita tatua im mamangoi tontanĭ bo moguman kon romuk onu in no'uḻĭ monia ko'inakó wakutu in aku'oi kon tayowon im Mahkamah Agama.
21 Tongábĭ tokalimat tana'a in nouḻĭ monia inta siningogku wakutu in aku'oi kon tayowon monia, na'a in singogku: Akuoi adilon monimu in singgai na'a tongábĭ lantaran aku'oi mopirisaya kon intau mita inta aim minatoi im mobiagbĭ bui."
22 Bo ki Peliks inta nonota'audon totok kon soáḷ totundú i Yesus nonimpodon kon sidang soáḷ porkara tatua. Sia noguman, "Aka mo'iangoidon na'a itoi in tontara ki Lisias, bain tua bo tantúonku im perkara monimu tanion."
23 Bo ki Gubernur nopotabá kom porwira inta noḷukad ko'i Paulus simbá mayak monahang ko'inia, ta'e sia in nobaḻĭbĭ

tahanan bebas bo yobayatnya mita im
mota'aubĩ mamangoi ko'inia bo mobogoi
ing kaparaḷuannya mita.
24 Bo naonda in tongonumaidon
nosinggai namangoidon ki Peliks takin ki
buḷoinya ki Drusila inta intau in Yahudi.
Bo ki Peliks noki'onĩ ko'i Paulus bo
nongindongog in sia kon totundú i Paulus
soáḷ mopirisaya ko'i Yesus Kristus.
25 Ta'e naonda ing ki Paulus
nongonguman kon soáḷ mobiag
mo'itutui, soáḷ monahang kon napusu
bo soáḷ hukuman kon singgai tumi,
inagĩan ondok ing ki Peliks sahingga
in nogumandon nana'a in sia, "Ikow
mota'audon mayak in tana'a. Bain aka
oyúon ing kasampatan mopia, buikubĩ
poki-oinĩ in ikow."
26 Ki Peliks noharap makow kon ogoianbĩ
i Paulus in doit in sia. Tuamai umurannya
poki oinĩ ing ki Paulus bo mongonguman
takinnya.
27 Ta'e naonda in notompodon doyowa
notaong ki Peliks, binaḷuiandon in sia,
ki Perkius Pestusdon in nobaḷĩ gubernur.
Bo lantaran mogamá kong gina in intau
Yahudi dá pinomayakdon makow i Peliks
ing ki Paulus kom bonu im ponjara.

25 [1] Toḷu nosinggai naonda ing ki
Pestus no'idapot im propinsi tatua,
sia nobuat nongkon Kaisarea bo minayak
in Yerusalem.
[2] Kon tua imang mita itoi takin itoi mita
intau Yahudi namangoi kon tayowonnya
bo nopongadu kon taḷa' i Paulus.
[3] Mosia umuran modondo'uḷug ko'i
Pestus simbá monotabi ko'i monia bo
mo'ibog mopotabá kon intau modia ko'i
Paulus mayak in Yerusalem; sim mosia
ain notobatú kong gina moḻimod ko'inia
wakutu in sia kon yuákpa in daḷan.
[4] Ta'e ki Pestus notubag, "Ki Paulus in
sinahangbî kong Kaisarea in tana'a bo
aku'oi tontanî diádon mo'onggot mobui
kon tua.
[5] Sia noguman doman: manikah intau
mita inta inogoian monimu in hak
mayakdon moyotakinku bo mopoyaput in
tuntutan ko'inia aka oyúon in taḷánya."
[6] Degá waḷupa andeka mopuḷuh
nosinggai ing ki Pestus nogutun
kon Yerusalem bodongka mobui kong
Kaisarea. Nopo'ikoḷomai kon singgai mosia
nosidang bo ki Paulus pinoki'oinînya
namangoi in tayowon monia.

7 Naonda ing ki Paulus no'iyaputdon
in ruangan pinosidangan, intau mita in
Yahudi inta namangoi mita nongkon
Yerusalem sinimindog i̲limibu ko'inia, bo
yagi-yagidon im pinonapud monia ko'inia.
Ta'e mosia diá noko'u̲ĺi kom bukti in onu
inta pinonapud monia tua ko'inia.
8 Ki Paulus nopoyaput doman in
tosingogonnya kainia, "Aku'oi in diábĺi
nogaid kon ta̤lá tobatúmai kon hukum
i Musa andeka kom Ba̤loi Tuhan andeka
doman ko'i Kaisar in Rum."
9 Ta'e ki Pestus inta motayak kom
perhatian intau Yahudi noguman ko'i
Paulus, "Mo'ibog degá ikow mayak in
Yerusalem simbá sidangon kon tua kon
tayowonku soá̤l porkara tana'a?"
10 Ta'e ki Paulus notubag, "Na'a aku'oi
simindog makow kon tayowon pongadilan
i Kaisar bo kon na'abĺi in tampat ponantúan
kon ta̤lá bo aim bidon totok kinota'auan i
Tuang tontanĺi kon aku'oi in diábĺi kota̤lá
kon intau mita in Yahudi tanion.
11 Aka aku'oi bo totu-totu'u kota̤lá
inta mota'au ba̲ĺion monimu dodoyonan
pohukuman ko'inakó dapot im matoi, yo
kodu-koduduibĺi in aku'oi. Ta'e aka onu im
pinonapud monia tua bo diá totu'u, yo diá

tobatúmai intau ing ko hak moposarahkan
ko'inakó sin tongá lantaran ponotabi ko'i
monia nion. Aku'oi im monuntut kon
tantúondon kom pongadilan i Kaisar!"
12 Dá naonda in sia noyosingog in intau
inta monononginanya mita, ki Pestus
noguman nana'a, "Ikowbĩ in no'igum kom
bá tantúondon kom pongadilan i Kaisar,
dá ikow musti mayak ko'i Kaisar."
13 Diá no'onggot kon tua ki Raja Agripa
bo ki Bernike namangoi kong Kaisarea sim
mobogoi in saḷamat ko'i Pestus.
14 Naonda in tongonumaidon nosinggai
kon tua im mosia, ino'uman i Pestus ko'i
Raja Agripa im persoalan i Paulus tatua
kainia, "Kon na'a oyúon tobatú intau inta
i hukum ko wakutupa ki Peliks nobaḷĩ
gubernur.
15 Wakutu in aku'oi kon Yerusalem
imang mita itoi bo itoi mita intau Yahudi
namangoi nopongadu kon intau tatua
bo po'igumondon monia simbá aku'oi
mopoḷabúdon in hukuman ko'inia.
16 Ta'e aku'oi in noguman ko'i monia,
kon intau in Rum diábĩ mota'au im
moposarahkan makow natua kon intau
inta sinangka kotaḷá sin hukumon,
aka intau inta sinangka tatua diápa

noyogintayow in intau mita inta
noponapud ko'inia bo ogoian ing
kasampatan mosingog kon onu im
pomayownya.
17 Dá wakutu im mosia namangoi in na'a
noyotakinku, nopo'ikoḷomai kon singgai
ḷagi nogaid kon sidang bo intau tatua
inoinî pinotayow ko'i monia.
18 Ta'e naonda intau mita inta nopongadu
tatua sinimindog kon ḷibunyamai, diábî
in tobatúmai pinongadu monia in oáid
mora'at im pinomianya ná inta kon
raianku.
19 Mosia in tongábî mobobayowan kon
soáḷ agama monia, bo soáḷ intau inta
ki Yesus in tangoinya. Sia aim minatoi,
ta'e ki Paulus in noguman kon Sia in
totu'-totu'ubî nobiag bui.
20 Lantaran aku'oi moragu-ragu kon
náonda im pomomirikisa kom porkara
mita natua, dá aku'oi noḷibó ko'i Paulus
mongo mo'ibog in sia mayak in Yerusalem
simbá tantúon kon tua im porkaranya
tatua.
21 Ta'e ki Paulus nopo'igum simbá
porkaranya tatua poki tantú ko'i Kaisar. Sia
nopo'igum doman simbá sia mogutunpa
kom bonu in tahanan, pogoḷa-goḷatan

kom ponantúan i Kaisar kon porkaranya tatua."
22 Dá ki Agripa noguman ko'i Pestus nana'a, "Aku'oi mo'ibog mongindongog ko'inia tontanî." Ki Pestus notubag nana'a, "Bain ikoḷom bo indongoganmu in singognya tua."
23 Nopo'ikoḷomai kon singgai, ki Agripa bo ki Bernike takin pakeang dinas monia sinumu'ot kon ruang pososidangan takin itoi mita in tontara bo itoi mita kong kota tatua. Onda intua ki Pestus nomarentah kon diadon tumu'ot ing ki Paulus.
24 No'itu'otmai ing ki Paulus, ki Pestus noguman nana'a, "Tuang Raja Agripa bo bayongandon intau kon na'a! Intau tana'a aindon pinongadu ko'inakó i intau mita in Yahudi inta kon Yerusalem bo inta kon na'a. Mosia namangoi bo kopia momaḷú sim momakisa simbá intau ná tana'a diádon mota'au biagan kon dunia na'a.
25 Ta'e diábî kino'uḻîanku in sia kon taḷá tobatúmai inta mota'auku baḻîon dodoyonan pohukuman ko'inia modapot im matoi. Bo siabî tontanî in nopo'igum simbá porkaranya tatua tantúondon kom pongadilan i Kaisar, dá tuamai

sinantúkudon kon sia in diaandon ko'i Kaisar.
26 Ta'e diápa tobatúmai in no'uḻ́iku ing katarangan mopia inta mota'auku paison kon surat bo kirimon ko'i Kaisar soáḻ porkaranya tatua. Tuamai diniakudon in sia kon tayowon i Tuang mita torutama ko'i Tuang Raja Agripa. Makusudku tua aka mopaḻutdon pirikisa'an oyúon in soáḻ inta mota'auku paison.
27 Sin podudui in raianku diábḯ mopia aka mogatod kon tobatú intau inta i hukum bo diá kotaki-takin alasan taḻá mita inta pinonapud ko'inia."
26 1 Ki Agripa noguman ko'i Paulus nana'a, "Ikow inogoian kasampatan mosingog mopoyotutui onu im pinonapud monia." Dá notonggódon kon ḻimanya ing ki Paulus bo nosingog,
2 "Oh, Tuang Raja Agripa mosanang totok ing ginaku sin singgai na'a inogoi i Tuang mosingog kon tayowon i Tuang in aku'oi mopoyotutui onu im pinonapud intau mita Yahudi ko'inakó.
3 Apapa doman ki Tuang nonota'au totok kon adat kabiasa'an bo persoalan mita in intau Yahudi. Tuamai po'igumonku

ko'i Tuang, indongoganpa kopia'an in singogku tana'a takin gina mo'onow.
4 Bayongan intau Yahudi nonota'aubĩ komintan kong kobobiagku pinangkoipamai aku'oi tayamobiagpa, sin aku'oi in nobiagbĩ kon yuá-yuák monia kon Yerusalem.
5 Ain no'onggot mosia nonota'au ko'inakó. Bo aka mosia mo'ibog, mosia mota'aubĩ mobogoi ing katarangan kon nongkon dungkuḷpabĩmai aku'oi ain nobiag saḷaku intau im Parisi bo aku'oi totokbĩ in dinumudui kon atorang mita in agama nami.
6 Bo tana'a makow aku'oi sinimindog kon na'a sin sidangon. Lantaran aku'oi nopirisaya kon dandi inta inogoi i Allah kom mogoguyang nami.
7 Dandi doman tatua inta inoḷat makow in intau Israel inta mopuḷuh bodoyowá nosuku. Tuamai mosia mosumbah ko'i Allah doḷom bo singgai. Bo lantaran aku'oi mopirisaya kon dandi tatua, Tuang Raja Agripa, dá intau mita in yahudi noponapud in taḷá ko'inakó.
8 Nongonu sin tai utat mita intau in Yahudi diábĩ mopirisaya kong ki Allah in nomiagbĩ kon intau minatoi?

9 Kolipod aku'oi in totokbí doman diá
mopirisaya kon o'uman soál ki Yesus intau
in Nasaret tatua.
10 Bo totu'ubí kon tuabí inaidanku kon
Yerusalem. Aku'oi in de'emanbí tongá
nopobonu kom ponjara kon intau mita
inta mopirisaya ko'i Yesus, ta'e naonda in
aku'oi noko'ulí kon surat kuasa nongkon
imang mita itoi aku'oi mosatuju doman
totok im polimodan kon intau inta
mopirisaya ko'i Yesus.
11 Moántó im pinogutúku im mosia kom
baloi mita pososambayangan, pakisa'anku
simbá diádon mopirisaya im mosia
ko'i Yesus. Totokbí moya'at ing ginaku
ko'i monia tungkul intua, no'idapot in
alowanku mosia kon lipu-lipúannya."
12 "Bo makusud doman tatua sampe
aku'oi nodia kon surat kuasa nongkon
imang mita itoi bo minayak in Damsyik.
13 Bo kon yuák in dalan, no'utudon
singgai wakutu intua ule Tuang Raja
Agripa, aku'oi noko'ontong kon sindar
nongkon langit inta totok im motarang,
nonindar ko'inami komintan.
14 Dá nongo'umpag kom butá ing kami.
Onda intua nokodongog kon singog
in aku'oi kom bonu im bahasa Ibrani,

'Saulus, Saulus! Nongonu sin umuranbî pogutúonmu in Aku'oi? Umuranbî mororiga ikow aka umuran moḷawang ko'i-Nia inta nobaḷ̲i ki Tuangmu.'
15 Dá kai nakó doman, 'Eta ki inebî Ikow, Tuang?' Dá ki Tuhan notubag, 'Aku'oi na'a ing ki Yesus inta umuran pogutúonmu nion.
16 Pobangondon bo sindog! Aku'oi mokipogontong ko'inimu poḷat monantú ko'inimu mobaḷ̲i bobantung-Ku. Musti poyaputmu kom bayongan intau onu inta ain inontongmu singgai na'a andeka kon singgai inta mo'iduduimai soáḷ Aku'oi.
17 Tondîonku ikow kon sigad in intau mita Israel bo intau mita inta de'eman Yahudi. Potabá-Ku in ikow mayak ko'i monia
18 mobuká kom mata monia, simbá mobuká im mata monia bo moko'ontong kon inta mobayag; bo diádon kopongaruan in Ibilis ta'e tongádon tantú kom bonu ing kawasa i Allah. Sin aka mopirisaya ko'i-Nakó, yo dosa mita monia in tokoámpunganbî bo mobaḷ̲ibî umat mita inta piniḷ̲i i Allah im mosia.'"
19 "Tuamai uḷ̲e, Raja Agripa, totok motoindudui in aku'oi kon onu inta

ain inontongku bo inta ain sinarimaku
nongkon i Allah tua.
20 Taran-tarangan aku'oi mopota'au
kom bayongan intau kom musti mogogai
mogaid kon dosa mita im mosia bo
moposarahkandon ing kobiagan monia
ko'i Allah. Tua komintan musti ponyata
kon oáid monia pomuḷoi in singgai. Muna
kon Damsyik im pinopota'auanku im
masalah tana'a, onda tua kon Yerusalem
bo kom bayongandon Yudea bo kon sigad
doman in intau mita inta de'eman Yahudi.
21 Tuamai dinomok intau mita in Yahudi
aku'oi kom bonu im Baḷoi Tuhan sin
ramijion monia bo ḻimodon.
22 Ta'e barang sinotabipabî i Allah in
aku'oi dá nota'aupabî sinimindong kon
na'a in tana'a makow bo mongonguman
kom bayongan inta aing kinorasa'anku
kom bayongan intau -- moḷoben andeka
mo'intok. Onu in ino'umanku na'a diábî
noyoposi in onu inta aim muna pinoguman
in nabi mita bo i Musa;
23 kon Raja Mopoposaḷamat inta
pinodandi i Allah tatua im mustibî
mororigapa muna, bain tua bo mobaḻî
intau inta muna-munamai mobiag
nongkon sigad in intau mita minatoi;

simbá mota'au in Sia mopoyaput in Habar
Mopia -- tuata ing kasaḷamatan -- kon
intau mita in Yahudi bo intau mita inta
de'eman Yahudi."
24 Koyogotpa ing ki Paulus mopoyotutui
onu inta nobaḻ̱i ko'inia, ki Pestus
nomaḷúdon kai-nia, "Diábi noratak ikow
nion Paulus! Kinoḻ̱iuandon pandoimu dá
diádon motoratakmai in raianmu!"
25 Ta'e ki Paulus noguman, "Aku'oi
in noratakbi, uḻ̱e Raja Agripa. Onu im
pogumanku na'a komintanbi totu'u,
raianku in nopia pabi.
26 Ki Tuang Agripa tontani im porasaanku
nonota'aubi totok kon soáḷ mita tana'a.
Tuamai nobaranidon taran-tarangan
aku'oi in nosingog kon tayowon i Tuang.
Sin nodait bidon kinota'auan i Tuang in
na'a komintan, sin diábi in nobaḻ̱i kon
tampat inta no'ibuni.
27 Uḻ̱e Tuang Raja Agripa, degá
mopirisaya ing ki Tuang kon onu im
pinoguman in nabi mita? Porasaanku
mopirisayabi ing ki Tuang!"
28 Dá ki Agripa noguman ko'i Paulus,
"Kainimu kamai dá mogampangbi aku'oi
mobaḻ̱i intau Keresten?"

29 Dá tubag doman i Paulus,
"Sambayanganku ko'i Allah simbá
mo'onggot ande motoyong, ki Tuang
takin bayongan intau inta nokodongog
kon singogku singgai na'a modait mobaḻ̱i
ná aku'oi na'a -- ta'e de'emanbi̱ tokigon
ná tana'a."
30 Pangabisannya ki tuang raja, ki
gubernur bo ki Bernike takin bayongan
intau ibanea kon tua komintandon
sinimindog bo iḻumuai.
31 Naonda ing kon ḻuai, nosigumanan
im mosia, kai monia, "Diábi̱ tobatúmai
in taḻá kon intau tana'a in no'uḻ̱i
naton inta mota'au baḻ̱ion dodoyonan
pohukuman ko'inia dapot im matoi andeka
pomonjara'an ko'inia."
32 Bo nogumandon ing ki Agripa ko'i
Pestus, "Intau tana'a mota'au bidon buḻ̱ian,
aka kuma bo diádon monuntut in sia
kon adilonbi̱ im porkaranya tatua kom
pongadilan i Kaisar."
27 1 Naonda in notantú kon
tumakoidon kong kapaḻ ing
kami sim mayak in Italia, ki Paulus takin
tahanan mita ibanea pinosarahkandon ko'i
Yulius, tobatú porwira tontara in Rum inta
tangoionmai "Totabá i Kaisar."

2 Kami sinumakoi kong kapaḷ inta
nongkon Adramitium. Kapaḷ tatua
nogandu-ngandupa doman makow kom
bayongan polabuhan kom propinsi Asia.
Ki Aristarkhus, tobatú intau im Makedonia
inta namangoi nongkon Tesalonika,
kotaki-takin doman nami.
3 Naonda in nopo'ikoḷomaidon kon
singgai, no'iyaputdon ing kami kon
Sidon. Mopiabî totok ing ki Yulius ko'i
Paulus. Inogoinyabî in sia minaya-mayak
makow mokipodungkuḷ kon yobayatnya
mita simbá ogoian monia onu ing
kaparaḷuannya.
4 Nongkon tua, buidon ing kami
sinumakoi kong kapaḷ bo nonginggguput
kom bobayáan. Tongá tompot totok im
mogirup dá kapaḷ inta sinakoian nami tua
in tongá umuran mongin bingkî in dagat
kon ḻipú in Siprus sin tua in no'i oḻingoi
topi kon tompot.
5 Bo naonda ing kami iḷumopotdon kon
dagat inta noyogintayow in ḻipú Kilikia bo
Pampilia, no'iyaputdon ing kami kom Mira,
butá in Likia.
6 Kon tua porwira tatua noko'uḻî
kong kapaḷ nongkon Aleksandria
inta mopobayak in Italia. Dá

pinokipomampingannyadon ing
kami kong kapaḷ tatua.
7 Ain tongonumai nosinggai ing kapaḷ
inta sinakoian nami im minayak ta'e
totok i mo'oḷoi. Totokdon iyumoyiga
ing kami sahingga pangabisannya kami
kodiug-kodiugdon kong kotá ing Knidius.
Ta'e tompot umuran diá mopia, dá kami
nongin bingkî im pulau Kreta sinumaḻib
kon tanjung Salome.
8 Totokdon iyumoyiga ing kami nongin
bingkî im pulau tatua dá pangabisannya
kami no'iyaput in tobatú tampat Totubuan
ing kapaḷ. Tangoinya Polabuhan Indah,
inta diá noyayuk kong kotá Lasea.
9 Wakutu intua Singgai Moḷoben
Poyodamean ain no'itaḻib. Nobayongdon
in wakutu pinaké kon tua, tongá
moko'ondokdon totok aka momakisa
mayak turus ing kapaḷ. Tuamai ki Paulus
nononggina ko'i monia, kai-nia,
10 "Utatku mita, indoiankumai totokbî
im mokobahaya aka kapaḷ inta sinakoian
naton na'a mayak turus. Sin aka mayak
turus yo moḷoben ing karugian naton,
de'emanbî tongá barang naton bo datog
ing kapal tana'a ta'e kitabî doman.

11 Ta'e porwira tatua mopiri-pirisayabî
kom mododia kong kapaḷ tatua bo
kaptennya daripada kon onu inta
pinoguman i Paulus."
12 Totubuan kapaḷ tatua diá doman mopia
pongandupan kon sempo in tumping.
Tuamai moántó intau kong kapaḷ tatua
in noguman kai monia im manikah bo
diá mongandup bo momakisadon mayak
modapot im Peniks bo kon tuapa in
solama sempo in tumping na'a. Peniks
tua in totubuan kapaḷ kong Kreta inta
no'itayow in Toyopan Barat daya bo Barat
laut.
13 Wakutu intua tompot nongkon Toḷatan
mogirup ta'e monyangkópabî, dá kai
monia kamai mota'au bidon mayak ing
kapaḷ. Dá binuatdon monia in jangkar
bodongka pinobayak ing kapaḷ ta'e nongin
bingkî totok im pintad im pulau Kreta.
14 Ta'e diá no'onggot kon tua tompot
nogirup noropot -- tuata in tompot inta
sinangoian tompot Timur Laut -- nogirup
nongkon toba,
15 bo nondangat kong kapaḷ nami
tatua. Tuamai diádon mota'au ing kapaḷ
mayak turus moyogintayow in tompot
moropot. Dá nopasrahdon ing kami bo

pinomayakdon makow nami ing kapaḷ tatua diaan magî makow in tompot.
16 Kami dinia in tompot no'idapot in tobatú pulau mo'intok, pulau Kauda in tangoinya. Kon tua iyoyiga'anmai nami dá kinokuasaan nami sikoci ing kapaḷ nami tua.
17 Naonda im pinoponikdon in sikoci kong kapaḷ, kapaḷ inta sinakoian nami tua i̱libu sinogotan in tali sim mo'ondok dika bo mo'idumpak kom batu karang Sirtis sin nobabow ing kon tua. Layar im pinoponagdon bo pinomayakdon makow im podia'an tompot mamagî mamakow.
18 Ta'e lantaran tompot umuran mogirup moropot, sahingga in nopo'ikoḷomai kon singgai datog ing kapaḷ gina'atandon monia iḷumbú kon dagat.
19 Bo kon singgai intoḷunya, takin i̱lima monia tontanî, mosia nomangkoidon noḷumbú kom pakakas mita ing kapaḷ tatua.
20 Tongonumaidon nosinggai kami diádon moko'ontong kom mata in singgai, bo tundi sin tompot umuran doman mogirup moropot. Pangabisannya diádon harapan nami kom mosaḷamatpa.

21 Aindon tongonumai nosinggai
mosia diá nonga'a-nga'an, dá ki Paulus
sinimindog kon yuá-yuák monia bo
nosingog, "Utat mita, aka kuma bo
dinuduian monimu in tongginaku kon
dona'aipa tumurus ing kita kong Kreta, yo
tantú diábî ing kita nokorasa kon roriga
bo karugian nana'a.
22 Ta'e umpakah nobaḻîdon nana'a, ta'e
aku'oi im mononggina bui ko'i monimu
kong koropoton ing gina bo dona'ai
mo'ondok. Sin diábî tobatúmai ing kon
sigad naton matoi, tongábî kapaḻ tana'a in
diádon mota'au pakéon.
23 Sing kogobi'i malaekat i Allah inta
sinumbahku, ki Allah inta ki togi ko'inakó
in namangoi ko'inakó
24 bo noguman, 'Dika mo'ondok, Paulus!
Sim moyotayowbî i Kaisar in ikow. Bo
totu'ubî kon lantaran totabi i Allah
ko'inimu dá bayongan intau kong kapaḻ
tana'a inta noyotakinmu mosaḻamatbî
komintan.
25 Tuamai utatku mita, umuran korigonon
ing gina! Sin aku'oi im mopirisayabî totok
ko'i Allah kom bayongan tua im mobaḻîbî
ná inta pinoguman-Nyadon ko'inakó.

26 Ta'e kita im mo'itubudon kom pintad
in tobatú pulau."
27 Doḷomdon ko impuḷuh bo'opat,
kami umuranpabî no'iḷantak makow bo
poyamba'an domanmai in tompot kon
dagat in Andria. Ta'e degá no'onggotdon
kon doḷom intau mita kom bonu ing kapaḷ
nokorasa kong kapaḷ ain kodiug-kodiug
kon toba.
28 Dá mosia nopoḷabúdon in tali sim
pogukur kon koḷinow in tubig. Inukurmai
monia dá dongkadon doyowa nopuḷuh
noyopa ing koḷinowea. Naonda in
no'i'unadon topiḷik ing kapaḷ dá buidon
inukur monia, bo indoianmai dongkadon
mopuḷuh boḷima noyopa ing koḷinowea.
29 Bo lantaran mo'ondok mosia kapaḷ
mo'itomponik kom batu karang dá mosia
noḷabú kon jangkar kon dampig tumi ing
kapaḷ bo igumon makow nami ḷagidon
mobayag.
30 Ta'e intau mita inta norogaid kom
bonu ing kapaḷ tatua moramiji moḷagui
nongkon kapaḷ tatua. Mosia nopoponag
in sekoci inta kong kapaḷ tatua bo ki
aka-akaḷmai mopoḷabú in jangkar kon
dotá im muna ing kapaḷ tatua.

31 Tuamai ki Paulus noguman kom
porwira tatua takin tontaranya mita,
kai-nia, "Aka intau mita inta norogaid
kom bonu ing kapaḷ tatua bo diá tantú
kong kapaḷ, yo mo'ikow komintan in diábĩ
mosaḷamat."
32 Dá tuamai binontat in tontara mita
tatua in tali kon uangga tatua, sahingga
uangga tatua diniadon in tompot.
33 Naonda im motoyongdon momuká
mata in singgai, ki Paulus nonongganut
kom bayongan intau kon tua simbá
monga'anpa. Sia noguman nana'a,
"Aindon mopuḷuh bo opat nosinggai ing
ko'onggotea mo'ikow dongkadon mogoḷat
makow bo monahang doman makow ing
gogoy.
34 Tuamai aku'oi moguman ko'i monimu,
monga'anpa biar tongá tumongopi̲lik.
Simbá mosehat im mo'ikow bo moropotpa.
Sim mosaḷamatbĩ komintan mo'ikow bo
diábĩ im moga'at kon sigad monimu nion."
35 Nopaḷut makow nosingog kon natua ki
Paulus nogamá kon roti bo nosukur ko'i
Allah kon tayowon monia komintan. Onda
intua sinila-silainyadon makow in roti
bodongka nonga'an.

36 Dá noropotdon bui ing gina monia bo
no'ibogdon nonga'an komintan.
37 Kami kong kapaḷ tatua doyowa nogatut
bo pitu nopuḷuh boonom.
38 Naonda in nopaḷutdon makow
nonga'an im mosia, iḷumbúdon monia ing
gandum kon dagat simbá moga'andon ing
kapaḷ tatua.
39 Bo naonda nobayagdon, inontongdon
monia in toba ta'e diábî kinota'auan monia
mongo onu in tangoi in tampat tatua.
Mosia moramiji mopotubú ing kapaḷ tatua
kon tua.
40 Binuká monia tali mita in jangkar bo
sinaḷáandon monia kon yuák in dagat.
Ta'e layar kon dotá im muna pinoponik
monia simbá irupon in tompot pobayak ná
pintad.
41 Ta'e kapaḷ tatua no'idumpak kon
dasar im bungaion. Dotá im munanya
no'itomponik dá diádon no̲liai, bo dotá in
tuminya nogoguya'at sin dinangatan im
bokoḷ noropot.
42 Wakutu intua tontara mita inta nodia
kon intau mita i hukum moroncanadon
mo̲limod kon intau mita inta i hukum
tatua, sim mosia mo'ondok dika bo oyúon
in ḷumanguy mayak in toba bo moḷagui.

43 Ta'e inimaḷowan im porwira tatua
simbá ki Palus in diá doman ḷutamon
monia. Bo pinotabánya intau mita inta
mota'au ḷumanguy, bo ḷumangui muna
mayak in toba,
44 bo ibanea in dumudui takin momaké
in dopi andeka bonsi-bonsig ing kapaḷ.
Dá nosaḷamat komintan im mosia nodapot
in toba.
28 1 Naonda ing kami nosaḷamat dapot
in toba, bain tua bo kinota'auan
nami kon na'anta Maltabi tangoi im pulau
tatua.
2 Intau mita kon tua totok mongopia
ko'inami. Mosia nonontuḷu kino
borambang bodongka inoini monia
ing kami nonayang kon tua sim
momangkoidon monguyan bo
motumpingdon.
3 Naonda ing ki Paulus nopuyut kon
tanga mita bo pinondudub kon tuḷu
tatua. Koyogot in sia nopondudub ing
kayu indoianmai iḷumuaidon magi in uḷag
mobisa lantaran mopatúdon. Uḷag tatua
nongaḷut kon ḷima i Paulus.
4 Naonda intau mita kom pulau tatua
noko'ontong kon uḷag tatua no'ibambe
makow kon ḷima i Paulus, mosia nosingo-

singogan, "Intau tana'a pasti moḷoḻimodbî, sin umpakah nosaḷamatdon in sia nongkon bahaya kon dagat, ta'e ki Dewi inta Moádil diábî mopomayak makow ko'inia mobiag."
5 Ta'e pinomisik i Paulus kon tuḷu in uḷag tatua bo topiḻikmai diábî nogamui kom monakit.
6 Kon raian monia in topîpa bo mobobagádon in ḻima i Paulus andeka daḻîdon matoi in sia. Ta'e naonda in no'onggotdon im pinogoḷatan makow monia kon tua diábî in nobaḻî ko'inia, dá nobaḷui domandon in raian monia. Mosia in nogumandon kong ki Paulus tua in dewabî.
7 Diá noyayuk kon tua im butá i gubernur inta kom pulau tatua. Ki Publius in tangoi i gubernur tatua. Mopia totok im pinototomu monia ko'inami. Kami nogutunpa bo nonga'an kon tua toḷu nosinggai ing ko'onggotea.
8 Wakutu intua ki amá i Publius notakit pinonikan im patú bo momorubut. Dá ki Paulus sinumu'ot bo no'indoi poḷat nosambayang bodongka nomarakat ko'i amá i Publius bo kon dodaipa doman tua sia nopia.

9 Naonda in dinongogdon intau mita
kon tua onu inta ain nobaḻi tatua dá
namangoidon in intau mita bo nodia kon
intau mita inta notakit kom pulau tatua.
Bo mosia komintan inundaman.
10 Kami i hormat totok monia ing kon tua
bo naonda ing kami nobuatdon nongkon
tua yagi-yagidon inogoi monia inta paraḷu
pakéon nami.
11 Naonda in toḷudon nobuḷan kon tua,
kami nonaḷámaidon kom pulau tatua.
Kami sinumakoi kong kapaḷ nongkon
Aleksandria inta sinumubuh kon tua
solama sempo in tumping. Kapaḷ tatua
nomaké in lambang Dioskuri mangaḻenya:
"Dewa apang ki Kastor bo ki Poluks."
12 Kami nongandup kon Sirakusa bo
nogutunpa kon tua toḷu nosinggai.
13 Nongkon tua kapaḷ inta sinakoian nami
minayak nongin bingḱi in dagat nodapot
kong kotá im Pegium. Nopo'ikoḷomai kon
singgai tompot nomangkoidon nogirup
nongkon Toḷatan dá kon singgai induanya
kami no'iyaputdon kom Putioli.
14 Kon tua kami noyodungkuḷ in jama'at
mita. Bo kami inoinîpa monia nogutun
kon tua noyotakin monia pitu nosinggai.
Naonda intua kami minayakdon in Rum.

15 Utat mita inta kon Rum aindon
nokodongog kon habar mengenai kami,
dá mosia namangoi no'idapot im pasar
Apius bo Tres Taberne (Pasanggrahan
Tiga) sin monontomu ko'inami. Naonda
ing ki Paulus noyodungkuḷ monia, sia
nosukur ko'i Allah bo noropotdon bui ing
ginanya.
16 Naonda ing kami no'idapotdon in
Rum, ki Paulus inogoi nogutun tontaṅ̈
ta'e sinakinan in tobatú tontara inta
moḷoḷukad.
17 Naonda in toḷudon nosinggai kon tua,
ki Paulus nogoiṅ̈ kon itoi mita intau in
Yahudi bo naonda i mosia noyosipun, sia
noguman ko'i monia nana'a, "Utat mita,
umpakahbṅ̈ aku'oi diá nogaid kon inta
no'itaḷá kom bayongan intau naton andeka
nomaḷawang kon adat im mogoguyang
naton, ta'e aku'oi in dinomokbṅ̈ monia bo
pinosarahkan kon intau in Rum.
18 Naonda im pinirikisa monia in aku'oi,
pinobebasdon monia sin diábṅ̈ kino'uḻ̈ian
monia kon taḷá topiḻikpamai inta mota'au
baḻ̈ion monia dodoyonan pohukuman
ko'inakó modapot im matoi.
19 Tongá lantaran intau mita in Yahudi
diá mosotuju kong kaputusan tatua dá

aku'oi in nonuntut doman kom bá porkara
tatua angoion pokiadil ko'i Kaisar, ta'e
de'emanbî makusud mopongadu kom
bangusaku tontanî.
20 Tuamai aku'oi mopo'igum simbá
mota'au moyodungkuḷ monimu bo
mongonguman takin monimu; sin
aku'oi na'a in sinokig nana'a lantaranbî
nopohabar kon onu inta inoḷat makow in
intau mita Israel."
21 Dá mosia noguman ko'inia nana'a,
"Kami in diápabî kon dodai onda notarima
kon surat nongkon Yudea mengenai
ikow, ná doman tua, diápabî doman kon
dodai onda intau mita inta ki utat naton
in namangoi bo nopota'au kon onu inta
mora'at inaidanmu.
22 Ta'e kami im mo'ibogbî doman
mongindongog nongkon inimu tontanî
kon onu inta pinirisaya bo sinundúmu
tua sin ain dinongog nami komintan,
kom bayongan inta sinundúmu bo inta
pinirisayamu nion tatapbî bayowan monia
kon ondakabî im bayáanmu."
23 Dá mosia bo ki Paulus nonantú kon
tobatú singgai poyodungkuḷan monia.
Bo kon singgai inta ain sinantú tatua
nobayongdon intau namangoi kom baḷoi

inta pinogutunan i Paulus. Bo nongkon
doḷo-doḷompa dapot in ḷoḷabungea ki
Paulus noginsilang bo nopota'au ko'i
monia kon soáḷ naonda ing ki Allah
momarentah saḷaku Raja. Sia nogamá
kon onu inta aim pinais kom buk i
Musa, bo buk i nabi mita simbá mosia
mopirisayadon kon soáḷ ki Yesus inta aim
pinota'a-ta'aunya makow tua.
24 Oyúon doman im mopirisaya kon onu
inta pinogumannya tatua, ta'e oyúon
doman in umuran diá mopirisaya.
25 Dá mosia posi-posimaidon minayak
nonaḷámai kon tampat tatua takin diábî
in notantúmai raian monia. Dá ki Paulus
nosingog ko'i monia, "Totu'ubi' onu inta
aim pinoguman Roho i Allah inta aim
pinoyaput i Nabi Yesaya kom mogoguyang
monimu!
26 Nana'a, 'Bayakdon poguman kom
bangusa tana'a bo poguman ko'imonia:
Mo'ikow nion in tantúbî mokidongog,
ta'e diábî momangaḷe; tantúbî doman
tarukiraan monimu ta'e diábî kota'auan
monimu onu in nobaḷî.
27 Sin raian monia na'a aim bidon
nobangkung, bongoḷan monia
nobongoḷdon bo mata monia aindon

binilogan. Hal tana'a im mobaḻî simbá diá
moko'ontong im mata monia, bongoḷan
monia diá mokodongog, raian monia diá
momangaḻe, sin dika bo mobui ko'i-Nakó,
bo ampungan-Ku im mosia.'"
28 Pangabisannya ki Paulus nosingog,
"Tuamai musti kota'auan monimu, kon
habar kasaḷamatan inta nongkon i Allah
tana'a aindon pinoyaput kon intau mita
inta de'eman Yahudi, bo mosia no'ibogbî
nongindongog kon tua!"
29 [Naonda in noguman natua ing
ki Paulus, intau mita in Yahudi tatua
nonaḷámaidon kon tampat tatua sindaḷan
mobobayowan.]
30 Doyowa notaong ki Paulus nogutun
kom butá in Rum kom baḷoi inta ain
sineba'annya tontanî. Sia notarima kon
intau inta mamangoi ko'inia.
31 Bo taran-tarangan doman sia
nopota'au in Habar Mopia kon soáḷ náonda
ing ki Allah momarentah saḷaku Raja bo
moginsilang kon soáḷ ki Tuhan Yesus
Kristus. Onu in inaidan i Paulus tatua diá
bidon in noḷambo-ḷamboi makow.

Roma

1 [1] Utatku mita kon Rum inta kinotabi
i Allah bo inta aim pini̲ĺí-Nya sim
ba̲ĺíondon umat-Nya. Aku'oi im pini̲ĺídon
i Allah bo aim bina̲ĺí-Nya intau inta
mopota'au in Habar Mopia nongkon i-Nia.
[2] Habar Mopia tatua aindon pinodandi
i Allah kon tungkul̤ intua inta pinongin
nabi-Nya mita bo inta pinaisdon kom
bonu im Buk Mosuci.
[3] Habar Mopia tatua in soálbí ki Adí
i Allah, inta ki Tuhan naton, ki Yesus
Kristus. Inta aka podudui in awak ilo-ilow
na'a, yo Sia tua in turunanbí i Daud.
[4] Ta'e podudui ko'i Allah yo Sia tua ing ki
Adíbí i Allah. Tua komintan nonyata kong
kawasa inta totok mo̤loben inta nokobiag
ko'i-Nia nongkong kinopatoian-Nya.
[5] Bo pinongin i-Nia doman tua ki Allah
nobogoi in totabi ko'i-Nakó noba̲ĺí rasul,
si mopotutui in da̤lan kom bayongan
intau simbá mopirisaya bo motoindudui
ko'i-Nia.
[6] Imakusud in singog bayongan intau
tua im mo'ikowbí doman. Mo'ikow inoinî

domandon sim mobaḻ̍i umat i Yesus Kristus.
7 Tuamai nomais aku'oi kon surat ko'i monimu. Po'igumon makow ko'i Allah inta ki Amá naton bo ki Tuhan Yesus Kristus mobogoi im barakat bo kobiagan motompia ko'i monimu.
8 Muna-munamai pongin i Yesus Kristus, aku'oi mopoyaput in sukur moántó ko'i Allah lantaran mo'ikow in totok bidon mopirisaya ko'i Kristus.
9 Umuranku kotoropan i mo'ikow aka mosambayang in aku'oi. Kinota'auanb̍i i Allah kon onu in siningogku tua in totu'ub̍i. Siata ing ki Allah inta oáidan-Nya inaidanku takin gina motuḻid, oáidan tatua im mopoyaput in Habar Mopia soáḻ ki Ad̍i-Nya.
10 Po'igumonkupa doman makow ko'i Allah simbá ogoian-Nyapa ing kasampatan tana'a makow in aku'oi mokipodungkuḻ ko'i monimu.
11 Aku'oi mo'ibogdon totok moyodungkuḻ monimu simbá mota'aupa mosilai ko'i monimu kon onu inta aim pinonotabi in Roho i Allah simbá modugangdon moropot im pirisaya monimu.

12 Nana'a im makusudku, lantaran kita bo
tumpaḷadon mopirisaya ko'i Yesus Kristus,
dá musti umuran mosirigonan ing kita.
13 Utatku mita! Ibogonku im bá kota'auan
doman monimu kom mokakitdon aku'oi
mo'ibog mamangoi mokipodungkuḷ ko'i
monimu, tongá tantú oyúon in ḷabot. Sin
ibogonku im bá oyúon doman bungai in
oáidanku kon sigad monimu ná inta ain
nobaḹi kon yuá-yuák in intau mita inta
de'eman Yahudi kon tampat mita ibanea.
14 Sin tuabī ing kowajibanku kom
bayongan bangusa, intau nomangarti
andeka inta diápa nomangarti, inta
nosikoḷah andeka inta diápa nosikoḷah.
15 Tuabī manangka i mo'ibogdon totok
aku'oi mopoyaput in Habar Mopia tatua
ko'i monimu inta nogutun kon Rum.
16 Mopirisayabī totok in aku'oi kon
Habar Mopia tatua, sin Habar Mopia
tatua ing kakuatanbī i Allah moposaḷamat
kom bayongan intau inta mopirisaya;
muna-munamai intau in Yahudi, bo
bangusa doman ibanea.
17 Sim pinongin Habar Mopia tatua ki
Allah nopo'ontongdon kon ná onda in
caranya hubungan intau takin i Allah
notompiadon bui: caranya kon tua in

tongábĩ mopirisaya ko'i Allah nongkon
pinomangkoianpamai modapot im
pangabisan. Tua in ná inta aim pinais
kom bonu im Buk Mosuci, nana'a, "Intau
nopirisayadon ko'i Allah, sahingga
hubungannya takin i Allah notompiadon
bui, bo intau tatua in mobiagbĩ!"
18 Nongkon soroga ki Allah nopo'ontong
in torú-Nya kom bayongan dosa bo
oáid inta mora'at, sin aid inta mora'at
tua moḷamboi kon intau monota'au kon
totundú mobanar soáḷ ki Allah.
19 Onu ing kinota'auan intau soáḷ ki Allah
nonyatadon kong gina in intau, sin aim
pinonyata i Allah kon intau.
20 Pinangkoipamai Sia nomia kon
dunia na'a, sipat mita i Allah inta diá
ko'ontongan, ná ka'ada'an-Nya saḷaku
Allah bo kawasa-Nya inta mononoi,
kinota'auan bidon in intau nongkon
bayongan inta pinomia-Nya tua, sahingga
intau diábĩ mota'au dumodia.
21 Intau nonota'au bidon ko'i Allah, ta'e
diábĩ i hormat monia in Sia saḷaku Allah
bo mosia doĩ doman mosukur ko'i-Nia.
Sin soáḷbĩ mita inta diá im mangaḻenya im
pikiron monia; nosindipdon gina monia.

22 Iraimai monia mobijaksana bidon
mosia, padahaḷ mosia tua nobodokbi.
23 De'emanbi ki Allah inta mononoi
in sumbáan monia, ta'e patongbi inta
ná batangan im mahaḷuk mita inta
mato-matoipabi; umpamanya: Intau,
ḷagapan, mahaḷuk mita inta opat in sioḷnya
bo mahaḷuk mita inta mayak ḷumandai.
24 Tuamai pinomayakdon makow i Allah
mosia kinawasaan ibog ing gina monia
mogaid kon inta moromuk, sahingga
mosia mogaid kon onu inta mokokotor
kon awak monia tontani.
25 Ki Allah inta mobanar toḷiuanbi monia
in onu inta diá totu'u. Mosia in doibi
mosumbah kon inta nomia, ta'e tongábi
inta pinomia in sumbáan monia. Padahaḷ
bo inta nomiabi tua im musti dayowon
modapot ing kopaḷutan dunia na'a. Amin.
26 Lantaran nogaidon kon natua,
dá pinomayakdon makow i Allah im
mosia dinumudui kon ibog monia inta
moko'oyak. Bobay mita doi bidon kon
ḷoḷaki ná biasamai saḷaku tabiat in intau,
ta'e mosia mo'ibog bidon kon tumpaḷa
bobay.
27 Ná doman tua in ḷoḷaki, mosia
monaḷámaidon ko'i buḷoi monia bo

mongibogdon kon tumpaḷa ḷoḷaki, tuamai
mosia motarima kon tontuḻ̲inya podudui
aid monia tatua.
28 Bo lantaran irasa in intau kon diábî
paraḷu mosia monota'au ko'i Allah, dá
pinomayak bidon makow i Allah ing
kogoguya'atan in raian monia, sahingga in
nogaidon mosia kon soáḷ mita inta ilarang.
29 Gina monia nopu̲lingdon yagi-yagi
inta mora'at, inta diá nobanar, moturá, aid
mokotor, yoya'atan gina; ibog mo̲limod,
ibog moropatoi, ibog monguboḷ bo
motagú kong gina bo mo'ibo-ibog doman
mongonguman kon soáḷ intau ibanea.
30 Mosia mo'ibog doman mopora'a-
ra'atmai kon tangoi intau ibanea,
mokaḷakuang bo diá ko'endar. Mosakî
doman gina monia ko'i Allah bo mo'ibog
doman totok mongonguman kon inta diá
totu'u. Mosia mopandoi doman motayak
kon cara mita mobagu kom pogaid kon
inta mora'at. Mosia mo'ibog moḷawang
kong guyanga.
31 Mosia in doîbî mosimangartian diá
doman mosatia, bo diá doman in totabian
kon tumpaḷa intau.
32 Kinota'auanbî monia kom podudui in
hukum i Allah, intau inta mogaid kom

bayongan tua patusbî hukumon modapot
matoi. Ta'e umpakahbî natua yo aidanbî
doman monia intua komintan; bo malah
aka intau ibanea momia kon soạl mita
ná inta inaidan monia tua yo mosatujubî
doman i mosia.
2 [1] Manangka intua, utat mita ki inebî
in ikow nion sim mohakim kon intau
ibanea? Ikow tontanî kotạlábî doman!
Aka ikow bo mopotạlá kon intau ibanea,
padahạl tumpạla nogaid kon ná inta
inaidan monia tua, dá mangạlenya kon tua
ikowdon tontanî in nopọlabú in hukuman
ko'inimu tontanî.
[2] Kinota'auan bidon naton kon aka ki
Allah im mopọlabú in hukuman kon intau
mita inta nogaid kon soạl mita ná tatua,
yo no'itutuibî ing kaputusan i Allah tatua.
[3] Ta'e mo'ikow nomia doman kon soạl
mita inta pinonapud monimu kon intau
ibanea. Degá iraimai monimu, mo'ikow
nion diábî kotugatan in hukuman i Allah?
[4] Andeka diá pandungon monimu in
totabi, kasabaran-Nya bo kopopia ing
gina-Nya notarima ko'i monimu? Tantú
kinota'auan bidon monimu kong ki Allah
nopo'ontong ing kopopia ing gina-Nya,

sin ibogon-Nya mo'ikow mogogaidon
mogaid kon dosa mita.
5 Ta'e mo'ikow totok motogat ing gina bo
doí momaḷui kong gogutú. Dá mangaḷenya
kon tua mo'ikow bidon tontaní i modugang
kon roriga in hukuman ko'i monimu kon
singgai tumi, aka popo'ontongdon i Allah
in torú-Nya bo hukuman inta moádil.
6 Ki Allah mobogoibí in tontuḷínya
podudui in oáid monia.
7 Bo ki Allah mobogoibí ing kobiagan
mopia bo mononoi ko'i monia inta umuran
mogaid kon inta mopia, ko'i monia inta
motayak kon inta momulia, inta motayak
kong kahormatan bo inta motayak kon
inta mononoi.
8 Ta'e intau inta tongá morai kong
kopontingannya tontaní bo diá doman
motoindudui ko'i Allah, bo tongá doman
umuran dumudui kon inta mora'at, intau
mita natua ing kosakibí totok ing gina i
Allah.
9 Intau inta mo'ibog mogaid kon inta
mora'at im mosikisa bo moyoyiga, muna-
munamai intau Yahudi bo mo'iduduimai
bangusa doman ibanea.
10 Tongá bayongan intau inta mo'ibog
mogaid kon inta mopia, ogoianbí i Allah

ing kamulia'an bo kahormatan takin
kobiagan motompia, muna-munamai
intau in Yahudi, mo'iduduimai kon tua
bangusa doman ibanea.
11 Sin diábî poyoposion i Allah im
bayongan intau.
12 Intau mita inta de'eman bangusa
Yahudi binaradosabî doman umpakah
mosia diá monota'au kon hukum agama
Yahudi. Dá mosia in hukumbî tongá diá
pinodoyon kon hukum tatua. Ta'e intau
mita in Yahudi binaradosa naonda ing
kinota'auan monia in hukum tatua. Dá
mosia ihukum pinodoyon kon hukum
tatua.
13 Sin hubungan in intau takin i Allah
motompia bui, de'emanbî lantaran intau
tatua nonota'audon kon hukum agama
Yahudi, ta'e lantaranbî sia nogaidon kon
onu inta pinais kom bonu in hukum tatua.
14 Intau mita ibanea diá nonota'au kon
hukum agama Yahudi. Ta'e aka intau mita
tatua bo mo'ibogbî mogaid kon onu inta
pinarentah kon hukum tatua, yo mosia
bidon tua im mobaḷî hukum ko'i monia
tontanî, umpakahbî mosia diá nonota'au
kon hukum agama Yahudi.

15 Aid monia moponyatadon kon onu inta
pinarentah in hukum tatua no'ipaisdon
kom bonu ing gina monia. Gina monia
mobogoi doman ing katarangan kon
soa̱l tatua, sim mosia tontanı̂ oyúon im
potaṉáan bo oyúon doman in totu'uon in
raian monia.
16 Natuata im moba̱ı̂ kon singgai inta ain
sinantú tua. Kon Singgai tatua, podudui
in Habar Mopia inta pinoyaputku na'a,
ki Allah pongin i Yesus Kristus mohakim
kom bayongan inta no'ibuni kom bonu ing
gina bo raian im bayongan intau.
17 Ta'e tana'a naonda i mo'ikow u̱le utat?
Mo'ikow mongaku intau Yahudi. Mo'ikow
kinumadai kon hukum agama Yahudi
bo mopia totok ing gina monimu kon
hubungan monimu takin i Allah.
18 Mo'ikow noko'u̱ı̂ kon totundú
mita nongkon hukum tatua, sahingga
kinota'auanmudon onu ing kino'ibog i
Allah bo mota'au domandon monantú kon
onda inta mopia.
19 Bo mo'ikow noyakinbı̂ kom mo'ikow
nion itoi in intau bilog bo noba̱ı̂ bayag
ko'i monia inta nobiagpa kon sindip;
20 bo noba̱ı̂ doman guru ko'i monia inta
nobodokpa, bo ko'i monia inta nobogápa.

Yo ikow in noyakin bidon kong kom bonu
in hukum agama Yahudi, moko'uḻí bidon
ikow kom bayongan pongotahuan bo
totundú inta nobanar.
21 Ki utat motundú kon intau ibanea,
yo nongonu sin ikow in diábí motundú
ko'inimu tontaní? Ki utat motundú kon:
"Dika monakow", yo nongonu sin ikow im
monakowbí?
22 Ikow motundú kon intau: "Dika
monuaḻing", yo nongonu sin ikow tontaní
im monuaḻingbí? Ikow morongó kom
bayongan berhala, ta'e nongonu sin ikow
im mayakbí mogamá kom barang mita
inta kom bonu im baḷoi berhala mita tatua?
23 Mo'ikow dumodia sin oyúon in hukum
i Musa ko'i monimu, ta'e nongonu sim
mo'ikow im moningkuḻebí ko'i Allah takin
oáid doí dumudui kon hukum-Nya mita?
24 Kom bonu im Buk Mosuci pinais nana'a:
"Lantaran mo'ikow intau mita in Yahudi,
dá tangoi i Allah iromu-romukmaidon kon
sigad in intau ibanea."
25 Aka ikow bo motoindudui kon hukum
in agama Yahudi, dá oyúonbí mangaḻe in
sunat tatua ko'i monimu. Ta'e aka ikow bo
doí dumudui kon soáḷ mita inta pinarentah

kom bonu in hukum tatua, yo totokbĩ in
diá mangạ̲le in sunat tatua ko'inimu.
26 Aka intau de'eman Yahudi inta diá
sinunat dinumudui kon hukum agama
Yahudi, yo sia inanggap bidon i Allah
naonda bo intau inta ain sinunat!
27 Bo intau inta diá sinunat tua imopotạlá
ko'i monimu intau in Yahudi, sin oyúondon
in hukum agama monimu bo sinunat
domandon i mo'ikow, ta'e mo'ikow tontanĩ
in doĩbĩ dumudui kon hukum tatua. Mosia
tua in diábĩ sinunat ta'e totu-totu'ubĩ
dinumudui kon hukum in agama Yahudi.
28 Sin aka totu-totu'u intau in Yahudi,
yo de'emanbĩ tongá tangoinya intau in
Yahudi, ná doman tua intau inta ain
totu-totu'u sinunat de'emanbĩ tongá kai
intau sinunatdon in sia.
29 Sin nana'abĩ, intau inta totokea Yahudi
in intaubĩ inta ginanya totu-totu'ubĩ jiwa
intau Yahudi. Ná doman tua, sunat inta
totokea in sunatbĩ kong gina inta pinomia
in Roho i Allah, de'emanbĩ inta pinais kom
bonu im buk. Bo intau natua im pujion i
Allah, de'emanbĩ pujion in intau.
3 1 Aka natua, yo onu ing ka'untungannya
mobạ̲ĩ intau in Yahudi? Bo onu im

baragunanya dumudui kon atorang in sunat?
2 Mobayongbĩ totok im baragunanya!
Muna-munamai, lantaranbĩ kon intaubi in
Yahudi na'a im pinopo'pirisayaan i Allah in
singog-Nya mita.
3 Ta'e naonda degá aka tongobotak intau
in Yahudi diá mosatia? Degá lantarandon
tua, sahingga ki Allah diádon mosatia?
4 Tantú diábĩ natua! Sin notarang
bidon kong ki Allah in tantúbĩ mobanar,
umpakahbĩ bayongan intau monguboḷ.
Kom bonu im Buk mosuci aim pinais
nana'a, "Ikow musti monyata kon totu'u
kon onu inta siningogmu, bo ikow
mo'untung ko wakutu ikow hakimon."
5 Ta'e aka koádilan i Allah mobaḻĩdon
totok monyata, lantaran kita nogaid kon
inta diá totu'u, yo onu in singogon naton?
Degá diá moádil aka ki Allah mohukum
ko'i naton? (Ḷoḻibó tana'a im mopiabĩ
saḷaku intau.)
6 Ta'e totu'ubĩ kon diábĩ mota'au im
mosingog natua! Sin aka ki Allah bo diá
moádil, yo naondabĩ im pohohakim-Nya
kon dunia na'a?
7 Ta'e aka lantaran oáid inta diá mo'itutui
tua, onu inta mobanar soáḷ ki Allah

modugangdon mo'i̱lontú sahingga in
Sia dayowon, yo nongonu sin intau
inta nogaid kom mora'at tua tantúpabî
potaḷa'an saḷaku intau binaradosa?
8 Bo nongonu sing kita in diá doman
mota'au moguman, "Ko̱ligai, kita mogaid
kon inta mora'at simbá momukádon in
inta mopia?" Totu'ubî kon oyúonbî in intau
mohojat ko'inakó bo moguman kon aku'oi
ain nosingog kon natua. Intau mita natua
im patusbî hukumon i Allah.
9 Dá aka natua, yo degá kita na'a
no'i̱liu kon intau mita inta de'eman
Yahudi tua? Diábî ing kita no'i̱liu! Aindon
pinogumanku muna, kon intau in Yahudi
andeka bangusa ibanea, komintan bidon
kinawasa'an in dosa.
10 Ná inta pinais kom bonu im Buk
Mosuci nana'a, "Diábî tobatúmai intau inta
mobanar,
11 diábî tobatúmai intau inta nomangarti
bo diábî doman tobatúmai intau
nosumbah ko'i Allah.
12 Bayongan intau iyumayukdon ko'i
Allah; komintandon nogaid kon no'itaḷá.
Diádon tobatúmai intau nogaid kon inta
mobanar, tobatúmai yo diábî!

13 Sigogow monia naonda bo kuburan
inta no'ibukat makow. Dilá monia pinaké
monia mosingog kon ubo̱l, bo ku̱lit im
bibig monia totok im mobisa, naonda bo
bisa in u̱lag.
14 Bibig monia nopu̱ling in singog inta
pogodi-godi bo pohojat.
15 Ḻangkad monia mo̱likat aka mayak
moposikisa bo mo̱limod kon intau.
16 Korimumudan bo kasusahan
pogambor magí-makow monia.
17 Diábí kota'auan monia im mobiag
motompia,
18 bo mosia dia'bí motogu'ondok ko'i
Allah."
19 Tana'a, kinota'auandon naton kom
bayongan inta pinais kom bonu in hukum
agama Yahudi, pinomakusudbí kon
intau mita inta nobiag dinumudui kon
hukum tatua. Tuamai diábí tobatúmai
intau mota'au mobogoi in alasan onu, bo
bayongan intau kon dunia na'a mota'aubí
tuntuton i Allah.
20 Sin diábí tobatúmai mota'au
mopopia'an i Allah sin lantaran mosia
ain nogai kon soa̱l mita inta kom bonu
in hukum agama Yahudi. Ta'e hukum

tatua tongábî moponyata kon intau tua im
binaradosabî komintan.
21 Ki Allah ain nobogoi in daḷan kon ná
onda intau moyopia bui takin-Nya, bo
cara tatua diábî in hubungannya takin
hukum agama Yahudi. Tongá buk mita i
Musa bo buk in nabi mita noponyatadon
kon soáḷ tatua,
22 kong ki Allah no'ibogbî noyopia bui
takin intau, ta'e tua im pongin pirisayabî
ko'i Yesus Kristus. Tua inaidan i Allah
kom bayongan intau inta mopirisaya ko'i
Kristus, sin Sia in diábî mopoyoposi kon
intau.
23 Intau ing komintan bidon binaradosa
bo noyayukdon ko'i Allah inta
moposaḷamat ko'i monia.
24 Tongábî lantaran totabi i Allah inta
pinomorosen-Nya, sahingga hubungan in
intau bo i Allah motompiadon bui; caranya
kon tua intau pinobebasdon i Kristus
Yesus.
25 Ki Allah ain nopokurban ko'i Yesus
Kristus simbá takin natua mo'inyatadon
kon intau pinilatandon nongkon bayongan
taḷá monia aka mosia mopirisaya ko'i
Yesus. Tua im pinomia i Allah sim
mopo'ontong ing koádilan-Nya. Sin

tungkuḷ intua nosabardon in Sia kom
bayongan dosa in intau, sahingga diá
ihukum-Nya im mosia.
26 Ta'e tana'a in hukumon-Nyabí ki ine im
mogaid kon inta diá mopia sim moponyata
kom moádilbí in Sia. Aid-Nya tatua im
moponyatabí kon Sia tua in totu-totu'ubí
mobanar bo pomuḷoi intau inta mopirisaya
ko'i Yesus, pinonyata-Nyadon saḷaku intau
inta ain noyopia bui takin i Allah.
27 Manangka intua diábí in dodoyonan
naton dumodia. Nongonu sin natuabí?
Lantaran kita degá dinumuduidon kon
onu inta pinais kon hukum agama
Yahudi? De'emanbí! Ta'e lantaranbí kita
mopirisaya.
28 Sin nana'abí ing kasimpulannya:
Intau sinangoian noyopiadon bui i Allah,
de'emanbí lantaran nogaid kon onu inta
pinais kon hukum in agama Yahudi, ta'e
lantaranbí pirisayanya ko'i Yesus Kristus.
29 Andeka degá ki Allah tua tongábí Allah
intau in Yahudi? De'emanbí Sia tua ing ki
Allah im bayongan intau? Totu'u, Sia tua
ing ki Allahbí doman im bayongan intau!
30 Sing ki Allah tua in tongábí tobatú.
Siabí tua inta nobogoi ing kasampatan
kon intau mita in Yahudi noyopia bui takin

i Allah sim pinodoyon doman kom pirisaya
monia. Bo Siabí doman tua inta nobogoi
ing kasampatan kon intau ibanea mobiag
moyopia takin i Allah, bo tua in nobaḷí
doman lantaran mopirisaya im mosia.
31 Yo mota'au degá singogon kon
lantaran kita bo mopirisaya ko'i Kristus,
dá musti ḷumbúondon in hukum agama
Yahudi tatua? diábí mota'au mosingog
natua! Justru lantaran oyúondon im
pirisaya naton tatua, dá musti harga'an
naton in hukum Tatua.
4 1 Aka natua, onu im mota'au singogon
soáḷ ki Abraham, mogoguyang naton
tatua? Naonda im pongalamannya?
2 Aka soáḷ mita inta inaidannya tua bo
nobaḷí dodoyonan pinotarima'an i Allah
ko'inia saḷaku intau inta mokosanang
kong gina-Nya, dá oyúon doman in
dodoyonannya dumodia. Ta'e sia in diábí
mota'au dumodia kon tayowon i Allah.
3 Sing kom bonu im Buk Mosuci pinais
nana'a, "Ki Abraham nopirisaya ko'i Allah,
bo lantaran pirisayanya tatua dá sinarima i
Allah in sia saḷaku intau inta mokosanang
kong gina-Nya."
4 Intau inta mogaid im motarimabí
kom boḷi im pinogaidannya bo tua in

diábi inanggap saḷaku pinomorosen sin haknyabi intua.
5 Ta'e oyúon in intau inta dia'bi gumantong kon usahanya tontani; sia im moposarakanbi ing kobiagan-Nya ko'i Allah inta moposaḷamat kon intau mita baradosa. Dá pirisayanyabi tatua in nobaḷi dodoyonan pinotarimaan i Allah ko'inia saḷaku intau inta mokosanang kong gina-Nya.
6 Natua doman in singog i Daud; manangka intua sia noguman doman nana'a, "Kosanangdon totok in intau inta ain sinarima i Allah saḷaku intau inta mokosanang kong gina-Nya, ta'e inta de'emanbi pinodoyon kon oáidnya mita." Ki Daud noguman nana'a,
7 "Kosanangdon totok intau inta taḷánya mita ain inampungan bo dosanya mita inampungandon i Allah!
8 Kosanangdon in intau inta dosanya mita diádon irekengmai i Tuhan!"
9 Degá singog ḷunganga na'a tongá pinotuju kon intau mita inta ain sinunat andeka degá ko'i monia doman inta diá sinunat? Sin munadon pinogumanku, kong ki Abraham sinarima i Allah saḷaku intau inta mokosanang kong

gina-Nya, de'emanbí lantaran oáidnya,
ta'e lantaranbí pirisayanya ko'i Allah.
10 Dá degá dodai onda tua pino'ontong i
Allah? Kowakutu degá sia diápa sinunat
ande kowakutu in sia sinunatdon?
Tantú kowakutubí in sia diápa sinunat,
de'emanbí bain sinunat makow.
11 Sia sinunat bambí no'iduduimai, tongá
sunatnya tatua in tongábí saḷaku tanda
kon sia ain sinarima i Allah saḷaku intau
inta mokosanang kong gina-Nya, lantaran
mopirisaya ko'i Allah. Sia sinarima i
Allah kowakutu in diápa dinumudui kon
atorang in sunat tatua. Bo ki Abraham
nobaḻí guyanga im bayongan intau inta
mopirisaya ko'i Allah, bo lantaran tua, dá
sia sinarimadon i Allah saḷaku intau inta
mokosanang kong gina-Nya, umpakahbí
mosia diá sinunat.
12 Ki Abraham guyangabí doman in
intau mita inta ain sinunat. Sia in nobaḻí
guyanga monia, de'emanbí tongá lantaran
mosia ain sinunat, ta'e lantaranbí mosia
nopirisayadon ko'i Allah bo nobiagdon
naonda bo ki Abraham wakutu in diápa
sinunat.
13 Ki Allah ain nodandi ko'i Abraham bo
katurunannya, kon dunia na'a im mobaḻíbí

kapunya'an i Abraham. Dandi tatua in
de'emanbî pinodoyon kong kotoindudui
i Abraham kon hukum in agama Yahudi,
ta'e lantaranbî sia mopirisaya ko'i Allah,
sahingga sinarima i Allah in sia saḷaku
intau inta mokosanang kon gina-Nya.
14 Sin aka tongá intau mita motoindudui
kon hukum in agama Yahudi i motarima
kon onu inta pidandi i Allah, dá pirisaya
ko'i Allah im beresibî diá im baragunanya
bo dandi i Allah tua diábî im mangaḻenya.
15 Hukum agama Yahudi na'a
mokopoángoi kon hukuman i Allah.
Ta'e aka diá in hukum tatua, yo diábî
doman i moḷawang.
16 Dandi i Allah tatua im pinodoyonbî
kom pirisaya in intau tatua ko'i Allah. Tua
in nobaḻî tobatú jaminan kom bayongan
katurunan i Abraham, kon dandi tatua
inogoi ko'i monia saḷaku tobatú o'ogoi
inta pinonotabi i Allah, de'emanbî tongá
ko'i monia inta motoindudui kon hukum
in agama Yahudi, ta'e ko'i moniabî doman
inta mopirisaya ko'i Allah. Ná ki Abraham
inta totok im mopirisaya ko'i-Nia. Ki
Abraham tua ing ki amábî naton komintan
inta mopirisaya.

17 Sing ki Allah in nogumandon ko'i
Abraham nana'a, "Ikow aim binaḻ̱ĭ-Ku ki
amá im bayongan intau inta mopirisaya."
Tua in dandi inta inogoi i Allah ko'i
Abraham. Bo ki Abraham nopirisaya
ko'i-Nia. Sia tua ing ki Allah inta nomiag
kon intau minatoi, Siabĭ doman tua ing ki
Allah inta tongá takin singog mogaid kom
bayongan yagi-yagi inta diápa, mobaḻ̱ĭ
oyúon.
18 Ki Abraham in umuran makow
moharap bo mopirisaya umpakahbĭ
diádon in harapan. Tuamai sia nobaḻ̱ĭ ki
amá im bayongan intau inta mopirisaya,
ná inta pinais kom bonu im Buk Mosuci,
"Katurunanmu im mobaḻ̱ĭ mobayong
totok."
19 Kinota'auan bidon i Abraham tungkuḻ
intua, kon diá bidon kuma'an kon akaḻ
aka sia bo moko'uḻ̱ĭpa kong katurunan,
sin nogoguyangdon in sia, bo umurnya im
modiugdon mogatut notaong; apadoman
ki Sarah ki buḻoinya tua im bantó, tongá
umuran moḻoben im pirisaya i Abraham.
20 Sia umuran mopirisaya bo diábĭ in
ḻ̱ia-ḻ̱iaw makow ing ginanya kon onu
inta pinodandi i Allah tua. Pirisayanya

mokodugang kon ropotnya, sahingga
umuran sia modayow ko'i Allah.
21 Totokbı̂ im moyakin sia kom
mokosanggupbı̂ ing ki Allah momia kon
onu inta aim pinodandi-Nya tua.
22 Tuamai sinarima i Allah in sia saḷaku
intau inta mokosanang kong gina-Nya.
23 Singog "sinarima saḷaku intau inta
mokosanang kong gina i Allah", pinais
de'emanbı̂ tongá ko'i Abraham tontanı̂;
24 ta'e ko'i natonbı̂ doman. Kita in
tarima'anbı̂ doman i Allah saḷaku intau inta
ain nokosanang kong gina-Nya, sing kita
in nopirisaya ko'i Allah inta ain nomiag bui
ko'i Yesus, ki Tuhan naton.
25 Ki Yesus tua im pinosarakandon kon
intau mita sin limodon sim potobus
kom bayongan dosa naton. Tongá Sia
biniagdon bui i Allah simbá kita buidon
moyodame takin i Allah.
5 1 Tana'a kita noyodamedon bui takin i
Allah, sing kita im mopirisaya. Tuamai
koligai bá mobiag ing kita kom bonu in
dodamean takin i Allah inta podoyon kom
pirisaya naton ko'i Tuhan naton ki Yesus
Kristus.
2 Lantaran kita mopirisaya ko'i Yesus,
dá inogoian-Nya ing kasampatan kita

motarima kon tabi i Allah, bo totabi tatua
im mokobiag ko'i naton tana'a makow.
Tuamai moḷunganga totok ing gina naton,
sin oyúon in harapan naton mokoálami
kong kobiagan mopia inta inogoi i Allah!
3 De'emanbî doman tongá tua,
moḷungangabî doman ing gina naton
aka kita bo koántugan in roriga, sing
kota'auan bidon naton kon roriga tatua
im mokopomukábî kon ibog mogaid
totu-totu'u.
4 Ibog mogaid totu-totu'u tua mokopobaḷî
kon intau monahang kon totungkuḷ; bo
soáḷ tana'a inta mokopomuká kon
harapan.
5 Bo harapan ná tana'a diábî mokokecewa
ko'i naton, sing gina naton ain notarima
kon totabi i Allah. Tua inaidan i Allah
pinopotonsigad kon Roho-Nya inta ain
inogoi ko'i naton.
6 Wakutu ing kita diádon kodaya, ki
Kristus pinokurbandon sing kopontingan
naton wakutu inta nopas inta ain sinantú
i Allah; padahaḷ kita in intau mita inta
noyayuk nongkon i Allah.
7 Sin diábî mogampang motayak kon
intau inta mo'ibog matoi umpakahbî
kopontingan i intau inta mobanar. Tongá

degá aka kon intau inta mopia, dá oyúon intau mobarani matoi.
8 Ta'e ki Allah noponyatadon in tabi-Nya ko'i naton, wakutu ing ki Kristus pinokurban sing kopontingan naton, wakutu ing kita binaradosapa.
9 Masa in na'a kita noyodamedon bui takin i Allah inta pinongin kinopatoian i Kristus. Manangka intua nopastibḯ kom posaḷamatonbḯ i Kristus ing kita nongkon hukuman i Allah.
10 Si wakutupa in nobaḷḯ saturu i Allah ing kita, kita pinoyodamedon takin-Nya inta pinopotonsigad kong kinopatoian i Adḯ-Nya, apa doman tana'a naonda in hubungan naton takin i Allah notompiadon bui, tantú kita im posaḷamatonbḯ doman bui pongin kobiagan i Kristus.
11 Bo de'emanbḯ tongá tua, ta'e moḷungangadon totok ing gina naton kong kopopia ing gina i Allah inta pinopotonsigad ko'i Yesus Kristus ki Tuhan naton. Sim pinongin i Kristus tuata, dá tana'a makow kita mokoálami kon hubungan naton inta mopia takin i Allah.
12 Dosa sinumu'ot kon dunia na'a nongin intau tobatú, bo nongkon dosa tatua nomuká domandon im popatoi. Akibatnya

popatoi tatua no'ibaya-bayakdon makow
kom bayongan intau, sim bayongan intau
nogaid domandon kon dosa.
13 Si wakutu hukum in agama Yahudi na'a
diápa, dosa koyongan bidon oyúon kon
dunia na'a. Ta'e diápabî irekengmai sin
diápa in hukum i Musa.
14 Ta'e umpakah natua popatoi in
nongawasa bidon kom bayongan intau
nongkon sempo i Adam dapot kon sempo
i Musa. Umpakahbî intau mita diá nogaid
kon taḷá ná inta inaidan i Adam, ta'e mosia
in no'itakin bidon kinawasa'an im popatoi.
Ki Adam tua ing gambaranbî i-Nia inta
mo'iangoi kon singgai mo'iduduimai.
15 Tongá diábî notongkai in taya dua.
Sin totabibî i Allah im moḷobe-ḷoben aka
poyobandingonmai in taḷá inta pinomia i
Adam. Sin taḷá intau tobatú nokopopisî
kon nobayong intau minatoi. Ta'e
moḷobe-ḷobenbî doman kon tua in akibat
in totabi i Allah bo hadiah kasaḷamatan
inta inogoi-Nya kom modamaḷ in intau,
inta pinongin kopopia ing gina in tobatú
intau, tuata ing ki Kristus.
16 Totabi i Allah tua im moḷobe-ḷobenbî
totok kon dosa in intau tobatú. Sin naonda
intau tobatú nogaid kon inta no'itaḷá,

pinoḷuai domandon im pones: "Kotaḷá." Ta'e naonda in nobayongdon intau nogaid kon dosa, namangoi domandon in hadiah nongkon i Allah inta noguman: "Diá Kotaḷá."

17 Lantaran taḷá intau tobatú dá bayongan intau kinawasa'an domandon im popatoi inta nongin intau tobatú tua. Ta'e mo'i̱liubi̱ domandon nongkon tua in akibat nongkon onu inaidan in tobatú intau ibanea, tuata ing ki Kristus. Pinongin i-Nia tua, ki Allah nobogoi in totabi-Nya inta totok im moḷoben kon intau mobayong, bo tongábi̱ pinonotabi-Nya ko'i monia, sahingga mosia noyodamedon bui takin i Allah; mosia im mongawasa kon dunia na'a pongin i Kristus.

18 Tuamai, ná doman taḷá intau tobatú nokopopisi̱ kom bayongan intau i hukum, natua doman aid in intau tobatú inta motoindudui ko'i Allah, nokopoba̱li̱ kom bayongan intau pinilatandon nongkon taḷá monia bo inogoiandon ing kobiagan.

19 Dá notongkai doman in na'a, bayongan intau noba̱li̱ binaradosa lantaran intau tobatú inta diá motoindudui. Ná doman tua mobayong intau inogoian ing kasampatan moyodame bui takin i Allah

lantaran intau tobatú inta motoindudui
ko'i Allah.
20 Naonda in oyúon hukum i Musa,
polanggaran lebedon mobayong, ta'e
naonda ing koḷoben-koḷoben in dosa,
yo tabi i Allah ing kodugang-kodugang
domandon in ḷobennya ko'i monia.
21 Kita na'a im mustibî matoi lantaran
nogaid domandon kon dosa. Ta'e ki Allah
in notabibî ko'i naton bo nobogoi in daḷan
ko'i naton kom moyodame bui takin-Nya.
Bo lantaran hubungan naton takin i Allah
notompiadon bui, dá Sia in nobogoi
domandon ing kobiagan mo'itutui bo inta
mononoi ko'i naton inta pinongin i Yesus
Kristus, ki Tuhan naton.
6 1 Aka natua, onu i mota'au singogon
naton? Mustipa doman degá mogaid
kon dosa ing kita simbá modugang in tabi
i Allah ko'i naton?
2 Tantú diábî natua! Dosa diá bidon
nongawasa ko'i naton, manangka intua
kita diá bidon mota'au aka dongka umuran
mogaid kon dosa!
3 Bá kota'auan monimu ko wakutu ing
kita binaptis, kita in notobatú bidon
takin i Kristus! Tua im mangaḷenya

kong kita in sinobatú domandon takin
kinopatoian-Nya.
4 Wakutu ing kita binaptis, kita
i̱lobongdon takin i Kristus bo minatoidon
noyotakin-Nya, simbá ná doman ki Kristus
inta aim biniag nongkon kinopatoian-Nya
takin kamulia'an i Amá, yo natua doman
ing kita mokoálami doman kong kobiagan
mobagu.
5 Aka kita bo ain notobatú i Kristus sing
kita ain noyotakin-Nya minatoi, dá kita im
motobatúbî doman takin-Nya sing kita im
mo'itakin biagon ná Sia.
6 Kinota'auan bidon naton kon tabiat
naton sa̱laku intau aindon no'itakin
pinopopakú kong kayu pinoyota̱lempang,
simbá kawasa in awak inta binaradosa
na'a inggamáandon, sahingga kita diádon
umuran tonggata'an in dosa.
7 Sin aka intau bo aim minatoi; yo sia im
pilatan bidon kong kawasa in dosa.
8 Dá aka kita bo ai minatoi takin i Kristus,
yo mopirisayabî ing kita kong kita im
biagonbî doman moyotakin-Nya.
9 Sing kinota'auandon naton kong ki
Kristus aim biniag nongkon kinopatoian-
Nya bo Sia in diá bidon matoi bui. Popatoi
diá bidon mongawasa ko'i-Nia.

10 Sia minatoi sin lantaran dosa intau.
Bo tongábî komintan mobaḷî intua.
Bo Sia nobiag tana'a, nobiagdon sing
kopontingan i Allah.
11 Natua doman mo'ikow, musti
monganggap minatoidon kom bonu in
dosa bo mobiagdon motompia takin i
Allah inta pinongin i Kristus Yesus.
12 Dika pomayak makow ing kobiaganmu
inta diá mononoi kon dunia na'a kawasa'an
in dosa, simbá diádon ikow dumudui kon
ibognya inta mora'at.
13 Bo dika domandon posarakan in
awakmu kong kawasa in dosa sim
pakéonnya mogaid kon inta mongora'at.
Ta'e posarakandon in awakmu ko'i Allah
saḷaku intau inta aim pinamping nongkon
kawasa im popatoi bo pinobayak ing
kawasa inta mokobiag. Posarakaidon in
awakmu komintan ko'i Allah simbá pakéon
mogaid kon onu ing kino ibog-Nya.
14 Dosa diá bidon mongawasa ko'i
monimu, sim mo'ikow diádon nobiag kom
bonu ing kawasa in hukum agama Yahudi,
ta'e kom bonu bidon kawasa in totabi
Allah.
15 Tana'a, onu degá ing kasimpulannya?
Degá mota'au ing kita mogaid kon dosa,

sing kita in diádon nobiag kom bonu ing kawasa in hukum agama Yahudi, ta'e nobiag bidon kom bonu ing kawasa in totabi i Allah? Diábî mota'au!
16 Bá kota'auan monimu, kon aka mo'ikow bo moposarakan in awakmu kon tobatú intau sim mogaid kon onu inta kinoibognya, yo mo'ikow im mobaḻî bidon ata in intau inta dinuduian monimu tatua. Ata in dosa modia ko'i monimu mayak im popatoi, ta'e aka ata inta motoindudui ko'i Allah yo tua im modiabî ko'i monimu mayak ing kobiagan.
17 Ta'e sukurdon ko'i Allah! Sin tungkuḻ intua mo'ikow nobaḻî ki ata in dosa, ta'e masai na'a mo'ikow motoinduduidon totok kon totundú inta no'itutui inta ain inogoi ko'i monimu.
18 Mo'ikow pinilatandon nongkon kawasa in dosa, bo tana'a ain nobaḻî ata inta mogaid kon onu inta kinoibog i Allah.
19 Lantaran mo'ikow nobodokpa, dá aku'oi moguman kon contoh tana'a simbá mogampang komangaḻean monimu. Tungkuḻ intua mo'ikow noposarakan im bayongan awak monimu saḻaku ata mogaid kon soáḻ mita inta mongoromú bo mora'at sim makusud doman mora'at.

Tuamai natua doman masai na'a,
posarakaidon im bayongan awakmu
saḷaku ata mogaid kon inta kino'ibog i
Allah sim makusud mopia i Allah.
20 Si wakutu mo'ikow sinonggata in dosa,
yo mo'ikow in diábî kinawasaan in ibog i
Allah.
21 Ko wakutu intua onu ing ka'untungan
no'uḻî monimu, dodai in nogaid kon soáḷ
mita inta tana'a makow mo'oyakdon im
mo'ikow mogaid? Aid mita tatua tongábî
modia mayak im popatoi!
22 Ta'e tana'a mo'ikow aim pinilatan
nongkon kawasa in dosa bo nobaḻîdon
mogogaid mita kon oáidan i Allah.
Ka'untugannya kon tua mo'ikow
nobiagdon umuran ko'i Allah, bo
bungainya mo'ikow moko'uḻî kong
kobiagan inta mopia bo mononoi.
23 Sin aka bungai in dosa tua im
popatoibî, ta'e kobiagan mopia bo
mononoi moyotakin i Kristus Yesus, Tuhan
naton, tua inogoibî i Allah pinomorosen.
7 1 Utat mita! Mo'ikow komintandon
nonota'au kon hukum. Dá kinota'auan
bidon monimu kon intau ing kotugatanbî
in hukum wakutu in nobiagpa in sia.

2 Umpamanya, bobay inta kobuḷoi
noyotogotpabî in hukum takin i buḷoinya
kowakutu ing ki buḷoinya nobiagpa.
Ta'e aka ki buḷoinya minatoidon, dá
no'ipilat bidon in sia nongkon hukum inta
nopoyotogot ko'i naya dua motonibuḷoi
tua.
3 Tuamai aka bobay tatua bo nosi-
aḷumandon in ḷoḷaki ibanea kowakutu
ing ki buḷoinya nobiagpa, dá bobay
tatua tangoian nonuaḷing. Ta'e aka ki
buḷoinya minatoidon, dá podudui in
hukum, bobay tatua no'ipilatdon. Bo aka
sia pobuḷoiondon in ḷoḷaki ibanea, dá sia
in de'eman bidon nonuaḷing.
4 Natua domandon im mo'ikow utatku
mita. Kon hukum agama Yahudi, mo'ikow
aim minatoi, sim mo'ikow ain sinobatú
takin awak i Kristus bo nobaḻîdon
kapunya'an-Nya inta aim biniag bui
nongkon kinopatoian. Sia biniag nongkon
popatoi simbá kita mobaragunadon ko'i
Allah ko wakutu im mobiagpa.
5 Sing koḻipod kita nobiag podudui ibog
in awak na'a. Ko wakutu intua ibog mita
inta mokobaradosa in nomuká sin oyúon
in hukum agama, bo tua in nokadai
ko'inaton. Manangka intua kita mogaid

kon soa̱l mita inta mokopopisi̱ kong kopatoian.
6 Ta'e tana'a ing kita diádon no'itogot kon hukum in agama Yahudi. Kita aim bidon minatoi kon hukum inta ko̱lipod nongawasa ko'i naton. Kita in diá bidon mobantung ná cara tungkua̱l intua, inta pinodudui kon hukum inta pinais. Ta'e tana'a kita im mobantungbi̱ podudui in cara mobagu inta sinundú in Roho i Allah ko'i naton.
7 Aka natua, yo onu in singogon naton? Mora'at degá in hukum agama Yahudi? Tantú diábi̱! Sin hukumbi̱ tatua in notundú ko'inakó soa̱l dosa. Sin diábi̱ kinota'auanku onu in sinangoian: "Ibog mo'i̱liu" aka hukum agama diá noguman: "Dona'ai motama'a."
8 Ta'e pinongin hukum agama, dosa noko'u̱li̱ kong kasampatan mopomuká kom bayongan ibog mo'i̱liu kom bonu ing ginaku; sin aka hukum in agama bo diá, yo dosa tua im matoibi̱.
9 Ko̱lipod aku'oi nobiag diábi̱ nomaké in hukum agama. Ta'e naonda in hukum agama oyúondon, yo dosa im mulaidon mobiag

10 bo aku'oi im minatoi. Dá hukum
agama tatua, inta muna pinopomakusud
kom mobogoi ing kobiagan, ta'e na'anta
mokopoángoibĭ kom popatoi ko'inakó.
11 Sin lantaran hukum agama tatua,
dá dosa noko'uḷĭdon kong kasampatan
monguboḷ bo moḷimod ko'inakó.
12 Hukum agama tua in nongkon i Allahbĭ,
bo pomuḷoi im parentah kom bonu in
hukum tatua namangoibĭ nongkon i Allah,
manangka intua moádilbĭ bo mopia.
13 Dá aka natua, yo degá inta mopia
tua im mokopatoi ko'inakó? De'emanbĭ
tua, dosabĭ in nokopoángoi kom popatoi
tatua. Pinodoyon kon inta mopia, dosa
mokopoángoi kom popatoi ko'inakó
simbá sipat mita in dosa ko'ontongandon
motarang. Pinongin parentah mita i Allah,
monyatadon kon totokbĭ im mora'at in
dosa tua.
14 Kinota'auanbĭ naton kon hukum in
agama Yahudi tua in nongkon Rohobĭ i
Allah; ta'e aku'oi in tongábĭ intau ilo-ilow.
Aku'oi aim pinotaḷui mobaḷĭ ki ata in dosa.
15 Sin diá doman komangaḷeanku in
oáidku tontanĭ. Soáḷ mita inta ko'ibogku
aidan, diábĭ inaidanku, ta'e soáḷ mita inta
korongóku tuabĭ in aidanku.

16 Dá aka aku'oi bo mogaid kon onu
inta kinodoíku tua, yo tua mangaḻenya,
akúonkubí kon hukum agama Yahudi im
mopiabí.
17 Aka natua, yo de'eman bidon aku'oi
in nogaid kon tua, ta'e dosa bidon inta
nongawasa ko'inakó.
18 Kinota'auanku bidon, kom bonu in
awakku na'a, diábí tobatúmai im mopia,
tuabí in tabiat saḻaku intau ilo-ilow. Sin
oyúonbí in ibog ko'inakó mogaid kon inta
mopia ta'e diá mokosanggup in aku'oi
mogaid kon natua.
19 Aku'oi in diábí momia kon inta mopia
inta ko'ibogku aidan; ta'e soáḻbí mita inta
mora'at inta sabanarnya kodoíkubí tuabí
in aidanku.
20 Dá aka aku'oi bo mogaid kon soáḻ
mita inta kinodoíku aidan, yo mangaḻenya
kon tua, de'eman bidon aku'oi in nogaid
kon tua, ta'e dosa bidon inta nongawasa
ko'inakó.
21 Dá nana'a in simpod in singogku kon
hukum tana'a; aka aku'oi bo mo'ibog
mogaid kon onu inta mopia, dá tongábí
inta mora'at im momuká kon raianku.
22 Batinku im mo'ibogbí kon hukum i
Allah,

23 ta'e kinota'auankubî, kom bonu in
awakku oyúon doman hukum ibanea
inta nokadai kon tua, tuata in hukum
inta noyoposi in hukum inta kino'ibogku.
Tuamai aku'oi no'itogot kon hukum in
dosa inta nongawasa kon awakku.
24 Yo nana'adon ing ka'ada'anku: Aku'oi
dinumudui kon hukum i Allah takin ginaku
motuḷid, ta'e tabiat in intau ilo-ilow na'a,
dá aku'oi kinawasaan in dosa. Mobodito
totok aku'oi na'a! Ki ine im mo'ibog
moposaḷamat ko'inakó. Sukurdon totok
ko'i Allah, sin Sia no'ibog noposaḷamat
ko'inakó pongin i Yesus Kristus.
25 (7:24)
8 1 Tana'a diá bidon in hukuman ko'i
monia inta nobiag notobatú i Kristus
Yesus.
2 Sin Roho inta nobogoi ing kobiagan ain
nopobebas ko'i monimu inta ain notobatú
i Kristus nongkon hukum in dosa bo
hukum im popatoi.
3 Onu inta diá koáidan in hukum agama,
sing kita intau ilo-ilow, yo tua ain inaidan
i Allah. Ki Allah ain nonaḷow kong kawasa
in dosa nongkon tabiat in intau takin cara
nopotabá mangoi ko'i Adî-Nya tontanî,

inta namangoi ná ka'ada'an in intau
baradosa, sim momopat kon dosa.
4 Pinomia i Allah intua simbá onu
inta sinuntut kon hukum agama
Yahudi mobaḻ̱ídon ko'i naton inta diá
nobiag podudui kon ibog in awak, ta'e
pinoduduibí kon ibog in Roho i Allah.
5 Intau mita inta nobiag podudui in
tabiat intau, umuran morai kon onu inta
kino'ibog in awak na'a. Ta'e intau mita
inta nobiag podudui ibog in Roho i Allah,
umuran morai kon onu inta kino'ibog in
Roho i Allah.
6 Aka raian monimu kinawasa'an ibog in
awak na'a, dá popatoibí im mo'uḻ̱í. Ta'e
aka raianmu bo kinawasa'an ibog in Roho i
Allah dá mo'uḻ̱ímubí ing kobiagan bo ikow
mobiag motompia takin i Allah.
7 Sin intau inta raiannya kinawasa'an ibog
in awak, yo intau tatua mosisaturuanbí
i Allah. Sin intau tatua doí dumudui kon
hukum i Allah; bo memang sia tua in diábí
mokomampu dumudui kon hukum i Allah.
8 Intau mita inta nobiag podudui in tabiat
intau, diá mokomampu moposanang kong
gina i Allah.
9 Ta'e mo'ikow in diábí nobiag podudui
ibog in awak na'a, mo'ikow in nobiagbí

podudui ibog in Roho i Allah, aka memang
Rohodon i Allah in totu-totu'u nongawasa
ko'i monimu. Ta'e aka kon intau tatua
bo diá in Roho i Kristus, yo sia tua in
de'emanbî kapunya'an i Kristus.
10 Aka ki Kristus bo nobiagdon kom bonu
ing gina monimu, dá umpakahbî awakmu
matoi lantaran dosa, ta'e Roho i Allah
mobogoibî ing kobiagan ko'inimu, sin
hubunganmu takin i Allah notompiadon.
11 Bo aka Roho i Allah inta ain nomiag
bui ko'i Kristus bo nomiagdon bui kong
ginamu, dá Sia inta ain nomiag bui ko'i
Kristus tua im momiagbî doman kon
awakmu inta diá mononoi nion. Sia
momaké in Roho-Nya inta nobiag kom
bonu ing gina monimu im mogaid kon tua
komintan.
12 Manangka intua utat mita, oyúon in
tanggung jawab naton; ta'e de'emanbî
tanggung jawab kon ibog in awak na'a.
Dona'aidon ing kita dumudui kon ibog in
awak na'a.
13 Sin aka mo'ikow bo mobiag dumudui
kon ibog in awak na'a, dá matoibî, ta'e aka
mo'ikow bo momaké ing kawasa in Roho
i Allah bo umuran monginggamá kon aid

mita inta mokobaradosa, yo mobiagbî im
mo'ikow.
14 Intau mita inta kinawasa'an in Roho i
Allah, mosia tua ing ki adî mita i Allah.
15 Sin Roho inta inogoi i Allah ko'i
monimu, diábî mopobaḻî ko'i monimu
ata, sahingga mo'ikow mobiagdon kom
bonu im porasa'an mo'ondok. Ta'e Roho i
Allah mopobaḻibî ko'i monimu ki adî mita i
Allah. Bo takin kawasa in Roho tatua kita
komintan monangoi ko'i Allah: "Amá, oh
Amáku!"
16 Roho i Allah tatua noyotakin in roho
naton moguman kong kita na'a ing ki adî
mita i Allah.
17 Dá aka kita ki adî mita i Allah, yo kita
na'a intaubî mita inta mogogabat-Nya
bo inta motarima kom barakat mita inta
ain sinadia i Allah ko'i adî-Nya mita.
Kita in noyotakin i Kristus motarima kon
onu inta ain sinadia i Allah ko'i-Nia; sin
aka kita bo mokorasa kon roriga takin i
Kristus, yo kita im pomulia'anbî doman
moyotakin-Nya.
18 Podudui im pondapatku, bayongan
in roriga inta korasa'an naton tana'a
makow, diá tugat poyobandingonmai ing
kamulia'an inta poponyata ko'i naton.

19 Bayongan mahaḷuk mogoḷat bo
mo'ibogdon totok moko'ontong kon
wakutu i Allah moponyata ko'i adi-Nya
mita.
20 Sim bayongan mahaḷuk pinomayakdon
makow mogoguya'at, de'emanbi
lantaran ibognya tontani, ta'e lantaran
pinomayakdon makow i Allah natua.
Umpakah natua ta'e oyúonbi in harapan
tana'a:
21 Komintanmai bayongan mahaḷuk
pilatan bidon nongkon kawasa inta
mokogoguya'at bo potakin dayowon takin
adi mita i Allah.
22 Kinota'auanbi naton kon uma'aipabi
in na'a bayongan mahaḷuk modaitpabi
mogamui kon roriga, naonda bo roriga im
bobay kowakutu im mononggadi.
23 Bo de'emanbi tongá mosia i mogamui,
ta'e kitabi doman inta ain notarima kon
Roho i Allah. Tua in o'ogoi i Allah inta
muna, tongá kita in umuranpabi doman
mogoḷat makow ko'i Allah mopobebas
kom bayongan awak naton bo baḷion-Nya
ing kita ki adi-Nya mita.
24 Lantaran umuran moharap makow, dá
posaḷamatonbi ing kita. Ta'e aka onu inta
iharap makow naton tua bo ontongondon

naton, dá tua in de'eman bidon harapon.
Sin diábĭ in intau moharap makow kon
onu inta ain inontongnya makow!
25 Ta'e aka kita moharap makow kon onu
inta diá inontong naton, dá mosabarbĭ ing
kita mogo̱lat.
26 Tongá Roho i Allah mamangoibĭ
motu̱lung ko'i naton aka kita molomah.
Sin diábĭ kota'auan naton naonda im
pososambayang naton. Rohobĭ tatua im
mayak tumayow ko'i Allah bo mopo'igum
kom bayongan inta inamuimai naton.
27 Dá ki Allah, inta nonota'au kom bonu
ing gina intau, nonota'aubĭ kom makusud
in Roho tatua, sin Roho tatua mopo'igum
ko'i Allah sing kopontingan in umat-Nya,
bo tua im pinoduduibĭ kon ibog i Allah.
28 Kinota'auanbĭ naton kong ki Allahbĭ
in nogator kom bayongan yagi-yagi,
sahingga im mokopoángoi kon onu
inta mopia kon intau mita inta motabi
ko'i-Nia bo inta inoinĭ-Nya podudui in
roncana-Nya.
29 Mosia inta aim pini̱lĭ i Allah, aindon
sinantú-Nya nongkon pinomangkoianmai
simbá moba̱lĭ motombatangan i Adĭ-Nya
ki Yesus Kristus. Sahingga Adĭ tatua

mobaḻi Adi guya-guyang kon sigad im bayongan utat.
30 Natuadon im pinogogoini i Allah ko'i monia inta aindon sinantú-Nya muna. Mosia inta inoini-Nya tua, inogoi-Nya mopopia'an bui takin-Nya. Mosia inta sinarima-Nya mopopia'an bui takin i Allah, nogamá kon silai kom bonu ing kobiagan i Allah tontani.
31 Onu im mota'au naton singogon kon soáḻ mita tatua? Aka ki Allah bo kon dotá naton yo ki' ine im mokoḻawang ko'i naton?
32 Ki Adi-Nya tontani diádon irekeng-Nyamai, ta'e pinosarakan-Nyadon sing kopontingan naton komintan; yo diábi kumaan kon akaḻ aka kita diá ogoian im bayongan yagi-yagi.
33 Ki ine im mota'au mogugat ko'i naton umat inta piniḻi i Allah, aka ki Allah tontani in nonantú kong kita in diábi kotaḻá?
34 Oyúon degá intau mo'ibog mopotaḻá ko'i naton? Baing ki Kristus im mobela ko'i naton! Siabi tua inta aim minatoi, ta'e Siabi doman tua inta aim biniag bui nongkon kinopatoian bo aing kon tampat i Allah inta mokawasa.

35 Oyúon degá im mokomampu
mo̱lamboi ko'i Kristus aka Sia motabi ko'i
naton? Kasusahan, roriga, pomogutúan,
malarat, kobiagan momasiking, bahaya
ande popatoi, tua mita degá mokomampu
mo̱lamboi kon tua?
36 Kom bonu im Buk Mosuci pinais nana'a,
"Tumongo singgai kami moyogintayow
makow im popatoi lantaran Ikow. Kami
pinomiadon naonda bo domba inta
diaandon sin rata'an."
37 Ta'e kom bayongan tua moko'u̱ĺî ing
kita kong ka'untungan inta mosompurna
nongkon i-Nia inta motabi ko'i naton!
38 Sin aku'oi im moyakinbî totok, kon
dunia na'a, popatoi andeka kobiagan,
malaekat mita andeka pomarentah mita,
inta oyúondon tana'a makow andeka bain
oyúon kon singgai mo'iduduimai;
39 kawasa mita inta kon ̱langit, ande inta
kom butá, ande bayongan yagi-yagi. Tua
komintan diábî moba̱ĺî ̱labot ko'i Allah
kom mobogoi in tabi-Nya ko'i naton, inta
ná inta aim pinonyata-Nya pinongin i
Yesus Kristus, Tuhan naton.
9 1 Onu im pogumanku tana'a in totu'ubî,
aku'oi diábî monguboḷ, sing ki Kristus
nongawasadon ko'inakó. Ginaku inta

sinakinan in Roho i Allah, mopoyakin
ko'inakó doman kon singogku tua in
totu'ubí.
2 Totok moájar bo mororiga ing ginaku
3 sim mo'ikow intau mita tobangsaku. Bo
lantaran mo'ikow dá morelabí in aku'oi
kutukon i Allah bo poyopisa'an nongkon i
Kristus.
4 Mosia tua intau inta piniłí bo binałí-
Nyadon ki adí-Nya mita tontaní. Sia
noponyatadon ing kawasa-Nya ko'i monia.
Sia nomia kon dodandian takin i monia
bo nobogoi in hukum agama. Pinoguman
domandon i Allah ko'i monia in soáḷ
po'oibadah bo mosia notarima domandon
kon dandi mita i Allah.
5 Mosia ing katurunanbí doman im
mogoguyang naton. Awak i Kristus na'a in
nongkon bangusabí monia tua. Ta'e Siabí
im moḷantu-ḷantud nongkon bayongan
yagi-yagi. Dinayo-dayowdon ing ki Allah
modapot ing kopaḷutannya! Amin.
6 De'emanbí makusudku moguman
kon dandi i Allah diádon pakéon; ta'e
de'emanbí komintan intau Israel in umat
inta piniłí i Allah.
7 De'emanbí doman komintan katurunan
i Abraham nobałí ki adí mita i Allah. Sing

ki Allah ain noguman ko'i Abraham nana'a,
"Tongábi katurunan i Ishak in tangoion
katurunanmu."
8 Tua mangalenya, kong katurunan i
Abraham inta nobali adi mita i Allah
in tongábi inta no'ilahir sim podudui
in dandi i Allah; de'emanbi bayongan
katurunannya.
9 Sin nana'abi in dandi i Allah, "Ko wakutu
inta ain sinantú, Aku'oi mamangoi, bo ki
Sara i moko'uli kon tobatú adi lolaki."
10 Nana'a doman singog i Allah: Ki Ribka
mopononggadi in adi lolaki doyowa
nongkon tobatú guyanga lolaki, ki Ishak
in tangoinya, mogoguyang naton.
11 Wakutu in adi doyowa tatua diápa
pinononggadi; sinantúdon muna i
Allah ki ine im pilion-Nya kon singgai
mo'iduduimai. Onu im pinili i Allah,
de'emanbi no'idoyon kon onu inta
komampuan aidan in intau, ta'e
pinodoyonbi kon ibog i Allah tontani. Sing
kowakutu ing ki adi i Ribka doyowa tatua
diápa mota'au mogaid kon onu inta mopia
ande inta mora'at,
12 munadon pinoguman i Allah ko'i Ribka
kon, "Inta guya-guyang mobantung kon
inta ai-ai."

13 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Ki Yakub ing kotabi-Ku, ta'e ki
Esau ing kodoĩ-Ku."
14 Aka natua yo onu in singogon naton?
Diá moádil degá ing ki Allah? Ki Allah im
moádilbĩ!
15 Sing ki Allah ain noguman ko'i Musa
nana'a, "Aku'oi mopo'ontong im barakat
kon intau inta ko'ibog-Ku popo'ontongan
im barakat tatua, bo Aku'oi mopo'ontong
in tabi-Ku kon intau inta ko'ibog-Ku
popo'ontongan in tabi-Ku tatua."
16 Dá tuamai kaputusan i Allah diábĩ
no'idoyon kon ibog in intau ande kon
lopĩ in intau, ta'e pinodoyonbĩ kong
kasanangan ing gina-Nya kon intau inta
pinḭĩ-Nya tatua.
17 Sing kom Buk Mosuci aim pinais
doman nana'a, "Ki Allah noguman ko'i
Piraun, raja im Mesir, 'Aku'oi mopobaḭĩ
ko'inimu raja, simbá popo'ontongan ing
kawasa-Ku bo tangoimu mo'iwayadon
kom bayongan dunia na'a.'"
18 Dá ki Allah motabĩ kon intau inta kino
ibog-Nya. Bo popotogaton-Nya ing gina
intau tobatú aka tua ing ko'ibog-Nya
doman.

19 Utat mita, mo'ikow im mogumanbî
nana'a ko'inakó, "Aka natua yo nongonu
sing ki Allah im mo'ibogpabî mopotaḷá in
intau? Ki ine im mokoḷamboi kon ibog i
Allah?"
20 Ta'e,Utat! Ikow tongábî intau ilo-ilow,
bo ikow in diábî mokobaḷî momayow
ko'i Allah! Pot im bungan mota'au degá
im moḷibó kon intau inta nomia ko'inia,
"Nongonu sin inaidanmubî nana'a in
aku'oi?"
21 Intau inta mogogaid kom pot
tatua oyúonbî in haknya momia
kon ḷamentong podudui in ibognya
tontanî! Nongkon ḷamentong tobonsig
mota'aunyabî pomia'an pot doyowa;
tobatú pomia'annya kopira'an bo tobatú
doman im pomia'annya diá totok
kopira'an.
22 Ná doman tuata im pinomia i Allah.
Sia mo'ibog mopoyaput in torú-Nya bo
mopo'ontong ing kawasa-Nya. Ta'e Sia
mosabar moko'ontong ko'i monia inta
musti hukumon sin ain nogaid kon onu
inta mokosakî kong gina-Nya.
23 Ki Allah im mo'ibog doman
mopo'ontong ing kobiagan mopia ko'i
naton inta kinotabi-Nya. Kita in sinadia-

Nyadon motarima kong kobiagan mopia
tatua.
24 Kitabĩ na'a inta ain inoinĩ-Nya.
De'emanbĩ tongá intau in Yahudi ta'e
bangusabĩ doman mita ibanea.
25 Sing kom bonu im buk i Nabi Hosea,
ki Allah noguman nana'a, "Intau mita inta
de'eman umat-Ku, in tangoion-Kudon
umat-Ku'. Bangusa inta diá kotabi-Ku,
tangoion-Kudon kinotabi-Ku.'
26 Bo kon tampat inta pinonagoian kon
intau, 'Mo'ikow de'eman umat-Ku,' kon
tampat tatuata intau mita tangoiondon ki
adĩ mita i Allah inta nobiag."
27 Ki Nabi Yesaya nosingog nana'a kon
soạl intau Israel, "Umpakahbĩ kobayong
intau Israel ná kobayong im bungaion kon
dagat, ta'e tongábĩ topi̲lik im mosạlamat;
28 sing ki Tuhan ịagidon mopoịabú in
hukuman kon tombonu in dunia na'a."
29 Ki Yesaya noguman doman nana'a,
"Aka kuma bo ki Allah inta Totok im
Mokawasa diá nonạlámai ko'i naton kong
katurunan, yo pasti kita komintan aim
bidon noba̲lĩ ná Sodom bo Gomora."
30 Dá nana'a ing kasimpulannya:
"Bangusa mita ibanea inta de'eman
Yahudi diábĩ moramiji kombá motompia

bui in hubungan monia takin i Allah.
Ta'e lantaran mosia mopirisaya, dá
sinompiadon bui i Allah in hubungan
monia takin-Nya.
31 Ta'e aka intau in Yahudi umuran
moramiji dumudui kon hukum in agama
simbá motompia bui in hubungan monia
takin i Allah. Tongá diá mokodapot i
mosia.
32 Nongonu sin diá mokodapot i mosia?
Soạlnya moramiji i mosia, ta'e diá
pinodoyon monia kom pirisaya ko'i Allah,
tongábĩ pinodoyon monia kon oáid monia
tontanĩ. Dá mosia noḷabú kom batu inta
kopopintudan."
33 Kom Buk Mosuci aim pinais nana'a
soạl batu tatua, "Tarukiradon in na'a:
Ain inukatan-Ku in Sion tobatú batu inta
mokopopisĩ kon intau mo'ipintud; tobatú
batu moḷoben inta mokopopisĩ kon intau
mo'idompạlak. Ta'e intau inta mopirisaya
ko'i-Nia diábĩ pokopo'oyáan-Nyamai."
10 1 Utat mita, ibogonku totok bá
bangusaku posạlamaton. Dá
tuamai aku'oi totokdon in totu-totu'u
mosambayang ko'i Allah sing kopontingan
monia.

2 Mobaranibî in aku'oi moguman kom
mosia tua in totu-totu'udon totok mogaid
kon oáidan i Allah. Ta'e ibog monia tua
diá podoyon kon onu inta sinundú i Allah.
3 Diá kinota'auan monia mongo naonda
in cara i Allah monompia bui kon
hubungan-Nya takin intau. Bo lantaran
mosia mo'ibog dumudui kon cara monia
tontanî, dá mosia in doîbî dumudui kon
cara inta sinundú i Allah.
4 Hukum agama Yahudi ain initompodan
i Kristus. Manangka intua intau inta
mopirisaya ko'i Kristus, hubungannya
takin i Allah motompiadon bui.
5 Ki Musa nomais nana'a, Intau inta ain
noyodame bui i Allah inta pinodoyon
kon hukum in agama, in nobiag sim
motoindudui kon hukum in agama tatua.
6 Ta'e aka moyodame i Allah sim podoyon
kom pirisaya, yo nana'a im pinais kom
Buk Mosuci, "Dikadon ikow mosingog kom
bonu ing ginamu, ki ine im momonik in
soroga? (mangalenya modia ko'i Kristus
moponag),
7 ande ki ine im moponag kon dunia
intau minatoi? (mangalenya mobingkat
ko'i Kristus nongkon sigad intau minatoi)."

8 Nana'a im makusudnya, "Habar inta
nongkon i Allah tua nodiug totok
ko'inimu, kom bibig bo kom bonu ing
ginamu." Tuata in habar inta pinoyaput
magí-makow nami; habar kon intau musti
mopirisaya.
9 Sin aka akúon im bibig monimu kong:
"Ki Yesus tua in Tuhan", bo ginamu
mopirisaya kong ki Allah ain nomiag bui
ko'i Yesus, dá ikow im mosaḷamatbí.
10 Sin takin ginanya, intau mopirisaya,
sahingga in tarima'an i Allah in Sia saḷaku
intau inta ain noyodame takin-Nya.
Bo bibig pinakénya nongaku sahingga
pinosaḷamat in Sia.
11 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Intau inta mopirisaya ko'i-Nia
diábí pokopo'oyáanmai."
12 Tua im pakéonbí kom bayongan intau,
sin diábí in yoposinya kon intau in Yahudi
bo bangusa mita ibanea. Sing ki Allah inta
tobatú tua in Tuhanbí im bayongan intau.
Sia im mobogoibí im barakat mobayong
kom bayongan intau inta mokituḷung
ko'i-Nia.
13 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Bayongan intau inta mokuani ko'i
Tuhan mosaḷamatbí."

14 Ta'e naondabî intau mokuani ko'i
Tuhan aka mosia diápa mopirisaya
ko'i-Nia? Naondabî im popopirisaya monia
aka diápa dinongog monia in soạl Sia tua?
Naondabî i mosia mokodongog kon soạl
Sia aka diápa doman intau in nopota'au?
15 Bo naondabî intau mayak mopota'au
in habar tatua, aka mosia diá potabá? Ain
doman pinais kom Buk Mosuci nana'a,
"Mopiadon totok ing koángoian in intau
mita inta nodia kon Habar Mopia nongkon
i Allah!"
16 Ta'e diábî komintan intau motarima
kon Habar Mopia tatua. Sing ki Nabi
Yesaya noguman, "Tuhan ki inebî im
mopirisaya kon habar inta pinoyaput
nami?"
17 Intau mita nobạl̈i mopirisaya sim
mosia ain nokodongog kon habar tatua,
bo habar tatua dinongog sin oyúon intau
nopota'au in habar soạl ki Kristus.
18 Ta'e aku'oi im mọlibó: Degá diápa
dinongog monia? Pasti dinongog bidon!
Sing kom Buk Mosuci aim pinais nana'a,
"Singog monia ain kinodongogan kom
bayongan dunia na'a, bo onu im pinota'au
monia no'iyaput kom popod in dunia."

19 Aku'oi bui mo̲libó: Degá intau Israel
diápa nokota'au kon tua? ki Musa im muna
notubag kon soa̲l tana'a, kai-nia: "Nana'a
im Pirman i Allah, 'Ba̲l'ion-Ku im mo'ikow
simbá mo'intoi kom bangusa inta de'eman
umat bo ba̲l'ion-Ku im mo'ikow tumorú
kom bangusa mita inta bodok.'"
20 Ki Nabi Yesaya nobarani doman
noguman bui nana'a, "Nana'a im pirman i
Allah, 'Intau inta diá motayak ko'i-Nakó,
ain nokodungku̲l ko'i-Nakó; bo Aku'oi
nokipogontongdon ko'i monia inta diá
nopo̲libo-̲libó kon soa̲l Aku'oi.'"
21 Ta'e soa̲l bangusa Israel, ki Nabi Yesaya
nosingog nana'a, "Nana'a im pirman i
Allah, 'Tumongo singgai Aku'oi mopoábat
in ̲lima-Ku kon tobatú bangusa inta
motogat ing gina bo diá motoindudui.'"
11 1 Aku'oi mo̲libó: Degá sina̲láandon
i Allah in umat-Nya tatua? Diábi̲!
Sin aku'oipa na'a intaubi̲ doman Israel
nongkon katurunan i Abraham, bo
nongkon suku i Benyamin.
2 Diábi̲ sina̲láan i Allah in umat-Nya
inta aim pini̲l'i̲-Nya muna-munamai.
Bo kinota'auan bidon monimu onu inta
pinoguman kom bonu im Buk Mosuci soa̲l

ki Elia, wakutu in sia nopongadu ko'i Allah soa̱l Israel. Ki Elia noguman nana'a,
3 "Tuhan, nabi-Mu mita ain i̲limod
monia, bo meja mita inta pototuduan kon
sosumbah ko'i-Nimu aim pinoguya'at
monia. Dongkadon aku'oi tontanı̂ in
nobiag bo ramijion doman monia i̲limodon
in aku'oi."
4 Onu im pinotubag i Allah ko'i Elia?
"Pitupa noribu intau in sina̱láan sing
gamáan-Ku moba̲ı̂ kapunya'an-Ku. Mosia
tua inta diá kon dodai onda nosumbah
ko'i Ba'al."
5 Natua doman moba̲ı̂ tana'a makow:
Oyúonpa doman topi̲lik in intau mita inta
aim pini̲ı̂ i Allah sim barakat-Nya.
6 Ki Allah nomi̲ı̂ ko'i monia sim
pinodoyon kon tabi-Nya, de'emanbı̂
pinodoyon kon aid monia. Sin aka Sia
nomi̲ı̂ ko'i monia pinodoyon kon aid intau,
dá tabi tatua in de'eman bidon totu-totu'u
tabi.
7 Dá naonda degá? Intau Israel diá
noko'u̲ı̂ kon onu inta sinayak monia.
Tongábı̂ topi̲lik in intau mita inta aim
pini̲ı̂ i Allah in noko'u̲ı̂. Intau mita
ibanea aindon notogat ing gina monia
mokodongog kon oinı̂ i Allah.

8 Sing kom bonu im Buk Mosuci aim
pinais nana'a, "Pinomiadon i Allah im
mosia naonda bo nosiug; bo dapot kon
singgai na'a mata monia diá moko'ontong
bo bongoḷan monia diá mokodongog."
9 Ki Daud noguman doman nana'a,
"Pomayakdon makow in rame monia tua
mobaḻ̱ĺ naonda bo poyogaḷap ko'i monia
tontaǹí bo mobaḻ̱ĺ bubú inta koḷabúan
monia bo morimumud!
10 Bo pomayakdon makow mata
monia mobilog, sahingga i mosia diá
moko'ontong; bo pomayakdon makow
mosia tantú mobungkut."
11 Ḻibóonku doman: Wakutu intau Yahudi
noḷabúdon, yo degá nobaḻ̱ĺ intua simbá
mosia morimumud? De'emanbî natua!
Ta'e lantaranbî mosia ain nogaid kom
mokobaradosa, manangka intua intau
mita ibanea pinosaḷamat, sahingga intau
Yahudi no'intoi kom bangusa mita ibanea
tua.
12 Lantaran intau Yahudi kotaḷá bo doî
dumudui kong ko'ibog i Allah, dá intau
mita ibanea binarakatan i Allah. Apa
doman hubungan bangusa Yahudi bo
i Allah motompiadon bui; tantú lebebî

moḷoben im barakat ogoi i Allah ko'i monia!
13 Tana'a aku'oi mogumandon ko'i utat mita inta de'eman intau in Yahudi! Saḷaku rasul kon intau mita de'eman Yahudi, totokbî in junjungonku in oáidanku tana'a.
14 Haraponku makow aku'oi mokopomuká kon intoi kon intau mita tobangusaku, sin aka natua yo mota'au posaḷamatonku in tongonumai intau nongkon i monia tua.
15 Sim mosia ain sinolak i Allah, dá hubungan in intau kon dunia na'a takin i Allah motompiadon bui, apadoman aka mosia tarima'an i Allah! Tantú tua in notongkaibî naonda bo intau minatoi inta nobiagdon bui!
16 Aka roti tobatú inta muna bo ain inogoi ko'i Allah, yo tua mangaḷenya bayongan roti tatua inogoidon komintan ko'i Allah doman. Bo aka uakat im pangkoinya kapunya'an i Allah, dá mangaḷenya kon tua, tanganya mita ing kapunya'anbî doman mita i Allah.
17 Tosilai in tanga mita ing kayu Zaitun -- tuata intau mita in Yahudi -- aim pinongkó. Bo kom paḷot im pinomongkóan tatua pinopocangkokdon in tanga im

pangkoi zaitun ḷoḷog, tuata ing ki
utat mita inta de'eman Yahudi. Ki utat
pinopocangkokdon kon tua simbá ki utat
mokorasa kom bayongan inta mopia
nongkon kobiagan pirisaya in intau mita
Yahudi.
18 Tuamai dikabí im mo'ikow diá
mopandung kon tanga mita inta aim
pinongkó tatua. Toropbí kom mo'ikow
in tongábí tanga. De'emanbí tanga im
mobogoi ing ka'anon kon uakat, ta'e
uakatbí im mobogoi ing ka'anon kon
tanga mita.
19 Ta'e ki utat moguman degá nana'a,
"O..o.., ta'e tanga mita tatua pinongkó
simbá aku'oi mota'au popocangkok kom
pangkoinya!"
20 Totu'ubí intua. Ta'e mosia in ḷumbú
sin diá mopirisaya, bo mo'ikow in sinarima
sim mopirisaya. Dá tuamai in dikabí
dumodia i mo'ikow sin sinarimadon;
mo'ikow i mustibí motogu'ondok.
21 Sin aka ki Allah bo diá motabi im
moḷumbú kon intau mita in Yahudi inta
pinoumpama tanga totokea tua, yo dikabí
kai monimukamai oyúonbí in tabi-Nya
moḷumbú ko'i monimu!

22 Dá kon na'a kino'ontongandon naton
ing koḷoḷoben in tabi i Allah bo kototogat
doman gina-Nya. Diábî irekeng-Nyamai
mopoḷabú in hukuman ko'i monia inta
binaradosa, ta'e Sia totok doman mopia
ko'i utat, asaḷ bo ki utat umuran mobiag
nongkon kopopia-nya. Aka diá yo ikow in
ḷumbúon-Nyabî doman.
23 Bo soáḷ mita intau Yahudi tatua, aka
mosia bo mopirisayadon bui, dá tarima'an
bidon bui, sing kawasabî i Allah im
motarima bui ko'i monia.
24 Ikow inta de'eman nongkon bangusa
Yahudi in naonda bo tanga nongkon
pangkoi in zaitun ḷoḷog. Dá aka ikow
inta noyoposi in sipatmu bo nota'au
pinopocangkok kom pangkoi in zaitun
totokea, dá apadoman intau mita
Yahudi inta pinoumpama tanga mita
im pangkoi zaitun inta totokea tatua.
Tantu mogampa-gampangbî i Allah im
mopoyobui ko'i monia kom pangkoinya
tontanî.
25 Utat mita! Haraponku makow mo'ikow
diá monganggap kon ain nonota'au kom
bayongan yagi-yagi. Sin oyúon in soáḷ inta
kino ibog i Allah, ta'e diápa kinota'auan
in intau. Bo ibogonku kota'auan monimu

intua; nana'a: tongo'botak intau Yahudi
mokopotogat kong gina, ta'e cara monia
tua in tongabí modapot im motompodon
ing kobayong in intau inta de'eman Yahudi
im mamangoi ko'i Allah.
26 Sahingga im bayongan intau Yahudi
posa̱lamatonbí sing kom bonu im
Buk Mosuci aim pinais nana'a: "Raja
Mopoposa̱lamat mamangoi nongkon Sion;
Sia im momopatbí kom bayongan aid
mora'at kong katurunan i Yakub.
27 Aku'oi nogaid kon dodandian takin i
monia kowakutu Aku'oi nongampung kon
dosa mita monia."
28 Lantaran intau Yahudi doí notarima
kon Habar Mopia nongkon i Allah, dá
mosia noba̱lí saturu i Allah; bo tua in
noba̱lí bidon ka'untungan monimu inta
de'eman intau Yahudi. Ta'e lantaran mosia
bo aim pini̱lí i Allah, dá mosia umuran
kinotabi i Allah sin lantaran mogoguyang
monia.
29 Sin aka ki Allah momi̱lí kon intau bo
mobogoi im barakat kon intau tatua, yo
diábí dodai onda Sia mogamá bui kon onu
inta aim pinomia-Nya.
30 Ko̱lipod mo'ikow diá motoindudui ko'i
Allah. Ta'e tana'a pinonyatadon i Allah

kom mo'ikow im pinilatandon nongkon taḷá monimu, sin lantaran intau Yahudi diá motoindudui.
31 Natuabî doman in intau mita
Yahudi tatua. Tana'a makow mosia diá
motoindudui ko'i Allah, simbá mo'ikow
ponyata'an kon nobebasdon nongkon taḷá.
Ta'e bain mosia doman im ponyata'an
doman kon nobebasdon nongkon taḷá.
32 Sing ki Allah nopomayakdon makow
kom bayongan intau kinawasa'andon in
aid mita inta diá motoindudui, simbá Sia
mota'au mopo'ontong in tabi-Nya ko'i
monia komintan.
33 Totu'u motoyang tabi i Allah! Totu'u
doman moḷoben ing kabijaksana'an
bo pongotahuan-Nya! Ki inebî im
mokosolidik kong kaputusan-Nya mita
tatua? Ki ine doman im momangarti kom
pogogaid-Nya?
34 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Ki ine in nonota'au kon raian i
Tuhan? Ki ine im mota'au mononggina
ko'i-Nia?
35 Ki inebî im pernah nobogoi kon
onukadon ko'i-Nia, sahingga in Sia musti
monoḷiu kon tua?"

36 Ki Allah in nomia kom bayongan
yagi-yagi. Komintanbî nongkon i Allah
bo pinomakusudbî doman ko'i-Nia.
Dinayo-dayowdon ing ki Allah nodapot
ing kopaḷutan dunia na'a! Amin.
12 1 Utat mita! Ki Allah totok
mopia ko'i naton. Manangka
intua aku'oi mopo'igum totok simbá
mo'ikow moposumbah in awakmu saḷaku
sosumbah inta nobiag sing kopontingan i
Allah. Sosumbah tatua in tongábî ogoi ko'i
Allah bo inta mokosanang kong gina-Nya.
Tuabî in ibadahmu inta sabanarnya.
2 Dona'ai im mo'ikow dumudui kon
ibog in dunia na'a. Pomayakdon makow
ki Allah im monombagu ko'i monimu,
simbá mobaḷui im mo'ikow. Sahingga ing
kota'auandon monimu onu ko'ibog i Allah,
tuata inta mopia bo inta mokosanang kon
gina-Nya bo inta mosompurna.
3 Ki Allah nobogoidon in totabi-Nya
ko'i-Nakó. Manangka intua utat mita
aku'oi mononggina ko'i monimu
nana'a: Dona'aibî i mo'ikow morasa
kon lebedon moḷantud nongkon
ka'ada'anmu sabanarnya. Ta'e na'a in
aidai: mokopo'ompá kon raian bo nilaidon
ing ka'ada'an monimu tontanî. Nilai ing

ka'ada'an monimu tontaṅ́ podudui ing komampuan inta inogoi i Allah ko'inia, sin sia mopirisaya ko'i Yesus.
4 Awak naton na'a in nobayongbṍ anggotanya. Bo pomuḷoi in anggota tatua oyúonbṍ tugasnya tontaṅ́.
5 Natua doman ing kita. Umpakah kita nobayong, ta'e kita in toawakanbṍ monag, sing kita ain notobatú ko'i Kristus. Bo kita komintan in noyoguputbṍ in tobatú bo tobatú saḷaku anggota in awak tobatú.
6 Kita inogoianbṍ in totabi inta noyo-noyoposi. Totabi mita tatua inogoi i Allah ko'i naton pinoduduibṍ kon ibog-Nya. Manangka intua onu inta pinonotabi tatua mustibṍ pakéon naton. Intau inta noko'uḻṍ kon totabi mopohabar in habar nongkon i Allah, mustibṍ mopohabar in habar nongkon i Allah podudui ing komampuannya.
7 Intau inta noko'uḻṍ kon totabi motuḷung kon intau ibanea, yo musti in sia totu-totu'u motuḷung kon intau ibanea. Intau inta noko'uḻṍ kon totabi mobogoi in totundú, dá musti in sia totu-totu'u doman mobogoi in totundú.
8 Intau inta noko'uḻṍ kon totabi mononggina kon intau ibanea, yo musti

in sia totu-totu'u mononggina kon intau
ibanea. Ki ine im mosila-silai makow kon
yagi-yagi, yo musti totu-totu'u aidannya
intua. Intau inta noko'uḻ̱i kon totabi mobaḻ̱i
itoi, yo musti in sia mobaḻ̱i itoi totu-totu'u.
Intau inta noko'uḻ̱i kon totabi moponyata
in tabi kon tumpaḷa intau, yo mustibi
aidannya intua takin sanang ing gina.
9 Kotabibi takin gina motuḻ̱id. Poyayuk
inta mora'at bo kadai kon onu inta mopia.
10 Utat mita, mo'ikow musti umuran
mototabian tobatú bo tobatú naonda bo
mogutat motoḷu adi kon tombonu im
baḷoi, bo mosiuna'an mobogoi in hormat.
11 Tantu mokoporajing mogaid, dona'ai
mokopomaḷas. Pogaid kon oáidan i Tuhan
takin somangat inta nongkon Roho i Allah.
12 Utat, poharapdon ko'i Tuhan takin
ḷunganga ing gina, mokoposabar
aka koántugan in susah, bo umuran
posambayang.
13 Tuḷungai bo ogoiai onu im paraḷu in
intau mita Keresten ibanea, bo tomubi
takin pia ing gina in utat mita Keresten
umpakahbi diá nogoginta'auan monimu
im mosia. Tarima doman takin sanang ing
gina i mosia kom baḷoimu.

14 Po'igumdon ko'i Allah simbá
barakatan-Nya intau mita inta nomogutú
ko'inimu. Po'igumaibí kom barakat
nongkon i Allah, dona'aibí mopogodi-
godimai.
15 Koḷungangadon gina monimu takin
intau mita inta nongoḷunganga doman ing
gina, bo pongombaḷdon takin intau mita
inta mongombaḷ.
16 Mo'ikow musti mobiag mototabian
tobatú bo tobatú. Dona'ai momikir kon
soáḷ mita inta moḷantud, ta'e pikirbí in
soáḷ mita inta komampuan aidan. Dikabí
tumekeng mopandoi ikow.
17 Aka intau mopoáid im mora'at ko'inimu
yo dona'aibí tuḻ̲ianmu im mora'at. Aidaibí
onu inta inanggap mopia im bayongan
intau!
18 Mo'ikow musti moramiji mobiag
mopopia'an takin bayongan intau.
19 Utatku mita inta kotabiku, dona'ai im
mo'ikow motagú kon sakí ing gina bo
moroncana monuḻ̲í, pomayakdon makow
bain ki Allah im motuḻ̲í. Sing kom bonu im
Buk Mosuci aim pinais nana'a: "Aku'oibí
im motuḻ̲í. Hukumon-Kubí in sia, guman i
Tuhan."

20 Nana'a in aidai, aka gogoyon in
saturumu yo ogoiai in sia ing ka'anon, aka
moyogang in sia, yo ogoiai inumon sia.
Sin aka tua in aidanmu, yo aidmu tatua im
mokopo'oyakbi̱mai ko'inia.
21 Dika mo'ibog ta̱lowon im mora'at, ta'e
la̱wangbi̱ im mora'at tua takin aid inta
mopia.
13 1 Pomu̱loi intau musti dumudui
kom pomarentah, sin diábi̱
im pomarentah in diá noko'u̱li̱ kong
kakuasa'annya nongkon i Allah. Bo
pomarentah masai na'a nopobayak ing
kakuasa'annya podudui im parentah i
Allah.
2 Tuamai intau inta moma̱lawang kom
pomarentah notongkaibi̱ in noma̱lawang
kon onu inta ain sinantú i Allah. Bo ki ine
im mogaid kon natua hukumonbi̱.
3 Sing ki ine im mogaid kon inta
mopia dona'ai bidon mo'ondok kom
pomarentah, tongábi̱ mosia inta mogaid
kom mora'at tua im musti mo'ondok. Dá
aka ikow mo'ibog bá diá mo'ondok kom
pomarentah, dá aidaidon onu inta mopia
bo pujionbi̱ in ikow.
4 Sim pomarentah tua im mogogaidbi̱
kon oáidan i Allah inta mogaid kom

kopia'anmu. Ta'e aka ikow mogaid kon
inta mora'at, dá ikow im mustibí mo'ondok
kom pomarentah, sin de'emanbí tongá
ibo-ibog sia inogoian kawasa mohukum
kon intau. Sia tua im mogogaidbí kon
oáidan i Allah inta nopoḷabú in hukuman
i Allah kon intau mita inta mogaid kom
mora'at.
5 Tuamai utat, mo'ikow mustibí
mokopotoindudui kom pomarentah,
de'emanbí tongá lantaran ikow doí
hukumon, ta'e lantaranbí doman kong
ginamu im moguman kon natua.
6 Tuabí doman in nobaḻí alasan kon
nongonu sim mo'ikow i moguboḻibí kom
pajak, lantaranbí pomarentah tua im
pogawai i Allah inta nopobayak in tugas
nongkon i Allah.
7 Dá uboḻiaidon kom pomarentah onu
im musti uboḻianmu ko'inia. Uboḻiai im
pajak, aka mustibí in ikow moguboḻi kom
pajak; bo uboḻiaidon im bea, aka mustibí
uboḻianmu intua. Harga'aibí im mosia inta
patus harga'an, bo hormatbí i mosia inta
musti hormaton.
8 Dona'aidon monomboḻi kon onuka
ko'inekabí, ta'e mo'ikow musti mototabian.
Sin intau inta motabi kon tumpaḷa intau,

sia tua ain dinumudui kom bayongan
hukum i Musa.
9 Sin hukum agama Yahudi noguman
nana'a: Dika monuaḻing, dika moḻimod,
dika monakow, dika mo'ibog ing
kapunya'an intau ibanea, bo bayongan
parentah ibanea ain notangkup kon
hukum tobatú tana'a, "Kotabibî in tumpaḻa
intau, naonda bo kotabimu kon awakmu
tontanî."
10 Intau inta motabi kon intau ibanea, yo
diábî in sia mopoáid im mora'at kon intau
tatua. Manangka intua intau inta motabi
kon tumpaḻa intau, sia tua ain dinumudui
kom bayongan inta aim pinarentah kon
hukum i Musa.
11 Koḻikud intua komintan, kinota'auan
monimu kom masai na'a wakutudon
monimu mobangon nongkon pinosiugan.
Sin wakutu poposaḻamatan ko'i naton
lebedon modiug nongkon wakutu ing kita
bagupa nopirisaya.
12 Doḻom diádon mo'onggot; topîpa
mobayagdon. Dá koḻigai mogogaidon
ing kita mogaid kon inta diá mopia, bo
momakédon in sonjata inta mobayag.
13 Musti ing kita mogaid kon soáḻ mita
motompia ná inta biasamai aidan intau ko

wakutu im mobayagpa. Dika mogaid kon
rame inta mo'i̱liu, ande mo̱lo̱langu. Dika
mogaid kon inta mokoromuk ande oáid
inta diá ko'endar. Dika moporopatoi bo
dika mosi'intoian.
14 [14] Pomayakdon makow bá ki Tuhan
Yesus Kristus monantú kon onu im musti
aidan monimu. Bo dika dumudui kon
ibog in awak inta baradosa na'a lantaran
mopopuas in onu inta ko'ibognya.
14 [1] Intau inta diá moyakin kon
onu inta pinirisayanya mustibî
tarima'anmu kon sigad in intau mita inta
mopirisaya. Dikabî mobobayowannya soa̱l
pendiriannya tatua.
[2] Oyúon intau kopendirian kon sia
i mota'aubî moka'an kom bayongan
yagi-yagi. Ta'e intau inta diápa moyakin
kon onu inta pinirisayanya tatua,
kinota'auannya in tongábî kuyat im
mota'au ka'anonnya.
[3] Intau inta moka'an kon onukadon
dona'aibî mopo'ompámai kon intau inta
tongá moka'an kong ka'anon inta ain
sinantúnya mota'au ka'anon. Ná doman
tua, intau inta tongá moka'an kon onu inta
ain sinantúnya mota'au ka'anon, dona'aibî
mopota̱lá kon intau inta moka'an kom

bayongan yagi-yagi, sin ain sinarima i
Allah in sia.
4 Ki inebî in ikow utat, sahingga i
musti mopotaḷá kon ata intau ibanea?
Mo'ibanting ande mo'isindog in ata
tatua, tua in urusanbî i tuangnya. Bo
totu'ubî kon ata tatua i mo'isindogbî
motorindog, si mokomampubî ing ki
Tuhan moḷukad sahingga in sia tantú
simindog motorindog.
5 Oyúon in intau monganggap kon
oyúonbî in tobatú singgai inta paling
moponting nongkon singgai ibanea,
ta'e oyúonbî doman intau monganggap
kon notongkaibî im bayongan singgai.
Pomayakdon makow i mosia monantú kon
onu ing koyakinan monia tontanî.
6 Intau inta nonantú kon oyúonbî in
singgai inta totok moponting, tua in
inaidannya sim mohormatbî ko'i Tuhan.
Intau inta noka'an kom bayongan
yagi-yagi, tua in lantaranbî doman sia
mohormat ko'i Tuhan, sin sia mosukur
kon onu inta inogoi ka'anon tua. Natua
doman, intau inta tongá moka'an ka'anon
inta ain sinantúnya mota'au ka'anon, yo
intau tatua im mohormatbî doman ko'i
Tuhan bo mosukur ko'i Allah.

7 Kon sigad naton na'a diábî im mobiag
tongá kong kopontingannya tontanî, bo
diábî doman in tobatúmai im matoi ko'inia
tontanî.
8 Aka kita mobiag, yo kita im mobiagbî
kong kopontingan i Tuhan. Bo aka
kita matoi yo matoibî doman kong
kopontingan i Tuhan. Dá mobiag andeka
matoi, kita na'a ing kapunya'anbî i Tuhan.
9 Ki Kristus aim minatoi, ta'e buidon
nobiag. Manangka intua sia nobaḻîdon
Tuhan kon intau mita inta nobiag bo kon
intau mita doman inta aim minatoi.
10 Dá utatku mita! Onubî im mangaḻenya
kita mopotaḷá kon intau mita inta tumpaḷa
mopirisaya ko'i Kristus? Bo onubî im
mangaḻenya ki utat mopo'ompámai
ko'inia? Kita komintan im mayakbî kon
tayowon i Allah sin hakimon.
11 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Totu'u kon nana'abî im pirman
i Tuhan, pomuḷoi intau mamangoibî
tumungkud bo mosumbah kon tayowon-
Ku. Bo pomuḷoi intau mongakubî kon
Aku'oibî na'a ing ki Allah."
12 Dá kitabî tontanî im motanggung
jawab kom bayongan oáid naton ko'i
Allah.

13 Manangka intua dona'aidon
mosipotaḷáan ing kita. Ta'e aidai in
na'a, poramiji simbá mo'ikow diá mogaid
kon onukadon inta mokopopisî ko'i
utatmu inta tumpaḷa Keresten mogaid kon
inta mo'itaḷá.
14 Lantaran aku'oi bo notobatúdon i
Tuhan Yesus, dá mopirisayabî totok in
aku'oi kon diábî in tobatúmai monajis.
Soáḷ tatua najis podudui intau tobatú, aka
tua inanggapnya najis.
15 Sin aka ikow bo moposakî kong
gina i utatmu tumpaḷa Keresten tongá
lantaran onu ing kina'anmu tua, dá
aidmu tua in diádon pinodoyon kon tabi.
Dona'aibî pomayakmu makow ki utatmu
tua mobodito tongá lantaran onu ing
kina'anmu, sing ki Kristus aim minatoi
lantaran intau doman tobatú tatua.
16 Manangka intua dona'aidon
pomayakmu makow onu inta mopia
ko'inimu, anggapon intau ibanea diá
mopia.
17 Sin aka ki Allah im momarentah kong
kobiagan intau, yo soáḷ onu im mota'au
ka'anon ande inumonnya, tua in diábî
moponting. Soáḷbî dumudui kon onu ing
kino'ibog i Allah, mokorasa kom mo'onow

ing gina bo motarima kong kasanangan
gina inta inogoi in Roho i Allah, tua im
moponting.
18 Intau inta nobantung natua ko'i
Kristus, sia tua inta mokosanang kong
gina i Allah, bo sia in hormaton doman in
intau ibanea.
19 Tuamai koḻigai bá tayakon naton onu
inta mokopoángoi kon dodamean bo
mosibiagan.
20 Ḻukadaibĩ simbá diá tongá soáḻ
koka'anon, ikow momoguya'at kon onu
inta ain inaidan i Allah. Komintan ka'anon
diábĩ im pinoton, mota'aubĩ modait
ka'anon, ta'e aka onu ing kina'anmu tua
mokopopisĩ kon intau ibanea baradosa'an,
dá ikow kotaḻá.
21 Manikah dikadon moka'an kom
ponoyak ande monginum kon anggur,
ande mogaid kon onukabĩ inta mokopopisĩ
ko'i utatmu tumpaḻa Keresten tua, mogaid
kom mokobaradosa.
22 Onu inta pinirisaya i utat, yo tongádon
tua in aidan kon tayowon i Allah sing
kopontinganmu tontanĩ. Mosanangdon
totok im mosia inta diá morai kon no'itaḻá
kon onu inta inanggapnya no'itutui.

23 Ta'e intau inta mo'ondo-ondok
moka'an kon onu inta mota'au ka'anon,
tongá pangabisannya noka'an doman
kong ka'anon tatua, yo potaḷáan i Allah
in sia, sin tua inaidannya diá pinodoyon
kong koyakinannya soáḷ onu in no'itutui
bo onu inta no'itaḷá. Onukah in aidan takin
diá podoyon kong koyakinan yo dosabî
intua!
15 1 Kita inta ain totu-totu'u moyakin
kon onu inta pinirisaya naton,
mustibî mosabar mokodongog kon
onu inta kinodoî in intau inta diápa
totok moyakin. Dona'aibî ing kita tongá
moposanang ing gina naton tontanî.
2 Mustibî ing kita moposanang doman
kong gina i utat naton, sing kopia'an
doman monia, bá koyakinan monia
modugang doman moropot.
3 Sing ki Kristuspa in diábî norai kong
kopontingan-Nya tontanî. Kom bonu im
Buk Mosuci pinais nana'a, "Bayongan
hojatan inta pinonapud ko'ini-Mu ain
no'iantug ko'inakó."
4 Bayongan inta pinais kom Buk Mosuci,
tua makusudnya motundúbî ko'inaton. Sin
totundú inta sinarima naton nongkon Buk
Mosuci nokodugang kong kototahang bo

kororopot ing gina naton, sahingga kita
umuran moharap ko'i Allah.
5 Po'igumon makow ki Allah inta nobogoi
ing kasabaran bo ropot kon intau, umuran
doman motuḷung ko'i monimu, simbá
mo'ikow mobiag motobatú kong gina bo
dumudui kon onu inta ain inaidan i Yesus
Kristus.
6 Sahingga mo'ikow motobatú kong gina
bo motobatúdon kon singog bo modayow
ko'i Allah, ki Amá i Tuhan naton ki Yesus
Kristus.
7 Manangka intua po'igumonku kone
utat mita, mo'ikow musti umuran
mositarima'an takin sanang ing gina,
notongkai ná pinototarima i Kristus ko'i
naton sin untuk kamulia'an i Allah.
8 Torop in na'a, ki Kristus ain nobantung
kon intau in Yahudi sim mopo'ontong
kong ki Allah im mogaidbí kon onu inta
aim pinodandi-Nya kom mogoguyang
naton.
9 Pinomia doman i Yesus im bangusa
mita ibanea mopomulia ko'i Allah lantaran
kopopia ing gina-Nya ko'i monia. Kom
bonu im Buk Mosuci pinais nana'a,
"Tuamai aku'oi modayow ko'i-Nimu
kon sigad im bangusa mita, aku'oi im

mopomanyanyibĭ in dodayowku podayow
kon tangoi-Mu."
10 Oyúon doman pinais nana'a,
"Kosanangdon ing gina monimu takin
umat mita i Allah inta kinopi̲ĭian, ei..
bangusa mita!"
11 Bo nana'a doman, "Dayowdon
ing ki Allah, ei... bayongan bangusa,
pomayakdon makow bayongan intau
modayow ko'i-Nia!"
12 Ki Nabi Yesaya noguman doman
nana'a, "Nongkon katurunan i Isai
mo'iangoibĭ in tobatú intau inta
momarentah kom bangusa mita; ko'i-
Niabĭ tua im poharapan im bangusa mita
tatua."
13 Po'igumon makow ko'i Allah, inta
tampat pohoharapan monimu, simbá Sia
mobogoi ko'i monimu ing gina mosanang
bo kobiagan motompia sim mo'ikow
mopirisaya ko'i-Nia. Po'igumon doman
makow simbá mo'ikow umuran kawasa'an
in Roho i Allah, sahingga im modugangdon
mo̲loben in harapan monimu ko'i Allah.
14 Utatku mita! Moyakinbĭ in aku'oi kon
totokbĭ im mobayong inta mopia nion
ko'i monimu. Mo'ikow nion in nonota'aubĭ

doman kom bayongan yagi-yagi bo
mokomampubî doman mositonggina'an.
15 Ta'e kon soa̱l mita ibanea, ogoiankupa
im poringatan mo'ikow pongin surat
tana'a, sing ki Allah ain noponotabi in
oáidan tana'a ko'inakó.
16 Bina̱lî-Nyadon in aku'oi mogogaid
kon oáidan i Kristus sim pinotabá
minayak kon intau mita inta de'eman
Yahudi. Bo aku'oi nogaidon naonda bo
imang, inta nopoyaput in Habar Mopia
nongkon i Allah, simbá intau mita inta
de'eman Yahudi moba̱lî tobatú sosumbah
ko'i Allah inta mota'au tarima'an-Nya.
Po'igumondon makow bá ba̱lîondon in
Roho i Allah i mosia tobatú sosumbah ko'i
Allah tontanî.
17 Lantaran aku'oi bo ain notobatú i
Kristus Yesus, dá mosanangdon totok ing
ginaku, sim mota'audon in aku'oi mogaid
kon oáidan tatua ko'i Allah.
18 Aku'oi in diábî mobarani i mosingog
kon ibanea makow, ko̱likudbî in soa̱l inta
ain inaidan i Kristus inta pinotonsigad-Nya
ko'inakó; pinaké-Nya in aku'oi modia kom
bangusa mita ibanea (de'eman Yahudi)
simbá mosia mamangoi bo dumuduidon

ko'i Allah. Tua pinomiaku de'emanbi tongá
singog ta'e takinbi doman aid,
19 inta mokoherang totok kon intau bo
diá im poporupa'an. Tua mita nobaḷi sing
kawasa in Roho i Allah. Habar Mopia soáḷ
ki Kristus aindon pinohabarku komintan
kon intau mita, pinangkoipamai kon
Yerusalem nodapot in Ilirikum.
20 Kong ginaku na'a im mopota'au in
Habar Mopia nongkon i Allah kon tampat
inta intaunya mita diápa nokodongog kon
soáḷ ki Kristus tua. Sin doibi in aku'oi
moposindog in oáidan kom pondasi mita
inta ain pinomia in intau ibanea.
21 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Intau mita inta diápa dodai
onda notarima kon habar soáḷ Sia, im
moko'ontongbi; bo mosia inta diápa dodai
onda nokodongog, im momangaḷe bidon."
22 Tuamai mokakitdon oyúon im
mo'iḷamboi kon roncanaku mamangoi
mokipodungkuḷ ko'i monimu.
23 Ta'e tana'a oáidanku kon daerah mita
tatua ain nopaḷut. Kon taongannyadon
ibogku mamangoi mokipodungkuḷ ko'i
monimu.
24 Igumonku makow aka kom binaya'anku
mopobayak in Spanyol, yo mo'iandupa

in aku'oi kon tampat monimu bá moyodungkuḷpa ing kita takin pia ing gina umpakah diá mo'onggot. Mopaḷut makow kon tua haraponku mo'ikow mota'aupa motuḷung ko'inakó monginggguput kom bobayáanku mopobayak in Spayol.

25 Ta'e tana'a makow, aku'oi mayakpa in Yerusalem sim mogatod kon totuḷung kon umat i Allah kon tua.

26 Sin jama'at mita kom Makedonia bo kon Akhaya ain notobatú kong gina bo nobogoi in totuḷung kon utat mita inta nobiag nobogá kon sigad in umat i Allah kon Yerusalem.

27 Totokbî in nosanang gina monia nonantú kom mobogoi in totuḷung tatua. Totu'ubî kom patusbî im mosia motuḷung kon utat mita inta bogá kon Yerusalem tua; sin nongkon intaubî mita in Yahudi tatuata sahingga intau mita inta de'eman Yahudi notarimadon kom barakat mita nongkon i Allah. Dá tuamai intau mita inta de'eman Yahudi tua im patusbî doman motuḷung mobogoi im barakat inta ko'ontongan tua kon intau mita in Yahudi.

28 Aka mopaḷutkudon in oáidan tana'a bo posarakankudon ko'i monia inta kon Yerusalem in totuḷung inta ain sinipunku

tua, dá aku'oi mayakdon in Spanyol bo
mongin kotámu.
29 Kota'auankubî kon aka aku'oi
mamangoi ko'i monimu, pasti modiabî
kom barakat mobayong inta nongkon i
Kristus.
30 Podoyon kon tangoi i Tuhan naton
ki Yesus Kristus, bo podoyon kon tabi
inta inogoi in Roho i Allah, igumonku
totok simbá mo'ikow moyotakinku
mosambayang ko'i Allah.
31 Sambayangaidon simbá pilatandon i
Allah in aku'oi nongkon kawasa in intau
mita kon Yudea inta diá mopirisaya bo
bá oáidanku modia kon totuḷung kon
Yerusalem tarima'an in umat mita i Allah
kon tua takin sanang ing gina.
32 Simbá aka ogoianpa i Allah ing
kasampatan, dá mamangoipa in aku'oi
ko'i monimu takin gina mosanang,
bo mo'onowdon totok ing ginaku kon
yuá-yuák monimu.
33 Po'igumondon makow, ki Allah
inta nobogoi ing kobiagan motompia
kon intau, umuran moyotakin monimu
komintan. Amin.

16 1 Popokanalkudon ko'i monimu ing
ki utat naton bobay, ki Peibe in

tangoinya, sia nobantung kon jama'at inta
kong Kengkrea.
2 Tarimadon in sia saḷaku tobatú umat i
Tuhan. Mustibî natua in intau mita inta
mopirisaya mositarima'an. Bantuai in sia
aka oyúon im paraḷunya ko'i monimu,
sin sia tontanî ain notuḷung kon intau
mobayong, termasuk doman aku'oi.
3 Poyaputpa in salamku ko'i Priskila bo
ko'i Akwila, bo kon yobayatku mita inta
tumpaḷa nogaid kon oáidan i Kristus.
4 Mosia tua ain nopotaru in nyawa monia
sim moposaḷamat ko'inakó. Aku'oi takin
jama'at mita inta de'eman intau in Yahudi
mopoyaput in sukur moántó ko'i monia
tua.
5 Poyaputpa in salamku kon jama'at
mita inta noyosipun kom baḷoi monia.
Salam doman ko'i utatku ki Epenetus
inta kinotabiku, tuata in intau inta
muna-munamai nopirisaya ko'i Kristus
kon Asia.
6 Poyaputpa doman in salamku ko'i
Maria. Sia ain irumoriga totok nogaid sing
kopontingan monimu.
7 Poyaputpa doman in salamku ko'i
Andronikus bo ko'i Yunias. Mosia tua in
toḷipúanku bo pernahdon sinumu'ot kom

ponjara takinku. Wakutu in aku'oi diápa
nopirisaya ko'i Kristus mosia im munadon
nopirisaya. Tangoi monia tua kinota'auan
bidon totok in rasul mita.
8 Salampa ko'i Ampliatus, inta kotabiku
sin sia ain noyotakinku notobatú takin i
Tuhan.
9 Poyaputpa in hormatku ko'i Urbanus,
yobayat topogaidan naton sing
kopontingan i Kristus. Bo hormatku
doman ko'i Stakhis inta kinotabiku.
10 Salam ko'i Apeles. Kotoinduduinya ko'i
Kristus aindon no'uji. Salam doman kong
koluarga i Aristobulus,
11 bo ko'i Herodion. Sia tua in tosukuku.
Salam doman ko'i utat naton inta
mopirisaya ko'i Kristus inta tombonu im
baḷoi Narkisus.
12 Salam doman ko'i Tripena bo ko'i
Triposa inta ain noramiji totok nogaid sing
kopontingan i Tuhan, bo salam doman
ko'i Persis inta kinotabiku. Sia doman
tua inta ain noramiji totok nogaid sing
kopontingan i Tuhan.
13 Salam ko'i Rupus bo ko'i inánya inta
inanggapkudon ná ki ináku tontaní. Ki
Rupus tua in intau inta aim pini̱ĺí i Tuhan
bo mopia doman in oáidnya.

14 Poyaputpa doman in salamku ko'i
Asinkritus, ko'i Plegon, ko'i Hermes, ko'i
Patrobas, ko'i Hermas bo kom bayongan
intau inta mopirisaya ko'i Kristus inta
noyotakin monia.
15 Salam doman ko'i Pilologus bo ko'i
Yulia; ko'i Nereus bo ko'i bobaynya;
ko'i Olimpas bo kom bayongan intau
mopirisaya inta noyotakin monia.
16 Posisalamanbî takin tabi saḷaku
tumpaḷa utat inta mopirisaya ko'i
Kristus. Bayongan jama'at i Kristus kon
na'a nopoyaput in salam ko'i monimu
komintan.
17 Utatku mita! Indongogaipa in
tongginaku tana'a: Mokopo'ingatdon kon
intau mita inta mo'ibog moropatoi kon
jama'at bo inta mopotomba'uk im pirisaya
intau ko'i Tuhan. Sin soáḷ tatua noyoposibî
in inta ain sinundú ko'i monimu. Dikadon
moyobayat in intau mita natua!
18 Sin intau mita inta momia kon natua,
de'emanbî mogaid sing kopontingan i
Kristus inta Tuhan naton, ta'e tongábî
motayak kong kasanangan ing gina monia
tontanî. Dondouḷug bo singog monia
moáḷus inta kodongogan tua in tongábî

pakéon monia monguboḷ kon intau mita
inta diápa nonota'au in onu bo onu.
19 Bayongan intau ain nonota'au kon
ná onda ing kotoindudui monimu kon
totundú soáḷ Habar Mopia inta nongkon
i Allah. Nokota'aumai kon natua in aid
monimu, nopia totok ing ginaku. Ibogonku
mobijaksana im mo'ikow mogaid kon soáḷ
mita inta mopia, bo diá mota'au mogaid
kon soáḷ mita inta mora'at.
20 Ki Allah inta mobogoi ing kobiagan
motompia kon intau, mopotungkudbî
in Ibilis kon ḷimonag ing kawasamu bo
rimumudonmu in sia. Po'igumon doman
makow, mo'ikow umuran barakatan i
Yesus Kristus, Tuhan naton!
21 Yobayat topogaidanku ki Timotius,
nopoyaput doman in salamnya ko'i
monimu. Ná doman tua ing ki Lukius, ki
Yason bo ki Sosipater, inta tosukuku.
22 Nomais kon surat tana'a in aku'oi ki
Tertius. Aku'oi im mopoyaput in salam
pogogutat ko'i monimu.
23 Ki Gayus nopoyaput doman in salam
ko'i monimu. Aku'oi in nonganduppa kom
baḷoinya, bo jama'at nami nongandupa
doman no'ibadah kon tua. Ki Erastus,
tobatú itoi im mokokadai kon doit kong

kotá nokipoyaput doman in salamnya ko'i monimu. Ná doman tua ing ki Kwartus, ki utat naton.
24 [Po'igumondon makow, ki Tuhan naton ki Yesus Kristus momarakat ko'i utat mita. Amin.]
25 Dinayo-dayowdon ki Allah! Sia im mongawasa moginrigon kom pirisaya monimu podudui in Habar Mopia nongkon i Allah inta pinota'auku soa̱l ki Yesus Kristus. Habar inta pinota'auku tua notongkai in onu inta pino'ontong i Allah ko'inakó; tuata in soa̱l roncana i Allah inta no'onggotdon totok ing kinota'auan intau.
26 Ta'e masai na'a, podudui im parentah i Allah inta mononoi, roncana tatua aim pinonyata bo ain pinota'au kom bayongan intau, inta pinongin onu inta aim pinais in nabi mita, simbá mosia komintandon mopirisaya bo motoindudui ko'i Allah.
27 Tongábî Sia-sia mita in Allah, mobijaksana totok in Sia. Po'igumondon makow Sia umuran duîon bo dayowon pomu̱loi makow pongin i Yesus Kristus! Amin. Homat nami, Ki Paulus, mogogaid kon oáidan i Kristus Yesus

1 Korintus

1 [1] Utat mita jama'at i Allah kong
Korintus! Mo'ikow inoinî̍don i Allah
mobaḷî̍ umat-Nya sim mo'ikow kapunya'an
i Kristus Yesus, moyotakin im bayongan
intau nongkon ondakadon inta nosumbah
ko'i Tuhan naton ki Yesus Kristus, ki
Tuhan monia bo ki Tuhan naton doman.
Aku'oi ki Paulus, bo ki utat naton ki
Sostenes, umuran mopo'igum makow
simbá ki Allah, Amá naton bo ki Tuhan
Yesus Kristus umuran mobogoi im barakat
bo kobiagan motompia ko'i monimu.
Aku'oi nomais kon surat tana'a saḷakubî̍
rasul i Kristus Yesus inta inoinî̍ i Allah
tontanî̍ podudui in ibog-Nya.
[2] (1:1)
[3] (1:1)
[4] Aku'oi umuran mosukur ko'i Allah sim
mo'ikow noko'uḷî̍don kon totabi-Nya bo
nopirisaya domandon ko'i Kristus Yesus.
[5] Lantaran mo'ikow bo nopirisayadon
ko'i Kristus, dá bayongan yagi-yagi
komintanbî̍ mo'uḷî̍ monimu. Mo'ikow

aindon inogoian in totabi motundú kon
onu ing kinota'auan monimu.
6 Bo tua komintan mangalenya im
moponyatabî kon na'anta habar mopia
i Yesus Kristus tua in totu-totu'u bidon
no'itonop kom bonu ing ginamu.
7 Tuamai barakat ko'i monimu in diábî
modai-dait kowakutu im mo'ikow mogolat
makow kon koángoian i Tuhan naton ki
Yesus Kristus.
8 Bo ki Kristusbî doman tua inta tantú
moginrigon kong gina monimu modapot
kon singgai pangabisan; sahingga
aka mamangoidon bui in Sia yo diá
ko'ulîan-Nya im mo'ikow kon talá
tobatúmai.
9 Ki Allah nogoinî ko'i monimu simbá
mo'ikow motobatúdon i Adî-Nya ki Yesus
Kristus, Tuhan naton. Bo Siabî doman
tua inta tantú mobogoi kon onu inta ain
pinodandi-Nya.
10 Utatku mita! Podoyon kon tangoi
i Tuhan naton ki Yesus Kristus,
po'igumonku simbá mo'ikow umuran
mosiduduian bo mokokidongogan.
Dona'ai umuran mobobayowan! Tantúbî
kotobatúon ing gina bo raian.

11 Sin nodaitdon ino'uman ing ginaḻum
i Kloe ko'i nakó, kon na'anta oyúonbî in
yogenggeng kon sigad monimu.
12 Nana'a im makusudku, kon sigad
monimu oyúon in noguman, "Aku'oi in
dumoduduibî i Paulus," bo oyúon doman
im moguman, "Aku'oi in dumoduduibî
i Apolos," bo ibanea doman moguman,
"Aku'oi in dumoduduibî i Petrus," bo
ibanea makow im moguman kon, "Aku'oi
na'a in dumoduduibî i Kristus."
13 Bá kota'auandon monimu, kong ki
Kristus tongábî tobatú, diábî nosila-
silai! Ná doman tua, ki Paulus in diábî
pinopopakú kong kayu pinoyotaḻempang
sim motobus ko'i monimu! Bo mo'ikow in
diábî binaptis kom bonu in tangoiku!
14 Mosukur totok in aku'oi sing koḻikudbî
ing ki Krispus bo ki Gayus im binaptisku
kon sigad monimu,
15 sahingga diábî im moguman kom
binaptiskudon in sia simbá mobaḻî
dumoduduiku.
16 O, o anta, ki Stepanus bo bayongan
ginaḻumnya aku'oi doman in nobaptis, aka
toro-toroponkumai yo diá bidon ibanea
makow im binaptisku.

17 Aku'oi pinotabá mangoi i Kristus
de'emanbî mamangoi mobaptis, ta'e
mamangoibî mopota'au in Habar Mopia.
Bo demanbî doman kapandoianku tontanî
im pinakéku simbá oyúon mangal̲e ing
kawasa nongkon kinopatoian i Kristus
nongkon kayu pinoyotal̲empang.
18 Aka kon raian in intau mita inta diá
mopirisaya, yo soál̤ kinopatoian i Yesus
Kristus kong kayu pinoyotal̲empang
tua in diábî totu'u. Ta'e aka ko'i naton
inta pinosal̤amatdon i Allah, yo habar
tatua totokbî im pinirisaya, kon tua in
totou-totu'ubî aid i Allah noponyata kong
kawasa-Nya.
19 Sing kom bonu im Buk Mosuci, ki Allah
noguman nana'a, "Poyayingon-Ku ing
kapandoian intau mita inta mongopandoi,
bo onu ing kinota'auan intau mita inta
norosikolah, daiton-Ku popol̲iong."
20 Dá aka natua yo diá bidon im baraguna
monia, intau mita inta mongopandoi bo
intau mita inta nonota'au kom bayongan
yagi-yagi. Sim pinonyatadon i Allah kong
kapandoian intau kon dunia na'a diábî im
baragunanya!
21 Sin dapot kabî onda kapandoian intau,
yo diábî mokopobal̲î ko'inia monota'au ko'i

Allah. Ta'e lantaranbí ki Allah mobijaksana,
dá no'ibog in Sia noposaḷamat kon intau
mita inta mopirisaya ko'i-Nia naonda in
nokodongog kon habar inta pinota'au
nami inta inanggap in dunia na'a tongá
uboḷ.
22 Intau mita in Yahudi mopo'igum in
aid mita inta mokoherang saḷaku bukti,
bo intau in Yunani mopo'ontong ing
kapandoian monia.
23 Kami na'a in tongábí mopoyaput
in habar soáḷ ki Kristus inta minatoi
pinopopakú kong kayu pinoyotaḷlempang.
Habar tatua nokotersinggung kon intau
mita in Yahudi, dá inanggap monia diá
totu'u in habar tatua.
24 Tongá aka kon intau mita inta ain
sinoko oiní i Allah, pinomayak intau
Yahudi andeka de'eman -- habar
tatua totokbí im pinirisaya kon aidbí i
Allah kom moponyata ing kawasa bo
kapandoian-Nya.
25 Sin onu inta inanggap i Allah totok im
mo'ompá, yo tuabí im moḷantu-ḷantud
nongkong kapandoian intau; bo inta
inaggap i Allah diá mokopongonu, yo
tuabí im moropo-ropot nongkon kakuatan
intau.

26 Utat! toropkah bui monimu naonda ing
ka'ada'an monimu wakutu inoinî i Allah.
Tongábî topi̲lik intau kon sigad monimu
im mopandoi, ande oyúon ing kuasa, ande
ko̲lo̲litúan mo̲lantud kon sigad in intau
moántó.
27 Sin sinu'odbî i Allah pini̲l̲î in intau mita
inta inanggap in dunia na'a nobodok,
simbá mosia mokopo'oyakmai kon intau
mita inta mongopandoi. Bo sinu'odbî
doman i Allah im momi̲l̲î kon intau
mita inta inanggap in dunia na'a diá
mokopongonu, simbá mongooyak in intau
mita inta mongoropot.
28 Ki Allah nomi̲l̲î kon inta inanggap
no'ompá, nohina, andeka inta inanggap
diá moponting in dunia na'a.
29 Tuamai diábî tobatúmai intau mota'au
kuma̲lakuang ko'i Allah.
30 Sin lantaranbî ki Allah, dá notobatúdon
mo'ikow i Kristus. Bo lantaran doman
kita nopirisayadon ko'i Kristus dá kita
nonota'audon kom bayongan yagi-yagi.
Siabî doman tua in nopoyotutui, nomi̲l̲î bo
notobus kom bayongan oáid naton inta
diá mopia.
31 Nana'a im pinais kom Buk Mosuci,
"Intau inta mo'ibog dumodia, manikah in

sia dumodia kon onu inta aindon inaidan i Tuhan."

2 [1] Utatku mita! Wakutu in aku'oi namangoi ko'i monimu nopota'au in roncana mita i Allah inta diápa kinota'auan im bayongan intau kon dunia na'a, diábî in aku'oi nopomaké ing kapandoian tontanî andeka noguman kon inta diá totu'u.

[2] Sin iyakinku bidon kon solama ing kotaki-takinpa monimu, aku'oi in diábî nosingog kon yagi-yagi, kolikudbî in nopota'au in habar soál ki Kristus inta minatoi kong kayu pinoyotalempang.

[3] Wakutu ing kotaki-takinpa monimu, molemé bo mo'uyot totok in aku'oi.

[4] Bo habar inta pinoyaputku ko'i monimu tua in de'emanbî tongá pinota'auku takin tosingogon inta mokosanang kong gina pinodudui ing kabijaksana'an in intau, ta'e no'idoyonbî kon koyakinan kon rohobî i Allah in nongawasa.

[5] Tua inaidan simbá pirisaya monimu ko'i Kristus diá tongá podoyon kon kapandoian intau, ta'e podoyonbî kong kawasa i Allah.

[6] Umpakah natua yo umuranbî doman o'umanon in soál kabijaksana'an i Allah kon sigad in intau mita inta totu-totu'udon

nopirisaya. Ta'e de'emanbî kabijaksana'an
in dunia, andeka kapandoian in nongawasa
masa in tana'a inta diá mononoi.
7 Kabijaksana'an inta poyaputku na'a in
nongkon i Allahbî. Kabijaksana'an tatua
diápa kinota'auan im bayongan intau kon
dunia na'a, ta'e munadon sinadia i Allah
wakutu in diápa inaidan-Nya in dunia,
simbá mosanang ing kita.
8 Diábî tobatúmai ponguasa in dunia
na'a nokota'au kon soa̱l kabijaksana'an
tatua. Sin aka kinota'auandon monia,
yo tantú diábî pinopopakú monia kong
kayu pinoyota̱lempang ing ki Tuhan inta
momulia tua.
9 Tongá soa̱l tatua aim bidon no'ipais
kom Buk Mosuci, "Onu inta diá dodai onda
inontong andeka dinongog in intau, bo
diá doman dodai onda ing kinoraian intau,
tuatabî in sinadia i Allah kom bayongan
intau inta motoindudui ko'i-Nia."
10 Tua komintan pinota'au bidon i Allah
ko'i naton pinotonsigad kon Roho-Nya.
Bo Roho tatua doman im mo'indoi kom
bayongan yagi-yagi nodapot in roncana
mita i Allah inta nongo'ibuni.
11 Sin inta nonota'au kom bonu ing gina
intau tatua in tongábî rohonya tontanî.

Natua doman soa̱l ki Allah. Inta nonota'au
kom bonu ing gina i Allah tua in tongábi̱
doman Roho i Allah tontani̱!
12 Kita in diábi̱ inogoian roho inta
nongkon dunia na'a, ta'e Rohobi̱ inta
nongkon i Allah, simbá kota'auan naton
bayongan inta pinonotabi i Allah ko'i
naton.
13 Tuamai, aka kami bo moginsilang
kon ka'ada'an i Allah kon intau mita
inta ain kinawasa'an in Roho i Allah, yo
kami in diábi̱ mosingog podudui ing
kabijaksana'an intau, ta'e pinoduduibi̱ kon
onu inta ain sinundú in Roho i Allah.
14 Intau inta diá kinawasa'an Roho i Allah,
doi̱bi̱ mopirisaya kon onu inta ain inaidan
Roho i Allah tatua. Diábi̱ komanga̱lean
monia intua komintan, ko̱likudbi̱ in aka
mopirisaya im mosia ko'i Allah.
15 Intau inta mopirisaya ko'i Allah im
mota'aubi̱ monilai kon yagi-yagi, ta'e diábi̱
tobatúmai intau mota'au monilai ko'inia
tontani̱.
16 Sing kom bonu im Buk Mosuci
pinaisdon nana'a, "Ki inebi̱ im mokota'au
kon raian i Tuhan? Bo ki inebi̱ im mota'au
mononggina ko'i-Nia?" Ta'e pikiran i
Kristus oyúonbi̱ ko'inami!

3 [1] Utatku mita, sabanarnya aku'oi
in diábî mota'au moyosingog takin
monimu naonda bo takin intau mita
inta ain kinawasa'an Roho i Allah. Sim
mo'ikow nion diápa motoindudui ko'i Allah
bo diápa doman noguyang im pirisaya
monimu ko'i Kristus.
[2] Ko̲lipod mo'ikow tongápabi
pinoka'ankumai ing ka'anon adî
mo'intok, de'emanpabî ka'anon intau
inta noguyangdon sin diápa mo'ikow
mokomampu im moka'an kon natua. Ta'e
uma'aipa doman masa in tana'a natuapa
doman im mo'ikow,
[3] sim mo'ikow tantúpabî doman
dinumudui kon tabiatmu sa̲laku intau.
Sin aka oyúonpa doman in o'intoian
bo yogenggeng kon sigad monimu,
yo manga̲lenya kon tua mo'ikow in
dumuduipabî kon tabiat in intau, ná intau
inta diá nonota'au ko'i Allah.
[4] Aka oyúonpa doman kon sigad monimu
im mosingog kon, "Kami dumudui i
Paulus," bo ibanea doman moguman,
"Aku'oi in dumudui i Apolos," oáid tatua
naonda bo oáid in intau inta diá nonota'au
ko'i Allah.

5 Sabanarnya ki inebí ing ki Apolos
andeka ki Paulus tua? Bá kota'auan
monimu, kami na'a in tongábí intau
mita inta nogaid kon oáidan i Allah inta
mopoyaput in Habar Mopia ko'i monimu
simbá mopirisayadon im mo'ikow ko'i
Kristus. Kami na'a in tongábí mopobayak
in oáidan inta pinoki aid i Tuhan ko'inami.
6 Aka ibarat pinomụla, aku'oi in nomụla
bo ki Apolos in nomuta-mutak, ta'e ki
Allahbí in nobogoi ing kobiagan.
7 Manangka intua ki Allahbí im moponti-
ponting, sin Sia mobogoi ing kobiagan.
Ki inta nomụla bo ki inta nomuta-mutak,
diábí totok moponting;
8 notongkaibí in taya dua tua, tongábí
tumpạla motarima kom bọli in ịlopí monia.
9 Kami na'a in tongábí tumpạla mogaid
kon onu in pinoki aid i Allah; bo mo'ikow
nion naonda bo gobá i Allah. Mo'ikow
naonda doman bo bạloi i Allah.
10 Lantaran kapandoian inta inogoi i
Allah, dá aku'oi naonda bo intau inta
nononta'audon totok kom pogogaid kom
bangunan tatua. Munadon nogaid kom
pondasi sim popọlitúan im bangunan
tatua, bo intau ibanea mamangoi
moposindog im bangunan kom pondasi

tatua. Pomuḷoi intau mustibî monarukira muna mongo naonda im mopoḻitú im bangunan kom pondasi tatua.
11 Tongábî ki Kristus in sinampat i Allah mobaḻî pondasi kom bangunan tatua, diábî im pondasi ibanea makow.
12 Ta'au bidon kon tobatú bo tobatú mongo bangunan naonda im posindogonnya. Bangunan inta inaidankah nongkon buḷawan, andeka inaidan nongkon perak, andeka nongkon batu permata, andeka nongkong kayu, andeka nongkon bonok no'ingkag, andeka nongkon pangkoi im payoi.
13 Bayongan onu inta inaidan in intau modaitbî ko'ontongan wakutu ing koángoian bui i Kristus. Sing kowakutu intua tuḷubî im mopo'ontong kom bayongan inta inaidan in intau. Tuḷubî im moguji bo monantú kom mopia andeka diá in oáidan mita tatua.
14 Aka bangunan inta pinosindog kom bangunan tatua bo diá mopokak, yo intau tatua im motarimabî kom boḻi onu inta inaidannya tatua.
15 Tongá aka mopokak, yo morugi totok in sia; mosaḷamatbî in sia ta'e naondabo intau inta no'iḷuai nongkon bonu in tuḷu.

16 Degá diá kinota'auan monimu kon
awak monimu nion im Baḷoibî i Allah inta
pinogutunan in Roho-Nya?
17 Aka oyúon im momogutú kom Baḷoi
i Allah, yo pogutúonbî doman i Allah in
intau tatua. Sim Baḷoi i Allah in tongábî
Baḷoi-Nya tontanî, bo mo'ikowbî nion im
Baḷoi i Allah inta imakusud na'a.
18 Dona'ai tobatúmai im monguboḷ kon
awaknya tontanî. Aka oyúon ing kon sigad
monimu im monganggap mobijaksana
in sia podudui in raian intau, yo intau
tatua im mustibî tumekeng bodok, simbá
totu-totu'u mobaḷî mobijaksana in sia.
19 Sing kabijaksana'an in intau kon
dunia na'a diábî baraguna ko'i Allah.
Kom bonu im Buk Mosuci pinais nana'a,
"Ki Allah mojebak kon intau mita inta
mongobijaksana podudui im pandoinya
tontanî."
20 Bo oyúon doman im pinais nana'a,
"Kinota'auanbî i Tuhan kon raian intau
mita inta mongobijaksana diábî baraguna."
21 Tuamai in dikabî moduî kon intau, sim
bayongan yagi-yagi nodait bidon inogoi
ko'i monimu.
22 Ki Paulus, ki Apolos, ki Petrus,
dunia na'a, kobiagan bo kopatoian,

masa in tana'a andeka kon singgai
mo'iduduimai na'a, bayongan yagi-yagi
ing kapunya'anmu bidon.
23 Ki togi ko'i monimu nion ing ki
Kristusbî, bo kitogi ko'i Kristus ing ki
Allahbî.
4 1 Angpapbî ing kami na'a mogogaid
mita kon oáidan i Kristus inta
motanggung jawab mopota'au in roncana
mita i Allah inta diápa kinota'auan im
bayongan intau kon dunia na'a.
2 Inta muna-munamai igumon kon intau
mita inta mogogaid kon oáidan natua in
kototoinduduibî monia ko'i tuangnya.
3 Sin aka ko'inakó, diábî pusingonkumai
onu in -- singogon monimu andeka ki
inekabî -- im mohakim ko'inakó. Aku'oipa
tontanî doîbî mohakim ko'inakó tontanî.
4 Iraikumai, diábî dodai onda aku'oi
nogaid kon inta diá mopia, tongá tua in
de'emanbî bukti kon diá kotaḷá in aku'oi.
Sin tongábî ki Tuhan im mota'au monantú
kotaḷá andeka diá.
5 Lantaran de'emanpabî wakutunya
dá dika ḻimika-ḻikat im mohakim kon
intau, kotaḷá andeka diá. Oḷatdon dapot
mo'iangoi ing ki Tuhan. Bambî Sia im
mobuká kon onu inta nongo'ibuni kon

sindip bo mobuká kon onu inta kom bonu
ing gina mita intau. Bain kowakutu in tuata
bo duíon i Allah in intau mita podudui in
oáid mita monia.
6 Utatku mita! Onu inta mopia,
nodaitdon inaidan naminda i Apolos
ko'i monimu. Makusudnya kon tua, onu
inta inontongdon monimu ko'inaminda
mota'au monimu balajaron im mangaḻe
singog tana'a, "Tantú kumadai kon
atorang inta oyúon." Aka natua yo diábí
intau dumodia bo mopohinamai kon intau
ibanea.
7 Diábí in inanggap totok moponting kon
sigad monimu. Sin onu ing ko'i monimu,
komintanbí nongkon i Allah. Manangka
intua diábí mota'au dumodia, sin tua mita
diábí no'uḻimu tontaní.
8 O'obí kon diá bidon moparaḻu kon onu
bo onu im mo'ikow! Sin no'oyúondon
bo nobaḻídon raja im mo'ikow, yo kami
in diá. Mopiabí totok aka mo'ikow bo
totu-totu'udon nobaḻí raja, simbá mota'au
ing kami momarentah moyotakin monimu.
9 Sin aka kon raianku, kami inta aim
binaḻí i Allah rasul na'a in intabí mo'ompá
totok, ná bí onda bo intau inta iḻabúan in
hukuman mokopatoi kon tayowon intau

moántó bo totok ing giowan bayongan
intau sim mopia-pia ing gina monia.
10 Kami in sinumombodok lantaran
ki Kristus. Ta'e mo'ikow nopandoidon
lantaran ain nopirisaya ko'i Kristus! Kami
in diádon mokopongonu, ta'e mo'ikow in
noropotdon! Kami in tantú irebeg in intau,
ta'e mo'ikow umuran dinuĺi!
11 Uma'ai na'a umuranpabĺi ing kami
gogoyon bo moyogang im bayongan
yagi-yagi; l̤ambung dongkadon kon awak
bo roriga'anpa doman in intau; bo diá
doman ko tampat pogutunan;
12 ta'e umuranbĺi doman moramiji
motayak ing kami. Aka odi-odian intau
ing kami, tongábĺi tu_ĺian nami barakatan;
aka pogutúon monia, mokoposabar ing
kami;
13 aka singo-singogonmai intau ing
kami, yo ko̤luko'on nami im motubag.
Kami na'a diábĺi no'i_liu kon yoyatan in
dunia na'a; bo inanggap bonok in dunia.
14 Aku'oi nomais kon na'a de'emanbĺi
makusud mokopo'oyakmai ko'i monimu,
ta'e monongginabĺi ko'i monimu sa̤laku ki
aďiku mita.
15 Umpakah ribuandon intau ing Keresten
guru monimu, ta'e kom bonu im pirisaya

monimu ko'i Kristus, tongábĩ aku'oi in nobaḻĩ ki amá monimu sin aku'oibĩ na'a in nopoyaput in Habar Mopia ko'i monimu nodapot in nopirisayadon mo'ikow ko'i Kristus.

16 Tuamai po'igumonku, mo'ikow umuran dumayan kong kobobiagku.

17 Manangka intua pinotabákudon mangoi ko'i monimu ing ki Timotius. Saḷaku dumodudui i Kristus, sia inanggapkudon ná ki adĩku tontanĩ inta totok ing kotabiku. Sia na'a in adĩ inta totok im mojujur. Bain sia im mongonguman bui ko'i monimu soáḷ kobobiagku wakutu in nopirisayadon aku'oi ko'i Kristus, tuata ing kobobiagku inta sinundúkudon kom bayongan jama'at kon ondakadon.

18 Tongá tongonudon degá ing kon sigad monimu nobaḻĩdon mododia, sing kai monia kamai dá diá bidon mamangoi bui ko'i monimu in aku'oi.

19 Aka diá in ḷabot yo diá bidon mo'onggot in aku'oi bo bui mamangoi mokipodungkuḷ ko'i monimu. Bain kowakutu intua bo indoianku mongo onu im mota'au aidan in intau inta mongododia tatua; de'emanbĩ tongá kom bibig monia.

20 Sin aka ki Allah momarentah
kon intau tatua, dá buktinya in
de'emanbî tosingogon intau tatua, ta'e
kobobiagnyabî.
21 Tuamai pi̲ĺidon onu ing ko'ibog
monimu! Mo'ibog im mo'ikow simbá
mamangoi takin sambok in aku'oi andeka
mamangoi takin pia ing gina?
5 1 Aku'oi in sabanarnya nokodongog
bidon kon laporan kon na'anta oyúon
bidon kon sigad monimu im mo'ibog
mogaid kon inta mokotor; oyúon kon
sigad monimu in nonua̲ling takin i inánya
uatok. Intaupa inta diá nonota'au ko'i
Tuhan diábî doman mogaid kon natua!
2 Umpakah nogaidon kon natua, ta'e
umuranpabî doman mo'ikow dumodia.
Sabanarnya im bá moájarbî ing gina
monimu, bo po̲latdon po̲luai in intau natua
nongkon sigad monimu.
3 O'obî kon awakku in noyayukdon ko'i
monimu, ta'e ginaku in umuranpabî ko'i
monimu. Tuamai rasaanku ná bî onda
bo kon yuá-yuák monimu in aku'oi,
"Podoyonku kom bonu in tangoi i Tuhan
Yesus Kristus! Intau inta nogaidon kon
inta totok im moromú tua im mustibî
hukumon!" Aka moyosipun im mo'ikow, dá

anggapdon oyúon kon yuá-yuák monimu in aku'oi, bo kom bonu ing kawasa i Yesus Tuhan naton,
4 (5:3)
5 intau tatua musti posarahkan monimu kon Ibilis simbá moyoyang in ta'e rohonya im posa̱lamaton kowakutu ing koángoian i Tuhan bui.
6 Mo'ikow in diábi̱ mota'au dumodia. Dinongogdon monimu degá in singog nana'a, "Ragi topi̲lik mokokutad kom bayongan topong aidan kukis!"
7 Lumbúpa muna in ragi inta ain nokoyongan, ná inta oáid diá mopia, simbá mopia nanam ing kukis tatua, diá noyoba'ui in ragi inta nokoyongandon, tuata in aid inta diá mopia inta umuran aidan monimu ko̲lipod, sing kinota'auankubi̱ kon natuata im mo'ikow. Tuamai mobasadiadon ing kita morame kon singgai im Paskah, bo ki Kristus inta noba̲li̱ Domba im Paskah naton aindon pinokurban.
8 Manangka intua, ko̲ligai ing kita morame takin momaké in roti inta diá koragi, tuata in roti inta pinodoyon kong gina motu̲lid bo inta kinopopia ing gina i Allah. Dika ing kita momaké in ragi inta

nokoyongandon, ragi inta diádon nopia
bo ain noromuk.
9 Kom bonu in suratku kolipod, aim
bidon pinogumanku kon dikabî mo'ibog
moyobayat i intau inta mokotor in oáid.
10 Makusudku in de'emanbî tongá intau
inta mokotor ande motama'a, ande
motombogá ande intau mita inta umuran
mosumbah kom berhala inta beresi diá
nonota'au ko'i Allah. De'eman! De'emanbî
mosia imakusudku; sin aka yumayukdon
im mo'ikow ko'i monia, yo bá diábî
domandon kon dunia na'a im mo'ikow.
11 Makusudku in dikadon mo'ikow
moyobayat i intau inta nopirisayadon
ko'i Kristus, ta'e umuranpa mo'ibog
mogaid kon inta mokotor, bo moturá
ande mo'ibo-ibog dumudui kom parentah
im berhala, bo inta umuran mo'ibog
moporomu-romúmai kon tangoi intau
ibanea, bo umuran doman monginum kon
inta mokoḷoḷangu bo monakow. Sedang
monga'an moyotakin monia tua dikabî!
12 Totu'ubî kon de'emanbî oáidanku im
mohakim kon intau de'eman Keresten,
tua in oáidanbî i Allah. Ta'e soáḷ in
jama'at mita monimu, tantú mo'ikowbî im
mohakim ko'i monia. Sing kom bonu im

Buk Mosuci pinais nana'a, "Buntunbî in
intau mongoromú kon sigad monimu."
13 (5:12)

6 1 Nongonu sin oyúonbî ing kon
sigad monimu im mobarani mayak
kon hakim inta diá nonota'au ko'i
Allah, bo mopongadu ko'i utat monimu
inta notobatú kom pirisaya, aka
moyogenggeng i utatnya tatua? Nongonu
sin diábî mayak kon intau inta mopirisaya
ko'i Allah bo paḷuton im porkara tatua?
2 Andeka degá diábî kinota'auan monimu
kon intaubî inta mopirisaya ko'i Allah
im mohakim kom bayongan intau kon
dunia na'a? Da' aka mo'ikow bo mota'au
mohakim kon dunia na'a, yo nongonu sin
diábî paḷuton monimu im porkara mita
pongadilan inta diá im mangaḻenya tua?
3 Andeka degá diá kinota'auan monimu
kong kita na'a im mohakimbî kom
malaekat mita? Apapa doman bo tongá
porkara inta mobaḻî pomuḷoi in singgai
tua!
4 Dá aka momuká im porkara mita natua,
umpakah yo pongaduon doman monimu
kon intau mita inta diá nonota'au kon
yagi-yagi kom bonu in jama'at?

5 Totok moko'oyak u̲le! Umpakah yo
beresidon diá intau mobijaksana kon
sigad monimu inta mota'au mopoyotutui
in soa̲l inta tongá natua mita inta moba̲l̓i
kon sigad monimu intau ing Keresten!
6 Nongonub̓i sin aka oyúon in
yogenggeng kon sigad monimu intau
ing Keresten, yo baya'anb̓i monimu
pongaduon kon intau inta de'eman
Keresten!
7 Na'aib̓i in tongá soa̲l mopongadu im
porkara kon intau inta de'eman Keresten;
sedangkan kon sigad monimu bo momuká
in yogenggeng, yo manga̲lenya kon tua
in tobatú bidon kelemahan monimu. Sim
manikah bo tomboga'an andeka porugion
in tumpa̲la intau.
8 Ta'e na'aib̓i mo'ikow im monombogá
kon intau ibanea. Mo'ikowb̓i im mokorugi
ko'i monia. Bo lebe totok diá mopia sin
intau inta ain notobatú kom pirisaya
pinopoáidan doman monimu!
9 Diáb̓i kota'auan monimu kon intau
mita inta diá motoindudui ko'i Allah diáb̓i
moba̲l̓i umat i Allah? Dika koáka̲lan! Sim
bayongan intau inta mogaidmai kom
mokotor, bayongan intau inta umuran
dumudui kom parentah im berhala,

monua̲ling bo mokitua̲ling, inta mo'ibog
kom tumpaḷa ḷoḷaki ande tumpaḷa bobay,
10 mononakow, motama'a, inta mo'ibo-
ibog monginum kon inta mokoḷoḷangu,
inta mo'ibog moporomúmai kon tangoi
intau, bo inta tongá moharap makow kon
totayak in intau ibanea -- mosia tua in
diábi̲ mota'au moba̲li̲ umat i Allah.
11 Ko̲lipod oyúon ing kon sigad monimu
in umuran mogaid kon natua mita. Ta'e
tana'a ponyatadon kon nodaritdon im
mo'ikow nongkon bayongan oáid inta diá
mopia. Mo'ikow noba̲li̲don umat i Allah
inta pini̲li̲-Nya. Mo'ikow buidon noyobayat
i Allah, sin nopirisayadon ko'i Tuhan Yesus
Kristus bo lantaran kawasa doman in Roho
inta nongkon i Allah naton.
12 Oyúon im mosingog kom bayongan
intau mota'aubi̲ mogaid kon onukadon.
Tongá aka ko'inakó, tua mita diábi̲
komintan baraguna. Sin umpakah mota'au
mogaid aku'oi kon onukadon, ta'e aku'oi
in doi̲bi̲ moba̲li̲ ki ata in onu inta aidanku
tua.
13 Oyúon doman in nosingog kong
ka'anon tua im pinobonubi̲ kon sian, sin
sianbi̲ in sinantú tampatnya. Ta'e sian
bo ka'anon tumpaḷabi̲ diá baraguna ko'i

Allah. Tuamai pakébî in awakmu mogaid
kon onu inta kino ibog i Tuhan, de'emanbî
mogaid kon inta kinodoî-Nya sahingga
umuran-Nyabî ḷukadan in awakmu.
14 Sing ki Allah inta nomiag ko'i Tuhan
Yesus nongkon kinopatoian-Nya. Siabî
doman tua im momiag ko'i naton takin
kawasa-Nya.
15 Kinota'auan bidon monimu u̲le utatku
mita, kon awak monimu nion in notobatúbî
i Kristus. Dá umpakah yo mata'au gama'an
in tobonsig bo pakéon mogaid kon inta
diá mopia. Tantú diábî mota'au!
16 Ande degá diápa kinota'auan monimu
kon aka intau bo nosiugdon noyotakin in
tobatú bobay monaka̲l, yo intau tatua in
notobatúbî domandon takin bobay tatua!
Sing kom Buk Mosuci aim pinais nana'a,
"Taya dua notobatúdon."
17 Ta'e intau inta mo'ibog motobatú i
Tuhan, tantú rohonya notobatúbî doman
in Roho i Tuhan.
18 Manangka intua poyayukdon oáid
mita inta diá mopia. Sim bayongan oáid
diá mopia inta inaidan intau tatua ing
komintanbî noba̲ḷî kon ḷuai in awak intau.
Ta'e intau inta umuran mogaid kon inta
diá mopia kon intau ibanea, tua in ná bî

doman onda bo nopoáid in diá mopia kon awaknya tontanî.
19 Mustibî kota'aun monimu, kon awak monimu nion tampatbî in Roho i Allah. Roho i Allah tua in nogutunbî makow kon awak monimu. Awak monimu nion in de'emanbî mo'ikow ing kitogi, ta'e ki Allahbî ing kitogi.
20 Sim mo'ikow nion in sinaḷui bidon i Allah, bo nodait-Nya bidon inuboḷian. Tuamai umurandon paké kopira'an sahingga ing ki Allah pomulia'an.
7 1 Tana'a in insilangankudon ko'i monimu onu inta pinais monimu kon surat inta kinirim monimu ko'inakó. Aka tobatú ḷoḷaki bo diá nobuḷoi, sabanarnya mopia intua.
2 Ta'e bá diá mo'igonú in oáid inta diá patus aidan, dá manikah mobuḷoi andeka mokipobuḷoi.
3 Buḷoi ḷoḷaki mustibî mogaid kon onu inta ain sinantú aidannya. Natua doman im buḷoi bobay; tumpaḷabî mogaid kon onu inta ain sinantú aidannya.
4 Buḷoi bobay diábî mota'au im mongawasa kon awaknya tontanî; sin awaknya tatua ing kom bonubî ing kawasa i buḷoinya ḷoḷaki. Natua doman ki buḷoinya

ḷoḷaki diábî doman mota'au mongawasa kon awaknya tontanî; sing ki buḷoinyabî im mongawasa kon awaknya tatua.
5 Doyowa motonibuḷoi diábî mota'au im mosiyayúan. Mota'aubî asaḷbo muna moyosingog bo diá mota'au mo'onggot. Aka natua yo doyowa motonibuḷoi tumpaḷa mota'au mosisambayangan. Tongá naonda intua mo'ikow mustibî bui motobatú saḷaku doyowa motonibuḷoi. Sin aka diá natua yo ko'onggotannya kogonúanbî in roho inta diá mopia, sin diá mokotahang kon ibog in awak.
6 Onu im pinogumanku ko'i monimu na'a de'emanbî parentah, ta'e tongginabî.
7 Sabanarnya im mopiabî ing ginaku aka komintan intau bo mobaḻî ná aku'oi. Ta'e komintan intau aim bidon inogoian i Allah in totabi inta noyo-noyoposimai. Tobatú noko'uḻî kon totabi nana'a, tobatú doman noko'uḻî kon totabi natua.
8 Manangka intua nana'a in tongginaku kon intau inta diápa nobuḷoi bo kom bobay mita inta dongkadon boba-bobay: Manikah im mo'ikow bo umurandon mobiag bata-batangan ná aku'oi.
9 Ta'e aka mo'ikow bo diá mokotahang kon ibog mobuḷoi, yo manikah pobuḷoi.

Sim manikah bo mobuḷoi daripada
monahang kon ibogmu inta mo'iḷiu tua.
10 Ko'i monia inta ain nobuḷoi, na'a im
parentahku: (Sabanarnya in de'emanbî
aku'oi in nobogoi im parentah tana'a,
ta'e ki Tuhanbî.) Tobatú bobay inta
ain pinobuḷoi dona'aibî monaḷámai ko'i
buḷoinya ḷoḷaki.
11 Tongá aka sinaḷáannyadon ing
kibuḷoinya ḷoḷaki, dá bobay tatua in dona'ai
bidon mokipobuḷoi bui, andeka manî bui
mamangoi ko'i buḷoinya. Natua doman
in ḷoḷaki. Diábî doman mota'au in ḷoḷaki
mongga'at ko'i buḷoinya.
12 Bo tana'a in tongginaku kon intau
mita ibanea makow, na'a in tongginakubî
tontanî, de'emanbî i Tuhan, aka intau
Keresten bo kobuḷoi kom bobay inta
diá mopirisaya ko'i Kristus, bo ki
buḷoinya bobay tatua mo'ibog mobiag
moyotakinnya, yo diábî mota'aunya
ga'aton ing ki buḷoinya bobay tatua.
13 Bo aka oyúon doman im bobay
Keresten kobuḷoi kon intau inta diá
mopirisaya ko'i Kristus, bo ki buḷoinya
ḷoḷaki tua mo'ibog mobiag moyotakinnya,
yo diábî mota'au ga'atonnya ing ki
buḷoinya tatua.

14 Tantú ḷoḷaki tatua mota'aubı́ mobaḷı́ umat i Allah sin aindon notonibuḷoi takin intau inta ain nobaḷı́ umat i Allah. Natua doman im buḷoi bobay, tantú mota'au bidon doman mobaḷı́ umat i Allah sin ain notonibuḷoi i intau inta ain nobaḷı́ umat i Allah. Sin aka diá natua, yo tantú ki adı́ mita monia ná onda bo ki adı́ mita in intau inta diá nonota'au ko'i Allah, ta'e aka duduian monimu in tongginaku na'a, yo ki adı́ mita monimu tua im mobaḷı́ bidon umat i Allah.

15 Tongá aka intau inta diá mopirisaya ko'i Yesus monaḷámaidon ko'i buḷoinya bobay andeka ko'i buḷoinya ḷoḷaki inta ain nopirisaya ko'i Yesus, yo dona'aibı́ makow bo dikabı́ ampagan sin diábı́ nongonu. Sin ibogon i Allah mobiagbı́ motobatú im mo'ikow komintan.

16 Sim mo'ikow utat saḷaku buḷoi bobay -- inta ain nopirisaya ko'i Kristus ki Tuhan naton -- naondabı́ ing kotota'au monimu, kon diá mokosaḷamat in ikow ko'i buḷoimu ḷoḷaki? Natua doman ikow buḷoi ḷoḷaki inta nopirisayadon ko'i Yesus, náondabı́ ing kotota'au monimu kon ikow in diá mokosaḷamat ko'i buḷoimu bobay?

17 Na'a in atorang inta pinobayakku kom
bayongan jama'at: Pomuḷoi intau musti
mobiag tumompia podudui kon inta kino
ibog i Allah, ná inta ain sinantú-Nya
wakutu in nogoinḭ́ ko'i monimu kom bá
mopirisayadon ko'i-Nia.
18 Umpamanya, tobatú intau bo
sinunatdon kowakutu inoinḭ́ i Allah, dá
dikabḭ́ ramijion inggamáan paḷot mita in
sunat tatua. Natua doman, aka oyúon in
diápa sinunat kowakutu inoinḭ́ i Allah, dá
dika bidon po'igumon kombá sunatonpa.
19 Sin sinunat andeka diá, diábḭ́
moponting intua. Dumuduibḭ́ kon atorang
mita i Allah im moponting.
20 Tuamai, kobiagdon mo'ikow ná
kowakutu inoinḭ́ i Allah.
21 Aka wakutu inoinḭ́ bo mo'ikow
nogaid saḷaku ata, yo diábḭ́ nongonu
intua. Tongá aka komintanmai bo
moko'uḻḭ́don kong kasampatan mobebas,
yo popobaragunadon ing kasampatan
tatua.
22 Sin ata inta mopirisaya ko'i Tuhan,
nobaḻḭ́ bidon intau i Tuhan inta nobebas.
Bo intau nobebas inta nopirisayadon
ko'i Tuhan, nobaḻḭ́ bidon mogogaid kon
o'oaidan i Tuhan Yesus Kristus.

23 Mo'ikow aim bidon sinaḷui i Tuhan
bo nodait-Nya bidon inuboḷian. Tuamai,
dikabî mo'ibog mobaḷî ki ata in onukadon
kon dunia na'a.
24 Ta'e náonda ing ka'ada'anmu kowakutu
inoinî i Allah, tantúbî kobiag natua takin i
Allah.
25 Sabanarnya aku'oi diábî notarima kom
parentah i Tuhan kon soáḷ intau mita
inta diápa nokipobuḷoi. Ta'e saḷaku intau
inta mopirisaya inta ain inogoin-Nya in
totabi inta mota'au pirisaya'anmai, dá
mononggina in aku'oi.
26 Mo'indoimai kong ka'ada'an masai
na'a, manikah ki ine in diápa pinobuḷoi yo
tantúpa natua.
27 Ta'e aka ikow bo no'iḷa'utdon nobuḷoi,
dá dikabî ramijionmu bo ga'aton ing
ki buḷoimu tatua. Ta'e aka diápa ikow
no'iḷa'ut nobuḷoi dá manikah bo dikadon
motayak kom buḷoi.
28 Ta'e aka ikow bo tantúbî mo'ibog
mobuḷoi, yo diábî doman nongonu. Natua
doman im mongodeaga, diábî doman
baradosa'an aka mokipobuḷoi. Tongá intau
inta nobuḷoi tua moko'uma kon roriga
inta ibogonku im mo'iyayukbî mita ko'i
monimu intua komintan.

29 Nana'a im makusudku u̱le utat mita:
Nopo̱lokdon iwakutu naton. Tuamai
nongkon masa in tana'a, intau inta
kobu̱loi, kobiagdon naonda bo intau inta
diápa kobu̱loi;
30 intau inta nongomba̱l, musti in sia
tumon intau inta ná diá in yagi-yaginya.
Intau inta no̱lunganga ing gina; musti in
sia tumon intau inta ná diá no̱lunganga
ing gina. Bo intau inta ain nota̱lui, musti in
sia tumon intau inta diá ko onu bo onu;
31 bo intau inta umuran noba̱l̓i ki ata in
onu inta kon dunia na'a, yo dona'aidon
in sia mo'ibog tonggata'an in dunia na'a.
Sin dunia na'a motoyong bidon moyoyang
takin ka'ada'anya masa in tana'a.
32 Ibogonku mo'ikow komintan
mo'iyayukdon kom bayongan roriga.
Tuamai, intau inta diá kobu̱loi musti
mokopotantú kon raiannya bo mogaid
kon onu inta kino ibog i Tuhan, bo
moposanang ing ginanya.
33 Ta'e intau inta kobu̱loidon, moántób̂i
totok in raiannya soa̱l in dunia na'a, sim
mo'ibog i mosia moposanang ing gina i
bu̱loinya;
34 tuamai diá motantú in raiannya.
Bobay inta diá kobu̱loi, andeka inta

mongdeagapa, moántó in raiannya
kon soa̱l ki Tuhan. Sin ibogonnya ing
kobiagannya tua ing komintandon
posarahkan ko'i Tuhan. Ta'e bobay inta
kobuḷoidon, umuranbi̱ in sia morai kon
soa̱l mita in dunia na'a, sim mo'ibog in sia
moposanang ing gina i buḷoinya.
35 Na'a komintan pinaisku sing kopia'anbi̱
monimu tontani̱, de'emanbi̱ molarang kom
bayongan ibog monimu. Ta'e ibogonku
im bá umuran mogaid kon inta mopia bo
inta mokosanang kom bayongan intau bo
umuran motantú in raian ko'i Tuhan.
36 Tongá aka tobatú intau bo nogaid kon
inta diápa patus aidan ko'i kantangnya
sin diádon mokotahang kon ibognya,
ta'e oyúonbi̱ in niat monia motonibuḷoi,
yo aidaibi̱, sin diábi̱ baradosa'an aka
motonibuḷoibi̱ im mo'ikow.
37 Ta'e aka intau tatua bo mogamádon
kong kaputusan kom bunu ing ginanya,
kon diábi̱ tonibuḷoionnya ing ki
kantangnya tua sin mokotahangbi̱ in sia
diá mobuḷoi, dá oáidnya tatua im mopiabi̱.
38 Simpodon makow kon singog:intau
inta mobuḷoi mopiabi̱ doman, bo intau
inta diá mobuḷoi lebe doman mopia.

39 Bobay inta ain nokipobuḷoi
notobatúdon i buḷoinya ḷoḷaki komangoi
in nobiagpa ing ki buḷoinya tua. Ta'e aka
matoidon ing ki buḷoinya tatua, dá bobay
tatua im mobebasbi̓ mokipobuḷoi bui kon
intau inta kino ibognya; asaḷ tonibuḷoi
tatua tonibuḷoi Keresten.
40 Tongá lebedon mopia aka diádon
bui mokipobuḷoi in sia. Tua im podudui
in raianku, ta'e iraiku kon onu im
pinogumanku na'a komintanbi̓ kom bonu
ing kawasa in Roho i Allah.

8 1 Yo tana'a in soáḷ ka'anon inta inogoi
saḷaku sosumbah kom berhala. O'o,
totu'ubi̓ ing kain intau, "Kita komintan
bidon nongopandoi." Ta'e pandoi tatua
nokopobaḷi̓don kon intau mokaḷakuang,
ta'e aka tabi, yo mokobiag kon intau.
2 Intau inta monganggap kon
nobayongdon ing kinota'auannya,
sabanarnya in diábi̓ nonota'au totok in sia.
3 Ta'e intau inta totu-totu'udon motabi
ko'i Allah, sia tua ing kota'auanbi̓ totok i
Allah.
4 Yo soáḷ moka'an kong ka'anon inta aim
pinosumbah kom berhala, sabanarnya
ing kinota'auanbi̓ naton kom berhala tua
in diábi̓ onda. Sing kinota'auanbi̓ doman

naton kon tongábî tobatú ing ki Allah;
diábî ibanea makow.
5 Totu'ubî kom moántó doman inta
sinangoian ki allah andeka ki tuhan ing
kon dunia na'a.
6 Ta'e kita in nopirisayabî kon tongábî
tobatú ing ki Allah. Inta nomia kom
bayongan bonu in dunia na'a. Bo tongábî
mobiag kong kopontingan-Nya ing kita.
Ki Tuhan tongábî doman tobatú, tuata
ing ki Yesus Kristus. Pinongin i-Nia tua
bayongan yagi-yagi pinomia, bo lantaran
doman Sia dá nobiag ing kita.
7 Umpakah natua, ta'e diábî komintan
intau nonota'au kon soál tatua. Sin
umaaipa doman masa in tana'a oyúonpa
in umuran mosumbah kom berhala
mita. Tuamai oyúonpa doman in raian
kong ka'anon inta aim pinosumbah kom
berhala ing ka'anonbî doman im berhala.
Manangka intua aka ka'anon monia ing
ka'anon tatua yo porasaan monia im
baradosa'anbî im mosia; tua komintan
lantaranbî diápa noguyang im pirisaya
monia.
8 Sabanarnya ing ka'anon diábî
mokopobalî kombá modiug ko'i Allah
ing kita. Aka ka'anon naton ing ka'anon

tatua, yo diábî im pongaruhnya. Diábî ing ka'untungannya bo diábî doman ing karugiannya.

9 Tongá musti mokopopia; simbá diá mokopopisî kon intau mita inta diápa noguyang im pirisaya monia baradosa'an, sin lantaran mo'ikow nobebasdon mogaid kon onukadon.

10 Nana'a i makusudku: aka kuma mo'ikow inta aindon nopirisaya totu-totu'u bo indoianmai limitúbî makow bo mongaan kom bonu im baloi pobobogoian kon sosumbah kom berhala, bo inontong in intau mita inta diápa noguyang im pirisayanya. Dá tantú oáidmu tatua im mobogoi bidon in contoh kon intau ibanea sahingga in nobarani intau tatua noka'an kong ka'anon inta inogoidon pinosumbah kom berhala.

11 Mangalenya kon na'a, binaradosadon intau ibanea lantaran pirisayamu tatua. Padahal lantarandon mosia tua dá ki Kristus minatoi.

12 Bo aka natua in tantú aidan monimu kom bayongan utat mita Keresten -- dá mangalenya kon tua, mo'ikow nomoguya'atdon kom pirisaya i intau

inta diápa noguyang im pirisaya -- dá
baradosa'andon ko'i Kristus im mo'ikow.
13 Tuamai aka mokobaradosabî ko'i
utatku mita in ka'anon tatua, dá doî bidon
aku'oi moka'an kom ponayak tatua, sin
dikabo baradosa'an ing ki utatku tua
lantaran aku'oi.
9 1 Aku'oi na'a intaubî nobebas, rasul
i Tuhan inta ain noko'ontong ko'i
Yesus, Tuhan naton, bo inta nopoyaput
in Habar Mopia ko'i monimu sahingga in
nopirisayadon ko'i Tuhan i mo'ikow.
2 Umpakah intau ibanea diá mopirisaya
kon aku'oi in rasul, ta'e mo'ikow in
nopirisayabî. Sim buktinya mo'ikow
nobaḻîdon intau Keresten.
3 Aka diá pirisaya'an monia kon rasul in
aku'oi, yo nana'a im potubagku:
4 Degá diá mota'au ing kami moka'an
ande monginum kon onu inta no'uḻîku
nongkon pinogaidan tana'a?
5 Eta degá diá mota'au in aku'oi modia
ko'i buḷoiku inta mopirisaya ko'i Kristus
saḷaku takinku kom baya-baya'an makow,
ná inta inaidan i utat mita i Tuhan Yesus
bo i rasul mita ibanea ná tai Petrus?

6 Andeka degá tongá ki Barnabas bo
aku'oi im musti motayak kong ka'anon
tontanḯ?
7 Diábḯ in tontara mayak moparang bo
umongkos tontanḯ. Bo diábḯ doman im
monononggobá inta nomuḷa kon anggur
ta'e diá mosipú kom bungainya. Bo diábḯ
doman intau inta nomiag kon domba bo
diá monginum kon susu nongkon domba
inta piniaranya tua!
8 Bo onu im pogumanku tana'a,
de'emanbḯ tongá ibo-ibog, sin singogku
na'a in aim bidon pinais kom buk i Musa.
9 Kom buk i Musa pinais nana'a,
"Dona'aibḯ pomponan monimu bibig in
sapi inta koyogot moritak kong gandum
sim moripu' kom batoḷnya." Eta degá
sapibḯ tatua in umuran tarukira'an makow
i Allah?
10 Andeka tua pinopomakusudbḯ ko'i
naton? O'o totu'ubḯ intua kom pinais
bá kobaca'an naton. Sin intau inta
nogaid kong gobá bo inta nondarit kong
gandumnya tumpaḷabḯ mo'ibog motarima
kom boḯi inaidannya tatua.
11 Kami ain nopota'au ko'i monimu in
Habar Mopia nongkon i Tuhan. Tuamai
kami noko'uḯḯ kom barakat moántó

nongkon i monimu. Yo degá no'i̲liudon
antóinigum nami ko'i monimu?
12 Ka intaupa ibanea im mota'au mo'igum
kon onukadon ko'i monimu, yo apalagi
kami na'a, ta'e doíbí aku'oi. Manikah bo
tanggungonkudon tontaní in yagi-yagi
daripada oyúon im moba̲l̲i ̣labot kom
popoyaputanku in Habar Mopia soạ́l ki
Kristus.
13 Kinota'auanbí monimu kon intau
inta mogaid kom bonu im Bạloi i Allah,
motarimabí im mosia kong ka'anon kom
bonu im Bạloi i Allah doman tatua. Bo
intau inta monompiamai kon tampat
pororata'an kong kurban sosumbah,
moko'u̲l̲íbí doman in sia kon silainya
nongkon kurban inta pinosumbah tatua.
14 Ná doman tua, aim bidon sinantú i
Tuhan kon intau inta mopoyaput in Habar
Mopia nongkon i Tuhan, musti moko'u̲l̲í
kom barakat nongkon oáidannya tatua.
15 Ta'e aku'oi in doíbí. Bo aku'oi in nomais
kon surat tana'a de'emanbí makusud
simbá pomia'an monimu natua in aku'oi.
Sin aka ko'i nakó, yo manikabí matoi in
aku'oi dika ing kobu̲lian onu inta totok ing
kino sanang ing ginaku.

16 Sin aku'oi mopoyaput in Habar Mopia,
de'emanbî tongá mokiko'ontong kon
intau. Ta'e ki Allahbî in nopotabá ko'i
nakó. Tuamai baradosa'anbî in aku'oi aka
diá popoyaputku in Habar Mopia tatua!
17 Aka kuma bo tongábî ibogku tontanî
im mogaid kon oáidan tatua, yo tantú
mogoḷatbî makow in aku'oi kom boḷi in
oáidanku tatua. Ta'e na'a bo parentahbî i
Allah, dá mustibî aidanku.
18 Dá aka natua yo onu im mo'uḻ̱iku? Na'a
im mo'uḻ̱iku: aku'oi mota'au mopoyaput
in Habar Mopia bo diábî mokoyoyiga kon
intau im mogongkos sin diábî in aku'oi
mo'igum kon rupa-rupa.
19 Aku'oi na'a in de'emanbî totabá in
tumpaḷa intau, ta'e no'ibogbî in aku'oi
nobaḻ̱î ata ko'i monimu komintan, simbá
moántó intau mopirisaya ko'i Kristus.
20 Aka kon tayowon intau mita in Yahudi,
yo aku'oi in ná bî doman onda bo intau
in Yahudi, simbá mo'idudui ko'i nakó
im mosia. Bo aka kon tayowon i intau
mita inta nokadai kon hukum i Musa,
aku'oi in ná bî doman onda bo mosia,
umpakah sabanarnya de'emanbî natua.
Tua komintan inaidanku simbá mo'idudui

ko'inakó im mosia bo mobaḻ̱ĺidon komintan dumodudui i Kristus.
21 Aka kon tayowon intau mita inta de'eman Yahudi, aku'oi in ná bĺ doman onda bo mosia, inta diá motoindudui kon hukum i Musa. Tua komintan inaidanku simbá mo'idudui ko'inakó im mosia bo mobaḻ̱ĺi komintan dumodudui i Kristus. Ta'e de'emanbĺ makusudku moḻawang ko'i Allah; sim parentahbĺ mita i Kristus in nongawasa ko'inakó.
22 Aka kon yuák i intau mita inta diápa noguyang im pirisaya, yo aku'oi in ná bĺ doman onda bo mosia, simbá mo'idudui ko'inakó im mosia bo mobaḻ̱ĺi komintan dumodudui i Kristus. Simpodon makow kon singog, norupa-rupamaidon in akaḻ inaidanku kon yuák im bayongan intau simbá oyúon im mopirisaya ko'i Kristus bo posaḻamaton.
23 Tongábĺ bá mo'iyaput in Habar Mopia nongkon i Allah kom bayongan intau, dá inaidanku intua komintan, simbá mo'itakin doman moko'uḻ̱ĺi kom barakat in aku'oi.
24 Kinota'auanbĺ monimu kon aka kom pertandingan, yo bayongan mototanding komintanbĺ moribatuk, ta'e tongábĺ tobatú im moko'uḻ̱ĺi kon hadiah. Tuamai koḻ̱ikat

totok im moribatuk simbá mo'ikow im
moko'uḻ̱i kon hadiah tatua.
25 Pomuḻoi intau inta mobasadia tumakin
kom pertandingan, musti monahang kon
yagi-yagi, simbá moko'uḻ̱i kon hadiah inta
diá mononoi kon dunia na'a, ta'e kita im
monahang kon yagi-yagi simbá moko'uḻ̱i
kon hadiah inta mononoi.
26 Tuamai moribatuk in aku'oi, ta'e
oyúonbî in tujuanku notantú. Naonda bo
kom pertandingan tinju, diábî in aku'oi
tongá kino koyu-koyungkumea.
27 Ta'e aim bidon muna ilatihku in
awakku bo nodaitku bidon kinuasa. Simbá
aka aku'oi modia kon intau tumakin kom
pertandingan tatua, yo aku'oi in tantúbî
doman tarima'an.
10 1 Utatku mita, ibogonku mo'ikow diá
mokoḻ̱iong kon onu inta ain nobaḻ̱i
kom mogoguyang naton wakutu im mosia
dinumudui ko'i Musa. Mosia komintan
inoḻ̱iungan ing goḻom, bo nosaḻamat
iḻumoḻan kon dagat Teberau.
2 Simbá mobaḻ̱i dumodudui i Musa, dá
mosia komintan binaptis kom bonu ing
goḻom bo kom bonu in dagat tatua.
3 Mosia komintan noka'an kong ka'anon
inta ain sinantú i Tuhan ka'anon monia,

4 bo nonginum kon tubig inta ain
doman sinantú kon inumon monia. Mosia
komintan nonginum kon tubig nongkon
buḷud batu inta umuran kotaki-takin
monia; buḷud batu tua ing ki Kristus.
5 Ta'e umpakah natua nobayongbĩ doman
ing kon sigad monia tua ing kinodoĩ i
Allah. Tuamai nobarong ing kon sigad
monia minatoi kom padang gurun.
6 Tua komintan nobaḷĩbĩ contoh ko'i
naton, mopotorop kom bá dona'ai ing kita
mogaid kon inta diá mopia ná inaidan
monia.
7 Bo bá diá doman ing kita mosumbah
kom berhala, naonda bo inaidan in
tongonumai intau kon sigad monia.
Kom bonu im Buk Mosuci pinais nana'a,
"Bo nomangkoidon im bangusa tatua
nonga'an bo nonginum poḷat nomanari
sim mosumbah kom berhala."
8 Kita in diábĩ mota'au mogaid kon diá
mopia ná inta inaidan in tongonumai
intau kon sigad monia, sahingga doyowa
nopuḷuh bo toḷu im minatoi kon sigad
monia in singgai tua.
9 Kita in diábĩ mota'au monungkuḷ ko'i
Tuhan, ná inta inaidan in tongonumai
intau kon sigad monia tungkuḷ intua,

sahingga minatoi kinaḷut in uḷag inta
mobisa im mosia.
10 Kita in dikabí umuran mokarana; ná
inta inaidan in tongonumai intau kon
sigad monimu koḷipod, sahingga iḷimod
im malaekat inta momomatoi.
11 Tua komintan ain no'iantug ko'i monia
saḷaku contoh kon intau mita ibanea. Bo
komintan tua pinaisbí doman sim mobaḷí
poringatan ko'i naton kon singgai tumi
inta ain nodiug.
12 Bo intau inta monganggap moropot in
sia, musti mokopopia; dika bo moḷabú.
13 Bayongan totungkuḷ inta korasa'an
monimu tua im bagubí totungkuḷ inta
biasamai korasa'an intau. Ta'e ki Allah
in tantúbí mosatia kon dandi-Nya.
Diábí pomayak-Nya makow mo'ikow ing
koántugan totungkuḷ inta mo'iḷiudon
kong komampuan monimu. Kowakutu
ing koántugan in soba'an i mo'ikow, Sia
umuranbí mobogoi in daḷan ko'i monimu,
simbá umuran moropot i mo'ikow bo
mokotahang.
14 Tuamai uḷe utatku mita inta kinotabiku,
poyayuk ing gina monimu inta umuran
mo'ibog mosumbah kom berhala.

15 Aku'oi moguman ko'i monimu
naonda bo moguman kon intau mita inta
mopandoi. Raidon onu im pinogumanku
na'a.
16 Kowakutu in nonginum kon anggur
bo nosukur ko'i Allah, tua mangaḻenya
notobatú bidon i Kristus ing kita kom bonu
ing kinopatoian-Nya. Bo ko wakutu nosilai
kon roti ing kita sing ka'anon moyotakin,
yo tua mangaḻenya notobatúdon takin
awak i Kristus ing kita.
17 Sin tongábî tobatú in roti, bo kita
komintan ain noka'an kon roti tatua. Dá
umpakah nobayong ing kita, ta'e tongábî
toáwakan monag.
18 Tatukirakah in intau mita Israel. Mosia
inta ain noka'an kong ka'anon inta aim
pinosumbah kon tampat pobobogoian
kon sosumbah, in intaubî mita inta ain
notobatú in tampat tatua.
19 Onu degá mangaḻe in singogku
na'a? Berhala andeka ka'anon inta
pinosumbah kom berhala, komintanbî diá
im mangaḻenya.
20 Onu im pinosumbah kom meja
pogogukatan kon sosumbah inta inogoi
kom berhala, de'emanbî pinosumbah ko'i
Allah, ta'e kon dimukudbî mora'at.

21 Mo'ikow in diábî mota'au monginum
kom palo in anggur pongonginuman i
Tuhan, bo monginum doman kom palo
pongonginuman in dimukud mita mora'at.
Natua doman, mo'ikow in diábî mota'au
monga'an moyotakin i Tuhan bo monga'an
doman moyotakin in dimukud mora'at.
22 Ande degá mopoterengbî ko'i Tuhan?
Eta kita im moropo-ropot ing ki Tuhan?
23 Kain intau, "Kita im mota'aubî mogaid
kon onukadon ing ko'ibog naton." Totu'ubî
doman! Ta'e onu in aidan naton tua,
diábî komintan baraguna. "Kita mota'aubî
mogaid kon onukadon ing ko'ibog naton"
-- ta'e onu ing kino ibog naton tua, diábî
komitan mokobiag ko'i naton.
24 Dikabî tongá morai kong kopontingan
monimu tontanî, ta'e poraibî doman kong
kopontingan intau ibanea.
25 Onukabî im pinotaḷui kom pasar im
ponoyak, mota'aubî monimu ka'anon.
Kumudungbî im motaḷui, dikabî morai kon
yagi-yagi.
26 Sing kom bonu im Buk Mosuci aim
pinais, "Dunia bo tombonunya na'a
komintanbî kapunya'an i Tuhan."
27 Aka mo'ikow bo inoinî i intau inta
diá mopirisaya ko'i Yesus sim monga'an

moyotakin monia, bo minayak in ikow,
yo ka'anbî onu in inolud monia ko'inimu.
Kumudungbî im monga'an. Dikadon
molibó mongo no'ulî kon onda ing ka'anon
tatua, simbá mopia im pongonga'an
monimu.
28 Tongá aka oyúon im moguman ko'i
monimu nana'a, "Ka'anon tanion aim bidon
pinosumbah kon dimukud mora'at," yo
dikabî ka'anon monimu intua sin aindon
muna pinota'aunya, bo ka'anon tatua ing
kinodoîbî ing ginamu.
29 Makusudku in diábî degá kom bonu
ing gina monimu intua, ta'e degá kom
bonu ing gina intau ibanea. Sin degá
oyúon im molibó nana'a, "Nongonu sing
ginabî in intau ibanea im monantú kon
ibogku?
30 Aka tua komintan bo kina'ankubî
takin sukur ko'i Allah, dá umpakah yo
singogonpa doman monimu in aku'oi sin
noka'an kong ka'anon tatua, apapa doman
munadon nosukur ko'i Allah in aku'oi bo
noka'an kon ka'anon tatua?"
31 Onukabî in aidan monimu --
pinomayak ka'anon ande inumon -- yo
aidaibî komintan takin mopoyaput in
sukur ko'i Allah.

32 Kobiag mokopotompia bá diá tongá
mokobaradosa kom bayongan intau;
pinomayak intau Yahudi ande Yunani ande
jama'at i Allah.
33 Kobiagdon ná aku'oi. Kon soál
yagi-yagi, ramijionku totok simbá
mokosanang kom bayongan intau. Bo
tua in de'emanbî tongá kopontinganku
tontan, ta'e kopontinganbî im bayongan
intau simbá mosalamat im mosia.
11 1 Duduiaidon onu in inaidanku, ná
doman aku'oi dinumudui kon onu
inta inaidan i Kristus.
2 Pujionkubî totok im mo'ikow sin
umuran mokotorop ko'i nakó. Bo onu inta
sinundúku ko'i monimu, umuran doman
duduian monimu.
3 Tongá ibogonku im bá kota'auan
doman monimu in atorang mita kom
bonu in jama'at. Tongguḷu i Kristus ing ki
Allah. Tongguḷu in ḷoḷaki ing ki Kristus. Yo
tongguḷu im bobay tuata in ḷoḷaki.
4 Ḷoḷaki inta mosambayang ande inta
mopoyaput in Habar Mopia nongkon i
Allah kon tayowon intau mobarong bo
mogi koḷob in uḷu, yo tua mangalenya
moningkuḷe ko'i Kristus in sia.

5 Tongá aka bobay bo mosambayang
ande mopoyaput in Habar Mopia nongkon
i Allah bo diá mogi koḻob in uḻu, yo
tua mangaḻenya diá harga'annya ing ki
buḻoinya ḻoḻaki inta nobaḻí tongguḻunya.
Bobay tatua naonda bo intau inta
nokiḻogatdon.
6 Sim podudui ing kabiasa'an kon jama'at,
aka bobay bo doí mogikoḻob in uḻu yo
manikah poki ḻogatdon im bu'oknya tua.
Ta'e aka moki ḻogat ande mokigonsing
domandon in sia, yo tua notongakai bidon
mokopohinamai ko'inia tontaní. Manangka
intua sia musti mogi koḻob in uḻu.
7 Aka ḻoḻaki yo diábí nongonu aka diá
mogi koḻob in uḻu, sim bayongan ka'ada'an
bo kakuasa'an i Allah ontongonbí ko'inia.
Ta'e kahormatan in ḻoḻaki ontongonbí kom
bobay,
8 sin ḻoḻaki de'emanbí inaidan nongkon
bobay, ta'e bobaybí in inaidan nongkon
ḻoḻaki.
9 Bo ḻoḻaki inaidan, de'emanbí lantaran
oyúon im bobay, ta'e bobaybí in inaidan
lantaran oyúon in ḻoḻaki.
10 Tuamai bá mopia ing gina im malaekat
mita, dá bobay im mustibí mogi koḻob

in uḷu, saḷaku tanda kon sia tua ing kom bonupabĭ ing kakuasa'an i buḷoinya.
11 Umpakah natua ing kabiasa'an naton saḷaku intau Keresten, ta'e bobay in diábĭ mobiag aka diá in ḷoḷaki. Natua doman, ḷoḷaki in diábĭ doman mobiag aka diá im bobay.
12 Sin umpakah inaidan nongkon ḷoḷaki im bobay inta muna, ta'e no'iduduimai kon tua ḷoḷaki no'ilahir bidon nongkon bobay; sim bayongan yagi-yagi komintanbĭ nongkon i Allah.
13 Raikah monimu: Umpakah yo mopia im bobay inta mosambayang ko'i Allah kon tayowon intau mobayong bo diá mogi koḷob in uḷu?
14 Kinota'auan bidon naton komintan, kon aka ḷoḷaki bo bu'ok moḷanggó yo diábĭ mopia.
15 Ta'e aka bobay bo moḷanggó im bu'ok, yo tua in tobatúbĭ kahormatan ko'inia, sim bu'ok tatua inogoi ko'inia, sim pogo̱lingoi kon uḷunya.
16 Tongá aka oyúon im momayow kon soáḷ tana'a yo nana'a im pogumanku: "Kita andeka jama'at mita i Allah ibanea komintanbĭ tongá tobatú tatua in noba̱ĭ

kabiasa'an kom bonu in jama'at i Allah, diábĩ ibanea makow."

17 Aka soa̱l mo'iduduimai na'a, yo diábĩ pujionku im mo'ikow. Sin aka moyosipun mosambayang i mo'ikow, yo de'emanbĩ mokopoángoi kon inta mopia ta'e inta diábĩ mopia.

18 Sin ain dinongogku, kon aka aindon moyosipun i mo'ikow mosambayang sa̱laku jama'at, yo tantúpabĩ doman oyúon im bobayowan kon sigad monimu. Bo iraiku kon totu'ubĩ in habar tana'a.

19 Tongá oyúonbĩ doman pianya kon tua, simbá ko'ontongandon in intau inta totu-totu'u noba̱li Keresten.

20 Ko wakutu moyosipun i mo'ikow, de'emanbĩ mogaid kom perjamuan i Tuhan.

21 Si wakutu im monga'an, mo'ikow tumpa̱labĩ mogamá kong ka'anonnya-ka'anonnya, sahingga oyúon im moko'u̱ĩ kon mo'i̱liu, ta'e oyúon doman in diá moko'u̱ĩ.

22 Nongonu sin natuabĩ in aid monimu? Eta degá diá im ba̱loi tontanĩ ponga'anan bo ponginuman monimu? Andeka degá tumu'odbĩ i mo'ikow mokopohinamai kon jama'at i Allah bo mokopo'oyakmai

kon intau mita bogá? Náondapa degá im
mopomangaḻe ko'i monimu? Onupa im
posingogku ko'i monimu? Degá pujionku i
mo'ikow? Aka oáid natua yo diábî duîonku!
23 Sin onu inta ain sinundúku ko'i
monimu, yo nongkon i Tuhanbî intua
komintan: kon doḻom tua, wakutu ing
ki Yesus, Tuhan naton motoyongdon
posarahkan, Sia nogamá kon roti,
24 bo naonda in sinambayangan-Nya
in roti tatua poḻat binonsi-bonsig-Nya
bo noguman, "Na'a in awak-Ku inta
posarahkan ko'i monimu. Aidai in na'a
simbá umuran kotoropan monimu in
Aku'oi."
25 Ná doman tua, naonda in nopaḻutdon
makow nonga'an, Sia nogamá kom palo
kobonu-bonu in anggur bo noguman,
"Anggur tana'a in dodandianbî mobagu
i Allah, bo dugú-Ku im mobaḻî tanda.
Tuamai pomuḻoi monginum kon nana'a,
ponginumbî sim monorop ko'i-Nakó."
26 Sim pomuḻoi mo'ikow moka'an kon roti
tana'a bo monginum kon anggur tana'a,
tua mangaḻenya mo'ikow mopota'audon
ing kinopatoian i Tuhan modapot im
mamangoi bui in Sia.

27 Tuamai intau inta noka'an kon
roti i Tuhan ande nonginum kon
anggur i Tuhan, ta'e diá totou-totu'u
yo baradosa'anbî ko'i Tuhan inta ain
noposarahkan in awak bo dugú-Nya sing
kopontingan intau tatua.
28 Manangka intua intau mustipabî muna
momirikisa kon awaknya bain tua bo
mota'au moka'an kon roti bo monginum
kon anggur tatua.
29 Sin aka intau inta noka'an kon roti
andeka nonginum kon anggur, ta'e diá
basî mopirisaya kom perjamuan tatua in
no'idoyonbî kon awak i Tuhan, yo o..o..bî
kon nonga'an bo nonginum in intau tatua,
ta'e tongábî potarima'annya kon hukuman
i Allah in aidnya tatua.
30 Tuabî manangka in nobayong ing
kon sigad monimu in notakit bo diá
kokakuatan, bo nodapot doman kon
oyúon im minatoi.
31 Ta'e aka akuondon muna naton in
aid mita naton inta diá mopia, yo diábî
hukumon i Allah ing kita.
32 Ta'e aka hukumon i Allah, yo tua
in didikan-Nyabî ko'i naton, simbá diá
hukumon ing kita moyotakin in dunia na'a.

33 Tuamai u̲le utatku mita, aka mo'ikow
bo notobatú kong gina mogaid kom
perjamuan i Tuhan, yo musti mosi'o̤latan.
34 Bo munapa monga'an kom ba̤loi im
batangan, simbá diá ̣lagi gogoyon. Sin aka
mosi duduian mo'ikow, yo ibadah monimu
tua im mopiabî. Diábî moko'u̲lî kon
hukuman i Allah im mo'ikow. Tongápabî
na'a in insilanganku ko'i monimu, ibanea
makow im bain mo'iangoi bui aku'oi.

12 1 Pogumanku tana'a in soá̤lbî totabi
inta inogoi in Roho i Allah. Ibogonku
bá totokbî ing kota'auan monimu in soá̤l
tana'a.
2 Toropdon, ko wakutu im mo'ikow
diápa nonota'au ko'i Tuhan, mo'ikow
umuranpabî dinumudui kom berhala inta
bobó.
3 Manangka intua mustibî kota'auan
monimu kon intau inta kinawasa'andon
in Roho i Allah diábî mota'au mosingog,
"Bina̤la-ba̤la ing ki Yesus!" Ná doman tua,
diábî doman in tobatúmai intau moguman,
"Ki Yesus tua in Tuhanbî!" aka intau tatua
bo diá kinawasa'an in Roho i Allah.
4 Norupa-rupamai in totabi Roho i Allah
kon intau, ta'e inta nobogoi in tongábî
Roho tobatú tatua.

5 Bo norupa-rupamai oáidan pobantung
ko'i Tuhan, ta'e ki Tuhan inta binantungan
tua in Sia-Siakabí.
6 Bo norupa-rupamai in cara pogogaid
kon oáidan i Tuhan, ta'e ki Allah inta
nobogoi ing kakuatan mogaid kon oáidan
tatua Sia-Siakabí doman.
7 Tongá pomuḷoi intau inogoian bidon i
Tuhan in totabi sim pakéon moyotakin.
8 Oyúon intau noko'uḷ̱í kon totabi
mosingog kon inta mopia, oyúon doman
noko'uḷ̱í kon totabi motundú kon soáḷ ki
Allah.
9 Kon intau tobatú, Roho tatua nobogoi
doman ing komampuan kon intau ibanea
simbá mopirisayadon totok ko'i Kristus;
bo kon intau ibanea doman, Roho tatua
nobogoi in totabi mongundam kon intau.
10 Intau tobatú inogoian totabi mogaid
kon soáḷ mita inta mokoherang, yo ibanea
inogoian totabi mopota'au in roncana
mita i Allah. Bo ibanea doman inogoian
ing komampuan mota'au mopoyoposi
onda in totabi inta nongkon Roho i Allah
bo onda in de'eman. Oyúon inogoian
komampuan mosingog kom bonu im
bahasa inta mokoherang, bo oyúon doman

inogoian ing komampuan moginsilang
kom mangal̲e in singog mita tatua.
11 Tua komintan tongábí inaidan in
Roho i Allah tobatú tatua; pomuḷoi intau
moko'uḷ̲íbí kon totabi noyo-noyoposimai
poduduibí ibog in Roho tatua.
12 Ki Kristus tua in ná bí onda bo awak
in intau na'a. Awak na'a in tongábí
tobatú, ta'e nobarong in anggotanya. Ta'e
umpakahbí nobarong in anggota awak
tua, ta'e toáwakanbí monag.
13 Natua doman kita komintan, intau
Yahudi ande de'eman, ata ande de'eman;
kita komintan aim bidon binaptis in
Roho inta kotangoianmai na'a, simbá
motobatúdon ing kita kon awak i Kristus
bo mokorasa doman kon Roho inta
notongkai doman tatua.
14 Sin awak tatua in de'emanbí tongá
tobatú in anggotanya, ta'e nobarongbí.
15 Aka si'oḷ bo moguman, "Aku'oi in
de'emanbí l̲ima, tuamai aku'oi in diábí
notobatú in awak," yo degá totou'u kon
sia tua de'emanbí anggota in awak?
16 Bo aka bongoḷan moguman, "Soáḷnya
aku'oi na'a in de'emanbí mata, tuamai
de'emanbí anggota in awak aku'oi,"

yo degá totou'u kom bongo̱lan tua in
de'emanbí anggota in awak?
17 Aka kuma bo awak na'a komintan
mata, yo náondabí simbá mokodongog
in awak? Andeka awak na'a bo komintan
bongo̱lan, yo náondabí bá mokobo in
awak tatua?
18 Kinota'auan bidon naton, kon tua
komintan aim bidon sinampat i Allah
kinotompia kon awak naton podudui in
ibog-Nya.
19 Aka tua komintan bo tongábí to
anggota, yo diábí mota'au tangoian awak.
20 Dá totou'u kon nobarongbí in anggota,
ta'e tongábí to awakan monag.
21 Manangka intua mata diábí mota'au
moguman kon lima, nana'a, "Aku'oi in
diábí mopara̱lu ko'inimu!" andeka u̱lu
moguman kon si'o̱l, "Aku'oi in diábí
mopara̱lu ko'inimu!"
22 Sin inta inanggap naton diá baraguna,
tuabí inta totok im para̱luon naton;
23 bo inta inanggap naton diá kobo̱li,
tuatabí inta totok harga'an naton. Sin onda
inta diá mopia ontongon naton, yo tuatabí
in totok tarukiraan naton.
24 Onda inontong naton nopira, diábí
tarukira'anmai naton. Tua komintan aim

bidon sinampat i Allah kon awak naton
kinotompia totok, sahingga onda ing kai
naton diá koboḻi tuatabí in totok koboḻi.
25 Awak na'a in diábí nosila-silai; bo
tumpaḻa mositarukira'an.
26 Manangka intua aka anggota tobatú bo
mokorasa kon roriga, yo anggota ibanea
im mokorasa doman kon roriga tatua; bo
aka tobatú anggota bo duíon, yo gina in
anggota ibanea in tumpaḻabí moḻunganga.
27 Mo'ikow nion komintanbí awak i
Kristus bo komintan doman anggota-Nya.
28 Natua doman ing kon jama'at. Tampat
im bayongan intau aim bidon sinantú i
Allah. Muna in rasul mita; nogindua in
nabi mita, nogintoḻu ing guru mita bo
intau mita inta nogaid kon mokoherang,
onda intua intau mita inta inogoian in
totabi mongundam bo motuḻung kon
intau ande inta mobaḻí duduianmai, ande
mosia inta inogoian totabi mosingog kom
mokoherang.
29 Mosia in de'emanbí komintan rasul,
andeka nabi, andeka guru. Diábí komintan
intau inogoian totabi mogaid kom
bayongan inta mokoherang,
30 andeka mogundam kon intau, andeka
mosingog kom bonu im bahasa inta

mokoherang, andeka moginsilang kom
mangaḷe im bahasa mita tatua.
31 Tuamai poramiji totok im mo'ikow
simbá moko'uḷí kon totabi inta totok
moponting. Tundúankubí in daḷan inta
lebe mopia im mo'ikow mo'iduduimai.
13 1 Umpakahbí aku'oi nonota'au kom
bayongan bahasa, nodapot kom
bahasa im malaekat, ta'e aka diá in tabiku
kon tumpaḷa intau, yo singogku mita tua
in tongábí naonda bo dorom inta diá ko
bonu andeka lonceng inta moḷangon in
singognya, ta'e diá im mangaḷenya.
2 Bo umpakahbí in aku'oi mopandoi
mopoyaput in Habar Mopia nongkon i
Allah bo mota'au doman totok in soáḷ mita
inta nongo'ibuni, ande nonota'au kom
bayongan yagi-yagi bo mopirisaya doman
totok ko'i Allah, sahingga im mota'au
mopopamping im buḷud, ta'e aka diá in
tabiku kon tumpaḷa intau, yo diábí im
mangaḷe ing kobiaganku!
3 Bo umpakah daitonku ogoi kon intau
nobogá ing kapunya'anku, modapot
posarahkanku doman in awakku sin
tuba'an, ta'e aka diá in tabiku kon tumpaḷa
intau, yo tua komintan beresibí diá im
baragunanya.

4 Intau inta motabi kon tumpaḷa intau,
monahangbi̱ kon yagi-yagi bo mopia
ing gina. Diá im porasa'an mo'intoi, diá
kumaḷakuang bo diá doman mododia.
5 Sia in diábi̱ mogaid kon inta diá
mopia bo diábi̱ doman motayak kong
ka'untungan tontani̱. Sia in diábi̱ morogi
bo diábi̱ doman mo'ibog motagú kong
gina kon intau.
6 Diábi̱ mopia ing ginanya aka intau
mogaid kon inta mora'at, sing ko'ibognya
in tongábi̱ inta mopia.
7 Monahangbi̱ in sia tumayow kom
bayongan rupa-rupa bo mopirisaya kom
bayongan inta mopia; sia tantú koharapan
bo monahang doman im mogoḷat bo
motanggung kom bayongan rupa-rupa
inta mobaḷi̱.
8 Diábi̱ in wakutu kon diá mositabian.
Sim masa in tana'a oyúon intau mopandoi
mopoyaput in habar nongkon i Allah,
ta'e ko'onggotannya mogogai in sia.
Masa in tana'a oyúon doman intau
mopandoi mosingog kom bonu im bahasa
inta mokoherang, ta'e koonggotannya
mogogay domandon in sia. Masa in tana'a
nobarong doman intau nonota'au kom

bayongan yagi-yagi, ta'e ko'onggotannya
yo koḷiongannyabĭ intua komintan.
9 Sim pongotahuan bo komampuan naton
mopoyaput in habar nongkon i Allah
diápabĭ totok nosempurna.
10 Oyúonbĭ in wakutu i Allah
moposompurna kon tua komintan,
bo inta diá nosompurna tua im modait
bidon mo'inggamá.
11 Wakutu im mongoáďipa in aku'oi,
pososingogku in ná doman onda bo
mongoáďi. Natua doman im porasa'an
bo pikiranku, ná bĭ doman onda bo
mongoáďi. Ta'e tana'a nogurangdon in
aku'oi, dá oáidku inta mongoáďipa, nodait
bidon sinaḷáanku.
12 Sin onu inontong naton tana'a, ná bĭ
onda bo oḷinow kom posilag inta diá totok
motarang. Ta'e kon singgai mo'iduduimai
ontongonbĭ naton motarang. Tana'a aku'oi
diápa nonota'au kon rupa-rupa, ta'e kon
singgai mo'iduduimai kota'auankubĭ, ná ki
Allah nonota'au kom bayongan yagi-yagi
ko'inakó.
13 Dá toḷu tana'a im musti tantú aidan
monimu: mopirisaya, umuran moharap bo
tantú mositabian. Bo nongkon toḷu nohal

tana'a totabianbî kon tumpaḷa intau im paling moponting.

14 [1] Po'igumonku makow mo'ikow umuran motabi kon intau ibanea bo tantú doman moramiji simbá motarima kon totabi mita inta ogoi in Roho i Allah, torutama totabi mopota'au in roncana mita i Allah kon intau.

[2] Intau inta mosingog mopomaké im bahasa inta mokoherang, de'emanbî in sia moyosingog in intau, ta'e moyosingogbî i Allah. Sin diábî komangaḷean intau onu in siningognya tua. Lantaran Rohobî i Allah in nosingog bo noguman kon soáḷ mita inta tongá doman ki Allah in nonota'au.

[3] Ta'e aka intau inta mopoyaput in habar nongkon i Allah, yo tua mopoyaputbî in habar kon intau; sim moginrigon kom pirisaya monia, mobogoi ing kakuatan bo mohibur ko'i monia.

[4] Intau inta momaké im bahasa inta mokoherang, tongábî moginrigon kom pirisayanya tontanî, ta'e intau inta mopoyaput in habar nongkon i Allah, motuḷung kon jama'at simbá mobiag.

[5] Mopiabî doman ing ginaku aka mo'ikow mota'au moposingog im bahasa inta mokoherang, ta'e mopia-piabî kom

mota'au mopoyaput in habar nongkon i Allah. Sin intaubî inta mota'au mopoyaput in habar nongkon i Allah im moponti-ponting nongkon intau inta nonota'au kom bahasa inta mokoherang, kolikudbî in aka kota'auannya mangale im bahasa tatua,sahingga ing komangalean doman in jama'at intua bo modugang morigon im pirisaya monia.

6 Utatku mita, aka aku'oi mamangoi ko'i monimu bo momaké im bahasa norupa-rupamai inta mokoherang kon intau, umpakah yo baraguna ko'i monimu intua? Topilikmai yo diábî im mangalenya! Noyoposibî in aka aku'oi mamangoi mopoyaput ing koyow nongkon i Allah ande moginsilang kon soál mita nongkon i Allah ande mopomangale ko'i monimu.

7 Sin ná bî onda bo alat mita im musik inta diá moliai ta'e mota'aubî posingogon. Naonda bo bansî ande gambus, aka tongá kinoiru-irupnya, bo kinokuti-kutinya yo kota'auanbî náonda in lagu inta pinomanyanyinya tatua?

8 Andeka terompet inta diá kodongogan motarang in singognya, yo ki inebî im mobasadia moparang?

9 Natuabî doman mo'ikow inta mosingog
takin bahasa inta mokoherang.Aka
mo'ikow bo mosingog takin bahasa
inta diá komangalean, yo diábî doman
komangalean intau makusud in singogmu
tatua. Dá singogmu mita tua in tongábî
asal bo dinongog.
10 Kon dunia na'a noántó totok im
bahasa, ta'e diábî in tobatúmai bahasa
tatua diá im mangalenya.
11 Ta'e aka diá komangaleanku im bahasa
inta siningog in intau ibanea, yo intau
tatua inanggapkubî diá nogoginta'auan,
natua doman ing anggapannya ko'inakó.
12 Natua doman im mo'ikow,
kinota'auankubî kom mo'ikow im
mo'ibogbî doman moramiji motayak kon
totabi mita nongkon Roho i Allah. Tongá
mopia totok aka mo'ikow moramiji doman
mopobaraguna in totabi mita tatua sim
pobangon kon jama'at simbá mobiag.
13 Tuamai, ki ine im mosingog kom
bahasa inta mokoherang, yo musti doman
in sia moramiji mopo'igum ko'i Allah
simbá mota'au doman mopomangale kon
onu inta siningog tatua.
14 Sin aka aku'oi mosambayang bo
momaké im bahasa inta mokoherang, dá

tongábî rohoku im mosambayang, ta'e pikiranku in diábî.
15 Dá onubî im musti aidanku? Tana'a in aidanku: Aka rohoku mosambayang yo aku'oi in dumudui doman mosambayang kom bonu im pikiranku. Aku'oi im momanyanyi takin rohoku ta'e aku'oi im mo'ibog doman momanyanyi takin pikiranku.
16 Sin aka tongá rohonya im mosukur ko'i Allah, bo oyúon in intau diá nonota'au im bahasa pinakému tua, yo intau tatua diábî moguman, "Amin" wakutu in nokodongog kon sukurmu tatua, sin diá kinota'auannya in siningogmu tua.
17 Sin umpakahbî mopia totok in sambayang pinosukurmu ko'i Tuhan, ta'e kon intau ibanea diá im mangalle in sambayangmu tatua.
18 Aku'oi mosukur ko'i Allah sin nonota'au im bahasa inta mokoherang no'iliu ko'i monimu komintan.
19 Ta'e aka wakutu in jama'at moyosipun mosumbah ko'i Tuhan, mosana-sanangbî ing ginaku mosingog kon lima notontagá inta komangalean intau daripada moántó in singog inta kom bonu im bahasa mokoherang ta'e diá komangalean intau.

Tuabí in totok ko'ibogku simbá mota'au
aku'oi motundú kon intau.
20 Utatku mita! Dika ná pororai im
mongoádí. Aka kon soạl mita inta
mongoromú, dá musti ná pororai im
mongoádí im mo'ikow. Ta'e aka kon
soạl pororai, yo poraibí ná intau inta
nogurangdon.
21 Sing kom bonu im Buk Mosuci
pinais nana'a, "Ki Tuhan nosingog,
'Pinongin intau mita ibanea inta bahasanya
tolaeng, Aku'oi mosingog kon umat
tana'a. Bo pongin bibig in intau mita
inta mokokiángoi, Aku'oi mosingog kon
umat-Ku; tongá mosia doí mokidongog
kon singog-Ku.'"
22 Manangka intua totabi inta mosingog
kom bonu im bahasa inta mokoherang tua
in tandabí kon intau inta diá mopirisaya,
de'emanbí kon intau inta mopirisaya. Yo
totabi mopota'au in roncana i Allah kon
intau in tandabí kon intau inta mopirisaya,
de'emanbí kon intau inta diá mopirisaya.
23 Tuamai aka kom bonu im poyosipunan
kon jama'at, bo komintan jama'at
mosingog takin bahasa inta norupa-
rupamai bo inta mokoherang, bo oyúon
im mokokiángoi, ande intau mita inta

de'eman Keresten, yo anggapon monia
mo'ikow intaubî mita inta diá mongoratak!
24 Ta'e aka mo'ikow komintan bo
mopoyaput in habar nongkon i Allah bo
no'iangoi in intau mita inta diá mopirisaya
ko'i Yesus ande oyúon im mokokiángoi
ibanea, yo onu inta pinoyaputmu tua,
komintanbî moponyata in oáidnya inta diá
mopia bo moposadar ko'inia.
25 Onu inta no'ibuni kom bonu ing
ginanya komintanbî po'ontong, sahingga
im mokopo'ompá kon dodia in sia
bo mo'ibog mosumbah ko'i Allah. Sia
mobaḻî mopirisaya totok kong ki Allah in
umuranbî kotaki-takin monimu.
26 Dá uḻe utat mita, onu mangaḻe intua
komintan? Aka mo'ikow moyosipun
sim mosumbah ko'i Tuhan, oyúon im
momanyanyi, oyúon im motundú, oyúon
mopoyaput in habar nongkon i Allah,
oyúon im mosingog kom bonu im bahasa
inta mokoherang bo oyúon doman im
moginsilang kon onu inta pinoguman in
intau tatua. Ta'e tua komintan im mustibî
aidan sim motundú kom ponompia ko'i
monia komintan.
27 Aka oyúon im mosingog kom bonu im
bahasa inta mokoherang, yo tongádon

doyowa ande toḷu im mopoyo-poyoḷuan.
Bo musti oyúon im moginsilang kon onu
inta siningog monia tua.
28 Aka diá im mota'au moginsilang kom
mangaḷenya, yo intau mita inta mota'au
mosingog kom bahasa inta mokoherang
tua musti kibio-biómai kom bonu im
pinoyodungkuḷan tatua. Pomayakdon
makow mosia mosingog kom bonu ing
gina takin i Allah.
29 Aka oyúon in habar nongkon i
Allah im poyaput intau doyowa toḷu, yo
musti poyaput, yo intau ibanea musti
mokidongog bo raion kopia'an onu in
pinoguman monia tua.
30 Ta'e aka koyogot mosingog bo
oyúon in no'iḷabotmai kon intau inta
mopoyaput in habar i Allah kon tampat
pinoyodungkuḷan tatua, yo intau inta
koyogot mosingog tatua, musti mogogai.
31 Sin aka natua, yo mo'ikow komintan,
mota'au moyo-moyoḷuan im mosingog
sahingga in habar nongkon i Allah mota'au
poyaput; bo komintan mota'au motarima
kon totundú tatua bo modugang im
pirisaya.
32 Totabi nongkon roho inta mopoyaput
in habar nongkon i Allah tua mota'aubî

atoron i intau inta nopoyaput in habar tatua.
33 Sin doʻíbʻí ing ki Allah kong kobobiag intau motomba'uk. Ko'ibog-Nya ing kobobiagbʻí inta motompia. Ná inta nobaḻ̲ʻídon kom bayongan jama'at i Allah,
34 aka kom poyoyodungkuḻan natua, bobay in diábʻí mota'au mosingog. Mosia musti kibio-boʻímai. Mosia in diábʻí mota'au mobaḻ̲ʻí itoi; ná inta kom bonu in hukum i Musa.
35 Aka mo'ibog im mosia monota'au kon yagi-yagi, yo mota'aubʻí im moḻ̲ibó ko'i buḻoinya ta'e baing kom baḻoi. Sin totokbʻí im moko'oyak in tobatú bobay mosingog kon tayowon intau moántó.
36 Ande degá nongkon imonimubʻí im pirman i Allah? Andeka tongábʻí mo'ikow im pinopota'auan im pirman mita tatua?
37 Aka rasa'anmai monimu bo oyúonbʻí in totabi mopoyaput in habar nongkon i Allah, andeka inogoianbʻí i Allah in totabi kon soáḻ mita ibanea, yo intau tatua im mustibʻí mosadar kon onu inta pinaisku tana'a, komintanbʻí parentah nongkon i Tuhan.

38 Ta'e aka oyúon in doí motarima kon
onu inta pinogumanku mita na'a, yo
dona'aibí makow in sia tua.
39 Tuamai u̲le utatku mita, poramiji
mopoyaput in habar nongkon i Allah, bo
dika molarang kon intau inta mosingog
kom bonu im bahasa inta mokoherang.
40 Tua komintan musti aidan kopia'an bo
kotompiáan.
15 1 Utat mita, tana'a makow aku'oi
bui moponorop ko'i monimu in
Habar Mopia inta nongkon i Allah inta
aim pinota'auku ko̲lipod bo sinarimadon
monimu, sahingga in nopirisayadon totok
ko'i Kristus im mo'ikow.
2 Aka mo'ikow bo tantú kumadai kon
onu inta aim pinota'auku ko'i monimu, yo
Habar Mopia tatua im mokosa̲lamatbí ko'i
monimu; ko̲likudbí i mo'ikow mopirisaya
ta'e diá momanga̲le kon onu inta pinirisaya
monimu tua.
3 Onu inta aim pinota'auku kon i utatku
mita, yo tuabí doman in sinarimaku. Inta
paling moponting, ná inta pinais kom
bonu im Buk Mosuci, aku'oi ain nopota'au
ko'i monimu kong ki Kristus aim minatoi
lantaran dosa mita naton:

4 Sia ain i̱lobong, ta'e onda intua biniag
bui kon singgai into̱lunya. Natua doman
im pinais kom bonu im Buk Mosuci.
5 Bo pinogumanku domandon ko'i
monimu kong ki Kristus inta biniag bui
tatua nokipogontong ko'i Petrus, onda
intua nokipogontong doman kon rasul
mopu̱luh bodoyowá.
6 No'iduduimai kon tua, Sia minayak
doman nokipogontong kon intau mita inta
nopirisaya ko'i-Nia, degá i̱limamai nogatut
ing kobayong monia. Bo nobayongpabî ing
kon sigad monia tua in nobiagpa nodapot
im masai na'a. Tongá oyúon domandon in
minatoi kon sigad monia tua.
7 Sia nokipogontong doman ko'i Yakobus
bo kom bayongan rasul-Nya.
8 Pangabisan totok Sia nokipogontong
doman ko'inakó, naonda bo adî inta
no'ilahir de'emanpa wakutunya.
9 Sin aku'oibî na'a in rasul inta paling
mohina kon sigad im bayongan rasul, sin
aku'oi in nomogutú kom bayongan jama'at
i Allah.
10 Tongá sinotabipabî i Allah, dá oyúonpa
komangoi in tana'a. Bo totabi i Allah
ko'inakó diábî inta diá im manga̱lenya.
Sin aku'oibî im paling morajing kon sigad

in rasul mita ibanea. Ta'e sabanarnya
in de'emanbî tongá uḷatku tontanî; ta'e
nongkon i Allahbî inta ain nonotabi
ko'inakó bo siabî doman inta ain nogaid
noyotakinku.
11 Dá tuamai nongkon i inekabî im
pinotarima'an monimu kon Habar Mopia
tatua, nongkon inakó ande nongkon rasul
mita ibanea, diábî mobaḷ̲î soáḷ. Yang
ponting pinota'audon nami in Habar Mopia
tatua ko'i monimu bo nopirisayadon im
mo'ikow.
12 Aka kami ain nopota'au ko'i monimu
kong ki Kristus aim biniag nongkon
sigad intau minatoi, yo nongonu sin
oyúonpabî doman ing kon sigad monimu
im moguman kon diábî ing kobiagan bui
kon sigad in intau minatoi.
13 Aka totu'u kon diábî ing kobiagan
intau inta aim minatoi, yo ki Kristus in
diábî biniag bui.
14 Bo aka kuma ki Kristus diábî biniag
bui nongkon kinopatoian-Nya, dá diábî
im baraguna onu inta aim pinota'au nami
bo diábî doman baraguna im pirisaya
monimu.
15 Bo aka natua, yo mangaḷ̲enya kon tua
uboḷbî inta aim pinoguman nami ko'i

monimu soa̱l ki Allah, sin Siabî ing kai
nami nomiag ko'i Kristus, padaha̱l bo Sia
in diábî nomiag bui ko'i Kristus.
16 Sin aka totu'u kon intau minatoi diá
biagon bui, dá ki Kristus in diábî biniag
bui.
17 Bo aka ki Kristus diá biniag bui, dá
pirisaya monimu in tongábî naonda bo
togo'indop bo mo'ikow in umuranpabî
nobiag kom bonu ing ka'ada'an binaradosa
bo beresi diá koharapan.
18 Tua im manga̱lenya kon intau mita
ing Keresten inta aim minatoi diá doman
koharapan.
19 Aka harapan naton ko'i Kristus tongá
komangoi in nobiagpa kon dunia na'a, dá
kitabî na'a in intau mita inta paling mosoe
kon sigad im bayongan intau inta kon
dunia na'a!
20 Ta'e totu'-totu'ubî kong ki Kristus
aindon biniag bui nongkon sigad in
intau mita minatoi. Bo Siata inta nopoba̱'î
dodoyonan pirisaya naton kon intau mita
inta aim minatoi im biagonbî bui.
21 Sin naonda im popatoi inta sinumu'ot
kon dunia na'a lantaran dinia in intau
tobatú, natua doman ing kobiagan bui

in intau mita inta aim minatoi oyúon sin
dinia in tobatú intau.
22 Sin ná doman bayongan intau minatoi
sin notobatúdon takin i Adam, dá natua
doman bayongan intau biagon bui sin ain
notobatú takin i Kristus.
23 Ta'e pomuḷoi intau biagon poduduibĩ
ing gilirannya: muna-munamai totok ing
ki Kristus, bo naonda in Sia mamangoi bui
bain tua bo móidudumaidon intau mita
inta ain nobaḷĩ kapunya'an i Kristus.
24 Onda intua mokiamatdon. Kowakutu
intua potungkudon i Kristus im bayongan
inta nomarentah, bayongan kakuasa'an,
bo bayongan kakuatan; bodongka Sia
moposarahkan kakuasa'an-Nya saḷaku
Raja, ko'i Allah, ki Amá naton.
25 Ki Kristus im mustibĩ umuran
momarentah modapot bayongan saturu i
Kristus potungkudon i Allah kon tayowon
i Kristus.
26 Saturu pangabisan inta potungkudon i
Allah im popatoi.
27 Sing kom bonu im Buk Mosuci,
"Bayongan yagi-yagi inaidandon i Allah
no'itungkud kon tayowon-Nya." Dá
notarangbĩ kon imakusud in singog
"bayongan yagi-yagi" tua in diábĩ no'itakin

ing ki Allah, sin Siabí in nopomia kom
bayongan yagi-yagi tua tumungkud kon
tayowon i Kristus.
28 Ta'e naonda im bayongan yagi-
yagi pinotungkudon kon limonag ing
kakuasa'an i Kristus, dá Sia tontaní inta
ki Adí i Allah in tumungkudbí ko'i Allah
inta ain nopotungkud kom bayongan
yagi-yagi ko'i-Nia. Bo ki Allahdon tontaní
im momarentah kon tua komintan.
29 Aka intau minatoi bo diá biagon bui,
yo nongonu sin oyúonbí intau binaptis
untuk intau minatoi? Aka totu'u kon intau
minatoi beresibí diá biagon bui, onubí
im makusud pinomia'an monia kon soál
tatua?
30 Bo onu doman im mangale kami
moibog tumayow kon inta mokobodito
pomuloi makow?
31 Utat mita! Pomuloi in singgai aku'oi
monahang kon roriga lantaran mopia
ing ginaku kong kobobiag monimu
sim mo'ikow ain nopirisaya ko'i Kristus
Yesus, Tuhan naton. Totu'ubí onu im
pinogumanku tana'a.
32 Aka tongá pongin raian intau, onubí
ing ka'untungan ko'inakó im moberjuang
totok naonda bo monayow kom mahaluk

mita inta mongoromú kon kotá in Epesus tana'a. Aka totu'u kon intau minatoi diá biagon bui, yo manikah dumudui ing kita kon ná kain singog in intau nana'a: "Koḻigai monga'an bo monginum poḷat mobarasanang ing kita sin ikoḷom in tatap matoibî doman."

33 Dona'aibî koákaḷan! Porgaulan inta diá mopia mokogoguya'at kon tabiat inta mopia.

34 Mokoposadardon in tana'a, bo dona'aidon mogaid kon inta diá mopia. Sabanarnya im bá mustibî mo'oyak im mo'ikow sing kon sigad monimu oyúonpa in diá nonota'au ko'i Allah.

35 Degá oyúon im moḻibó nana'a, "Náonda degá aka intau matoi biagondon bui? Awak degá náonda in ogoi ko'i monia?"

36 Hoi intau bodok! Aka ikow bo mopomuḷa im batoḷ kom bonu im butá, yo batoḷ tatua in diábî mobiag aka diá matoi muna.

37 Bo batoḷ inta pinomuḷamu tua kom bonu im butá -- batoḷ ing gandum ande batoḷ ibanea -- in tongabî batoḷ im bibit tatua, de'emanbî komintan inta pinomuḷa im mobiag kon singgai mo'iduduimai.

38 Ki Allahbí tontaní mobogoi im
pangkoi kom batoḷ tatua podudui onu ing
ko'ibog-Nya. Pomuḷoi im batoḷ, ki Allahbí
doman im mobogoi podudui batangannya
tonta-tontaní.
39 Awak im bayongan mahaḷuk inta
nobiag diábí komintan notongkai. Awak
intau diábí notongkai awak im mahaḷuk,
bo noyoposibí doman awak in ḷagapan bo
awak in toyak.
40 Oyúon awak in soroga, bo oyúon
doman awak in dunia, ta'e kogagah in
awak doyowa tua in noyoposibí.
41 Ná doman tua, kogagah mata in
singgai noposibí doman kogagah im
buḷan. Tundi mita noyoposibí doman ing
kokagagahnya mita. Kogagah in tundi
tobatú noyoposibí doman kogagah in
tundi ibanea makow.
42 Natuata doman ka'ada'an intau minatoi
inta biagondon bui. Awak inta iḷobong
tua in awakbí inta moyoya-yoyang, ta'e
awak inta biagon bui in awakbí inta diá
moyoya-yoyang.
43 Awak inta iḷobong tua in awakbí inta
diá mopia bo moyangkó; ta'e naonda im
biagondon bui, sia ogoiandon in awak inta
mogagah bo moropot.

44 Awak inta i̱lobong tua in awakbî inta
nongkon dunia, ta'e naonda im biagondon
bui, tua in awak bidon inta inogoi in
Roho i Allah. Aka oyúon in awak inta
nongkon dunia, dá oyúonbî doman in
awak nongkon i Allah.
45 Kom bonu im Buk Mosuci oyúon pinais
nana'a, "Intau inta muna-munamai ki
Adam, sia noba̱lî maha̱luk inta nobiag,"
ta'e ki Adam inta tumi in Rohobî inta
nobogoi ing kobiagan.
46 Inta muna mamangoi in ilo-ilowpabî,
de'emanbî inta diá mato-matoi. Bain
no'iduduimai kon tua bo namangoi inta
diá mato-matoi.
47 Ki Adam inta muna pinomia nongkon
i̱lobud im butá, ta'e ki Adam inta induanya
in nongkon sorogabî.
48 Intau mita kon dunia na'a naonda bo ki
Adam inta muna, inta pinomia nongkon
i̱lobud im butá, ta'e intau mita in soroga
naonda bo Sia inta namangoi nongkon
soroga.
49 Noonda bo kita masai na'a in naondabî
bo ki Adam inta pinomia nongkon i̱lobud
im butá, dá bain no'iduduimai bo kita im
moba̱lî ná Sia inta namangoi nongkon
soroga tua.

50 Nana'a im makusudku utat mita: awak
inta pinomia nongkon dugú bo tapú diábi
mota'au tumu'ot kon Dunia Mobagu i
Allah; bo awak inta mato-matoipa na'a in
diábi mobaḷi mononoi.
51 Tarukira in rahasia tana'a: Kita in
diábi matoi komintan, ta'e kita in daitonbi
baḷuian.
52 Soáḷ mita tatua in daḷi-daḷibi mobaḷi,
tongábi tokokiap monag kowakutu in
terompet irupondon kom pangabisan
totok. Sing kowakutu in kodongogandon
singog in terompet tatua, yo intau
mita minatoi in tokobiagondon bui bo
popopakéandon in awak inta mononoi, bo
kita komintan in toko baḷuian.
53 Awak naton inta mato-matoi na'a
baḷuiandon in awak inta diá mato-matoi,
bo awak inta nongkon dunia musti baḷuian
in awak inta nongkon soroga.
54 Aka awak inta mato-matoi na'a
binaḷuiandon in awak inta diá mato-matoi,
bo awak inta nongkon dunia na'a
baḷuiandon in awak inta nongkon soroga,
dá kowakutu in tatuatadon bo mobaḷi
onu inta pinais kom bonu im Buk Mosuci
nana'a, "Popatoi ain sinaḷow, ka'untungan
no'uḷidon!"

55 "Hoi popatoi, kon onda ing
kino'untunganmu? Hoi popatoi, kon
onda im bisamu?"
56 Bisa im popatoi tuata in dosa, bo dosa
nopobayak im poranannya mongin hukum
agama.
57 Ta'e sukur makow ko'i Allah: Sia
nobogoi ko'i naton ing ka'untungan
pinongin i Yesus Kristus ki Tuhan naton!
58 Tuamai u̲le utatku mita inta kinotabiku,
mokoporopot bo kotorindog. Umuran
totu-totu'u pobantung ko'i Tuhan, sing
kinota'aunbî monimu kom bayongan inta
inaidan monimu ko'i Tuhan, komintanbî
baraguna.

16 1 Mo'iduduimai na'a, soa̤l doit ogoi
monimu posumbang kon intau mita
Keresten. Anjuronku simbá aidan monimu
podudui in totundú inta pinogumanku kon
jama'at mita inta kong Galatia.
2 Kon singgai pertama pomṳloi in
diminggu, mo'ikow munadon monondî
kon doit inta posumbang tua podudui
onu im mo'u̲lî monimu tontanî. Tagú intua
modapot mo'iangoi in aku'oi, simbá diá
bain mamangoi aku'oi bodongka mulai
mosipun im mo'ikow.

3 Aka aku'oi mamangoidon yo
potabákudon mayak in Yerusalem in intau
mita inta ko'ibog monimu mayak. Mosia
tua pokidia'ankubî in surat saḷaku ḷo'una
in singog.
4 Bo aka paraḷuon monimu kom bá
takinankupa i mosia, dá takinankubî
doman.
5 Aku'oi im mamangoibî mokipodungkuḷ
ko'i monimu naonda im mo'itaḷlib
kom Makedonia, sin roncanaku im
mongintuapa.
6 Moyotaḷá makow kong Korintus aku'oi
mogutunpa moḷin onggot takin monimu,
degá solamabî sempo in tumping. Onda
intua aku'oi mokituḷungpa ko'i monimu
mongingguput kom bobayáanku.
7 Aku'oi in doîbî mokipodungkuḷ ko'i
monimu tongá sakadar mongandup
makow natua. Aka ogoian i Tuhan ing
kasampatan, yo mogutunpabî moḷin
onggot in aku'oi takin monimu.
8 Ta'e aku'oi im mogutunpa kon Epesus
modapot kon singgai Moḷoben Pentakosta.
9 Sim moántó ing kasampatanku kon
na'a mogaid kon oáidan mita inta
baraguna, umpakah mobayong doman
intau momayow.

10 Aka ki Timotius mamangoi yo
kopia'anbĩ im motomu, simbá diá
mo'ondok in sia bo mopia ing ginanya
kon yuá-yuák monimu, sin sia tua in
notongkaikubĩ, tumpạla mogogaid kon
oáidan i Tuhan.
11 Ḷukadai simbá diá ing kon sigad
monimu im mopo'ompamai ko'inia. Bo
tuḷungai in sia simbá mota'aupa bui
mamangoi ko'inakó takin mosạlamat, sin
aku'oi mogoḷat makow kon koángoiannya
takin i utat mita naton ibanea.
12 Aka soạl ki utat naton ki Apolos, yo
aim binui-buikumai inanjur simbá sia
bo takin utat mita ibanea mamangoipa
mokipodungkuḷ ko'i monimu, ta'e doĩpa
in sia tana'a makow. Tongá aka oyúon
ing kasampatan mopia yo tantú sia
mamangoibĩ mokipodungkuḷ ko'i monimu.
13 Umuran mokopo'ingat! Sindog
kotorindog kom bonu im pirisayamu
sạlaku intau Keresten. Mokopobarani bo
mokoporopot!
14 Bo onu in aidan monimu aidai takin
tabi.
15 Tantú kinota'auan bidon monimu
ing ki Stepanus bo koluarganya; mosia
tua inta muna-munamai nobạḷĩ Keresten

kon Akhaya. Mosia tua in totu-totu'udon nogaid nobantung kon umat i Allah.
16 Manangka intua duduiaibî in intau natua takin intau mita ibanea inta nogaid bo nobantung noyotakin monia tua.
17 Nosanang totok ing ginaku kino angoian i Stepanus, i Portunatus bo i Akhaikus, sim mosia tua in nonoḻiu ko'i monimu namangoi ko'inakó.
18 Mosia tua noposanangdon ing ginaku, bo noposanang doman ing gina monimu. Intau mita natua musti harga'an.
19 Jama'at mita kon Asia nokidia in salam ko'i monimu. Ná doman tua, ki Akwila bo ki Priskila takin jama'at mita inta noyosipun kom baḻoi monia, nokidia doman in salam inta totok im mopia saḻaku intau ing Keresten.
20 Bayongan utat kon na'a nokipoyaput doman in salam ko'i monimu. Posisalaman kopia'an totok im mo'ikow saḻaku tumpaḻa utat Keresten.
21 Aku'oi tontanî in nomais doman kon salamku tanaa: Salamku, ki Paulus.
22 Intau inta diá motabi ko'i Tuhan, pomayakdon makow baḻáan! Maranatha -- Tuhan nami, angoidon!

23 Po'igumon makow ki Tuhan Yesus
momarakat ko'i monimu.
24 Tabiku umuran kotaki-takin monimu
komintan inta notobatú i Kristus Yesus.
Hormat nami, Ki Paulus

2 Korintus

1 [1] Utatku mita jama'at i Allah inta kong
Korintus bo bayongan intau inta aim
pini̲ḷ̓i i Allah kon Akhaya. Aku'oi, ki Paulus,
rasul i Kristus Yesus, inta aim bina̲ḷ̓i i Allah
rasul-Nya takin ki utat naton ki Timotius,
[2] mopo'igum makow doá simbá ki Allah
ki Amá naton bo ki Tuhan Yesus Kristus
umuran mobogoi im barakat bo kobiagan
motompia ko'i monimu komintan.
[3] Dinayo-dayowdon ki Allah, inta ki Amá
i Yesus Kristus, Tuhan naton. Sia tua in
Amá inta totok mopia ing gina, bo inta
tantú moginyopot kong gina im bayongan
intau.
[4] Sia in tantú moginyopot kong gina
nami kon wakutu ing kami kinoántugan
in yoyiga, sahingga in nokosanggup
doman ing kami noginyopot kong gina im
bayongan intau inta kinoántugan yoyiga.
[5] Yoyiga inta kinorasa'an i Kristus
nobayong domandon ing kinorasa'an
nami. Lantaran ki Kristus tua, dá gina
nami noba̲ḷ̓idon noropot.

6 Tuamai aka kami bo mokorasa
kon yoyiga, yo tua im mangaḷenya
moginyopotbî kong gina monimu, simbá
mosaḷamat im mo'ikow. Aka gina nami
bo moropot, yo mo'ikow im moropotbî
doman, sahingga mokotahang domandon
im mo'ikow wakutu ing koántugan
bayongan in yoyiga ná inta kinorasa'an
nami.
7 Kami in tantúbî moyakin bo diábî
moḷia-ḷiau ing gina nami ko'i monimu,
sing kinota'auan bidon nami kom mo'ikow
nion im mo'ibogbî moyoyiga takin nami.
Manangka intua mo'ikow in iyigonan
doman takin nami.
8 Utat mita! Ibogon nami im bá kota'auan
doman monimu náonda in yoyiga inta
kinorasa'an nami wakutu ing kon Asia.
Mobogat totok in yoyiga no'iantug
ko'inami kon tua, sahingga in diá bidon
pinononggina makow nami kom mobiagpa
ing kami;
9 Sin nádon onda bo pinopoḷabúan in
hukuman matoi. Tongá tua nobaḷî mita
simbá kami diá mopongata in ropot nami
tontanî, ta'e umandoḷbî ko'i Allah inta
nobogoi ing kobiagan kon intau.

10 Ki Allahbî tua in noposaḷamat ko'inami
nongkon yoyiga inta mokopatoi tua.
Bo inta moposaḷamat ko'inami kon
singgai mo'iduduimai na'a, sin tongábî
Sia im binaḷî nami oándoḷan. Kami im
moyakin bidon kon sambayang mita
monimu ko'inami indongoganbî i Allah,
sahingga im posaḷamaton-Nyabî ing kami
nongkon bayongan inta mokobodito
ko'i nami. Ki Allah umuranbî nobogoi im
barakat ko'inami sin umuran monimu
sinambayangan. Tuamai nobayongdon
totok in intau mosukur ko'i Allah.
11 (1:10)
12 Noḷunganga totok ing gina nami, sin
noyakin bidon ing kami kong kobobiag
nami kon dunia na'a -- apapa doman
hubungan nami takin monimu -- tantúbî
nami sinompia takin gina motuḷid bo
nobayag. Tua komintan inaidan nami,
de'emanbî pinodoyon kong kapandoian
raian in intau, ta'e pinodoyonbî kong
kakuatan inta pinonotabi i Allah.
13 Kami tongábî nomais kon onu im
mota'au baca'an bo inta komangaḷean
monimu. Tana'a makow in diápabî totok
komangaḷean monimu, ta'e haraponku
makow ko'onggotannya komangaḷeandon

monimu totu-totu'u ing kami. Dá aka kon
wakutu mo'iangoidon ing ki Tuhan Yesus,
yo ḷunganga ing gina monimu ko'inami
diábı̂ im poḻiuan, natua doman ing kami.
14 (1:13)
15 Lantaranbı̂ koyakinanku tatua,
dá oyúon roncanaku mamangoi
mokipodungkuḷ ko'i monimu tungkuḷ
intua, simbá modugang moántó im
barakat mo'uḻı̂ monimu.
16 Roncanaku tua in wakutu aku'oi mayak
im Makedonia yo mongandupa muna
in aku'oi ko'i monimu, ná doman tua
in aka mobuidon. Simbá mota'aupa in
aku'oi mokituḷung ko'i monimu, aka aku'oi
mayak in Yudea.
17 Ta'e roncanaku tatua nobaḷui; degá
soáḷ tana'a nobaḻı̂ tanda kon diá motantú
in raianku? Ta'au degá, wakutu in aku'oi
noroncana, tongábı̂ pinodudui kon ibogku
tontanı̂, sahingga in topı̂-topı̂, "O,o",
topı̂-topı̂ doman "Diá"?
18 Totu'u uḻe! Podoyon ko'i Allah inta
mota'au pirisaya'an, dandiku ko'i monimu
de'emanbı̂ soáḷ "O, o" andeka "Diá".
19 Sing ki Yesus Kristus, ki Adı̂ i Allah
inta aim pinohabarku bo pinohabar i Silas,
bo i Timotius ko'i monimu, de'emanbı̂

intau inta topí-topí moguman "O, o" bo topí-topí doman moguman "Diá". Sia tua aka modandi yo totu-totu'ubí mobaḷí.
20 Sing ki Allah nopototu'u in dandi-Nya pinongin i Yesus. Tuabí in nobaḷí dodoyonan sahingga intau moguman "Amin" ko'i Allah sing ki Yesus Kristus. Tua in inaidan nami simbá dayowon ing ki Allah.
21 Sing ki Allahbí in tantú nobogoi ing kakuatan ko'inami bo ko'i monimu, sahingga in tantú notobatú i Kristus; bo Siabí doman tua inta nomiḷí ko'i naton mobaḷí umat inta kinotabi-Nya.
22 Tuamai totu-totu'u bidon binaḷí-Nya umat-Nya ing kita poḷat inogoian-Nya in Roho, pinogonú kong gina naton saḷaku jaminan kon totu-totu'bí ogoi-Nya onu inta aim pinodandi-Nya.
23 Ki Allahbí tontaní in nobaḷí saksiku -- bo inta nonota'au kong ginaku -- kon aku'oi in diá nobaḷí namangoi ing Korintus sin aku'oi in doíbí mopoyoyigamai kong gina monimu.
24 Aku'oi in diábí momakisa ko'i monimu kon soáḷ onu inta musti pirisaya'an monimu, sin mo'ikow totokdon nopirisaya ko'i Kristus. Aku'oi in tongábí mogaid

moyotakin monimu simbá modugang pia
ing gina monimu.
2 [1] Tuamai aku'oi ain nonatú kon diádon
bui aku'oi mamangoi ko'i monimu,
simbá diádon tongá mopoájarmai ing gina
monimu.
[2] Sin aka popoájarku ing gina monimu,
yo ki inepabî im mota'au moposanang
kong ginaku, kolikudbî intau mita inta aim
pinopoájarku tua.
[3] Manangka intua aku'oi nomais kon
surat tana'a ko'i monimu. Simbá aka aku'oi
mamangoi, yo diá yoyiga'an monimu ing
ginaku, sin tongábî mo'ikow in haraponku
makow mota'au mopolunganga ing
ginaku. Sim moyakinbî in aku'oi kon aka
ginaku bo mosanang, yo mo'ikow im
mosanangbî doman komintan.
[4] Moájar totok ing ginaku in nomais
kon surat tana'a ko'i monimu, nodapot
ing ko'omba-ombal aku'oi in nomais.
De'emanbî makusudku kom bá moájar
doman ing gina monimu, ta'e bá kota'auan
doman monimu kom motabibî totok in
aku'oi ko'i monimu komintan.
[5] Aka oyúon intau inta nokopopisî
sahingga noájar ing gina monimu, yo tua
in de'emanbî aku'oi in tujuan monia, ta'e

mo'ikowbî utatku, andeka paling-paling intaubî inta kon sigad monimu nion. Dá doîbî in aku'oi mobogoi in hukuman mobogat ko'inia tua.
6 Intau natua mota'aubî in tongápa intau inta kon sigad monimu im mohukum.
7 Musti ampungan monimu in taḷánya tatua bo tonggina'ai, simbá diádon totok moyoyiga ing ginanya sahingga kobuḷiandon harapan in sia.
8 Po'igumonku doman, totu-totu'ubî kotabi monimu in sia tua.
9 Suratku tana'a im monungkuḷbî ko'i monimu, mongo mo'ibogpa ande doîdon degá im mo'ikow mokidongog kon onu inta pinogumanku ko'i monimu.
10 Aka mo'ikow bo mongampung kon intau inta ain nogaid kon taḷá ko'i monimu, yo ampungankubî doman in intau tatua. Sin onu inta ain inampunganku -- aka totu-totu'ubî oyúon im paraḷu ampungan -- yo ampungankubî kon tayowon i Kristus sin tua ing kopia'anbî monimu.
11 Aku'oi mongampung simbá Ibilis diá mogamá kong kasampatan mongawasa ko'i naton; sing kinota'auan bidon naton in roncananya.

12 Kon wakutu in no'iyaputdon kon Troas
sim makusud mopoyaput in Habar Mopia
soạl ki Kristus, aku'oi inogoian i Tuhan
daḷan mogaid kon tua.
13 Ta'e mogagawang totok ing ginaku sin
diápa noyodungkuḷ i utat naton ki Titus
in aku'oi. Tuamai aku'oi nogumandon
kon intau mita kon tua bo aku'oi
nopobayakdon im Makedonia.
14 Ta'e sukur makow ko'i Allah! Sin
tantú-Nyabî dinia ing kami dinumudui kon
daḷan inta mokosaḷamat, sin notobatudon
i Kristus ing kami. Pinaké-Nya ing kami
simbá habar soạl ki Kristus mo'ibaya-
bayakdon makow ná bo...' inta mobondu
inta ko bo...án kom bayongan tampat.
15 Sing kami na'a in ná bî onda bo...'ing
kamanya nobondu, inta sinubá i Kristus
ko'i Allah. Ta'e aka kon intau mita mora'at,
yo kami na'a in nabi onda bo rasum inta
mokopatoi; ta'e aka kon intau mita inta
mopirisaya, yo kami na'a in nabi onda
bo'o mobondu inta modia kong kobiagan.
Dá aka natua, yo ki ine im mokosanggup
mogaid kon oáidan tana'a?
16 (2:15)
17 Sing kami in diábî ná intau ibanea inta
tongá mo'ibog motayak kong ka'untungan

nongkon habar i Allah tatua. Motu̲lidbi̓
totok in tujuan nami, sing ki Allahbi̓ in
nokiaid intua komintan ko'i nami. Bo
inontongbi̓ i Allah tontani̓ kong kami
nopoyaput in habar tatua nogaidbi̓ sa̤laku
mogogaid mita i Kristus.

3 [1] Degá ko'ontongan kong kami na'a in
naonda bo dumui̓pa tontani̓? Andeka
degá mopara̤lubi' ing kami kon surat
pujian ko'i monimu ande nongkon i
monimu, ná inta kino ibog i intau mita
ibanea?

[2] Mo'ikowbi̓ nion in noba̲li̓ surat pujian
nami, inta no'ipais kom bonu ing gina
nami bo inta ain kinota'auan bo po̤lat
kinobaca'an im bayongan intau.

[3] Mosia tontani̓ noko'ontongbi̓ kom
mo'ikow in suratbi̓ inta aim pinais i
Kristus, inta pinokidia ko'i nami. Surat
tatua in de'emanbi̓ pinais in tinta, ta'e
Rohobi̓ i Allah inta nobiag; bo de'emanbi̓
doman pinais kom buk, ta'e kom bonubi̓
ing gina in intau.

[4] Natua in singog nami sin lantaran
pirisaya nami ko'i Allah inta pinongin i
Kristus.

[5] Diábi̓ in dodoyonan singog nami im
mosingog kong kami im mokosanggupbi̓

mogaid kon oáidan tana'a, sin tongábî ki
Allah in nobogoi komampuan tana'a ko'i
nami.
6 Bo Siabî doman tua in nobogoi
komampuan ko'inami nobaḻî mogogaid
mita kon oáidan i Allah kon tobatú
dodandian nobagu; dodandian inta
noyotogot in Roho i Allah, ta'e de'emanbî
kon hukum inta pinais. Sin hukum inta
pinais tua im modiabî kom popatoi,
ta'e aka Roho i Allah yo mobogoibî ing
kobiagan.
7 Kon wakutu in dodandian inta
modia kom popatoi tua inaidan bo
pinais sinompiamai kon tudu im batu
pomomaisan, sindar i Allah nonimbayag
totok motarang kom pogot i Musa.
Sindarnya tatua mokotoḻow totok,
sahingga intau mita in Israel diádon
mokosanggup mo'indoi kom pogot i Musa
tatua, umpakah wakutu intua sindar kom
pogotnya tua mulaidon mokudow. Dá aka
pinogaidan kon dodandian inta mokopatoi
tatua bo sinimbayagan námai tua,
8 yo tantú mo'iliubî kon tua im bayag ko
wakutu im pinogaidan kon dodandian inta
inogoi in Roho i Allah.

9 Sin aka dodandian inta mobogoi in
hukuman kon intau bo totok im mobayag,
yo tantú mo'i̱liubı̂ totok kon tua im bayag
mopia kon dodandian inta monompia bui
kon hubungan in intau bo i Allah.
10 Mota'aubı̂ tangoion kon onu inta
nobayag tungku̱l intua, diá bidon ná
kinobobayag im masa intana'a.
11 Dá intapa in dunia na'a sinimbayagan
námai tua, apapa doman bo inta mononoi
tua.
12 Lantaran natua in harapan nami, dá
mobarani ing kami mosingog kon natua.
13 Kami in de'emanbı̂ ná ki Musa inta
nogo̱lingoi kom pogotnya simbá diá
ontongon in intau Israel ko'inggamáan
bayag inta tongá samantara tatua.
14 Manangka intua diá nobuká in raian
monia. Uma'ai masa in tana'a raian monia
tua tantúpabı̂ kino ko̱loban ing ko̱lubung
tatua aka mobaca kon dodandian
inta muna tatua. Ko̱lubung tatua im
mo'inggamábı̂ aka mosia motobatúdon i
Kristus.
15 Uma'aipabı̂ masa in tana'a, aka mobaca
im mosia kom buk mita i Musa, yo
ko̱lubung tatua tantúpabı̂ mo'i̱lamboi
makow kon raian monia.

16 Ta'e aka intau tatua bo mamangoidon
ko'i Tuhan, yo koḷubung tatua inggamáan
bidon nongkon inia.
17 Sing ki Tuhan tua in Rohobî; bo kon
onda oyúon in Roho Tuhan, yo kon tua
oyúon ing kabebasan.
18 Tongá tana'a makow, pogot naton
na'a in diá bidon kino koḷubungan, bo
moposindar bidon im bayag i Tuhan
Yesus. Tuamai tantú baḷuian ná Sia ing
kita; ko'onggot-ko'onggot, yo kobayag-
kobayag domandon ing kita. Bayag tatua
nongkon Roho, bo Roho tatua ing ki
Tuhanbî.
4 1 Kami nogaid kon oáidan tana'a
lantaranbî totabi i Allah. Tuamai in
diábî moḻia-ḻiau ing gina nami.
2 Kami in doîbî tongá umuni-uni sim
moko'oyakbî in natua. Bo kami in doîbî
mogaid takin gina inta diá motuḻid bo
poḷat doman mopotaḷá in singog i Allah.
Kami nogaid kon oáidan i Allah takinbî
gina motuḻid ná inta kino ibog-Nya.
Tuamai harapon makow tua, kopia'an im
monilai ko'i nami.
3 Aka Habar Mopia inta pinoyaput nami
tua bo diápa doman komangaḻean, yo
dongka bidon intau mita inta tantú

mongin daḷan popatoi in diá momangaḷe
kon tua.
4 Sin ilah mora'at inta mongawasa kon
dunia na'a in tantú mogoḷingoi kon raian
in intau mita inta diá mopirisaya. Siabî tua
in tantú mogoḷingoi ko'i monia simbá diá
moko'ontong kom bayang in Habar Mopia
soáḷ kawasa i Kristus inta moḷoben, inta
nobaḷî oḷinow i Allah.
5 Sin habar inta pinoyaput nami tua in
de'emanbî habar soáḷ oáidan nami tontanî.
Ta'e habarbî soáḷ ki Yesus Kristus inta
Tuhan; bo kami na'a in tongábî simpaḷ
mita monimu sin ibog i Tuhan.
6 Sing ki Allah nogumandon nana'a,
"Nongkon sindip momukádon im bayag."
Bo ki Allah doman tatua inta nopomuká
im bayag-Nya kom bonu ing gina naton,
simbá mobayag domandon in raian naton
bo monota'au kong kototarang im bayag i
Allah inta nonindar kom pogot i Kristus.
7 Ta'e kakaya'an inta mopia nongkon
soroga tua in ná bî kom bonu in awak nami
inta inaidan nongkon butá ḷamentong,
simbá monyatadon kong kakuatan
moḷoben ko'inami na'a in nongkon i
Allahbî, de'emanbî nongkon inami tontanî.

8 Kami totok in irupa-rupamai monia,
ta'e na'apabî doman makow ing kami.
Kinodaitanbî doman akaḷ ing kami, ta'e
harapan nami in tantúbî oyúon.
9 Umpakahbî kami pinogutú, ta'e diápabî
dodai onda in sinaḷáan tongádon kami
tontanî. Bo umpakahbî umuran monia
bongkugon nodapot im pomobak kom
butá, ta'e diápabî doman mitatoi ing kami.
10 Tantúdon kinorasa'an nami im
popatoi inta kinorasa'an i Yesus, simbá
kobobiag-Nya monyatadon doman kon
awak nami.
11 Ko wakutu im mobiagpa, kami umuran
noyogintayow im popatoi sin nopota'au
in habar soáḷ ki Yesus Kristus, simbá
kobobiag i Yesus monyata doman kon
awak inta diá mononoi na'a.
12 Na'a im mangaḷenya kong kawasa im
popatoi umuranbî diá monaḷámai ko'i
nami, ta'e mopiabî ing gina nami sin tantú
moyotakin monimu.
13 Kom Buk Mosuci pinais nana'a, "Aku'oi
mopirisaya, tuamai aku'oi mosingog." Dá
pirisayabî tatua in nobaḷî dodoyonan nami
mosingog.
14 Kami im mopirisayabî kong ki Allah
inta nomiag bui ko'i Tuhan Yesus, im

momiag doman ko'i monimu takin i Yesus,
bo modia ko'i monimu bo ko'inami kon
tayowon-Nya.
15 Tua komintan lantaranbî kopontingan
monimu. Sin aka mobayong in intau
monota'au kon totabi i Allah, yo
mobayong doman im mopoyaput in sukur
ko'i Allah; dá ki Allah in dayowon totok.
16 Manangka intua diábî molia-liau ing
gina nami. Umpakah kosikisa-sikisadon,
ta'e gina nami tantúbî tomobaguon
pomuloi in singgai.
17 Sin yoyiga inta diá mobogat totok na'a,
inta samantara korasa'an nami tana'a
mobogoibî ing kopia'an mononoi, mo'iliu
kon rupa-rupa roriga inta kinorasa'an
nami tontanî.
18 Kami diábî monarukiramai kon onu
inta ko'ontongan. Sin inta ko'ontongan
tua in diábî mononoi, ta'e aka inta diá
ko'ontongan yo tuabî im mononoi.
5 1 Sing kinota'auanbî nami kon aka
baloi -- makusudnya awak naton --
inta pinogutunan naton kon dunia na'a
bo rumbunon, yo posadia'anbî i Allah ing
kita kom baloi inta kon soroga. Tampat
inta pinomia i Allah tontanî bo inta diá
mogogoguya'at.

2 Kon wakutu ing kom baḷoipa tatua,
kita umuranbî mogamui sim mo'ibogdon
totok mogutun kom baḷoi naton inta kon
soroga.
3 Baḷoi tatua in awak naton inta nobagu.
4 Sin wakutu ing kom baḷoipa ilo-ilow
na'a, kita tantú mogamui sim mobogat
totok in roriga inta mo'iantug. De'emanbî
igu-igumon makow kom bá matoidon in
awak naton ilo-ilow na'a, ta'e lantaranbî
mo'ibogdon morasa kong kobiagan inta
kon soroga tua, simbá kobiagandon im
mongawasa kon awak naton inta ilo-ilow
na'a.
5 Ki Allahbî in noposadia kon tua
komintan, bo Siabî doman tua inta
nobogoi in Roho-Nya ko'i naton saḷaku
jaminan.
6 Tuamai tantúbî moropot ing gina nami.
Kinota'auan bidon nami kon wakutu in
nobiag kon dunia na'a, kami noyayukbî
kom baḷoi inta pinogutunan nami takin i
Tuhan.
7 Sing kami nobiag no'idoyonbî kom
pirisaya ko'i Kristus, de'emanbî no'idoyon
kon onu inta ko'ontongan.
8 Manangka intua kami umuran mosabar,
bo mo'ibo-ibogdon monaḷámai kon

awak ilo-ilow na'a, simbá mogutundon moyotakin i Tuhan.
9 Tuamai kami totok moramiji moposanang kong gina i Allah, kon wakutu im mobiagpa kon dunia na'a ande kom baḷoi inta ain sinantú i Tuhan.
10 Sin notantúbĩ kong kita in diaanbĩ kon tayowon pongadilan i Kristus, bo pomuḷoi intau motarimabĩ kon inta patus tarima'annya podudui oáidannya ko wakutu ing kon duniapa na'a -- oáid mopia andeka mora'at.
11 Kota'auanbĩ nami mangaḷe im mo'ondok ko'i Tuhan. Manangka intua kami moramiji simbá pirisaya'an im bayongan intau. Totokbĩ ing kinota'auan i Allah ing kami na'a. Tuamai in haraponku ing kota'auan doman monimu ing kami.
12 Diábĩ bá pujion monimu ing kami. Kami in tongábĩ mobogoi in alasan mopia simbá mopia ing gina monimu ko'i nami, bo bá mota'au doman mo'ikow motubag kon singog in intau mita inta tongá momiḷĩ kom pogot, de'emanbĩ oáidannya in indoian.
13 Sin aka kami bo ná diádon moratak, yo tua in lantaranbĩ kopontingan i Allah, ta'e

aka kami bo moratak ing ko'ontongan, yo
tua in lantaranbí mo'ikow.
14 Tabibí i Kristus in nongawasa ko'i
nami, bo kino mangalean bidon nami kon
aka tobatú intau inta aim minatoi sim
motobus kon talá im bayongan intau, yo
tua im mangalenya komintan intau aim
bidon minatoi.
15 Bo ki Kristus minatoi sin lantaran
motobus kon talá im bayongan intau,
simbá intau mita inta nobiag diádon
tongá asal bo nobiag bo motayak kong
kopontingannya tontaní, ta'e po'unabí ing
kopontingan i Kristus inta aim minatoi bo
biniagdon bui sing kopontingan monia.
16 Manangka intua, kami diábí monilai
kon intau podudui in raian intau. Aka
kolipod bo pernah ing kami nonilai ko'i
Kristus podudui in raian intau, yo masa
intana'a in diá bidon natua.
17 Intau inta notobatúdon i Kristus in
totu-totu'u bidon sinomobagu. Inta ain
nokoyongan diá bidon, komintan bidon
sinomobagu.
18 Tua komintan in inaidanbí i Allah.
Ki Kristus tua inta pinaké i Allah nobalí
tonsigad nopoyodame takin-Nya. Onda
intua Sia nopotabá ko'inami simbá intau

mita ibanea mota'au doman mamangoi
moyodame takin i Allah.
19 Kami nopota'au kong ki Kristus
binaḷî bidon i Allah tonsigad simbá
intau mota'audon mamangoi moyodame
takin-Nya. Tua komintan inaidan i Allah
sin diá bidon pinononggina-Nya makow
im bayongan taḷá inta ain inaidan intau
ko'i-Nia. Bo Siabî doman tua in nobogoi
oáidan ko'inami mopoyaput in habar mita
tatua.
20 Dá kami na'a in totabábî mita i Kristus
inta pinaké doman i Allah mopoyaput
ing koyow-Nya ko'i monimu. Tuamai
podoyon nami kon tangoi Kristus, kami
mopo'igum simbá mo'ikow mo'ibogdon
motarima kon totabi i Allah inta mobogoi
ing kasampatan ko'i monimu mopopia'an
takin-Nya.
21 Sin Sia inta nodarit kon sigaḷa oáid
inta diá mopia, pinaké domandon i Allah
mobaba kom bayongan dosa naton, simbá
kita buidon mobiag motompia takin i Allah
sin notobatúdon i Kristus.
6 1 Saḷaku yobayat topogaidan i Allah,
kami mononggina ko'i monimu;
dona'ai tongá pomayak makow in totabi i
Allah inta ain inogoi-Nya ko'i monimu.

2 Sing ki Allah ain noguman nana'a,
"Kon wakutu inta kino ibog-Ku, Aku'oi
im mongindongog ko'i monimu, bo kon
singgai in aku'oi moposaḷamat, Aku'oi i
motuḷung ko'inimu." Pokotorop kopia,
masa in tana'a aim bidon wakutu inta kino
ibog-Ku tua, bo tana'a bidon makow in
singgai poposaḷamatan tatua!
3 Doĩbĩ ing kami aka oáidan nami bo
potaḷáan. Manangka intua kami tantúbĩ
moramiji diá mobogoi in alasan kon
tobatúmai intau mogaid kon soáḷ tatua.
4 Ta'e na'abĩ im popo'ontong nami
kom bayongan intau, onukabĩ in aidan
nami, yo pinonyatabĩ nami kong kami in
totu-totu'ubĩ mogogaid mita kon oáidan i
Allah. Sin sigaḷa yoyiga aim bidon nodait
nami sinarima takin gina mo'onow.
5 Kami sinikisa, pino bonu kom ponjara,
iḷo̲libutan binongkung, kami totok im
mogaid, mokakit in diá mosiug bo mokakit
doman ing kodaitan ka'anon.
6 Takin gina motu̲lid, mobijaksana,
mosabar bo mopia ing gina, pinonyatadon
nami kong kami im bobantungbĩ i Allah.
Bo takin kinumadai kon totuḷung in Roho i
Allah, bo takin tabi inta no'iḷuai nongkon
gina inta motu̲lid,

7 bo poḷat doman mopota'au in habar
nongkon i Allah takin kawasa i Allah,
pino'ontongdon nami kong kami na'a im
mogogaid mita kon oáidan i Allah. Kami
kinumadai kon onu ing kino ibog i Allah
saḷaku sonjata nami moḷawang andeka
pobela kon onu in inaidan nami.
8 Oyúon im mohormat ko'i nami, ta'e
oyúon doman im moningkuḻe; oyúon im
moduî, ta'e oyúon doman moponapud in
diá totu'u. Umpakahbî kami mojujur, ta'e
kai monia kami mo'uboḷ.
9 Kai monia in noyakag intau in nokota'au
ko'i nami, ta'e komintan intau nonota'aubî
ko'inami. Sinangka monia kami minatoi
bidon, ta'e konyata'anya kami nobiagpabî.
Umpakahbî kami pinogutú ta'e kami in
diábî minatoi.
10 Umpakahbî pinokuyang monia ing
gina nami, ta'e umuranbî moḷunganga ing
gina nami. Kami ing ko'ontongon nobiag
nobogá, ta'e nobayongdon intau im binaḻî
nami no'oyúon. Ko'ontongan kami diá
ko'onu bo onu, ta'e sabanarnya bayongan
rupa-rupa oyúonbî ko'i nami.
11 Utat mita kong Korintus inta
kinotabiku! Taran-tarangan bidon

nosingog ko'i monimu, onu ing kong gina
nami aindon nodait pinota'au nami.
12 Diábî ing kami mobuni kong gina ko'i
monimu, ta'e tongá bidon mo'ikow in diá
totu-totu'u motarima ko'i nami.
13 Yo tana'a im pomayakpa makow
aku'oi mosingog ko'i monimu naonda
bo guyanga mosingog ko'i adîku mita
tontanî. Tarimadon ing kami kom bonu
ing gina monimu.
14 Dona'ai mo'ibog mobaḷî yobayat
topogaidan in intau mita inta diá
mopirisaya ko'i Yesus; sin diábî mococok
in natua. Sin diábî kuma'an kon akaḷ aka
inta mopia poyoka'anon inta mora'at!
Diábî doman inta bayag motobatú takin in
sindip.
15 Diábî doman ki Kristus moyopakat
takin Ibilis. Onubî in yotongkainya intau
Keresten takin intau inta diá mopirisaya
ko'i Kristus?
16 Onubî in hubungan Baḷoi Tuhan
bo baḷoi im berhala? Kita na'a im
Baḷoi Tuhan inta nobiag. Sing ki Allah
tontanî ain noguman nana'a, "Aku'oi
im mogutunbî kon yuá-yuák monia, bo
mobiag moyotakin monia. Bo Aku'oi im

mobaḻ̄i bidon ki Allah monia, bo mosia im
mobaḻ̄idon umat-Ku.
17 Manangka intua, taḷáaidon in intau
mita inta diá nonota'au ko'i Allah, bo
pokopoyayukdon im mo'ikow ko'i monia.
Dona'aidon mo'ibog mo̱liai kon onu inta
diá mopia, aka natua im mo'ikow, yo
tarima'an-Kubḯ.
18 Aku'oi im mobaḻ̄ibḯ ki Amá monimu,
bo mo'ikow im mobaḻ̄ibḯ ki adḯ-Ku mita,
natua in singog i Tuhan inta totok im
mokawasa."
7 1 Utat mita inta kinotabiku! Dandi
mita tatua im pinopomakusudbḯ ko'i
naton komintan. Tuamai ko̱ligai ing kita
mondaritdon kon oáid mita naton inta
mokokotor kon awak naton. Bo ko̱ligai
mobiag motogu'ondok ko'i Allah, simbá
mobiagdon motompia takin-Nya ing kita.
2 Tarimadon ing kami kom bonu ing gina
monimu. Sing kami in diábḯ kotaḷá kon
tobatúmai intau, bo diápabḯ doman dodai
onda in noporugimai kon tobatúmai intau.
Natua doman, diápabḯ doman dodai onda
ing kami notayak kong ka'untungan kon
intau tobatúmai.
3 Aku'oi moguman kon natua, de'emanbḯ
makusud mopotaḷá ko'i monimu, sin

nádon kain singogku inta muna, kom
mo'ikow in totok bidon kinotabi nami,
sahingga ing kita tantú notobatú ko
wakutu in nobiagpa nodapot im matoikah
bidon.
4 Aku'oi im mopirisaya bidon totok
ko'i monimu. Mo'ikow nion inta totok
mokoḷunganga kong ginaku! Umpakahbî
mobayong in yoyiga korasa'anku, ta'e
no'undambî ing ginaku, sin lantaran
mo'ikow nion. Totu'u moḷunganga ing
ginaku!
5 Wakutu ing kami no'idapotdon kom
Makedonia, diádon ing kami nokopogogai.
Kami tantú noko'uḷ̲î kong kasulitan: sin
tantú oyúon in ropatoi, sahingga ing gina
nami tantú mo'ondok.
6 Tongá sukur makow, sing ki Allah tantú
nobogoi ing gina moropot kon intau inta
mo'ompá in dodia; bo pinopoángoi-Nya
ing ki Kristus, simbá mosanang totok ing
gina nami.
7 Gina nami nosanang, de'eman tongá
lantaran kinoángoian i Titus, ta'e
lantaranbî doman nogonguman in sia
kong kopopia ing ginanya wakutu in sia
kon yuá-yuákpa monimu. Pinogumannya
ko'inami kon totok im mokotanob

bo mo'ibogdon totok im mo'ikow moyodungkuḷku; bo oyúondon im panyasaḷan monimu kom bayongan aid mita monimu inta koḻipod dapot im mo'ibogdon mobela ko'i nakó im mo'ikow. Tua komintan in nokodugang kon ḷunganga ing ginaku.

8 Uḻe, umpakahbî suratku tana'a moko'jar kong gina monimu, ta'e diábî nomanyasaḷ aku'oi in nomais. Totu'ubî kom pernahbî doman aku'oi nomanyasaḷ in nomais, wakutu in inindoiankumai suratku tatua mokoájar kong gina monimu -- umpakah diá no'onggot -- ta'e oyúonbî doman im panyasaḷanku topiḻik.

9 Ta'e tana'a makow mosanangdon ing ginaku -- tongá de'emanbî nosanang ing gina lantaran noájar ing gina monimu. Ta'e lantaranbî naonda in nokorasa kon ajar ing gina tatua, dodia monimu nobaḷui. Tua komintan totundú mita i Allah, sahingga in diábî norugi topiḻikmai im mo'ikow.

10 Sin ajar ing gina natua mopomungaibî im mopia bo mokosaḷamat. Bo tua in diábî mokomanyasaḷ kon intau. Ta'e aka ajar ing gina inta pinodudui ibog in intau, yo tua im mokopatoibî.

11 Tungkuḷaikah tarukira monimu onu
im bungai in ajar ing gina inta pinodudui
kon ibog i Allah ko'i monimu! Na'a im
bungainya; mo'ikow in totu-totu'ubî
moramiji moginsilang kon onu inta diápa
notarang! Bo moya'atbî ing gina monimu
kon onu inta diá mopia, oyúon porasa'an
mo'ondok, mokotanobî, tantú moropot
ing gina, bo oyúon ibog mohukum kon
inta kotaḷá! Kom bayongan soáḷ mita
tana'a moponyata bidon kom mo'ikow in
diá bidon kotaḷá.
12 Tuamai, umpakahbî aku'oi nomaisdon
kon surat tatua, ta'e pinaisku intua
de'emanbî lantaran intau inta kotaḷá
tatua. Bo de'emanbî doman lantaran intau
inta nororiga sim pinopisî in taḷá tatua.
Aku'oi nomais kon surat tatua simbá kon
tayowon i Allah, kota'auandon monimu
tontanî kom moḷobenbî totok im perhatian
monimu ko'i nami.
13 Tuabî manangka in no'onow ing
gina nami. Selain mo'onow, nodugang
doman totok ḷunganga ing gina nami
sin noko'ontong kon ḷunganga ing gina
inta kinorasa'an doman i Titus; nopia ing
ginanya lantaran mo'ikow.

14 Totu-totu'ubî kom mo'ikow in
dinui-duîku bidon kon tayowon i Titus.
Bo sukurdon sim mo'ikow diá tongá
mokopo'oyakmai ko'i nakó. Bayongan inta
ain ino'uman nami ko'i monimu tua in
totu'ubî. Natua doman onu inta dinui-duî
nami soáḷ mo'ikow kon tayowon i Titus
no'itotu'ubî doman.
15 Sahingga in tana'a nodugangdon
totok in tabinya ko'i monimu, sin tantú
kotoropannya náonda ing kototoindudui
monimu ko'inia bo sinarima monimu in
sia takin hormat.
16 Mopia totok ing ginaku sim mo'ikow
mota'audon pirisaya'an kom bayongan
yagi-yagi.
8 1 Utat mita, ibogon nami kota'auan
doman monimu náonda ing kototabi
i Allah kon jama'at mita inta kom
Makedonia.
2 Umpakahbî mosia kinoántugan in
totungkuḷ inta totok mobogat, ta'e gina
monia tantúbî noḷunganga, sin umpakah
kom bonu in roriga ta'e mo'ibogpabî
doman mosia nobogoi in sumbangan
pinotuḷung kon intau ibanea umpakah
mosia totok doman nobiag nobogá.

3 Mosia nobogoi podudui ing komampuan
monia, sedang bo no'i̲liubî totok kong
komampuan monia. Tua in ibogbî monia
tontanî.
4 Mosiabî tontanî in nopo'igum totok
ko'inami simbá ogoian doman ing
kasampatan mosia motu̲lung kon umat
mita i Allah kon Yudea.
5 Bo mosia ain nobogoi kon no'i̲liu
totok kon onu inta sinakuser nami.
Muna-munamai mosia noposarahkan in
awak monia ko'i Allah, onda intua ko'i
nami, podudui kon inta kino ibog i Allah.
6 Tuamai kami umuran moguman ko'i
Titus -- inta ain nomangkoi kon oáidan
tana'a -- simbá poturusonnya in oáidan
mopia tana'a kon sigad monimu doman.
7 Kom bayongan yagi-yagi: Mo'ikow
nion no'i̲liudon totok kon soá̲l pirisaya,
soá̲l pororai, kon soá̲l pongotahuan,
kom bayongan yagi-yagi oáidan, bo kon
soá̲l kototabi monimu ko'i nami. Tuamai
po'igumonku doman makow simbá
mo'ikow mo'i̲liu doman kom bayongan
oáidan inta mopia tana'a.
8 Na'a im pota'auku ko'i monimu
de'emanbî sa̲laku parentah. Ta'e
moponorop kon nobayongdon totok intau

moramiji motuḷung kon tumpaḷa intau,
tuamai mo'ibog doman aku'oi monota'au
mongo nodapot domandon onda in tabi
monimu kon tumpaḷa intau.
9 Sim mo'ikow totokdon nonta'au
kong kita in totokbi̱ ing kinotabi i
Yesus Kristus, Tuhan naton. Sia in
no'oyúonbi̱, ta'e sinumon intau bogá sin
lantaranbi̱ mo'ikow, simbá mo'ikow mobaḷ̲i̱
mo'oyúon.
10 Aka podudui in raianku, yo no'itutui
bidon totok aka mo'ikow bo moginḷapat
kon onu inta aim pinangkoi monimu taong
inta nopaḷutmai na'a. Sim mo'ikowbi̱ inta
muna-munamai norai bo nomangkoi kon
oáidan tana'a.
11 Dá tana'a, iḷapataidon onu inta aim
pinangkoi monimu tua. Aidai intua
podudui in ibog monimu, ta'e podoyon
domandon kong komampuan monimu.
12 Aka gina monimu bo motuḷ̲idbi̱ im
mobogoi, dá tarima'anbi̱ i Allah onu inta
inogoi monimu tua, asaḷ bo onu inta inogoi
monimu tua, pinodoyon kon onu inta
oyúon ko'i monimu, de'emanbi̱ pinodoyon
kon onu inta diá ing ko'i monimu.
13 Mo'ikow inogoian in tanggung jawab
tana'a de'emanbi̱ makusudku kom bá intau

ibanea mo'iḷagui kon tanggung jawab
monia, ta'e bá tumpaḷa mokorasa. Tuamai
pogumankudon in tana'a, ki ine ing kon
sigad monimu in no'iḻiu, yo sia im mota'au
mogintompod kon inta noga'atpa. Simbá
aka kon singgai mo'iduduimai, oyúonkah
in noga'atpa ko'i monimu bo ko'i monia
in no'iḻiu, yo bain mosia im mogintompod
kon inta noga'atpa ko'i monimu, simbá
motongkai.
14 (8:13)
15 Sing kom Buk Mosuci aim pinais nana'a,
"Intau inta mosipun kom mobarong, diábî
doman mo'iḻiu, bo intau inta mosipun kon
topiḻik, diábî doman inta kodaitan."
16 Sukurdon makow ko'i Allah, sing ki
Titus im pinoporajing-Nyapa naonda bo
kami inta umuran no'ibog notuḷung ko'i
monimu!
17 Sia in diábî tongá sakadar nomaḷut kon
onu inta pino'igum nami, ta'e totu-totu'ubî
no'ibog notuḷung ko'i monimu no'idapot
in sia tontanî in namangoi ko'i monimu.
18 Bo kami in nopotabá doman in tobatú
utat naton noyotakinnya, utat naton tana'a
totokbî i hormat im bayongan jama'at
sin oáidannya nopoyaput in Habar Mopia
nongkon i Allah.

19 Bo de'eman doman tongá tua! Intau
tatua piniḻi doman bo sinantú in jama'at
sim moyobayat nami kom bonu im
bobayáan mopoyaput in sumbangan,
simbá ki Tuhan umuran dayowon bo bá
ontongan doman monimu kong kami in
umuranbi totu-totu'u mo'ibog motuḻung.
20 Sin ingaton makow nami, dika bo
potaḻáan intau ing kami mopoyaput in
sumbangan moántó tana'a.
21 Sing kami im mo'ibogbi mogaid kon
inta mopia, de'emanbi tongá kon tayowon
i Allah ta'e kon tayowonbi doman in intau.
22 Selain ki Titus bo ki utat naton tobatú
tua, kami nopotabá doman in tobatú
utat naton ibanea makow. Sia tua inujibi
domandon nami, bo nonyatadon kon
umuranbi in sia mo'ibog motuḻung.
Sedang ibogonnya im bá tana'a bidon
makow, sin totok moḻoben in harapannya
ko'i monimu.
23 Aka ki Titus, yo sia in yobayat
topogaidanku inta notuḻung ko'i monimu.
Bo soáḻ ki utat naton taya dua tua, inta
minayak noyotakinnya, mosia tua in
intaubi inta piniḻi bo sinantú in jama'at
sing kinosanang ing gina monia.

24 Tuamai po'igumon nami, ponyatabî in
tabi monimu ko'i monia, simbá bayongan
jama'at monota'auandon kom mo'ikow im
motabibî ko'i monia, bo onu in dinuiduî
nami soạl mo'ikow monyata kon totu'ubî.
9 1 Sabanarnya diá bidon paraḷuku paison
bui ko'i monimu in soạl sumbangan
monimu kon umat i Allah inta kon Yudea.
2 Sing kota'auanku bidon kom mo'ikow
im mo'ibogbî motuḷung, bo mo'ikow
in umurankubî dinuiduî kon yuá-yuák
intau im Makedonia. Pinogumankudon
ko'i monia kon nongkon taongpabî inta
nopaḷut na'a in tai utat mita kon Akhaya
ain nobasadia mobogoi in sumbangan.
Bo lantaran totok domandon ing gina
monimu, sahingga intau ibanea totok
domandon no'ibog.
3 Bo tana'a aku'oi nopotabá ko'i Titus bo
ko'i utat naton taya dua mamangoi ko'i
monimu, simbá onu inta dinuiduî nami
soạl mo'ikow, de'eman tongá o'uman
inta diá totu'u. Dá mo'ikow im mustibî
mobasadia, sin aim pinogumanku ko'i
monia kom mo'ikow ain domandon
nobasadia.
4 Sim mo̲lia-̲liau ing ginaku, dika bo
oyúon intau mita im Makedonia mamangoi

moyotakinku ko wakutu im mopoángoi ko'i monimu. Bo aka mo'uḻ̄ magî monia im mo'ikow bo diápa nobasadia, yo mo'oyak totok ing kami ko'i monimu! Ná doman tua, mo'ikow doman im mo'oyak.

5 Manangka intua, iraikumai yo manî potabákudon muna mamangoi ko'i monimu i mosia, simbá mota'au mono'uḷut muna kon onu inta ogoi monimu podudui in dandi monimu tungkuḷ intua. Aka natua yo monyatadon kon onu in inogoi monimu nion inogoibî takin nosanang ing gina bo de'emanbî tongá pakisa.

6 Torop kopira in singogku na'a! Intau inta nomuḷa kon topi̲lik, topi̲lik doman im mo'uḻ̄inya, ta'e intau inta nomuḷa kon nobayong, yo mobayong doman im mo'uḻ̄inya.

7 Ta'e po'igumonku makow mo'ikow mobogoibî takin pia ing gina, diá tongá pakisa, sin intaubî inta mobogoi takin pia ing gina ing kotabi i Allah.

8 Sing ki Allah im mokawasabî mobogoi im barakat ko'i monimu, simbá tantú oyúon im pakéon monimu; bo bá tantú oyúon im pogaid monimu kon inta mopia bo potuḷung kon intau.

9 Ná inta aim pinais kom Buk Mosuci
nana'a, "Ki Tuhan nobogoi magî-makow
kon intau mita mobogá; kopopia
ing gina-Nya tantú mononoi dapot
kopaḷutanea."
10 Sinadia-Nyadon bibit kon intau inta
mogogambor bo ka'anon ko'i naton. Siabî
doman inta moposadia im bibit inambor
monimu tua, simbá bungai ing kopopia
ing gina monimu moguntu-guntuḷ
domandon.
11 Aka natua yo mo'ikow im mobaḷ̲î
bidon mo'oyúon kom bayongan yagi-yagi,
sahingga mo'ikow tantú mobogoi takin pia
ing gina. Bo onu inta inogoi monimu inta
sinila-silaidon makow nami tua, nobaḷ̲î
dodoyonan kom mobayong totok intau im
mopoyaput in sukur moántó ko'i Allah.
12 Sin oáid mopia inta inaidan monimu
na'a de'emanbî tongá modugang kon onda
inta noga'atpa kon umat mita i Allah, ta'e
nobaḷ̲îbî doman dodoyonan nodapot in
nobayong intau mopoyaput in sukur ko'i
Allah.
13 Bo nongkon oáid mopia inta aim
pino'ontong monimu tua, mobayong
intau ing Keresten kon Yudea modayow
ko'i Allah lantaran ontongon monia

ing kototoindudui monimu kon Habar
Mopia soạl ki Kristus inta duduiandonmai
monimu tua. Bo modayow doman mosia
ko'i Allah, sin lantaran kopopia ing gina
monimu mo'ibog mosila-silai makow ko'i
monia bo kon intau mita ibanea, onu in
oyúon ko'inimu.
14 Dá tantú monia sambayangan im
mo'ikow takin tabi modạlom lantaran pia
ing gina i Allah ko'inimu.
15 Posukurdon ko'i Allah sin diá im poliu
kom barakat inogoi-Nya.

10 1 Aku'oi ki Paulus, inta kain intau in
diá mobarani moyogintayow
makow, tongá mobarani aka
moyogiyayúan monimu. Tana'a makow
pinodoyon kon kóoạlus bo kopopia in gina
i Kristus,
2 po'igumonkudon ko'inimu simbá
mo'ikow diá momakisa ko'inakó
mopo'ontong ing kabaranianku aka
aku'oi mamangoidon ko'i monimu. Sin
roncanaku in torúankubî totok intau mita
inta mosingog kong kami mogaid kon na'a
simbá moko'uli kong ka'untungan kon
dunia na'a.
3 Totu'ubî kon kami in nobiagpabî kon
dunia na'a, ta'e kami in diábî moramiji,

simbá moko'u̲ĺi kong kakaya'an in dunia na'a.
4 Sin sonjata mita inta pinaké nami kon usaha tana'a de'emanbî sonjata in dunia na'a, ta'e sonjatabî mita inta inogoi i Allah inta mokosanggup momoguya'at kon onu inta moko'o̲lingoi.
5 Kami im momuto̲l kon roncana mita inta diá mopia bo mogumpag kon onu inta pinosindog no'idoyon kon ka̲lakuang in intau sim pomayow kon ibog monota'au ko'i Allah. Bo mopota̲lá in raian in intau mita inta diá mopia bo aidan simbá mo'itungkud kon tayowon i Kristus.
6 Bo aka mo'ikow bo totu-totu'u motoindudui, dá kami im mokoba̲ĺi bidon mohukum kon intau mita inta diá mongotoindudui.
7 Indoiaidon kopira onu inta noba̲ĺi kon tayowonmai monimu nion! Aka oyúon intau im moyakindon totu-totu'u kon sia tua ing kapunya'an i Kristus, yo musti in sia morai kom bonu in ginanya kong kami doman na'a ing kapunya'anbî doman i Kristus, naonda bo sia.
8 Aku'oi in diábî mo'oyak aka aku'oi tantú moduî makow kong kawasa inta ain inogoi i Tuhan ko'i nami, sing kawasa tatua in

ogoibĭ pomiag ko'i monimu, de'emanbĭ pomatoi.
9 Diábĭ mo'ibog in aku'oi anggapon
monimu kon suratku tatua im
mopogogondok ko'i monimu.
10 Sin oyúon intau noguman nana'a,
"Bonu in surat mita i Paulus tua im
motogat bo mokobangkaḷ, ta'e aka siadon
tontanĭ ing kon yuá-yuák naton, yo
moyangkokdon in sia bo singognya mita
tua diádon im mangaḷenya!"
11 Ta'e manikah bo morai intau mita inta
mosingog tatua, kon aka kami bo kon
yuá-yuákdon monimu, yo aidanbĭ nami ná
inta pinais kom bonu in surat mita nami.
12 O,o! Totu'ubĭ kon kami in diábĭ
mokobaḷĭ mopoyobanding ande
mokipotongkai kon intau mita inta norai
kom mosia tua im moḷantu-ḷantud.
Nobodok totok im mosia! Mosia mogaid
kon ukuran monia tontanĭ bo ponilai ko'i
monia tontanĭ podudui in ukuran inta
inaidan monia tua.
13 Kami in doĭbĭ natua. Aka kami bo
dumui-duĭ, yo doĭbĭ mo'iḷiu kon onu inta
ain sinantú i Allah ko'i nami. Kami im
mogaid tongábĭ komangoi im batas inta

ain sinantú i Allah. Bo mo'ikow no'ibonubî
kom batas tatua.
14 Sin wakutu ing kami namangoi ko'i
monimu, bo nopota'au in Habar Mopia i
Kristus, kami in diábî i_limimpat kon sigad
inta ain sinantú pogaidan nami.
15 Kami in diábî dumuî tontanî sin oáidan
in intau ibanea inta ain no'i_limpat kon
sigad inta ain sinantú i Allah ko'i nami.
Ta'e kami in tantú mogaid kom bonu in
sigad inta ain sinantú i Allah ko'i nami,
bo kami tantú moharap makow kom bá
umuran modugang im pirisaya monimu
ko'i Kristus. Simbá kami mota'au mogaid
kon oáidan inta mo'i_liu kon oáidan mita
tatua kon sigad monimu.
16 Sing kami in sinantú bidon kom
mopohaba-habar makow in Habar Mopia
kon _lipu-_lipúannya inta lebe noyayuk kon
_lipú monimu. Tongá diábî dumodia ing
kami lantaran oáidan nami tatua.
17 Sing kom Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Intau inta mo'ibog duîon, yo
manikah bo poduî kon onu inta inaidan i
Allah."
18 Sin de'emanbî intau inta dinumuî
tontanî im mokotahang kon totungku_l,
ta'e intaubî inta pinuji i Tuhan.

11 [1] Pomayakpa makow aku'oi in
tumombodok topi̲lik. Mota'aubî
degá?
[2] Aku'oi mokotanob ko'i monimu, naonda
bo kototanob i Allah ko'i monimu. Mo'ikow
nion naonda mongodeaga inta aim
pinodandiku kon nika'an in tobatú ̣lo̲laki,
̣lo̲laki tatua ing ki Kristus.
[3] Ta'e mo̲lia-̲liaupa ing ginaku sin
dika-dika bo mo'itabat in raian monimu
bo diádon motoindudui ko'i Kristus,
naonda bo ki Hawa ko̲lipod inta kino
aka̲lan in u̲lag.
[4] Sin tarukira'ankumai mo'ikow tongábî
kibio-biómai aka oyúon in intau
mamangoi bo mopota'au in habar soá̲l ki
Yesus, ta'e ki Yesusbî tolaeng, de'emanbî
ki Yesus inta aim pinota'au muna nami ko'i
monimu. Bo tarima'an doman monimu in
roho bo "habar mopia" inta totu-totu'ubî
kon diá notongkai in Roho i Allah bo Habar
Mopia inta aim muna sinarima monimu
nongkon i nami.
[5] Ta'e podudui in raianku, aku'oi na'a
in diábî tongá ná "rasul mita" inta
mongotoyang tatua!
[6] Degá diá basî mota'au mosingog in
aku'oi, ta'e aka tongá pororai, yo aku'oi

im mota'aubĩ doman. Bo tua in aim bidon
nodait inontong monimu.
7 Degá diá no'itạlá in aidku tana'a, aka
aku'oi im mokopo'ompá simbá poḷantudon
im mo'ikow. Sing ko wakutu nopoyaput
in Habar Mopia inta nongkon i Allah ko'i
monimu, yo aku'oi in diábĩ noki uboḷi
topiḷikpamai ko'i monimu.
8 Sing ko wakutu in aku'oi nogaid kon
sigad monimu, aku'oi in inongkosbĩ
in jama'at mita ibanea. Dá mota'aubĩ
singogonku kon totokbĩ in nokoporugimai
kon jama'at mita simbá aku'oi mota'au
motuḷung ko'i monimu.
9 Bo aka kodaitan in aku'oi, yo diábĩ
mokoposusahmai kon intau tobatúmai
kon sigad monimu. Sin onu im moga'at
ko'inakó komintanbĩ ki utat mita inta
namangoi nongkon Makedonia im
mobogoi.
10 Lunganga ing ginaku diábĩ modai-dait
kom bayongan ḷipu in Akhaya, sin totundú
mita inta mobanar umuran moyotakinku
makow.
11 Eta nongonubĩ sim mosingogbĩ aku'oi
kon natua? Degá diá motabi in aku'oi ko'i
monimu? Kinota'auanbĩ i Allah in tabiku
ko'i monimu!

12 Onu im pinomiaku tana'a, tantúkubî
doman aidan, simbá diá in dodoyonan in
"rasul mita" tatua dumodia bo moguman
kom mosia im mogaid naonda bo kami.
13 Sin intau mita tatua in de'emanbî
totu-totu'u rasul. Mosia tua in tongábî
mogogaid inta mo'ibo-ibog mongakaḷ
kon intau bo mongaku saḷaku rasul mita i
Kristus.
14 Diábî mokoherang in oáid monia tua,
sin ibilispa in nongaku doman saḷaku
malaekat im bayag!
15 Dá diádon mota'au herangon aka
dumodudui mita in Ibilis mongaku saḷaku
mogogaid mita kon oáidan i Tuhan. Tongá
mosia tua im motarimabî kon hukuman
podudui in oáid monia tua.
16 Buikupa doman ponorop: Dona'ai
modapot oyúon in intau monganggap
ko'i nakó bodok. Ta'e aka mo'ikow bo
monganggap ko'i nakó natua, dá diábî
doman nongonu simbá mota'aupa in
aku'oi dumodia topi̲lik.
17 Mo'iduduimai na'a, modaitku
tangoion onu inta mokoḷunganga kong
ginaku, ta'e de'emanbî ki Tuhan in
nomarentah nokipoguman in na'a ko'i

nakó. Mangaḻenya totu-totu'upabí aku'oi in nosingog naonda bo intau bodok.
18 Totu'ubí kom mobayongbí in intau inta moduí kon onu inta kon dunia na'a, tuamai dumuí doman tontaní in aku'oi.
19 Tantú mosanangbí ing gina monimu nosabar sinumayow kon intau mita bodok. Sin inanggap monimu mopandoi im mo'ikow!
20 Tongá pomayak makow monimu aka oyúon intau monombudak ko'i monimu, andeka momakisa mo'igum bo mogamá kong ka'untungan ko'i monimu, ande inta monganggap kom mosia im moḷantu-ḷantud nongkon i monimu sahingga im mobarani monokap ko'i monimu.
21 Takin porasa'an mo'oyak musti akuonku, kong kami in diábí mokobaḻí im momia natua. Ta'e aka intau ibanea bo mokobaḻí dumodia, yo aku'oi im mobaranibí doman! (Aku'oi mosingog naonda bo intau bodok.)
22 Degá mopongata kom mosia tua intau in Ibrani? Kaka aku'oi intaubí doman Ibrani. Mopongata kon intau in Israel? Ka aku'oi doman intau Israel. Mopongata kon katurunan i Abraham? Ka aku'oi doman turunan i Abraham!

23 Degá mogogaid mita i Kristus im
mosia? Kodongogan naonda bo diá
moratak in aku'oi ta'e totou'ubĩ kon
aku'oibĩ na'a im mogogaid i Allah inta
mopia-pia nongkon i monia tua. Aku'oi
umuran morajing im mogaid, mokakit in
aku'oi bonuon monia kom ponjara, bo
mokakit doman aku'oi in roriga'an monia
gogió bo matoi.
24 Ain koḻima aku'oi iroriga intau mita in
Yahudi nodapot sinambok kotoḻu nopuḻuh
bo siow.
25 Kotoḻu aku'oi sinambok intau mita
in Rum; pernah doman aku'oi inarab
monia im batu. Kotoḻu doman aku'oi in
sinumaḻom kong kapaḻ kon dagat, bo
komintandon doman aku'oi dongkadon
no'itoḻoḻantak makow kon yuák in dagat
tosinggai bo tonggobi'i.
26 Kom bonu im bobayáanku mobayong
totok kodungkuḻanku in soáḻ mita inta
moko'ondok: oyúon inta moko'uma kon
ḻunud, moyodungkuḻ in intau mora'at,
moyogintayow in romuk intau in Yahudi
bo intau de'eman Yahudi, moyotayow im
bahaya mita inta mobaḻĩ kong kota' bo kon
ḻuai ing kota', inta bahaya mita kon dagat
bo moyotayow in intau mita inta mongaku

notobatú kom pirisaya ko'i Yesus, padahaḷ bo diábî.
27 Mobakuat totok aku'oi im mogaid,
sahingga mokakit diádon mokoposiug,
diádon mokoponga'an, diádon
mokoponginum, bo mokakit domandon
monahang in tonow sin diádon koḷambu-
ḷambung pakéon bo diá domandon im
baḷoi pogutunan.
28 Bo pomuḷoi in singgai moḻia-ḻiau
doman ing ginaku kong ka'ada'an
bayongan jama'at.
29 Aka aku'oi mokorasa kom moḻemé,
yo aku'oi im mo'itakinbî doman moḻemé.
Aka oyúon im mo'iḻa'utdon mogaid kon
inta diá mopia, yo mo'itakinbî doman ing
ginaku moyoyiga.
30 Dá aka aku'oi bo moduî kon onukadon,
yo duîonku tua ing kakurangankubî.
31 Ta'e ki Allah ki Amá i Yesus,
Tuhan naton nonota'aubî kon aku'oi in
diábî monguboḷ. Dinayo-dayowdon in
tangoi-Nya nodapot ing kopaḷutannya.
32 Wakutu in aku'oi kon Damsyik ki
gubernur inta nonguasa kon tua, inta
kom bonu im pomarenta'an i raja Aretas,
nokiḷukad kon tontara kon ngara ing kotá
tatua sim modomok ko'inakó.

33 Ta'e aku'oi pinoḷagui in intau pinongin
bubú in dinding kota tatua. Aku'oi
pinopobonu monia kong karansi bo
pinoḷuai. Tuamai diá kinodomokan i
gubernur tatua in aku'oi.

12 1 Totu'ubĩ kon diábĩ im mangaḷe
dumodia. Tongá mustikubĩ doman
popota'au onu inta aim pino wahyu bo inta
pino'ontong i Allah ko'inakó.

2 Kom bonu in o'ontongon tatua,
kinota'auanku intau inta no'ibingkat
monik kon soroga tatua, mopuḷuhbĩ
bo opat notaong koḷipod. (Diá doman
notarangku totok mongo takin awaknya in
no'ibingkat tatua mongo tongábĩ no'iḷabot
magĩ kom mataku -- tongábĩ ki Allah in
nonota'au kon tua.)

3 Buionkupa doman: Kinota'auankubĩ
kon intau tatua in no'ibingkat minayak im
Pirdaus. (Diá doman notarangkumai totok
mongo takin awaknya in no'ibingkat tatua
mongo tongábĩ no'iḷabot magĩ kon mataku
-- tongábĩ ki Allah in nonota'au kon tua.)
Kon tampat tatua intau tatua nokodongog
kon soáḷ mita inta diá mota'au o'umanon
in intau bo inta pinoton kon intau, diá
mota'au singogon.

4 (12:3)

5 Intaubí tatua in nokoḷunganga kong
ginaku, de'emanbí awakku tontaní. Sin
aka ko'i nakó yo ondabí inta noga'atpa
kon awakku, tuabí in duíonku.
6 Sin aka kuma bo mo'ibog doman aku'oi
moduí kon rupa-rupa, yo aku'oi in doíbí
umambungangaḷ mosingog kon uboḷ;
ondabí in totu'u, tuabí im poguman. Ta'e
tahangonkupabí, simbá dika bo anggapon
monia in aku'oi kon no'iḷiudon kon onu
inta ain inontong bo inta dinongog monia
ko'i nakó.
7 Ta'e simbá diá dumodia in aku'oi kon
soáḷ mita inta aim pino'ontong i Allah
tatua, dá aku'oi inogoian in naonda bo
tobatú panyaki kom bonu in awakku inta
nobaḷ'i alat in Ibilis. Panyaki tatua inogoi
pino hukum ko'inakó simbá diá dumodia
in aku'oi.
8 Ain kotoḷu in aku'oi nopo'igum
ko'i Tuhan simbá inggamáan-Nyadon
nongkon awakku im panyaki tatua.
9 Ta'e sinubagan i Tuhan nana'a,
"Tugatdon in totabi-Ku ko'inimu; sin
aka nanían ka'ada'an in awakmu, yo
kawasa-Ku im modugangbí moropot."
Tuabí manangkain mopiabí totok ing
ginaku bo duíonkubí in onu inta noga'at

kon awakku. Sin aka aku'oi bo diádon
mokopongonu, yo ko wakutu in tuata
korasa'anku ing kawasa i Kristus inta totok
im moḻoben motuḻung ko'i nakó.
10 Tuamai mopiabĭ ing ginaku aka
umuran moḻemé nana'a ing ka'ada'an
awakku. Bo mopiabĭ doman ginaku aka
lantaran ki Kristus, aku'oi poponapudan
uboḻ, mokorasa kon rupa-rupa yoyiga,
aḻo-aḻowan makow pogutúon. Sin aka
korasa'anku bo diádon mokopongonu in
aku'oi, yo kon wakutupa doman tuata bo
oyúon kakuatan korasaanku.
11 Totu'ubĭ kon aku'oi in sinumon intau
bodok -- ta'e mo'ikowbĭ in nomakisa ko'i
nakó nobaḻĭ natua. Sabanarnya mo'ikowbĭ
im musti moduĭ ko'inakó. Sin umpakah
diá baraguna in aku'oi ko'i monimu, ta'e
kom bayongan yagi-yagi aku'oi no'iḻiubĭ
kon rasul mita inta mongotoyang tua.
12 Bayongan inta mokoherang, inta diá
mita im poḻiu tua bo oáidan inta moḻoben,
takin kasabaran moḻoben pino'ontongdon
bá ontongon doman monimu kon aku'oi
na'a in totu-totu'ubĭ rasul.
13 Sing kon soáḻbĭ degá ta'onda
mo'ikow nion im pino tontumi, aka
poyobandingonmai in jama'at mita

ibanea? Tongábî ko̲likud in soá̤l mita
tana'a: aku'oi doî nokiposusahmai
noki'ongkos ko'i monimu. Aku'oi mo'igum
ma'ap aka tuabî in nokota̤lá ko'inakó.
14 Koto̤ludon na'a aku'oi noroncana
mayak mokipodungkṳl ko'i monimu.
Bo aku'oi in doîbî moki posusahmai
ko'i monimu, sin de'emanbî kapunya'an
monimu in tayakkonku, ta'e mo'ikowbî.
Sin de'emanbî mongoádî im musti
motayak kong ka'anon ing guyanganya,
ta'e guyangabî im musti motayak kong
ka'anon i adînya mita.
15 Tuamai mopiabî ing ginaku bo
morelabî im moposarahkan im bayongan
yagi-yagi, sing kopontingan monimu,
nodapotkabî in awakku na'a. Dá aka aku'oi
bo totok motabi ko'i monimu, umpakah
yo diápa doman kotabi monimu in aku'oi?
16 O,obî kom mo'ikow in nosatujubî
kon aku'oi in diábî nokiposusahmai
ko'i monimu. Tongá oyúon doman im
mosingog kon aku'oi na'a in diá mojujur,
mopandoi mongaka̤l sim motayak kong
ka'untungan nongkon imonimu.
17 Diábî doman! Eta degá pernah in aku'oi
nopotaba' in intau sim mayak motayak
kong ka'untungan ko'i monimu?

18 Totu'u kon aku'oi nopotabá ko'i Titus
mayak ko'i monimu, takin intau inta ki utat
doman naton ibanea inta noyotakinnya.
Ta'e umpakah yo pernah ing ki Titus
im motayak kong ka'untungan ko'i
monimu? Mogaid tana'a, tujuan naminda
in notongkaibĩ, natua doman in aid mita
naminda.
19 Mota'aubĩ singogon nami kon
no'onggot bidon mo'ikow in umuran
nosangka makow ko'i nami, kong kami
tantú mobela kon oáid nami inta diá mopia
kon tayowon monimu. Kon tayowon i Allah
bo kinota'auanbĩ i Kristus, kami moguman
ko'i monimu, kom bayongan na'a, u̲le,
utat mita inta kinotabiku, inaidan nami
na'a lantaranbĩ bá mobiag bo modugang
im pirisaya monimu.
20 Sin mo̲lia-̲liau ing ginaku,
dikabo naonda in aku'oi mamangoi,
koángoiankumai mo'ikow diádon ná
inta iharapku makow, ná doman tua in
aku'oi, koángoianmai monimu, diádon
ná inta iharap makow monimu. Sin
dikabo mobobayowanmai im mo'ikow,
mosi'intoian, sumombong, tongá mo'ibog
morai kong kopontingan tontanĩ bo
mongacau.

21 Mo̲lia-i̲liau doman ing ginaku sin
dikabo naonda in aku'oi mamangoi bui,
popo'ompáan i Allah in aku'oi kon tayowon
monimu, bo mongombaḷ in aku'oi sin
nobayongdon ing kon sigad monimu in
nogaid kon dosa wakutu intua bo diápa
doman nobaḷui, bo tantúpa doman nogaid
kon oáid mita inta mora'at totok bo inta
diá patus aidan i intau inta mopirisaya.
13 1 Na'a ing ko'intoḷunyadon aku'oi
namangoi nokipodungkuḷ ko'i
monimu. Kom Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Pomuḷoi im porkara musti saksian
in doyowa ande toḷu in intau, bain tua
porkara tatua mota'au akúon kon totu'u."
2 Intau mita inta tungkuḷ intua ain nogaid
kon inta diá mopia bo bayongan intau
ibanea, ko̲lipod munadon inogoianku
im poringatan wakutu in namangoi
nokipodungkuḷ induanya in aku'oi ko'i
monimu. Bo tana'a makow, ko wakutu
in noyogiyayúanpa ing kita, aku'oi bui
mobogoi im poringatan, kon aku'oi im
mamangoidon bui ko'i monimu, yo diábî
in tobatúmai kon sigad monia tua in diá
hukumon.
3 Dá mo'ikow im moko'u̲lîbî kom bukti
inta totok ing kino ibog monimu kom

memang totu'ubí kong ki Kristusbí im
mosingog pinongin i nakó. Tongá aka Sia
bo mopoáidon diábí tongá dumondo'uḷug,
ta'e popo'ontong-Nyabí ing kawasa-Nya
kon yuá-yuák monimu.
4 Totu'ubí, kon wakutu in Sia pinopopakú
kong kayu pinoyotaḷempang, Sia in diábí
nokopongonu, ta'e tana'a im biniagdon
bui i Allah in Sia takin kawasa-Nya. Kami
in diábí doman moropot kom bonu ing
kobiagan nami inta notobatúdon i Kristus,
ta'e aka kami moyogintayowdon monimu,
yo kami im mobaḷí bidon moropot
moyotakin i Kristus lantaran kawasa i
Allah.
5 Tungkuḷaikah uji im pirisaya monimu
mongo totu-totu'udon no'idoyon kom
pirisaya ko'i Kristus! Taridiai kopia! Degá
mo'ikow diápabí mopirisaya totok kong
ki Kristus Yesus in oyúondon kom bonu
ing gina monimu! -- sin aka diá natua
yo mo'ikow in diápabí monahang kon
totungkuḷ.
6 Haraponku makow im bá kota'auandon
monimu kong kami na'a in de'emanbí
intau mita inta diá mokokotahang kon
totungkuḷ.

7 Kami umuran mopo'igum makow
doá simbá mo'ikow diá mogaid kon
inta mora'at. De'emanbî mopo'ontong
kon kami im monahangdon totok kon
totungkuḷ, ta'e ibogon nami im bá mo'ikow
umuran mota'au mogaid kon inta mopia
-- umpakah ontongon monimu ing kami
diá mokotahang kon totungkuḷ.
8 Kami in diábî mokopongonu kon soáḷ
mita inta diá noyoka'an in inta mobanar.
Soáḷ inta mota'au aidan nami in tongábî
dumudui kon onu inta mobanar tua.
9 Mopiabî ing gina nami aka mo'ikowdon
im moropo-ropot nongkon inami. Tuamai
kami umuran mopo'igum in doá ko'i Allah,
simbá mo'ikow mobaḷî mosempurna.
10 Tuabî doman im makusudku
nomais kon surat tana'a ko wakutu in
noyogiyayúanpa ing kita. Simbá aka aku'oi
bo mamangoidon kon yuá-yuák monimu,
yo diádon aku'oi mokoporogi in tumayow
ko'i monimu, podudui ing kawasa inta
inogoi i Tuhan ko'i nakó sim ponompia
ko'i monimu, de'emanbî pomoguya'at.
11 Na'a in tongginaku pangabisan ko'i
monimu utatku mita: mokoposanangdon
kong gina bo poramijidon simbá umuran
mobiag mosempurna, umuran kong

gina-gina makow in tongginaku mita na'a!
Umuran motobatú kong gina bo kon raian
bo umuran mototabian. Sing ki Allah inta
nobaḻ̱i dodoyonan totabi bo kobiagan inta
mopia, umuran kotaki-takin monimu.
12 Posisalamandon mo'ikow, podoyon
kon tabi saḻ̣aku tumpaḻ̣a umat i Allah.
13 (13-12b) Bayongan umat i Allah
nokipoyaput doman in salam monia ko'i
monimu.
14 (13-13) Totabi bo barakat i Tuhan
Yesus Kristus bo i Allah takin kawasa
in Roho Mokudus umuran kotaki-takin
monimu komintan! Hormat nami, Ki
Paulus

Galatia

1 [1] Utatku mita jama'at i Allah inta
kong Galatia. Aku'oi ki Paulus takin
bayongan utat naton intau Kereten inta
koyota-yotakinku, moharap makow simbá
ki Allah, ki Amá naton bo ki Tuhan Yesus
Kristus umuran makow mobogoi im
barakat bo totabi ko'i monimu komintan.
Aku'oi na'a nobaḹī rasul de'emanbī ibog in
intau andeka intau in nopobaḹī ko'inakó,
ta'e ki Yesus Kristusbī bo ki Allah inta
ki Amá naton, inta nomiag doman bui
ko'i-Nia nongkon sigad in intau minatoi.
[2] (1:1)
[3] (1:1)
[4] Ki Kristus dinumudui kon ko'ibog
i Allah, ki Amá naton, sahingga Sia
noposarahkan awak-Nya tontanī nobaḹī
kurban potobus kon taḷá mita naton, simbá
kita posaḷamaton nongkon ka'ada'an
masai na'a inta diádon mopia na'a.
[5] Dinayo-dayowdon ki Allah nodapot ing
koyoyangan dunia na'a! Amin.
[6] Aku'oi im moherangbī totok ko'i
monimu utat mita! Mo'ikow nion inoinī i

Allah tongábĩ pinodoyon kon tabi i Yesus Kristus, ta'e nongonubĩ sim mo'ikow in no̲likatbĩ totok nono̲likud ko'i-Nia bo minayak nokidongog po̲lat dinumudui kon habar inta kai monia in habar mopia doman, padaha̲l de'emanbĩ nongkon i Allah.

7 Sabanarnya diábĩ in Habar Mopia ibanea makow, tongá oyúon in intau namangoi mopotomba'uk im pirisaya monimu. Makusud monia tua im mopoyota̲lá in "Habar Mopia" i Kristus.

8 Ta'e intau inta nopoyaput ing kai monia "habar mopia" inta noyoposi in Habar Mopia inta pinoyaput nami tua in igumonku makow bá hukumon i Allah in sia, kami kabĩ tontanĩ andeka malaekat nongkon soroga!

9 Ná inta aim pinoguman nami ko̲lipod, bo tana'a komintanpa doman pogumanku: Aka oyúon intau mamangoi mopoyaput in "habar mopia" ta'e noyoposi in Habar Mopia inta aindon pinoyaput nami ko'i monimu, yo igumonku makow in hukumon i Allah in sia tua!

10 Yo náonda degá in na'a: Motayak degá in aku'oi kon inta mokosanang kong gina in intau andeka inta mokosanang kon gina

i Allah? Andeka ontongon monimu degá
aku'oi im mokopopia kon intau, simbá
kosanang in intau? Aka natua in oáidku,
yo aku'oi na'a in de'emanbî bobantung i
Kristus.
11 Mo'ikow u̲le utatku mita musti
monota'au kon Habar Mopia inta
pinoyaputku ko'i monimu tua in de'emanbî
nongkon intau.
12 Sin tua in de'emanbî inogoi in intau
ko'inakó, bo de'emanbî doman intau in
notundú ko'inakó, ta'e tua in no'u̲lîku sing
ki Yesusbî tontanî in nobogoi ko'inakó.
13 Kino-dongogan bidon monimu ing
kobobiagku ko̲lipod wakutu in aku'oi
agamapa Yahudi. Wakutu intua diábî in
tabiku momogutú kon jama'at mita i Allah,
totokbî in ramijionku putúon im mosia.
14 Bo aka tongá mopobayak im parentah
agama Yahudi, yo no'i̲liubî in aku'oi kon
intau mita in Yahudi inta topobiagku. Bo
aku'oi totok doman mo̲lukad kon adat im
mogoguyang nami.
15 Tongá pinodoyonbî kon tabi i Allah,
sahingga pini̲lî-Nya aku'oi ko wakutu ing
kom bonupa in sian iináku. Inoinî-Nya in
aku'oi sim mogaid kon oáidan-Nya.

16 Pino'ontong-Nya ko'i nakó ing ki
Adi-Nya simbá Habar Mopia soạl ki
Adi-Nya bayáanku poyaputon kon intau
mita inta de'eman Yahudi. Bo wakutu
intua aku'oi diábi minayak ko'i ineka sin
no'igum kon tonggina.
17 Ná doman tua, aku'oi in diábi minayak
in Yerusalem bo notayak ko'i monia inta
munadon nobạli rasul. Ta'e aku'oi im
minayakbi im butá Arap, bain nongkon
tua aku'oi minayak bui in Damsyik.
18 Bo toḷu notaong no'iduduimai, aku'oi
minayak in Yerusalem sim mokipodungkuḷ
ko'i Petrus. Aku'oi nogutun takinnya
mopuḷuh bo_lima nosinggai.
19 Tongá aku'oi diábi noyodungkuḷ in
rasul mita ibanea ko_likudbi ing ki Yakobus
ki utat i Tuhan Yesus.
20 Kon tayowon i Allah, pogumankudon
ko'i monimu, kon onu im pinaisku ko'i
monimu na'a in totu'ubi, de'emanbi tongá
uboḷ!
21 No'iduduimai kon tua aku'oi minaya-
mayak makow in _lipú mita inta kon Siria
bo Kilikia.
22 Ta'e wakutu intua jama'at mita inta
kon Yudea, diápabi nonota'au ko'inakó,
sin diápa inontong monia.

23 Mosia tongábî nokodongog kong
guman in intau, "Kon siabî tua inta kolipod
nomogutú ko'i monia, ta'e tana'a makow
sia nopoyaput ing kaparcayaan inta
kolipod ramijionnya totok inggamáan."
24 Dá mosia totokdon nodayow ko'i Allah
sin aku'oi nopirisaya domandon kon tua.
2 1 Naonda im mopuluhdon bo opat
notaong kon tua, aku'oi bui minayak in
Yerusalem takin i Barnabas, bo i Titus.
2 Aku'oi minayak in Yerusalem sing
ki Allahbî in nopotabá. Bo kon tobatú
pinoyodungkulan takin itoi mita kon tua,
aku'oi noginsilang kon Habar Mopia inta
pinoyaputku kon intau mita inta de'eman
Yahudi. Sin doíbî in aku'oi aka usahaku
kolipod bo masa in tana'a, tongá mobalî
diá baraguna.
3 Ki Titus inta noyotakinku tua intau in
Yunani ta'e diábî in sia pinoki sunatku ná
kon atorang in agama Yahudi.
4 Umpakahbî oyúon intau in totok
momakisa ko'inia. Mosia tua intau
mita inta umuran kumapog ko'i naton
bo mongaku kom mosia ing ki utat
naton. Mosia tua in umuni-uni makow
monarukira kon onu kabî in aidan naton
salaku intau inta ain notobatú takin i

Kristus Yesus. Ibogon monia ing kita
mobui kong ka'ada'an naton ko̲lipod
sa̤laku ki ata monia.
5 Ta'e topi̲likmai diábi̲ ing kami umundok
ko'i monia, sin ibogon nami Habar Mopia
tatua tantúbi̲ mo'itutui bo mo'itonop
makow kong gina monimu.
6 Bo soá̤l mosia inta inanggap in intau
mita mongopenting -- tua in diábi̲ moba̲li̲
soá̤l ko'inakó, sin aka ko'inakó yo diábi̲ in
yoposi intau, intau mo̤loben ande intau
moyangkó, sing ki Allah in diábi̲ momi̲li̲
kon intau.
7 Mala ináku bidon in intau mita inta
noba̲li̲ itoi, kong ki Allahbi̲ in nobogoi
oáidan ko'inakó simbá aku'oi mayak
mopoyaput in Habar Mopia kon intau
mita inta de'eman Yahudi, naonda bo ki
Allah inta nopotabá ko'i Petrus minayak
nopohabar in Habar Mopia kon yuá-yuák
intau Yahudi.
8 Sing ki Allah inta nobogoi ko'i Petrus in
ropot bá moba̲li̲ rasul kon sigad in intau
mita Yahudi, Siabi̲ doman tua inta nobogoi
in ropot ko'inakó simbá moba̲li̲ rasul kon
yuá-yuák in intau de'eman Yahudi.
9 Bo naonda in noko'ontong kon totabi
inta inogoi i Allah ko'i nakó, dá ki Yakobus,

ki Petrus, bo ki Yohanes inta nobaḻ̱ídon itoi kon jama'at, nopirisayadon kong ki Allahbí in nobogoi oáidan tana'a ko'inakó. Sahingga in nodati im mosia ko'i naminda i Barnabas saḻaku tanda yoyobayatan. Bo nosatuju bidon ing kami kong kami im mayak mopohabar in Habar Mopia kon yuá-yuák in intau mita inta de'eman Yahudi, bo mosia im mayak kon sigad in intau mita Yahudi.

10 Tongá topasaḻ im pino'igum monia ko'i nami, musti tarukiraan in intau mita bogá. Bo memang tuabí doman inta kino'ibo-ibogku aidan.

11 Wakutu ing ki Petrus namangoi in Antiokhia, taran-tarangandon sinogurku in sia, sin no'itaḻádon in o'idnya.

12 Sim muna-munamai in sia nonga'an noyotakin in intau mita inta diá sinunat. Ta'e naonda in no'iangoidon intau mita inta pinotabá i Yakobus, sia iyumayukdon kon utat mita inta diá sinunat bo doí domandon nonga'an noyotakin monia, sin sia mo'ondok kon intau mita inta nomakisa simbá bayongan intau musti sunaton.

13 Intau mita in Yahudi ibanea dinumudui domandon kon aid i Petrus natua,

sahingga ki Barnabas no'idudui doman
kon aid monia natua.
14 Bo naonda inontongku in oáid monia
inta diá nososuai onu inta sinundú kon
Habar Mopia i Tuhan, dá aku'oi noguman
nana'a ko'i Petrus kon tayowon intau
moántó inta kon tua, "Aka kobobiagmu
u̱le sa̱laku intau in Yahudi, naonda bo
kobobiag in intau inta de'eman Yahudi,
yo nongonu sin ikow im momakisabî kon
intau ibanea simbá mobiag naonda bo
kobobiag in intau Yahudi?"
15 Aka podudui ing katurunan, yo kami
na'a intaubî in Yahudi bo de'emanbî "intau
de'eman Yahudi inta binaradosa".
16 Umpakah natua yo kinota'auanbî
nami kon diábî in tobatúmai intau im
posa̱lamaton i Allah sin dinumudui kon
hukum i Musa. Ta'e intau posa̱lamatonbî
sim pirisaya ko'i Yesus Kristus. Tuamai
kami tontanî nopirisayadon ko'i Yesus
Kristus, simbá kami im posa̱lamaton
doman, de'emanbî posa̱lamaton sin
dinumudui kon onu inta kon hukum i
Musa.
17 Ta'e aka kami inta umuran moramiji
mobiag moyodame i Allah bo motobatú
i Kristus, ta'e kino kadapatan doman

nogaid kon inta diá no'itutui, ná aid in intau mita baradosa, bo ná doman intau mita de'eman Yahudi, yo mota'au degá in singogon kong ki Kristusbî in nokopopisî sahingga in nogaid ing kami kon inta no'itaḷá? Tantú diábî mota'au!

18 Sin aka aku'oi bo moramijibî bui moposindog kon onu inta ain irumbunku, yo tua im mangaḷenya kon aku'oi aindon nobaḷî intau inta nomaḷawang kon hukum i Musa.

19 Sin aku'oi aim minatoi bon hukum in Musa tatua -- sing kopontingan in hukum tatua -- simbá aku'oi mobiagdon motoindudui ko'i Allah. Aku'oi aindon pinopopakú kong kayu pinoyotaḷempang takin i Kristus.

20 Tongá aku'oi in nobiag, ta'e de'eman bidon aku'oi, sing ki Kristus bidon in na'a kon awakku. Bo kobobiagku tana'a makow ing kobobiag bidon inta pinodoyon kom pirisayaku ko'i Adî i Allah inta notabi ko'inakó, bo inta ain noposarahkan in awak-Nya tontanî sing kopontinganku.

21 Diábî sinolakku in totabi i Allah. Sin aka kuma bo oyúon ing kasaḷamatan aka dumudui kon hukum in agama, yo diá bidon mangaḷe ing kinopatoian i Kristus!

3 [1] Utat mita intau ing Galatia! Mo'ikow
nion totu'udon mobodok! Ki ine
degá in nopongaruh ko'i monimu?
Eta kinoliongandon monimu inta
pinogumanku kon tayowonmai monimu.
Aku'oi noguman kong ki Kristus aindon
pinopopakú kong kayu pinoyotalempang!
[2] Oyúonpa in libóonku ko'i monimu:
Degá mo'ikow nion notarima kon Roho i
Allah sin dinumudui kon hukum i Musa?
andeka nokodongogdon im mo'ikow kon
Habar Mopia nongkon i Allah bodongka
nopirisayadon ko'i Kristus?
[3] Nongonu sin nobodokbî natua im
mo'ikow? Kobobiag monimu aim pinagkoi
monimu kom bonu in Roho i Allah,
yo nongonu sim mo'ikow mo'ibogpabî
mopongata ing kakuatan monimu tontanî
im motayak kong kobiagan mopia?
[4] Degá iraimai monimu yo diábî im
mangale im bayongan inta ain kinorasa'an
monimu tua? Diábî kuma'an kon akal aka
diá im baragunanya!
[5] Ki Allah ain nobogoi in Roho-Nya ko'i
monimu bo ain nogaid kon soál mita
inta mokoherang kon sigad monimu. Yo
degá inaidan i Allah intua sim mo'ikow
dinumudui kon hukum i Musa? Andeka

mo'ikow nongindongog kon Habar Mopia
tatua bo nopirisaya ko'i Kristus?
6 Natua doman in oáid i Abraham --
wakutu in "sia nopirisaya ko'i Allah.
Lantaran pirisayanya tatua sahingga
sinarima i Allah in sia nobaḻ̱ĭ intau inta
mokosanang kong gina-Nya."
7 Dá bá kota'auan monimu kon intau inta
totu-totu'u mopirisaya ko'i Allah, yo mosia
tua ing ki aďĭ i Abraham.
8 Bo kom Buk Mosuci aindon pinais muna
kong ki Allah im moposaḻamatbĭ kon intau
mita inta de'eman Yahudi, sim pirisaya
monia ko'i-Nia. Habar Mopia tatua aindon
pinota'au muna ko'i Abraham, tua inta
mangaḻ̱e in singog tana'a, "Barakat i Allah
kom bayongan intau kon dunia na'a
moponag mongin inimu."
9 Dá mosia inta mopirisaya, barakatan
moyotakin i Abraham, intau inta totok
mopirisaya tua.
10 Sin intau inta nobiag bo tantú
dinumudui kon hukum i Musa, komintanbĭ
nobiag kom bonu ing kutukan. Sing kom
im Buk Mosuci aim pinais, "Intau inta diá
mosatia dumudui kom bayongan inta
aim pinais kom buk in hukum i Musa, yo
kutukon i Allah!"

11 Bo bá kota'auandon monimu in na'a,
diábî tobatúmai intau posa̱lamaton sin sia
ain dinumudui kon hukum i Musa. Tana'a
mita aim pinais kom Buk Mosuci, "Tongábî
intau inta mopirisaya ko'i Allah im mota'au
moyodame i Allah!"
12 Ta'e hukum i Musa diábî pinodoyon
kom pirisaya. Sing kom Buk Mosuci aim
pinais, intau inta dinumudui kon hukum i
Musa, mobiag sin hukum tatua.
13 Ta'e ki Kristus ain nomilat ko'i naton
nongkon kutukan in hukum i Musa tatua.
Sia nopomayakdon makow in awak-Nya
tontanî kinutuk simbá kita im mopilat
kong kutukkan. Sing kom Buk Mosuci aim
pinais, "Kinutukdon in intau inta minatoi
binambé kong kayu pinoyota̱lempang."
14 Tua komintan inaidan i Kristus Yesus
simbá barakat inta pinodandi i Allah
ko'i Abraham ogoi doman kon intau
mita inta de'eman Yahudi. Natua im
pinogogaid-Nya, sahingga kita inta
mopirisaya ko'i Allah, mota'au motarima
kon Roho inta pinodandi i Allah.
15 Utat mita! Tana'a aku'oi momaké in
contoh, inta noba̱lîmai ko'i naton pomu̱loi
makow. Aka intau bo ain nogaid kon
dodandian bo dondandian tatua aindon

nosah, dá diá bidon tobatúmai kon sigad monia tua im mota'au monginggamá andeka modugang kon dodandian tatua.
16 Ki Allah ain nobogoi in dandi-Nya mita ko'i Abraham bo kong katurunannya mita. Kon dodandian tatua diábî pinoguman nana'a, "bo kon intau mita inta katurunan i Abaraham", inta aka tomangaḻean yo moántó intau. Nana'abî im pinais, "bo kon intau inta katurunan i Abaraham", mangaḻenya in tongábî tobatú in intau, tuata ing ki Kristus.
17 Makusudku nana'a: Dandi i Allah aindon inaidan bo aindon muna pinosah. Tuamai hukum i Musa inta inogoi kon taong 430 no'iduduimai, diábî mota'au monginggamá kon tua andeka momopot kon dandi i Allah tatua.
18 Sin aka onu inta ain sinantú i Allah ginamá nongkon hukum i Musa dá tua in de'emanbî pinogintompod kon onu inta aim pinodandi. Tongá lantaran ki Allah ain nodandi ko'i Abraham dá inogoi-Nyabî intua komintan ko'inia.
19 Dá aka natua yo onu im mangaḻe pinobogoian kon hukum i Musa? Nana'abî, hukum tatua pinodugang simbá kota'auan oáid inta no'i taḻá, nodapot kong

katurunan inta pinodandi mo'iangoidon.
Hukum i Musa tatua pinogumanbî im
malaekat mita kon intau mita.
20 Tuamai mustibî oyúon im posibotak
bain tua bo baraguna in intau mononigad.
Ta'e ki Allah in diábî nomaké im
mononigad, Siabî tontanî in namangoi.
21 Aka natua yo noyoposi degá in hukum
i Musa bo dandi i Allah? Tantú diábî! Sin
aka kuma hukum i Musa mobogoi ing
kobiagan kon intau, dá intau mota'aubî
moyodame i Allah bo inta dumodudui kon
hukum i Musa tatua.
22 Tongá kom bonu im Buk Mosuci
pinaisdon kom bayongan intau
kinawasa'andon in aid diá mopia. Tuamai
totabi inta pinodandi bo inta pinodoyon
kom pirisaya ko'i Yesus Kristus inogoi ko'i
monia inta mopirisaya.
23 Wakutu ing kita diápa mopirisaya
ko'i Kristus kita umuranpabî nokadai
kon hukum i Musa; kita naonda bo
kinurung modapot im pirisaya naton tatua
pinonyata.
24 Dá hukum i Musa nobaḻî moḷoḷukad ko'i
naton modapot ing ki Kristus namangoi,
simbá kita im posaḷamaton i Allah sing
kita nopirisaya ko'i Kristus.

25 Tana'a makow wakutunyadon intau
mopirisaya ko'i Kristus, dá kita in diá
bidon i̱lukadan makow in hukum i Musa.
26 Mo'ikow bo ain nopirisaya ko'i Yesus
Kristus, dá mo'ikow ain notobatú takin-
Nya; sahingga im mo'ikow nobaḻ̱ídon ki
aḏí mita i Allah.
27 Mo'ikow komintan aindon binaptis
pinodoyon kon tangoi i Kristus, dá sipat
mita i Kristus oyúon bidon ko'i monimu.
28 Tuamai intau in Yahudi andeka intau
in Yunani, diá bidon in yoposinya bo diábí
domandon in sinangoian ata andeka intau
nobebas, i̱lo̱laki andeka bobay. Mo'ikow
komintan aim bidon notobatú takin i
Kristus Yesus.
29 Bo aka mo'ikow bo ain nobaḻ̱í
kapunya'an i Kristus, dá mo'ikow ing
katurunanbí i Abraham, tuamai mo'ikow
im motarima kon onu inta pinodandi i
Allah.

4 1 Nana'a im makusudnya: kon wakutu
in aḏí inta sinantú mogogabat kong
kapunya'an ing guyanganya no'intokpa,
sia nápabí onda bo ata, umpakahbí sia
tua ing kitogi im bayongan yagi-yagi
inta sina̱láan ing guyanganya. Sia in
umuranpabí i̱lukadan makow in intau

ibanea modapot momangartidon in sia andeka bain motompod umurnya inta ain sinantú.

2 (4:1)

3 Natua doman ing kita, ko wakutu in diápa moguyang im pirisaya, yo kita im mobaḻ̱ipabḯ ata in Ibilis mita kon dunia na'a.

4 Ta'e naonda im motompodon wakutunya, potabádon i Allah ing ki Adḯ-Nya mamangoi in dunia na'a. Ki Adḯ-Nya tatua pinononggadḯ in tobatú bobay inta nobiagpa kom bonu ing kawasa hukum i Musa.

5 Sia na'a pinotabá sim mobogoi ing kabebasan kon intau mita inta umuranpa nobiag kom bonu ing kawasa in hukum i Musa; simbá kita mobaḻ̱i ki adḯ mita i Allah.

6 Mo'ikow nion ki adḯ mita i Allah, da' pinotabá-Nyadon in Roho i Adḯ-Nya mamangoi ko'i naton inta tantú mokuani; Amá, oh Amáku.

7 Bo mo'ikow in de'eman bidon ata, ta'e nobaḻ̱i bidon adḯ, dá ki Allah im mobogoibḯ koi monimu im bayongan yagi-yagi inta ain sinadia-Nya ko'i adḯ-Nya mita.

8 Tungkuḷ intua mo'ikow diápa nonota'au
ko'i Allah, tuamai mo'ikow nobaḻ̱i ata ing
kawasa mita inta inanggap monimu ki
allah, ta'e sabanarnya in de'emanbi ki
Allah.
9 Tongá masa in tana'a, mo'ikow aindon
nopirisaya ko'i Allah, ande singogon
makow mopoḷok, ki Allah ain nonota'au
ko'i monimu. Ta'e nongonu sim mo'ikow
buipabi mosumbah kon dimukud mita inta
mora'at tatua?
10 Mo'ikow tantúpa moḷukad makow kon
singgai mita, ande buḷan mita bo taong
inta ain sinantú monimu.
11 Moḻ̱ia-ḻ̱iaubi totok ing ginaku ko'i
monimu, dika bo onu inta ain iramijiku
ko'i monimu mobaḻ̱i diá im baragunanya.
12 Utatku mita! Po'igumonku ko'i monimu
simbá mo'ikow mo'ibog mobaḻ̱i ná aku'oi.
Sin aku'oi ain domandon nobaḻ̱i ná
mo'ikow. Bo kinota'auanku im mo'ikow in
diápabi kon dodai onda in nogaid kon inta
diá mopia ko'inakó.
13 Tantú kotoropanpabi monimu nongonu
sin aku'oi namangoibi nopoyaput in Habar
Mopia ko'i monimu tungkuḷ intua. Tua in
lantaranbi aku'oi notakit.

14 Bo wakutu intua mo'ikow diá morongó
mamangoimai ko'inakó, umpakahbî
ka'ada'an awakku tungkuḷ intua nobaḷ̲î
totungkuḷ ko'i monimu. Malahan sinarima
monimu in aku'oi náonda bo notarima kon
tobatú malaekat i Allah, sedang no'i̲liupa
doman kon tua, sinarima monimu in
aku'oi naonda bo notarimadon ko'i Yesus
Kristus.
15 Mosanang totok mo'ikow tungkuḷ
intua, yo tana'a ondadon ing kasanangan
monimu tatua? Kinota'auanku bidon
ing kopopia ing gina monimu, sim
mota'aukubî poguman kon tungkuḷ intua
mo'ikow mokobaḷ̲îbî monguil kom batoḷ
im mata monimu bo ogoi ko'inakó, aka
paraḷuonku doman intua.
16 Yo degá saturuondon monimu in
aku'oi tana'a makow sim moguman kon
totu'u ko'i monimu?
17 Intau mita ibanea moramiji totok
motayak ko'i monimu, ta'e diábî mopia
im makusud monia. Mosia tua in tongábî
mo'ibog momontow kon hubungan
monimu takin i nami, simbá mo'ikow
mo'ibogdon dumudui ko'i monia.
18 Memang mopiabî aka intau morajing
mogaid kon inta mopia, asaḷ bo umuran

natua bo dona'ai tongá aka aku'oi kon
yuá-yuák monimu.
19 U̲le adi̱ku mita inta kinotabiku! Tana'a
aku'oi bui notakit sin umuran morai
ko'i monimu. Takitku na'a in naonda bo
takit im monononggadi̱. Moájar totok
im porasa'anku, aka sipat mita i Kristus
bo diápa no'itonop kom bonu ing gina
monimu!
20 Aku'oi mo'ibogdon totok moyodungku̱l
monimu in tana'a makow, simbá
aku'oi mota'auadon moyosingog
moyogintayowan makow, sin diádon
kota'auanku mongo onupa in aidanku
mo'indoimai kon oáid monimu nani̱on.
21 Utatku mita inta mo'ibog nobiag
kom bonu ing kawasa hukum i Musa,
indongogaipa in aku'oi! Pogumankudon
ko'i monimu onu inta sabanarnya pinais
kom bonu in hukum i Musa.
22 Kon tua aim pinais kong ki Abraham
kogadi̱ kon doyowa: Inta tobatú no'u̲li̱nya
ko'i atanya, yo tobatú in no'u̲li̱nya ko'i
ibu̱loinya.
23 Adi̱ inta nongkon bobay ki atanya,
oyúon sim pinodoyon kon ibog in intau
na'a. Ta'e aka adi̱ inta nongkon i bu̱loinya,
oyúon sim pinodoyon kon dandi i Allah.

24 O'uman tana'a mobaḻ̱i oḻ̱inow naton.
Bobay doyowa tatua ná bí onda bo
dodandian i Allah doyowa: tobatú
nongkon buḷud in Sinai tua inta adí ko'i
Hagar, ki adínya inta pinononggadí saḷaku
ata.
25 Dá ki Hagarbí tua in sinangoian buḷud
in Sinai kom butá in Arap. Sia naonda bo
Yerusalem tana'a makow, inta nobiagdon
ata.
26 Ta'e Yerusalem inta kon soroga tuata
in Yerusalem inta nobebas, bo siabí tua
ing ki iná naton.
27 Sing kom Buk Mosuci pinaisdon nana'a,
"Koḷungangadon ing ginamu bobay bantó,
inta diá dodai onda nononggadí!
Kosanangdon bo kopia-piadon ginamu
uḻ̱e ikow inta diá dodai onda nokorasa
kon roriga mononongadí! Sim bobay inta
sinaḷáan i buḷoinya im moko'uḻ̱ibí kom
mobayo-bayong in adí. nongkon bobay
inta nobiag takin i buḷoinya."
28 Utatku mita, mo'ikow nion naonda bo
ki Ishak inta pinonongadí pinodoyon kon
dandi i Allah.
29 Kon wakutu intua adí inta
pinononggadí podudui kon ibog in intau,
nomogutú kon adí inta pinononggadí

podudui in ibog i Allah, dá natua doman tana'a makow.
30 Ta'e tarukirabí inta pinais kom Buk Mosuci, nana'a: "Poguntundon im bobay ata tanion takin ki adína, sin adí inta nongkon bobay ata tatua diábí mota'au mogogabat kong kapunya'an moyotakin adí inta nongkon bobay nobebas tua."
31 Dá pogumanku utat mita, kita na'a in de'emanbí ki adí im bobay ata tatua, ta'e ki adíbí im bobay inta nobebas.
5 1 Tana'a kita totu-totu'udon nobebas, sing ki Kristus tontaní in nopobebas ko'i naton! Tuamai tantúdon ḷukadai ing kabebasanmu, bo dona'ai mo'ibog bui tonggata'an.
2 Pokotorop in na'a, aku'oi, ki Paulus moguman ko'i monimu: Aka mo'ikow bo moki sunat, yo tua im mangaḷenya, ki Kristus in diádon baraguna ko'i monimu.
3 Komintanpa doman aku'oi mobogoi im poringatan kon intau mita inta moramiji moki sunat, sia im musti mopobayak im bayongan inta pinais kon hukum i Musa.
4 Aka mo'ikow bo moramiji dumudui kon hukum i Musa simbá posaḷamaton, yo tua im mangaḷenya hubungan monimu takin i Kristus nobontowdon. Bo aka natua yo

mo'ikow in nobiag bidon kon ḷuai in totabi i Allah.
5 Ta'e aka ko'i nami, kami tongábĩ moharap makow kon totabi i Allah sim pinodoyon kom pirisaya ko'i Kristus.
Ki Allahbĩ im mobogoi ing kasampatan mobiag moyodame bui takin-Nya.
6 Sin aka kita bo ain notobatú takin i Kristus Yesus, yo soáḷ sunaton ande diá sunaton, diábĩ mobaḷĩ soáḷ ko'i naton. Sin totok mopenting im pirisayabĩ ko'i Kristus bo tua im monyata kon tabi naton kon tumpaḷa intau.
7 Koḷipod mo'ikow mosiḷawangan mogaid kon inta mopia. Yo nongonu sim masa na'a mo'ikow doĩ bidon dumudui kon onu inta kino ibog i Allah? Ki ine in nopongaruh ko'i monimu?
8 Nopasti bidon kon de'emanbĩ ki Allah inta nogoinĩ ko'i monimu in nogaid kon soáḷ natua.
9 Nana'a kain singog in intau, "Ragi topiḷik nokokutad kom bayongan topong inta pomia'an kukis."
10 Umpakahbĩ natua ta'e aku'oi im mopirisayabĩ kom mo'ikow in diápabĩ tongá mopomaké in raian monimu tontanĩ, sing kita ain notobatú takin i Kristus. Bo

moyakinbi̓ in aku'oi kong ki inekabi̓ intau
inta mopotomba'uk in raian monimu nion,
toko hukumonbi̓ i Allah.
11 Bo aka soa̱l aku'oi utat mita, nongonubi̓
sin umuranbi̓ saturuon monimu in aku'oi
aka moguman kon atorang in sunat tua in
diábi̓ moponting? Aka aku'oi mopota'au
natua, dá onu inta pinota'auku soa̱l kayu
pinoyota̲lempang i Kristus, diá bidon
mokopomuká kom bobayowan.
12 Mopiadon totok aka intau mita inta
umuran mopotomba'uk in raian monimu
nion, ba̱lúdon ̣lumuai nongkon jama'at!
13 Utat mita! Mo'ikow aindon inoini̓
moba̲li̓ intau inta nobebas. Ta'e dona'aibi̓
pakéon ing kabebasanmu tatua sa̱laku
kasampatan mogaid kon onukadon
ing ko'ibog monimu aidan. Ta'e
popobaragunabi̓ ing kasampatan tatua
motu̱lung kon intau ta'e musti podoyon
kon tabi kon tumpa̱la intau.
14 Bayongan hukum in agama sinipun
kon tobatú parentah tana'a, "Kotabibi̓ in
tumpa̱la intau ná kototabimu kon awakmu
tontani̓."
15 Ta'e aka mo'ikow bo mo'ibog mosi
kamburungan ande mosi ̲limodan, yo

kopopia sin dikabo mo'ikow tumpaḷa moyoyang.
16 Nana'abî im makusudku: "Kobiagdon mo'ikow podudui kon ibog in Roho i Allah, dona'aibî mo'ibog mobiag podudui ibog in intau.
17 Sin onu inta kino ibog in intau noyoposibî ing kino ibog i Allah, andeka nana'a, inta kino ibog i Allah noyoposibî inta kino ibog in intau na'a, tuamai mo'ikow diá mota'au mogaid kon onu inta ko'ibog monimu.
18 Ta'e aka mo'ikow bo mo'ibog kapiton in Roho i Allah, yo mo'ikow in diá bidon mobiag kom bonu ing kawasa hukum i Musa.
19 Ibog in awak na'a ontongon bidon kon oáid mita inta diá mopia, bo mora'at bo inta diá doman patus aidan in intau.
20 Mosia mo'ibog mosumbah kon ilah mita ibanea, mongonggaing, mo'ibog mosisaturuan, mo'ibog moropatoi, mo'intoi kon intau ibanea, ḷagi tumorú, bo tongá momikir kong kopontingan tontanî, momoguya'at kon jama'at, bo mo'ibog mopoyoposi kon intau.
21 Diá mosanang ing gina aka moko'ontong kon intau ibanea no'i̲liu kom

batangan, umuran monginum kon inta
mokoḷoḷangu, mo'ibo-ibog in rame bo
noyagi-yagipa doman ing ko'ibog monia.
Kom bayongan oáid natua, buikupa doman
tonggina'an im mo'ikow, ná koḷipod kon
tantú mokopo'ingat, sin intau mita inta
nogaid kon soáḷ mita natua diábî mobaḷî
umat i Allah.
22 Tongá intau mita inta kinawasa'n in
Roho i Allah, yo nana'abî in aidan monimu:
Oyúon totabian, umuran mosanang
ing gina bo mo'onow ing gina, oyúon
kasabaran, mopia ing gina, umuran mopia
kon tumpaḷa intau, motoindudui,
23 mo'ompá in dodia, bo mokokotahang
kon gina. Diábî in hukum agama im
molarang kon oáid mita natua.
24 Ki ine inta ain nobaḷî kapunya'an i
Kristus Yesus, yo mosia tua ain doman
noḷumbú kon tabiat intau bo bayongan
ibog in dunia na'a.
25 Aka roho i Allah bo nobogoidon
ing kobiagan nobagu ko'i naton, yo
pomayakdon makow, simbá sia im
mongawasa kong kobiagan naton.
26 Bo dona'aibî ing kita kumaḷakuang,
mosiposakian kong gina, bo mosi intoian."

6 [1] Utat mita! Aka oyúon intau ing kino kadapatan monimu nogaid kon no'itaḷá, dá mo'ikow inta nobiag no'idudui kon ibog in Roho i Allah, musti modia bui kon intau tatua mongindaḷan inta mo'itutui. Ta'e koḷukóon im mosingog, bo mo'ikow musti mokopo'ingat simbá diá kopongaruan doman.
[2] Mosituḷungan aka moko'ontong kon roriga ande oáidan in intau ibanea. Aka tua in aidan monimu, yo dinumuduidon kom parentah i Kristus im mo'ikow.
[3] Aka tobatú intau bo nosangka kon sia tua intau moponting, padahaḷ bo diábî, yo sia in nonguboḷdon ko'inia tontanî.
[4] Pomuḷoi intau mustibî mo'indoi kon oáidannya tontanî, mopia andeka diá in oáidnya. Aka mopia dá tuabî im mokosanang kong ginanya. Ta'e dona'aibî mopoyobandingmai onu inta inaidan intau ibanea.
[5] Sim pomuḷoi intau mustibî motanggung jawab kon onu in inaidnya tontanî.
[6] Intau inta notarima kon totundú i Kristus, musti mosilai doman ko'i gurunya kom bayongan inta mopia, inta oyúon koinia.

7 Dika mo'ibog uboḷan. Sing ki Allah
in diábi̱ mota'au pogogitogan! Sin onu
im pomuḷa'an intau yo tuabi̱ doman in
sipu'onnya.
8 Aka ki ine in nomuḷa pinodoyon kon
tabiat in intau, yo kopatoian im mo'uḻinya.
Ta'e aka sia bo nomuḷa pinodoyon kong
ko'ibog in Roho i Allah, yo kobiagan
mononoi im mo'uḻinya nongkon Roho i
Allah.
9 Manangka intua dona'aibi̱ mokopomaḷas
im mogaid kon inta mopia; sin aka kita
bo diá mogogai im mogaid kon inta diá
mopia, yo korasa'anbi̱ doman naton ing
ko'onggotannya.
10 Dá tuamai ko wakutu oyúonpa ing
kasampatan naton, yo koḻigai ing kita
simbá mogaid kon inta mopia kom
bayongan intau, muna-munamai'n ko'i
utat mita naton inta mopirisaya ko'i Tuhan
Yesus.
11 Tarukiradon totok kopira onu inta
pinaisku takin hurup mita moḷoben.
12 Intau mita inta mokiko'ontong kon
tumpaḷa intau, mosia inta moramiji
momakisa ko'i monimu simbá sunaton.
Ta'e tua in aidan monia simbá diá
pogutúon intau Yahudi im mosia. Sim

mosia nopoyaput in habar soa̱l roriga i Kristus.
13 Sim mosiapa inta nokisunat diábi̱ doman dinumudui kon hukum i Musa. Ta'e ibogon monia im mo'ikow musti mokisunat, simbá mosia mota'au dumodia, sim mo'ikow no'ibog dinumudui kon atorang tatua.
14 Ta'e aku'oi in totu'u kon doi̱bi̱ dumodia kon onu inta ain inaidanku, ko̱likudbi̱ im modayow ko'i Tuhan naton ki Yesus Kristus inta aim minatoi pinopopakú kong kayu pinoyota̱lempang. Lantaran Sia bo aim minatoi pinopopakú kong kayu pinoyota̱lempang, dá dunia na'a in diá bidon im manga̱lenya ko'inakó. Ná doman tua aku'oi kon tayowon in dunia na'a, inanggap monia aku'oi na'a naonda bo minatoidon.
15 Sinunat ande diá sinunat, tua in diábi̱ moponting, sim moba̱li̱bi̱ intau inta mobiag mobagu takin i Allah im moponti-ponting.
16 Kom bayongan intau inta umuranpa nokadai kon atorang tatua bo bayongan doman intau inta dinumudui kon ibog i Allah, umuran igumonku makow simbá ki

Allah mobogoi ing kobiagan motompia bo barakat-Nya.

17 Mo'iduduimai kon tua, po'igumanku doman, simbá diá tobatúmai intau moposusahmai ko'inakó bui. Sing kon awakku na'a oyúonbî in tandá kon aku'oi na'a in dumoduduibî i Yesus.

18 Po'igumonkudon makow totabi bo barakat i Tuhan naton ki Yesus Kristus umuran kotaki-takin monimu utatku mita. Amin. Hormat nami, Ki Paulus

Efesus

1 [1] Umat i Allah kon Epesus inta
motoindudui ko'i Kristus Yesus!
[2] Aku'oi ki Paulus, inta nobaḻ̈i rasul i
Kristus Yesus sim pinodoyon kon ibog i
Allah tontanî, aku'oi umuran mopo'igum
makow in doá simbá ki Allah, ki Amá
naton bo ki Tuhan Yesus Kristus mobogoi
im barakat bo kobiagan motompia ko'i
monimu.
[3] Dinayo-dayowdon ki Allah, ki Amá i
Tuhan naton ki Yesus Kristus! Sia ain
nobogoi im barakat ko'i naton, barakat
rohani kom bonu in soroga, sing kita ain
notobatú i Kristus.
[4] Ko wakutu in dunia na'a diápa pinomia
kita ing koyongandon piniḻ̈i i Allah
pinongin i Kristus takin makusud bá
kita mobaḻ̈i kapunya'an-Nya inta tongá
mosumbah ko'i-Nia bo mogaid kon onu
inta pinarentah-Nya. Lantaran ki Allah
motabi,
[5] dá sinantú-Nyadon muna, kom pongin
i Yesus Kristus, baḻ̈ion-Nyadon ki adî-Nya

tontanḯ ing kita. Bo tuabḯ ing kino
ibog-Nya aidan.
6 Dinayo-dayowdon ing ki Allah inta
mokawasa, sin tabi-Nya inta totok
moḷoben ko'i naton pinonyata-Nyadon
pinongin i Adḯ-Nya.
7 Ki Kristus minatoidon sim mopobebas
ko'i naton bo mongampung kom bayongan
dosa.
8 Pinomia-Nya intua sim motabi totok ko'i
naton bo tabi-Nya tatua inogoi-Nyadon
ko'i naton takin bayongan hikmat bo
pongortian.
9 Ibog-Nyabḯ tontanḯ im nopota'au ko'i
naton in roncana-Nya inta no'ibunipa
tatua. Sinantú-Nyadon kon roncana-Nya
tatua iḷapatan-Nyadon pongin i Yesus
Kristus.
10 Makusud in roncana-Nya tatua im
bá bayongan yagi-yagi inta kon soroga
ande inta kon dunia na'a, in notobatúdon
i Kristus saḷaku tongguḷu. Bo soáḷ tatua
iḷapatandon i Allah aka aindon wakutunya.
11 Bayongan yagi-yagi pinomia i
Allah pinoduduibḯ in ibog-Nya bo
kaputusan-Nya tontanḯ. Nongkon
pinomangkoianpamai Sia ain nomi̲ḯ ko'i

naton sin ibogon-Nya kita mobaḷ̱ĭdon
umat-Nya sim motobatú i Kristus.
12 Koḷ̱igai ing kita inta muna-munamai
moharap ko'i Kristus, modayow ko'i Allah
sin oáidan-Nya inta totok moḷoben!
13 Mo'ikow nion aindon nobaḷ̱ĭ umat i
Allah wakutu im mo'ikow nokodongog
kong koyow i Allah. Koyow tatua in Habarbĭ
Mopia inta mobogoi ing kasaḷamatan ko'i
monimu. Mo'ikow in nopirisaya ko'i Yesus
Kristus, tuamai sinontandáan-Nyadon
im mo'ikow saḷaku kapunya'an-Nya.
Tandá-Nya tatua in Rohobĭ mokudus inta
pinodandi-Nya.
14 Roho tatua in nobaḷ̱ĭ jaminan kong kita
im motarimabĭ kon onu inta aim pinodandi
i Allah kon umat-Nya. Tana'a mobogoi ing
koyakinan ko'i naton kom pobebasonbĭ
i Allah in umat-Nya. Dinayo-dayowdon
ing ki Allah sin oáidan-Nya inta totok
moḷoben tua!
15 Manangka intua naonda ing
kinodongoganku kom mo'ikow in
nopirisayadon ko'i Tuhan Yesus, bo
motabi doman kom bayongan umat i
Allah,
16 dá aku'oi tantú mopoyaput in sukur
ko'i Allah sin lantaran mo'ikow. Pomuḷoi in

aku'oi mosambayang umuranku doman
kotangoian i mo'ikow.
17 Aku'oi mopo'igum ko'i Allah, inta ki
Tuhan naton ki Yesus Kristus, ki Amá inta
momulia totok, simbá ogoian in Roho-Nya
im mo'ikow. Roho tatua im mopobaḻî ko'i
monimu mobijaksana bo po'ontong-Nya
ing ki Allah ko'i monimu, sahingga ing
kota'auandon monimu in Sia.
18 Po'igumonku doman ko'i Allah, simbá
bukáan-Nya in raian monimu sahingga
im mobayagdon bo komangaḻeandon
monimu onu inta mota'au harapon
monimu nongkon i Allah inta nogoinî
ko'i monimu. Bo bá kota'auandon doman
monimu kom mobayongbî totok im
barakat mopia inta sinadia i Allah kon
umat-Nya;
19 bo moḷoben totok ing kawasa-Nya
ko'i naton inta mopirisaya, notongkai ing
kakuatan kawasa-Nya inta moḷoben,
20 inta pinaké-Nya wakutu in nomiag bui
ko'i Kristus nongkon kinopatoian-Nya bo
nobogoi ko'i-Nia in ḷoḻitúan inta totok
moḷantud, moyotakin i Allah kon soroga.
21 Ḷoḻitúan pomarenta'an i Kristus tua
moḷantu-ḷantudbî nongkon ḷoḻitúan
pomomarenta'an im bayongan

pomarentah, bayongan ponguasa,
bayongan itoi bo bayongan tuang
bo bayongan intau inta inogoian in
lo̲litúan mo̤lantud; mosia inta nobiag
masa in tana'a ande mosia inta nobiag
mo'iduduimai.
22 Pinotungkud i Allah im bayongan
yagi-yagi ko̲limonag ing kawasa i Kristus,
bo ki Kristus inogoi kon jama'at sa̤laku
tongguo̤lu im bayongan yagi-yagi.
23 Jama'at tua awakbi̓ i Kristus,
pinosempurna i Allah inta noposempurna
im bayongan yagi-yagi kon ondaka.
2 1 Tungkuo̤l intua, secara rohani mo'ikow
minatoidon, sim binaradosadon bo doi̓
dinumudui kom parentah mita i Allah.
2 Wakutu intua mo'ikow dinumudui kong
kabiasa'an mita in dunia na'a; tua im
manga̲lenya mo'ikow dinumudui kom
mongongawasa kom ba̤langon, tuata in
roho inta masai na'a nongawasa kong gina
in intau mita inta diá motoindudui ko'i
Allah.
3 Ko̲lipod, kita komintan ná doman mosia
tua; kita nobiag dinumudui doman kon
tabiat in awak naton bo nogaid kon onu
inta mokosanang kon awak bo raian
naton. Wakutu intua kita na'a intaubi̓

doman inta kinotugatan in torú i Allah, ná
doman mosia tua.
4 Ta'e moḷobendon totok in totabi i Allah!
Ná domai tua in tabi-Nya ko'i naton,
5 sahingga kowakutu in rohani naton
minatoipa, sin lantaran kita diá dinumudui
kon ibog i Allah, biniag-Nyadon bui ing
kita noyotakin i Kristus. Tuamai tongábí
lantaran kinopopia ing gina i Allah, dá
pinosaḷamat-Nya im mo'ikow.
6 Lantaran kita ain notobatú i Kristus,
dá biniag bui i Allah ing kita noyotakin
i Kristus simbá kita momarentah doman
moyotakin-Nya kon soroga.
7 Inaidan i Allah intua, simbá kon
singgai mo'iduduimai ko'ontongandon
intau koḷoben in tabi i Allah. Tabi tatua
pinonyata i Allah pinototoi kong kopopia
ing gina-Nya ko'i naton inta pinotonsigad
ko'i Kristus Yesus.
8 Ki Allah motabi ko'i monimu, tuamai
pinosaḷamat-Nya im mo'ikow sin
nopirisayadon ko'i Kristus im mo'ikow.
Mo'ikow nosaḷamat de'emanbí lantaran
ḷopí monimu tontaní. Tua in totabibí i
Allah. Manangka intua diábí mota'au in
tobatúmai intau dumodia kon soáḷ tatua.
9 (2:8)

10 Ki Allahbi̱ in nomia ko'i naton, bo
pinongin i Kristus pinomia-Nya ing kita,
simbá kita mogaid kon soa̱l mita inta
mopia inta ain sinadia-Nya ko'i naton.
11 Utatku mita inta de'eman intau Yahudi!
Toropkah ing ka'ada'an monimu ko_lipod:
Mo'ikow sinangoi "intau diá sinunat".
Tua im pinonangoi intau Yahudi inta
sinumangoi sinunat (makusudnya, ain
noko'u_li̱ kon tanda inta inaidan intau kon
awak monia).
12 Kon wakutu intua mo'ikow diápa
notobatú i Kristus, yo mo'ikow nion
intaubi̱ mita mokokiángoi inta diá
no'itakin kon umat inta pini_li̱ i Allah.
Bo mo'ikow in diábi̱ doman no'ibonu
kon dodandian inta inaidan i Allah takin
umat-Nya. Mo'ikow nobiag kon dunia na'a
takin diá koharapan bo diá doman ko
Allah.
13 Ta'e masa in na'a, lantaran mo'ikow
bo ain notobatú i Kristus Yesus, dá
mo'ikow inta noyayuk ing ko_lipod, aindon
pinopodiug sing ki Kristus aim minatoi
ko'i monimu.
14 Sin Siabi̱ tua pangkoi in dodamean
naton. Sia in nopotobatú kon intau mita
in Yahudi bo de'eman Yahudi. Mosia

binaḻïdon tobangusa. Dinding sosaturuan
inta nopoyotondï ko'i monia, irimumudon
i Kristus takin cara nopomayakdon makow
awak-Nya minatoi.
15 Hukum agama Yahudi takin parentah
bo atorangea mita aindon pinopatan i
Kristus, simbá bangusa doyowa tatua
mobaḻïdon tobangusa, bangusa in intau
mobagu, inta motobatú takin-Nya. Tua in
cara i Kristus nopoyodame.
16 Ki Kristus minatoi sim mopotobatú kom
bangusa doyowa tatua, bo mopoyodame
doman ko'i monia takin i Allah, sahingga
mo'inggamádon in sosaturuan tatua.
17 Manangka intua ki Kristus namangoi
bo nopota'au in Habar Mopia soáḷ
dodamean tatua ko'i monimu; pinomayak
mo'ikow intau inta de'eman Yahudi inta
koḻipod noyayuk ko'i Allah, ande intau
mita in Yahudi inta nodiug ko'i Allah.
18 Pinotonsigad ko'i Kristus, kita
komintan, intau Yahudi andeka de'eman
intau Yahudi, takin totuḷung in Roho i
Allah inta tobatú tua, kita mota'au dimiug
ko'i Amá.
19 Dá tuamai, mo'ikow in de'eman bidon
intau mokokiángoi andeka intau ḷuai.
Ta'e mo'ikow in tumpaḷa bidon umat i

Allah. Mo'ikow nion nobaḻi bidon anggota
koluarga i Allah,
20 inta pinosindog kon tudu im pondasi
inta inaidan in rasul mita bo nabi, bo ki
Kristus Yesus in nobaḻi batu inta totok
moponting.
21 Siabi tua in nogaid kom bayongan
bangunan tatua nobaḻi Baḷoi i Allah inta
sinontani ko'i Tuhan.
22 Lantaran nobiag notobatú i Kristus, dá
mo'ikow doman ing koyogot posindogon
moyotakin intau mita ibanea, mobaḻi
tobatú baḷoi untuk ko'i Allah; inta
pogutunan in Roho-Nya.
3 1 Aku'oi ki Paulus, pinonjara lantaran
nogaid kon oáidan i Kristus Yesus sing
kopontingan monimu intau inta de'eman
Yahudi.
2 Aim bidon dinongog monimu, kong ki
Allah in lantaran kopopia ing gina-Nya, dá
inogoian-Nyadon in tugas tana'a in aku'oi
sing kopontingan monimu.
3 Aim pinoguman i Allah in roncana-Nya
inta binuni-Nya tua bo aim pinota'au-Nya
ko'i nakó. (Soáḷ tana'a pinaiskudon kino
poḷok koḻimonik,
4 bo aka kobaca'andon monimu intua,
yo komangaḻeandon monimu onu

inta no'ibunipa soą̲l ki Kristus, ná
kinomomanga̲leku kon tua.)
5 Ko̲lipod, onu inta no'ibuni tua diá dodai
onda pinota'au kon intau, ta'e tana'a, aim
pinonyata in Roho i Allah kon rasul mita
bo kon nabi-Nya mita.
6 Na'abî inta no'ibuni tua: Pinongin
Habar Mopia tatua, intau de'eman Yahudi
mo'itakin domandon mokorasa kom
barakat mita i Allah inta ko̲lipod tongá
sinadia kon intau mita in Yahudi. Intau
mita inta de'eman Yahudi noba̲l̂idon
toáwakan in awak inta tobatú tua, bo
mo'itakin doman motarima kon onu inta
pinodandi i Allah pinongin i Kristus Yesus.
7 Ki Allah ain noponotabi ko'i nakó in
oáidan mopoyaput magî-makow in Habar
Mopia tatua. Sinarimaku in totabi tatua
pinongin kawasa i Allah inta nogaid kom
bonu in awakku na'a.
8 Kon sigad im bayongan umat i Allah, yo
aku'oibî na'a im paling moko'oyak. Ta'e
ki Allah ain noponotabi in oáidan tana'a
ko'i nakó; oáidan mopoyaput in Habar
Mopia soą̲l kokaya'an i Kristus inta diá
modai-dait;
9 bo aku'oi im pinaké doman i Allah
mogaid kon oáidan tatua simbá bayongan

intau monota'au kon naonda in cara i Allah
inta nomia kon dunia na'a, mogaid kon
roncana-Nya inta binuni-Nya kon dunia
na'a nongkon tungkuḷ intua.
10 Makusud i Allah tua im bá tana'a
makow jama'at-Nya mopota'au im
bayongan yagi-yagi soáḷ kabijaksana'an
i Allah kom pomarentah mita bo kom
bayongan inta nongawasa kon soroga.
11 Tua inaidan i Allah podudui in
roncana-Nya inta mononoi, inta inaidan-
Nya pinongin i Kristus Yesus, Tuhan
naton.
12 Lantaran mopirisaya ko'i Kristus bo
lantaran notobatúdon takin-Nya, dá kita
inogoiandon in daḷan dimiug ko'i Allah
takin totu-totu'u mopirisaya.
13 Tuamai na'a in igumonku: dona'aibí
moḻia-ḻiau ing gina moko'ontong kon
rorigaku inta lantaran mo'ikow, sim
bayongan rorigaku tua, untukbí kopia'an
monimu.
14 Managka intua aku'oi sinumungkud
kon tayowon i Amá.
15 Nongkon i-Niabí intua, bayongan
koluarga kon soroga bo kon dunia na'a
motarima kon sipatnya tontaní.

16 Mosambayang in aku'oi simbá ki
Allah inta totok im momulia tua mo'ibog
moginrigon kom batinmu takin Roho-Nya.
17 Igumondon makow ki Kristus inta
pinirisaya monimu mogutundon kom
bonu ing gina monimu bo mo'ikow im
mobiag mo'idoyon kom bonu in tabi.
18 Aku'oi umuran mosambayang,
simbá mo'ikow takin bayongan umat i
Allah monota'audon kong kobobarakat,
koḷoḷanggó, koḷoḷantud bo kododaḷom in
tabi i Kristus,
19 inta aka tongá podoyon kon raian
intau yo diábî monota'au kon tua moáko-
akow. Sambayanganku simbá mo'ikow
monota'audon kon tabi i Kristus tua,
sahingga mo'ikow kawasa'andon in sipat i
Allah inta nosempurna.
20 Takin kawasa i Allah inta tantú
mo'igonú kom bonu ing gina naton,
mota'au ing ki Allah mogaid kon lebe
mobayong nongkon onu inta mota'au
igomon andeka inta koraian naton.
21 Ki Allah musti umuran dayowon,
turun-tumurun kom bonu in jama'at,
pongin i Yesus Kristus. Dinayo-dayowdon
ki Allah modapot ing kopaḷutannya! Amin.

4 1 Manangka intua aku'oi -- saḷaku
intau inta pinonjara sin nogaid kon
oáidan i Tuhan -- mopo'igum totok
ko'i monimu: simbá mo'ikow, intau inta
inoinḯdon kobiag domandon ná inta
ka'ada'anmu saḷaku intau inta inoinḯ i
Allah.
2 Umuranbḯ pokopo'ompá kon dodia,
mokopoáḷus kom pososingog bo umuran
domandon mokoposabar. Popo'ontongbḯ
in tabimu kon oáid inta mo'ibog
mosituḷungan.
3 Ramijibḯ totok im mobiag moyodame
simbá kobiagan notobatú inta aim pinomia
in Roho i Allah tantú koḷukadan.
4 Tongábḯ tobatú in awak bo tobatú in
Roho. Dá natua doman im mo'ikow inoinḯ
sim moharap kon tobatú inta notongkai
tua.
5 Tongábḯ doman tobatú in Tuhan, tobatú
im pirisaya, tobatú im baptisan,
6 bo tobatú in Allah inta nobaḷḯ ki Amá
im bayongan intau. Sia tuata in Tuhan in
dunia na'a inta nogaid pinongin bayongan
yagi-yagi bo nongawasa kom bonu in
yagi-yagi.
7 Ki Kristus ain nobogoi in totabi-Nya
ko'inaton tobatú bo tobatú.

8 Sing kom bonu im Buk Mosuci aim
pinais nana'a, "Wakutu in Sia namonik in
tampat inta paling moḻantud, Sia nodia
kon intau mobayong inta sinokodomok;
bo Sia nobogoi in totabi mita kon intau."
9 Dá aka kai naton "Sia noponik" dá
mangaḻenya kon tua munapabĭ in Sia
noponag nodapot kong gantog im butá
na'a.
10 Bo Sia inta ain noponag tua, Sia
doman tua inta ain noponik nodapot in
tampat inta lebe moḻantud nongkon ḻangit
sahingga kon ondakabĭ Sia oyúonbĭ kon
dunia na'a.
11 Sia doman tua inta nobogoi in rasul,
nabi bo intau mita inta mopoyaput in
Habar Mopia, gombala bo guru mita.
12 Mosia na'a inogoi i Allah simbá umat i
Allah tokotompia'an simbá mosia mota'au
mogaid kon oáidan i Tuhan bo moduḻu
moposindog in awak i Kristus.
13 Sahingga kita komintan motobatúdon
kom pirisaya bo motongkaidon im
pongortian kon soáḻ ki Adĭ i Allah.
Bo kita im mobaḻĭ intau mita inta
noguyangdon kom pirisaya, inta
ko'onggot-ko'onggot kodugang-

kodugangdon ing kososempurna ná ki Kristus.
14 Dá kita in diábî naonda bo mongoáďî
mita inta pinoyaying magî-makow in
rupa-rupa totundú in intau mita inta
mongomunapik. Mosia tua mongonguman
kon diá totou'u sim mopotaḷá kon onu inta
no'itutui.
15 Ta'e mustibî ing kita mopo'ontong in
aid mita inta mo'itutui takin tabi moḷoben,
sahingga kom bayongan yagi-yagi kita
modugangdon mosempurna naonda bo ki
Kristus inta tongguḷu naton.
16 Kom bonu im pimpinan-Nya bayongan
anggota in awak tatua nosusung notompia
noyotondoḷ in ugat bo buku mita in tuḷan.
Bo aka kom batúan anggota mita tatua
mogaid ná sabanarnya dá bayongan awak
im mobiagbî moguyang bo moropot bo
kototabi.
17 Tuamai podoyon kon tangoi i Tuhan,
na'a in singogku bo ponoropku: dona'ai
mobiag naonda bo intau inta diá nonota'au
ko'i Allah bo tongá morai kon inta diá im
mangaḷenya.
18 Raian monia tua in nosindipdon. Diábî
kinota'auan monia ing kobiagan inta
inogoi i Allah, sim mosia im beresibî diá

nonota'au onu bo onu soą́l ki Allah. Natua
im mosia sing gina motogat.
19 Diábî in oyak monia sahingga mosia
tantúdon dumudui kon ibog in awak
monia bo mobiag mokotor kino'o ibogbî
ing gina.
20 Ta'e ki Kristus inta ain kinota'auan
monimu de'emanbî natua!
21 Kinodongogan bidon monimu in soą́l
Sia! Bo sąlaku dumodudui-Nya mita,
sinundú domandon ko'i monimu in sipat
mita i Allah inta oyúon ko'i-Nia!
22 Manangka intua tąla'aidon in aid
monimu kolipod inta dinumudui kong
kobobiag koyongan inta aim pinoguya'at
im bayongan ibog mokobaradosa.
23 Tomobagudon im bayongan gina bo
raianmu.
24 Bo kobiagdon mo'ikow sąlaku intau
mobagu inta pinomia podudui in ibog i
Allah, inta mo'ibog dinumudui kon tabiat
mo'itutui, motulid bo mosuci.
25 Manangka intua utatku mita, dikadon
mo'ibog monguboą́l. Mokopojujurbî aka
mobiag, sing kita komintan na'a in
tumpąlabî anggota in awak i Kristus.

26 Aka mo'ikow bo tumorú, yo mokopopia
simbá diá baradosa'an lantaran torúmu
tatua. Dika tumorú tumongo singgai tua.
27 Simbá mo'ikow diá kawasa'an in Ibilis.
28 Intau inta biasa monakow, musti
mogogaidon monakow, bo mustidon
mogaid bá moko'uḻ'i kon onu im pakéonnya
bo mota'au doman motuḻung kon intau
ibanea inta paraḻu tuḻungan.
29 Aka mosingog im mo'ikow yo dika
mosingog kon inta mora'at, singogdon
onu inta mokobaraguna moginropot
kom pirisaya bo singog mita tonggina
inta mota'au potuḻung kon intau
ibanea. Sin singog mita inta baraguna
mokopoángoi kong kopia'an ko'i monia
inta mokodongog.
30 Dika mopoájar kong gina in Roho i
Allah, sim mo'ikow aindon sinontanda'an-
Nya simbá mobaḻ'i kapunya'an i Allah.
Bo Roho doman tatua inta mobaḻ'i
jaminan, kon singgai pobebasan tatua im
mo'iangoib'i ko'i monimu.
31 Lumbúdon im bayongan inta mokosaki
kong gina, dona'aidon motagú kong
gina bo rogi. Dona'ai domandon umuran
moyogenggeng bo mosiponapudan in diá

totu'u bo ḷumbú domandon im bayongan
inta mora'at.
32 Ta'e mokopopia kong gina kon tumpaḷa
intau, bo mo'ikow musti domandon
mototabian, bo mosiámpungan naonda bo
ki Allah inta ain nongampung ko'i monimu
pinongin i Kristus.
5 1 Mo'ikow nion ki adi̇̀ mita i Allah inta
kinotabi-Nya, tuamai mo'ikow musti
dumudui kon onu inta ko'ibog i Allah.
2 Kobiagbi̇̀ takin oyúon tabi, ná ki Kristus
motabi ko'i naton. Sia norelabi̇̀ im matoi
sing kopontingan naton. Sia nobaḷi̇̀ tobatú
sosumbah inta totok im mobondu bo inta
mokosanang kong gina i Allah.
3 Mo'ikow nion umat i Allah, tuamai aid
mita inta mokotor bo inta diá patus aidan,
andeka ibog inta mo'i̲liu dika aidan kon
sigad monimu simbá diá in dodoyonan
intau mita kom mopotaḷá ko'i monimu.
4 Ná doman tua, dika mosingog kon inta
moromú, inta mokotor bo inta diá im
baragunanya. Ta'e mo'ikow im mustidon
mopoyaput in sukur ko'i Allah.
5 Torop in singogku tana'a: intau inta
mokotor in oáidnya, andeka inta mogaid
kon inta diá patus aidan, andeka ibog
inta mo'i̲liu (aid natua notongkaibi̇̀ in

aid mosumbah kom berhala ibanea), dá
intau mita natua in diábî baḻîon umat inta
pinarenta'an i Kristus bo i Allah.
6 Dona'ai mo'ikow koákaḻan in singog
mita inta diá im baragunanya. Sin soáḻbî
mita natua inta mokopomuká kon saki
ing gina i Allah kon intau mita inta diá
motoindudui ko'i-Nia.
7 Manangka intua dikadon moyobayat in
intau mita natua.
8 Mo'ikowpa tontanî koḻipod mobiag
doman kon sindip. Ta'e tana'a mo'ikow
nobaḻîdon umat i Tuhan, mangaḻenya kon
tua, mo'ikow kom bonudon im bayag.
Tuamai mo'ikow mustidon mobiag kom
bonu im bayag.
9 Sin nongkon bayag tuata momuká im
bayongan oáid inta mopia, motuḻid bo
mobiag totu-totu'u kon tayowon i Allah.
10 Poramijidon monota'au kon onu inta
mokosanang kong gina i Allah.
11 Dika mogaid kon soáḻ mita inta diá
baraguna ná inta inaidan in intau mita
inta nobiag kom bonu in sindip. Ta'e
inggama'aibî in aid mita inta diá mopia
natua.

12 (Sin onu inta inaidan monia inta
inumuni-uni tua, biarkah tongá o'uman yo
moko'oyakdon.)
13 Bayongan yagi-yagi inta kinodoî im
bayag, modaitbî ko'ontongan, sim bayagbî
im mopo'ontong kom bayongan yagi-yagi
simbá mosilang.
14 Tuamai singog nana'a: "Pobangondon,
mo'ikow inta nosiug, bo pobangondon
nongkon sigad intau minatoi! Dá
sambayanganbî i Kristus im mo'ikow."
15 Manangka intua, tarukiradon kopira
mongo naonda ing kobobiagmu. Dikabî ná
intau mita bodok, ta'e kobiagbî ná intau
mita mobijaksana.
16 Pakédon kopia ing kasampatan inta
oyúon ko'i monimu, sim masai'n tana'a im
masa bidon inta mora'at.
17 Dika mokopobodok, ta'e tayakdon
kopira mongo onu ing kino ibog i Tuhan.
18 Dona'ai mo'ikow moḷoḷangu in
anggur, sin tua im mokogoguya'at ko'i
monimu, ta'e ramijidon bá Roho i Allah im
mongawasa ko'i monimu.
19 Pakédon in singog mita inta nongkon
Mazmur, manyanyi inta pinodayow ko'i
Allah bo manyanyi rohani, ko wakutu im

mo'ikow moyosingog. Kosanang ing gina
bo momanyanyi in dodayow ko'i Tuhan.
20 Umurandon mo'ikow mopoyaput
in sukur ko'i Allah, ki Amá naton kom
bayongan yagi-yagi podoyon kon tangoi
Yesus Kristus, ki Tuhan naton.
21 Untuk mohormat ko'i Kristus, dá
mo'ikow mustibî mosiduduian.
22 Buḷoi bobay kotoinduduidon ko'i
buḷoimu, ná kototoinduduimu ko'i Tuhan.
23 Sing ki buḷoinya ḷoḷaki tua in tongguḷu
i buḷoinya, ná ki Kristus inta nobaḻ̄i
tongguḷu in jama'at bo Raja doman
inta Mopoposaḷamat kon jama'at inta
nobaḻ̄idon awak-Nya.
24 Tuamai naonda bo jama'at inta musti
motoindudui ko'i Kristus, yo musti doman
natua im buḷoi bobay, kom bayongan
yagi-yagi musti in sia motoindudui ko'i
buḷoinya.
25 Buḷoi ḷoḷaki musti motabi ko'i buḷoinya,
ná doman tabi i Kristus kon jama'at inta
dapot in noposarahkan in awak-Nya sing
kopontingan in jama'at tatua.
26 Inaidan i Kristus intua simbá mota'au-
Nya daritan in jama'at tatua takin
totundú-Nya bo takin tubig inta pobaptis,

simbá mota'audon posarahkan-Nya ko'i Allah.
27 Mangaḻenya kon tua, ki Kristus noposadia in jama'at kinotompia kon tayowon i Allah, takin diá ing kakurangan andeka inta mota'au hojaton in intau ibanea.
28 Dá mustibî doman natua im buḻoi ḻoḻaki, musti in sia totou-totu'u motabi ko'i buḻoinya ná kototabinya kon awaknya tontanî. Intau inta motabi ko'i buḻoinya bobay, mangaḻenya kon tua, sia motabi kon awaknya tontanî.
29 (Diábî dodai onda intau mosakî ing gina kon awaknya tontanî. Ta'e tompia'an bo ḻukadannyabî ná doman ki Kristus monompia kon jama'at-Nya.
30 Kinota'auanbî naton intua, sing kita in anggota mita in awak i Kristus.)
31 Kom Buk Mosuci aim pinais nana'a, "Manangka intua tobatú ḻoḻaki monaḻámai ko'i amá bo ko'i inánya sim motobatúdon i buḻoinya, bo taya dua im motobatúdon."
32 Modaḻombî totok mangaḻe in ayat tana'a, makusudnya in hubungan i Kristus bo jama'at.
33 Ta'e ayat tana'a noyohubung doman i monimu: Tuamai kotabibî ing ki buḻoimu

naonda bo kototabimu kon awakmu
tontanḯ, ná doman tua, buḷoi bobay musti
tantú moramiji mohormat ko'i buḷoinya.
6 [1] Uḻe! Mo'ikow mongoádḯ mita inta
saḷaku dumodudui i Kristus, duduiaibḯ
in tonggina ing guyangamu, sin natuabḯ
ing kino ibog i Allah aidanmu.
[2] "Hormatbḯ ing ki amá bo ki inámu"
tua im parentah inta totot̲k moponting
nongkon i Allah, sin tua in noyotogot in
dandi,
[3] nana'a: "Simbá mosanang bo mo'umur
ing kobiaganmu kon dunia na'a."
[4] Bo mo'ikow uḻe guyanga mita ḷoḷaki!
Dika rupa-rupa'anmai monimu im mosia
modapot in tumorú. Nana'a in aidai: biag
im mosia kotompia bo tundú onu inta
mopia bo tonggina'ai podudui inta kino
ibog i Tuhan.
[5] Utatku mita inta nobaḻḯ ata! Duduiaibḯ
onu inta pinoki aid i tuangmu inta kon
dunia na'a. Aidai intua takin porasa'an
hormat, motoindudui, bo gina inta
totu-totu'u, naonda bo pogogaid monimu
kon onu inta pinoki aid i Kristus tontanḯ.
[6] Tua inaidan monimu, de'emanbḯ tongá
kowakutu ing ko'onto-ontongnya makow,
simbá pujionnya im mo'ikow. Ta'e aidaibḯ

monimu intua saḷaku ata i Kristus inta
dinumudui kon ko'ibog i Allah takin gina
motuḻid.
7 Oáidan inta inaidan monimu saḷaku ata,
aidaibî intua takin sanang gina naonda bo
ki Tuhan tontanî im binantungan monimu,
de'emanbî tongá intau.
8 Pokotoropdon, pomuḷoi intau inta
nobiag ata andeka intau inta nobebas,
motarimabî kon tontuḻînya nongkon i
Tuhan kom bayongan inta mopia inta ain
inaidannya.
9 Bo mo'ikow utat mita inta nobaḻî tuang!
Mokopopiabî kong gina ko'i atamu mita.
Dona'aibî tantú mopogogondok ko'i
monia. Simbá kota'auan monimu, kon
ikow bo ki atamu mita tua tongábi tobatú
in Tuang monimu, Sia tuata ing ki Tuhan
inta kon soroga. Sia in diábî mopoyoposi
kon intau.
10 Na'a in singogku pangabisan, paké
in ropot inta no'uḻî monimu nongkon
kawasa i Tuhan, sim mo'ikow notobatúdon
takin-Nya.
11 Bo paké domandon to'uḷut im parang
inta inogoi i Allah ko'i monimu, simbá
mo'ikow mokotahang monayow kom
bayongan akaḷ in Ibilis inta diá mopia.

12 Sing kita im moparang de'emanbi
moyogintayow in intau, ta'e
moyogintayowbi ing kakuatan bayongan
dimukud mora'at inta nongawasa kon
singgai mora'at mita tana'a. Kita monayow
kong kakuatan in roho mita mora'at inta
nongawasa kon langit.
13 Manangka intua, tana'a, pakédon
to'ulut im parang nongkon i Allah simbá
kon singgai mora'at na'a, mo'ikow
mokosanggup monayow aka tubuon in
saturu mita. Bo bá naonda im mo'ikow
moparang dapot mopalut, yo umuranpa
motorindog bo moropot im mo'ikow.
14 Mo'ikow musti umuran mobasadia.
Ginamu inta motoindudui ko'i Allah
aidaidon naonda bo abit bo gina motulid
aidaidon naonda bo lambungmu uatoi.
15 Bo karela'anmu mopoyaput in Habar
Mopia inta mokopoángoi kong kobiagan
motompia, tua im balidon sapatumu.
16 Bo pomuloi makow pakébi im
pirisayamu ko'i Tuhan salaku sonjata
ponangkis; pirisaya monimu tua im
mokopampingbi kom pana tulu inta
nongkon mora'at.

17 Gamádon ing kasaḷamatan saḷaku
topi baja, bo singog i Allah saḷaku pitow
nongkon Roho i Allah.
18 Aidai intua komintan takin
mosambayang mopo'igum kon totuḷung i
Allah. Posambayangdon pomuḷoi makow
podudui ibog in Roho i Allah ko'i monimu.
Umuran pobasadia im mo'ikow bo
dika umundok. Tantú sambayangai im
bayongan umat i Allah.
19 Bo sambayangai doman in aku'oi,
simbá wakutu in aku'oi mosingog ogoian
i Allah in singog mita inta mo'itutui, bo
bá mobarani totok in aku'oi mopota'au in
onu inta no'ibunipa kon Habar Mopia tua.
20 Lantaran Habar Mopia tuata, aku'oi
nobaḷ'i totabá bo tana'a im binonu kom
ponjara. Sambayangaibí simbá mobarani
in aku'oi mosingog kon soáḷ Habar Mopia
tatua, ná inta patus singogonku.
21 Ki Tikhikus, ki utat naton inta
mosatia im mogogaid kon oáidan i Tuhan,
mopota'audon ko'i monimu kom bayongan
yagi-yagi soáḷ aku'oi, simbá kota'auandon
monimu ing ka'ada'anku bo oáidanku.
22 Tuamai sia pinotabaku namangoi ko'i
monimu bo mopota'au ing ka'ada'an nami

ko'i monimu komintan, simbá umuran
mo̱loben ing gina monimu.
23 Po'igumon makow ki Allah ki Amá
naton bo ki Tuhan Yesus Kristus mobogoi
ing kasampatan kom bayongan jama'at
motobatú bo umuran mototabian bo
umuran doman mopirisaya ko'i Kristus.
24 Igumon doman makow barakatan i
Allah im mo'ikow komintan inta motabi
ko'i Tuhan naton inta ki Yesus Kristus
takin tabi inta diá mo'obo-obot. Hormat
nami, Ki Paulus

Filipi

1 [1] Utatku mita umat i Allah inta nogutun
kom Pilipi, inta notobatúdon i Kristus
Yesus bo inta ain nobaḷ̂i itoi bo diaken kon
jama'at! Aku'oi, ki Paulus bo ki Timotius
inta mogogaid kon oáidan i Kristus Yesus,
[2] mopo'igum makow kom bá ki Allah,
ki Amá naton bo ki Tuhan Yesus Kristus
umuran mobogoi im barakat bo kobiagan
motompia ko'i monimu.
[3] Pomuḷoi in aku'oi mokotorop ko'i
monimu aku'oi mopoyaput in sukur ko'i
Allah.
[4] Bo pomuḷoi doman makow
sambayanganku i mo'ikow komintan
takin sanang ing gina.
[5] Aku'oi mopoyaput in sukur ko'i Allah
sin nongkon pinomangkoianmai nodapot
kon tana'a makow, mo'ikow umuran
nobantung ko'inakó nopota'a-ta'au
makow in Habar Mopia inta nongkon i
Allah.
[6] Ki Allahbî in nomangkoi kon oáidan
mopia tatua ko'inimu, bo moyakinbî in
aku'oi, kon tantu-Nyabî ingguputan in

oáidan-Nya tatua modapot kon singgai ki Kristus Yesus mamangoidon bui.
7 Totu'ubî kon diábî mo'itaḷá in raianku tana'a ko'i monimu, sim mo'ikow umuran kong gina-ginaku makow, lantaran mo'ikow ain noko'uḻî domandon kon totabi bo barakat i Allah inta inogoi ko'inakó; ko wakutu in aku'oi kom bonupa im ponjara tana'a makow ande kowakutu ing kon ḻuaidon mobela kong kabanaran in Habar Mopia tatua.
8 Kinota'auanbî i Allah kon nongkon i Kristusbî tontanî in tanob bo tabiku ko'i monimu.
9 Na'abî in sambayangku ko'i monimu: Igumon makow doá, mo'ikow totu-totu'udon motabi ko'i Allah bo kon tumpaḷa intau bo umuran doman modugang im pongotahuan monimu kon soáḷ inta mopia bo pororai inta mobijaksana.
10 Sahingga ing kota'auandon monimu im momiḻî kon onu inta totok im mopia, bo kobobiagmu in diádon singkuḻeon ande poponapudan in onuka kon singgai ki Kristus mo'iangoidon bui.
11 Mo'ikow mobiag takin oáid mita inta totu-totu'u mopia, oáid inta tongábî

kota'auan aidan i Yesus Kristus tontanî,
sahingga ing ki Allah duîon bo dayowon.
12 Ibogonku kota'auandon monimu
komintan, kon soa̱l mita inta ain noba̱lî
ko'inakó tuabî in nokopopisî sahingga in
nobayongdon nokidongog bo nopirisaya
kon Habar Mopia tatua.
13 Tuamai bayongan intau kon istana bo
intau mita ibanea inta kong kotá tana'a
nonota'audon kon aku'oi pinobonu kom
ponjara sin dinumudui ko'i Kristus.
14 Pinomonjara'an ko'inakó noba̱lîdon
dodoyonan sahingga nobayong intau
ing Keresten kong kotá tana'a noba̱lî
nopirisaya totok ko'i Tuhan, dá diádon
mo'odo-ondok mosia mopota'au im
Pirman i Allah.
15 Totu'ubî doman kon oyúonbî in
tongonumai kon sigad monia tua inta
mopota'au in habar soa̱l ki Kristus lantaran
mo'intoi bo mo'ibog mobobayowan, ta'e
oyúonbî doman in totu-totu'u motu̱lid ing
gina nopoyaput in habar soa̱l ki Kristus
tua.
16 Intau mita tatua nogaid kon tua sim
mosia motabi ko'i Allah bo ko'inakó, sing
kinota'auandon monia kong ki Allahbî in

nokiaid intua ko'inakó sim moponyata kon totu'ubî in Habar Mopia tatua.
17 Ta'e oyúon doman intau ibanea in nopota'au in habar soạl ki Kristus takin makusud inta diá mopia, mosia nopota'au untuk kopontingan tontanî. Sin irai monia kon oáid monia tatua mokodugang kon yoyigaku kom bonu im ponjara.
18 Ta'e diábî nongonu! Náondakabî in cara monia mopota'au in Habar Mopia soạl ki Kristus; makusud mopia ande diá, tatap habar soạl ki Kristus pinota'aubî doman, dá mosanangbî ing ginaku.
19 Sing kinota'auankubî kom barakat in sambayang mita monimu takin totuḷung doman in Roho i Yesus Kristus, dá mobebasbî in aku'oi.
20 Inta totok ing ko'ibogku bo haraponku makow im bá diá moko'imontanmai mogagal in aku'oi i mopobayak oáidanku. Ta'e haraponku bá pomuḷoi makow, torutama totok tana'a makow mobaranidon totok in aku'oi sahingga bayongan onu inta ko'inakó -- mobiag andeka matoi -- ki Kristus im pomulia'an.
21 Sin aka ko'inakó, tujuan kobiaganku tongábî ki Kristus! Aka matoi yo ka'untunganbî intua.

22 Ta'e aka aku'oi mobiagpa kon dunia
na'a, dá mota'aupa in aku'oi mogaid
kon oáidan inta baraguna, dá diádon
kota'auanku mongo onda im pi̲ḷ̱ionku.
23 Doyowa norupa na'a im mogogugutan
kom bonu ing ginaku. Mo'ibogdon aku'oi
mona̲ḷámai kon dunia na'a bo mayak
mogutun takin i Kristus, sin tuabḭ̂ inta
paling mopia;
24 ta'e lantaran kopontingan monimu, dá
mopiabḭ̂ doman aka kon duniapa na'a in
aku'oi.
25 Moyakinbḭ̂ in aku'oi kon soá̲ḷ tatua.
Tuamai kota'auankubḭ̂ kon umuranpabḭ̂
ing kita moyotakin, simbá mota'aupa
motu̲ḷung moginropot bo modugangdon
sanang ginamu kon onu inta aim
pinirisayamu ko'i Tuhan.
26 Sahingga aka aku'oi mobuidon mangoi
ko'i monimu, dá modugangdon ̲loben in
dodoyonan porasaan pia ing gina monimu
tua ko'inakó.
27 Dá tuamai na'a im po'igumonku,
kobiagbḭ̂ im mo'ikow podudui onu inta
pino'igum kom bonu in Habar Mopia i
Kristus, simbá aka mo'iangoi in aku'oi
yo paling tidak kodongogankudon, kom
mo'ikow in umuranbḭ̂ notobatú kong gina

bo raian im moramiji mogaid kon onu
inta pinirisaya podudui in Habar Mopia
nongkon i Allah.
28 Bo topi̲likmai dikabî mo'ondok kon
saturumu mita; sin aka diá mo'ondok
im mo'ikow, yo tua im mopo'ontong
kom mosia in ta̤lowonbî bo mo'ikow im
mo'untung, sing ki Allahbî tontanî im
mobogoi intua ko'i monimu.
29 Sim mo'ikow inogoian bidon i
Allah in totabi inta de'emanbî tongá
mopirisaya ko'i Kristus, ta'e po̤latbî doman
motanggung kon roriga-Nya.
30 Tana'a, mo'ikow noyotakinku nogaid
kon oáidan inta notongkai; tuata oáidan
inta pernahdon inontong monimu
iramijiku totok ko̲lipod, bo inta tantúku
doman ramijion dapot kon tana'a makow,
ná inta dinongogdon monimu masa in
tana'a.
2 1 Mo'ikow noropot, lantaran ain
notobatú i Kristus. Diádon moájar
ing gina monimu sing ki Kristus motabi
ko'i monimu! Bo Roho i Allah umuran
kotaki-takin monimu, sahingga mo'ikow
tantúdon mototabian bo motabi doman
kon tumpa̤la intau.

2 Tuamai bá totu-totu'udon mosanang
ing ginaku, dá aidai in na'a: Tantúdon
kobiag motobatú kong gina, motobatú
kon raian, oyúon kototabian, motobatú
kon jiwa bo motobatú kon tujuan.
3 Dika motayak kong ka'untungan
tontanḭ andeka dumodia kon intau, ta'e
pokopo'ompábḭ kon dodia bo anggapdon
kon intau ibaneabḭ i mopia-pia nongkon
inaton.
4 Pikirdon doman ing kopontingan intau
ibanea, dona'ai tongá momikir kong
kopontingan tontanḭ.
5 Kong kobiagan monimu, pakébḭ in raian
bo porasa'an i Kristus Yesus:
6 Aka podudui ing ka'ada'an-Nya
sabanarnya, Sia tua notongkaibḭ i Allah,
ta'e ka'ada'an-Nya tatua diábḭ binaḻḭ-Nya
patokan.
7 Ta'e tua komintan inukatan-Nyapabḭ bo
nobaḻḭ naonda bo tobatú ata. Sia nobaḻḭ
naonda bo intau, bo tua pinonyata-Nya
doman kong kobiagan-Nya.
8 Sia diábḭ mosiḷantud, bo nobiag
motoindudui ko'i Allah dapot im minatoi.
Minatoi kong kayu pinoyotaḻempang.
9 Tuamai pinoḷantud totok i Allah in
Sia, bo inogoian ing kakuasa'an inta

mo̱lobe-̱loben nongkon kakuasa'an ibanea makow.
10 Simbá kom bonu in tangoi Yesus,
bayongan maha̱luk inta kon ̱langit,
kom butá ande kon _limonag im butá,
komintandon mosumbah ko'i-Nia.
11 Bo akúonbî monia komintan kong
ki Yesus Kristus tua in Tuhanbî; takin
natua dá ki Allah, ki Amá naton im
pinomulîadon.
12 Utat mita inta kotabiku, mo'ikow
umuranbî kodu-kodudui ko'inakó wakutu
in aku'oi koyota-yotakinpa monimu,
tuamai po'igumonku ko'i monimu,
umpakah ing kita nogiyayúandon ta'e
umuranbî ramiji aidai onu inta kinoibog i
Allah. Sim mo'ikow aindon pinosa̱lamat i
Allah, tuamai umuran ramiji simbá ikow
mobiag mosempurna. Mokopo'endar im
mogaid kon tua komintan podudui kon
inta kino ibog i Allah.
13 Sing ki Allahbî im mopogonú kong
ginamu simbá mo'ibog bo mokosanggup
moposanang ing gina i Allah i mo'ikow.
14 Aidaibî in oáidan tatua takin pia
ing gina bo dika mosirogian andeka
mobobayowan.

15 Sin aid natua mopo'ontongbĩ kom
mo'ikow ing ki adĩ mita i Allah inta
diá kotạlá, inta nobiag kon yuá-yuák
in intau mita masa na'a inta gina diá
mongotụ̲lid bo nobiag diá mongotọlutui.
Sahingga mo'ikow umuran monimbayag
kon yuá-yuák monia tua, naonda bo
tundi mita kon l̤angit, ta'e dika taláan
im pirman i Allah inta nobạ̲lĩ dodoyonan
kobiagan, simbá oyúon im mokosanang
kong ginaku aka mo'iangoidon singgai
i Kristus, sim monyatadon kon onu inta
iramijiku tua komintanbĩ nobaraguna bo
oyúon mangạ̲le iroriga'ankumai tua.
16 (2:15)
17 Matoikabĩ in aku'oi sim mobạ̲lĩ
kurban in sambayangmu ko'i Allah inta
pinirisayamu, yo diábĩ moya'at ing ginaku
ko'i monimu.
18 Ná doman tua, ibogonku mosanang
doman gina monimu takin ginaku.
19 Mopirisayabĩ totok in aku'oi kon takin
totụlung i Tuhan Yesus mota'audon bui
potabáku mangoi ko'i monimu ing ki
Timotius, simbá mo'onowdon ginaku
mokodongog kon habar soạ́l mo'ikow.

20 Tongábî ki Timotius in intau inta
toraianku inta totu-totu'u monarukira
kong kopontingan monimu.
21 Sin ibanea makow in tongábî morai
kong kopontingan monia tontanî,
de'emanbî morai kong kopontingan i
Kristus Yesus.
22 Sin inontong bidon monimu tontanî
kong ki Timotius tua in nokobaragunabî
ko'inakó. Sia in totu-totu'udon nogaid
takinku nopota'au magî-makow in Habar
Mopia inta nongkon i Allah. Kaminda na'a
in nádon onda guyanga bo adî.
23 Tuamai naonda ing kota'auankudon
kopaḷutan porkaraku tana'a, dá ḷagikudon
potabá mangoi ko'i monimu in sia.
24 Bo mopirisayabî doman totok in aku'oi
kon takin totuḷung i Tuhan, aku'oi ḷagi
bidon mo'iangoi ko'i monimu.
25 Soáḷ ki Epaproditus ki utat naton
inta pinotabá mangoi monimu motuḷung
ko'inakó, rasa'ankumai sia paraḷukudon
potabá bui mamangoi ko'i monimu. Sia ain
notuḷung ko'inakó nogaid kon oáidanku.
26 Mokotanobdon totok in sia ko'i
monimu komintan, bo moájar domandon
totok ing ginanya sing kinota'auandon
monimu kon notakit in sia.

27 O'o, totu'ubî kon notakit in sia gogió
bo minatoi. Ta'e sinotabipa i Allah in sia;
de'emanbî tongá sia, ta'e aku'oibî doman,
simbá diá modugang moájar ing ginaku.
28 Manangka intua moḷobendon totok in
ibogku bá ḷagikudon potabá mangoi bui
ko'i monimu in sia, simbá mosanangdon
ing gina monimu aka ontongondon
monimu in sia, bo mo'onow domandon
ing ginaku.
29 Dá tarimadon in sia takin pia ing gina
saḷaku utat inta tumpaḷa mopirisaya ko'i
Tuhan, dona'aibî diá pandungonmai intau
inta ná sia tua.
30 Sin lantaran oáidan i Kristus dá gogió
in sia bo minatoi; norelabî totok in
sia nopotaru in nyawanya monoḻiu ko'i
monimu mobantung ko'inakó moginḷapat
kon onu inta diápa noḷapat.
3 1 Pangabisannya, pogumanku ko'i
monimu utatku mita, kosanangdon ing
gina monimu, sim mo'ikow ain notobatú i
Tuhan. Diábî mobú in aku'oi momais bui
kon onu inta aim pinaisku koḻipod ko'i
monimu; sing kopia'anbî monimu intua.
2 Mokopo'ingatdon ko'i monia inta
umuran mogaid kon inta diá mopia,
mosia inta mota'audon tangoion'ungkú'.

Mosia inta umuran momakisa kom bá
sunatondon mita im bayongan intau.
3 Padahaḷ bo kitabĭ na'a in intau mita
inta notarima kon sunat nongkon i Allah.
Kitabĭ na'a intau inta ain dinia i Allah sim
mosumbah ko'i-Nia, bo umuran mosukur
makow ing kita sin notobatúdon i Kristus
Yesus. Diá bidon ing kita mo'igantong
makow kon upacara inta sipatea tongá
samantara.
4 Sabanarnya aku'oi na'a im mota'aubĭ
doman tumogot makow kon upacara mita
natua, sedang bo mo'iḻiubĭ ko'i monia,
aka kuma bo oyúon in dodoyonan monia
mogaid kon soáḷ mita inta ko'ontongan
tatua.
5 Aku'oi na'a in sinunatbĭ doman wakutu
in umurpa waḷu nosinggai. Aku'oi
pinononggaďĭ saḷaku intau Israel nongkon
suku i Benyamin; aku'oi in totokeapabĭ
intau Ibrani. Bo aka soáḷ kododudui kon
hukum mita in agama Yahudi, yo aku'oi
na'a in no'igolong kon intau im Parisi.
6 Lantaran moḷoben totok in ibogku
dumudui kon hukum agama tatua, dá
ramijionku pogutúon in jama'at. Aka
nilaion podoyon kon hukum agama

Yahudi yo aku'oi na'a intaubĩ mopia bo motoindudui.
7 Tongá lantaran nopirisayadon ko'i
Kristus, dá onu ing kọlipod inta
inanggapku mobogoi ing ka'untungan
ko'inakó, tana'a makow inanggapkudon
diá im mangạlenya.
8 De'emanbĩ tongá kon soạl mita tatua,
ta'e kom bayongan doman rupa-rupa
inanggapkudon diá im mangạlenya. Sin
naonda in aku'oi nonota'audon ko'i Kristus
Yesus, yo kinorasa'anku kon tuabĩ im
mopia-pia nongkon bayongan rupa-rupa.
Lantaran ki Kristus, dá bayongan rupa-
rupa sinạla'ankudon sin tua komintan
diábĩ im mangạlenya, bo bá mo'uḷĩkudon
ing ki Kristus,
9 bo aku'oi in totu-totu'udon notobatú
takin-Nya. Hubungan mopia takin i Allah
diábĩ no'uḷĩku lantaran dinumudui kon
hukum in agama, ta'e tua in no'uḷĩkubĩ
sin aku'oi nopirisayadon ko'i Kristus. Dá
tuamai hubungan mopia tua in namangoibĩ
nongkon i Allah sim pinodoyon kom
pirisaya ko'i Kristus Yesus.
10 Soạl inta totok ing ko'ibogku im
monota'aubĩ ko'i Kristus bo mokoálami
kong kawasa inta nokobiag ko'i-Nia

nongkon kinopatoian. Bo mo'ibog doman
aku'oi mokoálami kon roriga ná inta
kinorasa'an-Nya bo notongkai doman ná
kopopatoi-Nya,
11 simbá mobiag doman in aku'oi
nongkon sigad in intau minatoi.
12 Aku'oi in diábĩ moguman kon
nosempurnadon aku'oi. Ta'e umuranbĩ
batukonku in hadiah inta sinadia i
Yesus Kristus. Sin tuabĩ im mangal̲e
pinodomokan-Nya ko'inakó bo binal̲ĩ-
Nyadon in aku'oi kapunya'an-Nya.
13 Utatku mita, totu'ubĩ kon diábĩ
inanggapku kon no'ul̲ĩkudon intua
komintan. Ta'e na'a in inaidanku;
il̲iongkudon onu inta ain nobal̲ĩ kol̲ipod
bo batukonku onu inta kon tayowonku.
14 Tuamai umuran aku'oi moribatuk
mogal̤ow mopobayak in tujuan
pangabisan simbá mo'ul̲ĩku in hadiah,
tuata ing kobiagan kon soroga; sin tuabĩ
im mangal̲e pinogoinĩan i Allah ko'i naton
inta pinongin i Kristus Yesus.
15 Manangka intua kita inta ain noguyang
im pirisaya umuran morai natua. Bo
aka oyúon ing kon sigad monimu diá
notongkai in raiannya, dá insilanganbĩ i
Allah intua ko'i monimu.

16 Ta'e umurai tarukira in tana'a, "Musti
ing kita umuran mobiag dumudui kon
atorang inta ain dinuduian naton dapot in
tana'a makow."
17 Utat mita! Duduiai onu inta ain
inaidanku bo tarukira im mosia inta
nobiag naonda bo kami inta ain nobaḻi
dodayanan ko'i monimu.
18 Aku'oi umurandon noguman ko'i
monimu, ta'e tana'a in takindon ombaḻ
aku'oi moguman kon nobayongdon in
intau inta kobobiagnya momoguya'at kom
mangaḻe ing kinopatoian i Kristus kong
kayu pinoyotaḻempang.
19 Intau mita natua im moputúbî, sin
tuhan monia in sianbî monia, bo aid
monia inta moromú tua duîonbî monia;
sin tongábî bonu in dunia na'a in umuran
raion monia.
20 Ta'e kita im mobaḻîbî umat in soroga.
Nongkon tua doman Raja Mopoposaḻamat
naton, ki Tuhan Yesus Kristus im
mamangoi. Sia tuata inta tantú oḻaton
makow naton.
21 Awak naton inta ilo-ilow bo inta
diá mononoi na'a, baḻuian i Kristus
mobaḻî naonda bo awak-Nya tontanî inta
momulia. Mota'au-Nyabî aidan intua,

sin oyúonbî ing kawasa nongkon i-Nia
mopotungkud im bayongan yagi-yagi.
4 [1] Tuamai, utatku mita inta kinotabiku,
kobiagbî im mo'ikow takin totu-totu'u
mopirisaya ko'i Tuhan. Totok in aku'oi
mokotanob ko'i monimu! Mo'ikow nion
inta totok mokoḷunganga kong ginaku.
[2] Ki utat naton bobay ki Euodia bo ki
Sintike! Na'a in tongginaku ko'i monimu,
kotobatúdon kong gina saḷaku intau inta
mopirisaya ko'i Tuhan.
[3] Bo po'igumonku ko'i monimu Sunsugos,
yobayatku inta totok mosatia, tuḷungai
im mosia, sim mosia noramijidon totok
nogaid takinku nopota'au in Habar Mopia
inta nongkon i Allah; mosia tua naonda bo
tai Klemen bo bayongan intau inta nogaid
noyotakinku. Tangoi monia tua pinaisdon
kom bonu im Buk Intau Nobiag.
[4] Kosanangdon ing gina monimu sin
ain nopirisaya bo nobiag notobatú takin
i Tuhan. Buipa doman pogumanku:
kosanangdon ing ginamu!
[5] Pomayakdon makow bá ontongondon
im bayongan intau in oáidmu inta mopia
ing gina. Sin diádon mo'onggot ki Tuhan
mamangoi.

6 Dona'ai mo̲lia-̲liaw ing ginamu kom
bayongan yagi-yagi. Onukabî in aidanmu
umuran posambayang bo pogumandon
ko'i Allah onu in igumonmu. Onu im
para̤lumu umurandon pota'au ko'i Allah
bo dika moko̲liong mopoyaput in sukur
ko'i-Nia.
7 Dá kobiagan motompia nongkon i
Allah inta diá kodapotan raian intau, im
mo̤lukad kong gina bo raianmu inta ain
notobatú i Kristus Yesus.
8 Na'a in simpod singogku utat mita,
porai kon onu inta oyúon im baragunanya,
bo onu inta mota'au pujion, ná soá̤l mita
inta mo'itutui, inta moterhormat, inta
moádil, modarit, inta moromimit bo inta
mopia.
9 Aidaidon onu inta aim binalajar bo
sinarima monimu ko'inakó; bo onu inta
ain dinongog andeka inta ain inontong
monimu ko'inakó aidai intua. Dá ki Allah
inta pangkoi ing kopia'an umuranbî
kotaki-takin monimu.
10 Kong kobiagan inta notobatúdon i
Tuhan, mo̤lunganga totok ing ginaku,
sin umpakahbî no'onggotdon, ta'e
umuranpabî norai kong ka'ada'anku.
Makusudku in de'emanbî kong

kinoḻiongandon monimu in aku'oi;
umuranpabî doman kinotoropan
monimu, ta'e diádon in wakutu monimu
mopo'ontong intua.
11 Mosingog in aku'oi kon nana'a,
de'emanbî lantaran diádon in onu bo onu
ko'inakó, sin nobalajar bidon in aku'oi
mosukur tongákabî onu in oyúon.
12 Kinorasaanku bidon naonda in aka
kodaitan bo naonda in aka kalebean.
Kinota'auanku bidon in rahasia tumayow
kon náondakabî ing ka'ada'an; ka'ada'an
kobiagan mo'oyúon andeka ka'ada'an
mobogá, ka'ada'an bayongan yagi-yagi
oyúon ande ka'ada'an kodaitan.
13 Kawasa inta inogoi i Kristus ko'inakó
umuran mobogoi ing kakuatan ko'inakó
tumayow kong ka'ada'an noyagi-yagimai.
14 Ta'e mo'ikow ain notuḻung ko'inakó
wakutu in aku'oi kinoántugan in roriga; bo
oáidmu tatua im mopiabî.
15 Utat mita intau im Pilipi! Kinota'auan
bidon monimu totok ko wakutu in aku'oi
nonaḻámai kom Makedonia koḻipod,
wakutu in aku'oi bagu momangkoi
nopoyaput in Habar Mopia, yo tongábî
mo'ikow in jama'at inta notuḻung ko'inakó;
mo'ikowdon nion inta nokorasa domandon

kon inta mopia bo inta diá mopia wakutu
in noyotakinku.
16 Sin wakutu in aku'oi kon Tesalonika bo
moparaḷu kon totuḷung, yo ain no'iḻiu kong
komintan mo'ikow nokidia in totuḷung
monimu ko'inakó.
17 Tongá soáḷ inta totok moponting
ko'inakó in de'emanbî tongá motarima
kon onu inogoi monimu. Ta'e ibogonku
im moko'ontongbî kom bungai mita inta
mokodugang kong ka'untungan monimu.
18 Bayongan inta paraḷuonku inogoidon
monimu ko'inakó, sedang bo no'iḻiudon
kon tugat! Bayongan inta inogoi
monimu inta pinokidia ko'i Epaproditus
aindon sinarimaku. Dá tana'a makow
komintandon oyúon onu inta paraḷuku.
Bayongan inta inogoi monimu ko'inakó
tua naonda bo kobondu ing kurban inta
pinosumbah ko'i Allah bo inta sinarima
domandon i Allah takin pia ing gina.
19 Ki Allah inta sinumbahku, mobogoibî
im bayongan kaparaḷuanmu podudui
ing kakaya'an bo kamulia'an-Nya inta
pinonyata ko'i Kristus Yesus.
20 Dinayo-dayowdon ki Allah, ki Amá
naton modapot ing kopaḷutan dunia na'a.
Amin.

21 Poyaputpa in salamku kom bayongan
umat i Allah inta notobatú i Kristus
Yesus. Bo tarima domandon in salam
inta nongkon i utat mita naton inta
noyotakinku kon na'a.
22 Bayongan umat i Allah kong kotá
tana'a bo mosia inta kon istana i Kaisar
nopoyaput doman in salam ko'i monimu.
23 Po'igumonku makow, ki Tuhan Yesus
Kristus umuran mobogoi im barakat
ko'i monimu komintan. Hormat nami, Ki
Paulus bo ki Timotius

Kolose

1 [1] Utatku mita umat i Allah kong Kolose
inta umuran mosatia motobatú i
Kristus! Saḷaku rasul i Yesus Kristus, --
inta inoinî i Allah tontanî -- aku'oi, ki
Paulus bo ki Timotius inta ki utat naton,
mopo'igum makow doá simbá ki Allah, ki
Amá naton tantú mobogoi im barakat bo
kobiagan motompia ko'i monimu.
[2] (1:1)
[3] Dinongogdon nami kom mo'ikow ain
nopirisaya ko'i Yesus Kristus bo motabi
doman kom bayongan umat i Allah.
Manangka intua wakutu in sinambayangan
nami i mo'ikow, kami umuran doman
nopoyaput in sukur ko'i Allah, ki Amá i
Yesus Kristus, Tuhan naton.
[4] (1:3)
[5] Mo'ikow mopirisaya bo motabi, sim
mo'ikow moharap kon onu inta ain sinadia
i Allah ko'i monimu kon soroga. Ain
dinongog monimu in soáḷ tatua wakutu in
Habar Mopia inta sabanarnya pinoyaput
ko'i monimu.

6 Habar nongkon i Allah tatua
no'iwayadon kom bayongan dunia na'a,
bo kobiagan intau umuran binarakatan
in habar tatua, notongkai doman
ing kobiaganmu aim binarakatan
pinangkoipamai mo'ikow nokodongog
kon soạl totabi i Allah bo totu-totu'u
inindongogan monimu intua.
7 Habar tatua dinongogdon monimu
nongkon i Epapras, yobayat topogaidan
inta kinotabi nami. Sia tua mogogaid kon
oáidan i Kristus inta mosatia mogaid kong
kopontingan naton.
8 Sia doman tua inta nopoyaput in habar
ko'inami kom mo'ikow ain kinawasa'an
in Roho i Allah sahingga in nobiagdon
mototabian.
9 Manangka intua umurandon
sambayangan nami im mo'ikow
naonda ing kinodongogandon nami in
habar soạl mo'ikow. Kami mopo'igum
ko'i Allah simbá mo'ikow mobijaksana
bo mopandoi lantaran kawasa in Roho i
Tuhan, sahingga ing kota'auandon totok
monimu onu ing kino ibog i Allah.
10 Dá mo'ikow im mobiagdon podudui in
ibog i Allah bo umuran mokosanang kon
gina-Nya, sahingga kom bayongan yagi-

yagi mo'ikow umuran mobogoi im bungai
inta mopia. Bo pongotahuan monimu soą́l
ki Allah modugang domandon.
11 Igumondon makow, simbá kawasa i
Allah inta momulia tantú moginrigon ko'i
monimu, sahingga umuran mosanang
bo mopia ing gina monimu wakutu im
moyogintayow im bayongan roriga.
12 Bo diá doman mokoḻiong im mosukur
ko'i Amá, sing ki Amá tua in nopopatus
motarima kon onu inta sinadia i Allah
kon umat-Nya inta nobiag kom bonu im
bayag.
13 Pinilatan-Nyadon ing kita nongkon
kawasa inta nosindip bodongka pinamping
kom bonu ing karaja'an i Adi-Nya inta
kinotabi-Nya.
14 Ki Adi-Nya tatua inta nopobebas ko'i
naton, mangaḻenya bayongan dosa naton
ain inampungan-Nya.
15 Ki Kristus tua ing ko'ontongan. Sia tua
ing gambar i Allah inta diá ko'ontongan;
Sia ing ki Adi i Allah inta guya-guyang,
bo inta totok im moponting nongkon
bayongan inta pinomia,
16 sim pinongin i-Nia tua ki Allah nomia
kom bayongan yagi-yagi kon soroga bo
kon dunia na'a, inta ko'ontongan bo inta

diá ko'ontongan, no'itakin doman im
bayongan roho inta nongawasa bo inta
nomarentah. Bayongan inta kon ḻangit bo
inta kom butá pinomia pinongin i Kristus
bo untuk doman ko'i Kristus.
17 Kon wakutu im bayongan yagi-yagi
diápa, ki Kristus koyongan bidon oyúon.
Bo bayongan tua oyúon lantaran Sia,
tuamai, tua komintan ain notobatú-Nya.
18 Siata uḻu in awak-Nya, bo awak-Nya
tua inta sinangoi jama'at. Sin Siabí tua
pangkoi ing kobiagan jama'at tatua. Sia
doman tua in Adí guya-guyang, inta
muna-munamai biniag bui nongkon
kinopatoian, sahingga Sia nobaḻí totok
moponting nongkon bayongan yagi-yagi.
19 Ibogbí i Allah tontaní im mopo'oyúon
kom bayongan yagi-yagi ko'i-Nia, bo
bayongan tua oyúon domandon ko'i
Adí-Nya.
20 Bo Sia doman tua inta pinaké i Allah
namangoi nopoyodame kom bayongan
yagi-yagi takin-Nya, inta kon butá ande
kon soroga. Tua pinomia i Allah pinodoyon
kong kinopatoian i Adí-Nya kong kayu
pinoyotaḻempang.

21 Kolipod mo'ikow noyayuk nongkon i
Allah, bo Sia in sinaturu monimu sin oáid
bo raian monimu mora'at.
22 Ta'e tana'a, pinodoyon kong
kinopatoian i Adí-Nya, sinopiadon bui i
Allah in hubungan monimu takin-Nya.
Natua im pinogogaid-Nya simbá mo'ikow
mota'au diaan tumoyow ko'i Allah takin
ka'ada'an mokudus, modarit bo diá in aid
mora'at.
23 Manangka intua, mo'ikow musti
umuran mosatia im mopirisaya bo umuran
doman kumadai mokoporopot kon onu
inta aim pinirisaya monimu. Dika modapot
in ukatan monimu harapan inta ain
inogoi ko'i monimu wakutu im mo'ikow
notarimadon kon Habar Mopia nongkon
i Allah. Habar Mopia tatua aim pinota'au
kom bayongan intau kon dunia na'a. Bo
lantaranbí tuata, aku'oi ki Paulus nobalí
mogogaid kon oáidan i Allah.
24 Tana'a mopiabí ing ginaku mororiga
sing kopontinganmu. Sin aka awakku bo
mororiga, yo tua im mangalenya aku'oi
nogintopodon kon roriga inta diápa
kinorasa'an i Kristus, sing kopontingan in
jama'at salaku awak-Nya.

25 Aku'oi im binaḷ̂i i Allah mogogaid-Nya
sing kopontingan monimu saḷaku jama'at-
Nya. Aku'oi im mustibî mopoyaput im
bayongan habar nongkon i Allah.
26 Habar inta no'onggotdon totok
binuni-buni makow i Allah kom bayongan
intau, ta'e tana'a im pino'ontong-Nyadon
kon umat-Nya.
27 Kon umat-Nya tatua ki Allah mo'ibog
moponyata kon totokbî im mopia bo
moḷoben onu im binuni kon intau mita
ibanea. Na'a inta binuni tatua: Ki Kristus
tua in nionbî ko'i monimu, bo tua im
mangaḷenya, kom mo'ikow im mo'itakin
doman mokorasa kong kamulia'an i Allah.
28 Ki Kristusbî tatua inta pinota'au
nami kon intau mita. Kami nomaké
ing kabijaksana'an bo pongotahuan im
mononggina bo motundú ko'i monia,
simbá pomuḷoi intau mota'au diaan ko'i
Allah saḷaku intau inta noguyangdon kon
soáḷ pirisaya, sim mosia ain notobatú i
Kristus.
29 Simbá koyaputanku intua, dá
tuamai aku'oi moramiji totok mogaid.
Aku'oi moramiji takin bayongan tonaga
inta inogoi i Kristus ko'inakó bo inta
nongawasa doman ko'inakó.

2 [1] Ibogonku im bá kota'auan doman
monimu in rorigaku wakutu in noramiji
nogaid sing kopontingan monimu bo
kopontingan monia inta kon Laodikia bo
ko'i monia komintan inta diápa nonota'au
ko'inakó.
[2] Na'a komintan inaidanku simbá
moropotdon ing gina monia bo mositabian
poḷat mobiag motobatú, sahingga mosia
totu-totu'udon momangarti bo moyakin
poḷat monota'au kon onu inta binuni i
Allah, tuata ing ki Kristus tontanî.
[3] Ki Kristusbî tua im mobuká kom
bayongan pandoi bo pongotahuan i Allah
inta koḷipod no'ibunipa.
[4] Na'a im pogumanku ko'i monimu, simbá
diá im mo'ikow uboḷan in intau mita inta
tongá mopia kom bibig.
[5] Sin umapakbî kita nogiyayúan, ta'e
anggapdon aku'oi nionbî kon yuá-yuák
monimu. Bo mopiabî totok ing ginaku
moko'ontong ko'i monimu motobatú kong
gina bo umuran moropot im pirisaya
monimu ko'i Kristus.
[6] Tai utat mita ain notarima ko'i Kristus
Yesus saḷaku Tuhan. Manangka intua
kobiagdon im mo'ikow motobatu'
takin-Nya,

7 bo monguakat kom bonu i Kristus
Yesus. Mo'ikow musti moposindogdong
ing kobiaganmu bo ki Kristus in
dodoyonanmu. Mustidon modugang im
pirisaya monimu ko'i Kristus, podudui onu
inta ain sinundú ko'i monimu. Bo ginamu
in umurandon mo'ibo-ibog mopoyaput in
sukur moántó.
8 Mustibî mokopo'ingat im mo'ikow,
dikabî modapot oyúon im mokodondouḷug
ko'i monimu takin pomikiran-pomikiran
inta tongá pinodoyon kom pandoi intau
inta diá im baragunanya, ta'e tongá
mokopoyaying kom pirisaya. Pomikiran
mita tatua de'emanbî nongkon i Kristus,
ta'e tongábî nongkon pomikiran in intau
bo nongkon roho mita inta nonguasa kon
dunia.
9 Sim bayongan kapribadian i Allah
no'ipasdon ko'i Kristus, inta kom bonu ing
ka'ada'an-Nya saḷaku intau.
10 Bo lantaran nobiag notobatú i Kristus,
dá mo'ikow inogoiandon ing kobiagan.
Sing ki Kristus in tongguḷu im bayongan
roho inta nongawasa bo inta nomarentah.
11 Lantaran notobatú takin i Kristus,
dá mo'ikow ain sinunat, ta'e de'emanbî
sunat inta inaidan in intau, ta'e sunatbî

inta inaidan i Kristus, inta nopobebas ko'i monimu nongkon kawasa in tabiat inta binaradosa.
12 Sing kowakutu im mo'ikow binaptis, mo'ikow i̱lobongdon noyotakin i Kristus; bo takin doman baptisan tatua, mo'ikow no'itakin doman biagon bui moyotakin i Kristus lantaran mo'ikow mopirisaya kong kawasa i Allah inta ain nomiag ko'i Kristus nongkon kinopatoian.
13 Ko̱lipod, mo'ikow aim minatoi secara rohani lantaran mo'ikow binaradosa, bo lantaran mo'ikow diá sinunat inta inaidan in intau. Ta'e tana'a ki Allah ain nomiag ko'i monimu noyotakin i Kristus. Ki Allah ain nongampung kom bayongan dosa naton,
14 bo pinopatan-Nyadon in surat bobo̱lian ko'i naton, inta mongancam ko'i naton takin sarat mita inta mongobogat. Takin cara nopopakú in surat bobo̱lian tatua kong kayu pinoyota̱lempang, ki Allah nomopat kom bayongan inta pinonapud ko'i naton.
15 Kong kayu pinoyota̱lempang tatuata pinomia i Kristus im bayongan roho inta nomarentah bo inta nongawasa diádon nokopongonu bui. Mosia pinomiadon

tontonan im bayongan intau kowakutu
in diaan i Kristus im mosia saḷaku
intau inta sinoko domok kom pawai
kino'untungan-Nya.
16 Manangka intua dona'aidon pomayak
makow intau mopotaḷá ko'i monimu kon
soáḷ ka'anon ande inumon, ande so'ḷ
mita singgai moḷoben in agama, andeka
poraya'an mita buḷan mobagu, ande soáḷ
singgai in Sabat.
17 Tua komintan tongábî oḻinow nongkon
soáḷ mita inta mo'iduduimai, ta'e inta
monyata nongkon soáḷ mita tatua ing ki
Kristusbî!
18 Donaaibî pomayak makow monimu
im porugionmai in intau mita inta ki
ubo-uboḷmai mokopo'ompá kon dodia
bo inta mosumbah kom malaekat mita.
Intau tatua mokaḷakuang takin pikirannya
mita inta modunia bo dumodia kon inta
o'ontongon mita monia,
19 sahingga in diádon kumadai ko'i
Kristus inta nobaḻî tongguḷu. Kom bonu
im pimpinan i Kristus, bayongan awak
iḷukadan bo sinobatú in sendinya mita,
poḷat nobiag podudui ibog i Allah.
20 Mo'ikow aim minatoi noyotakin i
Kristus, bo aim pinobebas nongkon roho

mita inta nongawasa kon dunia na'a. Dá
nongonu sim mo'ikow in nobiagbí ná
intau inta kinawasa'anpa in dunia na'a?
Nongonu sim mo'ikow in dumuduipabí
kon atorang mita ná tana'a:
21 "Dona'ai mokadai kon na'a", "Dona'ai
moka'an kon tua", "Dona'ai moliai kon
na'a?"
22 Bayongan atorang tatua im mongonaibí
soál mita inta naonda im pakéon diádon
im baragunanya. Tua in tongábí atorang
bo totundú mita inta pinomia in intau.
23 Memang ko'ontongan soál tatua
naonda bo mobijaksana, takin
tongganutnya simbá intau mosumbah
kom malaekat, mokopo'ompá kon dodia
bo moposikisa in awak; ta;e bayongan
tua diábí im baragunanya mogator kon
napusu ande ibog in intau.
3 1 Mo'ikow aim bidon biniag bui
noyotakin i Kristus. Tuamai
poramijidon mo'ikow moko'ulí kon soál
mita inta kon soroga, kon tampat kon
onda ing ki Kristus nomarentah noyotakin
i Allah.
2 Raidon in soál mita inta kon soroga,
dona'ai morai kon soál mita inta kon
dunia.

3 Sim mo'ikow aim minatoi bo
kobiaganmu no'ibuni noyotakin i Kristus
inta notobatú i Allah.
4 Aka ki Kristus inta nobaḷi pangkoi
ing kobiagan naton, ko'ontongandon
bui yo mo'ikow doman ing ko'ontongan
moyotakin-Nya kom bonu ing kamulia'an-
Nya.
5 Tuamai inggama'aidon ibog mita
in dunia inta umuran moganggu ko'i
monimu, ná oáid inta mokotor, oáid mita
inta diá patus aidan, ibog in awak, ibog
mita inta mora'at, bo ibog mita inta mo'iḷiu
(sin ibog inta mo'iḷiu tua notongkaibî im
mosumbah kom berhala).
6 Soáḷ mita natua inta mokopomuká kon
ya'at ing gina i Allah kon intau mita inta
diá motoindudui ko'i-Nia.
7 Koḷipod mo'ikow dinumudui doman
kon ibog natua mita, wakutu ing
kinawasa'annya im mo'ikow.
8 Ta'e tana'a, ḷumbúdon monimu in
soáḷ mita inta mora'at nongkon i'nimu:
dika tumorú ande momarontak, ande
moya'at ing gina kon intau ibanea, ande
monibá, bo mosingog kon tosingogon
inta moromú.

9 Dikadon mosi'uboḷan sin ain sinaḷáan
monimu ing kobobiag koḷipod bo
tabiatnya.
10 Bo tana'a mo'ikow inogoiandon ing
kobiagan inta mobagu. Mo'ikow nion
nobaḷi bidon intau nobagu, inta koyogot
tomobaguon i Allah inta nopomia ko'i
monimu podudui im batangan-Nya
tontanḿi. Makusudnya bá totu-totu'udon
kota'auan monimu ing ki Allah.
11 Sahingga diádon yoposi intau Yahudi
bo de'eman Yahudi, intau sinunat bo inta
diá sinunat. Bo diá domandon yoposi in
intau mokokiángoi bo intau moromú,
intau inta nobaḷi ata bo intau inta de'eman
ata, sing ki Kristus tua Tuhanbḿi im
bayongan yagi-yagi, bo Sia ain notobatú
intua komintan.
12 Utat mita, mo'ikow nion umatbḿi i Allah
inta ain sinotabi bo piniḷḿi-Nya mobaḷi
kapunya'an-Nya tontanḿi. Tuamai musti
popo'ontong doman monimu in totabian,
pia ing gina, diá mosiḷantud, pososingog
moáḷus bo mobahasa kon tumpaḷa intau
bo mosabar aka koántugan in roriga.
13 Mokoposabar kon tumpaḷa intau,
mosiámpungan aka oyúon intau im
motagú kon ya'at ing ginanya kon intau

ibanea. Nosanangbi̇̂ ing gina i Tuhan
nongampung ko'i monimu, tuamai im
musti doman mosiámpungan im mo'ikow.
14 Na'a in soa̱l mita inta totok moponting:
Mo'ikow musti mototabian sin totabianbi̇̂
tua im mopotobatú ko'i utat komintan
sahingga im moba̱li̇̂ mosempurna.
15 Pakédon in dodamean inta inogoi i
Kristus, simbá kawasa'an-Nyadon ing
ginamu, sin tuabi̇̂ im manga̱le pinogoinî̇an
ko'i monimu motobatú kon awak, bo
umuranbi̇̂ posukur ko'i Allah.
16 Umuran kogina-gina makow in
totundú mita i Kristus inta mobarakat
tua, sahingga mo'ikow mobijaksana bo
mopandoi im motundú bo mononggina
kon utat mita. Dika moko̱liong im
mopomanyanyi im Mazmur bo lagu mita
rohani; pomanyanyidon ko'i Allah takin
porasa'an mosukur kom bonu ing ginamu.
17 Bayongan inta aidan andeka singogon
monimu, yo aidai ande singog komintan
podoyon kon tangoi i Tuhan Yesus.
Poyaputdon in sukurmu ko'i Allah ki Amá
naton sim bayongan inta pinomia i Yesus
ko'inimu.

18 Utat mita, buḷoi bobay, hormatbí ing ki
buḷoimu, sim mustibí natua in aidanmu
saḷaku intau Keresten.
19 Bo mo'ikow utat mita buḷoi ḷoḷaki,
kotabibí ing ki buḷoimu, dikabí rumomú
ko'inia.
20 Adí mita! Nobaḻíbí kowajiban
monimu saḷaku intau Keresten in tantú
mokopotoindudui kong guyangamu, sin
tuabí ing kino ibog i Allah.
21 Utat mita, guyanga ḷoḷaki! Dika
posakíon gina i adímu mita, simbá diá
mo'inggamá in harapan monia.
22 Utat mita inta nobaḻí ata! Kom
bayongan rupa-rupa duduiaibí onu
im pokiáid i tuangmu kon dunia na'a.
De'emanbí dumudui aka ko'ontonganpa
makow monia simbá pujion im mo'ikow.
Ta'e duduiaibí im mosia takin gina motuḻid
lantaran hormatmu ko'i Tuhan.
23 Onukabí im poki-aid ko'i monimu,
aidaibí totu-tou'u takin sanang gina,
naonda bo mobantung ko'i Tuhan,
de'emanbí tongá kon intau.
24 Simbá kota'auan monimu, tarima'anbí
monimu in tontuḻínya nongkon i Tuhan.
Onu in sinadia i Tuhan kon umat-Nya,
tuabí in ogoi ko'inimu. Sin tuang

sabanarnya inta yogot bantungan monimu
tua ing ki Kristusbî tontanî.
25 Bo ki inekabî im mogaid kon no'itaḷá
yo siabî im motanggung kon taḷánya mita
tatua; sin diábî piḷîan i Tuhan intau.
4 1 Utat mita inta nobaḷî tuang! Kopiabî
im mopoáid ko'i atamu mita, dikabî
tomboga'an. Pokotoropdon, oyúonbî in
Tuangmu kon soroga.
2 Umuran mokoporajing im
mosambayang bo umuran pobasadia, dika
mokoḷiong mosukur ko'i Allah.
3 Sambayangai doman ing kami simbá
ogoian i Allah ing kasampatan mopia kom
mopota'a-ta'au makow in habar soáḷ inta
no'ibuni ko'i Kristus. Inta lantaran soáḷ
tatuata dá tana'a makow aku'oi binonu
kom ponjara.
4 Sambayangai in aku'oi simbá mota'au
in aku'oi moginsilang kosila-silangon kon
onu inta no'ibuni tua.
5 Mokopobijaksanadon im mobiag
moyotakin intau mita inta diá mopirisaya,
bo pakédon kopira pomuḷoi oyúon ing
kasampatan.
6 Ramijidon simbá onu in singogonmu
tantú mokosanang bo ko'ibog in intau.
Bo musti kota'auan monimu náonda im

pototubag kon onu in libo-libóon mita in intau.
7 Ki Tikhikus, ki utat naton inta kotabiku,
mopota'au ko'i monimu im bayongan
yagi-yagi soạl aku'oi. Sia mosatia totok
mogaid kon oáidan i Tuhan moyotakin
nami.
8 Sia pinotabáku mamangoi ko'i monimu
simbá kota'auandon monimu ing ka'ada'an
nami bo mo'onowdon ing gina monimu.
9 Ki Onesimus im moyotakin mangoi i
Tikhikus; Sia tua in intau inta tumpạla
mopirisaya ná kita, intau inta nongkon
sigad monimu. Sia tua intau doman inta
mosatia bo kinotabi doman nami. Taya
dua i Tikhikus im mopota'au ko'i monimu
kom bayongan yagi-yagi inta ain nobạ̄ĺi
kon tampatku na'a.
10 Ki Aristarkhus inta noyotakinku kom
bonu im ponjara nokipoyaput in salam
ko'i monimu. Ná doman tua ing ki Markus
inta pokuáďion i Barnabas. Soạl ki Markus
na'a, aindon pinongoyow ko'i monimu
kon tarimadon in sia aka mamangoi ko'i
monimu.
11 Salam doman i Yesus inta dinonoi ki
Yustus. Kon singad in intau mita Yahudi
inta ain nopirisaya ko'i Tuhan Yesus,

yo taya toḷu na'a in nobaḷ̲ídon yobayat topogaidanku inta mopoyaput in oáidan nongkon i Allah. Mokotuḷung totok im mosia ko'inakó.

12 Salam doman nongkon i Epapras. Sia na'a intau doman nongkon sigad monimu. Mosia na'a mogogaid doman kon oáidan i Kristus inta umuran mosatia im mosambayang sing kopontingan monimu. Sia totok mopo'igum ko'i Allah simbá mobaḷ̲ídon moropot ing koyakinan monimu, bo totu-totu'udon moguyang im mo'ikow simbá totu-totu'u domandon dumudui kon ibog i Allah.

13 Inontongkudon tontaní kon totokdon noramiji nogaid in sia sing kopontingan monimu bo kopontingan in intau mita inta kon Laodikia bo kon Hierapolis.

14 Ki dokter Lukas inta kinotabi naton, bo ki Demas nokipoyaput doman in salam ko'i monimu.

15 Poyaputpa in salam nami ko'i utat mita naton Keresten inta kon Laodikia bo ko'i Nimpa doman, bo kon jama'at inta mosambayangmai kom baḷoinya.

16 Naonda in surat tana'a baca'an ko'i monimu, yo ramiji doman bá surat tana'a baca'an doman kon jama'at inta kon

Laodikia, ná doman tua, mo'ikow tontaṅ̀i musti doman mobaca kon surat inta kinirim kon jama'at Laodikia.

17 Bo pota'audon ko'i Arkhipus in na'a, "Iḷapataidon kopira'an in oáidan inta pinoki aid i Tuhan ko'inimu sim mobantung ko'i Tuhan."

18 Salam nongkon inakó, ki Paulus. Aku'oibʔi tontaṅ̀i in nomais kon salam tana'a. Dika koḻiongan kon aku'oi ing kom bonupa im ponjara! Igumon makow umuran barakatan i Tuhan im mo'ikow. Hormat nami, Ki Paulus

1 Tesalonika

1 [1] Utatku mita jama'at kon Tesalonika,
inta ain nobaḻî umat i Allah Amá
naton bo i Tuhan Yesus Kristus. Aku'oi ki
Paulus, ki Silwanus bo ki Timotius umuran
mopo'igum ko'i Allah simbá tantú-Nya
ogoian im barakat bo kobiagan motompia
im mo'ikow.
[2] Umuran ing kami mosukur ko'i Allah
lantaran pirisaya monimu. Pomuḻoi ing
kami mosambayang, tantú kotoropan
nami im mo'ikow.
[3] Umuran doman kotoropan nami in oáid
monimu inta pinodoyon kom pirisaya
ko'i Tuhan naton ki Yesus Kristus inta
motabi bo mo'ibog doman motuḻung kon
tumpaḻa intau. Kinotoropan doman nami
ing koro'roton gina monimu moharap
makow ko'i Tuhan naton ki Yesus Kristus.
[4] Utat mita, kinota'auan bidon nami kom
motabibî ing ki Allah ko'i monimu bo
piniḻî-Nyadon im mo'ikow mobaḻî umat
inta kotabi-Nya.
[5] Sing kami nopoyaput in Habar Mopia
ko'i monimu de'emanbî pinodoyon kom

pandoi nami, ta'e pinodoyonbĩ kong
kawasa in Roho i Allah inta umuran
kotaki-takin nami. Bo totokbĩ iyakin
nami kon totu'ubĩ in Habar Mopia tatua.
Kinota'auan bidon monimu ing kobobiag
nami wakutu ing kotaki-takinpa monimu.
Kami umuran noramiji mogaid sing
kopontingan monimu.
6 Mo'ikow dinumuduidon kon onu inta
inontong monimu inaidan nami bo inta
inaidan i Tuhan. Umpakah mo'ikow nobiag
nororiga sim pinogutú totok in intau
ibanea, ta'e Habar Mopia inta pinoyaput
nami ko'i monimu in sinarimabĩ monimu
takin sanang gina. Sanang gina tatua
Rohobĩ i Allah in nobogoi.
7 Tuamai mo'ikow nobaḷĩ duduianmai
im bayongan intau inta mopirisaya kom
Makedonia bo kon Akhaya.
8 Sin nongkon imonimu, habar soáḷ ki
Tuhan no'isiardon dapot im Makedonia bo
Akhaya. De'eman doman tongá tua; sin
nodapotbĩ doman in habar kon náonda
ing kopopirisaya monimu ko'i Allah
no'isiar domandon magĩ makow kon
ḷipu-ḷipúannya, sahingga diá bidon im
musti pogumanku ko'i monimu.

9 Bayongan intau mongonguman kon
soa̱l pinototomu monimu ko'inami wakutu
in namangoi ko'i monimu. Ino'uman
doman monia kom mo'ikow nona̱lámaidon
kon onu inta pinomia monimu berhala
inta sumbáan domanmai. Mo'ikow
nopirisayadon ko'i Allah inta mobanar bo
tongádon Sia in sinumbah monimu.
10 Ino'uman doman monia ing kososatia
monimu mogo̱lat makow kong koángoian
bui i Adi̱ i Allah inta ki Yesus Kristus
nongkon soroga. Sia inta aim biniag bui i
Allah nongkon sigad in intau mita minatoi.
Sia tuata inta moposa̱lamat ko'i naton
nongkon hukuman i Allah kon singgai
mo'iduduimai.
2 1 Utatku mita, kinota'auan bidon
monimu tontani kon oyúonbi̱ im
manga̱le kinoángoian nami kon sigad
monimu.
2 Bo kinota'auan bidon monimu kon
wakutu ing kami diápa namangoi ko'i
monimu kon Tesalonika, kami muna bidon
pinogutú bo siningule kong kota im Pilipi.
Ta'e umpakah nobayong intau mo̱lawang
ko'i nami, ta'e umuranbi̱ inogoian i Allah
naton ing kabaranian kami mopota'au ko'i

monimu in Habar Mopia inta nongkon i Allah.
3 Totundú nami in no'itutuibî. De'emanbî
makusud inta diá mopia andeka
monombodok.
4 De'emanbî natua. Kami in diábî
mosingog sim moposanang kong gina
in intau, ta'e moposanangbî ing gina i
Allah inta umuran noguji kong gina nami.
Sin inanggap-Nya kong kami na'a im
mota'aubî mopota'a-ta'au makow in Habar
Mopia tatua.
5 Kinota'auan bidon monimu kon diábî
dodai onda ing kami tongá mopia
kon o'uman andeka monombodok ko'i
monimu, sim mobuni kom makusud inta
tongá motayak kong ka'untungan tontanî.
Ki Allahbî in nonota'au kon tua komintan!
6 Bo diábî doman dodai onda ing kami
moramiji simbá duîon monimu ande duîon
in intau ibanea. Umpakah sabanarnya
mota'aubî aidan nami intua, sing kami
in rasul i Kristus, bo mota'aubî doman
tuntuton nami ko'i monimu.
7 Ta'e kami in tongábî umuran mokopopia
kon oáid wakutu ing kon yuá-yuákpa
monimu, naonda bo guyanga bobay
monompia ko'i adînya.

8 Natua ing ka'ada'an nami. Lantaran tabi
nami totok im moḻoben ko'i monimu, dá
nobayagbı̂ ing gina nami im mobogoi ko'i
monimu. Na'aibı̂ in tongá Habar Mopia
nongkon i Allah, sedangkan kobiagan
nami yo ogoi nami potaru.
9 Tantú kinotoropanpabı̂ monimu u̲le
utat mita naonda im pinogogaid bo
pinororamiji nami. Doḻom bo singgai kami
mogaid simbá diá tobatúmai kon sigad
monimu im mororiga wakutu ing kami
nopoyaput in Habar Mopia inta nongkon i
Allah ko'i monimu.
10 Mosuci ing kobobiag nami, mobanar
bo diá in yagi-yagi inta diá mopia in
inaidan nami ko'i monimu inta ain
nopirisaya ko'i Kristus. Inontong bidon
monimu tontanı̂ ing kami bodongka bidon
ki Allah in nonota'au kon tua komintan.
11 Kinota'auanbı̂ monimu ing kinototabi
nami ko'i monimu. Naonda bo guyanga bo
adı̂.
12 Kami umuran mononggina bo mobogoi
in dorongan ko'i monimu bo modesak
simbá mo'ikow mo'idudui kon inta kino
ibog i Allah. Inoinı̂-Nya im mo'ikow simbá
moba̲ḻı̂ umat kon dunia-Nya inta mobagu

bo mokorasa kong kawasa-Nya inta
mo̱loben.
13 Oyúon in totok mokopia-pia kong gina
nami, sahingga kami tantú mosukur ko'i
Allah. Tuata wakutu ing kami nopoyaput
in Habar Mopia nongkon i Allah ko'i
monimu. Habar Mopia tatua diábí tongá
inanggap monimu habar nongkon intau,
ta'e totu-totu'ubí Habar Mopia nongkon i
Allah. Sin Roho-Nyabí im pinopopaké-Nya
ko'inimu nogaid kon tua mita, intau inta
mopirisaya ko'i Yesus.
14 Bayongan gina̱lum jama'at i Allah, onu
inta kinorasa'an monimu, kinorasa'anbí
doman in jama'at mita i Allah inta kon
Yudea inta nopirisaya domandon ko'i
Kristus Yesus. Mo'ikow pinogutú doman
in yobayat mita monimu tongo̱lipúan,
naonda bo inta kinorasa'an in jama'at mita
i Allah kon Yudea. Mosia pinogutú doman
in intau mita Yahudi.
15 Intaubí mita tatua inta no̱limod
ko'i Tuhan Yesus bo nabi mita bo inta
nomogutú doman ko'i nami. Mosia
mosaturu kom bayongan intau, bo
beresibí diá mosanang ing gina i Allah ko'i
monia.

16 Modapot im mosia moramiji totok
moḻamboi ko'inami mopoyaput in Habar
Mopia kon intau mita inta de'eman Yahudi,
Habar Mopia inta mokosaḻamat ko'i
monia. Intau mita in Yahudi tatua, umuran
mogaid kon inta diá mopia kinobobúbî
monia. Pangabisannya hukumon i Allah im
mosia.
17 Bayongan ginaḻum jama'at i Allah,
wakutu ing kita noyotanga diá no'onggot
-- noyayuk kom mata ta'e nodiugbî kong
gina -- totokbî ing kinotanoban nami im
mo'ikow bo tantú ramijion nami simbá
buipa moyodungkuḻ monimu ing kami!
18 Kami in noroncanadon mamangoi
mokipodungkuḻ ko'i monimu;
kotongonumaidon degá nonungkuḻ
ta'e umuran ḻamboian Ibilis in roncana
nami tatua.
19 Totu'ubî kon tongábî mo'ikow nion
in nobaḻ̲î harapan bo inta nobaḻ̲î batoḻ in
dodob nami aka ki Yesus inta ki Tuhan
naton mamangoi bui.
20 Totu'u kom mo'ikowbî nion batoḻ in
dodob bo inta nobaḻ̲î dodoyonan pia in
gina nami.
3 1 Kami diádon mokotahang kon tanob
nami ko'i monimu, tuamai iraikumai yo

manikah biar dongkadon aku'oi ing kon Atena,
2 pogo̱la-go̱latan potabákupa mangoi ko'i monimu ing ki utat naton ki Timotius. Sia na'a im mogogaid kon oáidan i Allah inta topogaidan nami nopoyaput in Habar Mopia soá̱l ki Kristus. Pinotabá nami in sia mamangoi ko'i monimu simbá motu̱lung moginrigon kong gina monimu bo po̱lat mononggina bá umuran mo'ikow mopirisaya ko'i Kristus.
3 Bá diá tobatúmai intau kon sigad monimu moba̱lui im pirisaya sim mokorasa kon roriga mita naton na'a. Kinota'auan bidon monimu kon tua in sinantú bidon i Allah ko'i naton.
4 Sing kowakutu ing kami koyota-yotakinpa monimu, muna bidon pinoguman nami, kong kita im pastibî mokorasa kon roriga. Bo totu'u kon noba̱ĺidon intua komintan; kinota'auan bidon monimu intua.
5 Manangka intua pinotaba'kudon namangoi ing ki Timotius sim mo'ibogdon totok aku'oi mokidongog kon habar soá̱l kopopirisaya monimu ko'i Kristus. Mo̱lia-̱liau ing ginaku sin dikabo kinokawasa'andon Ibilis im mo'ikow,

sahingga onu inta siniḷopían nami diádon
im baragunanya.
6 Ta'e tana'a, naonda ing ki Timotius
namangoi nodia in sia kon habar inta
mokosanang totok kon gina. Ino'umannya
kom mo'ikow totu'-totu'udon mopirisaya
ko'i Kristus bo umuran doman mositabian.
Ino'umannya doman kon umuran
kotoropan monimu kong kami na'a in
intaubí mopia bo mo'ibog doman totok im
mo'ikow moyodungkuḷ nami, ná bí doman
tua ing gina nami ko'i monimu.
7 Manangka intua utatku mita, umpakah
ing kami nobiag nosusah bo mororiga,
ta'e nosanangbí totok ing gina nami in
nokodongog kon habar kom mo'ikow
umuran mopirisaya ko'i Kristus.
8 Habar tatua nokodugang kon noroton
ing gina nami, asaḷ bo tantú roton in
sosindog monimu bo umuran motobatú i
Tuhan.
9 Diádon im poporupa'an in sukur nami
ko'i Allah sim bayongan inta mokosanang
kong gina kon tayowon-Nya, lantaran
mo'ikow.
10 Doḷom bo singgai kami umuran
mosambayang simbá kita mota'au
moyodungkuḷ bo moyogintayow makow

bo mogintompod kon onu inta paraḷupa
pakéon monimu kom mopobayak im
pirisaya monimu ko'i Kristus.
11 Bo po'igumon makow intua, ki Allah,
ki Amá naton bo ki Tuhan naton ki Yesus
Kristus mobogoi in daḷan ko'inami simbá
moyodungkuḷdon bui monimu.
12 Bo igumon doman makow nami ko'i
Tuhan bá mo'ikow umuran mositabian
bo oyúon doman in tabi monimu kon
tumpaḷa intau, sahingga in tabi monimu
kodugang- kodugangdon ná tabi nami
ko'i monimu.
13 Aka natua yo irigonan i Tuhan ing gina
monimu, sahingga modaritdon totok ing
kobobiag monimu bo diá bidon in inta
diá mopia in aidan monimu kon tayowon
i Allah, ki Amá naton, ko wakutu ing ki
Tuhan naton ki Yesus mamangoi bui
moyotakin im bayongan intau inta ain
nobaḷi umat-Nya.

4 1 Pangabisannya uḷe utat mita, na'a
im po'igumon nami takin tonggina
ko'i monimu inta pinodoyon kong kawasa
i Tuhan Yesus: "Sinundúdon bo ain
inontong monimu ko'inami náonda ing
kobobiag podudui kon inta mokosanang
kong gina i Allah. Mo'ikow in nobiag bidon

natua, ta'e tana'a pinodoyon kong kawasa i
Yesus, kami mopo'igum totok ko'i monimu
bo moki ramiji simbá totu-totu'udon
mo'ikow mogaid kon tua komintan.
2 Sing kinota'auan bidon monimu in
totundú mita inta pinota'au nami ko'i
monimu pinodudui ing kawasa i Tuhan
Yesus.
3 Nana'a ing kino ibog i Allah: Ibogon-
Nya mo'ikow mobiag tongábĩ kom bonu
ing kawasa-Nya; mobiag modarit kom
bayongan yagi-yagi bo yumayuk kon oáid
mita mokotor bo inta diá mopia.
4 Pomuḷoi in ḷoḷaki kon sigad monimu
musti monota'au kon naonda im mobiag
mokosanang kong gina i Tuhan bo gina
im bayongan intau takin i buḷoinya.
5 Dona'aibĩ dumudui kon ibog awak
im batangan ná oáid in intau mita diá
nonota'au ko'i Allah.
6 Tuamai musti mokopo'ingat, simbá
diá tobatúmai intau mogaid kon inta diá
mopia ko'i utatnya, andeka monguboḷ ko'i
utat sin tuḻianbĩ i Tuhan im boyongan tua,
ná inta aim pinota'au bo pinonorop nami
ko'i monimu koḻipod.

7 Inoinḯ i Allah ing kita, de'emanbḯ mogaid
kon inta mora'at, ta'e mogaidbḯ kon onu
inta mokosanang kong gina-Nya.
8 Tuamai ki ine in doḯ motarima
kon singogku, yo de'emanbḯ intau im
bayowannya, ta'e ki Allahbḯ inta ain
nobogoi in Roho-Nya mokudus ko'i
monimu im bayowannya.
9 Diábḯ bain paisonpa bui nami ko'i
monimu in tabi monimu kon utat mita inta
tumpaḷa mopirisaya ko'i Kristus Sinundú
bidon i Allah im mo'ikow kom musti
mototabian.
10 Bo tua komintan aindon pino'ontong
monimu kom bayongan utat inta kom
Makedonia. Ta'e tantúbḯ tonggina'an nami
im mo'ikow simbá modugang motompia
ing kobobiag monimu.
11 Poramiji bá tantú mo'onow ing gina
bo dika umuran kumapog kon urusan
intau ibanea. Manikah bo potayak kong
kobiagan monimu tontanḯ, ná inta aim
pinoguman nami koḷipod ko'i monimu.
12 Sahingga im mo'ikow mobiagdon
motoḷutui kon tayowon intau mita ibanea,
bo diá tongá moharap makow kon intau
ibanea.

13 Utatku mita, ibogon nami bá totu-
totu'udon kota'auan monimu in soạl
intau mita inta aim minatoi; simbá diá
moájar ing gina monimu ná mosia inta diá
koponghárapan.
14 Kita im mopirisaya kong ki Yesus aim
minatoi, ta'e nobiag bui. Tuamai kita
mopirisaya doman, kom biagonbî bui i
Allah im bayongan intau inta mopirisaya
ko'i Yesus Kristus inta aim minatoi bo
mosia mobiag moyotakin-Nya.
15 Kon soạl tatua, nana'a im pinoguman
i Tuhan inta musti poyaput nami ko'i
monimu: "Kowakutu ing ki Tuhan Yesus
mamangoidon bui kita inta nobiagpa in
diábî umuna ko'i monia inta minatoidon
muna.
16 Bambî itoi im malaekat mobạlú bo
terompet i Allah irupondon sạlaku tọlibag,
bain tua bo mamangoi ing ki Tuhan
Yesus nongkon soroga. Bo intau mita
inta mopirisaya ko'i-Nia inta aim minatoi
biagondon muna.
17 Mopạlut makow kon tua kita inta
nobiagpa na'a, bingkatondon moyotakin
monia mamonik in ịangit moyodungkuḷ i
Tuhan. Bain kon tuata bo mogutundon ing
kita takin i Tuhan.

18 Tuamai pakédon in singog tana'a kom
mosirigonan kong gina in tumpaḷa utat.
5 1 Utatku mita, soáḷ wakutu koángoian
bui i Tuhan diá bidon paraḷu paison
nami ko'i monimu.
2 Sing kinota'auan bidon monimu kon
singgai koángoian bui i Tuhan naonda
bo singgai koángoian im mononakow
kowakutu in doḷom.
3 Aka intau bo moguman nana'a:
"Komintanpabĩ noáman, diábĩ in onu bo
onu," dá kon dodai doman tuata tubuan
in onu inta mokoputú ko'i monia bo diá
tobatúmai mokoḷagui im mosia. Tua mita
daḻĩbĩ mo'iangoi naonda bo nakit im bobay
mononggadĩ inta mo'iuma ko'i monia inta
mononggadĩdon.
4 Ta'e aka mo'ikow yo de'emanbĩ intau
inta nobiag kon sindip, sahingga in singgai
tatua diábĩ mokotaḻikokog ko'i monimu
naonda bo ko'oangoi im mononakow.
5 Utatku mita mo'ikow nion komintanbĩ
intau inta nobiag kon nobayag, mo'ikow
no'ibonu kom bayag inta motarang. Kita
in de'emanbĩ intau inta nobiag kon sindip,
ande intau inta no'itu'ot kon doḷom inta
mosindip.

6 Tuamai kita dona'ai tongá umuran
mosiug makow ná intau mita ibanea,
ta'e umuran koratakon in raian bo tantú
kiḷuka-ḷukadmai.
7 Doḷom mosiug im mosia bo monginum
doman dapot im moḷoḷangu.
8 Ta'e kita na'a intaubí inta nobiag kon
singgai inta nobayag; manangka intua
musti doman mobayag in raian naton, bo
tantú mopirisaya ko'i Tuhan bo mositabian
doman bo umuran moharap kom bonu im
pirisaya kom posaḷamatonbí i Allah ing
kita. Tuabí in sonjata inta pakéon naton
moḷawang kon inta mosindip.
9 Piniḷí i Allah ing kita, de'emanbí bá
oyúon in hukumon, ta'e bá posaḷamaton i
Tuhan naton ki Yesus Kristus.
10 Sia minatoi sin lantaranbí kita, simbá
ko wakutu in Sia mamangoidon bui
--inta minatoi ande inta nobiagpa --
moyotakin-Nya mobiag.
11 Tuamai umuranbí positonggina'an bo
mosiporigonan kong gina ná inta biasamai
aidan monimu.
12 Utat mita po'igum nami totok ko'i
monimu, hormatonbí im mosia inta nogaid
kon yuá-yuák monimu; intau inta aim

pini̱ḻi̱ i Tuhan noba̱ḻi̱ itoi bo monononggina ko'i monimu.
13 Umuranbi̱ hormat bo kotabi im mosia tua, sin oáidan inta inaidan monia tatua de'emanbi̱ tongá ibo-ibog. Kobiagbi̱ motompia bo umuran mototabian i mo'ikow.
14 Utatku mita na'a doman dugang in tonggina nami ko'i monimu: Togur pia-pia makow im mosia inta doi̱ mogaid bo tantú irigonai ing gina intau mita inta mongo'ondok, bo dika ko̱liongan im motu̱lung kon intau mita bogá bo mokoposabar in tumayow kon intau inta noyagi-yagimai in oáid.
15 Ḻukadai simbá diá mositu̱ḻi̱an intau kon soáḻ mita inta mora'at. Umuran poramiji mogaid kon inta mopia kon intau mita.
16 Tantú kosanang ing gina,
17 bo dika ko̱liongan mosambayang.
18 Náondakabi̱ ing ka'ada'an monimu, yo tantúbi̱ posukur, sin tuata ing kino ibog i Allah aidan monimu sa̱laku intau mita inta ain nobiag notobatú i Yesus Kristus.
19 Dona'ai monahang kon onu ing kino ibog in Roho i Allah.

20 Bo dona'aibî anggapon monimu kon
diá im mangaḷe in habar mita inta inogoi
in Roho i Allah ko'i monimu.
21 Bayongan yagi-yagi musti ujionpa
muna, onda im mopia, tua in aidan.
22 Bo mokopoyayuk kom bayongan inta
mora'at.
23 Po'igumon makow simbá umuran i
Allah ogoian ing kobiagan motompia
bo baḷîion-Nya im mo'ikow umat inta
tongá mopirisaya bo mobiag takin i Allah.
Po'igumon doman makow bá ḷukadandon
i Allah in roho, gina bo awak monimu,
sahingga in diábî im moga'at ko wakutu
ing koángoidon bui i Yesus Kristus ki
Tuhan naton.
24 Tua komintan aidanbî i Allah inta ain
nogoinî ko'i monimu sin diábî dodai onda
Sia monguboḷ.
25 Uḷe utatku mita, tantú sambayangai
ing kami.
26 Aher makow poyaputpa in salam
nami kom bayongan utat pinodoyon kon
totabian saḷaku intau inta mopirisaya ko'i
Kristus.
27 Podoyon kong kawasa i Tuhan,
po'igumonku totok ko'i monimu, simbá

surat tana'a baca'an monimu kon tayowon
bayongan utat inta mopirisaya ko'i Kristus.
28 Po'igumon doman makow ki Tuhan
naton ki Yesus Kristus umuran mobogoi
im barakat. Hormat nami, Ki Paulus

2 Tesalonika

1 [1] Utatku mita jama'at inta kon Tesalonika, inta ain nobaḻ'i umat i Allah ki Amá naton bo umat i Tuhan Yesus Kristus! Kami toḷu, ki Paulus, ki Silas bo ki Timotius
[2] umuran mopo'igum makow in doá simbá ki Allah ki Amá naton bo ki Tuhan Yesus Kristus mobogoi im barakat bo kobiagan motompia ko'i monimu komintan.
[3] Nobaḻ'i bidon kowajiban nami mopoyaput in sukur ko'i Allah lantaran mo'ikow. O,o patusbî intua aidan nami sim pirisaya monimu ko'i Kristus tantú kodugang-kodugang bo tabi monimu kon tumpaḷa intau moḷoben domandon.
[4] Tuamai mo'ikow umuran o'umanon nami kon jama'at mita inta kinobaya'an nami. Mosanang totok ing gina nami mongonguman kon soáḷ kororoton im pirisaya monimu ko'i Kristus, umpakah pogutúon bo koántugan roriga.
[5] Bo nonyatadon kon na'a kom moádilbî totok im pononantú i Allah. Lantaran

mo'ikow bo nobiagdon nororiga sin
lantaran noramiji tumu'ot kon dunia
nobagu i Allah, dá mo'ikow patusdon
tumu'ot kon dunia tatua.
6 Onu inta irai i Allah moádil dá tua in
aidan-Nya, bo tuḻían-Nya in intau inta
mopoyoyigamai ko'i monimu.
7 Bo ko'inimu inta tana'a makow
noyoyiga -- natua doman ko'inami, ki
Allah monginggamábí kon roriga tatua
kon singgai ki Tuhan Yesus moponag
nongkon soroga bo mokipogontong takin
malaekat-Nya mita inta mongotorindog
8 bo takin tuḷudoman tuḷu inta kodoko-
dokot. Sia mamangoi mohukum kon intau
mita inta diá mopirisaya ko'i Allah bo inta
doí mokidongog kon Habar Mopia i Yesus
Kristus ki Tuhan naton.
9 Mosia na'a inta motarima kon hukuman
mokoyoyang modapot kopaḷutannya bo
ḷumbúon koyayúon nongkon tayowon
i Tuhan bo nongkon kawasa-Nya inta
moḷoben.
10 Tua komintan im mobaḻí kon singgai
koángoian-Nya kowakutu im poḷantudon
umat-Nya in Sia bo hormaton im bayongan
intau inta mopirisaya ko'i-Nia. Mo'ikow
nion im moyotakinbí doman umat mita i

Allah tatua sim mo'ikow nopirisaya kon
habar inta pinoyaput nami ko'i monimu.
11 Tuamai tantú sambayangan nami im
mo'ikow. Umuran po'igumon nami simbá
baḻi̱on i Allah umat-Nya im mo'ikow, umat
inta patus mobiag podudui ing ko'ibog-
Nya. Tuabi̱ im manga̱le pinogoini̱an-Nya
ko'i monimu. Igumon makow tua ki Allah
takin kawasa-Nya mogintompod kon
ibog monimu mogaid kon inta mopia,
mogintompod doman kom bayongan
oáidan inta inaidan monimu pinodoyon
kom pirisaya ko'i Kristus.
12 Aid monimu tatua aindon nopoḻantud
ko'i Tuhan naton ki Yesus Kristus,
sahingga im mo'ikow poḻantudon doman i
Tuhan Yesus lantaran pia ing gina i Allah
naton bo i Tuhan Yesus Kristus.
2 1 Soáḻ koángoian i Yesus Kristus Tuhan
naton bo soáḻ posipunan ko'i naton
simbá mogutun takin-Nya, na'abi̱ in totok
po'igumonku tana'a ko'i monimu:
2 simbá diá im mo'ikow baḻú mobingung
bo mo̱lia-̱liau ing gina sim mokodongog
kon na'adon in singgai koángoian i Tuhan
bui. Degá habar tatua nongkon habar
inta pinopogonú i Allah andeka tongábi̱
nongkon totundú in intau, andeka oyúon

doman in noguman kon soa̱l mita tatua
pernah pinais nami kon surat nami.
3 Náondakadon in habar dinongog
monimu, yo dona'aibi̱ ba̱lú kopongaruan
monia im mo'ikow, sin tongábi̱ uboo̱l monia
inta mo'ibog mopongaruh kon intau
ibanea. Simbá kota'auandon monimu,
kong kowakutu in diápa mo'iangoi in
singgai tatua, munapabi̱ nana'a im moba̱li̱:
Mobayong intau moba̱lui im pirisaya bo
mona̱lámai ko'i Kristus; bo intau mora'at
inta ain sinantú tumu'ot kon naraka
mamangoidon mopo'ontong in oáid
monia.
4 Oáid monia inta moka̱lakuang pakéon
monia mo̱lawang bo dumodia kom
bayongan inta sinumbah i intau, ande
bayongan ilah inta inanggap i intau ki
Allah. Modapot in sia limitú kom bonu im
Ba̱loi i Allah bo mongaku kon sia tua ka'in
ki Allah.
5 Toropbi̱ kon nodaitku bidon pinoguman
intua komintan wakutu in aku'oi
koyota-yotakinpa monimu.
6 Bo kinota'auanbi̱ monimu in tana'a onu
inta mo̱lamboipa makow kong koba̱li̱an
tua komintan. Aka mo'idapotdon wakutu

inta sinantú i Allah yo mo'iangoibí in intau
mora'at tatua.
7 Ropot inta mogaid kom mora'at tatua
momangkoidon umuni-uni mogaid,
ta'e sinaha-tahangpa makow. Bain aka
poyayukdon intau monahang tatua,
8 bain tua bo ko'ontongandon intau
mora'at tatua. Sahingga in aka ki Tuhan
Yesus mamangoi yo limodon-Nya
intau mora'at tatua takin tompot inta
pogirup-Nya bo yoyangon-Nya wakutu in
Sia mamangoi takin kamulia'an-Nya.
9 Intau mora'at tatua mamangoi takin
kawasa moloben nongkon Ibilis. Intau
tatua mogaid doman kom bayongan
oáidan inta mokoherang bo inta
mongotoyang ta'e nopuling in uboḷ.
10 Bayongan akaḷ inta mora'at pakéonnya
mopoyaying kon intau mita inta
mongoputú. Mongoputú im mosia sin doí
motarima bo doí doman kon habar mopia
inta nongkon i Allah inta mokosaḷamat
ko'i monia.
11 Tuamai popoángoian i Allah in tobatú
kawasa inta mokopoyaying ko'i monia,
simbá mopirisaya im mosia kon soáḷ inta
diá totou'u.

12 Pangabisannya bayongan intau inta
mo'ibog mogaid kon dosa bo inta diá
mopirsaya kon inta totu'u bo tongá
mo'ibog kon inta mora'at daiton toko
hukumon.
13 Utatku mita inta kinotabi i Tuhan!
Kami musti umuran mopoyaput in
sukur ko'i Allah lantaran mo'ikow, sin
nongkon pinomangkoianpabı́mai pinilı̇́don
i Allah im mo'ikow sim posa̱lamaton.
Kasa̱lamatan inta inaidan in Roho i Allah
ko'i monimu simbá mo'ikow ba̱lı̇́on umat
i Allah inta mokudus sim mopirisaya
mo'ikow kon habar inta mobanar nongkon
i Allah.
14 Tuata im manga̱le pinogoinı́an i Allah
ko'i monimu inta pinodoyon kom pirisaya
kon habar mopia inta pinoyaput nami ko'i
monimu. Ki Allah nogoinı́ ko'i monimu sin
ibogon-Nya mokorasa im mo'ikow kong
ko̱lo̱loben kawasa i Tuhan naton ki Yesus
Kristus.
15 Tuamai, utat mita, sindongdon koroton
bo umuran kadaiai in totundú mita inta
mobanar inta aim pinoyaput nami ko'i
monimu, pinomayak ino'uman ande inta
pinais.

16 Po'igumon makow ki Yesus Kristus
Tuhan naton bo ki Allah ki Amá naton
umuran mopo'onow bo moginrigon kong
gina monimu, simbá mota'au mo'ikow
mogaid bo mopohabar kon onu inta
mopia. Motabibî ing ki Allah ko'i naton,
bo lantaran Sia mopia dá pinomia-Nya ing
kita umuran mosabar bo moharap makow
kon inta mopia.
17 (2:16)

3 1 Na'a doman im po'igumonku ko'i
monimu utat mita: tantú sambayangai
ing kami, simbá habar nongkon i
Tuhan umuran pota'au magî-makow bo
tarima'an domandon takin pia ing gina ná
pinototarima monimu kolipod.
2 Bo umuraibî doman sambayangai simbá
kami posalamaton i Allah nongkon kawasa
in intau mita inta mongacau bo mora'at,
sin diábî komintan mopirisaya in intau kon
habar nongkon i Tuhan tua.
3 Ta'e ki Tuhan umuranbî mosatia
moginrigon kong gina bo molukad ko'i
monimu nongkon inta mora'at.
4 Bo kami im mopirisayabî totok ko'i
Tuhan kom mo'ikow nion in tantúbî
mogaid kon onu inta pinokiáid nami ko'i
monimu.

5 Po'igumon makow tua ki Tuhan umuran
motundú kon daḷan mopia ko'i monimu
simbá kota'auandon totok monimu kom
motabibî totok ing ki Allah ko'i monimu bo
ogoianbî i Kristus ing kasabaran mo'ikow.
6 Utatku mita, podoyon kon tangoi i
Tuhan Yesus Kristus, kami moguman
ko'i monimu simbá mo'ikow umuran
mokopoyayuk ko'i monia inta maḷas bo
doî dumudui kon onu inta sinundú mita
nami ko'i monia.
7 Kinota'auan bidon monimu, kom musti
dumudui im mo'ikow kon aid nami. Kami
in diábî tongá mosiug makow wakutu ing
koyuá-yuákpa monimu.
8 Kami in de'emanbî tongá moka'an kon
onu in ogoi intau bo diá mogaid, ta'e kami
in iyumoyigabî totok mogaid doḷom bo
singgai simbá diá tongá mokoposusahmai
kon intau ibanea.
9 De'emanbî lantaran diá in hak nami
moki tuḷung ko'i monimu, ta'e ibogon
nami bá mo'ikow dumudui kon aid nami.
10 Sing kowakutu ing kami kon yuá-
yuákpa monimu na'aia im poraturan inta
pinoguman nami ko'i monimu, "Aka intau
doî mogaid yo dona'ai monga'an in sia."

11 Pinoguman nami in nana'a sin
dinongog nami kon oyúon in intau kon
sigad monimu in doĩdon mogaid kon soạl
inta baraguna tongá bidon mogaid kon
inta diá baraguna.
12 Podoyon kong kawasa i Tuhan Yesus
Kristus, kami mobogoi im poringatan bo
tonggina kon intau mita natua, simbá
mosia umuran tumompia bo mogaid kon
oáidannya, sahinggai im moka'an in sia
kom bungai in ḷopĩnya tontanĩ.
13 Dikabĩ angoian maḷat im mogaid kon
inta mopia.
14 Bo aka oyúon intau inta doĩ
mokidongog kon onu im pinoguman nami
kom bonu in surat tana'a, yo mokopo'ingat
kon intau natua bo dona'ai moyobayat
takin mosia simbá mo'oyak in sia.
15 Tongá dikabĩ anggapon saturu in sia,
ta'e tonggina'ai saḷaku utat.
16 Ki Tuhanbĩ tua im pangkoi kobiagan
naton motompia. Po'igumon makow
umuran in Sia mobogoi ko'i monimu ing
kobiagan motompia bo mo'onow kom
bayongan yagi-yagi. Bo igumon doman
makow simbá ki Tuhan umuran moyotakin
monimu komintan.

17 Aku'oi, ki Paulus mopoyaput in salam
ko'i monimu. Aku'oibî tontanî in nomais
kon surat tana'a. Na'a in tanda pinakéku
kom bonu im bayongan suratku.
18 Totabi bo barakat i Yesus Kristus ki
Tuhan naton umuran koyota-yotakin
monimu komintan. Hormat nami, Paulus

1 Timotius

1 [1] Timotius, aḏíku kom bonu im pirisaya
ko'i Tuhan! Surat tana'a nongkon
inakó, ki Paulus inta nobaḻ̱ḭ rasul i Yesus
Kristus podudui in ibog i Allah inta
mopoposaḷamat naton, bo podudui
im parentah i Yesus Kristus oándoḷan
kobiagan naton. Po'igumon makow tua, ki
Allah ki Amá naton bo ki Yesus Kristus, ki
Tuhan naton umuran mobogoi im barakat,
totabi bo kobiagan motompia ko'inimu.
[2] (1:1)
[3] Wakutu in akúon mayakdon im
Makedonia, pinakisakudon ikow simbá
umuranpa mogutun kon Epesus. Kon
tua ikow mayak mononggina kon intau
mita inta motundúmai kon soáḷ mita inta
nongo'itaḷá, simbá gogaiandon monia in
aid mita ná tatua.
[4] Poguman ko'i monia kon dona'aibḭ̂
tongá umuran monarukiramai kon o'uman
mita inta diá totu'u bo soáḷ o'uman
kinobaḻ̱ḭan inta diá ing gogainya. Tua
komintan tongábḭ̂ mokopomuká kon
ropatoi inta diá im baragunanya bo

de'emanbî inta mokobiag motompia
podudui ing kasaḷamatan inta inogoi i
Allah kon intau inta mopirisaya ko'i-Nia.
5 Aku'oi mononggina nana'a simbá intau
kopakéandon ing gina modarit motuḷid
bo totu-totu'udon mopirisaya ko'i Tuhan,
sahingga oyúondon totabian kon tumpaḷa
intau.
6 Sin oyúon intau in diádon nobiag natua,
bo dongkadon tantú mobobayowan kon
soáḷ inta diá im baragunanya.
7 Mosia tua inta mo'ibog totok mobaḷî
mototundú kon hukum i Musa padahaḷ
mosia tontanî diábî doman momangaḷe
kon onu inta siningog ande sinundú monia
tua.
8 Kinota'auan bidon naton kon hukum i
Musa tua im mopirabî aka aidan podudui
kon onu inta sinundú.
9 Tantú mustibî kota'auan naton kon
hukum i Musa pinomia de'emanbî
pinopomakusud kon intau mita inta
mopia, ta'e ko'i moniabî inta mo'ibog
momaḷawang kon hukum, ko'i monia inta
mora'at, ko'i monia inta diá mopirisaya
ko'i Tuhan, ko'i monia inta umuran
mogaid kon inta no'itaḷá, ko'i monia inta
tongá umuran morai kon in dunia na'a,

ko'i monia inta diá nonota'au in agama,
ko'i monia inta moḷoḻimod kong guyanga
ḷoḷaki bo bobay, bo inta kino ḻimo-ḻimodea
kon intau.
10 pinopomakusud doman ko'i monia inta
mokotor in oáid, ko'i monia inta mongibog
kon tumpaḷa ḷoḷaki, ko'i monia inta
banselang, ko'i monia inta mongo uboḷ bo
ko'i monia inta umuran mongonguman
kon diá totu'u, bo oáid mita inta diá kino
ibog in totundú inta mobanar.
11 Totundú tatua pinaisdon kom bonu
in habar mopia inta pinoki poyaput
magî-makow i Allah ko'inakó, tuata in
Habar Mopia inta nongkon i Allah inta
moḷoben bo inta patus dayowon.
12 Aku'oi mosukur ko'i Kristus Yesus
Tuhan naton, sin aku'oi inogoian-Nyadon
in ropot mogaid kon oáidan-Nya, bo
inanggap-Nyadon aku'oi patus pokiáidan
in oáidan tatua,
13 umpakahbî tungkuḷ intua aku'oi na'a
umuran moponapud in diá totu'u bo
momogutú poḷat doman moningkuḻe
ko'i-Nia. Ta'e sinotabibî i Allah in aku'oi,
sin dodai intua aku'oi diápa mopirisaya,
sahingga in diábî kinota'auanku onu im
pinomiaku tatua, no'itutui ande no'itaḷá.

14 Bo moḷobenbi̱ totok in totabi i Tuhan
naton ko'i nakó. Inogoian-Nya aku'oi im
pirisaya moḷoben bo tabi kon tumpaḷa
intau inta ain notobatú i Kristus Yesus.
15 Totu'ubi̱ in singog tana'a, tuamai
patusbi̱ tarima'an bo pirisaya'an komintan:
"Kong ki Kristus ain namangoi in
dunia na'a sim moposaḷamat kon intau
baradosa." Bo aku'oibi̱ na'a in intau inta
totok im binaradosa bo inta totok doman
im mora'at.
16 Ta'e lantaranbi̱ ka'ada'anku natua, dá
sinotabi i Allah in aku'oi bo bá monyatadon
ing kososabar i Kristus Yesus ko'inakó,
intau inta totok im binaradosa. Bo na'adon
im mobaḷi̱ dodayanan kom bayongan
intau inta aka mopirisayadon ko'i-Nia bo
inta moko'uḷi̱ kong kobiagan mopia bo
mononoi.
17 Ki Allahbi̱ tua in Raja inta nongkon
pinomangkoianmai modapot ing
kopaḷutan dunia na'a, inta patus hormaton
bo dayowon sin tongábi̱ Sia in Allah inta
mononoi, inta diá ko'ontongan bo inta
totobatu! Amin.
18 Timotius, adi̱ku! Oáidan tana'a
inogoiku ko'inimu pinodudui kong koyow
i Allah inta aim pinoyaput in nabi mita kon

jama'at soáḷ ikow. Baḷ̈idon baḷunmu ing koyow i Allah tatua mogaid kom bayongan oáidan inta mopia. Poramiji totu-totu'u takin umuran kumadai kon inta mo'itutui bo paké ing gina motu̱lid bo modarit.
19 Sin oyúondon intau inta doïdon dumudui kon ibog ing ginanya inta mopia bo modarit, sahingga in nogoguya'atdon im pirisaya monia.
20 Kon sigad monia tua ing ki Himeneus bo ki Aleksander. Taya dua tua pinosarakankudon kon Ibilis, simbá mosia mobalajardon mogogai mohujat ko'i Allah.
2 1 Na'a in totok po'igumonku: Aka mo'ikow mo'ibadah bo mopo'igum in diá bo mopoyaput in sukur ko'i Allah, yo dika ko̱liongan im bayongan intau, sambayangaibï komintan im mosia;
2 bo sambayangai doman in raja mita bo intau mita inta inogoian ing kawasa momarentah simbá moáman bo motompia ing kobiagan naton kon tayowon i Allah inta umuran mogaid kon inta mopia.
3 Sin natuabï im mopia bo kino ibog i Allah inta mopoposaḷamat naton.
4 Ki Allah inta mo'ibog bá bayongan intau posaḷamaton bo monota'au kon onu inta mo'itutui.

5 Sin tongábî totobatú ing ki Allah bo
tongábî doman tobatú im mononigad kon
intau bo ko'i Allah, Sia tuata ing ki Kristus
Yesus.
6 Sia in tobatú intau inta ain noposarakan
in awak-Nya sim pinotobus kon dosa mita
im bayongan intau. Tua im mopoyata
kon wakutu inta ain sinantú i Allah,
ibogon-Nya bayongan intau posa̱lamaton.
7 Dá tuamai aku'oi pinotabá-Nya mayak
kon yuá-yuák in intau mita inta de'eman
Yahudi sim mopoyaput in habar mopia
inta mobanar nongkon i Allah. Onu inta
pinogumanku na'a, totu'ubî, de'emanbî
ubo̱l.
8 Ibogonku kon ondakabî, yo bayongan
̱lo̱laki musti mosambayang takin gina
motu̱lid, diá in yogenggeng ande
bobayowan.
9 Ná doman tua im bobay dona'ai
po'i̱liuon im pomomakeang, paké in
̱lambung inta moto-inut in ontongon
intau, bo inta diá moko'oyak. Bu'ok dona'ai
yagi-yagionmai, dona'ai mopomaké im
bu̱lawan, mutiara andeka ̱lambung inta
mongomaha̱l.

10 Ta'e hiasaibî in oáid mita inta
mopia, inta patus kom bobay mita inta
mo'o'ibadah ko'i Allah.
11 Bobay musti mobalajar diá
mo'unsingog bo motoindudui.
12 Diábî ogoiku im bobay motundú
andeka momarentah kon ḷoḷaki, musti i
mosia kibio-biómai.
13 Sing ki Adambî im muna pinomia i
Allah bain tua bodongka ki Hawa.
14 Bo de'emanbî ki Adam ing kino akaḷan,
ta'e bobaybî tatua, sahingga mosia
nomaḷawangdon kom parentah i Allah.
15 Ta'e umpakah natua, bobay im
posaḷamatonbî doman, sim mosia
mobogoi ing katurunan. Asaḷ sia
mokopo'ompá kon dodia bo mokopotantú
doman kom pirisaya ko'i Kristus bo
umuran ko totabian kon tumpaḷa intau, bo
moposarakan doman ing kobiagannya ko'i
Allah.

3 1 Totu'ubî in singog tana'a: "Intau inta
mo'ibog mobaḻî itoi kon jama'at, yo
sia tua mo'ibog in oáidan inta totok im
mopia."
2 Tuamai intau inta mobaḻî itoi kon
jama'at im mustibî intau inta motuḻid
ing gina, tongá tobatú ing ki buḷoinya,

mokokawasa kon ibog ing gina,
mobijaksana, mopia in oáid, mo'ibog
motuḷung kom bayongan intau bo mota'au
motundú kon inta mopia kon intau ibanea;
3 dona'aibî in intau inta umuran
moḷoḷangu, ande intau inta mo'ibo-ibog
moropatoi, ta'e intaubî inta moaḷus in
dodia bo pososingognya bo inta mo'ibog
doman in dodamean, bo diá dinoit.
4 Sia musti mota'au monompia kon
tombonu im baḷoinya, mota'au modidik
ko'i adînya mita simbá motoindudui bo
mohormat ko'inia.
5 Sin aka intau tatua diá mota'au
monompia kon tombonu im baḷoinya
tontanî, yo náondabî in sia monompia kon
jama'at i Allah?
6 Intau inta mobaḻî itoi kon jama'at, in
de'emanbî intau inta bagu nopirisaya
ko'i Kristus, sin dikabo mobaḻî in sia
mokaḷakuang, sahingga ing kutukon ná
Ibilis koḻipod.
7 Musti mopia in tangoinya kon tayowon
intau mobayong sin aka diá mopia yo
singkuḻeonbî im bayongan intau sahingga
ing kokawasa'andon in Ibilis in sia.
8 Natua doman im mobobantung mita in
jama'at, mustibî im mosia intau inta mopia

bo mojujur; diá dinoit bo diá umuran
monginum kon inta mokoḷoḷangu.
9 Takin gina modarit bo motuḻid mosia
musti umuran kumadai kon totundú
inta pinirisaya in intau Keresten inta aim
pinonyata i Allah.
10 Munapa ujion im mosia tua. Aka
kota'auandon kom motuḻidbĭ ing gina
monia, bain tua bo mota'au im mosia
mobantung kon jama'at.
11 Ná doman tua, ki buḷoi monia bobay
mustibĭ intau mopia de'emanbĭ intau
inta maya-mayak makow mongonguman
kon uboḷ. Mosia mustibĭ intau inta
mokokotahang kom bibig bo mota'au
doman pirisaya'anmai kom bayongan
yagi-yagi.
12 Intau inta mobaḻĭ mobobantung
kon jama'at, mustibĭ tongá tobatú ing ki
buḷoinya bo musti doman mota'au modidik
ko'i adĭnya mita bo mopia monompia kong
kobobiag in tombonu im baḷoinya.
13 Intau mita inta mopia im pobobantung
monia kon jama'at, hormatonbĭ bo
mobaranidon totok mongonguman kom
pirisaya monia ko'i Kristus Yesus.
14 Igumonku makow tua, diádon
mo'onggot in aku'oi bo mayak

mokipodungkuḷ ko'inimu. Umpakahbî
natua, ta'e aku'oi nomaispabî kon surat
tana'a ko'inimu,
15 simbá aka aku'oi diápa ḷagi mo'iangoi,
yo kota'auanmudon naonda ing kobobiag
naton saḷaku ki adî mita i Allah,
mangaḷenya kon na'a jama'at i Allah inta
nobiag. Jama'at tana'a inta nobaḷî oigi
pinonuḷid bo dumodudui kon totundú inta
totu'u nongkon i Allah.
16 Diábî tobatúmai mota'au momayow,
kom moḷobenbî totok onu inta no'ibunipa
kon agama naton na'a: Sia namangoi in
dunia na'a sinumon rupa intau, bo inakubî
in Roho i Allah, bo inontong im malaekat
mita. Habarnya pinowayadon kon sigad
im bayongan bangusa, bo Sia pinirisaya
im bayongan intau kon dunia na'a poḷat
sinintak namonik in soroga.
4 1 Roho i Allah muna bidon noguman
nana'a: Kon singgai mita inta
mo'iduduimai, oyúon intau im mobaḷuidon
im pirisaya monia ko'i Kristus. Mosia
dumuduidon kon dimukud mita inta tongá
mopororigamai bo poḷat doman dumudui
kon totundú mita in dimukud mora'at
tatua.

2 Totundú mita tatua inta pinota'au i intau
mita inta mongo munapik bo mongo'uboḷ.
Gina intau mita tatua ain nosindip.
3 Mosia motundú kon intau bá diá
mobuḷoi bo diá doman moka'an kong
ka'anon inta ain sinantú monia. Padahaḷ
ka'anon tatua pinomia i Allah sing ka'anon
takin mosukur ko'i-Nia in intau mita
inta ain nopirisaya ko'i Kristus bo inta
ain nonota'au kon totundú inta mobanar
nongkon i Allah.
4 Bayongan inta pinomia i Allah tua im
mopiabî, bo diábî tobatúmai im mota'au
anggapon haram aka tua komintan
tarima'an naton takin mopoyaput in sukur
ko'i Allah.
5 Sing ka'anon mita tatua aim bidon
binarakatan-Nya bo sinambayangan
domandon naton.
6 Aka tundúonmu intua komintan kom
bayongan ginaḷum naton, yo ikow im
mobaḷî bidon mogogaid i Kristus inta
nogaid nopira. Bo ikow umurandon
moginropot kon ginamu takin pirman i
Allah inta pinirisaya naton bo takin totundú
mita totu'u inta ain dinuduianmumai na'a
ing kino o'onggotea.

7 Dikadon mopirisaya kon o'uman mita
inta tongá pomia-mia'an in intau bo inta
diá im mangaḻenya. Ta'e tantudon poḻatih
mo'ibadah ko'i Allah.
8 Latihan in awak na'a tongábĭ topiḻik im
baragunanya, ta'e aka molatih mo'ibadah
yo mo'ibaragunabĭ kom bayongan yagi-
yagi, si oyúon in dandi kong kobiagan
tana'a makow bo kobiagan kon singgai
mo'iduduimai.
9 Totu'ubĭ in singog tana'a bo patusbĭ
tarima'an poḻat pirisaya'an.
10 Manangka intua kita musti moramiji
mogaid, sing kita in tongábĭ moharap
makow ko'i Allah inta nobiag; Sia tuata
inta mopoposaḻamat kom bayongan intau,
muna-munamai mosia inta mopirisaya.
11 Tundúdon intua komintan, bo
tongganutaidon in intau mita simbá
mo'ibogdon dumudui.
12 Mokopo'ingat simbá diá tobatúmai
intau im mopandang enteng ko'inimu
lantaran nogu'odpa ikow. Ta'e poramijidon
simbá ikow umuran mobaḻĭ dodayanan
bo doduduyanmai kon soáḻ inta mopia i
intau mita inta mopirisaya, pinangkoi kom
pososingog, oáid bo kon soáḻ kototabimu
kon tumpaḻa intau bo kopopirisayamu

ko'i Kristus Yesus takin kobobiagmu inta motompia.
13 Samantara aku'oi diápa mo'iangoi,
dá mokoporajingdon im mobaca kom
buk mita mosuci simbá mota'au ikow
mononggina bo motundú kom bayongan
intau inta mopirisaya.
14 Dika angoian maḷat ikow mopomaké
in totabi inta aim pinonotabi i Tuhan
ko'inimu wakutu in ikow binarakatan i itoi
mita in jama'at. Umuran torop ing koyow
i Allah inta pinoguman in nabi mita soáḷ
ikow.
15 Tarukira intua komintan bo totu-totu'u
aidan intua simbá ko'ontongandon intau
ing komajuan oáidanmu.
16 Ḷukadai in awakmu bo ḷukadai doman
onu inta ain sinundúmu. Musti ikow
mokopotoindudui kon tua komintan, sin
aka tantúmu aidan intua komintan, yo
mangaḻenya kon tua ikow moposaḷamat
bidon in awakmu bo moposaḷamat doman
kon intau mita inta mo'ibog mokidongog
ko'inimu.
5 1 Dika daḻin-daḻîonmu in tumorú ko'i
monia inta umur monia no'iḻiudon
ko'i naton, ta'e diugaibî in sia bo
mongonguman naonda bo mongonguman

takin guyangamu tontanḯ. Ná doman tua
mosia inta nongogu'odpa, tonggina'aibḯ
im mosia ná ki utatmu tontanḯ.
2 Aka guyanga mita bobay dá pomia
doman mosia ná ki inámu tontanḯ. Natua
doman im mongodeaga mita, pomia
doman ná ki ai-aimu tonanḯ bo kotuḻidbḯ
ing gina.
3 Hormatbḯ in intau inta dongkadon
boba-bobay bo inta nobiag dongka sia-sia
mita.
4 Ta'e aka intau boba-bobay tatua
kogaďipa ande kogompupa, yo ki aďinya
andeka ki ompunyapa tua im muna
tonggina'an kom bá umuran tarukira'an
ing guyanga monia tatua, bo motuḻḯ kon
tabi i iná ande i ba'ay monia tua, sin tuabḯ
ing kino ibog i Allah.
5 Intau boba-bobay inta nobiagdon
tontanḯ sin diádon in haraponnya
makow motuḻung monompia ko'inia, bo
dongkadon ki Allah im poharapannya
makow, yo musti in sia doḻom bo singgai
mosambayang bo mopo'igum in totabi
ko'i Allah.
6 Ta'e aka tobatú bobo-bobay inta
totokpa im mo'ibog ing kasanangan
dunia na'a yo mosia tua in sabanarnya

minatoi bidon, umpakah awak monia tua nobiagpa.
7 Pota'audon ko'i monia in soạl mita
tana'a, simbá mosia mobiagdon totu-
totu'u bo diádon mogaid kon inta diá
mopia.
8 Ta'e aka oyúon intau inta doĩ
monarukiramai ko'i utatnya, ginạlumnya,
apadoman intau inta kom bonu im
bạloinya, yo intau tatua doĩ mogaid kon
onu inta sinuntut im pinirisayanya tatua,
dá intau tatua mora'a-ra'atdon nongkon
intau inta diá mopirisaya ko'i Kristus.
9 Intau inta mota'au tangoion dongkadon
boba-bobay, tongábĩ mosia inta nongkon
umurdon onom nopuḷuh notaong bo
namonik, bo mosia inta tongá komintan
pinobuḷoi,
10 bo kinota'auan doman in intau kon
umuranbĩ in sia nogaid kon inta mopia,
ná umpamanya, ain nonompia ko'i adĩnya
mita, motabi kon tumpạla intau, mo'ibog
mobogoi ing ka'anon kon intau mita
mopirisaya. Mo'ibog doman motuḷung kon
intau mita inta nobiag nobogá, pokoknya
mosia totu-totu'udon nogaid kon onu inta
mopia.

11 Aka boba-bobay inta diápa nongo
umur yo dona'aipa poyo iyapon, sin aka
koáputan in ibog monia, yo mokipobuḷoibĩ
im mosia bo taḷáanbĩ monia ing ki Kristus.
12 Dá mo'itaḷá im mosia sin nomayowdon
kon dandi inta ain inogoi i Allah ko'i
monia.
13 Apadoman wakutu monia tongá modait
kon agĩan akoan kom baḷo-baḷoianea. Bo
mo'iḭ̲iu doman ra'at kon tua aka mosia
mo'ibog doman mopora'at-ra'atmai kon
tangoi intau ibanea bo mo'ibog doman
umauk kon urusan intau ibanea, bo
mongonguman doman kon soáḷ mita inta
diá patus o'umanon kon intau ibanea.
14 Tuamai ibogonku, intau boba-bobay
inta nomudapa buidon mokipobuḷoi,
simbá buidon moko'uḭ̲ĩ kon adĩ kon
tonibuḷoinya, bo tongádon in sia
monompia ko'i adĩnya inta kom bonu
in tonibuḷoinya tatua, simbá intau
mita inta mosaturu ko'inaton diádon
moporomu-romúmai kon tangoi naton.
15 Soáḷ tana'a pogumanku ko'i monimu,
sin oyúondon im boba-bobay inta ain
no'itaḷá kon daḷan bo dinumuduidon kon
Ibilis.

16 Ta'e aka oyúon intau Keresten inta
kon tombonu im baḷoinya nobaḷ̲idon
boba-bobay, yo musti tompia'annya in
sia, dikabí̲ tongá moharap makow kom
bantuan in jama'at. Sin aka natua, dá
jama'at im mota'au bidon mayak motayak
kom boba-bobay ibanea inta diádon
koginaḷum.
17 Itoi mita in jama'at inta nopobayak in
oáidannya notompia, patusbí̲ in sia ogoian
im pongharga'an kodua noguntuḷ ing
kopianya. Torutama mosia inta morajing
totok motundú bo mopoyaput in Habar
Mopia.
18 Sing kom bonu im buk mosuci
pinaisdon nana'a: "Sapi inta koyogot
moritak kon gandum simbá moripúdon im
batoḷ ing gandum nongkon simpungoinya,
dona'aibí̲ pomponan im bibignya."
Bo pinais doman nana'a, "Intau inta
mogaid patusbí̲ motarima kom boḷ̲i im
pinogaidannya tatua".
19 Dona'aibí̲ tongá tarima'anmu makow
natua onu im pinonapud kon tobatú itoi
in jama'at, ta'e mustibí̲ oyúon in doyowa
ande toḷu in intau inta noko'ontong tontaní̲
im mobogoi ing kosaksian kom porkara
inta pinonapud ko'inia tua.

20 Intau inta nogaid kon inta diá mopia
mustibî togur kon tayowon jama'at mita,
simbá dongogondon in intau ibanea bo
mo'ondokdon im mosia mogaid kon inta
diá mopia tatua.
21 Kon tayowon i Allah, bo i Yesus
Kristus bo im malaekat mita inta pinḭlî-
Nya, pogumankudon ko'inimu simbá
dumuduidon ikow totu-totu'u kon onu
inta sinundúku mita tana'a, ḷumbúbî
in raianmu inta diá mopia ko'i inekabî
bo aidaidon in na'a komintan bo dikabî
mopoyoposi kon intau.
22 Dikabî gumampanganmai im monantú
poḷat momarakat kon intau sim baḻîon
mogogaid kon oáidan i Tuhan. Bo aka
oyúon in intau nogaid kon inta diá mopia
yo dona'aibî dumayan ikow. Tantubî
ḷukadai in awakmu bá umuran modarit.
23 Dona'aidon tongá umuran tubig in
inumon, ta'e siga-sigad monginum kon
anggur tumongopḭlik simbá molancar
moḷumbú kong kotoran, sin ikow
mokakitdon im motakit.
24 Dosa in tongonumai intau, wakutu
in diápa sidangon ko'ontongan bidon
motarang. Ta'e dosa intau ibanea bain
ko'ontongan aka mopaḷutdon sidangon.

25 Ná doman tua in oáid mita mopia baḷúbî
ko'ontongan, bo inta diá mogampang
ko'ontongan in diábî umuran mo'iadop.
6 1 Intau mita Keresten inta nobaḻidon
ata mustibî tantú mohormat ko'i
tuangnya, simbá tangoi i Allah bo inta
sinundú i Allah ko'i naton diá singkuḻeon
intau.
2 Aka ki tuang monia tua bo intau ing
Keresten yo dikabî pandang entengon in
sia, malahan ata tatua mustibî mokopopira
im mobantung ko'inia, sing ki tuang inta
pinobantungannya tatua tumpaḷa intau
mopirisaya inta kinotabi i Allah. (6-2b)
Na'a komintan musti tundúonmu bo
pononggina ko'i monia.
3 Aka ki ine im motundú kon totundú
tolaeng inta diá notongkai in totundú inta
sinundú naton bo doî doman kon totundú
mobanar inta nongkon i Yesus Kristus
Tuhan naton, bo inta pinobayak in agama
naton,
4 yo intau tatua mododia bo diá doman
nonota'au kon onu bo onu! Panyaki intau
natua im mo'ibo-ibog mobobayowan kon
soáḷ istilah mita sahingga mokopomuká
kon intoi, ropatoi, mosi ponapudan in diá
totu'u, mosicuruga'an,

5 bo umuran moyogenggeng. Pikiran
intau mita natua ain nobangkung bo
diádon mota'au pirisaya'anmai. Inanggap
monia agama na'a mota'aubĩ potayakan
kong ka'untungan tontanĩ.
6 Totu'ubĩ kon agama tua im mobogoibĩ
ing ka'untungan moḷoben, aka intau tatua
umuran mopuas kon onu inta oyúon
ko'inia.
7 Sin diábĩ tobatúmai in dinia naton
wakutu namangoi in dunia na'a, ná doman
tua, diábĩ doman tobatúmai in diaan naton
aka ḷumuaidon nongkon dunia na'a.
8 Dá, aka oyúonpa ing ka'anon bo
pakeang yo mobaḻĩdon intua.
9 Ta'e intau inta mo'ibog mobaḻĩ mokaya
tombodokondon in ibogea inta diá im
baragunanya bo inta mokogoguya'at
ko'inia. Ibog mita tatua mokorimumud bo
mokobodito ko'inia.
10 Sim pomangkoian bayongan inta
mora'at na'a in ibogbĩ kon doit. Aindon
tongonumai degá in intau inta umuran
moramiji motayak kon doit, sahingga
in diádon dinumudui kon totundú in
agama Keresten, dá tongádon roriga im
mo'iantug ko'i monia bo inta mokoájar

doman kong gina ing kodungkuḷan monia tua.
11 Ta'e ikow inta aim piniḻ̄i i Allah,
mokopoyayukdon kon tua komintan.
Tayakdon onu inta mopia kon tayowon
i Tuhan, aidai onu inta mo'itutui,
posambayang bo mokopotantú kom
pirisaya ko'i Kristus, kotabibî in tumpaḷa
intau, mobalajar mosabar bo aidai onu
inta mokosanang kong gina intau.
12 Poramijidon totu-totu'u mobiag
saḷaku intau inta mopirisaya ko'i Kristus.
Mobiag mobanar bá mo'uḻ̄imu ing
kobiagan mononoi. Sin tuabî im mangaḻe
pinogoinîan i Allah ko'inimu bo tua doman
komintan inta umuran inakumu kon
tayowon intau moántó.
13 Bo tana'a makow, kon tayowon i
Allah inta ain nobogoi ing kobiagan kom
bayongan yagi-yagi, bo kon tayowon i
Kristus Yesus inta ain noguman kon onu
in totu'u ko'i Pontius Pilatus. Po'igumonku
in na'a ko'inimu:
14 Duduiaibî im bayongan parentah
tana'a, dikabî tobatúmai in taḻiban
modapot kon singgai koángoian bui i
Tuhan naton ki Yesus Kristus.

15 Ki Allahbí tontaní in nonantú kon
singgai koángoian-Nya. Sin tongábí Sia im
mongonguasa kon dunia na'a. Moḷantud
totok in Sia, Sia Raja im bayongan raja, bo
Tuhan im bayongan Tuang.
16 Tongábí Sia in diá kokawasa'an im
popatoi bo inta nobiag kon sindar inta diá
mota'au diugan i inekabí. Diábí tobatúmai
intau moko'ontong ko'i-Nia, bo totu'ubí
kon diábí ontongon intau in Sia. Tongábí
Sia im patus hormaton sing kawasa-Nya
no'i̱liu kom bayongan kawasa kon dunia
na'a modapot kopaḷutan in dunia na'a!
Amin.
17 Ponoropdon kon intau mita inta
nobiag no'oyúon, bá mosia diá dumodia
bo diá mopodoyon ing kobiagan monia
kom barang mita inta modai-daitbí, ná
kakaya'an in dunia na'a. Mosia mustibí
mopodoyon ing kobiagan monia ko'i
Allah inta ain nobogoi im bayongan
yagi-yagi ko'i naton inta diádon ko'iapan
ing kobayongea, inta pakéonmai naton
muḷoi in singgai.
18 Ponorop domandon ko'i monia simbá
mosia mopo'ontong in aid inta mopia.
Kobayongdon im mogaid kon inta

mopia, mokopopia kong gina bo mo'ibog mobogoi.

19 Aka natua in aidan monia, yo momangkoidon im mosia mosipun kong kapunya'an inta mobaḻi baḻun mopia kon singgai mo'iduduimai. Bo aka natua mosia im moko'uḻi doman kong kobiagan mononoi ná inta kino ibog i Allah.

20 Uḻe Timotius, adi'ku, onu inta pinokiáidku bo inta pinogumanku ko'inimu, yo ḻukadai totok intua kopira! Dona'ai tongá mongonguman kon soáḻ inta diá im mangalenya bo inta mora'at, dika tongá mobobayowan kon soáḻ mita inta sinangoian "Pongotahuan".

21 Sin oyúondon in intau inta motundú kon natua sahingga doíidon mosia dinumudui kon onu inta sinundú i Kristus Yesus. Igumon makow ki Allah umuran mobogoi im barakat bo totabi ko'i monimu komintan. Hormat nami, Ki Paulus

2 Timotius

1 [1] U̲le Timotius aďíku inta totok ing kotabiku! Aku'oi, ki Paulus, nomais kon surat tana'a, mopo'igum makow doá simbá ki Allah inta ki Amá naton bo ki Yesus Kristus, Tuhan naton, umuran mobogoi ko'inimu im barakat, totabi bo kobiagan motompia. Pinoduduibí kon ibog i Allah aku'oi na'a nobaḻí rasul i Kristus Yesus bo poḷat pinotabá mopota'au in daḷan kobiagan inta pinodandi i Allah. Kobiagan tatua sinarimadon naton sing kita ain notobatú i Kristus Yesus.

[2] (1:1)

[3] Aku'oi mopoyaput in sukur ko'i Allah inta binantunganku takin gina motu̲lid bo modarit ná inta inaidan im mogoguyangku tungkuḷ intua. Umuranku sambayangan im mo'ikow pomuḷoi ing kotoropanku doḷom ande singgai.

[4] Tantúku kotoropan ko'oajar ing ginamu, tuamai mo'ibogdon totok aku'oi mokipodungkuḷ ko'inimu bá mosanangdon ing ginaku.

5 Umuran kotoropanku ing
kopopirisayamu ko'i Kristus inta
totu-totu'u tua naonda bo kopopirisaya
i ba'aymu ki Lois bo ki inámu ki Eunike.
Bo moyakinbî totok in aku'oi kong
kopopirisayamu nion ná bî doman onda
bo kopopirisaya monia tua.
6 Manangka intua tantúku bui ponorop
ko'inimu simbá umuranmu pakéon
kopira'an in totabi inta inogoi i Allah
ko'inimu wakutu im binarakatanku ikow.
7 Sin Roho inta inogoi i Allah ko'i naton
in de'emanbî bá mo'ondok ing kita, ta'e
Rohobî inta mobogoi in ropot bo mopuling
in tabi bo mokotahang kong gina ing kita.
8 Manangka intua dikabî mo'ondok im
mopota'au bo moguman kon onu inta
inaidan i Tuhan naton. Dika doman
mo'oyak, sin aku'oi im pinobonu kom
ponjara lantaran mopirisaya ko'i-Nia,
ta'e pakébî in ropot inta inogoi i Allah
motanggung moyotakin kon roriga sim
mopoyaput in Habar Mopia tatua.
9 Ki Allah noposaḷamat bo nogoinî ko'i
naton bá mobaḷî umat inta kinotabi-Nya.
Tua inaidan-Nya, de'emanbî pinodoyon
kon oáid naton mopia, ta'e pinodoyon-
Nyabî kom makusud-Nya tontanî bo

totabi-Nya inta pinongin i Kristus Yesus
ko wakutupa in dunia na'a diápa pinomia.
10 Bo masa in tana'a pino'ontongdon
i Allah in totabi-Nya tatua ko'i naton.
Pinotabá-Nya namangoi in Raja
Mopoposaḷamat naton ki Yesus Kristus.
Sia inta ain nonaḷow kong kawasa im
popatoi. Tuata inta pinota'au kon Habar
Mopia tatua.
11 Bo lantaranbî mopoyaput in Habar
Mopia tatua dá inoinî i Allah in aku'oi
mobaḻ̲î rasul bo guru.
12 Tuamai aku'oi nokorasa kom bayongan
roriga tatua, ta'e aku'oi in umuranbî
moyakin sing kinota'auankubî totok ki ine
im pinirisayaku tua. Moyakinbî in aku'oi
kon onu inta ain inogoi-Nya pinoki aid
ko'inakó tantúbî koḷukadan-Nya modapot
in singgai pangabisan.
13 Duduiaibî totu-totu'u in totundú
no'itutui inta ain inogoiku ko'inimu. Dika
umukat kon onu inta aim pinirisayamu bo
kon tabi inta ain nobaḻ̲î kapunya'an naton,
sing kita notobatúdon i Kristus Yesus.
14 Takin totuḷung in Roho i Allah inta
umuran kotaki-takin naton, umurai
ḷukadai kopira onu inta ain inogoi i Tuhan
ko'inimu, sing koboḻ̲ibî totok intua.

15 Bá kota'auanmu kom bayongan intau
inta kon Asia Kecil ain nonaḷámai ko'inakó.
Umpakah ki Pigelus bo ki Hermogenes.
16 Ta'e tombonu im baḷoi Onesiporus
umuran namangoi moposanang ing
ginaku, dá po'igumonku makow ki Tuhan
tantú mobogoi im barakat ko'i monia,
sin umpakahbî kom bonu im ponjara
aku'oi ta'e ki Onesiporus bo tombonu im
baḷoinya tua diábî mo'oyak im mamangoi
mokipodungkuḷ ko'inakó.
17 Wakutu ing ki Onesiporus no'iyaputdon
kon Rum, baḷúnya sinayak in aku'oi
nodapot noyodungkuḷ ing kami.
18 Bo kinota'auanmu bidon totok wakutu
in aku'oi kon Epesus, mobayong totok in
totuḷungnya ko'inakó. Dá aku'oi in tongá
tantú mopo'igum makow in doá simbá
ki Allah umuran mobogoi im barakat
bo totabi ko'inia ko wakutu in singgai
ponantúandon i Tuhan kom bayongan
intau.

2 1 U̲le Timotius adîku! Totabi inta
inogoi ko'i naton sin notobatúdon i
Kristus ing kita, ba̲î intua dodoyonan inta
mokoroton ko'inimu.
2 Onu inta ain dinongogmu sinundúku
kon tayowon intau moántó, yo poki-aid

intua kon intau mita inta mota'au
pirisaya'an bo inta mongopandoi motundú
kon intau ibanea.
3 Ikow musti moyotakin rumoriga saḷaku
tontara i Kristus inta motoindudui.
4 Tobatú prajurit inta koyogot moparang
diá bidon morai kong kopontingannya
tontanḭ, lantaran mo'ibog in sia
moposanang ing gina i tuangnya.
5 Ná doman tua tobatú olahragawan,
diábḭ in sia moko'untung aka diá dumudui
kon atorang inta pinaké kom pertandingan
tatua.
6 Tobatú monononggobá inta umuran
moramiji totok, tantú siabḭ i muna-
munamai moka'an kom bungai im
pinomuḷanya tatua.
7 Raibḭ kopira onu im pinogumanku
tana'a, sin ogoianbḭ i Tuhan in raian
mopandoi in ikow sahingga ing
komangaḷeanmudon im bayongan
yagi-yagi.
8 Torop in na'a: Habar Mopia inta
pinoyaputku tua in habarbḭ soáḷ ki Yesus
Kristus inta ain nobiag kon sigad in intau
minatoi, inta pinolahir saḷaku katurunan i
Daud.

9 Bo lantaranbî nopota'au in Habar Mopia
tana'a sahingga aku'oi noko'uḻî kon roriga,
nodapot in sinokig naonda bo intau
mora'at, ta'e pirman i Allah diábî mota'au
tokigon monia ná aku'oi.
10 Tuamai aku'oi in notabahbî
notanggung kon tua komintan lantaran
kopontingan in intau mita inta aim piniḻî i
Allah, simbá mosia moko'uḻî doman kong
kasaḷamatan inta inaidan i Kristus Yesus
bo takin kamulia'an inta mononoi.
11 Totu'ubî in singog tana'a, "Aka kita
bo matoi takin-Nya, yo kita im mobiagbî
doman takin-Nya.
12 Aka kita bo motabah, yo kita im
moyotakin-Nyabî doman momarentah.
Aka diá akuon naton in Sia, yo diábî
doman akúon-Nya ing kita.
13 Aka kita diá mosatia, Sia in umuranbî
mosatia, sin Sia umuranbî dumudui kon
ibog-Nya tontanî."
14 Mustimu ponorop kon intau mita
in na'a komintan. Kon tayowon i Allah,
tonggina'ai im mosia simbá diá tongá
mobobayowan kon soáḷ istilah mita,
sin diábî mangaḻe intua, malah tongábî
mopotomba'uk kon raian intau mita inta
mokodongog kon tua.

15 Totok poramiji simbá akuondon i
Allah in ikow saḷaku intau inta mota'au
pirisaya'an-Nya mogaid kon oáidan-Nya.
Poramijibî kombá diá mo'oyak in ikow
mogaid kon oáidan tatua, ta'e tongádon
kabaranian motundú bo mopota'au kon
onu inta mobanar nongkon i Allah.
16 Poyayukdon mongonguman kon soáḷ
mita inta diá i mangaḷenya bo inta mohojat
ko'i Allah. O'uman mita natua tongábî
mokodugang kong kora'at in intau.
17 Singog monia tua in ḷumandai naonda
bo panyaki kangker inta mokopatoi.
Kon sigad monia tua oyúondon ing ki
Hermeneus bo ki Piletus.
18 Mosia tua ain inumukat kon totundú
inta mobanar bo mopotomba'uk kom
pirisaya in tongonumai intau. Mosia
noguman, kong kobiagan nongkon
kinopatoian aim bidon nobaḷî.
19 Ta'e dodoyonan moroton inta
aim pinomia i Allah tua diá bidon im
mokodandú. Kon ḷimoniknya pinaisdon
nana'a, "Kinota'auanbî i Tuhan umat-Nya
inta kinotabi-Nya," bo "Intau inta mongaku
umat i Tuhan mustidon mogogai mogaid
kon inta noi'taḷá."

20 Kom bonu im baḷoi moḷoben norupa-
rupamaidon im pakakat, oyúon in
nongkon perak, nongkon buḷawan, oyúon
doman in nongkon kayu bo nongkon butá.
Oyúon im pinogaid kon oáidan inta mopia
totok, ta'e oyúon doman im pinogaid kon
oáidan inta diá totok moponting.
21 Intau inta monaḷámaidon kom
bayongan inta mora'at ko'inia, yo sia tua
im pakéon pogaid kon oáidan inta mopia
totok. Dongkadon ki tuangnya ing ki togi
ko'inia bo mobaraguna domandon in sia
ko'i tuangnya. Sia sinadiadon sim pakéon
kom bayongan oáidan inta mopia.
22 Tuamai dika ná ibogpa in tayamobiag
mita, inta mo'ibo-ibog in diá mopia,
ta'e poramiji mobiag podudui kon inta
kino'ibog i Allah. Mokopotoindudui kon
onu in sinundú i Tuhan, bo motabi kon
tumpaḷa intau bo gina umuran mosanang.
Kobiagbî natua takin mosia inta umuran
mokuani mokituḷung ko'i Tuhan takin gina
motuḷid.
23 Dika mo'ibog mobobayowan takin
intau mita bodok inta diá nonota'au kon
onu bo onu. Aim bidon kinota'auanmu
kon tongábî intua mokopomuká kon
yogenggeng.

24 Intau inta nogaid kon oáidan i Tuhan
diábĩ mopia aka moyogenggeng. Mustibĩ
mokopoáḷus kom pososingog bo mokopo
ompá kon dodia kon tumpaḷa intau, bo
mopira doman motundú kon intau bo
mosabar.
25 Sia musti mokopoḷukó kom bahasa
aka motundú kon intau mita inta mo'ibog
momaḷawang; bo tantú mopo'igum makow
bá ogoian i Allah ing kasampatan in intau
mita tatua simbá mogogaidon mogaid kon
dosa bo monota'audon kon totundú inta
no'itutui.
26 Sahingga mosadardon mosia bui, bo
mo'ipilatdon nongkon poyogaḷap in Ibilis
inta ain notogot ko'inia tua bo nomakisa
simbá umuran dumudui kong ko'ibognya.
3 1 Toropdon in na'a: Kon singgai tumi
mobayong in roriga korasa'an.
2 Intau mita dongkadon umuran momikir
kong kopontingan monia tontanĩ. Kong
gina monia in dongka bidon tantu
doit, mosia mobaḻĩdon mokaḷakuang
bo mo'ibog monguboḷ, mo'ibo-ibog
moningkuḻe kon intau, momarontak kong
guyanga, diá mota'au motuḻĩ kong kopopia
in intau ko'i monia bo onu inta sinundú in
agama kodoĩbĩ monia.

3 Diábĩ in tabi monia kon tumpaḷa intau,
sahingga doĩbĩ mongampung kon intau
inta kotaḷá ko'i monia, bo mo'ibo-ibog
mopora'atmai kon intau ibanea, bo diá
doman mokotahang kon ibog, totok
doman im morogi bo soáḷ inta mopia
kodoĩbĩ monia.
4 Mosia diá mosatia, mododia bo
mopoḷom-poḷok in raian. Mosia tumon
intau mopandoi bo ibogon monia in
tongábĩ imoniabĩ in duduian, de'emanbĩ
dumudui kon ibog i Allah.
5 Ko'ontongan mosia morajing
mo'ibadah, ta'e onu inta pinoguman kom
bonu in agama diábĩ duduian monia.
Manangka intua dikabĩ dimiug ko'i monia
tua.
6 Oyúon ing kon sigad monia tua in
sinumuotdon kom baḷo-baḷoiannya bo
modondo'uḷug kom bobay mita inta
diádon kodaya bo inta nobayongdon
totok in taḷá monia sin tongádon umuran
dumudui kon ibog in awak.
7 Bobay mita tatua umuran mopo'igum
simbá tundúon in soáḷ mita inta mopia,
ta'e diá dodai onda momangaḷe kon onu
inta mopira nongkon i Allah.

8 Sahingga mosia tua naonda bo ki Yanes
bo ki Yamres tungkuḷ intua inta umuran
moḷawang ko'i Musa. Natua doman in oáid
in intau mita tatua umuran moḷawang kon
totundú inta nongkon i Allah. Raian monia
tua in nogoguya'atdon bo pirisaya monia
tua in diádon tongo onu.
9 Ta'e aim bidon notantú kom mosia tua
in diá bidon moko'uḷ̈i kon onu bo onu, sim
pompuḷong monia tua ing kinota'auanbî
im bayongan intau, naonda bo ki Yanes bo
ki Yamres doman tungkuḷ intua.
10 Ikow aindon dinumudui kon onu
inta sinundúku, kon onu inta aim
pinomiaku, bo kon tujuan kinobiaganku.
Bo ain inontongmu tontanî naonda ing
kopopirisayaku ko'i Yesus Kristus bo
tabiku kon tumpaḷa intau. Kinota'auanmu
bidon ing kososabarku bo kototahang ing
ginaku.
11 Kino'ontonganmudon doman
naonda ing kororiga pogutúon ná inta
kinorasa'anku kon Antiokhia, kon Ikonium
bo kon Listra. Bo kinota'auanmubî im
bayongan roriga inta kinorasa'anku tua!
Ta'e pinosaḷamatbî i Tuhan in aku'oi
nongkon bayongan tua.

12 Memang bayongan intau inta mo'ibog
mosumbah ko'i Allah bo inta motobatú i
Kristus Yesus im mustibı́ pogutúon.
13 Intau mita mora'at bo mongo'ubo̱l
kodugang-kodugangdon ing koromú
monia. Mosia umuran mongubo̱l kon intau
ibanea, ta'e diábı́ kinota'auan monia kom
mosia tua ing kinoaka̱lanbı́ doman in intau
ibanea.
14 Ta'e ikow u̱le Timotius, tantubı́
kadai kon totundú inta mobanar
inta ain sinundúku ko'inimu bo inta
totu-totu'umudon pinirisaya. Sing
kinota'auanmubı́ ing gurumu mita.
15 Musti umuran toroponmu makow,
kon nongkon mo'itokanpamai ikow ain
nonota'au kom Buk Mosuci. Bo Buk Mosuci
tatua nobogoi im pongortian ko'inimu,
simbá moko'u̱lı́ kong kasa̱lamatan inta
pinodoyon kom pirisaya ko'i Kristus Yesus.
16 Komintan inta pinais kom Buk Mosuci
inta aim pinoporoho i Allah, baragunabı́
totok pakéon motundú kon inta mobanar,
bo mopoyotutui doman kon onu inta
no'ita̱lá, pakéon doman motundú kon
intau, simbá mobiag mo'iduduidon kon
inta kino ibog i Allah.

17 Takin Buk Mosuci tatua bayongan
intau inta nogaid kon oáidan i Allah
sinombaḷunan in totabi ko'i monia
modapot mosompurna simbá mota'audon
mogaid kom bayongan inta mopia.
4 1 Ki Kristus Yesus im mamangoi bui
kon dunia na'a sim monantúdon
kon taḷá in intau mita inta nobiagpa bo
inta aim minatoi. Bo mamangoidon in
Sia momarentah saḷaku Raja. Tuamai
kon tayowon i Allah bo i Yesus Kristus,
po'igumonkudon totok ko'inimu.
2 Simbá ikow umuran mo'ibog mopota'au
in Habar Mopia inta nongkon i Allah,
bo po'igum ko'i monia simbá mo'ibog
mokidongog, mopia andeka diá mopia
i wakutunya. Popoyakindon in intau, bo
poguman onu inta no'itaḷá, bo umuraibî
iropotai im mosia. Mokoposabar im
motundú ko'i monia.
3 Sim mo'iangoibî in wakutu intau doîdon
motarima kon totundú inta mo'itutui.
Mosia dongkadon umuran dumudui
kon ibog monia tontanî. Tuamai mosia
mosipundon kong guru mita podudui
in ibog monia simbá motundú doman
kon onu inta mokosanang kom bongoḷan
monia.

4 Mosia in doí bidon mokidongog kon
totundú inta no'itutui, dongka bidon
mo'ibo-ibog mokidongog kon o'uman
mita inta diá im baragunanya.
5 Manangka intua u̲le kawasa'ai ing
ginamu, onukabí im moba̲lí. Mokoposabar
aka koántugan in yoyiga, umurai aidai in
oáidanmu sa̤laku intau inta mopopota'au
in Habar Mopia tatua. Kopirabí totok im
mogaid kon oáidan inta ain inogoi i Tuhan
ko'inimu.
6 Aka soá̤l aku'oi, yo na'adon i wakutu
matoi sa̤laku kurban ko'i Allah. Diádon
mo'onggot mona̤lámaidon kon dunia na'a
in aku'oi.
7 Aka ná motanding yo aku'oi in
dinumuduidon totok kom portandingan
nodapot kom bares pangabisan. Bo
umuran in aku'oi notoindudui ko'i Kristus
Yesus nodapot im pangabisan.
8 Bo tana'a makow pinopo'o̤latdon
makow ko'inakó in hadiah sa̤laku intau
inta no'untung. Kon singgai ponantúan
ki Tuhan, hakim inta moádil totok
tua moposarakan in hadiah tatua
ko'inakó. De'emanbí doman tongá aku'oi
im motarima kon hadiah natua, ta'e
bayonganbí doman intau inta umuran

mogoḷat makow kong koángoian bui i Tuhan.
9 Poramiji ḷagi mamangoi ko'inakó,
10 sin ki Demas ain nonaḷámai ko'inakó lantaran moḷobe-ḷobenbî in tabinya kon in dunia. Sia aim minayak in Tesalonika, ki Krekes minayak ing Galatia, yo ki Titus minayakdon in Dalmatia.
11 Dongkadon ki Lukas ing kotaki-takinku na'a. Tuamai andupdon ing ki Markus bo dia mangoi kon na'a sin sia mota'au pokituḷunganku pokiáidan in oáidanku tana'a.
12 Ki Tikhikus pinotabákudon minayak in Epesus.
13 Aka ikow mamangoi yo dia'pa im mantelku inta sinaḷáanku kom baḷoi i Karpus kon Troas, poyodiapa doman im bukku mita, torutama buk mita inta pinomia nongkon karatas kuḻit.
14 Ki Aleksander inta mononontaḷ kon tambaga tua, nomiadon kon inta totok in diá mopia ko'inakó. Tongá tuḻ'ianbî i Tuhan in oáidnya tatua podudui doman in oáidnya.
15 Ikow tontanî musti mokopo'ingat totok ko'inia, sin sia totokdon im momayow kon habar inta pinoyaput naton.

16 Kon wakutu in sinidang portama
in aku'oi, diá tobatúmai intau naton in
noyotakinku, komintandon nonaḷámai
ko'inakó. Ta'e po'igumonku makow simbá
diá potaḷáan i Allah im mosia sin nogaid
kon soáḷ natua.
17 Ta'e aku'oi umuranbî iḷukadan i
Tuhan; bo inogoian-Nyadon in ropot
in aku'oi sahingga nokosanggupdon
nopoyaput in Habar Mopia tatua, simbá
kodongogan domandon im bayongan
intau inta de'eman Yahudi, sahingga
aku'oi no'ipilatdon nongkon onu inta
mokobodito ko'inakó.
18 Totu'ubî kong ki Tuhan momilatbî
ko'inakó nongkon bayongan roncana
mora'at, sahingga in diaan-Nyabî in aku'oi
tumu'ot kong karaja'an-Nya kon soroga
takin saḷamat. Tuamai tantubî dayow in Sia
modapot ing kopaḷutan dunia na'a! Amin.
19 Poyaputpa in salamku ko'i Priskila bo
ko'i Akwila bo kon tombonu im baḷoi i
Onesiporus.
20 Masai na'a ki Erastus nogutundon kong
Korintus, bo ki Tropimus sinaḷáankudon
kom Miletus sin notakit.
21 Poramijidon mamangoi kowakutu in
diápa sempo in tumping. Yobayat naton ki

Ebulus, ki Pudes, ki Linus bo ki Klaudia,
nokipoyaput doman in salam monia
ko'inimu bo ko'i monia inta tumpaḷa
mopirisaya ko'i Tuhan.
22 Po'igumon makow ki Allah umuran
moyotakinmu bo umuran doman mobogoi
im barakat ko'i monimu komintan! Hormat
nami, Ki Paulus

Titus

1 [1] Titus adi̱ku! Aku'oi, ki Paulus nomais
kon surat tana'a sa̱laku mogogaid
kon oáidan i Allah bo rasul i Yesus
Kristus. Aku'oi im pini̱i̱ bo pinotabá
simbá motu̱lung kon intau mita inta aim
pini̱i̱ i Allah simbá umuran moropot
im pirisaya monia ko'i Tuhan Yesus. Bo
mustibi̱ umuranku tundúon im mosia
simbá totokdon im monota'au kon onu
inta mo'itutui podudui in agama naton.
[2] Totundú tatua im pinodoyonbi̱ kon
harapan kong kita im motarimabi̱ kong
kobiagan inta mopia bo mononoi.
Kobiagan tatua pinodandi bidon i Allah ko
wakutu in dunia na'a diápa pinomia. Ki
Allah in diábi̱ monguboḻ.
[3] Sing ko wakutu inta ain sinantú-Nya,
pinonyata-Nyadon in dandi-Nya tatua
kom bonu ing koyow-Nya. Koyow-Nya
tatua inta pinokiáid-Nya ko'inakó, bo tuata
im pinota'au-ta'auku makow podudui
im parentah i Allah inta mopoposa̱lamat
naton.

4 Titus, ikow u̲le totu-totu'u bidon noba̲ḭ̈i
ki aḍ́iku, sing kitada in tumpaḷadon
nopirisaya ko'i Kristus. Manangka intua
umuranku po'igumon makow simbá ki
Allah, ki Amá naton bo ki Kristus Yesus
Raja Mopoposaḷamat naton, umuran
mobogoi im barakat bo kobiagan mopia
ko'inimu.
5 U̲le Titus, sinu'odkubḭ̈ sinaḷáan in ikow
kong Kreta simbá mopoyotutui kon onu
inta paraḷupa poyotutuion. Ná doman
tua, bá ikow momi̲ḭ̈don kon intau mita
inta mota'au ba̲ḭ̈ion itoi kom bonu in
jama'at inta kong kota-kotáannya. Umurai
tarukira in singogku mita tana'a:
6 Intau inta ba̲ḭ̈ion itoi kon jama'at
mustibḭ̈ intau mopia, bo tongá kobuḷoi
kon tobatú, bo ki aḍ́inya mita mustibḭ̈
inta komintandon nopirisaya ko'i Kristus
bo diá doman mokaḷakuang, bo mo'ibog
doman mokidongog kong guyanga.
7 Sin itoi kon jama'at tua im mogaidbḭ̈
kon oáidan i Allah, manangka intua
mustibḭ̈ intau inta mopia, diá mododia
bo diá morogi, de'emanbḭ̈ intau inta
umuran moḷoḷangu, de'eman doman
intau inta mo'ibog-ibog motayak kom
mokorogenggeng bo diá doman dinoit.

8 Mustibî intau inta mo'ibog motuḷung
kon intau ibanea, mo'ibog kon inta mopia,
mokotahang kom bibig, mojujur bo
motoindudui kon ibog i Tuhan.
9 Sia musti umuran kumadai moropot
kon totundú inta mobanar, ná inta ain
sinundú ko'inia. Takin natua sia mota'au
mononggina kon intau podudui kon
totundú inta nobanar, bo mopo'ontong
kon onu inta no'itaḷá kon intau mita inta
moḷawang ko'inia.
10 Sin nobayongdon in intau nobiag diá
no'itutui, torutama mosia inta nokadai kon
hukum i Musa. Mosia mongonguman kon
diá totu'u sim makusud monguboḷ kon
intau.
11 Intau mita natua mustibî tokohukumon
im bibig monia, sin onu in sinundú monia
tua, tongábî mopotomba'uk kon raian
in intau mita inta nobiag tobaḷoian. Tua
mita pinomia monia sim motayak kong
ka'untungan inta diá pantas.
12 Noko'imontandon in nabi monia inta
nongkon ḷipú doman monia nosingog
nana'a: "Intau mita ing Kreta umuran
monguboḷ, naondabo mahaḷuk inta
mokoka'an kon tumpaḷa mahaḷuk, moturá
ta'e maḷas."

13 Bo totu'ubî in singog in nabi tatua.
Manangka intua musti tonggina'anmu
kopira'an im mosia tua, simbá mosia
umuran kumadai kon onu inta mo'itutui.
14 Diádon tongá umuran mokidongog
kon o'uman mita in intau Yahudi bo
hukum in intau mita inta doî motarima
kon inta no'itutui.
15 Bayongan rupa-rupa nodaritbî aka
kon intau mita inta nodarit in raian. Ta'e
aka ko'i monia inta raian mokotor bo inta
diá mopirisaya ko'i Tuhan, yo diábî in
tobatúmai im modarit, sin raian bo gina
monia komintan domandon mokotor!
16 Mosia mongaku kon nonota'audon ko'i
Allah, ta'e oáid monia in diábî no'idudui
kon inta kino ibog i Allah. Oaid monia tua
mokorongó bo diá doman motoindudui.
Mosia tua in intaubî mita inta diádon
mokomampu mogaid kon inta mopia.
2 1 Titus utatku! Tundúbî onu inta
no'itutui.
2 Tonggina'ai ing guyanga mita ḷoḷaki,
simbá mokotahang kong gina im mosia,
mobijaksana bo mobiag saḷaku guyanga
inta patus hormaton. Umuran doman
kumadai kon totundú inta no'itutui
nongkon i Allah bo totu-totu'u doman

motabi bo mosabar aka koántugan in roriga.
3 Tonggina'ai doman ing guyanga mita bobay, simbá oáid monia mo'idudui kon aid in intau mita inta nonota'au ko'i Allah. Tundú doman simbá mosia diá mo'ibog moponapud in soạl mita inta diá totu'u kon intau ibanea. Dika doman ogoi monginum kon o'inumon inta mokoḷoḷangu. mosia musti mota'au motundú kon inta mopia,
4 simbá mota'audon mosia modidik kom bobay mita inta bagu pinobuḷoi bá motabi ko'i buḷoi bo ko'i adi monia.
5 Musti mobiag mobijaksana, motuḻid in raian bo mobaḻi buḷoi inta mota'au moḷukad kon tonibuḷoi monia (mota'au monompia kon tombonu im baḷoinya). Mopia ing gina bo motabi ko'i buḷoinya. Aka natua in oáid monia, yo diábi im moningkuḻe kon Habar Mopia inta nongkon i Allah.
6 Ná doman tua, tonggina'ai intau mita inta nongogu'odpa simbá mobalajar i mosia monahang kong gina kom bayongan rupa-rupa.
7 Bo kom bayongan yagi-yagi, oáidmu musti mobaḻi dodayanan inta mopia ko'i

monia. Aka motundú in ikow yo mustibî
mokopojujur bo totu-totu'u motundú.
8 Kopia'an im mosingog, dika
mongonguman kon uboḷ, simbá
saturumu mita mo'oyak sin diá in soáḷ
mita inta diá mopia im mota'au monia
posingog ko'i naton.
9 Aka inta nobiag saḷaku ata yo mustibî
umuran dumudui kom bayongan inta
pinoki aid i tuangnya ko'inia, dika tantú
momaḷawang,
10 bo dika monakow. Umuranbî po'ontong
in aid inta mopia inta mota'au pirisaya'an,
simbá monyatadon kon aid mita naton
tatua in totundúbî mita i Allah, sahingga
ki Allah Mopoposaḷamat naton umuran
dayowon monia lantaran aid naton inta
mopia.
11 Sing ki Allah ain nopo'ontong in
totabi-Nya sim moposaḷamat kom
bayongan umat kon dunia na'a.
12 Totabi Allah tatua motundú ko'i naton
bá diádon tongá umuran dumudui kon
ibog in dunia na'a, ta'e tantúdon dumudui
kon ibog i Allah. Kita pinoángoi in dunia
na'a, dinidikbî simbá mota'au monahang
kon ibog in awak, umuran motuḷid ing

gina bo umuran doman dumudui kon inta
pinarentah i Allah.
13 Tana'a makow, kita mogoḷatpa
makow kon singgai inta iharap makow
naton tua. Kon singgai tatua, dunia na'a
moko'ontongdon kong kamulia'an i Yesus
Kristus, Sia tuata ing ki Allah Inta Totok
Momulia bo Raja Mopoposaḷamat naton.
14 Sia tuata inta ain noposarakan in
awak-Nya sim mopoḷuai ko'i naton
nongkon bayongan inta mora'at, bo kita
baḷi̱on-Nya tobatú umat inta nobebasdon
nongkon kawasa in dosa bo tongádon
mobaḷi̱ umat-Nya inta morajing mogaid
kon inta mopia.
15 Tundúdon ko'i monia intua komintan,
tonggina'ai bo poḷat togur kopia'an i
mosia inta mokidongog ko'inimu. Dika
ikow mo'ibog tomongoádi̱on in tobatúmai
intau.
3 1 Ponorop kom bayongan jama'at, bá
mosia umuran kodu-kodudui kon itoi
mita bo pomarentah, diá momaḷawang bo
tantú mogaid kon inta mopia.
2 Tonggina'ai simbá mosia diá umuran
mo'ibog moponapud in uboḷ kon
intau ibanea andeka mo'ibo-ibog
mobobayowan i inekadon, sim manikah

umuran mokopopia kon dodia kon
tumpaḷa intau bo mokopoáḷus doman kom
pososingog takin bayongan intau.
3 Sing koḻipod kita tontanî in nobodokbî
doman, diá no'itutui bo diá motoindudui.
Kita sinonggata in norupa-rupamai in
ibog awak na'a ande in dunia na'a; kita
noyobiag takin niat mita inta mora'at,
tantú mo'intoi bo mososaturuan.
4 Ta'e ki Allah, Mopoposaḷamat naton
ain nopo'ontong in tabi bo kopopia ing
gina-Nya ko'i naton.
5 Sia noposaḷamat ko'i naton, ta'e
de'emanbî lantaran kita ain nogaid kon
inta mopia, ta'e lantaranbî tabi-Nya ko'i
naton. Sia noposaḷamat ko'i naton takin
Roho i Allah inta ain nobogoi ko'i naton
ing kolahiran bo kobiagan mobagu takin
cara nondarit ko'i naton.
6 Ki Allah ain nobogoi in Roho-Nya
ko'i naton inta pinongin i Yesus Kristus
Mopoposaḷamat naton,
7 simbá saḷaku intau mita inta ain noko'uḻî
kon totabi i Yesus dá moko'uḻî doman
kong kobiagan mononoi ná inta harapon
makow naton.
8 Totu'ubî in singog tana'a. Ibogonku
na'a komintan pota'aumu ko'i monia,

simbá mosia inta ain nopirisaya ko'i Allah totu-totu'udon moramiji mogaid kon inta mopia, sin natuabî im mopia bo inta baraguna kom bayongan intau.
9 Dona'ai tongá mobobayowan kon soạl mita inta diá baraguna, bo mongonguman kon asạl usụl, ande morogenggeng bo moropatoi kon soạl hukum agama. Sin tua komintan diábî im baragunanya bo diábî doman ing ka'untungannya.
10 Intau inta mokopopisî kon ropatoi kon jama'at musti tonggina'ai komintan ande kodua, aka doî in sia mokidongog yo dikadon moyobayatnya.
11 Bá kota'auanmudon, kon intau mita natua in totu-totu'u bidon moromú bo dosanya mita noponyatadon ko'inia kong kotạlá in sia.
12 Ṭagi naonda im potabákudon mangoi ko'inimu ing ki Artemas ande ki Tikhikus, yo poramijidon in ikow mamangoi ko'inakó kon Nikopolis, sin roncanaku im mogutunpa kon tua solama musim in tumping na'a.
13 Poramijidon totu-totu'u im motụlung ko'i Zenas, ahli hukum tua, bo ko'i Apolos, simbá mosia diá kodaitan in rupa-rupa kom binaya'an monia.

14 Tundúdon in intau mita naton mogaid
kon soa̱l mita inta mopia simbá mosia
mota'au mopo'oyúon im bayongan
kapara̱luan inta para̱lu pakéon, simbá
oyúondon im baraguna monia tua.
15 Ki utat mita naton inta noyotakinku
kon na'a nokipoyaput in salam ko'inimu.
Poyaputpa doman in salam nami kon
yobayat mita naton inta mopirisaya ko'i
Kristus. Po'igumon makow ki Tuhan naton
umuran mobogoi im barakat ko'i monimu
komintan. Hormat nami, Paulus

Filemon

1 [1] Ule Pilemon, utatku inta nobalʼidon
yobayat topogaidan nami! Aku'oi
ki Paulus, intau inta pinonjara lantaran
nopirisaya ko'i Kristus Yesus, noyotakin i
utat naton ki Timotius, nomais kon surat
tana'a ko'inimu
[2] bo kon jama'at inta noyosipun kom
baḷoimu; bo ko'i utat doman naton bobay
ki Appia bo yobayat toporjuangan naton,
ki Arkhipus.
[3] Kami umuran mosambayang simbá
ki Allah, ki Amá naton bo ki Tuhan
Yesus mobogoi im barakat bo kobiagan
motompia ko'inimu.
[4] Pomuḷoi in aku'oi mosambayang
umuranku kotangoian in ikow, bo poḷat
mopoyaput sukur ko'i Allah.
[5] Sin dinongogkudon kon ikow in intaubî
inta totu-totu'u mopirisaya ko'i Tuhan
Yesus bo motabi doman kon umat i Allah.
[6] Igumon makow doá, simbá
pinonobatúan naton saḷaku intau
mita inta mopirisaya, mobogoidon im
pongortian inta moḷoben kom bayongan

barakat inta no'u̲ĺi naton sin notobatúdon takin i Kristus.
7 U̲le Pilemon utatku, tabimu kom bayongan umat i Allah, nokosanangdon totok kong ginaku bo nokodugang domandon kon ropot im pirisayaku! Bayongan gina in umat i Allah pinosanangmudon.
8 Manangka intua, sa̤laku intau inta tumpa̤la mopirisaya ko'i Tuhan Yesus dá sabanarnya oyúonbî in hakku mokiaid ko'i Utat in onukadon inta musti aidan i utat.
9 Tongá lantaran aku'oi motabi ko'i Utat, dá tongábî aku'oi mopo'igum ko'inimu. Aku'oi na'a ing guyanga bo apa doman tana'a aku'oi pinonjara lantaran nogaid kon oáidan i Kristus Yesus.
10 Tuamai, aku'oi ki Paulus mopo'igum ko'inimu soa̤l ki Onesimus, inta ain noba̲ĺi ki adîku sin sia ain nopirisaya ko'i Kristus, ko wakutu in aku'oi kom bonupa im ponjara bo aku'oi in noba̲ĺidon guyanganya kom bonu im pirisaya ko'i Tuhan.
11 Totu'ubî kong ko̲lipod sia na'a diábî baraguna ko'inimu, ta'e tana'a im mobaraguna bidon in sia ko'inimu, bo

de'emanbî tongá ko'inimu, ta'e baragunabî
domandon ko'inakó.
12 Bo tana'a intau inta kino-tabiku tua
pinotabákudon bui mamangoi ko'inimu.
13 Sabanarnya ibogonku ing kon na'apabî
in sia saḷaku toḻiumu sim mobantung
ko'inakó solama in aku'oi kom bonupa
im ponjara sin nopota'au in Habar Mopia
nongkon i Allah.
14 Ta'e doîbî in aku'oi momia natua
aka diápa muna moyosingogmu. Simbá
onu inta mopia pomia'anmu, de'emanbî
lantaran pinakisaku, ta'e inaidanmubî
intua takin nosanang ing gina.
15 Sin degá bo tuabî im mangaḻe ki
Onesimus pinoyayukpa notoyong ko'inimu
simbá sia tarima'anmudon solamanya.
16 Bo tana'a, sia de'eman bidon tongá
tobatú ata ko'i utat; ta'e no'iḻiu bidon
kon tua. Sia in tumpaḷa bidon intau
ing Keresten inta kotabi naton. Sia
baragunadon ko'i naton apalagi ko'inimu!
Tantú sia im baraguna bidon totok
ko'inimu, pinomayak saḷaku ata ande
saḷaku utat kom bonu in tabi i Tuhan!
17 Tuamai, lantaran aku'oi inanggapdon
i Utat saḷaku tumpaḷa Keresten, dá

tarimadon bui ing ki Onesimus ná
pinototarima i Utat ko'inakó.
18 Aka sia bo noporugimaidon ko'inimu
andeka koboḻi ko'inimu, yo bain aku'oi im
motanggung kon tua komintan.
19 Yo tana'a aku'oi momaisdon tontanḭ
kon tana'a: Aku'oi, ki Paulus, mogubo̱li
kom bayongan bo̱linya. (Tantu diá bidon
paraḻuku ponorop bui ko'i Utat, kon ikow
tontanḭ ing kobo̱libḭ doman ko'inakó,
bo̱limu tua ing kobiagan mobagu saḻaku
intau Keresten.)
20 Manangka intua, podoyon kon tangoi
i Tuhan tuḻungaipa in aku'oi, posanangpa
ing ginaku saḻaku Utat inta tumpaḻa
notobatú i Kristus.
21 Surat tana'a pinaisku, sim moyakinbḭ
in aku'oi kon mo'ibogbḭ ikow mogaid kon
onu inta pino'igumku tana'a. Bo mo'i̱liubḭ
kon tua in aidanmu.
22 Aku'oi mopo'igum doman ko'inimu,
tuḻungaipa posadia'ai aku'oi kong kamar
kom baḻoimu sin haraponku makow kon
indongoganbḭ i Allah onu im pino'igum i
utat mita kombá aku'oi buipa mamangoi
ko'i monimu.
23 Ki Epapras inta noyotakinku kom
bonu im ponjara lantaran nogaid doman

kon oáidan inta pinoki aid i Kristus,
nokipoyaput doman in salam ko'inimu.
24 Bo tarimadon doman salam nongkon
yobayat mita topogaidanku, ki Markus, ki
Aristarkus, ki Demas bo ki Lukas.
25 Po'igumon makow ki Tuhan Yesus
Kristus momarakat ko'i monimu. Hormat
nami, Paulus

Ibrani

1 [1] Dungkuḷmai noyagi-yagimaidon daya
i Allah im mosingog kom mogoguyang
naton, singog-Nya tatua pinoyaput
pinongin nabi mita.
[2] Ta'e kon singgai tumi na'a ki Aḋî-
Nyadon tontanî im pinotabá-Nya
nopoyaput in singog-Nya tatua ko'i
naton. Ki Aḋî-Nya doman tana'a inta
pinopodoyonan i Allah nomia kon dunia
na'a. Sia sinantú domandon i Allah
motarima kom bayongan kapunya'an-Nya.
[3] Sia doman na'a im moponyata ing
kamulia'an i Allah inta diá im poḻiuan tua.
Bo nonyatadon totok ko'i-Nia in rupa i
Allah tontanî. Singog-Nya inta mokawasa
totok tua pinaké-Nya moḻukad kon dunia
na'a. Bo naonda in sinobus-Nyadon in
dosa mita intau, iḻimitúdon in Sia kon
ḻoḻitúan pomomarenta'an kon soroga
moyotakin i Allah Ponguwasa inta totok
moḻantud.
[4] Kadudukanbî Aḋî i Allah im moḻantu-
ḻantud totok nongkon malaekat mita,
bo tangoi-Nyabî inta pinonangoi i Allah

ko'i-Nia in lebe noterhormat nongkon
tangoi inta pinonangoi i Allah kom
malaekat.
5 Sin diábí dodai onda ki Allah noguman
kon tobatúmai malaekat, "Ikow ing ki
Adí-Ku, singgai na'a Aku'oi nobaḻí ki
Amá-Mu." Bo diábí doman dodai onda ki
Allah noguman kom malaekat mita nana'a:
"Aku'oi mobaḻí ki Amá-Nya, bo Sia mobaḻí
ki Adí-Ku."
6 Ta'e wakutu ing ki Allah nopotabá ko'i
Adí-Nya guya-guyang tatua namangoi
in dunia na'a, ki Allah noguman nana'a:
"Bayongan malaekat i Allah musti
mosumbah kon Adí tatua."
7 Aka soáḻ malaekat mita, nana'a in
guman i Allah, "Binaḻí i Allah im malaekat-
Nya mita tompot, bo bobantung-Nya mita
binaḻí-Nya dokot in tuḻu."
8 Ta'e ki Allah noguman ko'i Adí-Nya
nana'a: "Ḻolitúan pomomarenta'an-Mu,
umuranbí mononoi, moádil totok im
pomomarentah-Mu.
9 Inta moádil ing ko'ibog-Mu bo inta
motombogá kodoí-Mu: Manangka
intua ki Allah, ki Allah-Mu nomiḻí ko'i-
Nimu; bo nobogoi ing kahormatan inta

mokopoángoi kon ḷunganga ing gina inta
mo'iḻiu kon yobayat-Mu mita."
10 Ki Allah noguman doman, "Ikow,
Tuhan nongkon pinomangkoianpamai
nomia kon butá, bo Ikow doman in nomia
kon ḷangit.
11 Tua mita diábî im mononoi, bo
mokoyonganbî naonda bo pakeang; ta'e
Ikow in diábî mobaḷui.
12 Dunia na'a ing kopîon-Mubî ná
ḷambung, bo baḷuian-Mubî in ibanea
makow. Ta'e Ikow in diábî mobaḷu-baḷui,
bo mononoibî ing kobiagan-Mu."
13 Diábî dodai onda ki Allah noguman
kom malaekat mita: "Ḻitúdon kon dotá
ing koḷanan-Ku, dapot im bayongan
saturu-Mu potungkudon-Ku kon
tayowon-Mu."
14 Aka natua, onubî im malaekat mita
tatua? Mosia tua in rohobî mita inta
mobantung ko'i Allah, inta pinotabá i Allah
mamangoi motuḷung kon intau mita inta
bain motarima kong kasaḷamatan.
2 1 Manangka intua, mustidon totu-
totu'u ing kita kumadai kon totundú
mita inta ain dinongog naton, simbá diá
mobaḷui im pirisaya naton.

2 Sing koyow mita inta pinoyaput im
malaekat mita kom mogoguyang naton
totu'bi in no'uḻimai. Intau mita inta diá
dinumudui bo inta doi nopoáid ing koyow
tatua, moko'uḻibi kon hukuman podudui
in oáid monia.
3 Apapa doman oyúon ing kasaḷamatan
inta lebe motoyang nongkon koyow mita
tatua! Aka tongá pomayak makow naton
ing kasaḷamatan tatua, dá tantú diábi
kotaḻiban hukuman tatua ing kita. Sing
ki Tuhanbi tontani im muna-munamai
noguman kong kasaḷamatan tatua. Bo
intau inta muna-munamai nokodongog
kon Habar tatua noguman doman ko'i
naton kon totu'ubi mita in habar tatua.
4 Koḻikud intua, iniropotan doman i
Allah im bayongan inta ain ino'uman i
intau mita tatua takin nopo'ontong in
noyagi-yagimai aid inta mokoherang
totok kon intau bo soáḷ mita inta diá
im poḻiuan bo poḷat nosila-silai makow
kon onu inta pinonotabi in Roho i Allah
podudui in ibog-Nya tontani.
5 Malaekat mita diábi inogoian i Allah ing
kawasa momarentah kon dunia mobagu
singgai mo'iduduimai, dunia inta yogot
o'umanon naton tana'a.

6 Sedang bo kom Buk Mosuci oyúon
pinais nana'a; "Oh Tuhan, onubî intau
tua, sahingga in umuran-Mu toropon in
sia? Intau in tongábî doman komangoi
intau biasa, ta'e inumuran-Mu tarukira'an
makow in sia!
7 Kom bonu in wakutu notoyong
binaḻî-Mu in sia topî noḻin ompá nongkon
malaekat. Ta'e no'iduduimai kon tua
inogoian-Mudon in tampat inta momulia
bo totok im moterhormat in sia,
8 bo binaḻî-Mu domandon
mongongawasa in sia kom bayongan
yagi-yagi." Yo aka pinogumandon kon
intau binaḻidon i Allah "mongongawasa
kom bayongan yagi-yagi", dá mangaḻenya
kon tua, diá bidon tobatúmai in diá
kinawasa'an in intau. Umpakah natua,
tana'a diápabî inontong naton intau
mongawasa kom bayongan yagi-yagi.
9 Ta'e inontongdon naton ki Yesus
nongawasa! Sia binaḻidon topî noḻin ompá
nongkon malaekat mita kowakutu inta diá
no'onggot, simbá podoyon kong kopopia
ing gina i Allah Sia mota'au matoi sing
kopontingan im bayongan intau. Inontong
naton in tana'a, kon Sia ain inogoian in
loḻitúan inta momulia bo inta noterhormat

lantaran Sia ain notarima kon roriga dapot
im minatoi.
10 Memang patus bidon ki Allah
inta nomia kom bayongan yagi-yagi
mopobayak kon onu in imakusud-
Nya tontanî. Binaḻî-Nya ing ki Yesus
mopoposaḻamat inta nosempurna
pinodoyon kon daḻan inta totok im
moyoyiga. Tua in daya i Allah simbá
mobayong in intau mota'au oinîon-Nya
mayak in tampat inta mopia totok takin i
Yesus. Sin Siabî in nobuká kon daḻan ko'i
monia simbá mosia mota'au posaḻamaton.
11 Ki Yesus in nondarit kom bayongan
dosa intau; Siabî tontanî in nondarit.
Mosia inta dinaritandon tua nogaḻumdon
kon Amá inta totobatú. Tuamai ki Yesus
diá mo'oyak mongaku ko'i monia saḻaku ki
utat-Nya mita.
12 Ki Yesus noguman ko'i Allah,
"Popota'au-Kubî ko'i utat-Ku mita in
tangoi-Mu. Dayowon-Ku in Ikow kom
poyodungkuḻan monia."
13 Ki Yesus noguman doman nana'a: "Ki
Allah nobaḻî oándoḻan im pirisaya-Ku."
Bo Sia noguman doman nana'a, "Na'adon
Aku'oi noyotakin in adî mita inta ain inogoi
i Allah ko'i-Nakó."

14 Lantaran intau mita inta sinangoi-Nya
aḏi tua, tongábḏi intau ilo-ilow inta mato-
matoipabḏi, dá ki Yesus sinumongkaidon
ko'i monia bo nobiag naonda bo
ka'ada'an intau. Tua pinomia-Nya, simbá
kinopatoian-Nya tua mokorimumud kon
Ibilis inta nongawasa kom popatoi.
15 Tua in cara-Nya moposaḷamat kon
intau mita inta umuran kinawasa'an in
ondok kon soáḷ popatoi.
16 Dá nonyata bidon kon de'emanbḏi
malaekat mita in sinuḷungan-Nya ta'e
katurunanbḏi i Abraham.
17 Mangaḻenya kon na'a kom bayongan
yagi-yagi Sia musti mobaḻḏi naonda bo ki
utat-Nya mita, sahingga nota'au Sia nobaḻḏi
Imang Moḷoben inta motoindudui ko'i
Allah bo kototabi. Tua im pomia'an-Nya
simbá ampungandon dosa in intau.
18 Bo lantaran Sia tontanḏi nokorasadon
kon roriga bo soba'an, dá mota'audon
in Sia motuḷung kon intau mita inta
kinoántugan in soba'an.

3 1 Utat mita tumpaḷa Keresten inta
ain inoinḏi i Allah! Raikah monimu
koáko-akow in soáḷ ki Yesus na'a! Sia aim
pinotabá mangoi i Allah simbá mobaḻḏi

Imang Moḷoben kon agama inta dinuduian naton.
2 Sia mosatia ko'i Allah inta nomi̲ḻi ko'i-Nia sim mogaid kon oáidan tatua, ná ki Musa tungkuḷ intua nosatia doman nogaid kon oáidannya kom Baḷoi Tuhan.
3 Ta'e ki Yesus patusbḯ moko'u̲ḻi kong kahormatan moḷoben mo'i̲liu ko'i Musa. Sin intaubḯ inta nogaid kom baḷoi in lebe hormaton nongkon baḷoi inta pinomianya tatua.
4 Totu'ubḯ kom pomuḷoi im baḷoi oyúonbḯ in nomia, ta'e inta nomia kom bayongan yagi-yagi ing ki Allahbḯ.
5 Saḷaku simpaḷ kom Baḷoi Allah, ki Musa mosatiabḯ nogaid kon oáidannya bo sia ain nopota'au doman in soáḷ mita inta bain popota'au i Allah kon singgai mo'iduduimai.
6 Ta'e ki Kristus im mosatiabḯ saḷaku Adḯ inta motanggung jawab kom Baḷoi Allah. Bo kitabḯ na'a im Baḷoi Allah aka umuran moḷoben ibog naton kumadai bo moyakin moko'u̲ḻi kon onu inta harapon makow naton.
7 Tuamai, ná inta aim pinoguman in Roho i Allah nana'a: "Aka singgai na'a mo'ikow mokodongog kon singog i Allah,

8 yo dona'ai mokopotogat kong gina,
ná mogoguyang mita monimu, wakutu
im mosia nomarontak bo nonungkuḷ ko'i
Allah kom padang pasir.
9 Kon tua, mosia nonungkuḷ bo noguji
ko'i-Nakó, guman i Allah, 'Padahaḷ
ain inontong monia im bayongan inta
pinomia-Ku kon sigad monia opat
nopuḷuh notaong ko'onggotea.'
10 Tuamai sinumorú in Aku'oi bo poḷat
noguman ko'i monia nana'a: 'Mosia
umuran diá mosatia, bo doí dumudui kom
parentah-Ku mita.'
11 Aku'oi sinumorú bo nongibot, 'Mosia
tua in diábí mo'ituot kom butá tatua bo
mogogai moyotakin-Ku.'"
12 Utatku mita, mokopo'ingat simbá diá
in tobatúmai kon sigad monimu ing gina
mora'at bo diádon mopirisaya, sahingga in
tumoḷikud bo mokopoyayukdon ko'i Allah
inta nobiag!
13 Manangka intua bá diá tobatúmai
ing kon sigad monimu kotombodokan
in aid inta mora'at bo moḷawangdon ko'i
Allah, dá umurandon positonggina'an im
mo'ikow pomuḷoi in singgai wakutu in
tumpaḷapa nobiag kom masa inta singoian
kom Buk Mosuci "Singgai in Na'a".

14 Kita na'a ing komintanbî yobayat
topogaidan i Kristus asaḷ bo tantú
kumadai kon onu mita inta pinirisayadon
naton nongkon pinomangkoianmai
modapot kong kopaḷutan in dunia na'a.
15 Tana'a im pinais kom Buk Mosuci, "Aka
singgai na'a mokodongog im mo'ikow
kon singog i Allah, yo dona'ai togaton ing
gina, ná mogoguyangmu, wakutu i mosia
nomaḷawang ko'i Allah."
16 Ki ine intau mita inta nokodongog kon
singog i Allah bo nomarontak ko'i-Nia?
Mosia tuata in intau mita inta dinia i Musa
iḷumuai nongkon butá im Mesir!
17 Bo ki ine in sinorúan i Allah solama
opat nopuḷuh notaong? Tantu mosia inta
nogaid kon diá mopia bo inta minatoidon
kom padang gurun!
18 Bo ki ine doman degá im
pinopomakusudan i Allah in ibot-
Nya nana'a: "Mosia tua in diábî mo'ituot
im butá tatua bo mogogai moyotakin-Ku?"
Tantú intaubî mita inta nomarontakdon
ko'i Allah!
19 Tana'a ing kinota'auandon naton
kom mosia tua in diábî, mo'ituot, sin diá
mopirisaya i mosia ko'i Allah.

4 [1] Dandi i Allah tatua umuranpabî
pakéon, bo kita ogoianbî im pogogaian
inta pinodandi-Nya tatua. Manangka
intua kita musti umuran kiluka-lukadmai
simbá diá in tobatúmai kon sigad monimu
in diá moko'ulî kom pogogaian inta
pinodandi-Nya tatua.
[2] Sin habar tatua pinota'audon doman
ko'i naton notongkai ná ko'i monia. Ta'e
habar tatua diá im baragunanya ko'i
monia, sin wakutu in dinongog monia diá
pinirisaya monia intua.
[3] Ta'e kita inta mopirisaya umuranbî
moko'ulî kon tampat pogogaian inta
pinodandi i Allah tatua. Soál tatua
noyoka'an in onu inta siningog i Allah
nana'a: "Aku'oi sinumorú bo nongibot,
'kom mosia in diábî mo'ituot bo mogogai
moyotakin-Ku." Ki Allah noguman
natua umpakah oáidan-Nya nopalutdon
kowakutupa in nomia kon dunia na'a in
Sia.
[4] Sin soál singgai im pitunya na'a aim
pinais kom Buk Mosuci nana'a: "Kon
singgai impitunya ki Allah nogogai nogaid
kom bayongan oáidan-Nya."

5 Bo oyúon doman im pinais nana'a:
"Mosia in diábi̱ tumuot kom butá tatua bo
moko'u̱li̱ kom pogogaian moyotakin-Ku."
6 Dá mosia inta muna-munamai
nokodongog kon Habar Mopia tatua, diá
noko'u̱li̱ kom pogogaian tatua sin diá im
mosia nopirisaya. Aka natua dá nosilang
bidon kon oyúonbi̱ in intau ibanea im
mota'au motarima kom pogogaian tatua.
7 Sing ki Allah nonantú domandon kon
singgai ibanea inta sinangoian "Singgai
Na'a." Bo naonda in tongonumaidon
notaong no'iduduimai kon tua, ki Allah
bui nosingog kon soa̱l tatua pinongin i
Daud, kom bonu in ayat inta pinais ko'ina,
nana'a: "Aka singgai na'a mokodongog im
mo'ikow kon singog i Allah, yo dona'ai
togaton ing ginamu."
8 Aka kuma bo inogoidon i Yosua in
tampat pinogogaian inta pinodandi i
Allah tua, yo tantú diá bidon ing ki Allah
noguman bui kon soa̱l singgai ibanea
nion.
9 Manangka intua, kon umat i Allah
oyúonpabi̱ in dandi pogogogaian ná ki
Allah inta nogogai doman kon singgai
impitunya.

10 Intau inta ain sinumu'ot kon tampat
pogogogaian i Allah, yo sia im mogogai
bidon kom bayongan oáidannya, ná
doman ki Allah inta nogogaidon kom
bayongan oáidan-Nya.
11 Tuamai, koligai ing kita moramiji totu-
totu'u tumu'ot kon tampat pogogogaian
tatua, simbá diá tobatúmai intau kon
sigad naton in diá mo'ituot kon tampat
tatua ná mosia kolipod sin lantaran diá
mopirisaya ko'i Allah.
12 Sim pirman i Allah tua in singogbî
inta nobiag bo moropot bo Siabî im
molani-lanit nongkon pitow inta doyowa
im matanya. Singog tatua tumurak
nodapot in nopoyotondi in jiwa bo roho;
bolikatog bo tulan bobubuton, sahingga
ing kota'auannyadon totok in raian bo niat
in intau.
13 Diábî tobatúmai mahaluk in diá
ontongon i Allah. Bayongan yagi-yagi
komintanbî ontongon-Nya makow
motarang kon tayowon-Nya. Bo mustibî
tanggung jawabon naton kon tayowon-
Nya.
14 Manangka intua, musti umuran ing
kita kumadai kon onu inta ainináku bo
pinirisaya naton sin oyúondon in Imang

naton momulia bo inta moḷoben. Sia ain sinumuot dapot kon tayowon i Allah, Sia tuata ing ki Yesus ki Adí i Allah.
15 Imang Moḷoben naton tua in de'emanbí imang inta diá umuran kotaki-takin mokorasa kon yoyiga mita naton. Sia ain sinoba kom bayongan yagi-yagi ná doman kita na'a ta'e diá in Sia nogaid kon dosa!
16 Tuamai, koḷigai ing kita dika mo'ondo-ondok im mayak kon tayowon i Allah inta nomarentah takin pia ing gina. Motabibí ing ki Allah ko'i naton bo ogoian-Nyabí im barakat, sahingga motarimabí ing kita kon totuḷung-Nya aka kowakutunyadon.

5 1 Sim pomuḷoi imang moḷoben piniḷí nongkon sigad in umat, binaḷídon simpaḷ i Allah saḷaku toḷiu monia. Oáidan imang tatua mobogoi in sosumbah ko'i Allah bo mobogoi ing kurban mita sim potobus kon taḷá mita intau.
2 Tongá mobanyongpabí ing kalemahan in imang moḷoben tatua, manangka intua sia musti mokopoáḷus kom potosingog ko'i monia inta diá monota'au kon onu bo onu bo kói monia inta ain no'itaḷá kon daḷan.
3 Lantaran sia bo nobayongpa doman ing kalemahannya dá mustibí doman sia

mobogoi ing kurban, bo kurban tatua in
de'emanbí tongá potobus kon dosa mita
in umat i Allah, ta'e dosanyabí doman
tontaní.
4 Diábí tobatúmai intau ing gumogina
umaḻí Imang Moḷoben sin intau mobaḻí
imang, aka mo'ibog ing ki Allah mogoiní
ko'inia bo mokiaid in oáidan tatua, ná ki
Harun.
5 Bo natua doman ing ki Kristus. Diábí
in Sia inumaḻí tontaní Imang Moḷoben. Ki
Allahbí in nopobaḻí ko'i-Nia sin nana'a
in singog i Allah ko'i-Nia, "Ikow nion ki
Adí-Ku; Singgai doman na'a Aku'oi mobaḻí
ki Amá-Mu."
6 Kon ayat ibanea ki Allah nosingog
doman nana'a, "Ikow nion Imang inta
mononoi, ná ki Imang Melkisedek."
7 Ko wakutu ing ki Yesus nobiagpa kon
dunia na'a, Sia nosambayang bo nopoigum
takin koámu-amuy bo ko'omba-ombaḷ
ko'i Allah inta mokosanggup moposaḷamat
ko'i-Nia nongkon roriga im popatoi. Bo
lantaran Sia umuran dinumudui kon onu
ing kinoibog i Allah, dá inindongogan i
Allah im pino'igum-Nya tua.

8 Umpakah ki Yesus Aḏ'i i Allah, ta'e
nobalajardon in Sia nokopotoindudui
pinongin roriga inta aing kinorasa'an-Nya.
9 Dá naonda in Sia binaḻ'idon
mopoposaḷamat inta nosempurna,
Sia nobaḻ'idon pangkoi ing kasaḷamatan
inta mononoi kom bayongan intau inta
umuran dumudui kom parentah-Nya.
10 Bo ki Allahb'i tontan'i in nopobaḻ'i
ko'i-Nia saḷaku Imang Moḷoben, ná ki
Imang Melkisedek tua!
11 Nobayongpab'i im musti popota'au
nami ko'i monimu in soáḻ kadudukan
i Yesus saḷaku Imang Moḷoben, ta'e
moyoyiga totok im moginsilang kon tua
sim moḷaḷoi totok im pororai monimu.
12 Sabanarnya aka raionmai yo mo'ikow
nion im bá mobaḻ'i bidon guru, ta'e nion
im mustipab'i mo'ikow mobalajar kon
intau ibanea kon soáḻ totundú mita i Allah
inta totok moponting. Mo'ikow diápa
mota'au moka'an kong ka'anon motogat,
bá umuranpa po'inumon in susu.
13 Intau inta monginumpa kon susu
mangaḻenya kon tua aḏ'ipa mo'intok inta
diápa nonota'au kon onu inta no'itutui bo
onu inta no'itaḷá.

14 Aka ka'anon notogat, tua in ogoi kon
intau inta noguyangdon in raiannya bo
inta nobayongdon ing kinobaya'an bo
kinorasa'annya, sahingga mota'audon sia
mopoyoposi kon onu inta mopia bo onu
inta mora'at.
6 1 Tuamai, koligai bá mobalajardon
kita kon totundú mo'iduduimai
na'a soál naonda ing kobobiag salaku
intau Keresten inta moguyangdon im
pororai. Dona'aidon tongá umuran
mopobui-buimai kon totundú inta muna.
Musti mogogai mogaid kon inta diá im
baragunanya bo musti mopirisaya ko'i
Allah,
2 ande totundú inta pinodoyon kom
baptisan andeka soál momarakat kon
intau ande soál kobiagan bui naonda
im matoi, andeka doman soál kobiagan
mononoi.
3 Bo tuatadon in aidan naton, aka ogoian
i Allah ing kasampatan.
4 Sim mosia inta pernah sinimbayagan
ing ginanya, inta pernah nokorasa kon
totabi i Allah bo pernah noko'ulí kon silai
kom banu in Roho Mokudus,

5 bo inta ain notarima kom pirman inta
mopia nongkon i Allah bo kawasa mita in
dunia inta kon singgai mo'iduduimai,
6 ta'e nonolikudon bui, yo diá bidon bui
in sia tomobaguon komintanpa simbá
mogogaidon mogaid kon inta diá mopia,
sim mosia tua im buibî mopopakú kong
kayu pinoyotalempang ko'i Adî i Allah
sing kopontingan monia tontanî bo
moningkule ko'i-Nia kon tayowon intau
moántó.
7 Butá inta umuran ko'uyanan bo
mobogoi in hasil kom bayongan pinomule
inta baraguna kon intau monononggobá,
barakatanbî i Allah im butá tatua.
8 Ta'e aka tongá kobiagan im padang bo
bayongan diát, dá diá im baraguna im
butá tatua sahingga kutukon i Allah bo
pangabisannya pokakon modait.
9 Ta'e, utat mita inta kinotabiku, umpakah
natua in singog nami, ta'e kinota'auan
bidon nami im mo'ikow. Noyakinbî ing
kami kom mo'ikow notarima bidon kon
soál inta mopia, tuata im barakat mita inta
mokosalamat ko'i monimu.
10 Sing ki Allah im moádilbî. Diábî
koliongan-Nya onu inta ain inaidan
monimu ko'i-Nia, bo tabi inta pino'ontong

monimu ko'i-Nia wakutu in notuḷung kon
utat mita inta tumpaḷa mopirisaya ko'i
Kristus tungkuḷ intua bo masa in tana'a.
11 Ibogon nami bá mo'ikow komintan
umuran morigon ing gina bo totu-totu'u
mopirisaya kowakutu im mobiagpa,
sahingga mo'ikow motarima kon onu inta
i harap makow monimu tua.
12 Dona'ai mokopomaḷas, ta'e duduiaidon
aid in intau mita inta ain notarima kon onu
inta pinodandi i Allah, sim mosia umuran
nopirisaya ko'i Allah bo nosabar doman
makow in nogoḷat.
13 Si wakutu ing ki Allah nodandi ko'i
Abraham, nongibot in Sia kon totu-
totu'ubĩ mobaḻĩ onu im pinodandi-Nya
tatua. Bo lantaran diábĩ im moḷantu-ḷantud
nongkon i-Nia, dá nongibot in Sia
pinodoyon kon tangoi-Nya tontanĩ.
14 Nana'a ing kai-Nia, "Aku'oi modandi
kom barakatan-Kubĩ bo baḻĩon-Kubĩ
mobayong ing katurunanmu."
15 Nosabar ing ki Abraham nogoḷat kon
dandi tatua, sahingga no'uḻĩnya onu inta
pinodandi tatua i Allah.
16 Aka intau bo mongibot, yo mongibotbĩ
in sia podoyon kon tangoi in intau inta
moḷantu-ḷantud nongkon inia, dá ibotnya

tatua monginggamádon kom bayongan
bobayowan.
17 Ki Allah mo'ibog mopoyakin bui kon
intau mita inta motarima kon dandi-Nya
kon diábĭ baḷuian-Nya in roncana-Nya
tatua. Manangka intua Sia nongibot bui.
18 Doyowa nopasaḷ tatua in diábĭ
mobaḷu-baḷui: Totu'uonbĭ i Allah in dandi
bo ibot-Nya tatua. Sia diábĭ monguboḷ.
Manangka intua kita inta umuran
umoḻiung ko'i-Nia, umuran-Nya inogoian
in ropot bá umuran kumadai kon onu inta
i harap makow kon tayowon naton.
19 Onu i harap makow naton tua naonda
bo jangkar inta no'ikanom makow
kon tampat inta modaḷom totok bo
nobaḻĭ kokadaian inta moropot totok bo
mokoáman kong kobiagan naton. Onu
inta iharap makow tua ain no'idapot in
ruangan inta totok im mosuci kom Baḷoi
Tuhan kon soroga.
20 Aim binontangan i Yesus in daḷan
bayáan naton tatua, Sia sinumuotdon kon
tua bo nobaḻĭ Imang naton Imang Moḷoben
inta diádon mato-matoi ná ki Imang
Melkisedek.
7 1 Ki Melkisedek na'a raja nongkon
Salem bo imang i Allah inta totok

im moḷantud. Wakutu ing ki Abraham
nobuidon nongkon pinoparangan
bo nonaḷowdon kon raja mita, dá ki
Melkisedek na'a namangoidon nonontomu
bo nomarakat ko'inia.
2 Dá ki Melkisedek inogoian i Abraham
mopuḷuh noporsen nongkon bayongan
inta no'uḻ̄inya kom pinoparangan.
Tangoi Melkisedek na'a, mangaḻ̄enya:
"Raja Moádil" muna-munamai; bo
lantaran sia nongkon Salem dá tangoinya
sinomangaḻ̄ean doman: "Raja Dodamean".
3 Diá ing katarangan mongo oyúon
ing ki amá ande ki inánya, ande
mogoguyangnya. Diá doman ing
katarangan soáḷ kinolahirannya andeka
kinopatoiannya. Sia nádon onda bo ki Aḏ̄i
i Allah. Sia nobaḻ̄i Imang inta mononoi.
4 Dá ontongondon naton kon na'a kom
moḷobenbḏ̄i totok ing ki Melkisedek tua. Sia
moḷoben, tuamai mogoguyang naton ki
Abraham nobogoi im mopuḷuh noporsen
ko'inia nongkon bayongan inta no'uḻ̄inya
kom pinoparangan tatua inta totok mopia.
5 Aka kon hukum in agama Yahudi,
imang mita katurunan i Lewi mustibḏ̄i
mogamá kom mopuḷuh noporsen nongkon
bayongan inta no'uḻ̄i in umat inta ki utat

monia, umpakahbi tumpala katurunan i
Abraham im mosia.
6 Ki Melkisedek de'emanbi katurunan i
Abraham, ta'e sia notarima doman kom
mopuluh noporsen nongkon bayongan
inta no'ulli i Abraham, bo nomarakat
doman in sia ko'i Abraham, intau inta ain
notarima kon dandi mita nongkon i Allah.
7 Totu'u kon diábi mota'au bayowan, kon
intaubi inta binarakatan im mo'ompa-
ompá nongkon intau inta nomarakat
ko'inia.
8 Imang mita inta motarimamai kom
mopuluh noporsen nongkon onu inta
no'ulli in umat, mosia tua intaubi doman
inta mato-matoi. Ta'e podudui onu inta
pinais kom Buk Mosuci, ki Melkisedek inta
notarimadon kom mopuluh noporsen ná
silai imang tua in intaubi inta umuran
nobiag.
9 Dá mota'aubi singogon kon ki Lewi inta
katurunannya mita mogamá domanmai
kom mopuluh noporsen nongkon onu
inta no'ulli in intau Israel mogubolibi
doman kon silai tatua pongin i Abraham,
wakutu ing ki Abraham nobogoi intua ko'i
Melkisedek.

10 Umpakahbî diápa no'ilahir ing ki
Lewi, ta'e mota'au bidon tangoion kon
sia ing kom bonu bidon awak i Abraham
mogoguyangnya tatua, wakutu ing ki
Melkisedek noyodungkuḷ i Abraham.
11 Wakutu imang mita intau in Lewi nobaḹi
itoi, hukum agama Yahudi inogoi kon
umat Israel, sing kon tungkuḷ intua imang
mita intau in Lewi diá mokotoindudui
totok kon onu inta musti pomia'an monia,
manangka intua musti oyúon imang
ibanea, inta ná tai Imang Melkisedek,
bo mosia na'a in de'emanbî nongkon
kolompok i Imang Harun.
12 Dá aka ḷoḹitúan in imang mita bo
mobaḷu-baḷuibî; yo hukum in agama
Yahudi im mustibî doman mobaḷu-baḷui.
13 Imakusud na'a ing ki Tuhan naton,
Sia nongkon sukubî ibanea, bo diápabî
kon dodai onda intau nongkon sukunya
nogaid saḷaku imang.
14 Kinota'auan bidon im bayongan imang
kong ki Tuhan naton nongkon sukubî in
Yahudi. Diábî dodai onda kino-tangoian
i Musa in suku tatua wakutu in sia
nongonguman kon soáḷ imang mita.

15 Onu inta ino'uman na'a nodugangdon
nosilang, naonda in oyúondon imang
ibanea ná ki Melkisedek.
16 Sia binaḻî imang de'emanbî pinodoyon
kon atorang mita inta pinomia in intau,
ta'e pinodoyobî kon kobobiagnya inta
inogoian ing kawasa inta diá modai-dait.
17 Sing kom bonu im Buk Mosuci
pinaisdon nana'a, "Ikow Imang inta
umuran oyúon, ná ki Imang Melkisedek."
18 Dá masa in tana'a atorang inta
nokoyongandon diádon pinaké, sin
diádon ing kakuatannya bo diá domandon
baraguna.
19 Sin diábî tobatúmai mota'au
sompurna'an in hukum agama Yahudi
tua. Tuamai tana'a kita inogoiandon in
harapan inta totu'u mopira; sahingga ing
kita mota'audon dimiug ko'i Allah.
20 Apadoman tua komintan siningog
i Allah nongibot. Diábî in ibot natua
kowakutu imang mita tatua binaḻî imang.
21 Ta'e ki Yesus nobaḻî Imang pinakéanbî
in ibot, nana'a in singog i Allah ko'i-Nia:
"Ki Tuhan nongibotdon bo diábî baḻuian-
Nya onu inta ain siningog-Nya: 'Ikow nion
Imang inta mononoi.'"

22 Tuamai ki Yesus nobaḹi jaminan in
tobatú dodandian inta totu'u mopia.
23 Tobatú soáḷ inta moponting: Imang
mita ibanea im mobayongbī sim mosia
tua i mato-matoipabī sahingga in diádon
mota'au mogingguput kon oáidan monia.
24 Ta'e lantaran ki Yesus in diábī
mato-matoi, dá oáidan-Nya saḷaku Imang
diábī mopamping kon intau ibanea.
25 Manangka intua ki Yesus umuranbī
mota'au moposaḷamat kon intau mita inta
namangoi ko'i Allah inta mongin i-Nia.
Sin diá in nobiag mononoi bo umuran
mopoyaput im mintahang ko'i Allah sing
kopontingan intau mita tatua.
26 Dá ki Yesusbī tua in Imang Moḷoben
inta paraḷuon naton. Sia tua in nodaritbī
kom bayongan yagi-yagi, diábī in taḷá
andeka dosa onukadon ko'i-Nia. Sia
im pino tondī nongkon intau mita inta
dinosa, bo dinia pino'onik in tampat inta
moḷantu-ḷantud nongkon ḷangit.
27 Sia diábī notongkai in imang-imang
moḷoben mita ibanea inta pomuḷoi in
singgai musti moposumbah ing kurban
sim potobus kom bayongan taḷánya
tontanī. Mopaḷut makow kon tua sia
moposumbah doman ing kurban potobus

kon dosa mita in umat. Ki Yesus tongábí
komintan noposumbah ing kurban bo
awak-Nyabí tontaní im pinosumbah-Nya
saḷaku kurban.
28 Hukum agama Yahudi nopobaḻí imang
moḷoben kon intau diá nosompurna.
Ta'e onda intua, nongkon hukum agama
tatua inaidan i Allah in dandi inta
sinakinan in ibot kom baḻíon-Nyabí, Imang
Moḷoben ing ki Adí-Nya inta pinomia-Nya
mopoposaḷamat inta mosompurna bo inta
diá mato-matoi.
8 1 Na'abí im pangkoi totok onu in
ino'uman naton: Oyúondon Imang
Moḷoben naton ná tatua inta iḻimitú
nomarentah noyotakin i Allah inta totok
Momulia kon soroga.
2 Sia nopobayak in oáidan-Nya saḷaku
Imang Moḷoben kon Tampat inta paling
Mosuci kom bonu ing Kemah i Tuhan.
Kemah inta pinosindog i Tuhan tontaní,
de'emanbí intau in noposindog.
3 Pomuḷoi imang moḷoben sinantú bidon
kom musti moposumbah ing kurban
andeka mobogoi in sosumbah ko'i
Allah. Natua doman in Imang Moḷoben
naton, musti oyúon doman in ogoi-Nya
posumbah.

4 Aka Sia nogutun kon dunia na'a, dá
diábí nobaḻí Imang in Sia, sin oyúon bidon
in imang kon dunia na'a inta moposumbah
ing kurban inta pino'igum in hukum
agama Yahudi.
5 Oáidan inta inaidan monia tua saḷaku
imang sabanarnya in tongábí gambaran
bo oḻinow in onu inta kon soroga. Tua aim
bidon pinota'au i Allah ko'i Musa koḻipod,
kowakutu in sia noposindog ing Kemah
i Tuhan. Nana'a ing guman i Allah ko'i
Musa, "Pokotorop! Tua komintan mustibí
pomia'anmu podudui ing gambar inta
pino'ontong-Ku ko'inimu kon tudu im
buḷud."
6 Ta'e tana'a ki Yesus noko'uḻí kon tugas
imang inta momuli-mulia nongkon inta
inaidan in imang mita tatua. Sin dodandian
inta pinomia-Nya kon sigad i Allah bo in
intau tua dodandianbí inta lebe mopia sim
pinodoyon doman kon dandi inta totok im
mopia.
7 Aka kuma bo diá ing ga'atnya kon
dodandian inta muna, yo tantu diá bidon
paraḷu mogaid bui kon dodandian inta
induanya.
8 Lantaran kino'uḻíandon i Allah kon
taḷá in umat-Nya, sahingga noguman

in Sia nana'a: "Pokotorop, pokotorop,
mo'iangoibí in wakutunya, Aku'oi mogaid
kon dodandian mobagu takin bangusa
Israel, bo takin bangusa Yohuda.
9 De'emanbí ná dodandian inta inaidan-
Ku takin mogoguyang monia wakutu im
mosia dinia-Ku ịlumuai nongkon butá im
Mesir. Mosia diá tantu dinumudui kon
dodandian inta inaidan-Ku takin i monia;
tuamai diádon pandungon-Ku im mosia.
10 Ta'e tana'a, na'adon in dodandian
inta pomia'an-Ku takin umat-Ku Israel,
Kon singgai mita mo'iduduimai, Pirman i
Tuhan: Popotonop-Ku in hukum-Ku kom
bonu im pikiran monia, bo popopais-Ku
domandon kong gina monia. Aku'oi im
mobaḻí ki Allah monia, bo mosia im mobaḻí
umat-Ku.
11 Diá bidon paraḷu im mosia motundú
kon tumpaḷa umat kon sigad monia
tua, andeka mopota'au ko'i utatnya,
'Popirisayadon ko'i Tuhan.' Sim mosia
komintan, adí itoi, monota'aubí ko'i-Nakó.
12 Ampungan-Kudon in taḷá mita monia,
bo diá bidon umuran-Ku toropon makow
in dosa mita monia."
13 Naonda im pinomiadon dodandian
nobagu tua, dá binaḻídon i Allah

nokoyongan bo no'itontumi in dodandian
inta muna; bo onu inta no'onggot tua in
lagidon moyoyang.
9 [1] Dodandian inta muna oyúonbî in
atorang po'o-ibadah bo oyúon doman
in tampat po'o-ibadáan inta pinomia in
intau.
[2] Kong kemah tatua inaidan domandon in
tobatú ruangan inta sinagoian "Ruangan
Mosuci." Kon tua oyúon in tampat
pototuduan kon togá, bo oyúon doman
meja bo roti inta pinosumbah ko'i Allah.
[3] Kon dotá im bonunya, inta kon tumimai
ing gorden induanya, oyúon in ruangan
inta sinangoian "Ruangan Totok Mosuci."
[4] Kom bonu in ruangan tatua oyúon in
tobatú meja pototubáan kon sosumbah,
meja inta pinomia nongkon bulawan.
Oyúon doman im poti Dodandian inta
komintan inolitan im bulawan. Kom bonu
im poti tatua oyúon ing kuyon bulawan
inta binonuan im manna, tungkud i Harun
inta ain nomolimping, bo batu doyowa
inta pinomaisan kom parentah i Allah inta
mopululuh.
[5] Kon tuduh im poti tatua oyúon ing kerub
doyowa, tuata im mahaluk kokolikipan
inta nobalî lambang koángoian i Allah.

Ko̱likip im maha̱luk doyowa tatua no'ibuká makow kon tuduh in ta̱lob poti tatua, tobatú tampat pongongampungan kon dosa. Ta'e tua mita diá ko'insilangan batu-batúon tana'a makow.

6 Natuata, sinompia komintan intua. Pomu̱loi in singgai imang mita tumuot kom bonu ing kemah tatua kon tampat inta kom muna totok, bo mopobayak in oáidan monia kon tua.

7 Bo inta mota'au tumu'ot kon ruangan inta paling moákow tua in tongábî imang inta totok mo̱loben. Sia tumu'ot mogaid kon oáidannya komintan in totaong. Sia tumu'ot kon tampat tatua takin kodia-dia in dugú inta posumbah ko'i Allah sa̱laku sosumbah inta potobusnya kon dosanya tontanî bo dosa mita in umat i Allah inta diá sinu'od pinomia.

8 Roho i Allah nopo'ontongdon kino tarang pinongin atorang tatua, kon solama kemah dotá im muna mo'isindogpa makow, da̱lan tumu'ot kom bonu in ruangan inta paling mosuci tatua diápa nobukat.

9 Na'a noba̱lî lambang kon sempo in tana'a; manga̱lenya kon sosumbah mita bo kurban mita maha̱luk inta pinosumbah

ko'i Allah, diábî mokosompurna kong gina
intau inta nodia kon sosumbah.
10 Sin upacara mita tatua in tongábî
soạl koka'anon bo o'inumon bo noyagi-
yagimaidon upacara pondaritan. Bayongan
tua tongábî atorang mita in intau inta
pakéon modapot wakutunya ki Allah
monombagu kon dunia na'a.
11 Ta'e ki Kristus ain namangoi saḷaku
Imang Moḷoben nongkon soạl mita mopia
inta aindon oyúon. Sia sinumu'otdon
bo ain nopobayak in oáidan-Nya saḷaku
Imang Moḷoben kom bonu ing kemah
moḷoben bo inta totok nosempurna.
Kemah tatua in de'emanbî pinomia in
intau; mangạlenya de'emanbî nongkon
dunia inta tongá doman pinomia na'a.
12 Ki Kristus sinumu'ot kon Ruangan
Totok Mosuci kong kemah tatua tongábî
komintan, diá bidon mopobui-buimai.
Dodai intua Sia diábî nodia kon dugú
im bembé koḷakian andeka dugú adî in
sapi sim posumbah, ta'e dugú-Nyabî
tontanî in dinia-Nya. Bo dugú-Nyabî
tatua in nopobebas ko'i naton dapot ing
kopaḷutannya.
13 Dugú im bembé bo dugú in sapi
koḷakian takin ḷobud ing kurban ki adî in

sapi, pinaké nondarit kon intau mita inta
nokotor podudui atorang in agama simbá
mobaḻi modarit im mosia.
14 Dá aka dugú bo ḷobud mokodarit
kon onu inta nokotor kon intau mita
tatua, yo bambí kabí dugú i Kristus!
Pinongin Roho inta diá mato-matoi, ki
Kristus ain noposumbah in awak-Nya
tontaní ko'i Allah saḷaku kurban inta
nosompurna. Tuabí in nondarit kong
gina naton nongkon upacara mita inta
diá im baragunanya, simbá kita umuran
mosumbah ko'i Allah inta nobiag.
15 Tuamai ki Kristus nobaḻi tonsigad kon
tobatú dodandian inta nobagu, simbá
intau inta inoiníidon i Allah motarimadon
kom barakat mita mononoi inta aim
pinodandi i Allah. Tua komintan mobaḻibí
sin oyúon im minatoi; Siata ing ki Kristus.
Kinopatoian-Nya tatua in nopobebasbí
kon intau mita nongkon taḷá mita inta
pinomia monia wakutu in dodandian inta
muna pinaképa
16 Aka oyúon in surat warisan, yo mustibí
doman oyúon im bukti kon intau inta
nomia kon surat tatua minatoidon.
17 Sin diápabí mangaḷe in surat warisan
tatua aka intau inta nomia kon surat tatua

nobiagpa. surat tatua mota'au pakéon aka
minatoidon intau inta nomia kon surat
tatua.
18 Tuamai dodandian inta muna musti
dugúon simbá mo sah.
19 Munapabĩ ing ki Musa nopota'au im
bayongan hukum i Allah kon intau mita
Israel. Onda intua sia nogamá kon dugú
adĩ in sapi bo dugú im bembé koḷakian
bo bina'ukannya in tubig. No'iduduimai
kon tua pinisikannyadon im Buk inta
pinomaisan kon hukum mita inta nongkon
i Allah bo bayongan intau Israel. Sia
nomisik kon tua takin hisop bo bubuḷ in
domba inta nopuya totok im batangannya.
20 Koyogot nopobayak in oáidannya tatua
sia nosingog nana'a, "Na'adon in dugú inta
noposah kon dodandian nongkon i Allah
inta musti duduian monimu."
21 Natua doman im pinomia i Musa kong
kemah i Tuhan bo kom bayongan pakakat
inta pakéonmai kom po'o-ibadáan,
nodaitnya pinisikan in dugú tatua.
22 Aka podudui kon hukum agama
Yahudi, yo gogió bayongan yagi-yagi
daritanbĩ in dugú, bo dosa mita im
mota'au ampungan ta'e musti dugúon.

23 Bayongan yagi-yagi inta nobaḻ̍i
lambang kon onu inta kon soroga mustib̍i
daritan natua. Ta'e aka kon soáḻ mita inta
kon soroga, paraḻuonb̍i in sosumbah inta
lebe mopia.
24 Sing ki Kristus in diáb̍i sinumu'ot kon
Ruangan Mosuci inta pinomia in intau, inta
nobaḻ̍i lambang in ruangan Mosuci inta
totokea. Ki Kristusb̍i tontan̍i in sinumu'ot
kon soroga; tana'a Sia minayak kon
tayowon i Allah sin lantaran kopontingan
naton.
25 Aka Imang Moḻoben intau Yahudi yo
pomuḻoib̍i in taong tumu'ot kon ruangan
Totok Mosuci kom bonu im baḻoi Tuhan
takin kodia-dia in dugú im mahaḻuk.
Ta'e ki Kristus in diáb̍i nopobui-buimai
sinumu'ot sin moposumbah in awak-Nya
tontan̍i.
26 Sin aka natua dá tantú mopobui-buib̍i
domanmai Sia monahang kon roriga inta
mulaipamai dunia na'a pinomia. Ta'e
nonyata mag̍i, tana'a kon singgai tumi
na'a, Sia namangoi tongáb̍i komintan bo
noposarakan in awak-Nya tontan̍i sim
potobus kom bayongan dosa naton.

27 Bo sinantú domandon i Allah, kon
intau in tongábî komintan matoi, onda
intua adilondon i Allah.
28 Natua doman ing ki Kristus, tongábî
komintan pinosumbah saḷaku kurban
pinotobus kon dosa in intau mobayong.
Sia im mamangoipabî bui, ta'e de'eman
bidon mamangoi mogimpaḷut kom
persoalan dosa, ta'e dongka bidon
moposaḷamat kon intau mita inta mogoḷat
makow kong koángoian-Nya bui.
10 1 Hukum in agama Yahudi tongábî
nobogoi ing gambaran inta diá
nosilang kon soáḷ mita mopia inta
kon singgai mo'iduduimai, de'emanbî
gambaran inta totokea nongkon soáḷ
mita tatua. Sin hukum mita tatua diábî
mokosompurna kon intau inta mamangoi
mosumbah ko'i Allah takin kodia-dia
im barang inta posumbah. Umpakahbî
pomuḷoi in taong umuran moposumbah
ing kurban mita natua.
2 Sin aka kuma intau mita inta nosumbah
ko'i Allah tua bo totu-totu'udon dinaritan
nongkon dosa, yo diá bidon im porasa'an
monia kon dinosapa, bo diá bidon
moposumbah bui ing kurban.

3 Ta'e nonyata magí, yo kurban mita inta
pinosumbah pomuḷoi in taong tua justru
moponoropbí bui kon intau mita kom
bayongan dosa monia.
4 Sin diábí doman dugú in sapi bo dugú
im bembé mokopopat kon dosa.
5 Tuamai naonda ing ki Kristus namangoi
in dunia na'a, Sia noguman ko'i Allah
nana'a: "Ikow in doí bidon ing kurban bo
sosumbah; ta'e sinadia-Mudon in awak
ko'i-Nakó.
6 Ikow doídon ing kurban tubáan andeka
kurban potobus kon dosa.
7 Bo Aku'oi noguman nana'a, 'Na'adon
in Aku'oi, o Allah! Aku'oi namangoi sim
mogaid kon onu inta kino ibog-Mu, ná
inta pinais kom Buk Mosuci soáḷ Aku'oi.'"
8 Dungkuḷ ki Kristus noguman nana'a,
"Ikow doídon ing kurban bo sosumbah; bo
doí bidon Ikow ing kurban mahaḷuk inta
sinubá saḷaku sosumbah bo kurban inta
potobus kon dosa. Ki Kristus nosingog
natua, umpakah bayongan kurban tatua
pinosumbah pinodudui kon hukum agama
Yahudi."
9 Nopaḷut makow kon tua ki Kristus
noguman, "Na'adon in Aku'oi, o.. Allah!
Aku'oi namangoi sim mogaid kon onu inta

kino ibog-Mu." Dá bayongan kurban inta
muna tua komintandon pinopatan i Allah
bo binaḷuian ing kurban i Kristus.
10 Inaidandon i Yesus Kristus onu inta
kino ibog i Allah. Pinosumbah-Nyadon
in awak-Nya tontanḯ saḷaku kurban. Sia
noposumbah in awak-Nya tatua tongábḯ
komintan dapot ing kopaḷutan dunia na'a,
ta'e onu in inaidan-Nya tatua, nondaritbḯ
ko'i naton nongkon bayongan dosa.
11 Pomuḷoi in singgai imang intau Yahudi
umuran mogaid kon oáidan monia saḷaku
imang bo umuran doman mopobui-
buimai moposumbah ing kurban mita ná
inta biasamai pinosumbah monia. Ta'e
totu'ubḯ kong kurban mita tatua in diábḯ
mokopopat kon dosa.
12 Ta'e ki Kristus in tongábḯ komintan
noposumbah ing kurban potobus kon
dosa, bo kurban tatua umuranbḯ pakéon
nodapotkabḯ ing kopaḷutan dunia na'a.
Naonda in nopaḷut makow noposumbah
ing kurban tatua, ki Kristus i̱limitú kon
dotá ing koḷanan i Allah bo nomarentah
noyotakin-Nya.
13 Bo tana'a makow, ki Kristus mogoḷat
makow modapot im bayongan saturu-Nya
potungkudon i Allah kon tayowon-Nya.

14 Dá kurban tobatú tatua inta inaidan i
Kristus noposompurnadon kon intau mita
inta ain dinaritan nongkon dosa.
15 Kon soa̱l mita tatua Roho i Allah aim
bidon doman noguman ko'i naton nana'a,
16 "'Na'adon in dodandian inta inaidan-
Ku takin i monia kon singgai mita
mo'iduduimai,' ki Tuhan noguman doman
nana'a, 'Hukum-Ku mita potonop-
Kudon kom bonu ing gina monia, bo
popopais-Kudon kom bonu in raian
monia.'"
17 Ki Allah noguman doman nana'a,
"L̲iongon-Ku bidon im bayongan dosa
monia bo aid mita monia inta mongora'at."
18 Aka, dosa mita bo aid mita mongora'at
aindon inampungan, dá diá bidon para̱lu
moposumbah ing kurban sim potobus kon
dosa.
19 Yo u̱le utat mita, dugú i Yesus tua
nobogoidon ing kabaranian ko'i naton in
tana'a tumu'ot kon Ruangan Totok Mosuci.
20 Binukatandon i Yesus in da̱lan mobagu
bayáan naton, da̱lan inta mobogoi ing
kobiagan. Da̱lan tatua mongin gorden inta
awak i Yesus tontanî.
21 Bo tana'a oyúondon in Imang momulia
naton inta noba̱ʼi itoi kom Ba̱loi Allah.

22 Tuamai, koligai dimiugdon ing kita ko'i
Allah takin gina motulid bo totu-totu'udon
mopirisaya sing gina naton dinaritandon
nongkon pikiran mita inta mongora'at bo
awak naton dinaritan domandon in tubig
inta modarit totok.
23 Koligai ing kita mokopotantú kom
pirisaya bo umuran kumadai kon onu
inta inakudon naton bo inta i harap
makow naton, sin Sia inta nodandi tantúbî
mobogoi in onu inta aim pinodandi-Nya
tatua.
24 Bo kita im mustibî mosi'indoian, simbá
umuran mota'au mosiponoropan kom
bá motabi kon tumpala intau bo momia
doman kon soál mita inta mopia.
25 Kita musti umuran moyosipun
moyotakin bo umuran mosambayang.
Dona'ai mokopomalas ná intau
ibanea. Mustibî doman umuran kita
positonggina'an, sing kinota'auan bidon
naton kon diá bidon mo'onggot bo
mamangoi bui ing ki Tuhan.
26 Sin aka habar inta mobanar nongkon
i Allah aim pinota'au ko'i naton, ta'e
umuranpa doman tumu'od ing kita
mogaid kon dosa, dá diá bidon ing kurban
inta pomopat kon dosa naton.

27 Dongka bidon tobatú in sinadia ko'i
naton, tuata in tumayow kom pongadilan
i Allah bo tuḷu in torú-Nya inta momokak
kon intau mita inta moḷawang ko'i-Nia!
28 Intau inta doí dumudui kon hukum
inta inogoi Musa, hukumon matoi bo diábí
ampungannya, aka doyowa andeka toḷu
intau nobogoi ing kosaksian, bo oyúon im
bukti kon sia ing kotaḷá.
29 Ta'e umpakah natua, hukumanbí kon
intau inta moritak ko'i Adí i Allah im
moboga-bogat, bo ko'i monia doman inta
nonganggap nohina in dugú dodandian
i Allah, dugú inta pinodoyon kong
kinopatoian i Kristus sin nondarit ko'inia
nongkon dosanya mita. Sia in nohojat
doman kon Roho inta mobogoi in totabi.
30 Sing kinota'auan bidon naton ki ine
in Sia inta noguman, "Aku'oi im motuḻíbí!
Akuoi im mohukumbí!" Bo inta noguman
doman nana'a, "Hakimonbí i Tuhan in
umat-Nya."
31 Totokdon moko'ondok aka kom
bonudon ing kawasa i Allah inta nobiag!
32 Toropkah ing ka'ada'an monimu
koḻipod. Ko wakutu im mo'ikow notarima
kom bayag inta pinonindar i Allah,

mo'ikow tantú nokorasa kon yoyiga, ta'e
umuran nobakuat totok i mo'ikow.
33 Mokakit in singkuḻeon mo'ikow bo
baḻ'ion monia yambá kon tayowon intau
mobayong. Oyúon doman mo'itakin im
mo'ikow mororiga takin intau mita inta
iroriga doman natua.
34 Bo mo'ikow no'itakin doman nokorasa
kon ko'oajar ing gina monia inta kinurung
kom ponjara. Bo wakutu ing kapunya'an
monimu nodait inagow, diá noya'at
ing gina monimu, sing kinota'auandon
monimu kon oyúonpabí im mopia-pia
nongkon tua bo inta mononoi totok.
35 Manangka intua, dikabí ukatan
monimu onu inta aim pinirisaya monimu
sin aka mo'ikow umuran mopirisaya, dá
moḻobenbí mangaḻe inaidanmu tua!
36 Mokoposabarbí im mo'ikow, simbá
mota'aupa mogaid kon onu inta kino ibog
i Allah, sahingga tarima'anbí monimu onu
inta pinodandi i Allah tua.
37 Sing kom Buk Mosuci aim pinais nana'a:
"Nodiugdon totok in wakutunya, dá Sia inta
sinango-tangoi mo'iangoi tua, in ḻagidon
mo'iangoi; Diá bidon baḻu-baḻuian-Nya in
wakutu koangoian-Nya.

38 Bo umat-Ku inta mobanar im
mopirisayabî bo mobiag; ta'e aka oyúon
ing kon sigad monia tua in nobaḷui im
pirisaya, dá diábî mosanang ing gina-Ku
ko'inia tua."
39 Kita na'a in de'emanbî umat inta
mobaḷu-baḷui im pirisaya bo inta diá
koharapan. Ta'e umatbî inta mopirisaya
ko'i Allah bo inta posaḷamaton.
11 1 Mopirisaya na'a mangaḷenya, totok
moyakin kon onu inta iharap makow
naton, mangaḷenya oyúon kotantuáan kon
soáḷ mita inta diá inontong.
2 Lantaran oyúon im pirisaya, dá intau
mita tungkuḷ intua kinosanang ing gina i
Allah.
3 Lantaranbî oyúon im pirisaya, dá
kinota'auandon naton kon dunia na'a
pinomiabî i Allah takin singog-Nya. Dá
onu inta ko'ontongan naton tua, pinomiabî
i inta diá ko'ontongan tua.
4 Lantaran oyúon im pirisaya, dá ki Habel
noposumbah ko'i Allah ing kurban inta
mopia-pia nongkon onu inta pinosumbah
i Kain. Lantaran doman pirisayanya tatua,
ki Habel sinarima i Allah saḷaku intau
inta mopia, bo tua in nonyatadon kon
sosumbahnya in sinarima i Allah. Bo

lantaran pirisayanya, dá sia nosingogpabĭ umpakahbĭ minatoidon.

5 Lantaran oyúon im pirisaya, dá ki Henok biningkat pinobayak ko'i Allah simbá diá matoi in sia. Diábĭ tobatúmai noko'uḻĭ ko'inia sim biningkatdon i Allah in sia. Kom Buk Mosuci pinais nana'a, "Ko wakutu ing ki Henok diápa sinintak, kobobiagnya mokosanang kong gina i Allah.

6 Aka diá im pirisaya, dá diábĭ in tobatúmai intau mota'au moposanang kong gina i Allah. Sing ki ine im mamangoi ko'i Allah mustibĭ mopirisaya kong ki Allah tua in oyúonbĭ. Bo intau inta totu-totu'u motayak ko'i-Nia ogoian-Nyabĭ in onu inta sinayaknya tatua."

7 Lantaran mopirisaya, dá pinogumanandon i Allah ing ki Nuh kon soạl mita inta mobaḻĭ kon singgai mo'iduduimai, inta diábĭ ko'ontongannya. Ki Nuh nopirisaya ko'i Allah, dá inindongogannya onu inta pinoguman i Allah ko'inia. Pinomianya ing kapaḷ inta kon singgai no'iduduimai nobogoi ing kasaḷamatan ko'inia bo koluarganya. Dunia na'a i hukum i Allah, ta'e lantaran ki Nuh nopirisaya, dá pinonyatadon i Allah kon intaubĭ mopia in sia.

8 Lantaran mopirisaya, dá ki Abraham
dinumudui ko'i Allah wakutu inoiní i
Allah bo pinotabá minayak im butá
inta pinodandi i Allah ogoi ko'inia. Ki
Abraham minayakbí doman umpakahbí
diá kinota'auannya mongo kon onda im
bayáan.
9 Takin pirisayanya tatua, sia nogutun
saḷaku intau mokokiángoi kom butá inta
pinodandi i Allah ko'inia tua. Ki Abraham
nomia kong kemah bo nogutun kon tua.
Natua doman ki Ishak bo ki Yakub inta
notarima doman kon dandi natua nongkon
i Allah.
10 Ki Abraham mogoḷat makow kong kotá
inta ironcana i Allah posindogon kom
pondasi inta moroton.
11 Lantaran mopirisaya, dá ki Abraham
noko'uḻí kong katurunan nongkon i Sara
umpakah nogoguyangdon in sia bo
bantó doman ing ki Sara ki buḷoinya. Ki
Abraham noyakinbí kon totu'uonbí i Allah
in dandi-Nya tatua.
12 Umpakah wakutu intua ki Abraham
nádon onda bo intau minatoi in awaknya,
ta'e nobayongpabí doman in turunannya,
diábí ko'iapan ing kobayongea sin nádon

tundi kon ḷangit bo bungaion kom bingḱî
im pintad kobayongea.
13 Bayongan intau tatua umuran
nopirisaya uma'ai minatoi. Mosia diábî
notarima kon onu inta pinodandi i Allah,
ta'e tongá noko'ontong bo notamad
nongkon noyayuk. Aid monia tua
noponyata kom mosia tua in tongábî
intau mokokiángoi inta tongá doman
no'iandupmai kon dunia na'a.
14 Mosia inta nosingog natua
nopo'ontongdon kinosilang kom
mosia tua yogot motayak kom butá inta
mobaḷîdon kapunya'an monia tontanî.
15 De'emanbî butá inta ain sinaḷa'an
in umuran raion monia. Sin aka tua in
umuran raion monia, dá nobayong bidon
ing kasampatan monia nobui kom butá
tatua.
16 Ta'e nonyata magî inta kinotanoban
monia tua in tobatúbî butá inta totok
mopia, tuata im butá inta kon soroga.
Manangka intua diábî mo'oyak ing ki Allah
tangoion ki Allah monia, sim pinosadia'an
bidon i Allah im mosia kon tobatú kotá.
17 Lantaran doman mopirisaya, dá ki
Abraham nobaranibî in noposumbah ko'i
Ishak saḷaku kurban ko'i Allah wakutu

inuji i Allah in sia. Ki Abrahambî tua im
pinobogoian i Allah kon dandi-Nya, ta'e
norelabî in sia noposarahkan ko'i adînya
inta tongá totobatú tua.
18 Umpakah nana'a ing guman i Allah
ko'i Abraham: "Ki Ishakbî na'a inta
mobogoi ing katurunan inta pinodandi-Ku
ko'inimu."
19 Ki Abraham in noyakinbî totok kom
mokosanggupbî ing ki Allah momiag ko'i
Ishak nongkon kinopatoiannya tua, dá
mota'aubî tangoion kong ki Abraham
notarimadon bui ko'i Ishak nongkon
kino'patoiannya.
20 Lantaran oyúon doman im pirisaya, dá
ki Ishak nopodandi doman im barakat mita
ko'i Yakub bo ko'i Esau kon soáḷ kobiagan
monia kon singgai mo'iduduimai.
21 Lantaran oyúon impirisaya, dá
wakutu ing ki Yakub diápa minatoi,
binarakatannya ing ki adî mita i Yusup.
Kinumadai in sia kon tungkudnya bo
nosumbah ko'i Allah.
22 Lantaran oyúon im pirisaya, dá naonda
ing ki Yusup motoyongdon matoi, sia
nongonguman kon naonda ing koḷoḷuai
intau Israel nongkon Mesir. Sia munadon

nongoyow, kon tuḷannya mita diaan aka ḷumuaidon nongkon butá im Mesir tatua.
23 Lantaran mopirisaya doman, dá
gunyanga i Musa nobuni ko'inia
toḷu nobuḷan ko'onggotea naonda in
no'ilahirdon ing ki Musa. Inontong monia
kom moḷunat totok in adi tatua, dá
diábi no'ondok im mosia noḷawang kom
parentah i raja.
24 Lantaran mopirisaya, dá ki Musa
naonda in noḷantudon doibi tangoion ki
adi i putri raja Mesir.
25 Sia mo'ibo-ibogbi mobiag moyoyiga
moyotakin in umat mita i Allah, doibi
in sia nobiag nosanang tongá umuran
kinawasa'an in dosa.
26 Irai Musa kon diábi nongonu in
singkuḻeon sim mopirisaya ko'i raja
mopoposaḷamat inta pinodandi i Allah
daripada moko'uḻi kom bayongan
kapunya'an kom butá im Mesir. Sin iharap
makow i Musa tua ing kapunya'anbi kon
singgai mo'iduduimai.
27 Lantaran mopirisaya doman, dá ki
Musa nonaḷámaidon kom Mesir, diábi
ondoknya kon torú i raja. Sia umuran
nogaḷow kon tujuannya naonda bo

inontongnyadon ing ki Allah inta diá
ko'ontongan tua.
28 Lantaran nopirisaya, dá ki Musa nomia
doman kom Paskah bo nokipisik doman
in dugú kon ḷo̲lingkop mita im baḷoi intau
Israel simbá diá l̲imodon im malaekat
maut ing ki aďi mita monia guya-guyang.
29 Lantaran nopirisaya, dá intau mita
Israel nokoḷoḷan kon dagat Teberau,
naonda bo minaya-mayak kon tudu im
butá no'ingkag im mosia, ta'e intau mita
im Mesir nongoḷomot kon dagat tatua
naonda in nonungkuḷ mosia iḷumoḷan.
30 Lantaran nopirisaya, dá norumbunbî
doman i intau Israel in dinding Yerikho
wakutu in i̲libu monia pitu nosinggai.
31 Lantaran oyúon im pirisaya, dá ki
Rahab bobay inta monakaḷ tua diábî
kino̲limodan noyotakin intau mita inta
noḷawang ko'i Allah; lantaran nopia totok
im pinototomunya kon totabá mita in
intau Israel.
32 U̲le, nobayongpabî doman im
mota'auku o'umanon, ta'e diádon i
wakutuku mongonguman kon soáḷ tai
Gideon, ki Barak', ki Simson, ki Yepta, ki
Daud, ki Samuel bo nabi mita.

33 Lantaran mosia mopirisaya, dá
sinaḷowdon monia ing karaja'an mita
ibanea. Inaidan monia onu inta totu'u,
tuamai no'uḻ̱ʼi monia onu inta pinodandi
i Allah. Bibig mita in singa pinomponan
monia,
34 tuḷu inta noborambang nopiong monia,
bo mosia diá kinotakuḷan. Mosia noḻ̱emé
ta'e nobaḻ̱ʼi noropot, mosia noḷoḷakidon
kom pinoparangan sahingga in sinaḷow
monia in tontara mita im bangusa ibanea.
35 Lantaran oyúon im pirisaya monia,
dá bobay mita noyodungkuḷ bui in intau
mita monia inta aim minatoi, sim mosia
biniagdon bui. Oyúon doman inta norelabʼi
in iroriga nodapot minatoi, bo doʼibʼi
pobebason lantaran mo'ibog bui biagon
bo moko'uḻ̱ʼi kong kobiagan inta lebe
mopira.
36 Oyúon in irupa-rupamai sinambok,
sinogot in rante bo pinobonu kom ponjara.
37 Mosia inandur im batu nodapot im
minatoi, oyúon doman ing ginaragaji, bo
oyúon doman iratá im pitow. Maya-mayak
makow mosia mogiḷambu-ḷambung in
ḷambung inta nongkon kuḻ̱it in domba
andeka kuḻ̱it im bembé; mosia nobiag
nobogá, pinogutú bo iroriga mangoi.

38 Dunia na'a de'emanbí tampat mopia
ko'i monia. Mosia maya-mayak makow
kom padang gurun bo kom buḷu-
buḷudanea bo mogutun kom bonu ing goa
mita kom bubú mita im butá.
39 Moḷoben totok ing ka'untungan no'uḻí
in intau mita tatua lantaran pirisaya
monia! Ta'e diábí im mosia notarima kon
onu inta pinodandi i Allah,
40 sin oyúonbí in roncana i Allah ko'i
naton inta mopia-piabí totok nongkon
tua. Na'a in roncana-Nya tua, tongábí
moyotakin naton, mosia im mobaḻí
mosompurna.
12 1 Uḻe, soáḷ kita tontaní, kon ḻibumai
naton na'a in nobayongbí totok
in nobaḻí saksi! Manangka intua, koḻigai
ḻumbúondon naton im bayongan inta
mokoyoyiga ko'i naton bo dosa inta
umuran mo'i-kompit makow ko'i naton.
Bo koḻigai mositandingan ing kita mogaid
kon onu inta pinoki aid ko'i naton.
2 Mogaid ing kita kon tua takin umuran
mopirisaya ko'i Yesus, sin Sia tuata inta
nopobangon kom pirisaya naton bo
umuran noḷukad kom pirisaya naton
nongkon pinomangkoianpamai dapot im
pangabisannya. Nonahangbí ing ki Yesus

iyoyiga kong kayu pinoyotaḻempang!
Diábĩ pinandung-Nyamai im matoi
kong kayu pinoyotaḻempang tua totokbĩ
im moko'oyak. Tongábĩ ḷunganga inta
korasa'an-Nya kon singgai mo'iduduimai
in umuran pinonorop-Nya makow. Bo
tana'a makow, Sia iḻimitúdon kon dotá
ing koḷanan i Allah bo nomarentah
noyotakin-Nya.
3 Toropkah monimu naonda ing kororiga
i Yesus sinumayow kon intau mita dinosa
inta noramiji totok moḷawang ko'i-Nia!
Tuamai umuranbĩ korigon ing gina bo
umuran moharap.
4 Sin wakutu i mo'ikow moramiji totok
moḷawang kon inta diá mopia, diápabĩ
dodai onda mo'ikow nobakuat dapot
iḷuaian dugú.
5 Bo dikabĩ ḻiongon monimu in tonggina
mita i Allah tana'a, inta inogoi-Nya ko'i
monimu saḷaku ki adĩ-Nya mita: "Adĩ-Ku,
tarukiradon kopira totok in totundú i
Tuhan, bo dikabĩ tumontoḷ aka torúan-Nya
in ikow.
6 Sin sambokonbĩ i Tuhan intau mita inta
kotabi-Nya, bo sambokon-Nyabĩ in intau
inta inaku-Nya saḷaku ki adĩ-Nya."

7 Tarimabí monimu aka sambokon i Allah
im mo'ikow. Sin Sia mosambok saḷaku ki
Amá naton. Sin diábí tobatúmai adí tongá
pomayak makow diá sambokon i amánya
aka mogaid kon inta diá mopia!
8 Aka mo'ikow diádon mo'itakin
sambokon ná mongoadí mita ibanea na'a,
yo tua mangaḷenya mo'ikow de'eman
bidon ki adí-Nya totokea, ta'e uatok
bidon.
9 Kon dunia na'a oyúonbí ing ki amá
naton. Sia motundú ko'i naton, ta'e
hormatonbí naton in sia. Bambí kabí ki
Amá naton kon soroga, tantú mustibí ing
kita tumonsiup ko'i-Nia simbá mobiag ing
kita.
10 Aka guyanga naton kon dunia na'a im
motundú yo noterbatasbí sin tongábí onu
inta inanggap monia mopira. Ta'e aka ki
Allah im motundú yo tua ing kopia'anbí
naton tontaní. Simbá kita moko'uḷí doman
kon silai inta mopia nongkon i-Nia.
11 Totu'ubí kon kowakutu ing kita
sambokon, diábí mosanang ing gina
naton, sedang bo monakitbí totok. Ta'e
mo'iduduimai kon tua, kita inta sinambok,
yo sambok tatua im momaḷuibí kon
oáid naton, sahingga ing kita nobiagdon

podudui in ibog i Allah, bo bungainya kon
tua im mosangdon totok ing gina naton.
12 Tuamai, koropot in ḻimamu inta
noḻemé bo duḷudmu inta mo'uyot tua!
13 Bo umurandon bayak kon daḷan inta
motondodai, simbá sioḷmu inta nopeḷong
tua diá moḻitoi, ta'e mopia bidon.
14 Poramiji umuran mobiag motompia
takin bayongan intau. Poramiji doman
mobiag mokudus takin i Tuhan. Sin diábî
tobatúmai intau moko'ontong ko'i Tuhan
aka diá mobiag natua.
15 Ḷukadaibî simbá diá tobatúmai intau
ḷumuai nongkon kobiagan inta pinodoyon
kon totabi i Allah, simbá diá im mobaḻî
rasum inta mokopomuká kon ropatoi bo
inta mokogoguya'at kong kobiagan intau
mobayong.
16 Ḷukadaibî doman simbá diá in intau
mobiag mokotor andeka doî moguntun
kon soáḷ mita inta nongkon i Allah,
ná inta inaidan i Esau. Sia nobarani
totok nopotaḷui in haknya saḷaku adî
guya-guyang tongá lantaran ka'anon
topindan.
17 Simbá kota'auan monimu, naonda ing
ki Esau mo'ibog moko'uḻî kom barakat
nongkon i amánya, sia sinolak. Sin

umpakahbi̓ takin ombaḷ sia motayak kon daḷan mopoyotutui kon onu inta no'itaḷá, ta'e diá bidon ing kasampatannya.
18 Utat mita, mo'ikow in diábi̓ mamangoi
tumayow kon ná inta sinayowan in intau
Israel kolipod. Mosia moyogintayow onu
inta koliaian, ná umpamanya buḷud Sinai
bo tuḷunya inta kodoko-dokot; mosia
noyogintayow in sindip, bo ka'ada'an inta
diá totok motarang bo tompot moropot.
19 Mosia sinumayow kon singog in
terompet, bo singog inta totok moko
bongom-bongoḷ. Bo naonda intau mita
Israel nokodongog kon singog tatua,
nopo'igum totok im mosia simbá singog
tatua diádon mosingog ko'i monia.
20 Si mosia diádon mokotahang
mokodongog kom parentah inta
pinoyaput in singog tatua. Sin singog
tatua noguman, "Bayongan inta nolia kom
buḷud tana'a, mahaḷuk ande ki inekabi̓, yo
mustibi̓ arabon im batu dapot im matoi.
21 Inta inontong in intau mita Israel
tua moko'ondok totok dapot ki Musa
nosingog nana'a: "Mo'ondok bo mo'uyot
in aku'oi!"
22 Tongá aka mo'ikow namangoidon im
buḷud Sion bo kotá i Allah inta nobiag,

tuata in Yerusalem inta kon soroga takin ribuan malaekat-Nya.
23 Mo'ikow sinumakin kon tobatú pinoyodungkuḷan inta morame totok, pinoyodungkuḷan adi̇́ mita guya-guyang i Allah, inta pinaisdon in tangoi monia kom bonu in soroga. Mo'ikow namangoi sinumayow ko'i Allah hakim im bayongan intau na'a. Mo'ikow sinumayow kon roho mita intau mopia inta ain sinompurna.
24 Mo'ikow namangoi sinumayow ko'i Yesus, tonsigad in dodandian inta mobagu tua; mo'ikow sinumayow kon dugú pinomisik inta nojamin kon soáḷ mita inta lebe mopia nongkon onu inta jinamin in dugú i Habel.
25 Manangka intua mokopo'ingat, sin dikabo mo'ikow doi̇́don mokidongog ko'i Nia inta nosingog tatua. Mosia inta doi̇́ mokidongog ko'i Nia inta namangoi in dunia na'a bo inta nopoyaput ing koyow nongkon i Allah, diábi̇́ mokoḷagui. Apa doman kita na'a inta nokodongog ko'i-Nia inta nosingog nongkon soroga! Aka kita bo doi̇́ mokidongog ko'i-Nia, yo diábi̇́ mokoḷagui ing kita!
26 Kowakutu intua singog-Nya moko-gempar kon dunia na'a. Ta'e tana'a makow

Sia nodandi, "Komintanpa doman Aku'oi
momia kon inta moko-gempar, de'emanbî
tongá kon dunia na'a ta'e kon ḻangitbî
doman."
27 Tosingogon, "Komintapa doman"
mogumanbî kom bayongan dunia inta aim
pinomia na'a in dandúon bo ḻumbúon,
simbá dongkadon inta diá modandú ing
kotaḻáan.
28 Tuamai, kita musti umuran mopoyaput
in sukur ko'i Allah, sing kita im motarima
kon tobatú karaja'an inta diá modandú
nongkon i-Nia. Kita musti mopoyaput
in sukur bo mo'ibadah ko'i Allah takin
mohormat bo mo'ondok, podudui onu inta
kino ibog-Nya tontanî.
29 Sing ki Allah naton naonda bo tuḻu inta
mokopokak.

13 1 Mo'ikow musti umuran mositabian
saḻaku intau mita Keresten inta
mogutat.
2 Dika mo'ondo-ondok im motarima
kon intau mita inta diápa nogoginta'auan
monimu aka mongandup in sia kom
baḻoimu. Sin noko'imontandon nobaḻî,
oyúon intau no'ibog pinongandupan in
intau mita inta diá nogoginta'auannya, bo
na'anta mosia tua im malaekatbî mita.

3 Bo tantúdon kong gina makow im mosia
inta kom bonu im ponjara naonda bo
mo'ikow kom bonu doman im ponjara
noyotakin monia. Bo intau mita inta
pinomia ibo-ibog umuran kong gina-gina
doman makow im mosia naonda bo
pinomia doman natua im mo'ikow.
4 Mustibî untuon makow mangale in
tonibuloi, tuamai doyowa motonibuloi
musti mosisatia'an tobatú bo tobatú. Sin
intau inta mogaid kom mokotor bo inta
mononualing in adilonbî i Allah.
5 Aka mobiag yo dikabî kawasa'an in ibog
kon doit, ta'e kosanangbî im momaké
kon onu inta no'ulîmu sing ki Allah
nogumandon nana'a, "Aku'oi in diábî
mopomayak makow andeka monalámai
ko'inimu."
6 Tuamai mobaranibî ing kita moguman,
"Ki Tuhan im mototulungku, tuamai aku'oi
diá mo'ondok. Onubî im mota'au aidan in
intau ko'inakó?"
7 Dikabî koliongan monimu in itoi mita
monimu inta mopoyaput ing koyow i
Allah ko'i monimu. Tarukirabî naonda ing
kobobiag monia bo naonda ing kopopatoi
monia, bo duduiai ing kopopirisaya monia.

8 Ki Yesus Kristus diábî mobaḷu-baḷui,
ko_lipod, masai na'a bo modapotkabî ing
kopaḷutannya.
9 Dika mo'ibog mo'ikow poyayingon
in totundú mita inta mokoherang ko'i
monimu. Gina naton na'a musti irigonan in
totabi i Allah, tuabî im mopia, de'emanbî
atorang mita soáḷ koka'anon. Intau mita
inta tungkuḷ intua dinumudui kon atorang
mita tatua diá noko'u_lî kom manga_lenya.
10 Oyúonbî im meja pobobogoian naton
kon sosumbah ko'i Allah. Bo imang mita
inta nogaid kom bonu im Baḷoi Tuhan,
diábî mota'au moka'an kong kurban inta
kon tudu im meja tatua.
11 Dugú im mahaḷuk inta pinosumbah
saḷaku kurban pongampungan kon dosa
dinia i imang moḷoben kon Ruangan Inta
Totok Mosuci, ta'e awak im mahaḷuk tatua
sinubábî kon ḷuai im perkemahan.
12 Manangka intua ki Yesus minatoi
doman kon ḷuai ngara moḷoben ing kotá
sim mondarit kon umat-Nya nongkon
bayongan dosa. Dugú-Nyabî tontanî im
pinodugú-Nya.
13 Tuamai, ko_ligai mayak ing kita
ko'i-Nia kon ḷuai im perkemahan bo
moyotakin-Nya singku_leon.

14 Sing kon dunia na'a diábĭ in tampat
pogutunan mononoi ko'i naton, kita im
mayakbĭ motayak kon tampat pogutunan
kon singgai mo'iduduimai.
15 Tuamai potonsigad naton ko'i Yesus,
kita musti umuran modayow ko'i Allah;
tua in nobaḻĭ kurban sukur naton ko'i-Nia,
inta pinosumbah naton pinongin singog
im bibig sim mopomulia kon tangoi-Nya.
16 Dona'ai koḻiongan monimu im mogaid
kon inta mopia bo mosituḻungan, sin
na'abĭ ing kurban mita inta mokosanang
totok kong gina i Allah.
17 Duduiaibĭ onu im pinarentah i itoi mita
monimu bo kodu-kodudui doman ko'i
monia. Sim mosia umuran monarukira
makow kong kobiaganmu bo mustibĭ im
mosia mobertanggung jawab ko'i Allah.
Aka mo'ikow bo motoindudui ko'i monia,
dá mosanangbĭ ing gina monia mogaid,
ta'e aka diá yo monakit ing gina monia
mogaid, bo tua in diábĭ mobogoi ing
ka'untungan ko'i monimu.
18 Tantubĭ sambayangai ing kami.
Moyakinbĭ ing kami kon notuḻidbĭ totok
ing gina nami, sim pomuḻoi ing kami
mogaid kon yagi-yagi, tantubĭ inta
mobanar in aidan nami.

19 Po'igumonkudon totok,
sambayangaipa in aku'oi bá ḷagidon
diaan mangoi i Allah ko'i monimu.
20 Ki Allah nomiagdon bui ko'i
Yesus Kristus Tuhan naton nongkon
kinopatoian-Nya. Lantaranbĩ popatoi-Nya
tatua, dá masai na'a Sia nobaḷĩdon
Gombala momulia ko'i naton inta
domba-Nya mita. Kinopatoian-Nya tatua
noposah bidon kon dodandian mononoi
inta inaidan i Allah takin inaton.
21 Po'igum makow, ki Allah inta nobaḷĩ
pangkoi ing kobiagan motompia, umuran
mobogoi im bayongan inta mopia inta
paraḷu pakéon monimu mogaid kon onu
inta ko'ibog i Allah. Bo po'igumon doman
makow takin totuḷung i Yesus Kristus,
popoaidon i Allah ko'i naton onu inta
ko'ibog-Nya. Tantúbĩ dayow ing ki Kristus
dapot ing kopaḷutannya. Amin.
22 Po'igumonku ko'i monimu utat
mita, simbá indongoganpa monimu
in tongginaku mita na'a takin gina
mosanang, sin nopoḷokbĩ in suratku
tana'a.
23 Musti kota'auanmu, kong ki Timotius
ki utat naton pinobebasdon nongkon
ponjara. Aka mo'iangoidon in sia ko'inakó,

dá diaankubî in sia aka mamangoidon
aku'oi mokipodungkuḷ ko'i monimu.
24 Poyaputpa in salamku kom bayongan
itoi monimu bo bayongan intau inta
mopirisaya ko'i Allah. Bo tarima
domandon in salam nongkon i utat mita
naton kom butá in Italia.
25 Igumonku makow, ki Tuhan umuran
mobogoi im barakat ko'i monimu
komintan.

Yakobus

1 [1] Utatku mita, bayongan umat i Allah
inta no'ibaya-bayak makow kon dunia!
Aku'oi ki Yakobus, mogogaid kon oáidon i
Allah bo i Tuhan Yesus Kristus, mopoyaput
in salam ko'i monimu.
[2] Utatku mita! Aka mo'ikow bo moko'uḻ̃i
kon soba'an morupa-rupamai, yo anggap
intua tobatú kopia'an.
[3] Simbá kota'auandon monimu, kon
aka mo'ikow bo umuran mopirisaya ko'i
Tuhan ko wakutu ing koántugan soba'an,
yo tuata im mokopobaḻ̃i ko'i monimu
moropot.
[4] Ḻukadai simbá umuran moropot ing
ginamu tua modapot in totu-totu'udon
mosompurna mo'ikow bo diádon
kodai-daitan im bayongan yagi-yagi.
[5] Aka oyúon ing kon sigad monimu
diápa totok mobijaksana, yo musti
mopo'igum ko'i Allah, dá ogoianbî i Allah
ing kabijaksana'an sia. Sin takinbî pia
ing gina bo tabi ki Allah mobogoi kom
pomuḻoi intau.

6 Tongá intau inta mo'igum musti
mopirisaya bo mokopotantú kong gina.
Sin intau inta diá motantú ing gina
naonda bo bokoḷ kon dagat inta poyambá
magî-makow in tompot.
7 Intau natua diábî motantú im pikirannya;
sia diá mota'au mogamá kong kaputusan
kon soáḷ onukadon in inaidannya. Tuamai,
dona'aidon in sia moharap makow kom
moko'uḷî kon onu bo onu nongkon i Allah.
8 (1:7)
9 Intau Keresten inta nobiag nobogá,
kosanangbî aka sia poḷantudon i Allah.
10 Bo intau Keresten inta no'oyúon,
kosanangbî aka sia po'ompáan i Allah. Sin
intau inta no'oyúon moyoyangbî naonda
bo bungai im bonok.
11 Ko wakutu mata in singgai momuká
bo mopatúdon totok, yo moḷaḷow im
bonok tatua sahingga im bungainya
moḷabúdon bo diá domandon mopira.
Natua doman intau no'oyúon, morimumud
in sia ko wakutu in sia yogot mopobayak
in totayakea.
12 Kosanangdon intau inta motabah
wakutu ing kinoántugan soba'an. Sin
aka sia bo mokotahangdon kon soba'an
tatua, yo tarima'annyabî im bungainya.

Bungainya tua ing kobiagan inta aim
pinodandi i Allah kon intau inta motabi
ko'i-Nia.
13 Bo aka tobatú intau kinosoba'an, yo
dikabî in sia mosingog nanáa, "Goda'an
tana'a nongkon i Allahbî," sing ki Allah in
diábî kogoda'an in inta mora'at, bo diábî
doman Sia mosoba kon tobatúmai intau.
14 Ta'e intau mita tana'a ing kinogoda'anbî
in ibognya tontanî inta mora'at.
15 Mo'iduduimai kon tua, aka ibog inta
mora'at tatua bo duduian, dá mobaḻîdon
in oáid inta diá mopia; bo aka aid diá
mopia tatua bo moguyangdon, dá popatoi
im bungainya.
16 Utat mita inta kinotabiku, dika mo'ibog
koákaḻan im mo'ikow!
17 Pomuḻoi in o'ogoi inta mopia bo hadiah
inta mosompurna, namangoibî intua
nongkon soroga, pinopoponag i Allah inta
nomia kom bayongan inta nobayag kon
ḻangit. Sia tua ing ki Allah inta diá dodai
onda mobaḻui bo diábî doman mokopopisî
mogaid kon inta mosindip.
18 Ibog-Nyabî tontanî in nopobaḻî
ko'i naton ki adî-Nya mita pinongin
Pirman-Nya inta nobanar. Tua komintan
pinomia-Nya simbá kita moko'uḻî kon

tampat inta moponting kon sigad im
bayongan mahaḷuk inta pinomia-Nya.
19 Utat mita inta kinotabiku, tarukira
kopira in na'a, pomuḷoi intau musti ḻimikat
mokidongog, tongá mokopoḷaḷoi im
mosingog bo dona'ai doman baḷú tumorú.
20 Sin intau inta tumorú, diá mokopo'gaid
kon inta mopia, inta mokosanang kong
gina i Allah.
21 Tuamai ḷumbúdon tabiat inta nonajis
bo mora'at. Ta'e koáḷusdon ing gina
motarima kom pirman inta pinomuḷa i
Allah kom bonu ing ginamu, sim moḷoben
kawasa im pirman tatua kom moposaḷamat
ko'inimu.
22 Musti aidan monimu onu inta pinokiáid
i Allah, de'emanbî tongá indongogan
makow bo diá aidan, sin aka diá aidan yo
tua mangaḻenya mo'ikow nonguboḷdon
ko'i monimu tontanî.
23 Intau inta nokidongog kom pirman
i Allah ta'e diá dinumudui kon onu inta
pinoguman i Allah tua, yo sia tua in
notongkaibî in intau inta noḻiḻîmai kom
pogotnya kon tayowon posilag.
24 Naonda iḻiḻîannya makow kinopira,
minayak in sia dá baḷúnyadon kinoḻiongan
im batangannya tatua.

25 Hukum i Allah tua in nosompurna bo
moḷoben ing kawasa-Nya moposaḷamat
kon intau. Ta'e intau inta momirikisa bo
monarukira kinopira poḷat nopoáid doman,
de'eman tongá inindongogan makow bo
liongon, yo intau natua barakatanbî i Allah
im bayongan oáidannya.
26 Aka oyúon tobatú intau inta
monganggap kon sia tua motoḷutui
mopobayak kom parentah in agama, ta'e
sia diá mokotahang in diá mosingog kon
intau, dá nonguboḷdon sia ko'inia tontanî,
bo diádon mangale ibadanya tatua.
27 Podudui ibog i Allah, ibadah inta
mo'itutui im motuḷungbî kon adî mita
inta uno-unondon bo ko'i monia inta
dongkadon boba-bobay inta nobiag
moyoyiga, poḷat doman moḷukad kon
awak tontanî simbá diá poguya'aton in
dunia na'a.
2 1 Utatku mita! Saḷaku intau inta
mopirisaya ko'i Tuhan Yesus Kristus,
Tuhan naton inta Totok Momulia, dá
dona'aibî mo'ikow mopoyo-poyoposi kon
intau podudui ing ka'ada'an kobobiag
monia.
2 Sin aka oyúon intau inta no'oyúon
inta nogisising buḷawan bo nogiḷambung

mogagah namangoi kon undanganmu,
bo dodai intua namangoi doman intau
nobogá inta nomaké in ḻambung diádon
notampuimai,
3 dá lebebi hormaton monimu in intau
inta nogiḻambung mogagah ko'ina.
Mo'ikow moguman ko'inia, "Tuang l̲itúdon
kong kadera inta totok mopia na'a."
Ta'e aka kon intau inta nobiag nobogá,
mo'ikow moguman ko'inia, "Sindogdon
kon tua," ande "L̲itúdon kon taḻog kon
na'a."
4 Aka natua in aidan monimu, yo mo'ikow
nopoyoposidon kon tumpaḻa intau bo
monilai kon intau podudui im pikiran inta
mora'at.
5 Toropdon, Utatku mita inta kinotabiku!
Intau inta nobiag nobogá kon dunia na'a,
piniḻi i Allah mobaḻi intau inta mo'oyúon
kom bonu im pirisaya. Intau mita tatua
mobaḻibi anggota umat i Allah ná inta
pinodandi i Allah kon intau mita inta
kinotabi-Nya.
6 Ta'e mo'ikow ain noningkuḻe kon
intau mita inta nobiag nobogá, padahaḻ
intaubi mita inta no'oyúon im mondorot
bo mogugut ko'i monimu pobayak im
pongadilan!

7 Mosiabî tuata inta nohina kon tangoi
mopia inta sinarima monimu nongkon i
Allah!
8 Mo'ikow mogaid kon inta mo'itutui,
aka aidan monimu in hukum inta totok
moponting inta pinais kom bonu in ayat
Buk Mosuci nana'a: "Kotabibî in tumpaḷa
intau ná kotabimu kon awakmu tontanî."
9 Ta'e aka mo'ikow bo mopoyo-poyoposi
intau podudui ing ka'ada'an kobobiag in
intau, yo nogaidon kon dosa im mo'ikow,
bo hukum i Allah moponyatadon kom
mo'ikow nion moḷoḷawang kon hukum.
10 Intau inta noḷawang kon tobatú
nongkon hukum mita i Allah, mangaḻenya
kon tua nodaitnyadon iḷawang in hukum
tatua.
11 Sing ki inta noguman, "Dika
monuaḻing," siadon doman tua inta
noguman "Dika moḻimod." Dá aka mo'ikow
diá nonuaḻing, ta'e noḻimod, dá mo'ikow
im moḷoḷawangbî doman kon hukum.
12 Posingog bo pogaid saḷaku intau inta
bain adilon podudui kon hukum i Allah
inta nopobebas kon intau.
13 Sin diábî po'ontong i Allah in tabi-Nya
kon intau inta diá nonota'au in totabian.

Ta'e tabibî im mo̱lobe-̱loben nongkon hukuman!
14 Utatku mita! Onubî im manga̲lenya intau moguman, "Aku'oi intau mopirisaya", aka diá intua ponyatanya kon oáid? Mokosa̱lamat ko'inia degá im pirisaya natua?
15 Aka kuma tobatú utat ̱lo̱laki ande bobay diá ko pakeang bo diá koka'anon inta tugat ka'anon pomu̱loi in singgai.
16 Onubî im manga̲lenya mo'ikow moguman, "Pakédon im pakeang tana'a inta moko'inggamá kon tumping bo ponga'andon!" -- aka diá ogoian monimu in sia im pakéonnya kong kobiagan?
17 Natuata doman im pirisaya, aka diá poponyata kon oáid, dá pirisaya tatua diábî im manga̲lenya.
18 Degá oyúon intau im moguman, "Oyúon intau in umando̱l kom pirisayanya bo oyúon doman in umando̱l kon oáidnya." Dá akuoi moguman, "Po'ontongkah ko'inakó im pirisaya takin diá in oáid bo po'ontongku ko'inimu in oáidku sa̱laku bungai kon aku'oi mopirisaya."
19 Tantú mo'ikow im mopirisayabî kong ki Allah in tongábî tobatú toh? Bá kota'auan monimu kon dimukud mita mora'at

mopirisayabĭ doman kon tua bo uyotbĭ
doman makow im mosia sim mo'ondok!
20 Mobodok totok im mo'ikow! Degá
paraḷupa po'ontong ko'i monimu kon
diábĭ im mangaḷenya aka pirisaya diá
poyotakinon in oáid?
21 Indoiakah ing ki Abraham mogoguyang
naton. Sia sinarima nopia i Allah lantaran
oáidnya, wakutu in sia noposumbah ko'i
aďinya ki Ishak. Pinosumbahnya ko'i Allah
kon tudu im mezbah.
22 Nosilangdon kon na'a kom
pirisaya musti ponyata kon oáid
simbá mosompurna.
23 Tua noyoka'an in ayat kom Buk
Mosuci inta noguman nana'a: "Ki Abraham
nopirisaya ko'i Allah, bo lantaran
pirisayanya tatua dá sinarima i Allah in sia
saḷaku intau inta nogaid kon onu ing kino
ibog i Allah." Tuamai ki Abraham sinangoi,
"Yobayat i Allah".
24 Nosilangdon tana'a, kon intau
tarima'an mopia i Allah lantaran onu inta
inaidan in intau tatua, bo de'emanbĭ tongá
lantaran pirisayanya tatua.
25 Natua doman ing ki Rahab, bobay
sundaḷ tua. Sia sinarima nopia i Allah
lantaran oáidnya, wakutu in sinarimanya

kom baḷoinya in totabá mita intau Israel bo sinuḷungannya pinoḷagui im mosia nongin daḷan ibanea.

26 Dá, ná awak inta diá ko roho, awak tatua im minatoibî, natua doman im pirisaya inta diá takinan in oáid, tua im pirisayabî inta minatoi.

3 1 Utat mita! Dikabî mobayong ing kon sigad monimu im mo'ibog mobaḷî guru. Kota'auan monimu, kita inta mobaḷî guru lebebî moboga-bogat im pongadilan nongkon intau ibanea.

2 Kita komintan mokakit mogaid kon inta no'itaḷá. Ta'e intau inta diá dodai onda nosingog kon no'itaḷá, sia tua intau nosompurna, inta mokokawasa kom bayongan awaknya.

3 Aka kita mopopaké in rante kom bibig ing kabaḷo simbá sia dumudui kon ibog naton, dá modait kokawasa'an naton im bayongan awak ing kabaḷo tatua.

4 Bo indoiai doman ing kapaḷ. Umpakah moḷoben ing kapaḷ tatua bo diaan in tompot moropot, ta'e sia kendalionbî ing kamudi inta mo'intok totok, podudui ibog in intau inta nodia.

5 Ná doman tua in dilá naton; umpakah mo'intok in dilá naton tua, ta'e mota'aubî

in sia dumodia kon soa̱l mita inta
mongo̱loben. Indoiaikah, umpakah
mo'intok in tu̱lu ta'e mokopokakbi̱ in sia
kong kayuon inta mo̱loben.
6 Dilá tua naonda bo tu̱lu. Kon awak
naton, sia moba̱li̱ pangkoi im mora'at
inta mopobaya-bayak makow im mora'at
kom bayongan awak naton. Takin tu̱lu
inta nongkon naraka, sia momokak kom
bayongan kobiagan naton.
7 Bayongan maha̱luk inta ka̱lig,
la̱gapan mita, takin maha̱luk mita inta
la̱umandai mayak bo maha̱luk mita kon
dagat mota'aubi̱ yonokon bo noyonok
domandon in intau.
8 Ta'e dilá in intau diá mota'au yonokon.
Dilá tua im mora'at bo diábi̱ kokawasa'an;
nopu̱ling in rasum inta mokopatoi.
9 Pakéon naton mopoyaput in sukur ko'i
Tuhan bo ko'i Amá naton, ta'e pakéon
doman mogodi-godimai kon tumpa̱la
intau, inta aim pinomia pinodudui kom
batangan i Allah.
10 Nongkon bibig inta notongkai la̱umuai
in singog posukur bo singog doman
pogodi-godi. Utatku mita, diábi̱ mota'au
in natua!

11 Oyúon degá im bokakak inta mopoḻuai
in tubig noḻiau bo tubig nopait nongkon
tobatú bokakak tatua?
12 Utatku mita, pangkoi in ara diábî in
sia mopomungai in zaitun, bo pangkoi in
anggur diábî mopomungai in ara. Bokakak
in tubig no'ibung diábî in sia mopoḻuai in
tubig inta moḻiau.
13 Aka kon sigad monimu oyúon intau
inta mobijaksana bo mopandoi, yo mustibî
intua ponyatanya kong kobobiag mopia
takin mogaid kon soáḻ mita inta mopia,
inta sinakinan ing gina inta diá mosiḻantud
bo kabijaksana'an.
14 Ta'e aka mo'ikow mo'intoi bo tongá
momikir kong kopontingan tontanî,
dona'aibî pongaḻakuang monimu ing
kabijaksana'an tatua, sin dodia monimu
natua im mopoyotu'uybî in habar inta
nobanar nongkon i Allah.
15 Kabijaksana'an natua de'emanbî
nongkon soroga. Tua in nongkon duniabî,
nongkon ibog in intau, bo nongkon
dimbuḻó!
16 Kon onda oyúon intoi bo sipat inta
tongá momikir kong kopontingan tontanî,
yo kon tua oyúon domandon in ropatoi bo
bayongan oáid inta mora'at.

17 Ta'e intau inta noko'uḻ̈i kong
kabijaksana'an nongkon i Allah, yo sia im
muna-munamai totok modarit, onda intua
mo'ibog in sia kon dodamean, mobahasa
makow, bo motoindudui. Moḷoben in
tabinya bo oáidnya mongopia. Diábḯ in
sia momiḻ̈i kon intau bo diábḯ tongá ki
ubo-uboḷmai mopia.
18 Soáḷ inta mopia tua bungaibḯ im bibit
dodamean inta inambor intau inta mo'ibog
in dodameman!

4 1 Onu im pinomangkoian in ropatoi
bo rogenggeng kon sigad monimu?
Tua im pinangkoibḯ kon ibogmu mita inta
umuran mobobayowan kom bonu ing
ginamu lantaran mo'ibog moko'uḻ̈i kong
kasanangan in dunia na'a!
2 Mo'ibog im mo'ikow, ta'e diá moko'uḻ̈i,
dá mo'ibog im mo'ikow moḻ̈imod! Totok
moḷoben in ibog monimu, ta'e diá
kodapotan monimu onu inta sinayak
monimu tua, dá mobobayowan bo
moropatoi im mo'ikow. Mo'ikow diábḯ
moko'uḻ̈i kon onu bo onu, sim mo'ikow diá
no'igum ko'i Allah.
3 Bo umpakah ain no'igum im mo'ikow,
ta'e diábḯ doman moko'uḻ̈i im mo'ikow,
sin no'itaḷá in tujuan pino'igumanmu;

sin onu inta inigum monimu tua tongábî
kasanangan monimu tontanî.
4 Mo'ikow nion intau inta diá mosatia!
Diá kinota'auan monimu degá kon aka
mo'ikow moyobayat in dunia na'a, yo
mo'ikow mobaḻî saturu i Allah! Dá ki ine
i mo'ibog mobaḻî yobayat in dunia na'a,
yo mangaḻenya kon tua, baḻionnya in sia
saturu i Allah.
5 Dikabî anggapon monimmu kon diá in
dodoyonan Buk Mosuci moguman, "Kom
bonu in awak naton na'a sinampatdon i
Allah in Roho inta motogat in ibognya."
6 Umpakah natua, totabi Allah inta inogoi
ko'i naton lebe moropot nongkon ibog in
roho naton tatua. Tuamai kom bonu im
Buk mosuci pinais doman, "Ḻawangonbî
i Allah intau inta mokaḻakuang, ta'e Sia
im motabibî kon intau inta mo'ompá in
dodia."
7 Tuamai, kotoinduduidon ko'i Allah bo
ḻawangdon in Ibilis, dá moḻaguidon in
Ibilis nongkon i monimu.
8 Diugaidon ing ki Allah, bo ki Allah in
dimiugdon ko'i monimu. Daritaidon in
ḻimamu, mo'ikow inta binaradosa! Bo
insilangaidon ing ginamu, mo'ikow inta
nonanga ing gina!

9 Musti im mo'ikow totu-totu'u
momanyasaḷ bo mongombaḷ poḷat
mogamui; kosingmu baḻ̱ídon ombaḷ bo
ḷungangamu baḻ̱ídon ajar ing gina!
10 Mo'ikow musti mokopo'ompá kon
dodia kon tayowon i Tuhan, dá poḷantudon
i Tuhan im mo'ikow.
11 Utatku mita, dona'ai im mo'ikow
mosiponapudan ande mosipotaḷáan.
Intau inta moponapud ande mopotaḷá
ko'i utatnya inta tumpaḷa Keresten, yo
intau tatua moningkuḻ̱e bo mopotaḷá in
hukum i Allah. Bo aka mo'ikow mopotaḷá
kon hukum i Allah, mangaḻ̱enya kon tua
mo'ikow diá dinumudui kon hukum mita
tatua, ta'e mo'ikow mobaḻ̱ídon hakimnya.
12 Padahaḷ tongábî tobatú kokawasa
mobogoi in hukum kon intau bo mohakim
kon intau. Sia tuata ing ki Allah inta
kokawasa moposaḷamat bo momutú. Dá,
ki ine im mo'ikow nion, sahingga mo'ikow
mo'ibog mopotaḷá kon tumpaḷa intau?
13 Utat mita inta nosingog: "Singgai
na'a ande ikoḷom kami mayak ing kotá i
Kuon bo mogutun kon tua totaong ing
ko'onggotea sim modagang bo motayak
kon doit," -- indongogai in tongginaku
tana'a.

14 Onu im mobaḻ̄i kong kobiaganmu
ikoḷom, diábī̂ doman kinota'auanmu
tontañ̂i! Mo'ikow nion tongábī̂ naonda bo
poyok inta ko'ontongan motoyong, onda
intua diádon.
15 Mustibī̂ nana'a in singogon monimu:
"Aka ogoi i Tuhan mobiag ing kami dá
mogaid ing kami kon na'a ande kon tua."
16 Ta'e tana'a makow mo'ikow
mokaḷakuang bo mongonguman kom
mo'iḻiu inta diá totu'u. Bayongan o'uman
mosiḷantud natua no'itaḷábī̂.
17 Tuamai, intau inta kinota'auannya im
mopia, ta'e diá aidannya, yo binaradosa
intau tatua.
5 1 Utat mita, intau inta nobiag no'oyúon!
Indongogaidon in tongginaku na'a.
Mo'ikow musti mongombaḷ bo mogamui
sim mo'ikow ing koántuganbī̂ in roriga!
2 Kakaya'anmu nion ain nobongkog.
Pakeangmu aing kina'an in anoi.
3 Buḷawan bo perakmu aing kinokoḷoban
komintan ing kaḻiotá, kaḻiotá tatua im
mobaḻ̄i saksi moḷawang ko'i monimu bo
daitonnya ka'anon in awakmu naonda
bo tuḷu. Mo'ikow ain nosipun kong
kapunya'an kon singgai mita pangabisan.

4 Diá inubo̲lian monimu ing gaji i intau
mita inta nogaid kong gobámu. Tana'a
indongogaidon in amui monia! Intau
mita inta nosipun kon hasil ing gobámu,
kinumarak nokitu̲lung bo karak monia tua
aing kinodongogan i Allah, Tuhan inta
Totok Mokawasa.
5 Mo'ikow ain nobiag no'oyúon
totok bo kinorasa'andon monimu ing
kasanangan dunia na'a. Mo'ikow naonda
bo mokopo̲longódon kon awak sin rata'an
kon singgai porataan.
6 Mo'ikow mohukum bo mo̲limod kon
intau mita inta diá kota̲lá, bo mosia diá
moma̲lawang ko'i monimu.
7 Tuamai, posabardon utatku mita, dapot
ki Tuhan mamangoi. Indoiaidon naonda
ing kososabar in intau monononggobá
mogo̲lat modapot im butánya mobogoi
in hasil inta mobogoi ing ka'untungan
ko'inia. Umuran mosabar in sia mogo̲lat
kon uyan sempo ing kototakan bo uyan
sempo im pononobur.
8 Mo'ikow musti mosabar doman bo
mo̲loben ing gina, sin singgai koángoian i
Tuhan nodiugdon.
9 Dona'ai umuran mongunsingog
bo mosipota̲láan, simbá mo'ikow

diá hukumon i Allah. Torop! Hakim
nodiugdon, nobasadiadon mamangoi.
10 Utat mita, toropdon in nabi mita
inta nosingog pinodoyon kon tangoi
Tuhan. Mosia nosabar bo notabah ing
kinoántugan yoyiga. Dá baḻ̈idon im mosia
saḷaku contoh.
11 Mosia sinangoi nosanang sin notabah
im mosia. Dinongogdon monimu in soáḷ
kososabar i Ayub, bo kinota'auan monimu
pangabisannya binarakatan i Tuhan in
sia. Sin tabi i Tuhan totok moḷoben bo Sia
mopia ing gina.
12 Na'a in soáḷ inta totok moponting:
Dona'ai mongibot, pinomayak podoyon
kon ḷangit ande podoyon kom butá,
andeka podoyon kon onukadon.
Pogumandon "O..o" aka totu'u o..o, bo
pogumandon "Diá" aka diá, simbá diá im
mo'ikow popoḷabúan i Allah in hukuman.
13 Aka kon sigad monimu oyúon
ing kinoántugan in roriga, yo musti
in sia mosambayang. Aka oyúon im
moḷunganga, yo musti in sia momanyanyi
modayow ko'i Allah.
14 Aka oyúon im motakit, yo musti in sia
mogoinî kon itoi mita in jama'at. Bo itoi
mita in jama'at tatua musti mosambayang

kon intau inta notakit tatua bo poḷat
mopoḷepo in ḷana podoyon kon tangoi i
Tuhan.
15 Aka sambayang monia pinoyaput takin
noyakin, yo undamanbî i Tuhan intau inta
notakit tatua, bo ampungan-Nya doman
in dosa mita inta ain inaidannya.
16 Tuamai mo'ikow musti mosi akuan
kon taḷá bo mosi sambayangan, simbá
undaman im mo'ikow. Sambayang in intau
inta dinumudui kon ibog i Allah, moḷoben
ing kawasanya.
17 Ki Elia in tumpaḷa doman intau ná
kita na'a. Sia nosambayang totu-totu'u
nopo'igum simbá diá monguyan-nguyan,
dá diá doman nonguyan-nguyan solama
toḷu notaong kapin.
18 Onda intua sia nosambayang bui, dá
ḷangit buidon nobogoi in uyan sahingga
butá nobogoidon in hasilnya doman.
19 Utatku mita! Aka kon sigad monimu
oyúon in intau inta diádon dinumudui
kon totundú nongkon i Allah, bo oyúon in
tobatú intau ibanea nodia kon intau tatua
nobui mangoi ko'i Allah,
20 yo toropdon in ayat tana'a: Intau
inta ain nodia mangoi bui ko'i Allah kon
tobatú intau baradosa, yo intau tatua ain

noposaḷamat kon jiwa intau baradosa tatua nongkon kinopatoiannya bo nokopopisî kon nobarong dosa inampungan. Hormat nami, Yakobus

1 Petrus

1 [1] Utatku mita umat inta piniḻi i Allah,
inta no'ibaya-bayak makow kom
butá im Pontus, Galatia, Kapadokia,
Asia bo Bitinia! Aku'oi, ki Petrus, rasul
i Yesus Kristus mopo'igum makow
simbá ki Allah mobogoi im barakat
bo kobiagan motompia ko'i monimu.
Mo'ikow piniḻi nobaḻi umat i Allah podudui
in roncana i Allah, Amá naton. Roho i
Allah nopobaḻidon ko'i monimu umat
inta mokudus, inta mobiag bo tongá
mosumbah ko'i Allah, simbá mo'ikow
tongá motoindudui ko'i Yesus Kristus bo
daritan in dugú-Nya.
[2] (1:1)
[3] Koligaidon ing kita mosukur ko'i Allah,
ki Amá i Tuhan naton ki Yesus Kristus!
Sia totok motabi ko'i naton, manangka
intua kita inogoian-Nya ing kobiagan
mobagu inta pinodoyon kong kinobiagan
bui i Yesus Kristus nongkon kinopatoian.
Na'abí im mobogoi in harapan moroton
ko'i naton.

4 Kita moharap makow simbá moko'u̲ḷ̓i
kom barakat mita inta ain sinadia i Allah
kon umat-Nya. Barakat mita tatua ain
sinagú-Nya kon soroga, sahingga in diábḭ̂
mogoguya'at, ande mobongkog ande
mobaḷui.
5 Tua komintan ogoi ko'i monimu, sim
mo'ikow mopirisaya ko'i Allah. Mo'ikow
iḷukadanbḭ̂ doman ing kawasa i Allah simbá
mo'ikow motarima kong kasaḷamatan inta
sinadiadon bo poponyata kon singgai
tumi.
6 Tuamai mo'ikow musti mokoposanang
kong gina, umpakahbḭ̂ tana'a makow
moájarpa ing gina, sim mo'ikow
kinoántugan in noyagi-yagimai in
totungkuḷ.
7 Tujuan intua komintan im mogujibḭ̂
ko'i monimu mongo totu'udon mopirisaya
ko'i Tuhan andeka diá. Buḷawanpa
inta mogogoguya'atbḭ̂, mustibḭ̂ ujionpa
muna in tuḷu. Pirisayabḭ̂ monimu im
momaha-mahaḷ nongkon buḷawan mita
tatua, tuamai mustibḭ̂ doman ujion simbá
mo'ikow mobaḷ̓idon totok moroton.
Aka natua yo mo'ikow im pujionbḭ̂ bo
hormaton poḷat diaan mayak in soroga
aka ki Yesus Kristus buidon mamangoi.

8 Bo umpakahbî mo'ikow diápa dodai
onda noko'ontong ko'inia, ta'e mo'ikow im
motabibî bo umuran mopirisaya ko'i-Nia.
Manangka intua moḷungangabî totok ing
gina monimu, ḷunganga ing gina inta diábî
im poporupa'an.
9 Sin tujuan im pirisayamu kino
dapotandon, tuata ing kasaḷamatan
jiwamu.
10 Kasaḷamatanbî tana'a inta aim
pinirikisa kinopia totok in nabi mita inta
nopoyaput ing koyow i Allah soáḷ totabi
bo barakat inta inogoi i Allah ko'i monimu.
11 Mosia nonyolidik mongo náonda
bo to'onu ing kobaḷîian soáḷ tatua, inta
imakusud in Roho i Kristus tua in onubî
inta oyúon kon awak monia. Ko wakutu
intua Roho-Nya ain noguman muna
ko'i monia soáḷ roriga mita inta musti
korasa'an i Kristus bo soáḷ kamulia'an
-Nya inta mo'iduduimai onda intua
mopaḷut.
12 Ki Allah ain noguman kon nabi
mita tatua, kon onu im pinomia
monia tatua, de'emanbî inaidan monia
sing kopontingan monia tontanî, ta'e
kopontinganbî monimu, tua in soáḷ
mita inta tana'a makow ain dinongog

monimu notarang nongkon intau mita
inta nopoyaput in Habar Mopia soáḷ ki
Yesus Kristus. Mosia nopoyaput intua
komintan ko'i monimu takin kawasa in
Roho i Allah inta pinotabá-Nya mangoi
nongkon soroga. Bo umpakahbî malaekat
mita yo mo'ibogbî doman totok monota'au
kon habar inta pinoyaput monia tua.
13 Tuamai mo'ikow musti umuran
mobasadia. Poko'ingat bo totu-totu'u
poharap kom barakat inta bain ogoi ko'i
monimu ko wakutu ing ki Yesus Kristus
mamangoi bui.
14 Kotoinduduidon ko'i Allah, bo
dona'aidon mobiag podudui in ibogmu
kolipod, wakutu i mo'ikow diápa nonota'au
ko'i Allah.
15 Ta'e aidaibî in na'a: "Kosucidon
mo'ikow kom bayongan yagi-yagi inta
inaidan monimu, ná ki Allah inta ain
nogoinî ko'i monimu tua im mosucibî
totok."
16 Kom bonu im Buk Mosuci pinais
nana'a: "Kosucibî im mo'ikow, sin Aku'oi
im mosuci."
17 Ki Allah tangoion monimu ki Amá
wakutu im mo'ikow mosambayang. Bá
kota'auan monimu kong ki Allahbî tatua

im mohakim kon intau podudui in oáid
monia tontanḯ bo diábḯ poyoposion-Nya
intau. Tuamai wakutu im mo'ikow kon
duniapa na'a ko'ondokbḯ ko'i Allah aka
mobiag.
18 Sing kinota'auan bidon monimu kom
mo'ikow sinobus bidon nongkon kobobiag
monimu inta diá im mangaḻenya, sin
tuabḯ im pinopoponag im mogoguyang
monimu. Pinoguboḻi ko'i monimu tua in
de'emanbḯ barang inta mogogoguya'at ná
perak andeka buḻawan,
19 ta'e dugúbḯ inta totok im momahaḻ,
tuata in dugú i Kristus inta pinodugú
naonda bo dugú adḯ in domba inta diá
nopelong ande diá pinaḻi-paḻián. Sia
pinokurban ko'i Allah.
20 Ki Kristus piniḻḯdon i Allah kowakutupa
in dunia na'a diápa pinomia. Bo kon
singgai mita tumi na'a, sia namangoi
in dunia na'a simbá posaḻamaton im
mo'ikow.
21 Sia im pinopodoyonan im pirisaya
monimu ko'i Allah inta ain nomiag bui
ko'i-Nia. Dá ki Allahbḯ im pinirisaya
monimu bo ki Allahbḯ doman im
pinopoándoḻan monimu in harapan.

22 Lantaran mo'ikow bo umuran
dinumudui kon onu inta sinundú i Allah,
dá tabidon in nondarit ko'i monimu
sahingga in totu-totu'udon im mo'ikow
motabi kon intau mita inta tumpa̱la
mopirisaya ko'i Kristus. Pogumanku bui,
totu-totu'udon positabian i mo'ikow kon
tobatú bo tobatú takin gina motu̱lid.
23 Sin lantaran mo'ikow mopirisaya kom
pirman inta nobiag bo inta mononoi tua,
dá mo'ikow bina̱ľidon intau inta mobagu
bo de'emanbî pinolahir nongkon intau inta
mato-matoi tua, ta'e nongkon i Amábî
inta diá mato-matoi.
24 Kom bonu im Buk Mosuci pinaisdon
nana'a: "Bayongan intau kon dunia
na'a naonda bo bonok, bo bayongan
kamulia'annya naonda bo bungai im
bonok. Bonok mo̱la̱low, dá bungainya im
mototak doman,
25 ta'e pirman i Tuhan im mononoibî."
Pirman tatua in Habar Mopia inta aim
pinota'au ko'inimu.
2 1 Manangka intua, ̱lumbúdon im
bayongan inta mora'at ko'i monimu,
bo dona'aidon umuran mongubo̱l,
momunapik, dikadon mo'intoi, bo dikadon
mohojat kon intau ibanea.

2 Mo'ikow musti mobaḻ̱ĭdon naonda bo
aḏĭ mo'intok inta bagu pinononggaḏĭ
inta umuran moyogang in susu inta
nongkon soroga. Aka natua yo mobiagbĭ
bo posaḷamatonbĭ im mo'ikow.
3 Sing kom Buk Mosuci aim pinais nana'a:
"Kopopia i Tuhan kinorasa'an bidon
monimu."
4 Tuamai, angoidon ko'i Tuhan. Sia
naonda bo batu inta nobiag, batu inta
iḷumbú in intau mita sin inanggap monia
diá baraguna; ta'e pini̱ĭdon i Allah nobaḻ̱ĭ
batu inta totok im moponting.
5 Mo'ikow nion batu mita inta nobiag.
Tuamai mo'ikow musti mo'ibog pakéon
pobaḷoi kom baḷoi i Allah inta kon soroga.
Takin natua mo'ikow mobaḻ̱ĭ imang mita
inta nobiag tongádon ko'i Allah, bo inta
pinongin i Yesus Kristus noposumbah ko'i
Allah ing kurban inta mokosanang kong
gina-Nya.
6 Sing kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a: "Aku'oi ain nomi̱ĭ kon tobatú
batu inta totok kobo̱li, inta sinampat-Ku
kon Sion bo binaḻ̱ĭ-Kudon batu inta totok
im moponting; bo intau inta mopirisaya
ko'i-Nia, diábĭ pokopo'oyáanmai."

7 Mo̱loben totok manga̱le im batu tatua
ko'i monimu inta mopirisaya. Ta'e aka ko'i
monia inta diá mopirisaya, moba̱l̓ibi̓ onu
inta aim pinais kom Buk Mosuci nana'a,
"Batu inta diá pinaké in intau mita inta
mogogaid kom bangunan tua ternyata
noba̱l̓idon batu inta totok im moponting,"
8 bo "Tuata im batu inta noba̱l̓i
kopopintudan in intau, batu inta
mokopopisi̓ ko'i monia mo̱labú." Mosia
mo'ipintud sim mosia diá mopirisaya kon
singog i Allah. Natuabi̓ in sinantú i Allah
ko'i monia.
9 Ta'e mo'ikow nion im bangusa inta
kinopi̱l̓ian, imang mita inta mobantung
kon raja, bangusa inta mokudus, umat
inta kapunya'an i Allah. Aim pini̱l̓i bo
inoini̓ i Allah im mo'ikow i̱lumuai nongkon
sindip bo mayak tumu'ot kom bayag-Nya
inta momulia, takin makusud bá mo'ikow
mopota'a-ta'au makow in habar soá̱l
bayongan inta pinomia i Allah inta diá im
po̱liuan.
10 Ko̱lipod mo'ikow de'emanbi̓ umat i
Allah, ta'e masai in na'a mo'ikow noba̱l̓idon
umat i Allah. Ko̱lipod mo'ikow diá kinotabi
i Allah, ta'e masai na'a mo'ikow ain
notarima kon totabi-Nya.

11 Utat mita inta kinotabiku! Mo'ikow nion
intaubî mokokiángoi bo momomaḷancong
kon dunia na'a. Aku'oi mononggina
ko'inimu, dona'ai tongá umuran dumudui
kon ibog in awak na'a inta umuran
mobobayowan moḷawang kon jiwa.
12 Kopia'an in oáidmu kon sigad in
intau mita inta diápa nonota'au ko'i
Tuhan, sahingga aka singogon monia kon
ikow intau mora'at, yo ko'ontongandon
monia in oáidmu inta mopia, dá
modayowdon im mosia ko'i Allah kon
singgai koángoian-Nya.
13 Lantaran mopirisaya ko'i Tuhan, dá
mo'ikow musti mokopotoindudui kom
pomarentah, pinomayak ko'i Kaisar inta
nokadai kong kakuasa'an inta totok
moponting,
14 ande ko'i gubernur inta ain sinundú
i Kaisar mohukum kon intau mita inta
momia kom mora'at bo mohormat kon
intau inta mogaid kom mopia.
15 Sin ibogon i Allah bá oáid monimu inta
mopia tua momompon kom bibig in intau
inta tongá kinosingo-singognya.
16 Bo kobiagdon i mo'ikow saḷaku intau
inta mobebas, ta'e dona'ai pakéon ing
kabebasan tatua sim momompon kon aid

mita monimu inta mora'at, ta'e kobiagbî
saḷaku intau mita inta nogaid kon oáidan i
Allah.
17 Hormatbî im bayongan intau, kotabibî
ing ki utatmu mita inta tumpaḷa Keresten.
Ko'ondok ko'i Allah bo hormatbî ing ki
Kaisar.
18 Utatku mita inta nobaḻî bobantung,
kotoinduduibî ko'i tuangmu bo totu-
totu'udon hormat im mosia; de'emanbî
tongá ko'i monia inta mopia ing gina bo
mobahasa, ta'e ko'i moniabî doman inta
morogi.
19 Sim barakatanbî i Allah im mo'ikow
inta nonota'au kon inta kino ibog i Allah,
sahingga in nosabar doman notarima
kon roriga inta sabanarnya in diábî patus
tarima'an monimu.
20 Sin onubî in istimewanya aka mo'ikow
motarima kon hukuman inta patus
tarima'an monimu lantaran mo'ikow
nogaid kon inta no'itaḷá? Ta'e aka mo'ikow
bo nogaid kon inta mopia ta'e sinambok
doman, yo barakatanbî i Allah im mo'ikow.
21 Sin tuabî i mangaḻe pinogoinî'ian i Allah
ko'i monimu. Sing ki Kristus tontanî ain
notarima kon roriga lantaran mo'ikow,
bo tua in toḷadanbî ko'i monimu simbá

duduian monimu onu inta pinomia-Nya tatua.
22 Sia diábî dodai onda nogaid kon
dosa, bo diábî doman tobatúmai intau
nokodongog ko'i-Nia nonguboḷ.
23 Wakutu in Sia sinibáan, Sia diábî nonuḷî
nonibá. Wakutu in Sia iroriga, diábî in Sia
nodandi motuḷî; tua komintan tongábî
pinosarakan-Nya ko'i Allah, Hakim inta
totok i moádil tua.
24 Ki Kristusbî tontanî in notanggung kon
dosa mita naton. Tua mita sinanggung-
Nya kon tudu ing Kayu pinoyotaḷempang,
simbá kita mo'ipilatdon kom bonu ing
kakuasa'an dosa, bo mobiagdon podudui
in ibog i Allah. Kekeb-Nyabî mita tatua
inta mokopia ko'i monimu.
25 Koḷipod mo'ikow naonda bo domba
inta no'iḷaḷe, ta'e tana'a mo'ikow diniadon
bui simbá dumuduidon kong Gombala bo
ko'i Inta Moḷoḷukad kon jiwamu.
3 1 Ná doman tua i mo'ikow bobay mita,
kodu-koduduibî ko'i buḷoi monimu,
simbá aka oyúon ing kon sigad monia in
diá mopirisaya kon habar nongkon i Allah,
yo oáid monimu tua im mokopobaḷî ko'i
monia mopirisaya. Diá bidon paraḷu im

mo'ikow mosingog kon onu bo onu ko'i monia
2 Sing ko'ontongan bidon monia kon oáidmu inta motu̱lid bo motoindudui.
3 Dikabí tongá ko'ontongan kon ḷuai i mo̱lunat, ná umpamanya mohias kom bu'ok andeka momaké in hiasan ibanea makow, andeka mogi̱lambung doman inta mongomaha̱l.
4 Ta'e hiasaibí bonu ing gina monimu in hiasan inta diá mogogu-goguya'at, tuata im budi inta mopia bo mo'onow in raian. Tuabí in hiasan mo̱lunat inta kino ibog i Allah.
5 Nana'abí in aid im bobay mita koágama inta noharap ko'i Allah tungku̱l intua. Mosia mopo̱lunat in awak takin aid inta kodu-kodudui ko'i bu̱loi monia.
6 Natuabí doman ing ki Sara. Sia motoindudui totok ko'i Abraham ki bu̱loinya, bo sinangoinya doman ki tuangnya. Mo'ikow nion ki adíbí mita i Sara, aka umuran mogaid kom mopia bo diá doman mo'ondok kon yagi-yagi.
7 Mo'ikow doman, ḷo̱laki mita komangartibí ko'i bu̱loi monimu po̱lat doman monota'au kom mosia tua intaubí mita inta molomah. Hormatbí

im mosia, sim mosia tua im moyotakin monimu motarima kon hadiah kobiagan inta mononoi nongkon i Allah. Aidaibî in na'a simbá diá im mokoḻamboi kon sambayang monimu.

8 Na'a ing kasimpulannya: Utat mita, poramiji mobiag motobatú kon tosingogon bo porasa'an. Mo'ikow musti umuran mositabian ná doyowa mogutat. Mo'ikow musti doman mosituḻungan bo mokopo'ompá kon dodia.

9 Inta mora'at dona'aibî tuḻîan onu inta mora'at, ande aka sibáan yo dona'aibî monuḻî monibá. Ta'e po'igumbî simbá barakatan i Allah in intau mita inta nomia natua ko'i monimu. Sing ki Allah in nogoinî ko'i monimu, simbá motarima im mo'ikow kom barakat-Nya.

10 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais nana'a, "Intau inta mo'ibog moḻanggó ing kobiagan bo mo'ibog doman mokorasa kong kobiagan mopia, mustibî ḻukadannya im bibig simbá diá mongonguman kon soáḻ mita inta mora'at bo diá doman mongonguman kon inta diá totu'u.

11 Sia musti mokopoyayuk kon inta mora'at bo momia kon inta mopia; sia

musti totu-totu'u moramiji simbá moko'u_l̓i
kon dodamean.
12 Sin umuranb̓i indoian i Tuhan in
intau mita inta dinumudui kon onu inta
kino ibog-Nya, bo umuranb̓i i Tuhan
indongogan in sambayang mita monia;
ta'e ki Tuhan mo_lawangb̓i kon intau mita
inta umuran inta momia kon onu inta
mora'at."
13 Ki ineb̓i i mo'ibog mopoáid im mora'at
ko'inimu, aka mosanangb̓i ing gina
monimu momia kon inta mopia?
14 Ta'e umpakah mokorasa kon roriga
lantaran mogaid kon soá_l mita inta mopia,
ta'e mo'untungb̓i im mo'ikow! Manangka
intua dona'aib̓i mo'ondok ko'i inekab̓i bo
dona'ai doman umuran mo_lia-_liau ing
gina.
15 Ta'e kom bonu ing ginamu, musti
mo'ikow mobogoi im ponghormatan
tontan̓i inta mososuai ing kadudukan-Nya
sa_laku Tuhan. Bo umuran pobasadia i
motubag kon intau mita inta mo'ibog
mopo_libó-_libó kon soá_l inta noba_l̓i
dodoyonan im pirisaya monimu.
16 Ta'e koa_lusb̓i im pototubag takin
hormat. Ginamu musti totu-totu'u
motu_lid, simbá aka poponapudan in

uboḷ mo'ikow lantaran nobiag notompia saḷaku dumodudui i Kristus, dá intau inta noponapud in uboḷ tatua ko'inimu buibî mo'oyak tontanî.
17 Manikah mororiga lantaran nogaid kon inta mopia-aka tuabî ing kino'ibog i Allah, daripada mororiga lantaran nogaid kon inta mora'at.
18 Sing ki Kristus tontanî tongábî doman komintan minatoi lantaran dosa mita intau. Tobatú intau inta diá kotaḷá; minatoi lantaran intau inta kotaḷá. Ki Kristus nogaid kon tua simbá kita mota'au-Nya diaan mayak ko'i Allah. Sia i̱limod kong ka'ada'an saḷaku intau, ta'e biniag bui kom bonu in Roho.
19 Bo kom bonu ing ka'ada'an-Nya saḷaku Roho tatua, Sia minayak nopoyaput in Habar Mopia nongkon i Allah kon intau mita inta pinonjara:
20 tuata in roho mita in intau inta diá motoindudui ko'i Allah kon sempo i Nuh. Ko wakutu intua nosabar totok ing ki Allah nogoḷat ko'i Nuh dodai in nogaid kong kapaḷnya. Tongábî taya waḷu inta kom bonu ing kapaḷ tatua im pinosaḷamat nongkon ḷunud inta moḷoben totok tatua.

21 Dá bá kota'auandon monimu kon onu
inta nobaḻ̱idon tatua nobaḻ̱i o̱linow im
baptisan inta nokosaḻamat ko'i monimu
tana'a. Baptisan tatua de'eman tobatú
upacara pondaritan kom bayongan inta
nokotor kon awak, ta'e tua in dodandianbî
ko'i Allah inta nongkon bonu ing ginamu
inta mopia. Baptisan tatua mokosaḻamat
ko'i monimu sing ki Yesus Kristus ain
nobiag bui nongkon kinopatoian,
22 bo ain namonik in soroga. Bo tana'a
makow Sia ain nongawasa noyotakin i Allah
bo nomarentah doman kom bayongan
malaekat, bayongan mongongawasa bo
bayongan kakuatan kon dunia na'a.

4 1 Lantaran ki Kristus ain nokorasa
kon roriga in awak na'a, dá tua musti
umuran kong gina makow bá umuran
moropot im pirisaya monimu. Sing ki ine
inta nokorasadon kon roriga in awak, yon
diá bidon in sia mogaid kon dosa.
2 Manangka intua, kobiagdon mo'ikow
kon singgai mo'iduduimai podudui onu
inta kino ibog i Allah, bo de'emanbî
dumudui kon ibog in intau.
3 Sin nobayongdon totok in wakutu inta
pinaké monimu nogaid kon onu inta kino
ibog in intau mita inta diá nonota'au ko'i

Tuhan. Diá mopia ing kobobiag monimu.
Mo'ikow dinumudui kon ibog in awak,
monginum dapot im moḷoḷangu, umuran
mogaid kon rame inta diá im baragunanya,
monginum moyotakin bo mosumbah kom
berhala inta ilarang i Tuhan.
4 Tuamai intau mita inta diá nonota'au
ko'i Tuhan noherang sim mo'ikow nobiagbî
ná kobobiag monia inta umuran mogaid
kon dosa pomuḷoi makow. Manangka
intua mosia moningkuḷe ko'i monimu.
5 Ta'e mosiabî i motanggungjawab kom
bayongan tua kon tayowon i Allah inta ain
nobasadia mohakim kon intau inta nobiag
bo intau inta aim minatoi.
6 Manangka intua Habar Mopia pinota'au
domandon kon intau mita inta aim
minatoi. Makusudnya bá mosia adilon
doman ná intau mita inta koáwakpa, bo
roho monia mobiagdon podudui kon ibog
i Allah.
7 Kopaḷutan yagi-yagi motoyongdon.
Tuamai ḷukadaidon kopira in awak monimu
bo umuran mokopo'onow kon raian simbá
mo'ikow mota'au mosambayang.
8 Tongá soáḷ tana'a inta totok moponting,
mo'ikow musti totu-totu'u mositabian
tobatú bo tobatú, sin aka mo'ikow bo

mositabian dá mangaḻenya kon tua
mo'ikow mo'ibog doman mosiampungan.
9 Bo mo'ikow musti mota'au mosipasiaran
kom baḷoi takin diá mogamui.
10 Mo'ikow komintan bidon noko'uḻi kon
totabi mita inta noyo-noyoposi nongkon
i Allah. Tuamai saḷaku mogogaid mita
inta mopia pakédon kopira onu inta aim
pinonotabi i Allah tatua sim pogaid kong
kopontingan moyotakin.
11 Intau inta mopoyaput in habar, sia
mustibî mopoyaput in habar nongkon i
Allah, intau inta mobantung kon intau
ibanea, mustibî pakéonnya in ropot inta
nongkon i Allah, simbá kom bayongan
yagi-yagi ki Allah in dayowon pongin i
Yesus Kristus. Sia tua ing kitogi kamulia'an
bo kawasa inta mononoi. Amin
12 Utat mita inta kotabiku! Tana'a
mo'ikow mororiga totok sim ponungkuḷan
ko'i monimu. Ta'e dikabî moherang,
naonda bo oyúon inta totok motoyang in
nobaḻi ko'inimu.
13 Mokoposanangbî kong gina sim
mo'ikow nokorasadon kon ná inta ain
kinorasa'an i Kristus. Dá aka kamulia'an
i Kristus popo'ontongdon, yo totokbî im
mopia ing gina monimu.

14 Kopiabî ing gina monimu aka
singkuḻeon sin lantaran mopirisaya ko'i
Kristus, tua mangaḻenya Roho momulia
inta Roho i Allah umuranbî kotaki-takin
monimu.
15 Dikabî tobatúmai kon sigad monimu,
roriga'an sin lantaran moḷoḷimod in sia,
andeka mononakow, andeka nogaid kon
inta mora'at, andeka intau inta mo'ibog
kumapog kon urusan intau ibanea.
16 Ta'e aka mo'ikow bo roriga'an lantaran
mopirisaya ko'i Kristus, dá dikabî i
mo'ikow mo'oyak. Posukurdon ko'i Allah,
sim mo'ikow nodia kon tangoi i Kristus.
17 Sin na'a bidon wakutu i Allah
momangkoi mohakim kon dunia na'a,
bo umatbî i Allah inta muna-munamai
hakimon. Dá aka kita inta mopirisaya bo
hakimon doman, yo onu im mobaḻî ko'i
monia inta diá mopirisaya kon Habar
Mopia nongkon i Allah tua?
18 Kom bonu im Buk Mosuci aim pinais
nana'a, "Aka intaupa mita inta mopia
mororiga doman totok im posaḷamaton,
yo onudon degá im mobaḻî ko'i monia
inta diá mopirisaya ko'i Tuhan bo inta
mogaidmai kon dosa?"

19 Manangka intua intau inta iroriga
podudui in ibog i Allah, kobiagbí
mokopotoḷutui in sia, bo posarakaidon
ing kobiagannya ko'i-Nia inta nomia ko'i
monia, sin Sia in umuranbí mogaid kon
onu inta aim pinodandi-Nya.
5 1 Na'a in tongginaku mita kon itoi
mita in jama'at i Allah inta kon sigad
monimu. Aku'oi nomais tana'a saḷakubí
yobayat topogaidan in itoi mita in jama'at
bo saḷaku intau inta ain noko'ontong
tontaní kon roriga i Kristus, bo inta
mo'itakin doman kong kamulia'an inta
popo'ontong i Kristus kon intau kon
singgai mo'iduduimai. Po'igumonku totok,
2 ḷukadaibí monimu kopiara'an in domba
i Allah inta aim pinosarakan ko'i monimu.
Ḷukadai takin sanang ing gina ná inta
kino ibog i Allah, dikabí tongá pakisa
ing gina. Bo dika doman mogaid kon
oáidan tatua tongá sakadar motayak kong
ka'untungan tontaní, ta'e aidaibí intua sin
lantaranbí mo'ikow totu-totu'ubí mo'ibog
mopobayak in oáidan i Allah.
3 Bo dikabí i mo'ikow naonda bo
ponguasa ko'i monia inta pinokiḷukad ko'i
monimu, ta'e mo'ikow mustibí mobaḷí
contoh ko'i monia.

4 Sahingga ing kowakutu Gombala
inta momulia mamangoi bui, mo'ikow
motarima kon hadiah moḻoben inta diá
mogogoguya'at.
5 Ná doman tua, utatku mita inta
nongomudapa, mokopotoindudui
kon guyanga mita. Mo'ikow musti
mokopo'ompá kon dodia bo mo'ibog
doman mosibantungan sing kom Buk
Mosuci aim pinais nana'a: "Ki Allah
mohukum kon intau inta mokaḻakuang,
ta'e motabibî kon intau inta mo'ompá in
dodia."
6 Manangka intua kodu-koduduidon
mo'ikow kong kawasa i Allah inta moropot,
simbá poḻantuddon-Nya i mo'ikow aka
wakutunyadon.
7 Posarakaidon ko'i Allah im bayongan
inta mokoḻia-ḻiaw kong ginamu, sin Siabî
in umuran mo'indoi ko'inimu.
8 Mokopo'ingatdon bo umuran pobasadia
im mo'ikow! Sin Ibilis inta saturumu,
maya-mayak makow naonda bo singa inta
sindaḻan moganggor motayak kon onu
inta mota'aunya ka'anon.
9 Ḻawang in sia takin pirisayamu inta
moroton, simbá kota'auandon monimu
kon utat mita naton inta mopirisaya

ko'i Kristus kom bayongan dunia na'a
nokorasa doman kon Roriga naonda bo
mo'ikow.
10 Ta'e naonda im mo'ikow nokorasa
kon roriga motoyong, yo ki Allah
tontaṅ̂ im moposompurna ko'i monimu.
Potorindogon-Nya bo iropotan im
mo'ikow. Sin Sia in Allahb̂i inta totok
mopia ing gina, inta ain nogoiṅ̂ ko'i
monimu simbá mo'itakin doman mokorasa
kong kopia-Nya inta mononoi pongin i
Kristus.
11 Siab̂i doman tua inta mongawasa
modapot ing kopaḷutan yagi-yagi! Amin.
12 Suratku inta nopoḷok tana'a pinoki
paisku ko'i Silas, intau inta inanggapkudon
ginaḷum bo mota'au pirisayaan. Surat
tana'a pinotuju ko'i monimu. Aku'oi im
mononggina bo mopoyakin ko'i monimu,
kon onu inta pinaisku na'a in habarbi'
totu'u soáḷ totabi i Allah. Manangka intua
aku'oi moguman simba' mo'ikow umuran
mokoporoton ing kumadai kon totabi i
Allah ko'i monimu.
13 Yobayat mita tojama'atan takinku
kom Babel inta aim pinil̂i doman i Allah,
nokipoyaput in salam ko'i monimu,

natua doman ing ki Markus ki adi̇̀ku inta
kinotabiku.
14 Mo'ikow musti mosisalaman tobatú bo
tobatú takin tabi saḷaku tumpaḷa Keresten.
Po'igumonku makow ki Tuhan mobogoi
im barakat bo kobiagan motompia
ko'i monimu komintan inta ain nobaḹi
kapunya'an i Kristus. Hormat nami, Petrus

2 Petrus

1 [1] Utat mita inta totu-totu'udon
nopirisaya naonda bo kami! Ki Yesus
Kristus inta Allah bo Raja Mopoposaḷamat
naton, nobogoidon ing kasampatan ko'i
naton mopirisaya ko'i-Nia, sin Sia ain
nogaid kon onu inta mobanar. Surat tana'a
nongkon i Simon Petrus, tobatú mogogaid
kon oáidan i Allah bo rasul i Yesus Kristus.
[2] Po'igumon makow ki Allah mobogoi im
barakat bo kobiagan motompia totok ko'i
monimu, sim mo'ikow ain nonota'au ko'i
Allah bo ko'i Yesus Tuhan naton.
[3] Ki Allah nomakédon ing kawasa-Nya
sim mobogoi ko'i naton im bayongan
yagi-yagi inta paraḷu pakéon kong
kobiagan simbá motoindudui ko'i-Nia.
Tua inaidan-Nya pinongin onu inta
kinota'auan naton soáḷ ki Yesus Kristus,
inta ain nogoiní ko'i naton simbá mobiag
moyotakin-Nya kon tampat-Nya inta
mopia bo mo'onow.
[4] Natua in aid i Allah mobogoi ko'i naton
im barakat-Nya inta moḷoben bo baraguna
totok inta aim pinodandi-Nya. Simbá aka

barakat tatua oyúondon ko'i monimu, yo
mo'ikow in diádon kawasa'an in ibog mita
mora'at inta mokogoguya'at kon dunia
na'a, bo mo'ikow im mo'itakin motarima
kon sipat i Allah.
5 Manangka intua poramijidon totu-
totu'u simbá umuran mopirisaya im
mo'ikow ko'i Kristus bo mogaid doman
kon inta mopia lantaran pirisaya monimu
tatua. Bo poramiji doman bá mobaḻi intau
mopandoi,
6 koḻikud im mopandoi, mo'ikow musti
doman mokotahang kong gina. Koḻikud
im mokotahang kong gina mo'ikow
musti moramiji doman simbá motabah in
tumayow kom bayongan yagi-yagi. Koḻikut
im motabah tumayow kom bayongan
yagi-yagi, mo'ikow musti doman mobiag
podudui kon inta kino ibog i Allah.
7 Bo aka mobiag podudui in ibog i Allah
yo musti intompodan in tabi ko'i utat mita
inta tumpaḷa mopirisaya ko'i Allah bo tabi
doman kom bayongan intau.
8 Tua mita in sipat inta paraḷuon monimu.
Aka sipat mita tatua bo nobayongdon
totok ing ko'i monimu, yo morajing bidon
totok im mo'ikow mogaid bo moḷobenbi
mangaḻe in oáidanmu, bo kotota'au

monimu soa̱l ki Yesus Kristus Tuhan naton modugangdon mopia.
9 Ta'e intau inta diá kinogonúan in
sipat mita natua, mopo̱lokbi̱ totok im
pomomikirnya; sia diá moko'ontong bo
ko̱liongannyabi̱ kon dosanya mita ko̱lipod
ain inampungan.
10 Tuamai utatku mita, poramiji totok,
simbá mo'ikow inta ain inoini̱ bo pini̱li̱ i
Allah morotondon totok im pirisayamu.
Aka aidan monimu intua komintan, yo diá
bidon moba̱lui im pirisayamu.
11 Aka natua, dá mo'ikow mota'audon
totok tumu'ot kong karaja'an inta mononoi
nongkon i Tuhan bo Raja Mopoposa̱lamat
naton ki Yesus Kristus.
12 Tuamai tantú ponoropku intua ko'i
monimu, umpakahbi̱ kinota'auandon
monimu, simbá mo'ikow mopirisayadon
totok kon totundú nongkon i Allah inta ain
sinarima monimu tatua.
13 Ko wakutu aku'oi mobiagpa, noba̱li̱bi̱
kowajibanku im moponorop intua ko'i
monimu.
14 Sing kinota'auanku bidon kon diá
bidon mo'onggot aku'oi matoi, sim
pinota'au bidon notarang i Tuhan Yesus
Kristus ko'inakó intua.

15 Dá tantú ramijionku simbá umpakahbî
aku'oi diádon, yo umuranpa doman
kotoropan monimu in soa̱l mita tatua.
16 Kowakutu ing kami nopota'au ko'inimu
kon naonda ing komomulia koángoian
i Tuhan naton ki Yesus Kristus, tua
in ino'uman nami de'emanbî tongá
pinodoyon kon o'uman mita in intau inta
diá im manga̱lenya. Ta'e kamulia'an i
Kristus tatua aim bidon inontong im mata
nami tontanî.
17 Kon tuabî ing kami wakutu in Sia
i hormat bo pinomulia i Allah Amá.
Kowakutu intua kinodongogandon in
singog nongkon i Inta Totok Momulia, inta
noguman ko'i-Nia, "Na'abî ing ki Adî-Ku
inta Kinotabi-Ku. Sia mokosanang kong
gina-Ku!"
18 Kamibî tontanî in nokodongog kon
singog tatua namangoi nongkon soroga
wakutu ing kami koyota-yotakin-Nya kon
tudu im bu̱lud inta mosuci tatua.
19 Tuatabî in nokodugang kom pirisaya
nami kong koyow i Allah inta aim
pinoyaput in nabi mita. Manikah mo'ikow
monarukira totok kong koyow tatua,
sing koyow tatua naonda bo togá inta
nonindar kowakutu in do̱lom modapot

im mobayagdon,bo sindar in tundi inta
kon dotá im pomuka'an monimbayag kom
bonu ing ginamu.
20 Na'abî in soa̱l inta totok im moponting
bo musti kota'auan monimu: Koyow
nongkon i Allah inta pinoyaput in nabi
mita diábî mota'au raion im manga̱lenya
podudui kon ibog monimu.
21 Sin diábî kon dodai onda koyow inta
nongkon i Allah tatua pinota'au tongá
pinodudui kon ibog in intau inta no'ibog
nopoyaput ing koyow-Nya tatua.
2 1 Ko̱lipod kon sigad umat i Allah,
oyúondon in intau mita inta mongaku
nabi, ta'e de'emanbî im mosia tua totu'u
nabi. Natuabî doman im moba̱lî kon sigad
monimu, mo'iangoibî intau mita inta
mongaku guru, ta'e onu inta tundúon
monia tua in diábî totu'u. Mosia motundú
kon uboa̱l, sahingga intau inta mopirisaya
ko'i monia moko'u̱lî kon hukuman.
Bo mosia tua diá mopirisaya kom
mongonguasa inta ain nopobebas ko'i
monia. Aid monia natua mokobodito ko'i
monia tontanî, bo tua diádon mo'onggot
im mo'iantug ko'i monia.
2 Ta'e umpakah natua, yo mobayongpa
doman in intau dinumudui kong kobobiag

in intau mita inta de'eman totu'u guru
inta kinawasa'andon ibog in awak monia.
Aid monia tatua totok mokopopisĩ kom
mobayong in intau moningkuḻe kon Daḷan
Mobanar inta mopobayak ko'i Allah.
3 Lantaran mosia motama'a, dá intau
mita inta de'eman totu'u guru tua
mongonguman ko'inimu in o'uman mita
inta tongá ai-aidan monia tontanĩ simbá
kouḻĩan monia kong ka'untungan im
mo'ikow. Ta'e bá kota'auan monimu,
pongadilan inta mopoḷabú in hukuman
ko'i monia tua no'onggot bidon sinadia,
bo koyoyangan inta ain sinantú ko'i monia
mogoḷat bidon makow.
4 Malaekatpa mita inta nogaid kon
dosa, diábĩ doman pinilatan i Allah
nongkon hukuman. Mosia tua komintanbĩ
doman pinogonag kon naraka. Mosia
pinobonu kon irang inta mosindip sim
pogoḷa-goḷatan kon singgai ponantúan.
5 Natuabĩ doman im pinomia kon dunia
tungkuḻ intua, diábĩ pinomayak makow i
Allah kotaḻiban in hukuman. Pinoángoi i
Allah in ḷunud moḷoben totok kon dunia
in intau mita mora'at tungkuḻ intua.
Tongábĩ ki Nuh takin intau pitu ibanea im
pinosaḷamat i Allah, sin sia in nopota'au

in habar soáḷ kobobiag inta mokosanang
kong gina i Allah.
6 Ná doman kotá in Sodom bo Gomora,
nodait i Allah sinubá ing kotá mita tatua
simbá mobaḷ̲i contoh kon onu inta mobaḷ̲i
kon intau mita inta mora'at.
7 Ta'e ki Lot im pinosaḷamat sin sia
in dinumudui kon singog i Allah;
mororiga totok ing ginanya sin umuran
moko'ontong kon aid mita mokotor inta
pinomia in intau mita inta moromú.
8 Saḷaku intau mopia inta nobiag kon
yuá-yuák in intau mora'at natua, moájar
totok ing gina i Lot sim pomuḷoi in singgai
umuran moko'ontong makow kon intau
mita inta mongoromú tatua.
9 Dá kota'auanbî i Tuhan im moposaḷamat
kon intau mita inta dinumudui kon
ibog-Nya aka mosia koántugan in soba'an
mita. Bo kota'auanbî doman i Tuhan
motagú kon intau mita inta mora'at sin
sikisa'an kon Singgai Ponantúan,
10 torutama intau mita inta tantú
dinumudui kon ibog in awak monia
inta mokotor bo inta moningkuḷ̲e kong
kakuasa'an i Allah. Ná domai tua ing
kobobarani monia bo kokaḷakuang in
intau mita inta mongaku guru mita tatua,

sahingga in diábî mo'ondo-ondok im
mosia moningkuḻe kom mahaḷuk mita in
soroga inta momulia.
11 Padahaḷ umpakah malaekat mita inta
mongoropot bo inta kokawasa no'iḻiu ko'i
monia tua yo diábî kobaḻî im mopoyagi-
yagimai kon singog kom bayongan
mahaḷuk mita tatua kon tayowon i Allah.
12 Ta'e aid intau mita tatua mo'iḻiudon
totok! Mosia tua naonda bo mahaḷuk inta
pinononggadî sin domokon bo ḻimodon.
Mosia tua diábî morai, tongábî mogaid
podudui in onu inta kino ibog monia aidan,
sahingga onu inta diá kinomangaḻean
monia totokdon in singkuḻeon monia. Dá
oáid bidon monia tontanî im mokobodito
ko'i monia tua naonda bo mahaḷuk mita
inta mongoromú.
13 Saḷaku tontuḻî in aid monia inta
mongoromú tua, yo mosia im mokorasabî
kon roriga. Aka ko'i monia yo soáḷ mita
inta mokosanang kong gina monia im
mogaidbî kon onukabî kon wakutu in
singgaipa sim mopopuas kon ibog in
awak monia. Aka mosia ḻimitú moyotakin
monimu kon rame bo monga'an
moyotakin, yo oáid monia tua mokobú

lantaran mosia moḷoḷangu in ibog awak monia.
14 Mosia tua diábĭ mogoga-gogai mogaid kon dosa, bo totok mo'ibog im mosia motayak kom bobay inta monakaḷ. Bo intau mita inta diápa noroton im pirisaya monia modait tongganutan monia. Gina monia tua no'ibiasa bidon moturá. Mosia tua im binutung bidon!
15 Lantaran mosia bo doĭ dumudui kon onu inta no'itutui, dá no'iḷangkamdon im mosia. Mosia dinumuduidon ko'i Bileam ki adĭ Beor tungkuḷ intua. Ki Bileam na'a mo'ibog totok tondanan simbá mogaid kon inta mora'at.
16 Tongá sia noko'uḻĭ kom poringatan lantaran oáidnya mora'at tatua, wakutu intua keledainya nosingog naonda bo intau. Dá nabi tatua pinakisa bá mogogaidon mogaid kon oáidannya inta nobundai tatua.
17 Mototundú mita kon inta diá totu'u tatua naonda bo bokakak inta no'ingkagdon, bo ná doman onda bo goḷom inta inirup in tompot moropot. Mosia aim bidon pinosadia'an i Allah kon tampat inta mosindip totok, tampat pohohukuman.

18 Mosia umuran mopodandi in uboḷ
mita bo inta diá baraguna. Ibog monia
inta mokotor totok tatua pinaké monia
mopoyaying ko'i monia inta bagupa
nopirisaya ko'i Tuhan.
19 Mosia mita tatua mopodandi ing
kasaḷamatan kon intau ibanea, padahaḷ
mosia tontanı̂ ain nobaḷı̂ ki ata in oáid mita
inta diá mopia inta mokogoguya'at kon
intau. Sin aka tobatú intau bo sinaḷowdon
in tobatú kawasa dá sia mobaḷı̂ bidon ata
ing kawasa inta nokotaḷow ko'inia tua.
20 Intau inta nonota'audon ko'i Tuhan
bo ko'i Mopoposaḷamat naton ki Yesus
Kristus, yo sia tua in no'ipilatdon nongkon
kawasa mita in dunia na'a inta mokokotor
kon intau. Ta'e onda intua sia buidon
nogaid kon inta mora'at, dá oáid in intau
tatua mo'iḷiu bidon totok kong kora'atnya
inta muna.
21 Manikah intau mita natua diádon dodai
onda nonota'au kon onu inta no'itutui inta
sinundú i Tuhan daripada nonota'audon
ta'e doı̂bı̂ dinumudui kom parentah-Nya
mita inta aim pinota'au ko'i monia.
22 Singog mo'iduduimai na'a noyoka'an
totok in oáid monia tua, "Ungkú moka'anbı̂
bui kon totukanya, bo boké inta ain

ininggúan kinodarit buibî doman in sia
mayak ḷumobong kom bonu in yonak."
3 [1] Utatku mita inta kinotabiku! Na'a in
suratku inta induanyadon ko'i monimu.
Kom bonu in suratku induanya tana'a,
aku'oi noramijidon totok simbá mo'ikow
tongá umuran morai kon inta mopia bo
inta mokobiag.
[2] Bo umuranku doman anjuron makow
simbá tantú monorop kon onu inta
aim pinoguman in nabi mita i Allah
tungkuḷ intua bo moponorop doman
makow kom parentah i Tuhan bo i Raja
Mopoposaḷamat, inta aim pinota'au in
rasul mita ko'i monimu.
[3] Inta musti totok kota'auan monimu
in nana'abî: Kon singgai tumi mamangoi
in intau mita inta kobobiag monia
kinawasa'an ibog in awak monia tontanî.
Mosia moningkuḷe ko'i monimu.
[4] Mosia mosingog nana'a: "Dongogonmai
ki Tuhan nodandi mamangoi! Yo ondabî in
nion! Nodaitdon minatoi im mogoguyang
naton ta'e bayongan yagi-yagi umuranpabî
ná ka'ada'an tungkuḷ intua, wakutu in
dunia na'a bagupa inaidan!"
[5] Tu'odonbî monia diá pirisaya'an,
kon dunia na'a pinomia i Allah takin

singog-Nya. Butá na'a pinomia-Nya
nongkon tubig doman, bo takin tubig;
6 Bo tubigbĭ doman na'a im pinaké i
Allah nonginggamá kon dunia na'a bo
tombonunya mita tungkuḷ intua.
7 Ta'e ḷangit bo butá in umuranpa oyúon
in tana'a makow, iḷukadandon in singog
i Allah nongkon tuḷu sim popogoḷat kon
singgai ponantúan bo koyoyangan in intau
mita inta mora'at.
8 Ta'e utatku mita, dika koḷiongan
monimu in soáḷ tobatú tana'a, "Aka kon
tayowon i Tuhan, tosinggai notongkaibĭ in
toribu notaong, bo toribu notaong ná bĭ
doman tosinggai, diábĭ in yoposinya kon
tua."
9 Diábĭ moḷaḷoi ing ki Tuhan
mogintompod kon onu inta aim
pinodandi-Nya, umpakahbĭ oyúon intau
mosingog kom moḷaḷoi in Sia. Ta'e ki
Tuhan in umuranbĭ mosabar im mo'indoi
makow kon oáid monimu, sin doĭbĭ in Sia
aka tobatúpamai intau kon sigad monimu
im moputú. Ibogon-Nya, bayongan intau
mogogaidon mogaid kon dosa.
10 Ta'e Singgai koángoian i Tuhan diábĭ
butungonmai, sin naondabĭ bo ko'oangoi
im mononakow. Kon singgai tatua ḷangit

moyoyang takin gotup inta totok im
moko'ondok, bo onukadon ing kon ḷangit
modaitbı̂ mopokak, natua doman im
butá bo bayongan in tombonunya modait
doman mo'inggamá.
11 Lantaran bayongan tua bo daiton
rimumudon takin cara natua, dá mo'ikow
imusti mobiag mokopotoḷutui bo tongá
doman mobantung ko'i Allah,
12 solama mo'ikow mogoḷat makow bo
mokotanob kong koángoian in Singgai
i Allah. Kon Singgai tatua ḷangit modait
mopokak, bo lantaran patúnya tatua, dá
bayongan yagi-yagi kon ḷangit modait
motatom.
13 Ta'e kita in umuranbı̂ mogoḷat makow
kon dandi i Allah. Dandi i Allah tua in
soáḷbı̂ Ḷangit bo Butá inta Mobagu inta
motompia bo moádil.
14 Manangka intua u_le utatku mita inta
kinotabiku, wakutu im mo'ikow mogoḷatpa
makow kong koángoian in Singgai tatua,
yo poramijibı̂ totu-totu'u simbá mobiag
modarit takin diábı̂ im mokotor kon
tayowon i Allah. Bo ḷukadaibı̂ in hubungan
mopia takin i Allah.
15 Anggapbı̂ kasabaran i Tuhan naton
saḷaku kasampatan inta inogoi-Nya ko'i

naton simbá kita komintan posaḷamaton-Nya. Soáḷ tana'a aim pinais doman i Paulus ki utat naton kói monimu. Tua pinaisnya lantaran kabijaksana'an i Allah inta inogoi ko'inia.

16 Kom bayongan surat i Paulus tua mita umuranbî pinaisnya. Bo totu'ubî kon oyúon in tongonumai nohal kon suratnya mita mororiga totok komangaḷean im bonunya tua. Bo inta mororiga totok komangaḷean tatua, sinokotu'ui in intau mita inta diá nonota'au kon onu bo onu bo inta diá noroton im pirisayanya. Soáḷ mita tatua diá bidon mokoherang, sim bonupa im Buk Mosuci ramijion doman monia pomia'an natua. Tongá oáid monia tatua mokoboditobî doman ko'i monia tontanî.

17 Ta'e mo'ikow utat mita inta kinotabiku, kinota'auan bidon monimu intua. Tuamai mokopo'ingat simbá mo'ikow diá mo'idudui kon aid in intau mita mora'at tatua bo inta diá doman nonota'au in hukum, bo mo'ikow moḷabú nongkon dodoyonan kobiagan monimu inta moroton.

18 Umurandon mo'ikow kobiag kom bonu in totabi i Tuhan Yesus Kristus, Tuhan bo Mopoposaḷamat naton. Poramiji totok

simbá mo'ikow modugangdon monota'au kon soạl Sia. Dinayo-dayowdon ing ki Allah nongkon tana'a makow modapot ing kopạlutannya! Amin. Hormat nami, Petrus

1 Yohanes

1 [1] Tombonu in surat tana'a in soą̣lbĭ
Pirman inta mobogoi ing kobiagan,
Sia tua im Pirman inta koyongan bidon
oyúon nongkon pinomangkoianpamai.
Pirman tatua ain inontong bo ain doman
kinadaian nami tontanĭ.
[2] Wakutu ing kinobiagan tatua pinonyata,
noko'ontong doman ing kami. Tuamai
kami mobogoi ing kosaksian soą̣l Sia.
Kami im mopota'au ko'i monimu soą̣l
kobiagan mopia bo mononoi moyotakin
i Amá, sin tua aindon pino'ontong ko'i
nami.
[3] Onu inta ain inontong bo dinongog
nami, tuabĭ doman im pota'au nami
ko'i monimu, simbá mo'ikow motobatú
domandon nami bo motobatú domandon i
Amá bo i Kristus ki Adĭ-Nya.
[4] Na'a komintan pinaisdon nami, simbá
gina naton totu-totu'udon mo̱lunganga.
[5] Na'adon in habar inta ain dinongog
nami nongkon i Adĭ-Nya bo inta poyaput
nami ko'i monimu: "Ki Allah tua im bayagbĭ
bo ko'i-Nia diábĭ in sindip topi̱likpamai.

6 Aka kita moguman kong kita nobiag
notobatú takin-Nya, ta'e kita umuranpa
doman nobiag kom bonu in sindip, dá kita
in nonguboḷ bidon, pinomayak tosingogon
andeka oáid.
7 Ta'e aka kita mobiag kom bonu im
bayag ná ki Allah inta kom bonu doman
im bayag, dá kita im mustibĭ mobiag
modagin, motompia bo mositabian tobatú
bo tobatú. Bo dugú i Yesus, ki Adĭ-Nya tua,
mondarit ko'i naton nongkon bayongan
dosa.
8 Aka kita moguman kong kita diá
kodosa, dá monguboḷbĭ ing kita ko'i naton
tontanĭ, bo ki Allah in doĭ bidon mogutun
kom bonu ing gina naton.
9 Ta'e aka akuondon naton in taḷá mita
naton ko'i Allah, dá aidan-Nyabĭ onu
inta aim pinodandi-Nya bo pobayak-Nya
doman onu inta moádil. Ampungan-Nyabĭ
im bayongan dosa naton poḷat daritan-Nya
doman ing kita nongkon bayongan oáid
inta mora'at.
10 Ta'e aka kita moguman kong kita na'a
diá kotaḷá, dá inanggapdon naton kong ki
Allah tua in naonda bo mo'uboḷ, bo onu
inta siningog-Nya diádon sinagú makow
naton kom bonu ing gina.

2 [1] Adi̇̀ku mita! Na'a mita pinaisku
ko'i monimu, simbá mo'ikow diádon
mogaid kon dosa. Tongá aka oyúon
im mogaid kon dosa, dá oyúon im
mototuḷung naton, Sia tua ing ki Yesus
Kristus inta moádil. Sia mayak in tayowon i
Allah bo mopo'igum simbá ampungandon
in taḷá mita naton.
[2] Bo pinotonsigad ko'i Yesus Kristus
tuata, bayongan dosa naton inampungan.
Bo de'emanbi̇̀ doman tongá taḷá naton,
ta'e taḷábi̇̀ doman im bayongan intau.
[3] Aka kita bo umuran dumudui kom
parentah mita i Allah, dá tua in tandanya
kong kita nonota'au ko'i Allah.
[4] Intau inta mongaku, "Aku'oi nonota'au
ko'i Allah," ta'e diá dinumudui kom
parentah-Nya mita, yo mo'uboḷ in intau
tatua, bo ki Allah in doi̇̀bi̇̀ mogutun kom
bonu ing ginanya.
[5] Ta'e intau inta umuran dinumudui kom
parentah mita i Allah, yo tabi in intau tatua
ko'i Allah nosompurnadon. Tua in nobaḷi̇̀
tanda kong kita in nobiagdon notobatú
takin i Allah.
[6] Ki ine i moguman kon sia in nobiag
notobatú takin i Allah, yo sia musti mobiag
takin dumudui kong kobobiag i Kristus.

7 Utatku mita inta kinotabiku!
Onu im pinaisku tana'a de'emanbî
parentah mobagu, ta'e parentahbî inta
no'onggotdon inta aim pinogumanku ko'i
monimu ko wakutu im mo'ikow bagupa
nopirisaya ko'i Kristus, tuata in habar inta
nongkon i Allah bo inta ain dinongog
monimu kolipod.
8 Umpakah natua, ta'e parentah inta
pinaisku na'a in nobagubî doman; sing
kabenarannya mota'aubî indoian ko'i
Kristus bo ko'i monimu. Sin sindip
ko'inggamá-ko'inggamádon bo bayag inta
moloben momangkoidon monindar.
9 Intau inta noguman kon sia in
nobiagdon kon nobayag, ta'e sia
umuranpa doman mosaturu ko'i utatnya,
yo intau tatua in umuranpabî nobiag kon
nosindip uma'ai in tana'a makow.
10 Intau inta motabi ko'i utatnya, nobiag
kon nobayag sahingga in diábî tobatúmai
ing ko'inia mokopopisî kon intau ibanea
mogaid kon dosa.
11 Ta'e intau inta mosaturu ko'i utatnya,
nobiagpa kon sindip. Sia minayak kom
bonu in sindip, bo diá kota'auannya
mongo kon onda im bayáannya, sin
sindipdon tatua im mogolingoi ko'inia.

12 Na'a im pinaisku ko'i monimu u̲le ad̍iku
mita, sin ta̤lámu mita aindon inampungan
lantaran tangoi i Kristus.
13 Pinaisku in na'a ko'i monimu amá mita,
sim mo'ikow nonota'audon ko'i-Nia inta
oyúondon nongkon pinomangkoianpamai.
Pinaisku in na'a ko'i monimu, intau
mita inta nongobagupa, sin sina̤lowdon
monimu Ki inta Mora'at.
14 U̲le ad̍iku mita, aku'oi nomais kon na'a
ko'i monimu, sim mo'ikow nonota'audon
ko'i Amá. Pinaisku in na'a ko'i monimu
amá mita, sim mo'ikow nonota'audon
ko'i-Nia inta oyúondon nongkon
pinomangkoianpamai. Pinaisku in na'a ko'i
monimu intau mita inta nongobagupa, sim
mo'ikow moropot. Singog i Allah no'itonop
kom bonu ing ginamu, bo sina̤lowdon
monimu Ki inta mora'at.
15 Dikab̍i motabi kon dunia na'a ande
onu ing kom bonunya na'a. Aka mo'ikow
motabi kon dunia na'a yo diáb̍i im mo'ikow
motabi ko'i Amá.
16 Bayongan yagi-yagi inta kom bonu
in dunia na'a, tua ing kino ibog in awak
inta baradosa na'a, onu inta ko'ontongan
bo inta ponga̤lakuang, tua komintan in

de'emanbí nongkon i Amá, ta'e nongkon duniabí na'a.
17 Dunia na'a bo bayongan tombonunya
inta kino ibog in intau koyogotdon
moyoyang, ta'e intau inta dinumudui kon
ibog i Allah i mobiagbí mononoi.
18 U̲le adíku mita, kopa̤lutan dunia
motoyongdon! Bo ná inta aim pinoguman
ko'i monimu, intau mita inta mosaturu
ko'i Kristus i mamangoibí. Bo tana'a
mobayongdon im mosia inta mosaturu
ko'i Kristus. Tua in tandanya kom
motoyongdon ing kopa̤lutan dunia.
19 Saturu mita i Kristus tua in intaubí
mita inta nona̤lámaidon ko'i naton na'a,
lantaran mosia tua in de'emanbí totu'u
intau naton. Aka mosia intau mita naton,
tantú mosia umuranbí noyotakin naton.
Natuabí simbá motarangdon ko'i naton
kom mosia tua in diábí totu-totu'u
mo'ibog mopirisaya ko'i Tuhan moyotakin
naton.
20 Ta'e mo'ikow notarimadon kon Roho
i Allah inta ain inogoi i Yesus Kristus,
manangka intua mo'ikow nonota'audon
kon totundú mita inta nobanar.
21 Pinaisku in na'a ko'i monimu de'emanbí
lantaran mo'ikow diápa nonota'au kon

totundú inta nobanar, ta'e lantaranbî
kinota'auandon monimu in totundú tatua
bo kinota'auandon monimu kon diábî in
uboḷ kon totundú inta nobanar tatua.
22 Ki ine im mo'uboḷ tua? Tantú intaubî
inta noguman kong ki Yesus tua in
de'emanbî Raja Mopoposaḷamat inta
pinodandi i Allah. Mosia tua in saturu i
Kristus, sin diábî aku'onnya ing ki Amá
andeka Adî.
23 Intau inta diá motarima ko'i Adî, dá
mangaḷenya sia diá doman motarima ko'i
Amá.
24 Sin tuamai, habar inta ain dinongog
monimu, wakutu im mo'ikow bagupa
nopirisaya, mustibî tagúon monimu
kom bonu ing gina. Sin aka habar inta
ain dinongog monimu tua umuran
kogina-gina makow monimu, yo mo'ikow
umuranbî mobiag motobatú takin i Adî bo
i Amá.
25 Bo na'a im pinodandi i Kristus tontanî
ko'i naton: "Kobiagan motompia bo
mononoi."
26 Pinaisku tana'a ko'i monimu in
soáḷbî intau mita inta umuran moramiji
monguboḷ ko'i monimu.

27 Ta'e aka soáḷ mo'ikow nion aim bidon
inogoian i Kristus in Roho-Nya. Bo solama
in Roho tatua mongawasapa ko'i monimu,
diá bidon paraḷu intau ibanea motundú
ko'i monimu, sin Roho bidon tatua
im motundú kom bayongan yagi-yagi
ko'i monimu. Bo onu in tundúon-Nya
totu'ubĭ intua de'emanbĭ tongá uboḷ.
Tuamai tantúdon dudui kon onu inta
ain sinundú-Nya tua ko'i monimu bo
umurandon kobiag motobatú takin i
Kristus.
28 Pogumanku bui ko'i monimu adĭku
mita: Kobiag umuran motobatú takin
i Kristus, simbá aka Sia mamangoidon
bui, yo kita diádon mo'ondo-ondok in
tumayow ko'i-Nia, bo diá domandon
mo'oya-oyak.
29 Kinota'auandon monimu kong ki
Kristus nobiag podudui in ibog i Allah.
Tuamai musti kota'auan doman monimu
kom pomuḷoi in intau inta nobiag podudui
ibog i Allah, ki adĭbĭ mita i Allah.
3 1 Indoiaikah dá ki Allah totokbĭ im
motabi ko'i naton, sahingga inaku-
Nyadon ing kita saḷaku ki adĭ-Nya mita.
Bo totu'u kong kita na'a ing ki adĭbĭ mita i
Allah. Tuamai dunia inta mora'at na'a diá

nonota'au ko'i naton, lantaran dunia diá
nonota'au ko'i Allah.
2 Utat mita inta kinotabiku! Tana'a makow
kita ain nobaḻ̄i ki aḏ̄i i Allah, ta'e ka'ada'an
naton kon singgai mo'iduduimai diápa
notarang.Tongá kinota'auan naton kon
aka ki Kristus mamangoi, kita na'a im
mobaḻ̄i ná Sia, sing kita im moko'ontong
ko'i-Nia kom bonu ing ka'ada'an-Nya inta
sabanarnya.
3 Komintan intau inta oyúon harapan
nana'a ko'i Kristus, musti totu'u
mokopodarit kong kobobiag, modarit
nongkon dosa mita naonda bo ki Kristus
nodarit doman.
4 Intau inta nogaid kon dosa, noḻawangbḏ̄i
kon hukum i Allah; sin dosa tua in aidbḏ̄i
moḻawang kon hukum i Allah.
5 Bo kinota'auan bidon monimu kong ki
Kristus tua namangoi sim motobus kon
dosa mita intau, bo Sia tua diábḏ̄i kodosa.
6 Komintan intau inta nobiag notobatú
takin i Kristus, diábḏ̄i umuran mogaid kon
dosa. Intau inta umuran mogaid kon dosa,
diábḏ̄i dodai onda moko'ontong ko'i Kristus
andeka monota'au ko'i-Nia.
7 Aḏ̄iku mita, dika mo'ibog mo'ikow
poyayingon i inekadon. Sin intau inta

nogaid kon onu inta kino ibog i Allah,
mosia tuata ing ki adi mita i Allah ná
doman onda bo ki Kristus inta ki Adi i
Allah.
8 Ta'e intau inta umuran mogaid
kon dosa, mosia tua ki adi mita
in Ibilis, sin Ibilis tua in nongkon
pinomangkoianpabimai umuran nogaid
kon dosa. Tuabi im mangale inangoian
i Adi Allah, Sia morimumud kon oáidan
mita in Ibilis.
9 Intau inta nobalidon ki Adi i Allah, diá
bidon tantú mogaid kon dosa, sin sipat
i Allah oyúondon ko'inia. Bo lantaran ki
Allah tua ing ki Amánya, dá sia in diá
bidon mota'au umuran mogaid kon dosa.
10 Na'abi in nokoyoposi kon sigad in adi
mita i Allah bo adi mita in Ibilis. Ki ine in
diá mogaid kon onu inta kino ibog i Allah,
andeka diá motabi ko'i utatnya, sia tua
de'emanbi ki adi i Allah.
11 Nongkon pinomangkoianmai habar
tana'a ain pinota'au ko'i monimu: Kita
musti mositabian tobatú bo tobatú.
12 Dona'aibi ing kita ná ki Kain, inta
nobali ki adi in Ibilis bo nolimodon ko'i
utatnya tontani. Nongonu sing ki Kain
nolimodbi ko'i utatnya? Lantaranbi soál

mita inta pinomianya nongo'itaḷá, ta'e soáḷ
mita inta pinomia i ai-ainya in no'itutui.
13 Manangka intua, utatku mita, dikabí
moherang aka mo'ikow kodoí in intau mita
in dunia na'a.
14 Kinota'auandon naton kong kita
iḷumuaidon nongkon kawasa im popatoi,
bo nomampingdon kom bonu ing kawasa
inta mokobiag, sin lantaran kita notabidon
ko'i utat mita naton. Sing ki ine in diá
motabi ko'i utatnya, yo sia tua in tantúpa
nobiag kom bonu ing kawasa im popatoi.
15 Intau inta mosaturu ko'i utatnya in
intaubí moḷoḷimod, bo kinota'auanbí
monimu kon intau moḷoḷimod diábí
moko'uḷí kong kobiagan mopia bo
mononoi.
16 Na'a in daḷan bá kota'auan naton im
motabi kon tumpaḷa intau: ki Kristus
noposarakandon ing kobiagan-Nya sing
kopontingan naton. Sin tuamai, kita
doman musti moposarakan ing kobiagan
naton kong kopontingan i utat mita naton!
17 Aka mo'ikow inta nobiagdon no'oyúon
bo noko'ontong kon utat inta nobiag
nobogá, ta'e doí motuḷung ko'i utatnya
tatua, dá naondabí in sia mota'au
moguman, 'Aku'oi motabi ko'i Allah?'

18 Adʼiku mita! Dona'aibʼi ing kita motabi
tongá kom bibig ande tongá kon singog,
ta'e ponyatabʼi in tabi tatua kon oáid naton.
19 Natua in caranya kita monota'au kong
kita na'a no'ituot kong ki adʼi mita i Allah
inta mobanar, bo gina naton mo'onowdon
kon tayowon i Allah.
20 Kinota'auandon naton, kon aka kita
bo potaḷáandon ing gina naton, yo ki
Allahbʼi im mopado-pandoi nongkon gina
naton, bo kinota'auan-Nyabʼi im bayongan
yagi-yagi.
21 Dá utatku mita inta kinotabiku, aka
gina naton diá mopotaḷá ko'i naton, yo kita
in diábʼi mo'ondok mayak kon tayowon i
Allah.
22 Bo onu in igumon naton ko'i-Nia,
tarima'anbʼi naton, sing kita umuran
dinumudui kom parentah-Nya mita bo
nogaid kon onu inta mokosanang kong
gina-Nya.
23 Na'a im pinarentah-Nya ko'i naton: Kita
musti mopirisaya ko'i Adʼi-Nya, tuata ing
ki Yesus Kristus, bo kita im musti umuran
mositabian, ná inta aim pinarentah i
Kristus ko'i naton.
24 Bayongan intau inta motoindudui kom
parentah mita i Allah, nobiag notobatú

takin i Allah, bo ki Allah notobatú doman
takin monia. Bo kinota'auan bidon naton
kong ki Allah in nobiag bidon notobatú
4 [1] Utat mita inta kotabiku! Dona'aibî
mogampang kinopiri-pirisayanya kon
intau mita inta mongaku kinawasa'an in
Roho i Allah, ta'e ujipa muna im mosia
tua simbá kota'auandon monimu mongo
roho ko'i monia tua nongkon i Allah
andeka de'eman. Sin nobayongdon intau
maya-mayak makow bo mongaku nabi
padahaḷ de'emanbî totu'u nabi.
[2] Nana'a in tandanya ko'i naton monota'au
mongo tua Roho i Allah andeka de'eman:
Intau inta mongaku kong ki Yesus Kristus
namangoidon in dunia saḷaku intau, yo
intau tatua kinawasa'an in Roho i Allah.
[3] Ta'e intau inta doî mongaku kon soáḷ ki
Yesus, yo sia tua diá kinawasa'an in Roho
i Allah, ta'e intau tatua kinawasa'andon
in roho inta nongkon Saturu i Kristus.
Bo soáḷ sia tua aim bidon kinodongogan
monimu kom mamangoibî in sia, bo tana'a
sia namangoidon kon dunia na'a.
[4] Ta'e u̲le, mo'ikow nion ki Allahbî ing
kitogi. Sinaḷowdon monimu in intau
mita inta de'eman totu'u nabi, sin
Rohobî inta nongawasa ko'i monimu im

mokawa-kawasa nongkon roho mita inta
nongawasa kon intau mita inta nobaḻ̄i
kapunya'an in dunia na'a.
5 Intau mita inta de'eman totu'u nabi tua
nongonguman kon soáḻ mita in dunia
na'a, bo onu in ino'uman monia tua
indongoganbḯ in dunia na'a.
6 Ta'e kita na'a ing ki adḯibḯ mita i Allah;
bo intau mita inta nonota'au ko'i Allah
mokidongogbḯ kon singog naton. Ta'e
intau inta de'eman kapunya'an i Allah,
diábḯ mokidongog kon singog naton.
Natua in caranya kita monota'au kon
koyoposi in Roho inta motundú kom
mobanar, bo roho inta motundú kon diá
totu'u.
7 Utat mita inta kinotabiku! Koḻigai bá
kita umuran mobiag mositabian tobatú bo
tobatú, sin tabi tua in nongkon i Allahbḯ,
bo intau inta kototabi kon tumpaḻa intau
ing ki adḯibḯ mita i Allah bo nonota'au ko'i
Allah.
8 Intau inta diá kototabi, diábḯ nonota'au
ko'i Allah; sing ki Allah tua in tabibḯ.
9 Cara i Allah noponyata kon Sia im
motabi ko'i naton, Sia nopotabá ko'i
Adḯ-Nya tuḻong namangoi in dunia na'a,

simbá kita moko'u̲ĺi kong kobiagan
nongkon i-Nia.
10 Na'abî in tabi tua: De'emanbî kita in
notabi ko'i Allah, ta'e ki Allahbî in notabi
ko'i naton bo nopotabá ko'i Adî-Nya sim
motobus kom bayongan dosa naton.
11 Utat mita inta kinotabiku, aka tabi i
Allah totu'u mo̱loben ko'i naton, dá kita
im mustibî doman mositabian.
12 Diábî tobatúmai intau pernah
noko'ontong ko'i Allah, ta'e aka kita
mositabian, yo ki Allah notobatúdon
takin naton bo tabi-Nya moba̲ĺidon
mosompurna ko'i naton.
13 Lantaran ki Allah ain nobogoi in
Roho-Nya ko'i naton, dá kinota'auan
naton kong kita na'a in nobiag bidon
notobatú takin i Allah, bo ki Allah nobiag
doman notobatú takin naton.
14 Kami tontanî ain noko'ontong ko'i Adî
i Allah, bo kami nopohabar kon Sia im
pinotabá mangoi i Amá sim moba̲ĺi Raja
Mopoposa̱lamat in dunia na'a.
15 Ki ine im mopirisaya kong ki Yesus tua
ki Adî i Allah, yo ki Allah notobatú takin
intau tatua, bo intau tatua notobatúdon
doman takin i Allah.

16 Kita tontaṅ'i ain nonota'au bo
nopirisaya kon tabi i Allah ko'i naton.
Ki Allah tua in tabib'i. Intau inta umuran
kototabi kon tumpaḷa intau, notobatúdon
takin i Allah in Sia, bo ki Allah notobatúdon
takin intau tatua.
17 Tabi binaḷ'idon nosompurna ko'i naton,
simbá oyúondon ing kabaranian naton kon
Singgai Ponantúan. Oyúon ing kabaranian
naton, sing kobiagan naton kon dunia na'a
notongkaidon ná kobobiag i Kristus.
18 Intau inta nobiag kom bonu in totabi
i Allah, diáb'i angoian ondok, sin tabi
inta mosompurna monginggamádon kom
bayongan ondok. Dá kota'auan bidon,
aka intau bo mo'ondokpa in tumayow
kon Singgai Ponantúan yo intau tatua
diápa notarima kon tabi inta nosompurna
nongkon i Allah.
19 Kita motabi, sing ki Allah aim muna
notabi ko'i naton.
20 Aka oyúon intau moguman, "Aku'oi
motabi ko'i Allah," ta'e sia diá motabi
ko'i utatnya, yo mo'uboḷ intau tatua. Sin
intau inta diá motabi ko'i utatnya inta
ontongonnya makow, tantú diáb'i doman
kuma'an kon akaḷ aka sia motabi ko'i Allah
inta diá inontongnya.

21 Tuamai, na'a im parentah inta inogoi i
Kristus ko'i naton: Ki ine im motabi ko'i
Allah musti motabi ko'i utatnya doman.
5 1 Intau inta mopirisaya kong ki Yesus
tua in Raja Mopoposaḷamat inta
namangoi nongkon i Allah, intau tatua
ki adi i Allah. Intau inta motabi ko'i-Nia
inta nopoángoi tua im motabibi doman
ko'i-Nia inta namangoi nongkon i Allah.
2 Na'a in daḷan naton monota'au kong
kita motabi ko'i adi mita i Allah: Kita
motabi ko'i Allah bo motoindudui kom
parentah-Nya mita.
3 Sin aka motabi ko'i Allah yo mustibi
motoindudui kom parentah-Nya mita. Bo
parentah-Nya mita diábi mobogat ko'i
naton,
4 sim bayongan intau inta nobaḷidon ki
adi i Allah mokosanggupbi mita monaḷow
kon dunia inta mora'at na'a. Bo tongábi
pirisaya naton ko'i Tuhan tua im monaḷow
kon in dunia na'a.
5 Ki ine degá im mokotaḷow kon dunia
na'a? Tongábi intau inta mopirisaya kong
ki Yesus tua ing ki Adi i Allah.
6 Ki Yesus Kristus tuata inta namangoi kon
dunia takin tubig inta pinobaptisan ko'i-
Nia bo takin doman dugú kinopatoian-

Nya. Sia namangoi de'emanbĭ tongá takin
tubig, ta'e takinbĭ tubig bo dugú. Bo Roho
i Allah tontanĭ nobogoi ing kosaksian kon
totu'ubĭ intua, sin Roho in diábĭ pernah
monguboḷ.
7 Toḷu in saksi kon soroga, ki Amá,
Pirman bo Roho Mokudus. Toḷu tatua in
notobatúbĭ.
8 Toḷu doman in saksi kon dunia na'a,
tuata in Roho i Allah, tubig bo dugú. Toḷu
tatua komintan nobogoi ing kosaksian
inta notongkai.
9 Kita mopirisayabĭ kong kosaksian intau,
ta'e kosaksianbĭ i Allah im moropo-ropot
kon tua. Bo tuata ing kosaksian inta ain
inogoi i Allah soáḷ ki Adĭ-Nya.
10 Tuamai, intau inta mopirisaya ko'i Adĭ i
Allah ain notarima kong kosaksian tatua
kom bonu ing ginanya; ta'e intau inta
diá mopirisaya ko'i Allah, inanggapnya ki
Allah tua mo'uboḷ, sin diá in sia mopirisaya
kon onu inta pinoguman i Allah soáḷ ki
Adĭ-Nya.
11 Na'a ing kosaksian tatua: Ki Allah ain
nobogoi ko'i naton ing kobiagan mopia bo
mononoi, bo ki Adĭ-Nya tatua im pangkoi
kobiagan tatua.

12 Intau inta mopirisaya ko'i Adḯ i Allah,
moko'uḻḯ kong kobiagan tatua; bo intau
inta diá mopirisaya ko'i Adḯ, diábḯ moko'uḻḯ
kong kobiagan tatua.
13 Pinaisku in na'a ko'i monimu inta
ain nopirisaya ko'i Adḯ i Allah, simbá
kota'auandon monimu kon mo'ikow
ain noko'uḻḯ kong kobiagan mopia bo
mononoi.
14 Bo kita im mobaranibḯ mayak kon
tayowon i Allah, sim moyakinbḯ ing
kita kon indongoganbḯ i Allah onu im
pino'igum naton, aka inta pino'igum naton
tua noyoka'an kon onu inta kino ibog-Nya.
15 Sing kinota'auandon naton kon
indongogan-Nyabḯ ing kita aka
mopo'igum ko'i-Nia, dá kinota'auan
domandon naton kon ogoi-Nyabḯ onu inta
aim pino'igum ko'i-Nia.
16 Aka mo'ikow bo moko'ontong kon
tobatú intau inta tumpaḻa Keresten nogaid
kon dosa inta diá mokopopisḯ kon intau
tatua kobuḻiandon ing kobiagan inta
mopia bo mononoi, yo mo'ikow musti
mosambayang ko'i Allah; bo ki Allah
mobogoibḯ ing kobiagan tatua ko'inia.
Na'a in tongábḯ ko'i monia inta nogaid
kon dosa inta diá mokopopisḯ ko'i monia

kobu̲lian ing kobiagan tatua. Ta'e oyúon in dosa inta mokopopisî kon intau kobu̲lian ing kobiagan tatua. Aka kon soa̱l tana'a yo aku'oi in diábî moguman ko'i monimu kom mo'ikow im musti mosambayang ko'i Allah.

17 Bayongan oáid inta mo'ita̱lá in dosabî, ta'e oyúon in dosa inta diábî mokopopisî kon intau tatua kobu̲lian ing kobiagan mopia bo inta mononoi tua.

18 Kinota'auan naton kom bayongan intau inta ain noba̲lî ki adî mita i Allah, diábî umuran mogaid kon dosa, sing ki Adî i Allah umuran mo̱lukad ko'inia, bo ki Inta mora'at diá mokopongonu ko'inia.

19 Kinota'auanbî naton kong kita na'a ing kapunya'anbî i Allah, umpakahbî komintan dunia kinawasa'andon i Inta Mora'at.

20 Kinota'auan bidon naton kong ki Adî i Allah ain namangoi bo ain nobogoi im pongortian ko'i naton, simbá kota'auan naton ing ki Allah inta mobanar. Kita nobiag notobatú takin i Allah inta mobanar tatua bo nobiag notobatú takin i Adî-Nya ki Yesus Kristus. Na'adon ing ki Allah inta mobanar, bo na'adon ing kobiagan inta mopia bo mononoi.

21 Adʼiku mita, mokopoyayukdon im
mo'ikow kom berhala mita!

2 Yohanes

1 [1] Ko'i Iná inta aim pini̱ĺ̓i i Allah bo
ko'i ad̓inya mita inta kinotabiku.
Surat tana'a nongkon inakó, tobatú itoi
in jama'at inta totu-totu'u motabi ko'i
monimu. De'emanb̓i tongá aku'oi im
motabi ko'i monimu, ta'e bayonganb̓i
doman intau inta totu-totu'udon
nonota'au ko'i Allah.
[2] Sing ki Allah umurandon nogutun kom
bonu ing gina naton, bo Sia in umuranb̓i
doman kotaki-takin naton.
[3] Po'igumon makow, totabi, barakat bo
kobiagan motompia nongkon i Allah, ki
Amá naton bo nongkon i Yesus Kristus
ki Ad̓i-Nya umuran doman kotaki-takin
naton. Igumon makow tua, komintan
mo'u̱ĺ̓i naton intua takin gina motu̱lid bo
takin tabi.
[4] Nosanangdon totok ing ginaku
nokota'aumai kon oyúon ing ki ad̓i mita i
Iná in nobiag podudui in totundú mita i
Allah, ná inta pinoki aid i Allah Amá ko'i
naton.

5 Tuamai, Iná po'igumonkudon totok
simbá kita komintan umurandon
mositabian. Onu im pinogumanku tana'a
de'emanbî parentah mobagu; parentah
tana'a aim bidon inogoi ko'i naton wakutu
ing kita bagupa nopirisaya.
6 Aka kita motabi ko'i Allah yo mustibî
dumudui kom bayongan parentah-Nya.
Na'a im parentah tatua: Mo'ikow musti
umuran mobiag mositabian tobatú bo
tobatú.
7 Tana'a makow nobayongdon kon dunia
na'a in intau inta motundú kon diá totu'u.
Mosia tua in intau inta diá mopirisaya
kong ki Yesus Kristus namangoidon in
dunia na'a saḷaku intau. Intau natua i
mongo'uboḷ, bo saturu i Kristus.
8 Sin tuamai, mokopo'ingat simbá
mo'ikow diá kobuḻian onu inta ain
iramiji nami sing kopontingan monimu.
Poramijidon totok simbá mo'ikow
motarima kon tontuḻî im bayongan inta
ain inaidanmu.
9 Intau inta diá kinumadai kon onu
inta ain sinundú i Kristus, sedang bo
sinumabat kon onu inta ain sinundú i
Kristus, yo ki Allah in diábî kom bonu ing
gina intau tatua. Ta'e intau inta umuran

kinumadai kon onu inta sinundú i Kristus,
yo sia tua in umuran doman nopirisaya
ko'i Amá andeka ko'i Aḏí-Nya.
10 Sin tuamai aka oyúon in intau
mamangoi ko'i monimu bo mopota'au
in totundú inta diá sinundú i Kristus, yo
dika ogoi in sia tumu'ot kom bonu im
baḷoimu bo dona'ai doman mobogoi in
salam ko'inia.
11 Sin intau inta mobogoi in salam kon
intau ná tua, yo noyopopogdon noyotakin
intau tatua nogaid kon inta mora'at.
12 Mobayongpa im pogumanku ko'i Iná,
ta'e mopia-piabḭ kon de'eman tongá
pongin surat. Haraponku makow tua,
aku'oi mota'aupa mayak mokipodungkuḷ
ko'i monimu bo mongonguman
moyogintayowan makow monimu, simbá
gina naton totu-totu'udon moḷunganga.
13 Ki aḏí mita i utat bobay i Iná inta piniḻí
doman i Allah, nokidia doman in salam
ko'i Iná.

3 Yohanes

1 [1] Ki utatku ki Gayus inta kotabiku!
Aku'oi, tobatú itoi in jama'at inta
totu-totu'u motabi ko'inimu,
[2] umuran makow mopo'igum doá ko'i
Allah simbá ki Utat tantúpa mosehat bo
bayongan inta mopia tantúpa doman
umuran moyotakinmu, ná doman onda bo
ginamu inta umuran mopia.
[3] Noḷunganga totok ing ginaku wakutu in
nokodongog kon o'uman in tongonumai
intau Keresten inta namangoi ko'inakó.
Mosia nongonguman kong ki Utat totokbî
i motoindudui kom bayongan inta kino
ibog i Allah. Kinota'auankubî kong ki Utat
in umuranbî mogaid kon inta mopia ná
inta sinundú i Allah.
[4] Aka ko'inakó, diábî im poḻiu kon
ḻunganga ing ginaku wakutu in
nokodongogmai kong ki adîku mita
umuran nobiag no'idudui kon onu inta
sinundú i Tuhan.
[5] Utatku! Mopiadon totok onu
inaidanmu ko'i utat mita inta tumpaḷa
Keresten; umpakah utat mita inta diápa

nogoginta'auanmu, ta'e binantunganmubĩ doman.
6 Tabimu tatua ain ino'uman monia kon jama'at inta pinogutunanku makow tana'a. Natua u̲le, tu̲lungaibĩ im mosia podudui onu inta kino ibog i Allah, simbá mota'aupa im mosia mogingguput kom bobayáan monia.
7 Sing kom binaya'an monia mogaid kon oáidan i Kristus, mosia diábĩ motarima kon totu̲lung onukadon nongkon intau mita inta diá nonota'au ko'i Allah.
8 Sin tuamai, kita intau mita ing Keresten musti motu̲lung kon yobayat mita tumpa̲la Keresten inta ná tatua, simbá kita mo'itakindon moramiji mopohabar in totundú inta no'itutui nongkon i Allah.
9 Aku'oi ain nokidia in surat kon jama'at umpakah tongá nopo̲lok, ta'e ki Diotrepes inta mo'ibog moba̲lĩ itoi kom bonu in jama'at, doĩ dumudui kon onu inta pinogumanku.
10 Tuamai, aka aku'oi mamangoidon, yo daitonkudon o'umanon im bayongan inta pinomianya, inta kopiadon mongonguman kon soa̲l mita ubo̲l sim mopora'a-ra'atmai ko'i nami! De'emanbĩ doman tongá tua im pinomianya, sing kowakutu ing ki utat

mita naton tumpaḷa Keresten namangoi,
doí in sia notarima ko'i monia. Sedang bo
ilarangnyabí in intau mita inta mo'ibog
motarima kon utat mita tatua, nodapot im
pinoḷuainyadon in intau mita tatua kom
bonu in jama'at!
11 Utat inta kinotabiku, dona'ai dumudui
kon oáid mita inta diá mopia. Duduiaidon
onu inta mopia. Intau inta mogaid kom
mopia ing kapunya'anbí i Allah. Bo intau
inta mogaid kon inta mora'at diápabí
nonota'au ko'i Allah.
12 Komintan intau nomuji ko'i Demetrius.
Ki Allah tontaní nomuji doman ko'inia. Sia
pinuji domandon nami, bo kinota'auan
bidon i utat kon onu im pinota'au nami
na'a mota'aubí pirisaya'an.
13 Mobayongbí im paraḷuku poguman
ko'inimu, ta'e mopia-piabí kon de'eman
tongá pongin surat.
14 Haraponku makow tua ḷagidon
moyodungkuḷmu, bo kita mongonguman
moyogintayowan makow. (1-15)
Po'igumon makow tua tantú barakatan
i Tuhan ing ki utat. Yobayatmu mita
inta kon tampatku na'a nokidia doman
in salam ko'inimu. Poyaputpa doman in

salamku kon yobayat mita naton tumongo batú.

Yudas

1 [1] Utatku mita inta ain inoinî bo inta
totok ing kinotabi i Allah Amá naton,
bo inta iḷukadan kom bonu in tongoi i
Yesus Kristus. Saḷaku intau inta nogaid
kon oáidan i Yesus Kristus, aku'oi ki
Yudas, ki utat i Yakobus,
[2] mopo'igum makow: Simbá ki Allah
umuran mobogoi im barakat, totabi bo
kobiagan motompia ko'i monimu.
[3] Utat mita inta kinotabiku! Totu'u kon
oyúonbî im makusudku nomais kon
surat tana'a ko'i monimu, tuata in soáḷ
kasaḷamatan inta ain tumpaḷa kinorasa'an
naton. Kon soáḷ tana'a totokdon kong
ginaku im momais kon surat ko'i monimu
bo mononggina simbá mo'ikow umuran
mokoporoton kumadai kon onu inta aim
pinirisaya monimu inta aim pinoyaput kon
intau mita inta ain inoinî i Allah.
[4] Sin diá kinota'a-ta'auanmai, na'anta
oyúon bidon intau mita ibanea inta
umuni-uni makow sinumu'ot kon yuá-
yuák naton. Mosia tua intau mita mora'at
inta mopoyotu'uy kon habar soáḷ totabi

i Allah naton. Makusud monia tua im motayakbî kong kasampatan mopoáid in onu inta kino ibog in awak monia. Mosia tua diá mopirisaya kong ki Yesus Kristus tua im mongongawasa bo Tuhan naton. Nongkon tungkuḷpabîmai hukuman ko'i monia tua aindon pinota'au muna kom bonu im Buk Mosuci.

5 Tua komintan kinota'auan bidon monimu. Tongá mo'ibogpa doman aku'oi moponorop ko'i monimu kon soáḷ naonda ing ki Tuhan noposaḷamat kon umat Israel nongkon butá im Mesir, ta'e no'iduduimai kon tua pinutúan-Nyadon intau mita kon sigad monia inta diá mopirisaya.

6 Torop domandon im malaekat mita inta i̲limimpat kong kawasa inta inogoi ko'i monia, sahingga im minayak nonaḷámaidon kon tampat pogogutunan monia. Mosia tua sinoko togot i Allah in rante inta diá mobonto-bontow kom bonu in tampat inta mosindip kon i̲limonag im butá. Mosia umuranpabî sinahang kon tua modapot in hukuman popoḷabúdon ko'i monia kon singgai inta ponantúandon.

7 Torop domandon onu inta nobai̲̲̲

mita kon tua nogaid doman kon ná inta
pinomia im malaekat mita tatua. Mosia
nogaid kon soa̱l mita inta moko'oyak totok
bo nogaid doman kon inta diádon patus
aidan in intau. Hukuman ko'i monia tua
in tu̱lu inta diá mopio-piong, simbá tua
moba̲l̓i poringatan kom bayongan intau.
8 Natua doman intau mita inta mo'ibog
momikir kon diá totu'u modapot im
mogaid kon inta mokokotor kon awak
monia tontan̓i. Mosia tua mopo'ompámai
kong kakuasa'an i Allah bo moningku̲le
kom malaekat inta momulia kon soroga.
9 Ki Mikhael tontan̓i inta itoi im malaekat
mita diá dodai onda nogaid kon ná inta
pinomia monia tatua. Kon wakutu in
sia nobobayowan in Ibilis soa̱l ki ine
im moko'u̲l̓i kom mayat i Musa, sia
diáb̓i nokoba̲l̓i nohakim kon Ibilis takin
tosingogon moningku̲le. Ki Mikhael
tongáb̓i nosingog nana'a: "Torúan i Tuhan
ikow!"
10 Ta'e mosia kopia nopoyaput in
tosingogon mita pohojat kom bayongan
inta diá kinomanga̲lean monia. Mosia
tua nádon onda bo maha̱luk inta diá
koraian, inta nonota'au kon soa̱l mita
tongá podudui im porasa'an monia. Bo

soa̱lbî mita tatua inta mokopopisî kong koyoyangan monia.
11 Mobodito im mosia! Mosia dinumuduidon kon onu inta inaidan i Kain. Inta tongá lantaran bá moko'u̱î kon doit, dá nogaidon kon onu inta diá kino ibog i Allah, ná doman ki Bileam. Bo mosia tua irimumud doman lantaran nomarontak ná ki Korah.
12 Ko wakutu i mo'ikow nogaid kon rame nonga'an noyotakin, oáid in intau mita tatuata inta mokobú kon sigad monimu. Mosia tumurá im monga'an takin diábî in oyak, bo tongá morai kong kopontingan monia tontanî. Mosia tua ná doman onda bo go̱lom inta dinia in tompot ta'e diá moko'uyan. Mosia ná doman onda bo pangkoi in ayop inta diá momomungai umpakah sempo in ayop; pangkoi mita inta ain irabut takin uakatnya bo minatoidon.
13 Mosia notongkai doman im boko̱l moropot kon dagat inta mokopomuká kom burá, natua im mosia monomburá kon oáid mita monia inta moko'oyak. Mosia tua in ná doman onda bo maha̱luk mita inta modonda̱loi magî makow bo inta aim pinosadia'an i Allah kon tampatnya

kom bonu in tampat inta paling mosindip
modapot ing kopaḷutannya.
14 Ki Henokh, katurunan im pitunya
nongkon i Adam, tungkuḷ intua pernah
doman nopota'au ing koyow i Allah soáḷ
intau mita tatua. Ki Henokh noguman
nana'a, "Indoiai, ki Tuhan mamangoi takin
ribuan malaekat-Nya mita inta mokudus
15 sim mohakim kom bayongan intau. Ki
Tuhan mohukum kon intau mita mora'at
lantaran oáid mita monia inta moromú. Bo
hukumon-Nyabî in intau mita baradosa bo
inta modurhaka inta umuran mopoyaput
in singog pohojat ko'i Tuhan."
16 Intau mita tatua umuran
mongunsingog bo mopotaḷá kon
intau mita ibanea. Mosia mobiag podudui
in ibog monia inta baradosa na'a. Mosia
mongonguman kom moḷantud soáḷ
ka'ada'an monia tontanî, bo umuran
umapid makow kon intau simbá moko'uḻî
kong ka'untungan.
17 Ta'e utatku mita inta kinotabiku,
toropdon onu inta koḻipod pinoguman in
rasul mita i Yesus Kristus, Tuhan naton.
18 Munadon pinota'au monia ko'inimu,
kon aka kodiug-kodiugdon in singgai
pangabisan yo mo'iangoibî in intau mita

inta moningkuḻe ko'i monimu, mosia tuata
in intau mita inta nobiag podudui in ibog
monia inta baradosa na'a.
19 Mosiadon na'a in intau mita inta
mokopomuká kong kogoguya'atan
im pinonobatúan jama'at. Mosia diá
kinawasa'an in Roho i Allah, ta'e
kinawasa'andon in ibog mita in dunia na'a.
20 Ta'e mo'ikow, utatku mita, tompiabí
saḻaḻu ing kobobiagmu podudui im
pirisayamu ko'i Yesus Kristus. Pirisaya inta
totok modarit. Bo posambayangdon takin
kawasa in Roho i Allah,
21 bo kobiag saḻaḻu kom bonu in totabi
i Allah, ko wakutu im mo'ikow mogoḻat
makow kom barakat i Tuhan naton ki
Yesus Kristus inta mobogoi ing kobiagan
mopia bo mononoi.
22 Popo'ontongdon in tabi monimu ko'i
monia inta diápa motantú im pirisaya.
23 Kapit bo poḻuai im mosia nongkon
bonu in tuḻu simbá mosaḻamat. Bo
po'ontong doman in tabi kon intau
mita ibanea, ta'e musti motogu'ondok.
Kodoíbí modapot pakeang monia inta aing
kinotoran in ibog monia inta binaradosa.
24 Ki Allah, inta mokosanggup moḻukad
simbá mo'ikow diá moḻabú, bo inta

mokosanggup modia ko'i monimu mayak
in tampat pomomarentáannya inta
momulia takin gina mosanang bo modarit.
25 Tongábî Sia tua ing ki Allah,
Mopoposaḷamat naton pongin i Yesus
Kristus Tuhan naton. Siata ing ki Allah
inta momulia, Moḷoben, mokawasa bo inta
mokobangkaḷ nongkon tungkuḷpa intua,
masai na'a bo modapot kopaḷutan in dunia
na'a! Amin.

Wahyu

1 [1] Buk tana'a in nongonguman kon
onu inta pino'ontong i Yesus Kristus
soa̱l mita inta moba̱ḻi. Pinota'au i Allah
ko'i Kristus, simbá pota'au i Kristus
kon intau mita inta nogaid kon oáidan
i Allah in onu inta diádon mo'onggot
bo moba̱ḻi. Ki Kristus nopotabádon im
malaekat-Nya namangoi ko'i Yohanes,
intau inta mogogaid kon oáidan-Nya, sim
mopota'au ko'inia kom bayongan soa̱l inta
moba̱ḻi tua.
[2] Dá ki Yohanes nopota'au doman im
bayongan inta ain inontongnya tatua; bo
na'adon im pinogumannya soa̱l koyow
nongkon i Allah, bo inta inirigonan i
Kristus Yesus pinongin kosaksiannya.
[3] Totokdon mosanang intau inta mobaca
bo inta mokidongog kon habar inta
pinota'au i Allah muna bo inta aim pinais
kom bonu im buk tana'a bo mosatia kon
onu inta pinais kom bonunya. Sin diádon
mo'onggot bo tua komintan moba̱ḻi.
[4] Utat mita inta kom pitu nojama'at
kon daerah in Asia! Aku'oi ki Yohanes,

mopo'igum makow simbá mo'ikow
ogoian i Allah im barakat bo kobiagan
motompia--tuata ing ki Inta oyúon, bo
inta koyongandon oyúon, bo inta umuran
oyúon, bo nongkon roho pitu inta kon
tayowonmai in tampat pomomarenta'an i
Allah.
5 Bo nongkon i Yesus Kristus, saksi inta
mosatia. Sia tua inta muna-munamai
totok biniag bui nongkon kinopatoian bo
Sia doman in nongawasa kom bayongan
raja kon dunia na'a. Ki Yesus motabi ko'i
naton, tuamai Sia no'ibog minatoi sim
momilat ko'i naton nongkon kawasa in
dosa mita naton,
6 bo baḻion-Nya tobatú bangusa imang
mita ing kita, inta mogaid kon oáidan i
Allah, ki Amá-Nya. Ki Yesus Kristus tuata
inta momulia bo inta mongawasa modapot
ing kopaḻutannya. Amin!
7 Indoiai, Sia mamangoi inoḻiungan ing
goḻom! Bayongan intau moko'ontongbḯ
ko'i -Nia, termasuk mosia inta nonakuḻ
ko'i-Nia. Bayongan intau kon dunia na'a
komintanbḯ mogamui lantaran Sia. Nopasti
bidon intua! Amin!
8 "Aku'oibḯ na'a inta muna-munamai
totok bo inta totok im pangabisan," tua in

singog i Tuhan Allah, ki Inta oyúon bo inta
koyongandon oyúon, inta umuran oyúon
bo Inta totok Mokawasa.
9 Aku'oi ki Yohanes, ki utatmu inta
kinoántugan doman in roriga inta ná
no'iantug kon intau mita inta mopirisaya
ko'i Kristus. Mustibî mokoposabar
monahang kon roriga ing kita saḷaku
kapunya'an-Nya. Aku'oi iḷumbú kom Pulau
Patmos lantaran nopota'au ing koyow inta
nongkon i Allah, inta inirigonan i Yesus
pinongin onu inta ino'uman-Nya.
10 Kon Singgai i Tuhan, aku'oi
kinawasa'an in Roho i Allah, bodongka
aku'oi nokodongog kon singog moropot,
naonda bo singog in terompet, nosingog
kon tumikumai.
11 Singog tatua noguman, "Paisdon onu
inontongmu, bo atodon im buk tatua
kom pitu nojama'at. Jama'at mita kon
Epesus, kon Smirna, kon Pergamus, kon
Tiatira, kon Sardis, kom Piladelpia bo kon
Laodikia."
12 Aku'oi nobobui ná tumi sim mo'indoi
mongo ki ine inta noguman ko'inakó tua.
Bo inontongku pitu in si'oḷ pototuduan
kon togá inta pinomia nongkon buḷawan.

13 Kon yuá-yuák in sioḷ mita pototuduan
kon togá tatua, inontongku naonda bo
intau. Sia nogi jubah moḷanggó no'idapot
in si'oḷ. Kon dodob-Nya oyúon in oḷingoi
in dodob inta pinomia nongkon buḷawan.
14 Bu'ok-Nya nobudó naonda bo bubuḷ
in domba, ná kobudó doman ing kapot.
Mata-Nya moyongki-yongkit naonda bo
tuḷu;
15 si'oḷ-Nya moriang naonda bo tambaga
inta sinubá. Singog-Nya naonda bo
gonugur in tubig moḷoben inta moḷabú
nongkon buḷud.
16 Ḷima-Nya koḷanan nokadai kon tundi
pitu, bo kom bibig-Nya iḷumuai in tobatú
pitow moḷanit inta doyowa im matanya.
Pogot-Nya monindar naonda bo mata in
singgai inta no'utudon.
17 Naonda aku'oi noko'ontong ko'i-Nia,
aku'oi no'itungkud kon tayowon-
Nya naonda bo intau minatoi. Ta'e
ḷima-Nya koḷanan noyapu ko'inakó
bo poḷat noguman ko'inakó, "Dika
mo'ondok! Aku'oi na'a ing ki Inta Totok
Muna-munamai bo ki Inta Pangabisan.
18 Aku'oi na'a in Sia inta nobiag tua!
Aku'oi aim minatoi, ta'e indoiaikah,
Aku'oi nobiagbî bo diá bidon mato-matoi.

Popatoi bo dunia in intau minatoi kom
bonu bidon ing kawasa-Ku.
19 Sin tuamai, paisdon in soáḷ mita inta
inontongmu, tuata in soáḷ mita inta oyúon
tana'a makow, bo soáḷ mita inta mobaḷî
kon singgai mo'iduduimai.
20 Na'abî in rahasia in tundi pitu inta
inontongmu kon ḷima-Ku koḷanan, bo pitu
in si'oḷ pototuduan kon togá inta pinomia
nongkon buḷawan tua: Tundi pitu tatua
im malaekat mita in jama'at pitu doman
tatua, bo pitu in si'oḷ pototuduan kon togá
tua in jama'at pitu tatua doman."
2 1 'Paisdon ko malaekat in jama'at inta
kon Epesus, nana'a: Na'adon ing koyow
nongkon i-Nia inta ḷima-Nya koḷanan
nokadai kon tundi pitu bo minayak kon
sigad in si'oḷ pototuduan kon togá inta
pinomia nongkon buḷawan tua.
2 Kinota'auan-Kubî onu inaidan monimu.
Mo'ikow morajing totok im mogaid bo
totok doman mosabar. Kinota'auan-Kubî
doman kong kinodoîbî monimu im mosia
inta mora'at. Bo intau mita inta dumuî
rasul padahaḷ de'emanbî totu'u rasul,
aindon inuji monimu bo kinokadapatan
monimu kom mosia tua intaubî mita inta
mongo'uboḷ.

3 Mo'ikow nosabar bo mo'ikow nokorasa
kon yoyiga lantaran nopirisaya ko'i-Nakó,
ta'e mo'ikow diábî kinobu̲lian in harapan.
4 Ta'e na'a im poningku̲le-Ku ko'inimu:
Tabi monimu ko'i-Nakó diádon ná inta
muna.
5 Tuamai, toropdon totu'udon moyayuk
ing kino'u̲labúan monimu! Dá pogogaidon
mogaid kon dosa mita bo aidaidon onu
inta inaidan monimu muna. Aka diá, yo
angoion-Kudon rabuton si'o̲l in togámu
tua nongkon tampatnya.
6 Tongá oyúonpabî doman i mopia
ko'inimu: Kinodoî monimu oáid in
dumodudui mita i Nikolaus, inta
kinodoî-Ku doman.
7 Ki ine im mokodongog, yo tarukiradon
onu im pinoguman in Roho i Allah kon
jama'at mita! Mosia inta mo'untung, ogoi-
Ku moka'an kom bungai inta nongkon
pangkoi ing kobiagan inta nobiag kon
taman i Allah."
8 "Paisdon kom malaekat inta kon Smirna,
nana'a: Nana'a ing koyow nongkon i-Nia
inta muna-munamai bo inta pangabisan,
inta aim minatoi bo nobiag bui.
9 Kinota'auan-Kubî in yoyiga mita
monimu; Kinota'auan-Kubî kom mo'ikow

nomasiking, ta'e sabanarnya mo'ikow
nion no'oyúonbî! Kinota'auan-Kubî
doman bayongan inta pinonapud ko'i
monimu i intau mita inta dumuî intau
Yahudi padahaḷ de'emanbî. Mosia tua
dumoduduibî in Ibilis!
10 Dikabî mo'ondok kon yoyiga inta
diádon mo'onggot musti korasa'an
monimu. Pokotorop, oyúon in tongonumai
intau kon sigad monimu im potu'oton
Ibilis kom bonu im ponjara sim mosoba
ko'i monimu. Mo'ikow mokorasa kon
yoyiga solama mopuḷuh nosinggai. Ta'e
kotoinduduibî tantú im mo'ikow ko'i-Nakó
modapot im matoi, dá mo'ikow ogoian-Ku
ing kobiagan mononoi saḷaku hadiah sin
no'untungdon.
11 Ki ine im mokodongog, yo tarukira onu
im pinoguman in Roho i Allah kon jama'at
mita! Mosia inta mo'untung, beresi bidon
diá mokorasa kon roriga ing kopatoian
induanya."
12 "Paisdon kom malaekat in jama'at
Pergamus, nana'a: Na'adon ing koyow
nongkon i-Nia inta nokadai kom pitow
moḷanit inta doyowa im matanya.
13 Kinota'auan-Kubî im pinogutunan
monimu. Mo'ikow nogutun kon tampat

inta pinomarenta'an in Ibilis, ta'e mo'ikow
im motoinduduibĩ ko'i-Nakó. Sedang
bo wakutu ing ki Antipas, saksi-Ku inta
motoindudui tua i̱limod kon tayowonmu
kon tampat poyoyosipunan in Ibilis,
mo'ikow umuranbĩ doman nongaku sa̱laku
intau mita inta mopirisaya ko'i-Nakó.
14 Tongá oyúon doman in diá
kinosanang-Ku ko'i monimu: Sin
oyúon in tongonumai intau kon sigad
monimu dinumudui kon onu inta sinundú
i Bileam. Ki Bileamdon na'a inta notundú
ko'i Balak kon náonda im mopo̱labú kon
intau Israel kom bonu in dosa; mosia
nodondo'u̱lug kon intau Israel noka'an
kong ka'anon inta aim pinosumbah kom
berhala bo nogaid doman kon soá̱l mita
inta mokotor.
15 Ná doman tua, oyúon doman ing kon
sigad monimu in intau mita inta kinumadai
kon totundú mita i Nikolaus.
16 Sin tuamai, pogogaidon mogaid
kon dosa mita monimu! Aka diá, yo
̱lagidon Aku'oi mamangoi ko'i monimu bo
a̱lowan-Ku intau mita tatua im pitow inta
kom bibigku.
17 Ki ine im mokodongog, yo tarukira onu
inta pinoguman in Roho i Allah kon jama'at

mita! Mosia inta mo'untung, ogoi-Ku moka'an kom manna inta no'i buni, bo kom batúannea motarima kon tobatú batu mobudó nongkon i-Nakó. Kom batu tatua pinaisdon tangoi mobagu inta diábĭ kinota'auan i inekadon, koḻikudbĭ intau inta notarima kon tua."

18 "Paisdon kom malaekat in jama'at inta kon Tiatira, paisdon nana'a: Nana'a ing koyow nongkon Adĭ i Allah inta mata-Nya moyongkit naonda bo tuḻu; bo si'oḻ-Nya naonda bo tambaga sinubá.

19 Kinota'auan-Kubĭ bayongan inta inaidan monimu. Mo'ikow mototabian, mo'ikow mosatia, mo'ikow nogaid, bo mo'ikow notababĭ doman ing kinoántugan yoyiga. Bo kinota'auan-Kubĭ kon nodugangdon in rajing monimu nongkon inta koḻipod.

20 Ta'e na'a ing kinodoĭ-Ku ko'i monimu; pinomayakmudon makow ing ki Izebel, bobay inta dinumuĭ totabá i Allah tua. Nobayongdon intau-Ku in inakaḻannya bo sinundúnya mogaid kon inta mokotor bo moka'an kong ka'anon inta aim pinosumbah kom berhala.

21 Sia inogoian-Kudon ing kasampatan mogogai mogaid kon dosanya mita, ta'e

doíbî in sia mogogai mogaid kon soa̱l mita inta mokotor tua.
22 Toropdon! Pomobak-Kubî in sia dapot
im motakit kon tosiugan. Kon tua sia
takin intau mita inta nonua̱ling takinnya
mokorasa kon yoyiga inta mobogat totok.
Tua komintan aidan-Ku bidon in tana'a,
ko̱likudbî im mogogaidon mosia mogaid
kon soa̱l mita inta mora'at takinnya.
23 Dumoduduinya mita ̱limodon-Kubî
doman simbá kota'auandon im bayongan
jama'at kon Aku'oibî na'a in Sia inta
nonota'au kon raian bo gina intau. Bo
mo'ikow in tu̱lîan-Kubî podudui in aid
monimu tontanî.
24 Ta'e mo'ikow inta ibanea makow kon
Tiatira inta diá dinumudui kon totundú
inta mora'at tatua, bo diá doman nobalajar
kom pongotahuan mita in Ibilis, na'a
im poguman-Ku, diábî dugangan-Ku
insibu̱lan in tanggungan monimu.
25 Ta'e dapot Aku'oi im mamangoidon
bui, mo'ikow musti dumudui kon onu inta
aindon sinundú-Ku ko'i monimu.
26 Mosia inta no'untung bo nodapot
im pangabisan umuran nogaid kon onu
inta kino ibog-Ku, mosia ogoian-Ku
ing kawasa ná kawasa inta inogoi i

Amá-Ku ko'i-Nakó. Mosia motarima
kong kakuasa'an nongkon i-Nakó sim
momarentah kom bangusa mita takin
tungkud uatoi, bo morimumud kom
bangusa mita ná morimumud kong kuyon
butá.
27 (2:26)
28 Mosia im motarimabĩ kon tundi in
timur nongkon i-Nakó.
29 Ki ine im mokodongog, yo tarukira onu
im pinoguman in Roho i Allah kon jama'at
mita!"
3 1 "Paisdon kom malaekat in jama'at
Sardis, nana'a: Nana'a ing koyow
nongkon i-Nia inta kitogi roho pitu
nongkon i Allah bo inta kitogi tundi pitu
tua. Kinota'auan-Kubĩ onu im pinomia
monimu: Mo'ikow nion sinangoian nobiag,
ta'e sabanarnya im minatoi bidon!
2 Manangka intua pobangondon bo
irigonai onu inta oyúonpa ko'i monimu
solama tua komintan diápa matoi. Sin
diápa tobatúmai no'uḻĩ-Ku in inaidan
monimu inta nosompurna kon tayowon i
Allah.
3 Tuamai toropdon bui onu inta ain
sinundú ko'i monimu koḻipod bo onu inta
ain dinongog monimu. Duduiai intua bo

pogogaidon im mogaid kon dosa mita.
Aka mo'ikow bo diá mobangon, yo Aku'oi
im mamangoi ko'i monimu naonda bo
mononakow; bo diábĭ kota'auan monimu
mongo to'onu in Aku'oi mamangoi.
4 Ta'e kon yuá-yuák monimu inta kon
Sardis oyúonpa in intau inta nọlukad
makow simbá ịambungea umuran modarit.
Mosia tua im mayak moyotakin-Ku takin
mogiịambung mobudó, sim mosia im
patusbĭ motarima kon tua.
5 Mosia inta mo'untung ịambungan in
ịambung mobudó natua. Tangoi monia
diábĭ popaton nongkon Buk Intau Nobiag.
Bo akúon-Kubĭ im mosia kon tayowon
i Amá-Ku bo malaekat-Nya mita kon
Aku'oibĭ ing kitogi ko'i monia tua.
6 Ki ine i mokodongog yo tarukira onu
im pinoguman in Roho i Allah kon jama'at
mita!"
7 "Paisdon kom malaekat in jama'at
kom Piladelpia nana'a: Na'adon ing
koyow nongkon i-Nia inta Mokudus,
Inta Mobanar bo ki Inta nokadai kong
kokunsi i Daud; Aka Sia im mobuká yo
diábĭ tobatúmai im mokọlingkop; bo aka
ịlingkopan-Nya, yo diábĭ doman tobatúmai
im mokobuká.

8 Kinota'auan-Kubĭ onu in inaidan
monimu. Kinota'auan-Kubĭ kon ropot
monimu diábĭ tongo'onu; mo'ikow
ain dinumudui kon totundú-Ku bo
motoindudui ko'i-Nakó. Mo'ikow
pinobukatan-Kudon kon tobatú ḷoḻingkop,
inta diábĭ koḻingkopan i inekabĭ.
9 Toropdon in na'a: Intau mita inta
ain nobaḻĭ umat in Ibilis tua, in intaubĭ
mita mongo'uboḷ inta mongaku intau
mita in Yahudi padahaḷ de'emanbĭ.
Mosia tua in aidan-Kubĭ sahingga mosia
mamangoi tumungkud kon tayowonmu.
Bo kota'auandon monia kon kotabi-Kubĭ
im mo'ikow.
10 Lantaran mo'ikow ain dinumudui kom
parentah-Ku kom bá umuran mosabar
mogoḷat makow ko'i-Nakó. Dá umuran-Ku
doman ḷukadan makow im mo'ikow
nongkon kasusahan inta mo'i antug kon
dunia na'a. Soáḷ tatua im mobaḻĭbĭ sim
monungkuḷ kom bayongan intau kon
dunia na'a.
11 Aku'oi ḷagibĭ mamangoi! Ḷukadai
kopira onu inta oyúondon ko'i monimu,
simbá diá tobatúmai intau mokoágow kon
hadiah kino'untungan monimu.

12 Intau inta no'untung, baḷ̱ion-Ku saḷaku
oigi kom bonu im Baḷoi Mosuci i Allah-Ku,
bo sia in umuran bidon mogutun kon
tampat tatua. Tangoi i Allah-Ku, bo tangoi
ing kotá i Allah-Ku, tuata in Yerusalem
mobagu inta moponag nongkon soroga,
nongkon i Allah-Ku -- tua im paison-Ku
kon intau tatua. Ná doman tua, tangoi-Ku
inta mobagu paison-Ku doman kon intau
tatua.
13 Ki ine im mokodongog, yo tarukira onu
im pinoguman in Roho i Allah kon jama'at
mita!"
14 "Paisdon kom malaekat in jama'at
Laodikia nana'a: Na'adon ing koyow
nongkon i-Nia inta sinumangoi Amin,
saksi inta mosatia bo mobanar, pangkoi
im bayongan yagi-yagi inta pinomia i
Allah.
15 Kinota'auan-Ku onu in inaidan
monimu: Kinota'auan-Kubî kom mo'ikow
nion in diá motumping ta'e diá doman
mopatú. Manikah bo satu kali tongá
motumping ande tongá mopatú!
16 Mo'ikow nion im moánai, diá mopatú,
ta'e diá doman motumping. Tuamai
mo'ikow in ḷuáan-Ku nongkon bonu im
bibig-Ku.

17 Mo'ikow mosingog: 'Kami nobiag
no'oyúon bo bayongan yagi-yagi
komintandon oyúon; diádon in noga'at
ko'i nami.' Ta'e diábî kinota'auan monimu
kom mo'ikow nion in nobiagbî nomalarat
totok, bo totok doman mokoájar kong
gina ing ka'ada'an monimu nion! Mo'ikow
nion nomasiking, diá koḻambu-ḻambung,
bo bilog.
18 Tuamai na'a in tonggina-Ku ko'i
monimu, potaḻui kom buḻawan ko'i-Nakó,
buḻawan totokea simbá mobaḻîdon
mo'oyúon im mo'ikow. Bo potaḻui doman
kon ḻambung mobudó ko'i-Nakó, simbá
mogiḻambungdon im mo'ikow bo awak
monimu inta nopilang bo moko'oyak
ko'oḻingoiandon. Bo potaḻui domandon
kon undam poḻepo kom mata simbá
moko'ontongdon im mo'ikow.
19 Intau mita inta kotabi-Ku, mosia tuata
im pogumanan-Ku bo sambokon-Ku.
Manangka intua koropotdon ing gina
monimu bo pogogaidon mogaid kon dosa
mita.
20 Indoiai! Aku'oi sinimindog kon tayowon
ḻoḻingkop bo nonangkokok. Aka oyúon
in intau nokodongog kon singog-Ku
bo momukat kon ḻoḻingkop; dá tumu'ot

in Aku'oi bo mokipodungkuḷ ko'inia bo monga'an moyotakin ing kaminda.
21 Mosia inta mo'untung, ogoi-Ku ḷimitú takin-Ku kon tampat pomomarenta'an-Ku, notongkai doman ná Aku'oi inta ain no'untung bo tana'a makow iḷimitú noyotakin i Amá-Ku kon tampat pomomarenta'an-Nya.
22 Ki ine im mokodongog, yo tarukira onu inta pinoguman in Roho i Allah kon jama'at mita!"

4 1 Nopaḷut makow intua nana'a im bui inontongku: Inontongku in tobatú ḷoḷingkop nobukat kon soroga. Bo dinongogkudon bui in singog inta noguman ko'inakó ko'ina inta naonda bo singog in terompet. Singog tatua noguman, "Poponikdon mangoi kon na'a, bá popo'ontong-Kudon ko'inimu onu im mobaḷi kon singgai mo'iduduimai."
2 Baḷúdon aku'oi kinawasa'an in Roho i Allah. Bo inontongku kon soroga oyúon tobatú tampat pomomarenta'an, bo oyúon doman tobatú intau iḷimitú kon tampat pomomarenta'an tatua.
3 Pogot intau tatua monindar naonda bo batu permata inta moḷunow im batangannya bo naonda doman bo batu

delima. Bo tobatú a̲libobag inta naonda bo ko̱lunow in ̱lumut no'i bongko̱l kon tampat pomomarenta'an tatua.

4 No'i̲libu kon tampat pomomarenta'an tatua, oyúon doman doyowa nopu̱luh bo opat in tampat pomomarenta'an ibanea. Kon tampat mita tatua doyowa doman nopu̱luh bo opat in itoi i̲limitú. Mosia nogi̱lambung nobudó bo nomaké im mahkota bu̱lawan.

5 Nongkon tampat pomomarenta'an tatua no'i sindar magî ing kilat bo i̱lumuai in singog ing gotup inta moyo-moyodudui. Bo kon tampat pomomarenta'an tatua oyúon po̱lombow pitu inta koyongki-yongkit; tuata in Roho i Allah taya pitu.

6 Bo kon tayowon tampat pomomarenta'an tatua oyúon doman in dagat inta ontongon naonda bo kaca, motarang naonda bo kristal. Kon yuá-yuák bo kon ̲libumai mita in tampat pomomarenta'an tatua oyúon im maha̱luk opat, maha̱luk inta kon dotá im munanya bo tuminya nopu̲ling im mata.

7 Maha̱luk inta ontongon muna naonda bo singa. Induanya naonda bo sapi ko̱lakian. Into̱lunya naonda bo pogot in

intau. Inggopatea naonda bo boniak inta koyogot ḷumayug.
8 Mahaḷuk opat tatua komintan onom ing koḷikipnya, kon ḷibunya bo kon dotá im bonunya nopuḷing im mata. Doḷom singgai mahaḷuk mita tatua diá mogoga-gogai momanyanyi nana'a: "Kudus, kudus, mokudusdon ki Tuhan, Allah Inta Totok Mokawasa; inta oyúon, inta koyongandon oyúon, bo inta umuranbî oyúon."
9 Mahaḷuk opat tatua pomuḷoi makow mopoyaput in dodayow mita, hormat bo sukur ko'i-Nia inta iḷimitú kon tampat pomomarenta'an tatua, inta tantú nobiag bo inta diá mato-matoi.
10 Bo kowakutu im mahaḷuk mita tatua momanyanyi, dá itoi inta doyowa nopuḷuh bo opat tatua tumungkud kon tayowon intau inta iḷimitú kon tampat pomomarenta'an tatua bo mosumbah ko'i-Nia inta tantú nobiag bo diá mato-matoi. Onda intua mosia mopogarab im mahkota monia kon tampat pomomarenta'an tatua poḷat mosingog,
11 "O..Tuhan, o.. Allah nami! Tongábî Ikow im patus motarima kon dodayow, hormat bo kawasa. Sin Ikowbî in nogaid kom bayongan yagi-yagi, bo lantaranbî

doman ibog-Mu dá bayongan yagi-yagi
tua ain nobaḷi bo nobiag."
5 1 No'iduduimai kon tua aku'oi
noko'ontong kon ḷitodan buk kon ḷima
koḷanan i Intau inta iḷimitú kon tampat
pomomarenta'an tatua. Buk tatua nopuḷing
im pais kom posi-ḷosi bo kinompitan im
meterai pitu.
2 Bo aku'oi noko'ontong kon tobatú
malaekat inta motorindog totok nomaḷú
noropot totok nana'a: "Ki ine i mota'au
mobuká kon ḷitodan im buk tana'a bo
mobuka kom meterainya mita?"
3 Ta'e pinomayak kon soroga, ande
kon dunia na'a, ande kon ḷimonag im
butá Diábi tobatúmai intau nokosanggup
nobuká kom buk tatua, bo no'indoi kom
bonunya.
4 Dá nongombaḷ in aku'oi takin kuyang
ing gina sin diá tobatúmai intau im patus
mobuka kom buk tatua bo mo'indoi kom
bonunya.
5 Bo tobatú in intau nongkon sigad in itoi
mita tatua noguman ko'inakó, "Dona'ai
mongombaḷ! Indoiai! Singa nongkon suku
in Yohuda, katurunan i Daud inta moḷoben,
ain no'untung. Sia mokosanggup moḷosi

kom meterai pitu tatua bo mobuká kom buk tatua."
6 No'iduduimai bui kon tua aku'oi noko'ontong kon tobatú ki Aḏí in Domba sinimindog kon yuá-yuák in tampat pomomarenta'an tatua bo i̲libu im mahaḷuk opat bo bayongan itoi tatua. Ki Aḏí in Domba tatua nádon onda bo ain iratá. Pitu in tungoi-Nya bo pitu doman i mata-Nya. Tuata in Roho i Allah inta aim pinotabá-Nya kom bayongan dunia na'a.
7 Onda intua ki Aḏí in Domba tatua inumuna bo nogamá kon i̲litodan buk tatua nongkon i̲lima koḷanan i intau inta i̲limitú makow kon tampat pomomarenta'an tatua.
8 Koyogot ing ki Aḏí in Domba tatua nogabat kon i̲litodan im buk tatua, sinumungkudon im mahaḷuk opat tatua takin itoi mita doyowa nopuḷuh bo opat kon tayowon-Nya. Mosia notukid ing kecapi bo palo buḷawan inta binonuan ing kamaya, tuata in sambayang mita in umat i Allah.
9 Mosia nopomanyanyi in tobatú manyanyi mobagu, nana'a: "Ikow im patus mogamá kom buk tatua bo moḷosi kom meterainya mita. Sin Ikow ain i̲limod, bo

dugú-Mu tatua, pinoguboḷi-Mu kon intau
nongkon bayongan suku, bahasa, negara
bo bangusa sin ogoi ko'i Allah.
10 BinaḷĭiMudon im mosia tobatú karaja'an
inta nobaḷĭ imang mita, simbá mosia
mogaid kon oáidan i Allah naton, bo
momarentah kon dunia na'a."
11 No'iduduimai oyúon in inontongku
bui. Aku'oi nokodongog kon singog im
malaekat inta ribuan sedang bo juta'anbĭ
ing kobayongea. Mosia sinimdog iḷimibu
kon tampat pomomarenta'an bo kom
mahaḷuk opat tatua takin itoi mita tatua.
12 Bo mosia nomanyanyi noropot nana'a:
"Ki Adĭ in Domba inta ain iratá tatua,
patusbĭ motarima kong kawasa, kakaya'an,
kabijaksana'an bo kakuatan. Sia patusbĭ
hormaton, poḷantudon bo dayo-dayowon!"
13 Bo aku'oi nokodongog kom bayongan
mahaḷuk kon ḷangit, kom butá, kon
ḷimonag im butá; kom bonu in dagat--
singog mopoḷok makow bayongandon
mahaḷuk kon dunia na'a, nomanyanyi
nana'a: "Sia inta iḷimitú kon tampat
pomomarenta'an tatua bo ki Adĭ in Domba
tatua, mosia tuata inta popoyaputan im
bayongan dodayow, hormat, poḷantudon
bo mokawasa solama-lamanya!"

14 Dá mahaḷuk opat tatua notubag:
"Amin!" Bo itoi mita tatua sinumungkud
bo nosumbah.
6 1 Onda intua inontongku ki Adi in
Domba tatua noḷosi kom meterai
pertama inta kon sigad im meterai pitu
tatua. Bo dinongogku in tobatú mahaḷuk
inta kon sigad im mahaḷuk opat tatua
noguman, "Igai!" Singog-Nya naonda bo
singog ing gotup.
2 Dá aku'oi noko'ontong kon tobatú
kabaḷo nobudó. Intau inta sinumakoi kong
kabaḷo tatua nokadai kom panah, bo sia
inogoian doman in tobatú mahkota. Sia
minayak im muna saḷaku inta no'untung
inta minayak notayak kom bá mo'untung.
3 Onda intua ki Adi in Domba tatua noḷosi
kom meterai induanya, bo dinongogku
mahaḷuk induanya noguman, "Igai!"
4 Bo namangoidon tobatú kabaḷo ibanea,
nopura im batangannya naonda bo dokot
in tuḷu. Ki Inta sinumakoi kong kabaḷo
tatua inogoian ing kawasa monginggamá
kon dodamean kon dunia na'a, simbá intau
mita mosi̲limodandon. Dá sia inogoian in
tobatú pitow moḷoben.
5 Naonda ki Adi in Domba nomukat
kom meterai intoḷunya, dinongog

mahaḷuk inta intoḷunya noguman, "Igai!"
Aku'oi inimindoi, dá inontongkudon
in tobatú kabaḷo morondi. Ki inta
sinumakoi kon kabaḷo tatua nokadai kom
pononimbangan.
6 Bo aku'oi nokodongog kon naonda bo
singog inta nomaḷú nongkon yuá-yuák im
mahaḷuk opat tatua, noguman: "Gandum
mopia toliter, pogaidan tosinggai im
bo̲linya, bo gandum ibanea toḷu noliter,
bo̲linya pogaidan doman tosinggai. Ta'e
dika momoguya'at kom pangkoi mita in
zaitun bo gobá in anggur!"
7 No'iduduimai kon tua ki Adi in
Domba tatua nomukatdon kom meterai
inggopatea. Bo dinongogku mahaḷuk inta
inggopatea tatua noguman, "Igai!"
8 Bo inontongku in tobatú kabaḷo inta
nobiḷai. Ki inta sinumakoi tangoinya
ki Maut. Bo dumuduianmai ko'inia
ing karaja'an popatoi. Sepertiga ing
kakuasa'an kon dunia na'a pinosarahkan
ko'i monia, simbá mosia mota'au mo̲limod
popototoi kom parang, malarat bo
popototoi kon takit mita bo popototoi
kom mahaḷuk mita inta mokoka'an kon
intau.

9 No'iduduimai kon tua ki Aḏí in Domba
tatua nomukatdon kom meterai i̲limanya.
Bo inontongku kon l̲imonag im meja
pototuduan kon sosumbah oyúon in
dimukud mita intau inta minatoi i̲limod
sin lantaran nopota'au ing koyow i Allah
inta aim pinirisaya monia.
10 Mosia noma̤lú noropot noguman,
"O..Tuhan inta totok Mokawasa, inta
mokudus bo inta mobanar! Naondapa
degá ing ko'onggotea bo adilon-Mu
in intau mita kon dunia na'a, bo
hukumon-Mu im mosia inta no̲limod
ko'inami?"
11 Mosia sinukidan in jubah nobudó. Bo
mosia pinoki pogogaianpa bui motoyong
sim pogo̤la-go̤latan kon kotompodan ing
kobayong yobayat mita inta topogaidan
monia bo ki utat mita monia inta l̲imodon
ná mosia.
12 Bo aku'oi noko'ontongdon bui ko'i Aḏí
in Domba tatua nomukat kon meterai
inggonomnya. Bo noba̲ḻídon in l̲inug
inta totok moko'ondok kon dunia na'a.
Mata in singgai irumondik naonda bo
didit morondik inta nokasar bo bṳlan
sinimimpuya naonda bo dugú.

13 Tundi mita kon ḷangit nongoḷabú kom
butá naonda bo bungai in ara inta diápa
noguyang ta'e noḷabú sin inirup in tompot
inta moropot.
14 Ḷangit kinimi'ot naonda bo karatas inta
i̲litod. Bayongan buḷud bo pulau nodait
pinamping nongkon tampatea mita.
15 Bayongan raja kon dunia na'a bo
intau mita moḷoben, panglima mita in
tontara, intau mita no'oyúon, intau mita
inta kokawasa, bo intau mita ibanea,
pinomayak ata andeka intau inta nobebas,
komintan norogadop kom bubú mita im
butá bo kon sigad mita im batu im buḷud.
16 Bo mosia nomaḷú noguman kom
batu mita, "Bumbunaidon ing kami bo
bunidon ko'i–Nia inta i̲limitú kon tampat
pomomarenta'an tatua bo nongkon torú
Adi̇̀ in Domba tatua!
17 Singgai inta totok moko'ondok
mo'iangoidon, bo mosia mulaidon
tumorú, bo diábi̇̀ doman tobatúmai intau
mokosanggup tumayow makow ko'i
monia!"
7 1 Nopaḷut makow kon tua, aku'oi
noko'ontong kom malaekat opat inta
sinimindog kon siku in dunia opat. Mosia
nomompon kon tompot inta nongkon siku

opat in dunia na'a simbá diádon in tompot
mogirup kon toba, kon dagat bo kong
kayu mita.
2 Bo aku'oi noko'ontong kon tobatú
malaekat ibanea inta no'itukat nongkon
dotá im pomuka'an singgai. Sia nodia
kom meterai nongkon i Allah inta nobiag.
Noropot im pinogogoiṅinya kom malaekat
opat inta ain noko'uḷi kong kawasa
nongkon i Allah sim pomoguya'at kom
butá bo dagat.
3 Malaekat tatua noguman: "Dona'aipa
momoguya'at kom butá andeka kon dagat,
ande pangkoi mita ing kayu aka diápa im
meterai nami im pogot mita i intau inta
ain nogaid kon oáidan mita i Allah naton."
4 Bo pinota'audon ko'inakó kom mogatut
bo opat nopuḷuh bo opat noribu ing
kobayong intau inta imeteraian im meterai
nongkon i Allah kom pogot monia. Intau
mita tatua ginamá nongkon mopuḷuh
bodoyowá nosuku bangusa Israel;
5 pomuḷoi in suku pinogamáan kon
tumopopuḷuh bodoyowa noribu intau.
Na'a in tangoi in suku mita Israel tatua:
Yohuda, Ruben, Gad,
6 Asyer, Naptali, Manasye,
7 Simeon, Lewi, Isakhar,

8 Sebulon, Yusup bo Benyamin.
9 Nopaḷut makow kon tua aku'oi
noko'ontongpa bui kon intau inta
modamaḷ totok, diádon tobatúmai
intau moko'iyap kong kobayongea tua.
Mosia tua in intau mita inta nongkon
bayongan bangusa, suku, negara bo
bahasa. Mosia sinimindog kon tayowon
in tampat pomomarenta'an tatua bo
kon tayowon i Aḏí in Domba. Mosia
komintan nogiḷambung in jubah nobudó
bo kokada-kadai doman tanga ing kayu
palem.
10 Mosia nomaḷú noropot nana'a:
"Kasaḷamatan na'a in tongábí nongkon i
Allah naton inta i̲limitú kon tudu in tampat
pomomarenta'an bo nongkon i Aḏí in
Domba tatua!"
11 Bayongan malaekat sinimindog i̲limibu
kon tampat pomomarenta'an tatua
bo kon itoi mita takin mahaḷuk opat
tatua. Malaekat mita tatua sinumungkud
kon tampat pomomarenta'an tatua bo
nosumbah ko'i Allah.
12 Mosia nosingog nana'a: "Amin!
Dinayo-dayowdon ki Allah naton inta
momulia bo mobijaksana. Sia patus
motarima kon sukur mita bo hormat. Sia

im mokawasa bo moropot modapot ing kopaḷutannya! Amin."
13 Bo tobatú in intau nongkon sigad in itoi mita tatua noḷibó ko'inakó: "Ki inebî in intau mita inta nogi jubah mita nobudó tanion? Bo namangoi nongkon onda im mosia nion?"
14 Dá tubagku ko'inia: "Diábî kinota'auanku, ki Tuangbî in nonota'au kon tua." Dá sia noguman bui ko'inakó: "Mosia na'a intau mita inta nosaḷamatdon nongkon roriga inta moḷoben, bo aim binata'an monia kinobudó in jubah monia kom bonu in dugú i Adî in Domba tatua.
15 Manangka intua mosia sinimindog kon tayowon pomomarenta'an i Allah, bo mo'ibadah ko'i-Nia doḷom bo singgai kom bonu im Baḷoi Allah. Bon Sia inta i̲limitú kon tudu in tampat pomomarenta'an tatua mamangoi kon yuá-yuák monia bo mogoḷiung ko'i monia.
16 Mosia in diá bidon mokorasa kong gogoyon ande moyogang. Mata in singgai ande patúnya diá bidon mokopokak ko'i monia.
17 Sing ki Adî in Domba inta i̲limitú kon tampat pomomarenta'an tatua im mobaḷî gombala monia, bo diaan-Nya im

mosia mayak kom bokakak in tubig inta
mokobiag. Bo inggamáandon i Allah im
bayongan ḷuá kom mata monia."
8 [1] Naonda Aḏí in Domba tatua
nomukat kom meterai inta impitunya,
soroga nobaḷí no'ingongow totok degá
tobotakmai in jam ko'onggotea.
[2] Bo aku'oi noko'ontong kom pitu im
malaekat inta sinimindog kon tayowon i
Allah bo inogoian doman in terompet pitu
im mosia.
[3] Tobatú malaekat ibanea inta nodia
kom pototubáan kong kamaya inta
pinomia nongkon buḷawan, namangoi
bo sinimindog kon tayowon meja
pogogukatan kon sosumbah. Sia inogoian
kamaya nobayong sim potakin kon
sambayang mita im bayongan umat i
Allah bo posumbah doman kom meja
pototuduan kon sosumbah inta kon
tayowon tampat pomomarenta'an.
[4] Poyok ing kamaya tatua mamonik takin
sambayang in umat mita i Allah. Kamaya
tatua kokada-kadai im malaekat inta
sinimindog makow kon tayowon i Allah.
[5] Nopaḷut makow kon tua malaekat tatua
nogamá kon tampat pototubáan kong
kamaya bodongka binonuannya in tuḷu

inta nongkon tampat pobobogoian kon
sosumbah. Nopaḷut makow pinogarabnya
kom butá na'a. Dá totokdon nonggotup
bo nongilat inta moyodudu-duduimai bo
nobaḷ̲idon in ḷinug.
6 Nopaḷut makow kon tua, malaekat
taya pitu inta notukid in terompet
nobasadiadon nogirup.
7 Malaekat muna nogirup kon
terompetnya, dá uyan in eis bo tuḷu
noyoba'uk in dugú norogot totok noḷabú
monag kom butá. Bo sepertiga in dunia
na'a nodait nopokak, ná doman tua,
sepertiga doman ing kayu bo bonok
noḷaḷow.
8 Bo malaekat induanya nogirup kon
terompetnya, dá oyúon tobatú barang
inta moḷoben naonda bo buḷud inta
kodoko-dokot pinogarab kom bonu in
dagat, dá sepertiga in dagat tatua nobaḷui
nobaḷ̲i dugú.
9 Bo minatoi domandon sepertiga im
mahaḷuk mita inta kon dagat; bo sepertiga
doman ing kapaḷ mita noyoyang.
10 No'iduduimai kon tua malaekat
intoḷunya nogirup kon terompetnya,
dá tundi tobatú inta moḷoben, inta
koyongki-yongkit naonda bo poḷombow

noḷabú nongkon ḷangit bo no'iḷabú kon sepertiga in ongkag mita bo bokakak.
11 (Tangoi in tundi tatua "Pa'it".) Dá sepertiga nongkon bayongan tubig nopaitdon doman bo nobayongdon intau minatoi sin nonginum kon tubig inta nopaitdon tatua.
12 Onda intua malaekat inggopatea nogirup domandon kon terompetnya. Dá no'idatongdon sepertiga mata in singgai, sepertiga im buḷan bo sepertiga doman in tundi mita, sahingga no'inggamádon sepertiga nongkon kakuatan cahaya monia. Ná doman tua, sepertiga nongkon bayag diádon notarang bo ná doman tua in doḷom.
13 Bo aku'oi noko'ontong bo nokodongog kom boniak tobatú inta iḷumayug noḷantud nomaḷú nana'a: "Mobodito! Mobodito! Moboditodon im bayongan intau kon dunia na'a aka mokodongogdon kom malaekat taya toḷu ibanea mogirup kon terompetnya!"
9 1 Bo malaekat iḻimanya nogirup kon terompetnya, bo aku'oi noko'ontong kon tobatú tundi noḷabú nongkon ḷangit. Tundi tatua inogoian kokunsi in tampat pohohukuman.

2 Dá tundi tatua nomukatdon kon
ḷo̲lingkop bubú in irang popatoi tatua,
dá i̟lumuaidon poyok nongkon bonunya
naonda bo poyok kon tungku mo̟loben.
Mata in singgai bo ba̟langon sinimindip
lantaran poyok inta nongkon bubú tatua.
3 Bo nongkon poyok tatua i̟lumuaidon
im pangko̟lá mita bo namangoi im butá.
Pangko̟lá mita tatua inogoian kawasa inta
ná inta inogoi kom bamba'u.
4 Mosia tua diábî inogoi momoguya'at
kom bonok, ande kayu mita, ande
pinomu̟la ibanea makow. Ta'e ogoibî im
mosia moga̟low kon intau mita inta diá
imeteraian i Allah kom pogotnya.
5 Ta'e diábî inogoi im mosia mo̲limod
kon intau mita tatua, tongábî mopororiga
ko'i monia solama ̲lima nobu̟lan. Roriga
inta no'u̲lî monia nongkon pangko̟lá mita
tatua naonda doman bo roriga ka̟luton im
bamba'u.
6 Solama ̲lima nobu̟lan tua mosia
moramiji bá matoidon, ta'e diápabî matoi
im mosia; mosia mo'ibogdon matoi, ta'e
noyayukpabî im popatoi ko'i monia.
7 Batangan im pangko̟lá mita tatua
naonda bo kaba̟lo inta nobasadiadon
moparang. Kon u̟lu monia tua oyúon

in naonda bo mahkota bulawan, pogot monia naonda bo pogot in intau.
8 Bu'ok monia naonda bo bu'ok im bobay. Ingipon monia naonda bo ingipon in singa.
9 Dodob monia inolingoian in naonda bo lambung uatoi. Singog ing kolikip monia naonda bo singog ing kereta mita inta inugut ing kabalo mayak moparang.
10 Mosia o'iputan bo totogodan naonda bo bamba'u. Kon iput monia tua ing kawasa inta mopororiga kon intau solama lima nobulan.
11 Oyúon raja nomarentah ko'i monia, raja tatua ing ki malaekat inta nolukad kon irang im popatoi tangoinya aka kom bahasa Ibrani "Ki Abadon" bo aka kom bahasa Yunani "Ki Apolion", (mangalenya: momoguya'at).
12 Bodito inta muna, no'italibdon. Mo'iduduimai kon tua doyowapa im bodito mo'i angoi.
13 Onda intua, malaekat inta inggonomnya nogirup kon teropetnya. Dá dinongogkudon in singog ilumuai nongkon siku mita im meja pogogukatan kon sosumbah inta pinomia nongkon bulawan, inta inukat kon tayowon i Allah.

14 Singog tatua noguman kom malaekat
inggonomnya tua, kain singog tatua:
"Bu̲liaidon im malaekat taya opat inta
no'itogot kon diug in Ongkag Eprata
tatua!"
15 Dá binu̲liandon im malaekat opat
tatua. Mosia tua sinila-silaiandon in tugas,
oyúon kon jam, kon singgai, kom bu̲lan
bo kon taong sim mo̲limod kon sepertiga
nongkon bayongan intau inta kon dunia
na'a.
16 Pinota'audon ko'inakó kon doyowa
nogatut nojuta kobayong in tontara inta
sinumakoi kong kaba̲lo.
17 Bo inontongku doman kom bonu
in o'ontongon tatua ing kaba̲lo mita
takin intau mita inta sinumakoi. Intau
mita inta sinumakoi kong kaba̲lo tatua
nogi̲lambung in ̲lambung uatoi inta ná
kopura in tu̲lu im batangannya, nobiru
ná batu nilam bo nodarag ná balerang.
U̲lu ing kaba̲lo mita tatua naonda bo u̲lu
in singa, bo nongkon bibignya ̲lumuai in
tu̲lu, poyok bo balerang.
18 Sepertiga intau kon dunia na'a kino
̲limodan in roriga to̲lu inta no'iantug
tatua. To̲lu in roriga tua in tu̲lu, poyok

bo balerang inta iḷumuai kom bibig ing
kabaḷo mita tatua.
19 Sin ropot ing kabaḷo mita tatua in
tuabî kom bibig bo kon iputea. Sin iputea
naonda bo uḷag inta ko'uḷu. Bo iputea
tatua inta pomogutúnya kon intau.
20 Ta'e intau mita ki agatnya inta diá
minatoi in roriga tatua doîpa doman
mogogai mogaid kon inta diá nopia inta
biasamai aidan monia. Mosia umuran
mosumbah kon dimukud mita mora'at
bo berhala mita inta pinomia nongkon
buḷawan, perak, tambaga, batu bo kayu
inta diá moko'ontong, diá mokodongog
bo diá doman mokobayá.
21 Mosia diápa doman mogogai im
moḻimod, monggaing, mogaid kon inta
diá patus aidan bo monakow.
10 1 Bo aku'oi noko'ontong kon tobatú
malaekat ibanea inta moroton
noponag nongkon soroga. Sia inoḻiungan
ing goḷom bo kino bandowan in aḻibobag.
Pogotnya naonda bo mata in singgai,
si'oḷnya naonda bo oigi tuḷu.
2 Sia kokada-kadai in ḻitodan buk
mo'intok inta no'ibuká makow. Si'oḷnya
koḷanan nomuntuk kon dagat bo si'oḷnya
koḷoigi nomumtuk kon toba.

3 Bo sia nomaḷú noropot naonda bo
ganggor in singa. Nopaḷut makow in sia
nomaḷú, sinubagan ing gotup pitu inta
moyodudu-duduimai.
4 Naonda in diádon singog ing gotup pitu
tatua, mo'ibog in aku'oi momais kon tua,
ta'e kinodongoganku in singog nongkon
soroga noguman, "Bunidon onu im
pinoguman gotup pitu tatua, dona'aidon
paison tua!"
5 Bo malaekat inta inontongku in si'oḷnya
nomuntuk kon dagat bo kon toba
nopotonggó in ḻimanya koḷanan kon
ḻangit.
6 Sia nongibot pinodoyon kon tangoi
i Allah inta diá mato-matoi bo inta ain
nomia kon ḻangit bo butá, dagat bo
bayongan tombonunya. Malaekat tatua
noguman, "Wakutunya diá bidon sorongon
bui!
7 Ta'e aka malaekat impitunya
mogirupdon kon terompetnya, yo
aidandon i Allah in roncana inta binuni-
Nya, ná inta aim pinota'au muna kon intau
mita inta nogaid kon oáidan-Nya bo kon
nabi mita."
8 No'iduduimai kon tua singog inta
ain dinongogku nongkon soroga tua,

nosingog bui ko'inakó. Kainia: "Bayakdon
gamá in litodan buk inta ain no'ibuká
makow tatua kon lima im malaekat inta
nomuntuk kon dagat bo kom toba tua."
9 Dá aku'oi minayak domandon kom
malaekat tatua bo nopoigum simbá
ogoinyadon in litodan buk mo'intok
tatua ko'inakó. Sia noguman ko'inakó,
"Gamádon bo ka'andon in na'a. Aka kon
sianmudon yo mobaḷ'i bidon sia mopait,
ta'e aka kom bibigpa yo moromimitb'i in
sia naonda bo madu."
10 Ginamáku domandon in litodan buk
tatua nongkon limanya bo kina'an. Kom
bibig naonda bo madu in nanamnya, ta'e
naonda ing kon siandon mopait bidon ing
korasa'an.
11 Onda intua aku'oi pinarenta'an simbá
buipa mopoyaput magí-makow in habar
i Allah soáḷ bangusa mita, negara mita,
bahasa mita bo raja mita.

11 1 Nopaḷut makow kon tua aku'oi
inogoian ing kayu topongkó naonda
bo tungkud pogogukur, takin koyow,
"Bayakdon ukur im Baḷoi Tuhan bo meja
pogogukatan kon sosumbah, bo iapdon
mosia inta no'ibadah kom bonunya.

2 Ta'e dona'aidon ukuron im palas kon
dotá in ḷuai Baḷoi i Allah tatua, sin tua
inogoi bidon kon intau mita inta diá
nonota'au ko'i Tuhan. Mosia mamangoi
morita-ritak makow kong kotá mosuci
tatua solama opat nopuḷuh bodoyowá
nobuḷan.
3 Aku'oi im mopotabá in saksi-Ku
doyowá inta mogiḷambung in ḷambung
intau kinopatoian, bo mosia mopo'umum
in habar i Allah solama toribu bodoyowá
nogatut bo onom nopuḷuh nosinggai
ko'onggotea."
4 Saksi doyowa tatua in zaitun doyowa
nopangkoi bo si'oḷ im pototuduan kon
togá doyowa inta kon tayowonmai i Tuhan
inta nomia kon dunia na'a.
5 Aka oyúon intau monungkuḷ mogaid
kon inta diá mopia ko'i monia, dá
ḷumuaidon in tuḷu nongkon bibig monia
bo tua im momokak kon saturu mita tatua.
Dá natua in daḷan kopopatoi in intau mita
inta mogaid kon inta diá mopia ko'i monia.
6 Oyúon ing kawasa monia mogoḻingoi
kon ḷangit simbá diápa monguyan solama
im mosia mopota'au in Habar nongkon i
Allah. Mosia inogoian doman ing kawasa
monguasa kom bayongan bokakak simbá

mosia mota'au momaḷui kon tubig mobaḹĩ dugú; bo oyúon doman ing kawasa monia mosambok kom butá na'a takin mopoḷabú im bayongan inta mokororiga, to'onukabĩ ing ko'ibog monia.

7 Naonda im mosia mopaḷutdon mopota'au in habar monia, dá mahaḷuk inta iḷumuai nongkon irang im popatoi moḷawang ko'i monia, poḷat monaḷow bodongka moḷimod ko'i monia.

8 Bo mayat monia mo'itongkob makow kon daḷan moḷoben kong kotá moḷoben, kong kotá inta pinopopakúan ko'i Tuhan monia. Tangoi ing kotá tatua aka secara rohani yo Sodom andeka Mesir.

9 Intau mita nongkon bayongan negara, suku, bahasa bo bangusa moko'ontong kom mayat monia solama toḷu nosinggai kapin, bo diábĩ ogoi in intau mita tatua ḷobongon im mayat monia tua.

10 Moḷungangabĩ totok gina im bayongan intau kon dunia na'a moko'ontong kom mayat in saksi doyowa tatua. Porameanbĩ monia ing kinopatoian nayadua tua. Bo mosia mosi'ogoianbĩ in hadiah, lantaran nabi doyowa tatua ain nopoángoi in roriga moántó kom bayongan intau kon dunia na'a.

11 Naonda in to̱ludon nosinggai kapin,
no'iangoidon bui in tompot kobiagan
nongkon i Allah bo sinumu'ot bui kon nabi
doyowa tatua. Dá mosia nobangon bo
sinimindog, sahingga bayongan intau inta
noko'ontong ko'i monia inagi̱andon totok
in ondok.
12 Onda intua nabi doyowa tatua
nokodongogdon kon singog moropot inta
nogoini̱ nongkon soroga, "Ko̱ligai onikdon
in na'a!" Bo ko'onto-ontongdon doman
in saturu monia, mosia namonikdon in
soroga ko'o̱li-o̱liung ing go̱lom.
13 Dá dodai intua noba̱li̱don in ̱linug inta
totok moropot. Bo sepersepuluh nongkon
kotá tatua norimumud. Pitu noribu intau
minatoi wakutu in ̱linug tatua. Intau
mita ibanea totokdon in no'ondok, dá
nodayowdon mosia kong ko̱lo̱loben ing
kawasa i Allah inta kon soroga.
14 Bodito induanya no'ita̱libdon,
ta'e indoiai! Bodito into̱lunya diádon
mo'onggot mo'idudui mangoi.
15 Bo malaekat impitunya nogirup kon
terompetnya, dá kinodongogandon in
singog mita inta mongo̱langon totok
nongkon soroga noguman, "Kakuasa'an
momarentah kon dunia na'a, masai na'a

kinadaiandon i Tuhan naton, bo i Raja
mopoposaḷamat inta pinodandi-Nya. Sia
bidon im momarentah solamanya!"
16 Dá itoi inta doyowa nopuḷuh
bo opat inta i̲limitú kon tampat
pomomarenta'an monia kon tayowon i
Allah, sinumungkudon mita bo nosumbah
ko'i Allah.
17 Mosia noguman, "Ki Tuhan, Allah
Inta Totok Mokawasa, inta oyúon, bo
koyongandon oyúon! Kami mopoyaput in
sukur moántó ko'i Tuhan sing ki Tuhan
ain nopomaké ing kawasa i Tuhan inta
moḷoben, bo nomangkoidon nomarentah!
18 Intau mita inta diá nonota'au
ko'i Tuhan, sinumorúdon sin aindon
wakutunya Ikow mopoḷuai in torú-Mu,
bo aindon doman wakutunya Ikow
monantú kon intau mita minatoi. Na'adon
doman i wakutunya mobogoi kom bo̲li
im pinogaidan in intau mita inta nogaid
kon oáidan i Allah, bo in nabi mita, bo
kom bayongan umat, tuata im mosia
inta no'ibadah ko'i-Nimu, adi̲ ande itoi.
Na'adon i wakutunya morimumud kon
intau mita inta nomoguya'at kon dunia
na'a!"

19 Dá nobukatdon im Baḷoi Allah kon
soroga, bo kino'ontongandon im Poti
Dodandian kom bonunya. Bo nongilatdon
moyo-moyodudui bo gonugur ing gotup
inta modowawak makow, takin doman
linug bo uyan eis inta totok morogot.

12 1 Bo kino'ontongandon kon ḷangit
in tobatú tanda mokoherang inta
totok motoyang. Tobatú bobay inta
nopogiḷambung mata in singgai, simindog
makow kon tudu im buḷan. Kon uḷunya
oyúon im bandow inta pinopobandangan
in tundi mopuḷuh bodoyowá.
2 Bobay tatua sidia, bo lantaran
wakutunyadon mononggaḏi dá mogamui
in sia sim pomangitondon bo monakit
domandon.
3 Bo inontong domandon in tanda
mokoherang ibanea kon ḷangit. Oyúon
tobatú naga nopura inta totok moḷoben,
pitu in uḷunya bo mopuḷuh in tungoinya.
Pomuḷoi in uḷu pinakéan im mahkota.
4 Iputea pinomorotnya, sahingga
sepertiga in tundi nongototak kom butá.
Naga tatua simindog makow kon tayowon
im bobay inta koyogot mononggaḏi tua;
sim moroncana moliom kon aḏi tatua aka
pononggaḏidon i inánya.

5 Bo bobay tatua nopononggaḏidon in
tobatú aḏi ḷoḷaki inta momarentah kom
bayongan intau kon dunia na'a takin
tungkud uatoi, ta'e aḏi tatua baḷú bo
inagow nongkon i inánya bo dinia ko'i
Allah kon tayowon pomomarenta'an-Nya.
6 Dá bobay tatua noḷagui nopobayak
im padang gurun, tampat inta ain
sinadia i Allah ko'inia. Sia iḷukadan kon
tampat tatua solama 1260 nosinggai ing
ko'onggotea.
7 Onda intua kon soroga nobaḻîdon im
parang. Ki Mikhael takin malaekatnya
mita noparang kon naga tatua, naga tatua
binantungan doman im malaekatnya mita
noparang takin i Mikhael.
8 Ta'e sinaḷow in naga tatua, dá sia takin
malaekatnya mita diádon inogoi nogutun
kon soroga.
9 Naga inta moḷoben tatua pinogarab
kon ḷuai. Sia tua in uḷag guranga, Ibilis
in tangoinya ande dimukud mora'at
inta monguboḷ magî-makow kon dunia
na'a. Sia iḷumbú kon dunia na'a takin
malaekatnya mita.
10 Bo aku'oi nokodongog kon singog
noḷangon nongkon soroga inta noguman,
"Tana'adon i wakutunya ki Allah

moposaḷamat kon umat-Nya!Tana'adon
i wakutunya ki Allah mopo'ontong ing
kawasa-Nya saḷaku Raja! Tana'a in Raja
Mopoposaḷamat inta pinodandi tatua
mopo'ontong domandon ing kakuasa'an-
Nya! Sing ki inta moponapudmai doḷom
singgai ko'i utat naton aim pinoḷuai
nongkon soroga.
11 Dugú i Adi in Domba bo Habar Mopia
nongkon i Allah inta pinota'au monia,
tua im pinaké i utat mita naton nonaḷow
ko'inia. Mosia diábi mo'ondok im matoi.
12 Tuamai, koḷungangadon ing gina ikow
soroga bo bayongan inta nogutun kom
bonunya! Ta'e moboditodon mo'ikow
butá bo dagat, sin Ibilis ain noponag
ko'i monimu takin sinumoruk totok sing
kinota'auannyadon kom motoyongdon
totok i wakutunya."
13 Kon wakutu in naga tatua nosadardon
kon sia aim pinogonag kom butá,
mulaidon in sia mogaḷow kom bobay inta
nopononggadi in adi ḷoḷaki tatua.
14 Ta'e bobay tatua inogoiandon ing
koḷikip doyowa. Koḷikip im boniak
moḷoben, simbá ḷumayug in sia mayak in
tampatnya kom padang gurun, tampat inta

poḷukadan ko'inia solama toḷu notaong
kapin, sim pomiḷagui kon uḷag.
15 Dá uḷag tatua noporoput in tubig
moḷoben naonda bo ongkag. Pinoroputnya
kom bobay tatua simbá moḷomot kon
tubig tatua.
16 Ta'e bobay tatua sinuḷungan im butá,
binuká im butá tatua im bibignya bo
noḷiom kon tubig inta iḷumuai nongkon
bibig in naga tatua.
17 Naga tatua totokdon in sinumorú kom
bobay tatua, sahingga minayak nogaḷow
kong katurunan bobay tatua ibanea. Mosia
inta umuran dinumudui kom parentah i
Allah bo inta nobogoi ing kosaksian soáḷ
ki Yesus bo kawasa-Nya.
13 1 (12-18) Bo naga tatua sinimindog
kom pintad. (13-1) Onda intua
aku'oi noko'ontong kon tobatú mahaḷuk
inta iḷumuai nongkon bonu in dagat,
mopuḷuh in tungoinya bo pitu in uḷunya.
Pomuḷoi in tungoi oyúon im mahkota, bo
pomuḷoi in uḷu pinaisan tangoi mita inta
pohojat ko'i Allah.
2 Mahaḷuk inta inontongku tua,
batangannya naonda bo macan tutul,
si'oḷnya naonda bo si'oḷ im boruang,
bibignya naonda bo bibig in singa.

Mahaḷuk tatua inogoian i naga in
ropot, tampat pomomarenta'annya bo
kakuasa'an inta moḷoben.
3 Tobatú kon sigad in uḷu pitu im mahaḷuk
tatua ko'ontongan naonda bo kekeb inta
mobogatdon totok, ta'e kekeb tatua
nopiadon. Bayongan tombonu in dunia
na'a, nodait dinumudui kom mahaḷuk
tatua takin nohera-herangan.
4 Mosia nosumbah kon naga tatua, sin
sia in nobogoi kong kakuasa'an kom
mahaḷuk tatua. Mosia nosumbah doman
kom mahaḷuk tatua takin noguman, "Diábî
in notongkai mahaḷuk tana'a! Diábî im
monahang tumayow moparang takinnya
na'a!"
5 Mahaḷuk tatua inogoianbî ing
kasampatan dumodia im mosingog bo
moningkuḻe ko'i Allah. Sia inogoianbî
doman ing kasampatan momarentah
solama opat nopuḷuh bodoyowá nobuḷan
ko'onggotea.
6 Bo sia mulaidon nohojat ko'i Allah, bo
kon tangoi i Allah, bo kon tampat doman
pinogutunan i Allah, takin bayongan inta
nogutun kon soroga.
7 Sia inogoianpa doman i wakutu
moḷawang kon umat i Allah takin monaḷow

ko'i monia. Bo inogoian doman ing
kasampatan mongawasa kom bayongan
suku, umat, bahasa bo bangusa.
8 Mahaḷuk tatua sumbáanbĭ im bayongan
intau inta nobiag kon dunia na'a. Intau
mita inta diápa kinopaisan in tangoi
monia kom bonu im buk kobiagan
kapunya'an i Adĭ in Domba inta ain iratá,
pinangkoipamai kon dunia na'a diápa
pinomia.
9 Tuamai, aka mo'ikow mokosanggup
mokidongog, yo indongogaidon in habar
tana'a:
10 "Intau inta sinantúdon domokon,
mustibĭ in sia domokon. Bo intau inta ain
sinantú matoi sibaton, yo pasti matoibĭ
doman sibaton. Manangka intua umat i
Allah musti monahang bo mosatia."
11 Bo aku'oi buidon noko'ontong kon
tobatú mahaḷuk ibanea inta no'itukat
nongkon bonu im butá. Doyowa in
tungoinya, naonda bo tungoi adĭ in
domba. Singognya naonda bo singog in
naga.
12 Kon tayowon im mahaḷuk inta muna
tatua, sia nopomaké ing kakuasa'annya
inta moḷoben inta no'uḻĭnya doman
nongkon mahaḷuk tatua. Bayongan butá

na'a bo bayongan inta nogutun kon tudunya, pinakisanya mosumbah kom mahaḷuk inta muna tatua, inta kekebnya mobogat ain nopia.
13 Mahaḷuk inta induanya tatua nogaid kon tanda inta totok im mokoherang kon intau. Kon tayowon bayongan intau binaḹinya in tuḷu noḷabú nongkon ḷangit.
14 Bo bayongan intau inta nobiag kon dunia na'a akaḷannya in aidnya inta pinomianya kon tayowon im mahaḷuk inta muna tatua. Mosia pinokiáidannya im patong mahaḷuk inta aing kinekeban im pitow, ta'e umuranpa nobiag.
15 Mahaḷuk tatua inogoian doman ing kawasa mobogoi in nyawa kom patong tatua, sahingga mota'audon mosingog im patong tatua bo mo_limod kom bayongan intau inta doí mosumbah ko'inia.
16 Bayongan intau, moḷoben bo mo'intok, mobiag no'oyúon bo nobiag nobogá, ata bo intau nobebas pinakisa im mahaḷuk tatua motarima kon tanda kon _lima monia koḷanan andeka kom pogot monia.
17 Diábî tobatúmai intau motaḷui andeka mopotaḷui in onukadon, aka diá in tanda tatua. Tangoi im mahaḷuk tatua im

pinonontanda, andeka angka inta nobaḻî
tanda in tangoi tatua.
18 Kon soáḻ nana'a paraḻubî totok ing
hikmat. Intau inta mobijaksana mota'aubî
mogiap kom mangaḻe angka im mahaḻuk
tatua, sin angka tatua in tangoibî in intau.
Na'a in angka tatua 666.
14 1 No'idudui kon tua inontongku ki
Adî in Domba sinimindok kon tudu
im Buḻud Sion. Kotaki-takinnya oyúon
144.000 intau inta kom pogot monia
aim pinaisan in tangoi-Nya bo tangoi i
Amá-Nya.
2 Bo dinongogku in singog nongkon
ḻangit naonda bo singog in dunuk moḻoben
bo ná doman singog ing gotup inta totok
im moropot. Singog inta dinongogku tua
ná doman onda bo singog ing kecapi mita
inta kinuti in intau inta mota'au mokuti.
3 Mosia tua nopomanyanyi in lagu
inta mobagu kon tayowon tampat
pomomarenta'an bo kon tayowon
im mahaḻuk opat bo itoi mita. Diábî
tobatúmai intau mokobalajar kon lagu
tatua, koḻikudbî in intau inta 144.000 inta
aim pinobebas nongkon dunia na'a.
4 Mosia tua intau inta umuran nodarit
naonda bo porawan, sim mosia diábî

mosiug takin bobay. Mosia umuran
dumudui magí-makow ko'i Adí in Domba
kon ondakabí im bayáan-Nya. Mosia
sinobusdon nongkon sigad in intau mita.
Mosia tuata inta ain pinobebas bo inogoi
saḷaku sosumbah inta muna ko'i Allah bo
ko'i Adí in Domba tatua.
5 Mosia diábí dodai onda monguboḷ; bo
diábí doman im mokotor ko'i monia.
6 No'iduduimai kon tua aku'oi
noko'ontong kon tobatú malaekat
ibanea inta iḷumayug noḷantud kon ḷangit.
Malaekat tatua nodia kon Habar Mopia inta
mononoi sim poyaputon kon intau kon
dunia na'a bo kom bayongan bangusa,
suku bahasa bo negara.
7 Malaekat tatua nomaḷú noropot totok,
nana'a: "Ko'ondokdon ko'i Allah, bo
pomuliadon in Sia! Sin na'adon in wakutu i
Allah mohakim kon dunia. Sumbahdon in
Sia inta ain nomia kon ḷangit, butá dagat
bo bayongan bokakak!"
8 Malaekat induanya dinumudui kom
malaekat inta muna bo sindaḷan
mopobaḷú, "Ain noḷabú! Kotá im Babel
inta moḷoben tatua ain noḷabú! Sia inta
ain nopoḷoḷangu kom bayongan bangusa

takin tubig in anggur -- tuata in anggur
nongkon ibognya inta mokotor!"
9 Malaekat intoḷunya dinumudui doman
kom malaekat taya dua tatua bo sindaḷan
doman nopobaḷu noropot, nana'a: "Intau
inta mosumbah kom mahaḷuk tatua takin
patongnya, bo oyúon tanda im mahaḷuk
tatua kom pogot ande kon ḷimanya,
10 yo intau tatua monginum kon anggur i
Allah, tuata in torú-Nya inta ain inaḷin-Nya
kom bonu in tampat-Nya, bo diábî
gina'atan topiḷikpamai! Intau mita tatua
toko sikisa'an kom bonu in tuḷu bo
balerang kon tayowon im malaekat mita
mosuci bo kon tayowon Adî in Domba
tatua.
11 Poyok in tuḷu inta mopororiga ko'i
monia tua umuran bidon mo'idamonik.
Singgai doḷom diá goga-gogaian
poposikisa'an ko'i monia inta nosumbah
kom mahaḷuk tatua bo patongnya bo inta
ain sinon tanda'an in tangoi mahaḷuk
tatua."
12 Dá kon na'a, umat i Allah inta
motoindudui kom parentah-Nya bo
mosatia ko'i Yesus, musti mokopotabah.
13 Bo aku'oi bui nokodongog kon
singog nongkon soroga noguman,

"Paisdon in na'a: Mulaidon tana'a makow,
koḻungangadon in intau mita minatoi inta
minatoi kowakutu in yogotpa nogaid kon
oáidan i Tuhan!" "Totu'u intua!" tubag in
Roho i Allah. "Mosia im mogogai bidon
mogaid kon oáidan monia, lantaran boḻi
im pinogaidan monia umuran kotaki-takin
monia."
14 No'iduduimai kon tua, aku'oi
noko'ontong kon tobatú goḻom mobudó.
Kon tudu ing goḻom tatua oyúon in
tobatú intau iḻimitú naonda bo intau. Sia
nogi bandow im mahkota buḻawan bo
kokada-kadai in sabit inta moḻanit.
15 Onda intua, tobatú malaekat ibanea
iḻumuai nongkon Baḻoi i Allah. Bo malaekat
tatua nomaḻú ko'i-Nia inta iḻimitú kon tudu
ing goḻom tatua, kai-nia: "Pongaḻoikadon
in sabit-Mu nion bo yangkitdon tana'a
makow, sin wakutunyadon mokoyut
in na'a, noguyangdon in dunia na'a,
mota'audon ratabon!"
16 Bo Sia inta iḻimitú kon tudu ing goḻom
tatua nopongaḻoi domandon in sabit-Nya
kon dunia na'a, bo sino'inutnyadon bungai
in dunia na'a.
17 No'iduduimai kon tua aku'oi
noko'ontong doman bui kon tobatú

malaekat ibanea inta iḷumuai nongkon Baḷoi i Allah kon soroga. Sia nokadai doman kon sabit inta moḷanit.
18 Nopaḷut makow kon tua, tobatú malaekat ibanea, inta nongawasa kon tuḷu, namangoi nongkon meja pototuduan kon sosumbah. Sia nomaḷú noropot kom malaekat inta nokadai kon sabit moḷanit tatua, "Pongaḷoidon in sabit-Mu nion bo sabitdon bungai mita in anggur inta kon dunia sin nogurangdon mita im bungainya!"
19 Dá malaekat tatua nopongaḷoi domandon in sabitnya kon dunia na'a bo nonyabit kom bungai mita in anggur tatua bodongka pinogambatnya kom bonu ing gi̲lingan moḷoben, tuata ing gi̲lingan torú i Allah.
20 Buangai in anggur mita tatua gini̲ling kon ḷuai ing kotá bo iḷumuaidon in dugú nongkon gi̲lingan tatua, mo'i̲lig naonda bo ongkag. 300 km ing koyayuk kino'i̲ligannya, bo ko̲linowea gogió bodoyowá nometer.

15 1 No'iduduimai kon tua, inontongku kon ḷangit tobatú soáḷ inta mokoherang totok bo diá im po̲liuan kon tua. Pitu im malaekat, bo pitu doman in

roriga pangabisan. Na'adon im pangabisan totok ki Allah mopoḷuai in torú-Nya.
2 Nopaḷut makow kon tua aku'oi noko'ontong kon inta ko'ontongan naonda bo dagat kaca inta noyoba'uk in tuḷu. Aku'oi noko'ontong doman kon intau mita inta ain no'untung nongkon mahaḷuk bo patongea tatua, bo noko'untung domandon kon intau inta tangoinya ain sinon tanda'an in angka. Intau mita inta ain no'untung tatua sinimindog kom bingkî in dagat kaca bo kokada-kadai ing kecapi inta inogoi i Allah ko'i monia.
3 Bo mosia nopomanyanyi im lagu i Musa, bobantung i Allah, bo lagu i Adî in Domba. Nana'a im manyanyi tatua, "O.. Tuhan, Allah Inta Totok Mokawasa, totu'u moḷoben bo mokoherang im bayongan inta inaidan-Mu! O..Raja im bayongan bangusa, totu'u moádil bo mobanar im bayongan oáid-Mu!
4 Ki inebî in diá mo'ondok ko'i-Nimu, Tuhan? Ki inebî in doî mopota'au ing kamulia'an-Mu? Tongábî Ikow i mosuci. Bayongan bangusa mamangoibî mosumbah ko'i-Nimu sin aid-Mu mita inta moádil ain inontong im bayongan intau."

5 Onda intua inontongku Baḷoi Tuhan kon
soroga nobukat, bo kemah i Tuhan kom
bonunya.
6 Bo malaekat taya pitu takin roriga
pitu tatua iḷumuai nongkon Baḷoi i Allah.
Mosia nogiḷambung in ḷambung nobudó
inta moáḷus totok bo mopo'uḻi-uḻinag.
Bo dodob monia pinakéan in sabuk inta
pinomia nongkon buḷawan.
7 Onda intua, tobatú mahaḷuk inta
nongkon sigad im mahaḷuk opat tatua
nobogoi kom malaekat pitu tatua im
palo pitu inta nongkon buḷawan bo inta
nopuḻing in torú i Allah, Ki Allah inta
nobiag mononoi.
8 Dá Baḷoi i Allah tatua nopuḻingdon im
poyok kamulia'an bo kawasa i Allah. Bo
solama roriga pitu inta dinia im malaekat
tatua diápa mopaḷut, yo diábî tobatúmai
intau im mota'au tumu'ot kom Baḷoi Allah
tatua.

16 1 Bo aku'oi nokodongog kon singog
moḷoben nongkon bonu im baḷoi
Allah noguman kom malaekat pitu tatua,
"Bayakdon bo pobutakdon bonu im pitu
palo toruk i Allah tanion kon tudu im
butá!"

2 Malaekat inta muna minayak bo
nopobutak bonu im palonya tatua kon
tudu im butá. Dá nomukádon im bituḷ
mita inta moko'ondok bo mokobahaya
kon intau mita inta oyúon in tanda im
mahaḷuk mita tatua bo kon intau mita inta
nosumbah kom patongnya.
3 Onda intua malaekat induanya
nopobutak domandon bonu im palonya
kom bonu in dagat, dá tubig kon dagat
nobaḻ̄idon dugú naonda bo dugú in intau
minatoi. Bo minatoidon komintan mahaḷuk
inta nobiag kom bonu in dagat.
4 No'iduduimai kon tua, malaekat
intoḷunya nopobutak domandon bonu
im palonya kon ongkag mita bo kom
bayongan bokakak dá nobaḻ̄idon dugú im
bayongan tubig tatua.
5 Bo dinongogku malaekat inta
nongawasa kon tubig, noguman nana'a,
"Hukuman inta pinoḷabú-Mu tua moádil,
o..Allah inta totok im mokudus, Allah inta
oyúon bo inta aindon oyúon!
6 Sim mosia ain nopobutak kon dugú in
umat mita i Allah bo dugú in nabi mita,
tana'a makow pino'inum-Mu domandon
mosia in dugú patusb̄i tarima'an monia
intua!"

7 Bo dinongogku in singog nongkon meja
pototuduan kon sosumbah noguman, "O..
Tuhan, Allah inta totok im mokawasa,
mobanar bo moádilbî in hukuman mita
inta pinoḷabú-Mu!"
8 Nopaḷut makow kon tua, malaekat
inggopatea nopobutak doman bonu im
palonya kom mata in singgai, dá mata in
singgai inogoidon momokak kon intau
takin patúnya inta totok motoyang tua.
9 Intau sinurubnya im patú inta nongkon
i-Nia, bo mosia nogodi-godimai kon
tangoi i Allah inta nongawasa kom bodito
mita tatua. Umpakah natuadon, ta'e mosia
doî domandon mogogai mogaid kon dosa
mita monia bo doî doman modayow kong
kamulia'an i Allah.
10 Bo malaekat i̲limanya nopobutak
doman bonu im palonya kon tampat
pomomarenta'an mahaḷuk tatua. Dá
bayongan karaja'an mahaḷuk tatua
sinimindip. Bo lantaran mo'i̲liudon totok
in nakitea, dá mosia mo'ikaḷut kon dilá.
11 Bo mosia mogodi-godimai ko'i Allah
inta kon soroga lantaran nakitea bo
lantaran bituḷ mita monia. Ta'e umpakah
natua mosia doîbî doman mogogai mogaid
kon inta mongora'at.

12 Onda intua malaekat inggonomnya
nopobutak doman bonu im palonya kon
Ongkag Eprata inta moḷoben tatua. Dá
ongkag tatua no'ingkagdon sahingga
raja mita nongkon timur mayakdon
mongintua.
13 Bo aku'oi noko'ontong kon dimukud
mora'at toḷu, inta naonda bo batangan
tumpaḷak. Tumpaḷak mita tatua iḷumuai
nongkon bibig in naga, nongkon bibig im
mahaḷuk bo nongkon bibig in intau inta
mongaku nabi, ta'e de'emanbi totu'u nabi.
14 Mosia tua in dimukud mita mora'at inta
nogaid kon soáḷ mita inta mokoherang.
Dimukud taya toḷu tatua minayak kom
bayongan raja kon dunia na'a bo nosipun
ko'i monia sim moparang kon singgai
inta moḷoben, Singgai i Allah inta totok
mokawasa.
15 "Indongogaidon! Aku'oi mamangoi
ná mononakow! Mosanangdon totok
intau inta umuran mobasadia bo inta
umuran monarukiramai kom pakeangnya,
simbá diá mopilang in sia maya-mayak
makow, bo ko'ontongan intau moántó in
dodia'annya!"
16 Onda intua dimukud mita tatua
nosipun kon raja mita tatua kon

tampat inta kom bahasa Ibrani
sinangoian "Harmagedon" (Tampat
poyoyangan/pomutúan.)
17 Nopaḷut makow kon tua malaekat
impitunya nopobutak domandon
im palonya kom baḷangon. Dá kino
dongogandon singog moropot nongkon
tampat pomomarenta'an kom baḷoi i Allah,
inta noguman, "Ain nopaḷut!"
18 Bo nongilatdon moyo-moyodudui bo
gonugur ing gotup moko'ondok totok, bo
ḻinug inta paling motoyang. Diápa dodai
onda noḻinug námai tua ing koropotea,
mulaipamai dunia na'a pinomia. Tua in
ḻinug inta paling motoyang!
19 Kotá inta moḷoben tatua nobotak
nosilai toḷu nosilai, bo norimumudon
doman kotá mita im bayongan negara
kon dunia inta diá nonota'au ko'i Allah.
Bo kino toropandon i Allah im Babel, kotá
inta moḷoben tua. Bo pino'inumdon i Allah
in anggur nongkon palo anggur i Allah
-- tuata anggur torú-Nya inta moḷoben
totok.
20 Komintan pulau nobuḻi bo komintan
buḷud diádon ko'ontongan.
21 Uyan eis moḷoben, inta toḷoḻima nokilo
ing kosibuḷnya, noḷabú nongkon ḷangit

bo no'idantug kon intau mita. Dá mosia
nohojat ko'i Allah lantaran bodito uyan eis
inta totok im motoyang tua.
17 [1] Onda intua tobatú malaekat
nongkon malaekat pitu inta nokadai
kon palo pitu tatua namangoi ko'inakó
bo noguman, "Igai, bá popo'ontongku
ko'inimu in hukuman kom polacur
mo̱loben, tuata ing kotá mo̱loben inta
pinosindog kom bingkî in ongkag mita.
[2] Raja mita kon dunia na'a ain nogaid kon
inta mokotor takinnya, bo bayongan intau
kon dunia na'a ain no̱lo̱langu sin nonginum
kon anggur inta ain kinotorannya."
[3] Bo aku'oi kinawasa'an in Roho i Allah
bo dinia im malaekat tatua kom padang
gurun. Kon tua aku'oi noko'ontong
kon tobatú bobay inta i̱limitú kon
tudu in tobatú maha̱luk inta nopars im
batangannya. Maha̱luk tatua nopu̱ling im
pais inta pohojat ko'i Allah. Pitu in u̱lu
maha̱luk tatua bo mopu̱luh in tungoinya.
[4] Bobay tatua nogi ̱lambung in ̱lambung
nopars bo nopura noguyang, bo ihiasan
im bu̱lawan mita, permata bo mutiara.
Sia kokada-kadai in tobatú palo bu̱lawan
inta nopu̱ling in soá̱l mita inta mora'at

bo mokotor, hasil in aid mita monia inta
mongokotor.
5 Kom pogotnya pinaisan in tangoi inta
mangaḻenya "no'ibuni". Tangoi tatua im
"Babel inta moḻoben ki iná im bayongan
bobay inta sundaḻ bo intau mita moromú
kon dunia."
6 Bo inontongku bobay tatua noḻoḻangu
in dugú in umat mita i Allah bo dugú
intau mita inta nobaḻî saksi mita i Yesus.
Naonda inontongku im bobay mita tatua,
noherangdon totok in aku'oi.
7 Dá malaekat tatua noḻibó ko'inakó
nana'a: "Nongonu sin ikow im moherangbî?
Yo pogumankudon ko'inimu onu inta
no'ibuni kom bobay tatua bo onu inta
no'ibuni kom mahaḻuk inta sinakoiannya
tatua, mahaḻuk inta pitu in uḻu bo mopuḻuh
in tungoi.
8 Mahaḻuk tatua pernahbî nobiag ing
koḻipod, ta'e masai na'a diádon, tongá
topîpabî bo ḻumuai in sia nongkon
tampat pohohukuman kon irang bo sia
mopobayakdon in tampat koyoyangan.
Intau mita kon dunia na'a inta diá pinais
in tangoi monia kom bonu im buk intau
nobiag mulaipa kon dunia na'a diápa
pinomia, moherangbî aka moko'ontong

kom mahaḷuk tatua. Sim mahaḷuk tatua
koḻipod im pernahbî nobiag, ta'e tana'a in
diá bidon, tongá buidon mo'itukat.
9 Kon soáḷ mita nana'a paraḷu oyúon in
hikmat bo pongortian. Uḷu pitu tatua,
mangaḻenya buḷud pitu; buḷud mita inta
iḻitúan im bobay tatua. Bo uḷu pitu tatua
mangaḻenya raja pitu:
10 Ḻima nongkon sigad monia tua ain
noḷabú, tobatú in nomarentahpa, bo
tobatú doman diápa namangoi. Aka sia
mamangoi, yo momarentahpa motoyong
in sia.
11 Bo mahaḷuk inta pernah nobiag
koḻipod, ta'e diádon in tana'a makow, tua
in raja inta iwaḷunya. Sia tua in tobatúbî
doman raja kon sigad naya pitu tua,
inta masa na'a koyogot mayak in tampat
koyoyangan monia.
12 Tungoi mopuḷuh inta inontongmu tua
in raja mopuḷuh inta diápa nomangkoi
nomarentah. Ta'e mosia ogoianbî
ing kawasa momarentah saḷaku raja
moyotakin im mahaḷuk tatua solama to
jam ko'onggotea.
13 Mosia na'a notobatúbî kon singog bo
makusud kom moposarahkan in ropot bo
kakuasa'an monia kom mahaḷuk tatua.

14 Mosia noyopakat kom moparang kon i
Adi in Domba tatua. Ta'e ki Adi in domba
tatua takin dumodudui-Nya mita inta
mosatia bo inta ain inoini bo pinilí-Nya
tatua im monalow kon raja mita tatua, sin
Siata in Tuang im bayongan tuang, bo Raja
im bayongan raja."
15 Malaekat tatua noguman doman,
"Tubig inta inontongmu tatua, tampat inta
ilitúan im polacur tatua, tuata im bangusa
mita, rayat mita, negara mita bo bahasa
mita.
16 Tungoi mopuluh bo mahaluk inta
inontongmu tua, moya'atbi ing ginanya
kom polacur tatua. Daitonbi agowon
monia im bayongan kapunya'annya, bo
pilangan monia. Ka'anonbi monia in
tapúnya bo payongon monia in tulu.
17 Sing gina monia sinimbayagandon
i Allah simbá mogaid kon inta kino
ibog-Nya. Sinobatúdon i Allah im mosia
simbá moyopakatdon moposarahkan
ing kakuasa'an monia kom mahaluk
tatua, simbá mahaluk tatua momarentah
modapot im mobalí onu inta pinoguman i
Allah.

18 Bobay inta inontongmu tatua ing
kotábí moloben, inta nomarentah kon raja
mita kon dunia na'a."
18 1 Onda intua aku'oi noko'ontong
kon tobatú malaekat ibanea
noponag nongkon soroga. Kom malaekat
tatua oyúon ing kawasa inta moloben, bo
kamulia'an nokobayag kon dunia na'a.
2 Nana'a im pinobalúnya: "Ain nolabú!
Babel, kotá moloben tua ain nolabú!
Tana'a sia nobalídon tampat in dimbulóbo
dimukud mita mora'at. Bo kom bonunya
nobiagdon norupa-rupamai in lagapan
inta nonajis bo inta kinodoí in intau.
3 Sim bayongan bangusa ain nonginum
kon anggur ibognya inta mokotor. Raja
mita kon dunia na'a ain nogaid kong kotor
takinea, bo intau mita inta modagangmai
kon dunia na'a nokayadon in ibognya inta
diádon kotahangan tua."
4 Bo aku'oi nokodongog kon singog
ibanea nongkon soroga noguman nana'a,
"Luaidon, umat-Ku! Luaidon nongkon
bonunya! Simbá mo'ikow diádon dumudui
mogaid kon dosanya mita, bo mo'itakin
motanggung kon hukumannya!

5 Sin dosanya noyo-noyoguntuḷdon
nodapot kon ḷangit, bo kinotoropanbî i
Allah im bayongan aidnya inta mora'at.
6 Tuḷîaidon ko'inia naonda im
pinogogaidnya ko'i monimu; tuḷîaidon
kodoyowa noguntuḷ ko'inia im bayongan
inta ain inaidannya. Bonuaidon palonya
in o'inumon inta kodua noguntuḷ ing
koboilnya nongkon o'inumon inta ain
sinadianya ko'i monimu.
7 Ogoidon ko'inia in roriga bo inta
mokoájar kong gina inta motongkai ing
kobayong ing kamulia'an bo kakaya'an
inta aing kinorasa'annya tontanî. Sin
sia umuran moguman kom bonu ing
ginanya tontanî, 'Aku'oi na'a in ratu inta
momarentah! Aku'oi na'a in de'emanbî
mobobaḷu; aku'oi in diábî mokorasa kon
ajar ing gina!'
8 Lantaran soáḷ tatuata, dá kom bonu in
tosinggai tua sia koántugan im bodito
-- panyaki, kuyang ing gina, bo malarat
ing ka'anon. Bo sia pokakon in tuḷu.
Sim mokawasabî ing ki Tuhan Allah inta
mohakim ko'inia tua."
9 Raja mita kon dunia na'a inta no'itakin
nogaid kon inta mokotor takinnya bo
ibog im bobay tatua, im mongombaḷbî

bo mogamui kong kotá tatua aka mosia
moko'ontong kom poyok mobunod
nongkon tuḷu inta momokak ko'inia.
10 Mosia simindogbĩ mokopoyayuk sim
mo'ondok ing koántugan in roriga tatua.
Mosia moguman, "Ado, totokdon im
mobodito kotá moḷoben tana'a -- kotá
Babel inta moropot! Tongá kom bonu in
tojam pinopoáidan in hukuman ko'inimu!"
11 Mododagang mita kon dunia na'a
nongombaḷ doman bo noájar ing gina
lantaran bobay tatua, sin diádon in
tobatúmai intau motaḷui kon onu inta
pinotaḷui monia.
12 Diádon im motaḷui kom buḷawan,
perak, permata bo mutiara monia; kaeng
moaḷus inta momahaḷ, kaeng nopars,
kaeng sutra, bo kaeng inta nopura
nogurang; bo norupa-rupamai im bahan
inta nongkon kayu inta moḷawádon
mo'uḻ̄ĩ, norupa-rupamaidon im bahan
inta nongkon gading, norupa-rupamai
domandon im bahan inta pinomia
nongkon kayu momahaḷ, inta nongkon
tambaga, nongkon uatoi bo nongkon batu
permata.
13 Kuḻ̄it ing kayu manis, pododungú mita,
bahan mita mobondu, taḷong mobondu

bo kamaya, anggur bo ḷana, topong bo gandum; sapi, domba, kabaḷo bo kereta, ata mita, nodapot kon nyawa in intau.
14 Podagang mita tatua noguman kom bobay tatua, "Bayongan inta kino ibogmu diádon onda, bo bayongan inta momewah bo inta mogagah no'inggamádon nongkon tayowonmu. Diá bidon mo'uḻ̄imu bui intua!"
15 Mosia inta nopotaḷui im bahan mita tatua bo inta ain nobaḻ̄i no'oyúon lantaran nopotaḷui kom bonu ing kotá tatua, sinimindogdon iyumayuk totok, sim mo'ondok kotugatan in roriga tatua. Mosia mongombaḷ bo mobaḷu,
16 poḷat mosingog, "Adodoi ka'asiá, totokdon moḷoben im bodito ing kotá inta moḷoben tana'a! Biasamai sia mogiḷambung nongkon kaeng inta moaḷus, kaeng nopars, bo kaeng nopura inta noguyang; biasamai sia nopuḻ̄ing in hiasan buḷawan, permata, bo mutiara!
17 Ta'e tongá kom bonu i wakutu to jam, sia ain kinobuḻ̄ian im bayongan kakaya'annya tatua!" Komintan kapiten kapaḷ, intau mita inta sinumakoi, bo intau mita inta nogaid kom bonu ing kapaḷ,

takin bayongan intau inta totayakea kon
dagat, sinimindog nongkon noyayuk.
18 Bo nomaḷú wakutu im mosia
noko'ontong kom poyok nobunod
nongkon tuḷu inta nomokakak kong kotá
tatua. Mosia nomaḷú, "Diábî kon dodai
onda oyúon ing kotá ibanea ná kotá inta
moḷoben tana'a!"
19 Dá mosia nopo'inggú in ḷobud saḷaku
tanda nobaḷu. Bo mosia nongombaḷ
poḷat nogamui, "Adodoi ka'asî ing
kobobogat im bodito ing kotá moḷoben
tana'a! Kakaya'annya ain nokopobaḻî kom
bayongan intau inta kopaḷ in dagat nobiag
doman no'oyúon! Ta'e tongá kom bonu
i wakutu tojam, sia kino'buḻiandon im
bayongan yagi-yagi!"
20 Oi..soroga, koḷungangadon kong
kinorimumudan ing kotá tatua! Oi..umat
i Allah, rasul mita, bo bayongan nabi
koḷungangadon ing gina! Sing ki Allah ain
nohukum ko'inia saḷaku tontuḻî in aidnya
ko'i monimu!
21 Onda intua, tobatú malaekat inta
moropot, nobingkat kon tobatú batu
inta ná koḷoben ing giḻingan, bo
pinogambatnya kom bonu in dagat bo
poḷat noguman, "Pomia'an natua ing kotá

im Babel inta moḷoben tua, pogambat koropoton sahingga in diádon bui modungkuḷ.
22 Singog ing kecapi inta kinuti i intau mita inta mota'au mokuti bo manyanyi mita i intau inta momanyanyi, bo singog im bansî bo singog in terompet, diá bidon kodongogan bui kom bonu ing kotámu! Bo ahli mita mogogaid diá bidon kodungkuḷan kon tua, sedang singog ing gi̲lingan batu bo diá bidon kodongogan kon tua.
23 Intau mita diá bidon moko'ontong kom bayag in togá kong kotámu; bo diábî domandon kodongogan im poramean ponika'an kon tua. Podagangmu mita tua in intaubî mita moḷoben kon dunia na'a, bo tota'au pongonggaingmu tua im pinonguboḷmu kom bayongan intau kon dunia na'a!"
24 Babel ihukum sing kom bonu ing kota tatua kinokadapatandon dugú in nabi mita, dugú in umat i Allah, singogon makow kopoḷokon dugú im bayongan intau inta ain i̲limod kon dunia na'a.

19 1 Nopaḷut makow kon tua, aku'oi nokodongog kon naonda bo giow in intau mobayong inta nongkon soroga,

noguman, "Dayowdon ki Allah! Ki Allah
naton inta mopoposaḷamat; Sia in Allah
inta Moḷoben bo Mokawasa!
2 Sim pohohakim-Nya moádil bo
mobijaksana! Sia ain nopoḷabú in
hukuman kom polacur moḷoben, inta
nomoguya'at kon dunia na'a takin aidnya
inta mokotor. Ki Allah ain nohukum kom
polacur tatua, sin sia nolimod kon intau
mita inta nogaid kon oáidan i Allah."
3 Bo singog in intau mobayong tatua
nomaḷú bui, "Dayowdon ki Allah! Poyok
nongkon tuḷu inta nomokak kong kotá
moḷoben tatua umuran mo'idamonik diá
ing goga-gogainya!"
4 Dá doyowa nopuḷuh bo'opat itoi mita
tatua bo mahaḷuk opat inta ilimibu
kon tampat pomomarenta'an tatua
sinumungkud bo nosumbah ko'i Allah inta
ilimitú kon tampat pomomarenta'an tatua.
Mosia noguman doman, "Amin! Dayowdon
ing ki Allah!"
5 Bo kinodongogandon giow nongkon
tampat pomomarenta'an tatua noguman,
"Dayowdon ing ki Allah, oi... bayongan
intau inta nogaid kon oáidan i Allah, bo
bayongan intau -- guyanga-mongoáďi --
inta nosumbah ko'i Allah!"

6 Onda intua aku'oi nokodongog kon ná
giow in intau mobayong inta noyosipun;
kotombánya in naonda bo singog im
bokoḻ kon dagat bo gotup inta moyo-
moyodudui. Dinongogku mosia noguman,
"Dayowdon ki Allah! Sing ki Tuhan, ki Allah
naton Inta Mokawasa tua, nomarentadon
in tana'a!
7 Koḻigai ing kita mokopoḻungangadon
kong gina bo moyogiyow modayow ko'i-
Nia! Sin nodapotdon in singgai ponika'an
i Adi in Domba bo nonika'an-Nya
nobasadiadon.
8 Pakeang moaḻus mobudó inta mopo'uḻi-
uḻinag inogoidon ko'i-Nia sim pakéon."
(Pakeang moaḻus tatua in oáidbi mita
mopia inta pinomia in umat mita i Allah.)
9 Bo malaekat tatua noguman ko'inakó,
"Paisdon in na'a, 'Mosanangdon totok
in intau inta inoini mamangoi in rame
ponika'an i Adi in domba tatua.' Malaekat
tatua noguman doman bui ko'inakó, habar
tana'a in totu-totu'ubi nongkon i Allah."
10 Dá sinumungkud in aku'oi kon
tayowonnya sim mosumbah ko'inia,
ta'e sia noguman ko'inakó, "Dona'ai!
Dona'ai mosumbah ko'inakó, sumbahdon
ing ki Allah! Sin aku'oi na'a in tongábi

doman bobantung ná ikow nion bo notongkai doman i utatmu mita inta umuran kinumadai noroton kon onu inta pinoguman i Yesus!" Sin onu inta pinoguman i Yesus, tuatabî inta nopogonú kong gina in intau mita inta nopota'au ing koyow i Allah.

11 No'iduduimai kon tua inontongku soroga nobukat, bo inontongku oyúon tobatú kabaḷo nobudó. Ki inta sinumakoi kong kabaḷo tatua, tangoinya ki Mosatia bo ki Mobanar. Sia im moádilbî im monantú kon hukuman bo kom parang.

12 Matanya naonda bo dokot in tuḷu, bo kon uḷunya pinakéan im mahkota mobayong. Kon awaknya pinaisan in tangoi, bo tongábî sia in nonota'au kon tangoi tatua.

13 Jubah inta pinaké-Nya aim pinoḷodok kon dugú. Bo Sia Sinangoi "Pirman i Allah".

14 Bayongan tontara in soroga dinumudui ko'i-Nia; mosia sinumakoi kong kabaḷo mita nobudó, bo nomaké in ḷambung moáḷus inta totok in nobudó.

15 Nongkon bibig-Nya tua iḷumuai in tobatú pitow inta moḷanit bo inta pakéon-Nya monaḷow kom bangusa mita. Sia nomarentah ko'i monia takin tungkud

uatoi. Sia momugut kon anggur kom bonu
in tampat pomomugutan kon anggur torú
i Allah Inta Totok i Mokawasa.
16 Jubah bo pa'a-Nya pinaisan tangoi
nana'a, "Raja im bayongan raja, bo Tuang
im bayongan tuang."
17 Bo aku'oi noko'ontong kon tobatú
malaekat sinimindog kom mata in singgai
bo nomaḷú noropot kom bayongan
ḷagapan inta iḷumayug kom baḷangon,
kai-Nia: "Koḷigai moyosipun kon na'a sin
tumu'ot kon rame moḷoben inta inaidan i
Allah!
18 Koḷigai moka'an kon tapú in raja mita,
tapu im bayongan itoi in tontara bo tapú
im bayongan intau inta minatoi noparang.
Koḷigai moka'an kon tapú in intau mita
inta tumotakoi kong kabaḷo, tapú ing
kabaḷonya mita bo tapú im bayongan
intau, guyanga-mongoádî, ata andeka
intau nobebas!"
19 No'iduduimai kon tua aku'oi
noko'ontong kom mahaḷuk tatua, bo raja
mita kon dunia na'a takin tontara mita
monia, noyosipun sim moparang ko'i-Nia
inta sinumakoi kong kabaḷo nobudó bo
tontaranya mita.

20 Mahaḷuk tatua kinodomokan takin
intau mita inta morongaku nabi ta'e
de'emanbi̇̂ totu'u nabi inta ain norogaid
kon soáḷ mita inta mokoherang kon
tayowon mahaḷuk tatua. (Takin aid mita
monia inta mokoherang tatua, mosia
nonguboḷ ko'i monia inta ain notarima
kon tanda im mahaḷuk tatua bo inta ain
nosumbah kom patongea.) Bo mahaḷuk
tatua takin intau mita inta de'eman totu'u
nabi tumpaḷa pinogambat kom bonu in
tuḷu moḷoben inta kodoko-dokot takin
balerang.
21 Bo bayongan tontaranya sinoko-ratá
im pitow inta i̇ḷumuai nongkon bibig in
intau inta sinumakoi kong kabaḷo nobudó
tatua. Dá i̇lagapan mita tatua namangoi
bo noka'an kon tapú in intau mita inta
minatoi iratá tatua.

20 1 Nopaḷut makow intua, aku'oi
noko'ontong kon tobatú malaekat
noponag nongkon soroga. Malaekat tatua
kokada-kadai ing kokunsi in irang popatoi
bo rante moḷoben.
2 Bo dinomoknya in naga tatua inta uḷag
guranga, inta Ibilis ande dimukud mora'at
tatua bo sinokignya in rante tatua toribu
notaong ing ko'onggotea.

3 Onda intua pinogonagnya bui in
naga tatua kon irang popatoi bodongka
sinaḷobannya poḷat kinunsián, simbá naga
tatua diádon monguboḷ kom bangusa
mita ko wakutu in diápa modait in wakutu
toribu notaong. Mopaḷut makow in wakutu
tatua sia buḷianpa motoyong.
4 Bo aku'oi noko'ontong kon ḷoḷitúan mita
pomomarenta'an tatua inogoian kawasa
monantú kon hukuman. Inontongku
doman in dimukud in intau mita inta
sinokoratá lantaran nopota'au in habar
soáḷ ki Yesus, bo lantaran nopoyaput
ing koyow i Allah. Mosia tua in diábî
nosumbah kom mahaḷuk tatua andeka
patongnya bo doî doman sinanda'an kom
pogot bo kon ḷima monia; dá mosia nobiag
bui bo nomarentah saḷaku raja moyotakin
i Kristus toribu notaong ing ko'onggotea.
5 Na'adon im pertama-tamamai intau
mita minatoi biniag bui. (Ta'e intau mita
minatoi ibanea diápabî biniag bui solama
wakutu toribu notaong tatua.)
6 Kosanangdon totok intau mita inta
no'itakin biniag bui pertama tua. Mosia
tua im patusbî mobaḷî kapunya'an i
Allah. Sim popatoi induanya diá bidon
mongawasa ko'i monia. Mosia tua im

mobaḻ̂i imang mita i Allah bo i Kristus, bo mosia momarentah moyotakin i Kristus toribu notaong ing ko'onggotea.

7 Naonda in toribu notaong tatua mopaḷutdon, Ibilis buḻiandon bui nongkon tampat pinohukuman ko'inia,

8 bo sia maya-mayak makow monguboḷ kom bayongan bangusa inta no'i baya-bayak makow kon dunia na'a, tuata inta kong Gog bo Magog. Sipunon in Ibilis i mosia sim moparang, mobayong totok i mosia naonda bo bungaion kon dagat.

9 Dá mosia irumangkap kom bayongan dunia bodongka nongopung kon perkemahan in umat i Allah bo kong kotá inta kinotabi i Allah. Ta'e tuḷu noponag nongkon ḷangit bo nomokak ko'i monia.

10 Onda intua Ibilis inta nonguboḷ ko'i monia tua, pinogambat kon yuá-yuák in tuḷu bo balerang. Tua in tampat pinoḷumbúan kom mahaḷuk bo intau mita inta de'eman totu'u nabi, bo roriga monia tua in diábî mogoga-gogai doḷom bo singgai.

11 Nopaḷut makow kon tua, aku'oi noko'ontong kon tobatú tampat pomomarenta'an inta nobudó bo inta noḷoben bo Sia in iḻimitú kon tua. Ḷangit bo

butá no'inggamá nongkon tayowon-Nya,
sahingga in diádon bui ko'ontongan.
12 Bo aku'oi noko'ontong kon intau mita
minatoi, guyanga-mongoáḏi sinimindog
kon tayowon tampat pomomarenta'an
tatua.Bo tobatú buk ibanea binukádon,
tuata im Buk Intau Nobiag. Onda intua
hukuman pinoḷabúdon kon intau mita
minatoi, podudui in oáid monia podudui
kon inta aim pinais kom bonu im buk mita
tatua.
13 Bo dagat noposarahkan domandon in
intau mita inta kom bonunya. Popatoi bo
dunianya noposarahkan doman in intau
mita minatoi inta ko'i monia. Bo intau
minatoi mita tatua komintan pinopoḷabúan
in hukuman pinodudui kon oáid monia.
14 Onda intua popatoi bo dunianya
pinogambat kom bonu in dagat in tuḷu.
(Dagat in tuḷu tana'a ing kopatoian inta
induanya.)
15 Intau mita inta tangoi monia diá pinais
kom bonu im Buk Intau Nobiag, pogambat
kom bonu in dagat tuḷu.
21 1 Bo aku'oi noko'ontong kon ḷangit
mobagu bo butá mobagu. Ḷangit
bo butá inta muna diádon, takin dagat
no'inggamá domandon.

2 Dá aku'oi noko'ontong kong kotá
mosuci tatua, tuata in Yerusalem inta
mobagu, noponag nongkon soroga i
Allah. Kotá tatua pinosadia naonda bo
nonika'an bobay inta pinakeangan sim
moki-podungkuḷdon kon nonika'an ḷoḷaki.
3 Bo aku'oi nokodongog kom
baḷú moropot nongkon tampat
pomomarenta'an tatua, noguman: "Indoiai!
Tana'a makow tampat pogogutunan i Allah
kon yuá-yuákdon in intau! Sia mobiagdon
takin monia, bo mosia mobaḻ̱ídon umat-
Nya. Bo ki Allah im mogutundon kon sigad
monia bo mobaḻ̱ídon ki Allah monia.
4 Paḻ̱itandon i Allah im bayongan ḷuá kom
mata monia. Diá bidon im popatoi. Diá
bidon im mokoájar kong gina. Amui ande
ombaḷ onu inta mokonakitpa kong gina in
diá bidon. Soáḷ mita inta nokoyongandon
ain no'inggamá."
5 Bo Sia inta iḻ̱imitú kon tampat
pomomarenta'an tatua noguman, "Tana'a
komintandon binaḻ̱í-Ku mobagu!" Sia
noguman doman ko'inakó, "Paisdon in
na'a, sin singog mita tana'a in totu'ubí bo
mota'aubí pirisaya'an."
6 Bo Sia noguman, "Komintandon nobaḻ̱í!
Aku'oi na'a ing ki Alpa bo ki Omega, ki Inta

muna-munamai bo ki Inta tumi-tumimai,
Aku'oibî na'a ing ki Tuhan nongkon
pinomangkoian nodapot im pangabisan.
Intau inta moyogang po'inumon-Ku,
bo tongábî ogoi pomorosen nongkon
bokakak inta mobogoi ing kobiagan.
7 Intau mita inta mo'untung, moko'uḻî
kon soáḷ mita natua nongkon i-Nakó, bo
Aku'oi im mobaḻî ki Allahnya, bo sia im
mobaḻî ki adî-Ku.
8 Ta'e intau mita inta ondokon, mosia inta
diá mosatia, intau moromú, moḷoḻimod,
intau mokotor, intau mongonggaing,
mososumbah kom berhala bo komintan
intau mo'uboḷ, toko pogambat kom
bonu in dagat tuḷu bo balerang inta
kodoko-dokot, tuata im popatoi inta
induanya."
9 No'iduduimai kon tua no'iangoidon
tobatú malaekat inta nongkon sigad im
malaekat taya pitu inta nokadai kom palo
mita inta nopuḻing in roriga pangabisan
tatua. Sia noguman ko'inakó, "Igai!
Po'ontong-Ku ko'inimu Nonika'an, tuata
ing ki buḷoi Adî in Domba."
10 Dá Roho i Allah nongawasa ko'inakó,
bo malaekat tatua nodia ko'inakó minayak
kon tudu im buḷud inta moḷantud totok. Bo

sinundúnya ko'inakó in Yerusalem, kotá
inta mokudus tatua, kotá inta noponag
nongkon soroga inta nongkon i Allah.
11 Kotá tatua nopuḻing ing kamulia'an i
Allah bo sindarnya naonda bo permata inta
totok mogagah, naonda bo batu permata
inta mobaḷu-baḷui im batangannya
(permata baiduri) notarang naonda bo
kristal.
12 Dindingea moḷoben bo moḷantud,
ngaranya mopuḷuh bodoyowá, bo iḷukadan
im malaekat mopuḷuh doman bodoyowá.
Kong ngara mita tatua pinaisan in tangoi
mita im mopuḷuh bodoyowá suku Israel.
13 Toto-toḷu ing ngara tumayow
kon tobatú noárah; toḷu kon dotá im
pomuka'an, toḷu kon dotá in toḷatan, toḷu
kon dotá in utara, bo toḷu doman kon dotá
in toyopan.
14 Dinding kotá tatua pinosindog kon
tudu im batu mopuḷuh bodoyowa. Bo batu
mita tatua sinoko paisan tangoi in rasul
mopuḷuh bodoyowá. Mosia tua in rasul
mita i Adi in Domba tatua.
15 Kom Malaekat inta noyosingogku
tatua oyúon in tungkud pogogukur inta
pinomia nongkon buḷawan sim pogogukur

kong kotá, kong ngaranya mita bo kon dindingea.
16 Kotá tatua notonggopat, ḷanggó bo ḷobennya notongkai. Malaekat tatua nogukur kong kotá tatua takin tungkud pogogukurnya tatua. Inukur monik dá doyowa noribu bo opat nogatut nokilometer. Koḷoben bo koḷantudnya notongkai in koḷanggónya.
17 Naonda im malaekat tatua nogukur kon dindingea, dá onom nopuḷuh nometer ing koḷantudnya. Ukuran inta pinaké im malaekat tatua in ukuran inta pinaké in intau.
18 Dinding kotá tatua pinomia nongkon batu permata inta norupa-rupamai im batangannya, aka kotánya yo pinomia nongkon buḷawan totokea, nosilang naonda bo kaca.
19 Pondasi ing kotá tatua ihiasan in noyagi-yagimai im batu permata. Batu im pondasi inta muna inaidan nongkon batu permata baiduri pandan, inta induanya nongkon batu nilam, intoḷunya nongkon batu yakut, inggopatea nongkon batu zamrud,
20 Ḷlimanya nongkon batu baiduri sepah, inggonomnya nongkon batu delima,

impitunya nongkon batu ratna cempaka,
iwaḷunya nongkon batu pirus, insiowea
nongkon batu topas, impuḷuhnya nongkon
batu krisopras, impuḷuh bomitánea
nongkon batu lazuardi, bo impuḷuh
bodoyowánya nongkon batu kecubung.
21 Ngara mopuḷuh bodoyowá tatua im
mutiarabĭ inta mopuḷuh bodoyowá doman.
Pomuḷoi ing ngara pinomia nongkon
mutiara tobatú doman. Daḷan kong
kotá tatua pinomia nongkon buḷawan
totokea, nosilang naonda bo kaca inta
mopo'uḻi-uḻinag.
22 Diábĭ inontongku im Baḷoi Allah kom
bonu ing kotá tatua, sim Baḷoi Allah ing
ki Tuhanbĭ tontanĭ, ki Allah inta totok
mokawasa, bo Adĭ in Domba tatua.
23 Kotá tatua diá bidon paraḷu
simbayagan mata in singgai ande
buḷan, sing kamulia'an i Allah aindon
nokosimbayag kon tua, bo ki Adĭ in
Domba in nobaḻĭ togánya.
24 Bangusa mita kon dunia na'a mayakbĭ
mongin bayagnya tatua, bo rajapa mita
im modiabĭ kong kapunya'an mita monia
pobayak ing kotá tatua.

25 Tumongo singgai ngara mita tatua
diábi̱ _lingko-_lingkopan, sin diá bidon
do̱lom kon tua.
26 Kakaya'an bo kahormatan bangusa
mita in diaanbi̱ kom bonu ing kotá tatua.
27 Ta'e intau mita inta nogaid kon soá̱l
mita inta mokorongó, ande intau mita
inta mongoubo̱l, singog makow mopo̱lok,
mosia inta nogaid kom mokotor, diábi̱
mo'ituot kon tua. Inta mota'au tumu'ot in
tongábi̱ intau inta tangoinya pinais kom
bonu im Buk Intau Nobiag, buk Adi̱ in
Domba tatua.
22 1 Bo malaekat tatua nopo'ontong
doman ko'inakó in ongkag inta
mobogoi ing kobiagan. Ongkag tatua
nosilang totok naonda bo kristal inta
mo'i̱lig nongkon tampat pomomarenta'an
i Allah bo i Adi̱ in Domba tatua,
2 inta kon yuá-yuák ing kotá tatua. Kom
bingki̱ posi̱losi in ongkag tatua oyúon im
pangkoi mita ing kobiagan inta nomungai
kopu̱luh bodoyowá in totaong, tabu̱lan
komintan. Daunnya pinaké nongundam
kom bangusa mita.
3 Kom bonu ing kotá tatua diá bidon
ing kotugatan kutuk i Allah. Tampat
pomomarenta'an i Allah bo i Adi̱ in Domba

tatua ing kom bonudon kotá tatua.
Bobantung-Nya mita mo'ibadah ko'i-Nia.
4 Mosia moko'ontong kom pogot-Nya, bo
tangoi-Nya paisondon kom pogot monia.
5 Mosia in diá bidon moparaḷu kon togá
andeka bayag mata in singgai, sin diá
bidon modoḷo-doḷom ing kon tua, bo ki
Tuhan Allahbĩ tontanĩ im monimbayag ko'i
monia. Bo mosia im momarentabĩ saḷaku
raja modapot ing kopaḷutannya.
6 Nopaḷut makow malaekat tatua
noguman ko'inakó nana'a, "Singog
mita tana'a in totu'ubĩ bo mota'aubĩ
pirisaya'an. Ki Tuhan Allah inta nobogoi in
Roho-Nya kon nabi mita, aindon nopotabá
im malaekat sim mopo'ontong kom
bobantung-Nya mita kon onu inta ḷagidon
mobaḷĩ."
7 "Tarukiradon in na'a!" Guman i
Yesus, "Aku'oi in ḷagi bidon mamangoi.
Koḷungangadon totok intau inta umuran
dinumudui kon singog mita inta pinota'au
kom bonu im buk tana'a!"
8 Bo aku'oi, ki Yohanes, ain nokodongog
bo noko'ontong kom bayongan tana'a.
Naonda in aku'oi nokodongog bo
noko'ontong ko'inia, aku'oi sinumungkud
kon tayowon malaekat inta ain

nopo'ontong im bayongan tua ko'inakó,
makusudku in mosumbah ko'inia,
9 ta'e sia noguman ko'inakó "Dona'ai
momia nanʼion, ta'e sumbahdon ing ki
Allah! Sin aku'oi na'a in atabʼî doman
naonda bo ikow, bo ná doman tai utatmu
mita inta nabi bo bayongan intau inta
dinumudui kong koyow mita inta kom
bonu im buk tana'a!"
10 Bo malaekat tatua noguman bui
ko'inakó, "Dika mobuni kon tosingogon
mita inta kom bonu im buk tana'a,
sin diádon mo'onggot kobaḻʼian intua
komintan.
11 Intau inta mora'at, pomayakdon
makow in umuran mogaid kom mora'at;
intau inta monajis, pomayakdon makow
mokoponajis kon awaknya tontanʼî; intau
inta dinumudui kon ibog i Allah, bo intau
inta kobiagannya tongádon mogaid kong
kopontingan i Allah, yo pomayakdon
makow sia tongá mogaid kon natua ko'i
Allah."
12 "Tarukira in na'a!", guman i Yesus,
"Diádon mo'onggot bo Aku'oi mamangoi
modia kom boḻi im pinogaidan in intau
podudui kon onu inta ain inaidannya.

13 Aku'oibí na'a inta muna bo inta
pangabisan, Aku'oibí ing ki Tuhan
nongkon pinomangkoian nodapot kom
pangabisan."
14 Mosanangdon totok intau inta nomatá
kon jubahnya kinodarit totok. Mosia im
mota'au moka'an kom bungai im pangkoi
ing kayu kobiagan bo tumu'ot kom bonu
ing kotá mongin ngaranya.
15 Ta'e intau mita inta nogaid kon
soáḷ mita inta moromú, inta mo'ibog
monggaing, bo intau mita inta mogaid
kon soáḷ mita inta mokotor, inta mo̲limod,
mosumbah kom berhala, bo intau mita
inta mo'uboḷ, pinomayak tosingogon ande
oáid, komintan intau natua, kon ḷuai ing
kotá in tampatnya.
16 "Aku'oi, ki Yesus, ain nopotabá mangoi
im malaekat-Ku ko'i monimu, simbá sia
mopota'au in soáḷ mita inta pakéon kong
kopontingan in jama'at mita. Aku'oi na'a
ing katurunan i Daud; Aku'oibí na'a in
tundi dotá im pomuka'an inta motarang
totok tua."
17 Roho i Allah bo Nonika'an Bobay
noguman, "Ko̲ligai!" Ki ine in nokodongog
kon na'a musti moguman doman,
"Ko̲ligaidon!" Ki ine im moyogang,

pogamádon in sia kon tubig inta mobogoi ing kobiagan tatua, bo diábî ubo̲lian.
18 Ko'i monia inta nokodongog kon onu inta pinoguman kom bonu im buk tana'a, aku'oi, ki Yohanes, mobogoi im poringatan tana'a; Aka intau modugang kon tosingogon inta pinota'au tana'a, dá dugangan doman i Allah in roriga mita ko'inia ná inta aim pinais kom bonu im buk tana'a.
19 Bo aka oyúon intau mongga'at kon tobatumai in tosingogon inta pinoyaput tana'a, dá ga'atan doman i Allah in tonsilainya inta ná aim pinais kom bonu im buk tana'a, silainya inta nongkon pangkoi ing kayu inta mobogoi ing kobiagan bo nongkon kotá mosuci tatua.
20 Sia inta nopoyaput ing koyow mita tana'a noguman, "Totu'u, Aku'oi in ̣lagi bidon mamangoi!" Amin! Angoidon o..Tuhan Yesus!
21 Po'igumon makow barakat bo totabi Tuhan Yesus umuran kotaki-takin monimu komintan! Amin.

Bahasa Mongondow

==========

Mongondow

LAI - Today's Mongondow Version

(p) 2011 Hosanna

Website:
http://www.faithcomesbyhearing.com

© 2006 Indonesian Bible Society

http://www.bible.is/copyright?base=MOGLAIN